

Bijlage 2: Behandeling van de bezwaren en adviezen bij het ministerieel besluit tot vaststelling van de inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen

Omschrijving:

Vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen

Mij bekend om gevoegd te worden bij het besluit van heden:

Brussel,

De Vlaamse minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed,

Geert BOURGEOIS

1. Bezwaren ingediend tijdens het openbaar onderzoek

Over de vaststelling van de inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen werden 284 bezwaren ingediend, waarvan 202 ingediende bezwaarschriften via aangetekend schrijven of afgifte tegen ontvangstbewijs en 82 meldingen per e-mail. Een aantal van de ingediende bezwaren werd zowel per post als per mail verstuurd, wat maakt dat in totaal 249 unieke bezwaren ingediend werden. Van alle bezwaren werden 6 bezwaarschriften buiten termijn ingediend.

Alle binnen de termijn ingediende bezwaren maken integraal deel uit van het vaststellingsdossier.

Bezwaar B_000001: Bezwaar bij de afbakening van één relict: Steenbakkerij De Neef-Landuyt (erfgoedid 13806/aanduidingsid 110890), Pastoor Huyghestraat 2, Struyfstraat 71, Niel.

Bezwaarindiener stelt dat het linker perceel, Pastoor Huyghestraat 2 (kadastraal gekend te Niel, Sectie B, perceelnummer 362A2) niet mee ingekleurd mag worden. Bezwaarindiener stelt dat de schouw op de archieffoto zoals bijgevoegd bij de inventarisfiche niet dezelfde is als op de foto van de actuele toestand en meent dat het perceel waarop de schouw zich bevindt om die reden uit de afbakening geweerd dient te worden.

Behandeling van het bezwaar:

De beschrijving van het erfgoedobject geeft aan dat het relict een voormalige steenbakkerij betreft met drie verlaten ringovens, waarvan enkel één schouw met bijhorend kantoorgebouw bewaard bleef. Het feit dat de bewaarde schouw niet dezelfde is als deze op de archieffoto bij de inventarisfiche doet niet ter zake. De schouw maakt immers deel uit van hetzelfde erfgoedobject en wordt om die reden mee vastgesteld. Gelet op het feit dat de erfgoedwaarde binnen het perceel in Niel, gekend bij het kadaster, sectie B, perceelnummer 362/A002, zich beperkt tot het volume van de schouw wordt de polygoon aangepast en wordt enkel dit volume aangeduid als onderdeel van het erfgoedrelict. Het bijhorend adres, Pastoor Huyghestraat 2, blijft evenwel behouden in het aanduidingsobject.

Conclusie:

Het bezwaar heeft invloed op het ministerieel besluit. De afbakening van het erfgoedrelict "Steenbakkerij De Neef-Landuyt" (erfgoedid 13806/aanduidingsid 110890), Pastoor Huyghestraat 2, Struyfstraat 71 in Niel, wordt aangepast, waarbij op het linker perceel in Niel, gekend bij het kadaster, sectie B, perceelnummer 362/A002 enkel het volume van de bewaarde schouw ingekleurd wordt. De afbakening op het rechter perceel (364P) blijft ongewijzigd.

Bezwaar B_000002: Bezwaar bij de vaststelling van één relict: Langgestrekte hoeve (erfgoedid 13937/aanduidingsid 111372), Sint-Gummarusstraat 7, Ranst.

Bezwaarindiener stelt dat de hoeve in 2001 werd verbouwd, waarbij de meest relevante erfgoedkenmerken grondig werden gewijzigd. Ook het wagenhuis werd in 2010 zeer grondig verbouwd tot kantoor.

Het bakhuis is volledig in verval.

Behandeling van het bezwaar:

Bezwaarindiener merkt op dat het volume van het wagenhuis zwaar verbouwd werd met verlies van de erfgoedwaarde. Het erfgoedtype 'wagenhuizen' wordt om die reden als erfgoedkenmerk uit de beknopte karakterisering van het erfgoedrelict geweerd en wordt niet meer vermeld in de beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken. Het volume wordt geacht niet langer erfgoedwaarde te bezitten en niet mee vastgesteld te zijn.

Het boerenhuis en het bakhuis zijn evenwel voldoende goed bewaard en bevatten de erfgoedwaarden die in de inventaris zijn beschreven. Deze elementen blijven in de vaststelling opgenomen.

Conclusie:

Het bezwaar heeft invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Langgestrekte hoeve" (erfgoedid 13937/aanduidingsid 111372), Sint Gummarusstraat 7 in Ranst, wordt opgenomen in de vaststelling met aangepaste beknopte karakterisering van het erfgoedrelict en met aangepaste beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken. Het erfgoedtype 'wagenhuizen' wordt uit de beknopte karakterisering gewist. De beschrijving wordt "Hoeve uit de eerste helft van de 19de eeuw."

Bezwaar B_000003: Bezwaar bij het adres van één relict: Parochiekerk Onze-Lieve-Vrouw-Hemelvaart (erfgoedid 14463/aanduidingsid 113099), Dorpsstraat zonder nummer, Wuustwezel. Bezwaarindiener stelt dat het adres waarmee de kerk is vastgesteld verouderd is en dat dit nu als officieel adres Dorpsstraat 100 heeft.

Behandeling van het bezwaar:

Bij nazicht in het Centraal Referentieadressenbestand Vlaanderen (CRAB) blijkt dat de Parochiekerk Onze-Lieve-Vrouw-Hemelvaart inderdaad als adres Dorpsstraat 100 te Wuustwezel heeft. Het huisnummer wordt aangepast van zonder nummer naar 100.

Conclusie:

Het bezwaar heeft geen invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict Parochiekerk Onze-Lieve-Vrouw-Hemelvaart (erfgoedid 14463/aanduidingsid 113099), wordt ongewijzigd opgenomen in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen.

Bezwaar B_000004: Bezwaar bij de adressen van één relict: Drie eclectische burgerhuizen (erfgoedid 6329/aanduidingsid 99444), De Vriërestraat 37, 41-43, Antwerpen. Bezwaarindiener stelt dat niet nummer 37 maar nummer 39 wordt bedoeld, waarbij op het plan en op de locatiebeschrijving de huisnummers 37 en 39 verwisseld werden.

Behandeling van het bezwaar:

De informatie die bezwaarindiener aanlevert is correct. De visualisatie van het goed op het Geoportaal en de webpagina van het openbaar onderzoek <https://openbareonderzoeken.onroerenderfgoed.be/openbareonderzoeken/29> is een overname van de gegevens op het Grootchalig Referentie Bestand of de Basiskaart Vlaanderen (GRB). De weergave van de percelen kan om die reden niet aangepast worden. De adrespunten worden aangeduid op het plan op basis van de adresgegevens van het Centraal Referentieadressenbestand (CRAB) in Vlaanderen. Bij de weergave van het adrespunt blijkt het goed wel correct als huisnummer 39 geregistreerd werd in het CRAB.

De adresgegevens van het erfgoedrelict in de inventarisfiche worden dienaangaande aangepast, waarbij het adres De Vriërestraat 37 vervangen wordt door het adres De Vriërestraat 39.

Conclusie:

Het bezwaar heeft geen invloed op het ministerieel besluit. De adresgegevens van het erfgoedrelict "Drie eclectische burgerhuizen" (erfgoedid 6329/aanduidingsid 99444), De Vriërestraat 37, 41-43 in Antwerpen, wordt gewijzigd in De Vriërestraat 39-43.

Bezwaar B_000005: Bezwaar bij de vaststelling van één relict: Boerenhuis (erfgoedid 51942/aanduidingsid 105419), Houtkantstraat 12, Balen.

Bezwaarindiener stelt dat het pand grotendeels gesloopt is en dat het daardoor niet aangewezen is dit pand mee op te nemen in het vaststellingsbesluit.

Behandeling van het bezwaar:

De informatie die bezwaarindiener aanreikt is correct. Het relict is niet voldoende goed bewaard voor opname in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed en wordt dienvolgens uit het vaststellingsbesluit geweerd.

Conclusie:

Het bezwaar heeft invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Boerenhuis" (erfgoedid 51942/aanduidingsid 105419), Houtkantstraat 12 in Balen, wordt niet mee opgenomen in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen. Het onroerend goed wordt daarenboven geschrapt uit de inventaris vastgesteld door de administrateur-generaal van het agentschap Onroerend Erfgoed op 28 november 2014, omdat het niet langer voldoende goed is bewaard.

Bezwaar B_000006: Bezwaar bij de schrapping uit de vaststelling van één relict: Bijgebouw (erfgoedid 52577/aanduidingsid 62178), Molenberg zonder nummer, Meerhout.

Bezwaarindiener stelt dat het pand niet meer zijn eigendom is en dat het pand achter Molenberg 42 gelegen is, en niet achter nummer 38, zoals vermeld in de tekst van het erfgoedobject.

Behandeling van het bezwaar:

De eigendomssituatie van het pand doet niet ter zake. De gegevens in de beschrijving van het erfgoedobject behoren niet tot de feitelijkheden van het erfgoedrelict die voorliggen tijdens het openbaar onderzoek. Het bijgebouw waarvan sprake werd gesloopt en wordt daarom geschrapt uit het vaststellingsbesluit van 2014.

Conclusie:

Het bezwaar heeft geen invloed op het ministerieel besluit. Het relict Bijgebouw (erfgoedid 52577/aanduidingsid 62178) wordt geschrapt uit de inventaris die werd vastgesteld door de administrateur-generaal van het agentschap Onroerend Erfgoed op 28 november 2014.

Bezwaar B_000007: Bezwaar bij de schrapping uit de vaststelling van één relict: Hoeve Vermoer (erfgoedid 13952/aanduidingsid 59883), Hallebaan 19, Ranst.

Bezwaarindiener stelt dat het pand sinds 1991 is afgebroken en daarom moet geschrapt worden als onroerend erfgoed.

Behandeling van het bezwaar:

Bezwaarindiener geeft aan dat het gebouw niet meer voldoende goed bewaard is en bevestigt daarmee de reden waarom het pand tijdens het openbaar onderzoek wordt voorgelegd voor schrapping uit het vaststellingsbesluit van 2014. Het bezwaar kan dus gezien worden als een bevestiging van de feitelijkheden. Bij het erfgoedobject wordt de bewaringstoestand van het pand als verbouwd weergegeven; op basis van de informatie uit voorliggend bezwaarschrift, wordt dit gewijzigd naar gesloopt.

Conclusie:

Het bezwaar heeft geen invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Hoeve Vermoer" (erfgoedid 13952/aanduidingsid 59883), Hallebaan 19 in Antwerpen, wordt geschrapt uit de inventaris die werd vastgesteld door de administrateur-generaal van het agentschap Onroerend Erfgoed op 28 november 2014.

Bezwaar B_000008: Bezwaar bij de vaststelling van één relict: Stadswoningen (erfgoedid 75421/aanduidingsid 97962), De Valken 24, 33-39, 54, Arendonk.

Bezwaarindiener stelt dat de woning De Valken 35 in 2009-2010 werd gesloopt en dat het niet beantwoordt aan het type 'stadswoning'.

Behandeling van het bezwaar:

De door bezwaarindiener aangereikte informatie is correct. Het goed, De Valken 35, in Arendonk werd inderdaad gesloopt. Van de woningen De Valken 24, 33-39 en 54 zijn enkel de nummers 33, 39 en 54 voldoende goed bewaard om te worden vastgesteld.

Om dit duidelijker weer te geven in de inventaris en in het vaststellingsbesluit zullen enkel de woningen op deze adressen in de afbakening op het plan (polygoon) weergegeven worden. De andere woningen worden uit de afbakening geweerd.

Conclusie:

Het bezwaar heeft invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Stadswoningen" (erfgoedid 75421/aanduidingsid 97962), De Valken 24, 33-39, 54 in Arendonk, wordt opgenomen met gewijzigde afbakening op het plan in het vaststellingsbesluit. Enkel de percelen van de woningen De Valken 33, 39 en 54 worden opgenomen in de afbakening.

Bezwaar B_000009: Bezwaar bij de vaststelling van één relict: Vrijstaand hoevetje (erfgoedid 75523/geen aanduidingsid), Kantstraat 12, Dessel.

Bezwaarindiener stelt dat het pand gesloopt is in 2009 en dat er nu nieuwbouw voor in de plaats is gekomen.

Behandeling van het bezwaar:

Het bezwaar is niet ontvankelijk, omdat erfgoedrelict "Vrijstaand hoevetje" (erfgoedid 75523/geen aanduidingsid), Kantstraat 12 in Dessel, niet voorligt tijdens het openbaar onderzoek. Dit pand werd opgenomen in de vaststellingsbesluiten van 2009 tot en met 2012. Vanaf 2013 werd het pand geregistreerd als gesloopt en om die reden niet meer vastgesteld.

Conclusie:

Het bezwaar heeft geen invloed op het ministerieel besluit.

Bezwaar B_000010: Bezwaar bij de afbakening van één relict: Herenhuis Meses-Goris (erfgoedid 12292/aanduidingsid 112669), Steenweg op Oosthoven 25, Turnhout.

Bezwaarindiener stelt dat het pand in 2008 volledig werd verbouwd, zowel wat betreft interieur als exterieur en dat de opname in de inventaris bouwkundig erfgoed daardoor onterecht is.

Behandeling van het bezwaar:

Vooreerst dient opgemerkt te worden dat de erfgoedwaarden van het onroerend goed vastgesteld werden op basis van een evaluatie van de erfgoedkenmerken en -elementen aan de buitenzijde van het onroerend goed. De door bezwaarindiener aangehaalde werken ter hoogte van het interieur doen in het kader van deze vaststelling niet ter zake.

Wat betreft de werken aan het exterieur dient op basis van de door bezwaarindiener aangeleverde documenten vastgesteld te worden dat deze met respect voor de erfgoedwaarde werden uitgevoerd. Een controle ter plaatse in augustus 2017 door de IOED Erfgoed Noorderkempen bevestigt dit. De in de beschrijving van het erfgoedobject aangeduide erfgoedkenmerken en -elementen bleven intact bewaard. De opname in de inventaris van het bouwkundig erfgoed wordt als dusdanig gegrond geacht.

Conclusie:

Het bezwaar heeft geen invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Herenhuis Meses-Goris" (erfgoedid 12292/aanduidingsid 112669), Steenweg op Oosthoven 25 in Turnhout, wordt ongewijzigd opgenomen in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen.

Bezwaar B_000011: Bezwaar bij de vaststelling van twee relictten in Herentals: Ziekenhuis Sint-Elisabeth (erfgoedid 47121/aanduidingsid 107312), Nederrij 133, 133A en Dorpswoning De Augustijn (erfgoedid 47014/aanduidingsid 107203).

Bezwaarindiener stelt dat bij de beschrijving in het erfgoedobject van het ziekenhuis volgende aanpassingen dienen te gebeuren:

"Bij de beschrijving van het 'roodstenen ziekenhuis' van 1937: Ten zuiden parking en ziekenhuisvleugel van 1938, sobere baksteenbouw met karakteristieke volumewerking en ingebouwde kapel aan noordzijde, glas-in-loodramen van 1953 en 1955 (J. Huet). zou bijgevoegd mogen worden: 1937-1939. Architect ervan was Gustaaf Van Meel uit Borgerhout i.s.m. arch. Frans Dens. De onlangs gerenoveerde kapel bevat ook nog een glasraam van Armand Panis (Borgerhout) uit 1938. Het achterste deel, van dit ziekenhuis-gedeelte, inzonderheid de kloostervleugel uit 1950-1952, werd in 2017 afgebroken.

Bib.: J. Cools, De gebouwen van het gasthuis van Herentals in de negentiende en de twintigste eeuw, in Historisch Jaarboek van Herentals, XIII, 2003, p. 147-194 (tevens verschenen als Jubileumboek A.Z. Sint-Elisabeth Herentals 1253-2003)."

Bezwaarindiener stelt dat zgn. 'dorpswoning De Augustijn' in oorsprong de brouwerij is van het augustijnenklooster. Dat blijkt duidelijk uit vergelijking van de twee bewaarde oude panoramische afbeeldingen van het klooster (18de eeuw en Verstylen 19de eeuw) en kadasterkaarten. Het pand werd later verbouwd tot woning en in 1979-1980, steeds als woning, 'gerestaureerd' in zijn huidige vorm.

Behandeling van het bezwaar:

De door bezwaarindiener aangereikte informatie over beide erfgoedrelicten wordt op prijs gesteld. De informatie wordt als aanvullende informatie aan de teksten van de erfgoedobjectfiches toegevoegd. Daarenboven worden de erfgoedkenmerken van het relict Ziekenhuis Sint-Elisabeth aangevuld met volgende personen: Dens, François (Ontwerper), Van Meel, Gustaaf (Ontwerper), Huet, Jan (Ontwerper), Panis, Armand (Ontwerper).

Conclusie:

Het bezwaar heeft invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Ziekenhuis Sint-Elisabeth" (erfgoedid 47121/aanduidingsid 107312), Nederrij 133-133A in Herentals, wordt met aangepaste beknopte karakterisering opgenomen in het vaststellingsbesluit. Er worden vier ontwerpers toegevoegd aan de beknopte karakterisering van het erfgoedrelict.

Bezwaar B_000012: Bezwaar bij de afbakening van één relict: Stadswoningen (erfgoedid 12251/aanduidingsid 112632), Sint Antoniusstraat 11-15, Turnhout.

Bezwaarindiener stelt dat de adressen correct zijn, maar de afbakening moet uitgebreid worden waarbij nummer 15 mee ingekleurd moet worden.

Behandeling van het bezwaar:

Bezwaarindiener merkt terecht op dat het perceel in Turnhout, gekend bij het kadaster, Afdeling, Sectie q, perceelnummer 465S3, tot het erfgoedrelict behoort en om die reden mee in de afbakening van het relict opgenomen dient te worden.

Om te voldoen aan de voorschriften van het Onroerenderfgoeddecreet en omwille van de rechtszekerheid voegt het agentschap echter na het openbaar onderzoek geen panden of percelen meer toe aan de vast te stellen inventaris. Bij een volgende vaststelling evalueert het agentschap opnieuw of de stadswoning op nummer 15 voldoet aan de criteria om alsnog opgenomen te worden. Ondertussen wordt het perceel in de wetenschappelijke inventaris, erfgoedobject 12251, mee ingekleurd. Het aanduidingsobject in het vaststellingsbesluit blijft ongewijzigd.

Conclusie:

Het bezwaar heeft geen invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Stadswoningen" (erfgoedid 12251/aanduidingsid 112632), Sint Antoniusstraat 11-15 in Turnhout, wordt ongewijzigd opgenomen in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen.

Bezwaar B_000013: Bezwaar bij de vaststelling van één relict: Dorpswoningen (erfgoedid 52363/aanduidingsid 97827), Rozendaal 52-56, Geel.

Bezwaarindiener stelt dat de woningen zijn gesloopt.

Behandeling van het bezwaar:

Bij controle blijken de woningen Rozendaal 52-56 in Geel inderdaad gesloopt. Daardoor kan dit relict niet mee opgenomen worden in het nieuwe vaststellingsbesluit.

Conclusie:

Het bezwaar heeft invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Dorpswoningen" (erfgoedid 52363/aanduidingsid 97827), Rozendaal 52-56 in Geen, wordt niet mee opgenomen in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen. Het onroerend goed wordt daarenboven geschrapt uit de inventaris vastgesteld door de administrateur-generaal van het agentschap Onroerend Erfgoed op 28 november 2014, omdat het niet langer voldoende goed is bewaard.

Bezwaar B_000014: Bezwaar bij de afbakening van één relict: Hoeves (erfgoedid 14564/aanduidingsid 98102), Goormansstraat 47, 58-60, Zandhoven.

Bezwaarindiener stelt dat het pand op nummer 47 in 1978 werd gesloopt.

Behandeling van het bezwaar:

De gegevens die bezwaarindiener aanhaalt zijn correct, en komen overeen met de gegevens die worden voorgelegd tijdens het openbaar onderzoek. Enkel nummer 58 is bewaard en wordt opgenomen in het vaststellingsbesluit.

Om deze situatie duidelijker te maken in het besluit en in de inventarisdatabank, wordt de weergave van de gegevens in de fiches gewijzigd.

Het relict aanduidingsid 98102 wordt beperkt tot het bewaarde huisnummer 58. Daartoe wordt de afbakening op het plan aangepast, maar ook de benaming en de beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken. Voor deze bewaarde hoeve wordt een nieuw erfgoedobject aangemaakt, erfgoedid 306978, waarin enkel de bewaarde hoeve wordt beschreven en afgebeeld.

De hoeves op nummers 47 en 60 zijn niet voldoende goed bewaard door verbouwing en sloop, en moeten daarom geschrapt worden uit de vaststelling. Zij worden gebundeld onder fiche erfgoedid 14564, die wordt geschrapt uit de inventaris vastgesteld door de administrateur-generaal van het agentschap Onroerend Erfgoed op 28 november 2014, omdat de onroerende goederen niet langer voldoende goed zijn bewaard wegens sloop.

Conclusie:

Het bezwaar heeft invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Hoeves" (erfgoedid 306978/aanduidingsid 98102) wordt opgenomen met gewijzigde afbakening op het plan, waarbij enkel nummer 58 opgenomen wordt. De adresgegevens worden dienaangaande aangepast. De benaming van het erfgoedrelict wordt gewijzigd in "Hoeve". De beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken wordt als volgt aangepast: "Hoeve onder pannen zadeldak (nok parallel aan de straat) opklimmend tot de 19de eeuw.".

Het erfgoedrelict "Hoeves" (aanduidingsid 14564), Goormansstraat 47, 60 in Zandhoven, wordt geschrapt uit de inventaris vastgesteld door de administrateur-generaal van het agentschap Onroerend Erfgoed op 28 november 2014, omdat de onroerende goederen niet langer voldoende goed zijn bewaard wegens sloop en verbouwing.

Bezwaren B_000015, B_000052, B_000079, B_000080 en B_000186: Bezwaar bij de status van één relict: Reeks arbeiderswoningen (erfgoedid 14355/aanduidingsid 98064), Vordensteinstraat 4-12, 42, 46, 52, 62, Schoten.

Bezwaarindiener B_000015 stelt dat nummer 62 gesloopt is.

Bezwaarindiener B_000052 stelt dat nummers 2-12 gesloopt zijn.

Bezwaarindiener B_000079 stelt dat nummer 6/2 gesloopt is.

Bezwaarindiener B_000080 stelt dat nummer 6/1 gesloopt is.

Bezwaarindiener B_000186 stelt dat nummer 4/6 gesloopt is.

Behandeling van het bezwaar:

De gegevens die deze vier bezwaarindieners aanhalen zijn correct, en komen overeen met de gegevens die worden voorgelegd tijdens het openbaar onderzoek. Het erfgoedobject 14355 omvatte een reeks adressen, waarvan enkel nummers 46 en 52 voldoende goed bewaard zijn om te worden vastgesteld.

Om dit duidelijker weer te geven in de inventaris en in het vaststellingsbesluit zullen enkel de woningen op deze adressen in de afbakening op het plan weergegeven worden. De andere woningen worden uit de afbakening geschrapt. Ook de benaming van het erfgoedrelict wordt aangepast: "Reeks arbeiderswoningen" wordt "Arbeiderswoningen". In de wetenschappelijke inventaris wordt een nieuwe erfgoedobjectfiche aangemaakt die de gesloopte woningen bundelt: erfgoedid 307029.

Conclusie:

Het bezwaar heeft invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Reeks arbeiderswoningen" (erfgoedid 14355/aanduidingsid 98064) wordt met aangepaste benaming en aangepaste afbakening op het plan opgenomen in het vaststellingsbesluit. De benaming wordt gewijzigd in "Arbeiderswoningen". De afbakening op het plan (polygoon) wordt gereduceerd tot de percelen van de bewaarde woningen nummers 46 en 52.

Bezwaar B_000016: Bezwaar bij de afbakening van één relict: Dorpswoning in eclectische stijl (erfgoedid 46424/aanduidingsid 110890), Zondereigen 10, Baarle-Hertog.

Bezwaarindiener stelt dat de bijgebouwen, die in het erfgoedobject ter informatie worden vermeld, recenter zijn van datum en geen erfgoedwaarde hebben. Daarom vraagt bezwaarindiener een beperking van de huidige afbakening tot het eigenlijke volume van de dorpswoning. De bijgebouwen kunnen uit de afbakening geschrapt worden.

Behandeling van het bezwaar:

Bezwaarindiener merkt op dat de afbakening van het erfgoedrelict ingeperkt dient te worden tot het eigenlijk volume van de dorpswoning.

In het vaststellingsdossier dat voorligt in openbaar onderzoek wordt aangeduid wat vastgesteld is in zowel de beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken, de beknopte karakterisering ('erfgoedtype', 'datering', 'stijl of cultuur') als de afbakening op het plan (polygoon). Enkel onroerende goederen die zowel in de beschrijving, de beknopte karakterisering als op het plan aangeduid worden, worden verondersteld erfgoedwaarde te

bezitten en onderdeel uit te maken van het vast te stellen erfgoedrelict. In voorliggend geval wordt enkel het volume van de dorpswoning aangeduid in de beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken en de beknopte karakterisering van het erfgoedrelict. De door bezwaarindiener aangehaalde bijgebouwen worden als dusdanig geacht geen erfgoedwaarde te bezitten en niet mee vastgesteld te zijn. Voor de afbakening van het erfgoedrelict wordt steeds uitgegaan van het volledig perceel. De voorliggende afbakening weerspiegelt de administratieve toestand op het laatste evaluatiemoment voor de start van het openbaar onderzoek.

Conclusie:

Het bezwaar heeft geen invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Dorpswoning in eclectische stijl" (erfgoedid 46424/aanduidingsid 110890), Zondereigen 10 in Baarle-Hertog, wordt ongewijzigd opgenomen in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen.

Bezwaar B_000017: Bezwaar bij de uit de vaststelling van één relict: Dorpswoningen (erfgoedid 52305/aanduidingsid 97990), Laar 6, 6A-C, 10, Geel.

Bezwaarindiener stelt dat het pand met huisnummers 6, 6A-C gesloopt is waardoor het moet geschrapt worden uit het vaststellingsbesluit.

Behandeling van het bezwaar:

De gegevens die bezwaarindiener aanhaalt zijn correct, en komen overeen met de gegevens die voorliggen tijdens het openbaar onderzoek. Het erfgoedrelict Dorpswoningen (erfgoedid 52305/aanduidingsid 97990) omvatte in het vaststellingsvoorstel vijf adressen, waarvan enkel nummer 10 voldoende goed bewaard is om te worden vastgesteld. Om dit duidelijker weer te geven worden de gesloopte nummers verwijderd uit de afbakening op het plan, zowel in het erfgoedobject als in het aanduidingsobject. De adresgegevens worden dienaangaande aangepast. Ook de beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken wordt aangepast, zodat dit enkel nog over nummer 10 gaat: "Dorpswoning van drie traveeën en één bouwlaag onder zadeldak, uit het eerste kwart van de 20ste eeuw, op kadaster geregistreerd in 1914." Ten slotte wordt de benaming van het erfgoedrelict gewijzigd in "Dorpswoning".

Conclusie:

Het bezwaar heeft invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Dorpswoningen" (erfgoedid 52305/aanduidingsid 97990) wordt opgenomen met gewijzigde benaming, gewijzigde beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken en gewijzigde afbakening op het plan in het vaststellingsbesluit. De benaming wordt "Dorpswoning". De beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken wordt "Dorpswoning van drie traveeën en één bouwlaag onder zadeldak, uit het eerste kwart van de 20ste eeuw, op kadaster geregistreerd in 1914.". De gesloopte huisnummers 6, 6A-C worden verwijderd uit de afbakening op het plan.

Bezwaar B_000018: Bezwaar bij de schrapping uit de vaststelling van één relict: Dorpswoning (erfgoedid 75529/aanduidingsid 97986), Kruisberg 36-38, Dessel.

Bezwaarindiener stelt dat het pand met huisnummer 36 gesloopt is waardoor het moet geschrapt worden uit het vaststellingsbesluit.

Behandeling van het bezwaar:

De gegevens die bezwaarindiener aanhaalt zijn correct, en komen overeen met de gegevens die worden voorgelegd tijdens het openbaar onderzoek. Het erfgoedobject 75529 omvat twee adressen, waarvan enkel nummer 38 voldoende goed bewaard is om te worden vastgesteld. Om dit duidelijker te maken in het vaststellingsbesluit en in de inventarisfiches, wordt het gesloopte gedeelte op nummer 36 weggehaald uit de afbakening op het plan. De adresgegevens worden dienaangaande aangepast. Aan het erfgoedobject wordt de sloop van het atelier verduidelijkt in een aanvullende informatie in de beschrijving van het erfgoedobject.

Conclusie:

Het bezwaar heeft invloed op het ministerieel besluit. Dorpswoning (erfgoedid 75529/aanduidingsid 97986) wordt opgenomen in het vaststellingsbesluit met aangepaste afbakening op het plan, waarbij enkel het bewaarde woonhuis op nummer 38 ingekleurd wordt.

Bezwaar B_000019: Bezwaar bij de benaming van één relict: Woning Pleysier (erfgoedid 46876/aanduidingsid 111704), Sint-Lenaartsesteenweg 33, Rijkevorsel.

Bezwaarindiener stelt dat de benaming van het relict niet helemaal correct is. In plaats van Woning Pleysier wordt Woning Pleysier-Dries voorgesteld, gezien het echtpaar samen de opdracht tot bouwen gaf.

Behandeling van het bezwaar:

Gezien de motivering van bezwaarindiener de wijziging van benaming van het relict onderbouwt, wordt deze aangepast.

Conclusie:

Het bezwaar heeft invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Woning Pleysier" (erfgoedid 46876/aanduidingsid 111704) wordt met aangepaste benaming opgenomen in het vaststellingsbesluit. Deze wordt gewijzigd in "Woning Pleysier-Dries". De benaming in het erfgoedobject wordt eveneens aangepast.

Bezwaar B_000020: Bezwaar bij de beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken van één relict: Burgerhuis in neorenaissancestijl (erfgoedid 4633/aanduidingsid 104064), Antoon van Dyckstraat 66, Antwerpen.

Bezwaarindiener stelt dat met zekerheid kan worden vermeld dat Louis Bareel de opdrachtgever is van dit pand, waardoor de beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken kan worden aangepast. Daarin kan het woord "wellicht" worden geschrapt.

Behandeling van het bezwaar:

De door bezwaarindiener aangereikte informatie is afdoende gedocumenteerd en wordt geacht correct te zijn. De beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken en de inventarisfiche worden aangepast conform de door bezwaarindiener aangeleverde gegevens. De beschrijving van het erfgoedrelict wordt als volgt gewijzigd: "Burgerhuis in neorenaissancestijl gebouwd naar een ontwerp door de architecten August Cols en Alfried Defever uit 1908. Opdrachtgever was de in Anderlecht geboren landbouwkundig ingenieur Louis Bareel (1870-1949), in 1897 te Antwerpen gehuwd met Julia Moens (1871-1949).".

Conclusie:

Het bezwaar heeft invloed op het ministerieel besluit. De beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken van het erfgoedrelict "Burgerhuis in neorenaissancestijl" (erfgoedid 6433/aanduidingsid 98335) wordt als volgt aangepast: "Burgerhuis in neorenaissancestijl gebouwd naar een ontwerp door de architecten August Cols en Alfried Defever uit 1908. Opdrachtgever was de in Anderlecht geboren landbouwkundig ingenieur Louis Bareel (1870-1949), in 1897 te Antwerpen gehuwd met Julia Moens (1871-1949).".

Bezwaar B_000021: Bezwaar bij de vaststelling van één relict: Kasteeldomein Nottebohm (erfgoedid 215705/aanduidingsid 106265), Brasschaatbaan 34, Brecht.

Bezwaarindiener stelt dat het relict is gesloopt.

Behandeling van het bezwaar:

De door bezwaarindiener aangereikte informatie is correct. Na controle blijken de gebouwen van het relict Brasschaatbaan 34 in Brecht inderdaad gesloopt. Daardoor kan dit relict niet mee opgenomen worden in het nieuwe vaststellingsbesluit.

Conclusie:

Het bezwaar heeft invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Kasteeldomein Nottebohm" (erfgoedid 215705/aanduidingsid 106265), Brasschaatbaan 34 in Brecht, wordt niet mee opgenomen in de vastgestelde inventaris van de provincie Antwerpen. Het onroerend goed wordt daarenboven geschrapt uit de inventaris vastgesteld door de administrateur-generaal van het agentschap Onroerend Erfgoed op 28 november 2014, omdat het niet langer voldoende goed is bewaard.

Bezwaar B_000022: Bezwaar bij de status van één relict: Woonstalhuis (erfgoedid 2709/aanduidingsid 106485), Straatjesbossen 26, Duffel.

Bezwaarindiener stelt dat het woonstalhuis door verbouwingen geen bouwkundig erfgoed meer is. Een woonstalhuis bestaat uit een woning en stal die tegen elkaar gelegen zijn, dit is in de praktijk niet meer zo. De stal is nu geïntegreerd in de rest van het huis, de buitendeuren van de stal zijn ramen geworden, de paardenstal is verdwenen en de staldeur is een garage geworden. Ook de dakconstructie is voorzien van lange dakkapellen wat niet past bij een "woonstalhuis". Bezwaarindiener vraagt daarom Straatjesbossen 26 te schrappen van de lijst van bouwkundig erfgoed.

Behandeling van het bezwaar:

Bezwaarindiener meent dat het woonstalhuis door verbouwingen niet langer erfgoedwaarde bezit. De foto bij de inventarisfiche <https://inventaris.onroenderfgoed.be/erfgoedobjecten/2709> dateert van februari 2018. Hieruit blijkt dat de in de beschrijving van het erfgoedobject aangeduide erfgoedkenmerken en -elementen intact bewaard bleven. De foto werd aangereikt door IOED IGEMO, die in functie van de vaststelling het geïnventariseerd erfgoed in de gemeente gescreend heeft op status en erfgoedwaarde en onafhankelijk oordeelde dat voorliggend pand erfgoedwaarde heeft en voldoende goed bewaard bleef voor opname. Uit bovenstaande gegevens blijkt dat het pand met respect voor de erfgoedwaarde gerenoveerd werd. De opname in de inventaris van het bouwkundig erfgoed wordt als dusdanig gegrond geacht.

Conclusie:

Het bezwaar heeft geen invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Woonstalhuis"(erfgoedid 2709/aanduidingsid 106485), Straatjesbossen 26 in Duffel, wordt ongewijzigd opgenomen in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed.

Bezwaar B_000023: Bezwaar bij de afbakening van één relict: Parochiekerk Sint-Pieter en Pauwel (erfgoedid 14075/aanduidingsid 97887), Hamerstraat zonder nummer, Schelle.

Bezwaarindiener stelt dat de kerk in Schelle met een foute afbakening voorligt in het openbaar onderzoek, namelijk met een locatie in Lier.

Behandeling van het bezwaar:

De afbakening van het erfgoedrelict is inderdaad fout, en is te wijten aan een administratieve vergissing. Het relict is dus in het voorstel van vaststellingsbesluit opgenomen met een foute afbakening op kaart. Om die reden kan het relict niet mee opgenomen worden in het vaststellingsbesluit.

De fout wordt gecorrigeerd in de wetenschappelijke inventaris, bij erfgoedobject 1407, met de bedoeling dit bij een volgende vaststellingsprocedure met de correcte afbakening te kunnen vaststellen.

Conclusie:

Het bezwaar heeft invloed op het ministerieel besluit. Het relict Parochiekerk Sint-Pieter en Pauwel (erfgoedid 14075/aanduidingsid 97887) wordt niet mee opgenomen in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen. Het onroerend goed wordt daarenboven geschrapt uit de inventaris vastgesteld door de administrateur-generaal van het agentschap Onroerend Erfgoed op 28 november 2014, wegens administratieve fout in de afbakening op kaart van het relict.

Bezwaar B_000024: Bezwaar bij de afbakening en de bewaringstoestand van één relict: Gemeentelijk domein Hof ter Zielbeek (erfgoedid 2302/aanduidingsid 111266), St.-Katharinastraat 191, Puurs.

Bezwaarindiener stelt dat een groot deel van de oorspronkelijke gebouwen werd gesloopt, en dat enkel de oude paardenstallen werden bewaard, waar er op heden een brasserie gevestigd is. Verder stelt bezwaarindiener dat de zaken die in het park zelf liggen (bvb. gebedsgrotje), nog steeds aanwezig zijn. Bezwaarindiener stelt dat de site, behalve de paardenstallen, geen erfgoedwaarde meer heeft.

Behandeling van het bezwaar:

Bezwaarindiener merkt op dat een aantal van de oorspronkelijke gebouwen reeds gesloopt werd. Deze informatie werd in april 2018 reeds in de inventarisfiche van het relict opgenomen onder aanvullende informatie. Ter verduidelijking werden de beknopte karakterisering ('erfgoedtype', 'datering', 'stijl of cultuur') van het erfgoedrelict reeds aangepast in functie van de deze gegevens. De erfgoedtypes 'oranjerie' en 'serres' werden reeds uit de beknopte karakterisering geweerd. Het vaststellingsdossier dat voorligt in openbaar onderzoek hield bijgevolg reeds rekening met de door bezwaarindiener aangeleverde gegevens. De gesloopte onderdelen maken niet langer onderdeel uit van het vast te stellen erfgoedrelict en worden geacht niet mee vastgesteld te zijn. Enkel onroerende goederen die zowel in de beschrijving, de beknopte karakterisering als op de

afbakening op het plan aangeduid worden, worden verondersteld erfgoedwaarde te bezitten en onderdeel uit te maken van het vast te stellen erfgoedrelict.

Bezwaarindiener meent dat de site, behalve de paardenstallen, geen erfgoedwaarde meer heeft. Deze stellingname is onjuist. Het gemeentelijk domein Hof ter Zielbeek is nog steeds herkenbaar als voormalig kasteeldomein met park en bijgebouwen van het in 1949 gesloopte kasteel van 1821-1829. Het feit dat een aantal van de bijgebouwen, waaronder kapel en orangerie, reeds gesloopt werden neemt niet weg dat het park met de resterende gebouwen nog voldoende erfgoedwaarde bezit voor opname in de inventaris van het bouwkundig erfgoed. Zoals bezwaarindiener zelf aangeeft bleven de bouwkundige relictten die in het park liggen, waaronder het paviljoen en de Mariagrot, nog bewaard. De opname in de inventaris van het bouwkundig erfgoed wordt als dusdanig gegrond geacht.

Na bijkomend onderzoek werd vastgesteld dat Onze-Lieve-Vrouw van Lourdesgrot van 1941 en monumentale kruisweg door H. De Cuyper (1944) niet mee opgenomen werden in de afbakening op het plan. De erfgoedtypes 'Mariagrotten' en 'ommegangen' en de dateringen 'vierde kwart 19de eeuw' en 'WOII' worden om die reden niet mee opgenomen als erfgoedkenmerk in de beknopte karakterisering van het erfgoedrelict. Deze erfgoedtypes worden evenwel aangehouden in de wetenschappelijke inventaris, vermits deze bewaard bleven, en zullen bij een volgende vaststellingsprocedure mee opgenomen worden in de vastgestelde inventaris.

Conclusie:

Het bezwaar heeft invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Gemeentelijk domein Hof ter Zielbeek" (erfgoedid 2302/aanduidingsid 111266), St.-Katharinastraat 191 in Puurs, wordt opgenomen met gewijzigde beknopte karakterisering van het erfgoedrelict. De erfgoedtypes 'Mariagrotten' en 'ommegangen' en dateringen 'vierde kwart 19de eeuw' en 'WOII' worden niet mee opgenomen als erfgoedkenmerk in de beknopte karakterisering van het erfgoedrelict.

Bezwaar B_000025: Bezwaar bij de afbakening van één relict: Herenhoeve De List(erfgoedid 14333/aanduidingsid 97827), Listdreef 2, Paul Gilsonlaan 1, Schoten.

Bezwaarindiener stelt dat de elektriciteitscabine van 1976, gelegen binnen de afbakening van dit relict, kadastraal gekend als Schoten, 3de afdeling, sectie B, perceelnummer 100H, geen erfgoedwaarde heeft en niet mag opgenomen worden in het vaststellingsbesluit.

Behandeling van het bezwaar:

Bezwaarindiener stelt dat de elektriciteitscabine niet mag opgenomen worden binnen de afbakening van het relict.

In het vaststellingsdossier dat voorligt in openbaar onderzoek wordt aangeduid wat vastgesteld is in zowel de beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken, de beknopte karakterisering ('erfgoedtype', 'datering', 'stijl of cultuur') als de afbakening op het plan ('polygoon'). Enkel onroerende goederen die zowel in de beschrijving, de beknopte karakterisering als op het plan aangeduid worden, worden verondersteld erfgoedwaarde te bezitten en onderdeel uit te maken van het vast te stellen erfgoedrelict. Gelet op het feit dat de door bezwaarindiener aangehaalde elektriciteitscabine noch vermeld wordt in de beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken, noch aangeduid worden in de beknopte karakterisering van het onroerend goed, wordt deze geacht geen erfgoedwaarde te bezitten en als dusdanig niet mee vastgesteld te zijn.

Conclusie:

Het bezwaar heeft geen invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Herenhoeve De List"(erfgoedid 14333/aanduidingsid 97827), Listdreef 2, Paul Gilsonlaan 1 in Schoten, wordt ongewijzigd opgenomen in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen.

Bezwaar B_000026: Bezwaar bij de bewaringstoestand van één relict: Kempische schuur (erfgoedid 47404/aanduidingsid 109063), Beek zonder nummer, Lille.

Bezwaarindiener stelt dat de schuur geen erfgoedwaarde meer heeft wegens de talrijke verbouwingen en dat de schuur zeer bouwvallig is en op instorten staat. Bezwaarindiener staakt dit met fotomateriaal.

Behandeling van het bezwaar:

Bezwaarindiener geeft aan dat de schuur zich in een zeer slechte staat bevindt en om die reden niet langer vastgesteld kan worden. Op basis van desktoponderzoek en het door bezwaarindiener aangereikte fotomateriaal blijkt echter dat het goed voldoende goed bewaard bleef voor opname in de inventaris van het bouwkundig erfgoed. De in de beschrijving van het erfgoedobject aangeduide erfgoedkenmerken en -elementen bleven allen bewaard. Bezwaarindiener voegt geen deskundig onderzoek toe aan haar schrijven, waaruit zou blijken dat het goed in een bouwfysische staat verkeert die een opname in de inventaris verhindert. Het onroerend goed wordt als dusdanig geacht voldoende goed bewaard te zijn voor opname. Gebrekkig of achterstallig onderhoud vormt geen motiveringsgrond om de opname van het erfgoedrelict in de vastgestelde inventaris aan te vechten en kan op generlei wijze aanleiding geven tot schrapping van het relict uit de lijst met vast te stellen bouwkundige relictten.

Conclusie:

Het bezwaar heeft geen invloed op het ministerieel besluit. Het relict "Kempische schuur" (erfgoedid 47404/aanduidingsid 109063), Beek zonder nummer te Lille, wordt ongewijzigd opgenomen in de vaststelling van de inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen.

Bezwaar B_000027, B_000217, B_000219 en B_000223: Vier bezwaren met dezelfde inhoud bij de vaststelling van één relict: Woonstalhuis (erfgoedid 14386/aanduidingsid 111848), Wijnegemsteenweg 69-71, Schilde.

De vier bezwaarindieners stellen dat het pand geen erfgoedwaarde heeft, en dat het pand werd verbouwd met verlies van erfgoedwaarde. Het gebrek aan erfgoedwaarde wordt gemotiveerd met een schrijven van de Rijksdienst voor Monumenten- en Landschapszorg uit 1980 waarin wordt gesteld dat de hoeve niet in aanmerking kwam voor bescherming als monument. Verder wordt gesteld dat de hoeve verbouwingen onderging die een impact hebben op het historisch uitzicht van de hoeve. Zo werden drie dakkapellen op het zadeldak geplaatst, werd de indeling van de voorgevel aangepast, waarbij de deur werd verplaatst, werden de getraliede stalvensters vervangen door een glazen deur en venster, en werd er een dakraam geplaatst in het stalgedeelte. Bezwaarindiener argumenteert dat door de verbouwing geen sprake meer is van een woonstalhuis.

Bezwaarindieners halen aan dat de beschrijving van het erfgoedobject niet meer klopt: de woning is niet in twee, maar ondertussen in vier wooneenheden opgedeeld.

Bezwaarindieners motiveren verder door de vergelijking te maken met een gelijkaardige hoeve, De Bokkenhoeve (erfgoedid 14385), die omwille van verbouwingen met verlies van erfgoedwaarde niet meer wordt opgenomen in het vaststellingsbesluit.

Behandeling van het bezwaar:

De aanpassingen aan het woonstalhuis zijn inderdaad uitgevoerd zoals beschreven door de bezwaarindiener.

Ik merk op dat voor de beoordeling van een pand op beschermenswaardigheid als monument hogere erfgoedwaarden zijn vereist, die van algemeen belang zijn op Vlaams niveau. Het klopt inderdaad dat dit pand niet in aanmerking komt voor bescherming als monument.

De foto's bij de inventarisfiche dateren van maart 2018 en werden aangereikt door IOED Erfgoed Voorkempen, die in functie van de vaststelling van het bouwkundig erfgoed de vast te stellen erfgoedrelicten binnen de gemeente onderzocht heeft op status en erfgoedwaarde en onafhankelijk oordeelde dat voorliggend pand voldoende goed bewaard bleef voor opname. Voorliggend relict beschikt ondanks de aanpassingen over voldoende erfgoedkenmerken en -elementen om te worden opgenomen in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed. De casus van de Bokkenhoeve werd inderdaad anders beoordeeld, daar het een andere verbouwing en aanpassing betreft.

Omdat de informatie aangereikt door de bezwaarindiener relevant is bij de beoordeling van eventuele toekomstige vergunningen door de vergunningverlenende overheid, wordt de informatie aan de fiche van het erfgoedobject toegevoegd.

Conclusie:

Het bezwaar heeft geen invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Woonstalhuis" (erfgoedid 14386/aanduidingsid 111848), Wijnegemsteenweg 69-71 in Schilde, wordt ongewijzigd opgenomen in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen.

Bezwaar B_000028: Bezwaar bij de vaststelling van één relict: Hoeve in L-vorm (erfgoedid 75423/aanduidingsid 105278), Driehoek 7, Arendonk.

Bezwaarindiener stelt dat het pand gesloopt is en daardoor uit de vaststelling moet worden geschrapt.

Behandeling van het bezwaar:

De door bezwaarindiener aangereikte informatie is correct. De hoeve werd inderdaad gesloopt voor de start van het openbaar onderzoek en wordt niet langer opgenomen in de lijst met vast te stellen bouwkundige relicten.

Conclusie:

Het bezwaar heeft invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Hoeve in L-vorm" (erfgoedid 75423/aanduidingsid 105278) wordt niet mee opgenomen in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen. Het onroerend goed wordt daarenboven geschrapt uit de inventaris vastgesteld door de administrateur-generaal van het agentschap Onroerend Erfgoed op 28 november 2014, omdat het niet langer voldoende goed is bewaard.

Bezwaar B_000029: Bezwaar bij de afbakening en de bewaringstoestand van één bouwkundig geheel: Duitse bunkerlinie Nordabschnitt (erfgoedid 306184/aanduidingsid 97729), Stabroek, Kapellen, Brasschaat, Schoten, Hoevenen.

Bezwaarindiener stelt dat na controle op het terrein en via desktop onderzoek in de bijhorende multipolygoon de polygonen van 5 bunkers foutief geplaatst blijken te zijn, terwijl één polygoon geschrapt mag worden.

Het betreft met name:

- Polygoon DIBE geheel voor bunker erfgoedobject 306371 dient 520 meter zuidoostwaarts geplaatst te worden, op hetzelfde perceel, met name kadastrale afdeling: SCHOTEN 1 AFD, sectie A, perceel: 0032/00G076
- Polygoon voor bunker erfgoedobject 306373 dient 80 meter zuidoostwaarts opgeschoven te worden. Het perceel blijft hetzelfde, met name kadastrale afdeling: SCHOTEN 1 AFD, sectie A, perceel: 0032/00G076.
- Polygoon voor bunker erfgoedobject 306433 (wetenschappelijke inventaris) dient 5 meter oostwaarts verplaatst te worden. Het perceel blijft hetzelfde, met name BRASSCHAAT 1 AFD, sectie: A, Perceel: 0311/00K000.
- Polygoon voor bunker erfgoedobject 306375 dient van SCHOTEN 1 AFD, sectie A, zonder perceelsnummer over een afstand van 130 meter noordwestwaarts verplaatst te worden naar perceel SCHOTEN 1 AFD, sectie A, perceel: 0011/00C000.
- Polygoon voor bunker erfgoedobject 306396 dient van KAPELLEN 2 AFD, sectie D, perceel: 0047/00F000 verplaatst te worden naar perceel KAPELLEN 2 AFD, sectie D, perceel: 0052/00E000.
- Bunker Z474 (cf. studie Universiteit Gent) blijkt niet te bestaan. De corresponderende polygoon uit het DIBE geheel op het perceel BRASSCHAAT 1 AFD, sectie: G, Perceel: 0055/00A002 dient bijgevolg verwijderd te worden.

Behandeling van het bezwaar:

De gevraagde aanpassingen zijn voldoende gemotiveerd en blijken correct. De polygonen worden aangepast; de bunker waarvan is vastgesteld dat hij niet meer is bewaard, wordt verwijderd uit het vaststellingsbesluit.

Conclusie:

Het bezwaar heeft invloed op het ministerieel besluit. Het bouwkundig geheel "Duitse bunkerlinie Nordabschnitt" (erfgoedid 306184/aanduidingsid 97729) wordt met aangepaste afbakening op het plan en met één bunker minder opgenomen in de vastgestelde inventaris.

Bezwaar B_000030: Bezwaar bij de afbakening van één relict: Woningen met kleurige lijstgevels (erfgoedid 52766/aanduidingsid 98043), Statiestraat 50A, 52, Mol.

Bezwaarindiener stelt dat de nieuwbouwpanden met adres Guido Gezellestraat 1A-1B onterecht zijn opgenomen binnen de afbakening van het vastgestelde relict.

Behandeling van het bezwaar:

De door bezwaarindiener aangereikte informatie is correct. Het burgerhuis met adres Statiestraat 50A dat onderdeel uitmaakte van het relict werd ondertussen reeds gesloopt en vervangen door een nieuwbouw. Het adres werd hierbij gewijzigd in Guido Gezellestraat 1A-1B.

De benaming van het relict wordt gewijzigd in "Burgerhuis". De afbakening op het plan wordt gewijzigd, waarbij de afbakening op het plan ('polygoon') ingeperkt wordt tot het perceel in Mol, gekend ten kadaster, Afdeling 4, Sectie F, perceelnummer 69E2. De adresgegevens van het relict worden eveneens gewijzigd waarbij enkel het adres Statiestraat 52 weerhouden wordt. De beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken wordt als volgt gewijzigd: "Enkelhuis met kleurige, cottage-getint bakstenen lijstgevel, uit het eerste kwart van de 20ste eeuw". Ook de beschrijving van het erfgoedobject wordt dienaangaande aangepast. In een aanvullende informatie in de inventarisfiche wordt aangegeven dat het bewaarde burgerhuis oorspronkelijk deel uitmaakte van twee gekoppelde burgerhuizen.

Conclusie:

Het bezwaar heeft invloed op het ministerieel besluit. Het relict "Woningen met kleurige lijstgevels" (erfgoedid 52766/aanduidingsid 98043), Statiestraat 50A-52 in Mol, wordt opgenomen met gewijzigde benaming, afbakening op het plan en beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken. De benaming van het relict wordt gewijzigd in "Burgerhuis". De afbakening op het plan wordt gewijzigd, waarbij de polygoon ingeperkt wordt tot het perceel in Mol, gekend ten kadaster, Afdeling 4, Sectie F, perceelnummer 69E2. De beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken wordt als volgt gewijzigd: "Enkelhuis met kleurige, cottage-getint bakstenen lijstgevel, uit het eerste kwart van de 20ste eeuw".

Bezwaar B_000031: Bezwaar bij de vaststelling van één relict: Boerenarbeiderswoningen (erfgoedid 75517/geen aanduidingsid), Bleekstraat 3-5, Dessel.

Bezwaarindiener stelt dat het pand gesloopt is en dat er nu nieuwbouw voor in de plaats is gekomen.

Behandeling van het bezwaar:

Het erfgoedrelict "Boerenarbeiderswoningen" (erfgoedid 75517/geen aanduidingsid) ligt niet voor tijdens het openbaar onderzoek. Vanaf 2013 werd het pand geregistreerd als gesloopt en om die reden niet meer vastgesteld. Dit pand werd opgenomen in de vaststellingsbesluiten van 2009 tot en met 2012. Het bezwaar is bijgevolg niet ontvankelijk.

Conclusie:

Het bezwaar heeft geen invloed op het ministerieel besluit.

Bezwaar B_000032: Bezwaar bij de vaststelling van één relict: Dienstgebouwen bij kasteel Gestelhof (erfgoedid 10023/aanduidingsid 105627), Kesselsteenweg 10, Berlaar.

Bezwaarindiener stelt dat dit pand sinds 1952 geen dienstgebouw bij het kasteel meer is, maar een eengezinswoning. Bezwaarindiener stelt dat ca. 1996 de gevels van de woning werden bepleisterd, werken die werden vergunden en waardoor het uitzicht is gewijzigd en de beschreven erfgoedkenmerken niet meer gelden.

Behandeling van het bezwaar:

De informatie die bezwaarindiener aanreikt is correct. Het relict werd ingrijpend verbouwd waarbij onvoldoende erfgoedkenmerken en -elementen, zoals aangeduid in de beschrijving van het erfgoedobject, bewaard bleven. Het goed wordt als dusdanig geacht onvoldoende goed bewaard te zijn voor opname in de inventaris van het bouwkundig erfgoed. Het relict wordt om die reden niet langer vastgesteld als bouwkundig erfgoed.

Conclusie:

Het bezwaar heeft invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Dienstgebouwen bij kasteel Gestelhof" (erfgoedid 10023/aanduidingsid 105627), Kesselsteenweg 10 Berlaar, wordt niet mee opgenomen in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed in Antwerpen. Het onroerend goed wordt daarenboven geschrapt uit de inventaris vastgesteld door de administrateur-generaal van het agentschap Onroerend Erfgoed op 28 november 2014, omdat het niet langer voldoende goed is bewaard.

Bezwaar B_00033 en B_000220: Bezwaar en opmerking bij de vaststelling van één relict: Hoeve Linthoeve (erfgoedid 12585/aanduidingsid 105741), Broechemsesteenweg 110, 114, Broechemout.

Bezwaarindiener verzet zich tegen de opname van het relict in de inventaris van het bouwkundig erfgoed en stelt dat de schuur op het nummer 110 reeds decennia lang geen schuur meer is. Deze werd in het verleden reeds omgebouwd tot woonhuis met eigentijdse materialen. Aan de woning werden bovendien verschillende koelinstallaties aangebouwd. Het gebouw heeft als dusdanig zijn karakter en erfgoedkundige waarde verloren.

Bezwaarindiener stelt het agentschap in kennis dat het origineel zadeldak van het noordelijk gelegen bijgebouw vervangen werd door een plat dak. De woning werd in 1998 verbouwd en het dak van de stallen werd in 2002 vernieuwd. Op alle daken liggen rode kleipannen.

Behandeling van het advies:

1. Bezwaarindiener B_000033 geeft aan dat de schuur omgebouwd werd tot woonhuis met eigentijdse materialen en aan de woning verschillende koelinstallaties aangebouwd werden. Bezwaarindiener meent dat het relict hierdoor zijn karakter en erfgoedwaarde verloren heeft.

Vooreerst dient opgemerkt te worden dat het louter feit dat het volume van de voormalige schuur niet langer zijn oorspronkelijke functie uitoefent geen afbreuk doet aan de erfgoedwaarde van het relict. Voormelde aanpassingswerken vonden bovendien reeds plaats voor de opname van het relict in de inventaris van het bouwkundig erfgoed in 1985. Het feit dat nieuwe koelinstallaties aan het domein toegevoegd werden doet evenmin afbreuk aan de erfgoedwaarden van het hoevecomplex, zijnde het ensemble van woonhuis, stallingen en langsschuur.

De foto's bij de inventarisfiche <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/12585> dateren van augustus 2013. Hieruit blijkt een voldoende goed bewaard hoevecomplex. De opname in de inventaris van het bouwkundig erfgoed wordt als dusdanig gegrond geacht.

2. Bezwaarindiener B_000220 geeft aan dat het origineel zadeldak van het noordelijk gelegen bijgebouw vervangen werd door een plat dak. Bezwaarindiener merkt bijkomend op dat de woning in 1998 verbouwd werd en het dak van de stallen in 2002 vernieuwd werd. De beschrijving van het erfgoedobject wordt aangepast in functie van de door bezwaarindiener aangereikte informatie.

Conclusie:

Het bezwaar heeft geen invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Hoeve Linthoeve" (erfgoedid 12585/aanduidingsid 105741), Broechemsesteenweg 110-114 in

Broechout, wordt ongewijzigd opgenomen in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen.

Bezwaar B_000034: Bezwaar bij de vaststelling van één relict: Dorpshuis (erfgoedid 52649/aanduidingsid 110445), Baleman 26, Meerhout.

Bezwaarindiener haalt verschillende argumenten aan om de vaststelling te betwisten.

1. Bezwaarindiener stelt dat de historische waarde van de woning teniet werd gedaan door de verbouwing van de oorspronkelijke hoeve, waartoe ook nummer 24 hoorde, naar twee woningen na WO II. Bezwaarindiener haalt ook latere renovaties aan bij beide woningen, nummer 24 kreeg een nieuwe gevelsteen, en nummer 26 kreeg nieuwe pannen en nieuwe ramen, er werd een bijgebouw afgebroken.

2. Bezwaarindiener stelt dat de architecturale waarde niet uitzonderlijk is omdat er nu nog steeds woningen op die manier worden gebouwd. Als voorbeeld haalt hij een recente nieuwbouw aan op Veedijk 16.

3. Bezwaarindiener haalt aan dat de lijsten van bouwkundig erfgoed in Meerhout een aantal jaren geleden fouten bevatten en haalt aan dat eigenaars niet op de hoogte zijn gesteld dat hun woningen al jaren op de lijst staan.

Behandeling van het bezwaar:

Bezwaarindiener meent dat de historische waarde van het relict reeds jaren geleden teniet werd gedaan, gezien het huis oorspronkelijk een boerderij was die na WO II opgedeeld werd in twee afzonderlijke woningen, Baleman 24 en 26. Bezwaarindiener merkt op dat in het verleden een garagepoort toegevoegd werd, de schoorstenen en aanbouw verdwenen, nieuwe bedaking en raampartijen voorzien werden. Verder merkt bezwaarindiener op dat de voorgevel van de woning, Baleman 24, voorzien werd van een nieuwe gevelsteen.

De door bezwaarindiener aangehaalde aanpassingswerken en opdeling in twee wooneenheden dateren van voor de initiële opname in de inventaris van het bouwkundig erfgoed en oefenen als dusdanig geen invloed uit op de vastgestelde erfgoedwaarden van het relict op basis van dewelke een opname in de inventaris verantwoord wordt. De aanpalende woning, Baleman 26, maakt geen onderdeel uit van voorliggend erfgoedrelict en wordt niet vastgesteld. De door bezwaarindiener aangehaalde werken aan dit volume doen niet ter zake. Het feit dat het schrijnwerk en de bedaking vernieuwd werd doet geen afbreuk aan de erfgoedwaarde. Het schrijnwerk wordt immers niet aangeduid als erfgoedkenmerk in de beschrijving van het erfgoedobject. De huidige dakbedekking is dezelfde of gelijkaardig aan deze op het moment van inventarisatie.

Bezwaarindiener geeft aan dat de architecturale waarde niet uitzonderlijk is en wijst op een recente woning, Veedijk 16 in Meerhout, die in een gelijkaardige stijl opgetrokken werd.

Het criterium 'zeldzaamheid' vormt in voorliggend geval geen selectiecriterium voor opname. De opname in de inventaris van het bouwkundig erfgoed wordt veeleer ingegeven door het feit dat het een herkenbaar en representatief voorbeeld vormt van een kleinschalige dorpswoning uit het eerste kwart van de 20ste eeuw. Het feit dat op heden nog steeds gelijkaardige woningen in traditionele stijl opgetrokken worden doet niet ter zake.

De opmerking in het derde lid van het bezwaarschrift heeft geen betrekking op feitelijkheden die voorliggen in openbaar onderzoek en is bijgevolg niet ontvankelijk.

Behandeling van het bezwaar:

Het bezwaar heeft geen invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Dorpshuis" (erfgoedid 52649/aanduidingsid 110445), Baleman 26 in Meerhout, wordt ongewijzigd opgenomen in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen.

Bezwaar B_000035: Bezwaar bij de vaststelling van één relict: Winkelhuis (erfgoedid 11977/aanduidingsid 112362), Gasthuisstraat 16-18, Turnhout.

Bezwaarindiener haalt aan dat hij eigenaar is van nummer 16 en niet van nummer 18 en vraagt de gegevens daaromtrent aan te passen in het dossier.

Behandeling van het bezwaar:

Het bezwaarschrift heeft geen betrekking op feitelijkheden die voorliggen in openbaar onderzoek. De eigendomstoestand vormt geen voorwerp van voorliggend vaststellingsdossier en doet niet ter zake. Het bezwaar is dienvolgens onontvankelijk. Het agentschap houdt deze gegevens niet bij voor het vastgesteld bouwkundig erfgoed.

Conclusie:

Het bezwaar heeft geen invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Winkelhuis" (erfgoedid 11977/aanduidingsid 112362), Gasthuisstraat 16-18 in Turnhout, wordt ongewijzigd opgenomen in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen.

Bezwaar B_000036: Bezwaar bij de vaststelling van één relict: Dorpswoningen (erfgoedid 47571/aanduidingsid 112756), Riemenstraat 64-66, Vorselaar.

Bezwaarindiener stelt dat deze woningen niet in het straatbeeld passen: ze werden niet tijdens het interbellum gebouwd en zijn niet ontworpen door Karel Van Looy.

Bezwaarindiener stelt dat de gebruikte gele baksteen van slechte kwaliteit is en afbrokkelt, dat de luifel te laag is waardoor de voordeur maar 180 cm hoog is. Bezwaarindiener haalt aan dat de algemene toestand van de woning niet meer voldoet aan de isolatienormen en haalt aan dat de voorgevel door binnenisolatie zal degraderen.

Bezwaarindiener haalt aan dat de tuinomheining aan de voortuin verdwenen is en dat het schrijnwerk van de bovenvensters vervangen werd.

Behandeling van het bezwaar:

1. Bezwaarindiener meent dat de woningen geen deel uitmaken van het straatbeeld en hier totaal niet in passen. Bezwaarindiener geeft aan dat de woningen opgetrokken zijn in een stijl van tussen de twee oorlogen maar pas na WO II gerealiseerd werden. Bezwaarindiener benadrukt dat de woningen niet toe te schrijven zijn aan architect Karel Van Looy, van wie in de jaren 1930 een aantal woningen gerealiseerd werden in de Riemenstraat.

Vooreerst dient opgemerkt te worden dat de relatie van het relict met haar gebouwde omgeving geen invloed uitoefent op de erfgoedwaarden op basis van dewelke een opname in de inventaris verantwoord wordt. Uit de beschrijving van het erfgoedobject valt immers af te leiden dat de contextwaarde in voorliggend geval buiten beschouwing gelaten werd. In het dossier dat voorligt in openbaar onderzoek wordt noch

aangegeven dat het interbellumwoningen betreffen, noch vermeld dat het ontwerp aan architect Karel Van Looy toegeschreven kan worden. De opmerkingen in het tweede en derde lid van het bezwaarschrift hebben als dusdanig geen betrekking op feitelijkheden die voorliggen in openbaar onderzoek.

2. Bezwaarindiener geeft aan dat de gebruikte gele baksteen van zeer slechte kwaliteit is en afbrokkelt, de luifel van de woning veel te laag is, de omheining van de voortuintjes in de loop van de jaren reeds verdwenen is en het schrijnwerk op de verdieping niet meer origineel is.

Vooreerst dient benadrukt te worden dat de door bezwaarindiener aangehaalde bouwfysische gebreken niet van die aard zijn dat deze een opname in de inventaris van het bouwkundig erfgoed verhinderen. Het door bezwaarindiener bijgevoegde fotomateriaal toont bovendien aan dat het goed voldoende goed bewaard is voor opname. De omheining van beide voortuintjes bleef deels bewaard en is als dusdanig voldoende goed herkenbaar als erfgoedkenmerk. Gelet op het feit dat het schrijnwerk in de beschrijving van het erfgoedobject niet vermeld wordt als erfgoedkenmerk, doet het eigenlijk verlies ervan geen afbreuk aan de erfgoedwaarde van het relict.

3. Bezwaarindiener merkt bijkomend op dat de woning niet langer voldoet aan de huidige isolatienormen en dat de voorgevel na het plaatsen van bijkomende binnenisolatie verder zal degraderen.

De opmerking in het laatste lid van het bezwaarschrift heeft geen betrekking op feitelijkheden die voorliggen in openbaar onderzoek. Volledigheidshalve dient benadrukt te worden dat het vermeend gebrek aan aanpassingsmogelijkheden aan de huidige energieprestatienormen geen motiveringsgrond is om de opname van het erfgoedrelict in de vastgestelde inventaris aan te vechten.

Conclusie:

Het bezwaar heeft geen invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Dorpswoningen" (erfgoedid 47571/aanduidingsid 112756), Riemenstraat 64-66 in Vorselaar, wordt ongewijzigd opgenomen in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen.

Bezwaar B_000037: Bezwaar bij de vaststelling van één relict: Villa ontworpen door L. Jansen (erfgoedid 11779/aanduidingsid 105518), Bisschopslaan 68, Beerse.

Bezwaarindiener stelt dat het pand niet meer voldoet aan de eisen van een moderne dierenkliniek (o.m. schimmel, koudbruggen, gebrekkige ventilatie, leidingen, lekkend dak), waardoor grondige renovatie of afbraak zich opdringen.

Behandeling van het bezwaar:

De door bezwaarindiener aangehaalde bouwfysische gebreken worden onvoldoende aangetoond. Bezwaarindiener voegt geen deskundig onderzoek, noch enig fotomateriaal toe aan haar schrijven waaruit voornoemde gebreken zouden blijken. Op basis van desktoponderzoek werd vastgesteld dat het goed in februari 2016 (Mobile Mapping toepassing Informatie Vlaanderen) in een voldoende goed bewaarde toestand geregistreerd werd. Er kan bijgevolg bezwaarlijk gesteld worden dat het goed in een bouwfysische toestand verkeert die een opname in de inventaris van het bouwkundig erfgoed zou verhinderen. Tot slot dient benadrukt te worden dat het vermeend gebrek aan aanpassingsmogelijkheden aan de huidige functie geenszins aanleiding kan geven tot schrapping van het relict uit de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed.

Conclusie:

Het bezwaar heeft geen invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Villa ontworpen door L. Jansen" (erfgoedid 11779/aanduidingsid 105518), Bisschopslaan 68 in Beerse, wordt ongewijzigd opgenomen in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen.

Bezwaar B_000038 en B_000192: Twee bezwaren bij de vaststelling van één relict: Dorpswoningen (erfgoedid 39663/aanduidingsid 107437), Dorp 47-49, Herselt.

Bezwaarindiener B_000038 vraagt de schrapping van de panden uit het vaststellingsbesluit en haalt volgende argumenten aan:

1. Gevels, dak en binneninrichting werden aangepast waardoor bijna niets nog origineel is.
2. Het gebouw staat in het centrum en past niet tussen de aanpalende gebouwen.
3. Het gebouw heeft geleden onder infrastructuurwerken.
4. Uit navraag blijkt dat de gemeente geen belang hecht aan het bewaren van het gebouw.

Bezwaarindiener B_000192 geeft aan dat de hoeve Dorp 47-49 onvoldoende erfgoedwaarde bezit en vraagt de schrapping uit het vaststellingsbesluit.

Bezwaarindiener B_000192 meent dat er geen mogelijkheden zijn om het gebouw te verbouwen tot een kwalitatief project met behoud van de historische identiteit. Bezwaarindiener geeft tevens aan dat het gebouw geen bijdrage biedt aan het historische dorpsbeeld, maar wordt al jaren ervaren als een project dat niet langer past in een dorpscentrum dat de laatste jaren verder wordt opgewaardeerd en vernieuwd.

Behandeling van het bezwaar:

Het erfgoedrelict is niet langer voldoende goed bewaard voor opname in de inventaris. Het relict wordt als dusdanig geschrapt uit de lijst met vast te stellen bouwkundige relictten voor de provincie Antwerpen.

Conclusie:

Het bezwaar heeft invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Dorpswoningen" (erfgoedid 39663/aanduidingsid 107437), Dorp 47-49 in Herselt, wordt niet mee opgenomen in de vastgestelde inventaris van de provincie Antwerpen. Het onroerend goed wordt daarenboven geschrapt uit de inventaris vastgesteld door de administrateur-generaal van het agentschap Onroerend Erfgoed op 28 november 2014, omdat het niet langer voldoende goed is bewaard.

Bezwaar B_000039: Bezwaar bij de afbakening van één relict: Landhuis Hooghuys (erfgoedid 47217/aanduidingsid 107411), Nijlense Steenweg 107, Herenthout.

Bezwaarindiener stelt dat de afbakening van het relict aangepast moet worden: wegens verkaveling kreeg het perceel een nieuw perceelnummer met nieuwe perceelsgrenzen.

Behandeling van het bezwaar:

De door de bezwaarindiener aangebrachte gegevens zijn correct. Door de verkaveling van het domein Landhuis Hooghuys is de herkenbaarheid van de site van het voormalig landhuis deels aangetast. Enkel het perceel waarop het volume van het landhuis zich

bevindt en omliggend perceel bezitten nog erfgoedwaarde. De afbakening op het plan wordt bijgevolg aangepast, waarbij enkel de percelen in Herenthout, gekend ten kadaster, sectie E, perceelnummers 858A en 858B, weerhouden worden. De thesaurusterm 'vijvers' die betrekking heeft op de voormalige tuin van het landhuis wordt eveneens uit de beknopte karakterisering van het erfgoedrelict geschrapt.

Conclusie:

Het bezwaar heeft invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Landhuis Hooghuys" (erfgoedid 47217/aanduidingsid 107411), Nijlense Steenweg 107 in Herenthout, wordt vastgesteld met een gewijzigde afbakening op het plan, waarbij de polygoon ingeperkt wordt tot de percelen in Herenthout, gekend ten kadaster sectie E, perceelnummers 858A en 858B. De beknopte karakterisering van het erfgoedrelict wordt eveneens gewijzigd. Enkel het erfgoedtype 'landhuis' wordt vastgesteld.

Bezwaar B_000040: Bezwaar bij de afbakening en beschrijving van de erfgoedkenmerken van één relict: Burgerhuis (erfgoedid 47211/aanduidingsid 107409), Molenstraat 58, Herenthout.

Bezwaarindiener stelt dat de voortuin niet meer met een ijzeren hekken is afgesloten en het aansluitende bedrijfsgebouw niet meer aanwezig is en niet meer tot dit pand behoort

Behandeling van het bezwaar:

De door bezwaarindiener aangereikte informatie is correct. De beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken wordt als volgt aangepast: "Burgerhuis met lijstgevel van witte baksteen, twee traveeën en drie bouwlagen onder plat dak, van 1929.". De erfgoedtypes 'hekken' en 'werkplaatsen' worden uit de beknopte karakterisering van het erfgoedrelict geweerd. De afbakening op het plan wordt eveneens gewijzigd, waarbij het volume van het voormalig bedrijfsgebouw op het perceel in Herenthout, gekend ten kadaster, Sectie E, perceelnummer 458T8, uit de polygoon verwijderd wordt. De erfgoedwaarde 'industriële-archeologische waarde' wordt niet langer aan het relict toegekend, gezien de voormalige bedrijfsinfrastructuur gesloopt werd. De beschrijving van het erfgoedobject wordt uitgebreid met aanvullende informatie in functie van de door bezwaarindiener aangereikte informatie.

Conclusie:

Het bezwaar heeft invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Burgerhuis"(erfgoedid 47211/aanduidingsid 107409), Molenstraat 58 in Herenthout, wordt vastgesteld met gewijzigde beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken, gewijzigde beknopte karakterisering en gewijzigde afbakening op het plan. De beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken wordt als volgt aangepast: "Burgerhuis met lijstgevel van witte baksteen, twee traveeën en drie bouwlagen onder plat dak, van 1929.". De erfgoedtypes 'hekken' en 'werkplaatsen' worden uit de beknopte karakterisering van het erfgoedrelict verwijderd. De afbakening op het plan wordt eveneens gewijzigd, waarbij het volume van het voormalig bedrijfsgebouw op het perceel in Herenthout, gekend ten kadaster, Sectie E, perceelnummer 458T8, uit de polygoon geweerd wordt. De erfgoedwaarde 'industriële-archeologische waarde' wordt niet langer aan het erfgoed relict toegekend.

Bezwaar B_000041: Bezwaar bij de afbakening van één relict: Dorsthoeve (erfgoedid 2485/aanduidingsid 105864), Dorstveld 38, Bonheiden.

Bezwaarindiener stelt dat de Dorsthoeve met het foute adres is vastgesteld: de hoeve zelf heeft huisnummer 40. Het huidige nummer 38 is de tot woning verbouwde schuur van de hoeve. Huisnummer en afbakening moeten dus gewijzigd worden.

Behandeling van het bezwaar:

De opmerking van de bezwaarindiener is correct. Het voormalig boerenhuis van de Dorsthoeve draagt nu nummer 40. Het huisnummer 38 dient ook vastgesteld te worden, aangezien de voormalige schuur mee opgenomen is in de benaming en de beknopte karakterisering van het erfgoedrelict en de beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken. Daardoor dienen de afbakening en de adressenlijst van het erfgoedobject en het aanduidingsobject uitgebreid te worden met nummer 40.

Conclusie:

Het bezwaar heeft invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Dorsthoeve" (erfgoedid 2485/aanduidingsid 105864), Dorstveld 38 in Bonheiden, wordt met gewijzigde afbakening op het plan opgenomen in het vaststellingsbesluit, waarbij de percelen in Bonheiden, gekend ten kadaster, Afdeling 1, Sectie D, perceelnummers 217K, 217L, 217M en 218H aan de polygoon toegevoegd worden. Het huisnummer 40 wordt eveneens aan de adresgegevens van het relict toegevoegd.

Bezwaar B_000042: Opmerking bij de beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken van één relict: Woning naar ontwerp van P. en F. Wintermans (erfgoedid 12307/aanduidingsid 112683), Victor Van Hallaan 7, Turnhout.

Bezwaarindiener brengt extra informatie aan over het pand, en verfijnt de beschrijving van het relict zoals opgenomen in het erfgoedobject 12307.

Behandeling van het bezwaar:

De gegevens die bezwaarindiener aanlevert zijn terecht, en worden verwerkt in de beschrijving van het erfgoedobject. Voorts wordt op basis van de door bezwaarindiener aangereikte informatie de beschrijving van de erfgoedkenmerken aangepast. Deze wordt als volgt aangepast: "Vrijstaande, moderne woning, gebouwd naar ontwerp van P. en F. Wintermans in 1991."

Conclusie:

Het bezwaar heeft invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Woning naar ontwerp van P. en F. Wintermans" (erfgoedid 12307/aanduidingsid 112683), Victor Van Hallaan 7 in Turnhout, wordt met aangepaste beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken opgenomen in het vaststellingsbesluit: "Vrijstaande, moderne woning, gebouwd naar ontwerp van P. en F. Wintermans in het vierde kwart van de 20ste eeuw." wordt vervangen door "Vrijstaande, moderne woning, gebouwd naar ontwerp van P. en F. Wintermans in 1991."

Bezwaar B_000043: Bezwaar bij de vaststelling van één relict: Hoeve (erfgoedid 3084/aanduidingsid 110916), Bogaertsheide 6-8, Nijlen.

Bezwaarindiener stelt dat het woonstalhuis van de hoeve sterk werd verbouwd, waardoor de opgesomde waardevolle elementen niet meer aanwezig zijn. Bezwaarindiener geeft aan dat het als monument beschermde bakhuis nog intact is.

Behandeling van het bezwaar:

De bezwaarindiener geeft aan dat de hoeve sterk verbouwd werd, met uitzondering van het als monument beschermde bakhuis. Bezwaarindiener voegt geen fotomateriaal aan het bezwaar toe om dit te onderbouwen. De gegevens die voorhanden zijn in het archief van het agentschap Onroerend Erfgoed laten zien dat een deel van de hoeve inderdaad is aangepast, maar dat dit telkens werd gemeld aan de administratie, die hiervoor zijn toestemming verleende. Op basis van deze informatie wordt geconcludeerd dat de erfgoedwaarden nog voldoende aanwezig zijn om een opname van de volledige hoeve in de vastgestelde inventaris te motiveren.

Tijdens de behandeling van dit bezwaar, werd vastgesteld dat de afbakening van dit relict te ruim was, omdat ook de percelen van Bogaertsheide 6 onterecht mee opgenomen waren in de afbakening. De afbakening op het plan werd dienvolgens bijgewerkt, waarbij de percelen van nummer 6 uit de polygoon geschrapt werden. Het adres werd tevens geschrapt uit de fiche van het erfgoedobject en het aanduidingsobject.

Conclusie:

Het bezwaar heeft invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Hoeve" (erfgoedid 3084/aanduidingsid 110916), Bogaertsheide 6-8 in Nijlen, wordt opgenomen met gewijzigde afbakening op plan, waarbij de percelen van Bogaertsheide 6 uit de polygoon zijn verwijderd.

Bezwaar B_000044 en bezwaar B_000067: Twee identieke, en door dezelfde bezwaarindiener ingediende bezwaren tegen de vaststelling van één relict: Villa Eikenhoeve (erfgoedid 13337/aanduidingsid 108025), Hoogboomsteenweg 79, Kapellen.

Bezwaarindiener stelt dat het relict zwaar verbouwd is en deels gesloopt met verlies van erfgoedwaarde. De villa uit 1905 is sterk verbouwd in 1950-60 waardoor de oorspronkelijke stijl niet meer bewaard is. In die bouwphase werd de villa sterk vergroot, voorzien van rieten daken, uitbouwen en erkers, en werd verhoogd. In de jaren 1960 werd het domein rond de villa verkaveld. In 1970 volgden meer verbouwingen. De muren zijn na deze verbouwingen niet meer bepleisterd. In 1985 werd het domein verkaveld en was het landhuis onbewoond en bestemd voor afbraak. De verbouwingen worden door fotomateriaal geïllustreerd.

Bezwaarindiener stelt dat de beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken niet juist is. Bezwaarindiener geeft aan dat de originele leien zadel- en schilddaken vervangen werden door een rieten bedaking. Bezwaarindiener stelt dat het relict door een administratieve fout in de inventaris terecht is gekomen.

Behandeling van het bezwaar:

1. Bezwaarindiener stelt dat het onroerend goed zwaar verbouwd werd met verlies van erfgoedwaarde. Bezwaarindiener meent dat de oorspronkelijke stijl niet voldoende goed bewaard bleef door veranderingswerken en aanpassingen in de jaren 1950-1960: de villa werd sterk uitgebreid, voorzien van rieten daken, uitbouwen en erkers, en werd verhoogd. In de jaren 1960 werd het domein rond de villa verkaveld.

De door bezwaarindiener aangehaalde aanpassingswerken aan het oorspronkelijk volume van 1905 naar ontwerp van architect Jan Jacobs (1880-1964) dateren ruimschoots van voor de initiële opname in de inventaris van het bouwkundig erfgoed en doen op generlei wijze afbreuk aan de vastgestelde erfgoedwaarden van het relict op basis van dewelke een opname in de inventaris verantwoord wordt. De aangehaalde werken werden in eenzelfde ontwerpstyl, in casu de cottagestyl, uitgevoerd waardoor

het onroerend goed in haar huidig voorkomen nog steeds een goed herkenbare uitdrukking is van zijn oorspronkelijke functie, uitzicht en vormgeving. Gezien de aanpassingswerken van de jaren 1950-1960 eveneens een herkenbare uitdrukking zijn van een belangrijke fase in de latere ontwikkeling van het goed wordt zowel de beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken als de beknopte karakterisering aangepast. De beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken wordt als volgt aangepast: "Bep leisterd bakstenen gebouw van twee bouwlagen onder rieten zadel- en schilddaken, van circa 1905 naar ontwerp van J. Jacobs, aanzienlijk uitgebreid en verbouwd in de jaren 1950-1960.". In de beknopte karakterisering van het relict wordt de datering 'na WOII' toegevoegd. De uitbreidingen en aanpassingen van de jaren 1950-1960 werden bij opname immers reeds geacht erfgoedwaarde te bezitten.

Het domein werd deels verkaveld voor de initiële opname van het goed in de inventaris van het bouwkundig erfgoed. De verkaveling heeft als dusdanig geen invloed op de vastgestelde erfgoedwaarde van het relict. De naoorlogse wijziging van de ruimtelijke context wordt correct weergegeven in de beschrijving van het erfgoedobject.

2. Bezwaarindien er stelt dat de beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken niet juist is. Bezwaarindien er geeft aan dat de originele leien zadel- en schilddaken vervangen werden door een rieten bedaking.

In de beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken wordt uitgegaan van de huidige erfgoedkenmerken en -elementen. De rieten zadel- en schilddaken vormen een wezenlijk erfgoedkenmerk van het erfgoedrelict en worden om die reden zo aangeduid in de beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken.

Conclusie:

Het bezwaar heeft invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict Villa Eikenhoeve (erfgoedid 13337/aanduidingsid 108025), Hoogboomsteenweg 79 in Kapellen, wordt opgenomen met gewijzigde beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken en gewijzigde beknopte karakterisering van het erfgoedrelict. De beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken wordt als volgt aangepast: "Bep leisterd bakstenen gebouw van twee bouwlagen onder rieten zadel- en schilddaken, van circa 1905 naar ontwerp van J. Jacobs, aanzienlijk uitgebreid en verbouwd in de jaren 1950-1960". De datering 'na WO II' wordt als erfgoedkenmerk aan de beknopte karakterisering van het erfgoedrelict toegevoegd.

Bezwaar B_000045: Opmerking bij de beschrijving van twee erfgoedobjecten: Broekstraat (erfgoedid 100366/geen aanduidingsid), Broekstraat, Willebroek; Domein Blaasveld: Sint-Franciscus-Xaveriuskapel en kastanjeboom (erfgoedid 200797/aanduidingsid 112958), Broekstraat zonder nummer, Willebroek.

Bezwaarindien er vraagt de naam "Sint-Franciscuskapel" te wijzigen naar "Sint-Franciscus-Xaveriuskapel".

Behandeling van het bezwaar:

De erfgoedobjectfiche van de Broekstraat waarnaar de bezwaarindien er verwijst, ligt niet voor in het openbaar onderzoek. Echter is er een fiche over deze kapel die wel voorligt tijdens het openbaar onderzoek. Hoewel bezwaarindien er deze fiche niet aanhaalt in zijn bezwaar, worden de gegevens verwerkt in deze fiche, omdat ze terecht zijn, en bijdragen tot het verbeteren van de informatie over dit erfgoed.

Zowel de beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken als de benaming van de betrokken erfgoedobjectfiches en aanduidingsobjectfiches worden gewijzigd. Overal wordt Sint-Franciscuskapel vervangen door Sint-Franciscus-Xaveriuskapel. Bij de

erfgoedkenmerken wordt "opgaande bomen" verwijderd, omdat deze niet horen vastgesteld te worden als bouwkundig erfgoed.

Conclusie:

Het bezwaar heeft invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Domein Blaasveld: Sint-Franciscuskapel en kastanjeboom" (erfgoedid 200797/aanduidingsid 112958), Broekstraat zonder nummer in Willbroek, wordt in het vaststellingsbesluit opgenomen met gewijzigde benaming, gewijzigde beknopte karakterisering en gewijzigde beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken. De benaming wordt "Domein Blaasveld: Sint-Franciscus-Xaveriuskapel". De beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken wordt "Op het domein van het verdwenen kasteel van Blaasveld, in het natuurgebied 'Het Broek', staat een kapel gewijd aan Sint-Franciscus-Xaverius.". Het erfgoedtype "opgaande bomen" wordt geschrapt in de beknopte karakterisering van het erfgoedrelict.

Bezwaar B_000046 en B_000069: Bezwaar bij de vaststelling van één relict: Woonstalhuis (erfgoedid 11732/aanduidingsid 111046), Nadorst 48-52, Oud-Turnhout.

Bezwaarindieners stelt dat (I) de voorgestelde opname van het onroerend goed in de inventaris van bouwkundig erfgoed niet in overeenstemming is met de geldende regelgeving. Eveneens blijkt uit voorliggend bezwaar dat (II) de in concreto toetsing van het onroerend goed aan het vastgestelde afwegingskader duidt dat het onroerend goed niet over de vereiste actuele erfgoedwaarden beschikt om opgenomen te kunnen worden in de inventaris van bouwkundig erfgoed.

I) VOORGESTELDE OPNAME VAN HET ONROEREND GOED in de inventaris VAN BOUWKUNDIG ERFGOED IS NIET IN OVEREENSTEMMING MET DE GELDENDE REGELGEVING

De inventarisatie is niet gebeurd conform de verplichtingen uit het Onroerenderfgoeddecreet, Onroerenderfgoedbesluit en Ministerieel Besluit van 17 juli 2015 tot vaststelling van de inventarismethodologie voor de inventaris van bouwkundig erfgoed (hierna: Vaststellingsbesluit betreffende de inventarismethodologie).

De voorgestelde opname van het betreffende onroerend goed in de inventaris van het bouwkundig erfgoed zoals onderworpen aan huidig openbaar onderzoek, kan niet op rechtmatige wijze leiden tot effectieve opname in de inventaris van het bouwkundig erfgoed. De (a) afweging van de erfgoedwaarde, noch (b) de controle dat deze erfgoedwaarden voldoende goed bewaard zijn, zijn afdoende gebeurd.

a) Beschrijving en afweging erfgoedwaarden

In uitvoering van artikel 4.1.5 Onroerenderfgoedbesluit werd bij ministerieel besluit van 17 juli 2015 de inventarismethodologie voor de inventaris van bouwkundig erfgoed vastgesteld. De betreffende inventarismethodologie dient overeenkomstig artikel 4.1.5 Onroerenderfgoedbesluit en de bijlage bij het Ministerieel besluit van 17 juli 2015 de volgende elementen te bevatten:

- Een korte beschrijving van de inventaris;
- De wijze van beschrijving van de erfgoedwaarden
- Het afwegingskader dat gehanteerd wordt om het onroerend erfgoed te waarderen, bestaande uit a) erfgoedwaarden en b) selectiecriteria.

Noch de wijze van beschrijving (i), noch het in concreto gehanteerde afwegingskader (ii) zijn voor het betreffende onroerend goed, zoals op heden onderworpen aan een openbaar onderzoek, conform de vereisten uit voormeld ministerieel besluit.

i. De wijze van beschrijving van de erfgoedwaarden

In casu wordt voor het woonstalhuis, zoals aangegeven op de fiche die in openbaar onderzoek ligt, slechts een zeer beperkte, nietszeggende en zeer algemene beschrijving gegeven van de beweerde erfgoedwaarden. Uit de inventaris blijkt nergens dat er een afdoende en grondig onderzoek werd gedaan om met voldoende kennis van zaken de erfgoedwaarde van het goed te kunnen beoordelen. In voorliggend geval wordt slechts verwezen naar één enkele literaire bron, die overigens al 20 jaar oud is, meer bepaald: "De Sadeleer S. & Plomteux G. 1997: Inventaris van het cultuurbezit in België, Architectuur, Provincie Antwerpen, Arrondissement Turnhout, Kanton Turnhout, Bouwen door de eeuwen heen in Vlaanderen 16N1, Brussel - Turnhout". Er zijn geen andere bronnen opgenomen, zoals eventuele cartografische bronnen, informatie op andere inventarissen en databanken, iconografische bronnen, mondelinge bronnen,... zodat een kritische toetsing onmogelijk is. De vereiste kritische toetsing, zoals opgelegd in voormeld ministerieel besluit van 17 juli 2015, werd niet doorgevoerd. De gehanteerde beschrijving van de vermeende erfgoedwaarde is niet conform voormeld ministerieel besluit, en kan in ieder geval niet leiden tot inventarisatie.

i. Het afwegingskader

Zoals hierboven reeds geduid moet conform voormeld ministerieel besluit van 17 juli 2015 een afwegingskader worden gehanteerd om het onroerend goed te waarderen, om een gedegen afweging te kunnen maken of het onroerend goed kan worden opgenomen in de inventaris. Hierbij moet worden rekening gehouden met (a) de erfgoedwaarden en (b) de selectiecriteria.

Aangaande de vereiste erfgoedwaarden, verwijst het ministerieel besluit naar de 13 erfgoedwaarden die werden gedefinieerd in artikel 2.1, 26° van het Onroerenderfgoeddecreet. Om te worden opgenomen in de inventaris van het bouwkundig erfgoed volstaat het dat een onroerend goed één van de dertien decretaal vastgestelde erfgoedwaarden bezit. In voorliggend geval moet worden vastgesteld dat in de inventaris voor het betreffende onroerend goed louter wordt verwezen naar het bestaan van een vermeende 'historische waarde' en 'architecturale waarde', zonder nadere specificering. Zo wordt nergens verduidelijkt waarom het goed een historische waarde zou hebben. Het ministerieel besluit stelt dat een architecturale waarde kan worden vastgesteld als het onroerend goed zou getuigen van een maatschappelijke ontwikkeling, gebeurtenis, figuur, instelling of landgebruik uit het verleden van de mens. Geen enkele motivering daaromtrent is terug te vinden in de documenten die in openbaar onderzoek worden gelegd. Evenmin wordt toegelicht welke architecturale waarde het pand zou omvatten. Zo wordt nergens verwezen naar een eventuele fase of aspect van de (landschaps)architectuur of de bouwkunst in het verleden, zoals aangegeven in het ministerieel besluit. De typologie en het materiaalgebruik wordt in algemene termen omschreven zonder verwijzing naar de specifieke erfgoedwaarde die het zou inhouden. Uit de inventaris kan op geen enkele manier worden afgeleid waarom er erfgoedwaarde aan het desbetreffend pand zou kunnen worden toegekend.

Het ministerieel besluit legt verder 5 selectiecriteria vast. Het Onroerenderfgoedbesluit bepaalt in artikel 4.1.5, 2de lid uitdrukkelijk dat voor de inventaris van het bouwkundig erfgoed in de inventarisatiemethodologie minstens de selectiecriteria 'zeldzaamheid', 'herkenbaarheid', 'representativiteit', 'ensemblewaarde' en 'contextwaarde' moeten worden opgenomen. Er moet worden vastgesteld dat voor het betreffende onroerend goed in de inventaris geen enkele

verwijzing is terug te vinden naar één van de 5 selectiecriteria. De toetsing aan de selectiecriteria wordt op geen enkele manier gemotiveerd.

Bovendien moet worden opgemerkt dat voorliggend voorstel tot opname van het onroerend goed in de inventaris van het bouwkundig erfgoed een één-op-één overname is van de vaststelling van het onroerend goed in de inventaris sinds de vaststelling van 14 september 2009. De vorige opname in de inventaris dateert dus van voor het Onroerenderfgoeddecreet, van voor het Onroerenderfgoedbesluit en dus zeker ook van voor het ministerieel besluit tot vaststelling van de inventarismethodologie voor de inventaris van bouwkundig erfgoed. De vaststelling van 2009 (en laatst in het vaststellingsbesluit van 2014) houdt zodoende geen rekening met de opgelegde inventarisatiemethodologie, waardoor het louter overnemen van de bestaande vaststellingslijst niet toelaatbaar.

Uit het bovenvermelde blijkt dat voor het betreffende onroerend goed niet op rechtmatige wijze kan worden overgegaan tot inventarisatie van het onroerend goed in de inventaris van bouwkundig erfgoed. De gehanteerde werkwijze is manifest in strijd met de vastgelegde inventarisatiemethodologie. Het vooropgestelde afwegingskader werd niet gehanteerd, waardoor op geen enkele wijze een gedegen afweging kan gemaakt worden om het pand al dan niet op te nemen in de inventaris van bouwkundig erfgoed.

Minstens moet worden vastgesteld dat de voorgestelde inventarisatie van het betreffende onroerend goed manifest in strijd is met de algemene beginselen van behoorlijk bestuur. De loutere verwijzing naar het bestaan van historische en architecturale waarde zonder nadere detaillering en omschrijving van die waarden en het totale gebrek aan selectiecriteria in de inventaris vormt een duidelijke schending van het zorgvuldigheidsbeginsel en het motiveringsbeginsel. De voorgestelde opname in de inventaris is duidelijk gebeurd zonder passende en voldoende motivering omtrent de erfgoedwaarde die het pand in kwestie zouden bezitten en zonder na te gaan aan welke selectiecriteria het goed voldoet om te worden opgenomen. Van een bestuur kan worden verwacht dat zij op een zorgvuldige wijze haar beslissingen voorbereidt. De eigenaar blijft in deze echter in het ongewisse omtrent de motieven voor de opname van haar pand in de inventaris bouwkundig erfgoed.¹ Bovendien, gelet op de zeer beperkte bronnen die werden geraadpleegd om de erfgoedwaarde te kunnen beoordelen, kan niet anders dan worden besloten dat de juridische en feitelijke aspecten van het dossier niet deugdelijk werden geïnventariseerd en gecontroleerd.² De beslissing tot opname werd niet gesteund op een behoorlijk onderzoek van de zaak en het is genomen zonder kennis van alle relevante feitelijke gegevens van het dossier.³ Er ligt op heden geen afdoende informatie voor dat de opname in de inventaris wettig.

b) Onvoldoende bewaard – Gebrek aan actuele beoordeling

Naast het bestaan van één of meer erfgoedwaarden, dient conform artikel 4.1.1 van het Onroerenderfgoedbesluit ook te worden onderzocht of het onroerend goed dat dat men wenst te inventariseren wel voldoende goed bewaard is. In dit kader dringt zich een actuele beoordeling op.

Het pand werd niet bezocht. De actuele stand van zaken van het onroerend goed en zijn omgeving zijn niet bekeken, noch nader onderzocht. De laatste adrescontrole zou dateren van 7 maart 2007. Deze controle is al meer dan 10 jaar oud en niet meer representatief voor de huidige actuele situatie van het pand. Bovendien blijkt op geen enkele wijze of het interieur van het pand ook werd onderzocht.

Het Onroerenderfgoeddecreet stelt in artikel 4.1.5 echter een actieve onderzoeksplicht voorop voor ambtenaren die worden aangewezen voor het onderzoek naar de erfgoedelementen en de erfgoedkenmerken. De onderzoeksplicht geldt zelfs in die mate

dat de ambtenaren bij decreet worden gemachtigd om toegang te hebben tot de onroerende goederen die opgenomen zijn op een inventaris of in aanmerking komen voor opname. Een uitzondering hierop zijn de particuliere woningen en bedrijfslokalen. Evenwel verhindert dat de ambtenaren die zijn gelast met onderzoek niet om aan de betreffende eigenaars de vraag te stellen om onderzoek te mogen uitvoeren naar het interieur van het pand door het pand te betreden, ten einde een gedegen onderzoek te kunnen voeren. In voorliggend geval werd geen verzoek tot toegang gericht aan de eigenaar zodat er geen nadere controle van de actuele situatie heeft plaatsgevonden. Artikel 4.1.5 van het Onroerenderfgoeddecreet omschrijft immers de vereiste van een grondig onderzoek. In de memorie van toelichting van het betreffende artikel wordt uitdrukkelijk gesteld (MvT, Parl.St. VI.Parl. 2012-13, nr. 1901, 1, p. 37): "Onroerend erfgoed is niet zomaar een ruimtelijk decor. Monumenten, archeologische sites, landschappen of stads- en dorpsgezichten zijn veel meer dan een gevel, muur of perceelsgrens. Achter de muren van monumenten of binnen grote percelen bevinden zich vaak waardevolle elementen die integraal deel uitmaken van het onroerend goed in kwestie. Bij het inventariseren van onroerend erfgoed is het dus essentieel dat deze elementen ook mee in rekening kunnen worden gebracht. (...)"

3 RvS 23 maart 2009, nr. 191.738, Mavili. Uit bovenstaande uiteenzetting blijkt dat op geen enkele wijze een actuele beoordeling werd uitgevoerd. Niet van het interieur, en zelfs niet van het exterieur.

Een een-op-eenovername van wat reeds in de inventaris middels vaststellingsbesluit van 2009 (en/of het laatste vaststellingsbesluit van 2014) was opgenomen, zonder enige controle ter plaatse en bijkomend onderzoek getuigt geenszins van behoorlijk bestuur en betreft in ieder geval geen actuele beoordeling. Dit geldt eens te meer daar het vaststellingsbesluit van 2009 (en het laatste vaststellingsbesluit van 2014) werd goedgekeurd zonder de voorafgaande organisatie van een openbaar onderzoek. Bezwaarindienende partij heeft nooit eerder haar opmerkingen kunnen formuleren tegen de eerdere opname van haar pand als bouwkundig erfgoed.

Het staat vast dat zonder verificatie van het pand onmogelijk kan worden nagegaan of het goed voldoende goed bewaard is, wat overigens uitdrukkelijk wordt voorschreven in artikel 4.1.1 van het Onroerenderfgoedbesluit. Een actuele beoordeling werd niet worden uitgevoerd. De voorgestelde opname van voorliggend pand in de inventaris bouwkundig erfgoed, zonder actuele beoordeling, is aldus duidelijk in strijd met artikel 4.1.1 Onroerenderfgoedbesluit.

De gehanteerde werkwijze betreft eveneens een schending uit van het zorgvuldigheidsbeginsel als algemeen beginsel van behoorlijk bestuur. Op grond van voorgaand beginsel is het bestuur ertoe verplicht haar beslissingen zorgvuldig voor te bereiden en te nemen. Het zorgvuldig voorbereiden van een beslissing impliceert dat het bestuur, alvorens een beslissing te nemen, erover moet waken dat het beschikt over alle feitelijke en juridische gegevens. De juridische en feitelijke aspecten van het dossier moeten deugdelijk geïnventariseerd en gecontroleerd worden. In die optiek had aldus duidelijk een actuele beoordeling moeten plaatsvinden, wat in deze niet gebeurd is. Enkel op die manier kon met kennis van zaken worden beslist.

Zonder de controle ter plaatse is de overheid niet volledig ingelicht over een belangrijk gegeven dat de beslissing kan beïnvloeden. Aangezien de beslissing tot opname niet gesteund is op een behoorlijk onderzoek van de zaak en het is genomen zonder kennis van alle relevante feitelijke gegevens van het dossier, is het zorgvuldigheidsbeginsel duidelijk geschonden.

In dit kader kan ook zinvol worden verwezen naar de beslissing van het Milieuhandhavingcollege van 15 december 2017. Er werd geoordeeld dat een kwalificatie

als historisch permanent grasland dat volledig en uitsluitend gesteund was op de biologische waarderingskaart niet volstond als bewijs van het bestaan van het milieumisdrijf bestaande in de omzetting van het zagezegde historisch permanent grasland in een maïsakker zonder over een voorafgaandelijke natuurvergunning te beschikken. Een indicatieve verwijzing naar de karteringseenheden van de biologische waarderingskaart voor de definitie van historisch permanent grasland werd evenmin voldoende geacht. Uit het voorgaande kan, minstens impliciet, worden afgeleid dat uitvoerigere onderzoeken noodzakelijk zijn alvorens men een gebied kan kwalificeren. Naar analogie van deze beslissing van het Milieuhandhavingcollege kan worden geoordeeld dat de voorgestelde opname van een pand in de inventaris van bouwkundig erfgoed, louter en alleen op basis van het feit dat het pand reeds eerder was opgenomen op de inventaris, niet volstaat als bewijs van het feit dat het pand nog steeds over de noodzakelijke en actuele erfgoedwaarde zou beschikken. Een controle ter plaatse is vereist, zodat rekening houdend met de huidige toestand van het pand, een nieuwe en actuele beoordeling van de erfgoedwaarde van het pand kan worden gemaakt. Voorgaande is ook vereist in het kader van de zorgvuldigheidsplicht van het bestuur.

Aangezien voor het betreffende pand geen actuele controle werd uitgevoerd om na te gaan of er erfgoedwaarden zijn en of deze nog wel voldoende goed bewaard zijn, kan het betreffende onroerend goed niet worden opgenomen in de inventaris van het bouwkundig erfgoed.

1. DE IN CONCRETO TOETSING VAN HET ONROEREND GOED AAN HET VASTGESTELDE AFWEGINGSKADER DUIDT DAT HET ONROEREND GOED NIET OVER ACTUELE ERFGOEDWAARDEN BESCHIKT

Hoewel het de verantwoordelijkheid is van de overheid om op een zorgvuldige en afdoende wijze een inventaris op te maken en de rechtsonderhorige daarbij geen feiten moet aanreiken, wenst cliënte duidelijk te maken aan de hand van verschillende stukken dat het woonstalhuis op heden geen erfgoedwaarde meer heeft, en een opname in de inventaris bouwkundig erfgoed zich bijgevolg dan ook niet opdringt. Bezwaarindieners beschikt over verschillende recente stukken, waaruit telkenmale blijkt dat het pand geen erfgoedwaarde meer bezit:

1. Het besluit van het college van burgemeester en schepenen dd. 16 mei 2017 (stuk 1);
2. De erfgoedstudie dd. 20 juli 2017, opgemaakt door Jan Van Damme (lic. Oudheidkunde en Kunstwetenschappen, postgraduaat Monumenten- en landschapzorg) (stuk 2);
3. De bouwhistorische bestandopname dd. 12 juni 2018, opgemaakt door Johan Grootaers (bouwhistoricus, restauratie-expert, Lic. Oudheidkunde en Kunstwetenschappen, specialisatie Monumentenzorg) (stuk 3);
4. Het advies van de gemeente Oud-Turnhout (Onroerend Erfgoedgemeente) (stuk 4).

Telkenmale komen de studies tot dezelfde conclusies:

o Bij de inventarisatie van het pand als waardevol erfgoed werd onnauwkeurig te werk gegaan. Er werd voorbij gegaan aan het feit dat het woonstalhuis deel uitmaakte van een groter geheel dat slechts gedeeltelijk bewaard bleef zodat het huidige geheel niet meer representatief is voor dat soort landbouwuitbatingen. De huidige schuur is niet meer de oorspronkelijke schuur;

o De resterende gebouwen werden meerdere malen grondig verbouwd, welke zo ingrijpend waren dat ze enige erfgoedwaarde hebben teniet gedaan;

o De materiële constructies en monumentwaarde wordt als indifferent neutraal omschreven, de bakoven zelfs als indifferent storend.

Dat de inventarisatie van het woonstalhuis onnauwkeurig is, wordt hieronder (ten overvloede) visueel geduid. Het is duidelijk dat de vergelijking van de huidige situatie met de kaart van de Atlas der Buurtwegen aangeeft dat de historische configuratie geheel gewijzigd is. De huidige schuur is geenszins de oorspronkelijke, waarvan het bewijs tevens wordt geleverd door het feit dat de schuur niet opgenomen werd in de inventaris van bouwkundig erfgoed.

In de erfgoedstudies werd, onafhankelijk van elkaar, duidelijk aangetoond dat er verregaande verbouwingen hebben plaatsgevonden die elke erfgoedwaarde hebben teniet gedaan. De bestaande bebouwing dateert van het begin van de 20ste eeuw en bevat geen restanten uit het Ancien Régime. De achtergelegen bakoven wordt zelfs omschreven als 'een recent tuinhuis in fermettestijl'. De recente renovatie in de jaren 1995 - 2000 heeft elke vermeende erfgoedwaarde als typologisch streekgebonden woonstalhuis grondig aangetast, en dat in het bijzonder aangaande het interieur. Algemeen kan de materiële constructie en monumentwaarde als indifferent neutraal omschreven worden. De bakoven zelfs als indifferent storend (stuk 3).

Bovenstaande studies en advies omvatten telkens een in concreto en actuele beoordeling van de erfgoedwaarde. Daaruit blijkt duidelijk dat het pand op heden geen erfgoedwaarden meer bezit. Dit blijkt overigens ook uit de fotoreportage (stuk 5).

CONCLUSIE: GEEN OPNAME PAND IN INVENTARIS, WEL SCHRAPPING UIT INVENTARIS VIA VASTSTELLINGSBESLUIT 2018

Uit de hierboven uiteengezette argumentatie duidt dat de voorgestelde opname van het pand in de inventaris manifest onwettig is. De in concrete beoordeling zoals aangereikt door bezwaarindiener toont verder duidelijk aan dat het pand geen actuele erfgoedwaarde meer bezit. Het pand kan om die reden dan ook niet op wettige wijze worden vastgesteld als bouwkundig erfgoed – relict in het vaststellingsbesluit.

Het onroerend goed is nog steeds opgenomen in het Vaststellingsbesluit van 2009 (en het laatste vaststellingsbesluit van 2014) als bouwkundig erfgoed – relict. Aangezien het onroerend goed niet voldoet aan de criteria voor opname in de inventaris van bouwkundig erfgoed, moet het item worden geschrapt uit de voorgestelde inventaris (Verslag aan de Vlaamse Regering bij het ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering van 16 mei 2014 betreffende de uitvoering van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013, BS 27 oktober 2014, p. 21). Gelet op hetgeen hoger werd geduid dient het onroerend goed te worden geschrapt van de inventaris van bouwkundig erfgoed in navolging van huidig openbaar onderzoek.

Behandeling van het bezwaar:

Opmerkingen en bezwaren over feitelijkheden

1. Artikel 4.1.3, derde lid, 3° van het Onroerenderfgoeddecreet bepaalt dat tijdens het openbaar onderzoek opmerkingen en bezwaren over feitelijkheden kunnen worden ingediend en afgegeven bij het agentschap.

In het onderdeel 'beschrijving' op de pagina van het openbaar onderzoek over de vaststelling van de inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen

wordt dit benadrukt en verduidelijkt in die zin dat de bezwaren enkel kunnen handelen over de gegevens van het voorliggend vaststellingsdossier, namelijk over de afbakening op het plan, de benaming en de beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken. Ook kan worden gemeld dat het pand niet meer voldoende erfgoedwaarde bevat door een sloop of een verbouwing.

2. De bezwaarindiener voert aan dat het goed op heden geen erfgoedwaarde meer heeft, en een opname in de inventaris bouwkundig erfgoed zich bijgevolg dan ook niet opdringt. Voor de behandeling van de bezwaren hieromtrent kan verwezen worden naar het onderdeel 'in concreto' van de behandeling.
3. De bezwaarindiener voert voor het overige aan dat de voorgestelde opname van het onroerend goed in de inventaris van bouwkundig erfgoed niet in overeenstemming is met de geldende regelgeving. De inventarisatie zou niet gebeurd zijn conform de verplichtingen uit het Onroerenderfgoeddecreet, het Onroerenderfgoedbesluit en het ministerieel besluit van 17 juli 2015 tot vaststelling van de inventarismethodologie voor de inventaris van bouwkundig erfgoed. De bezwaarindiener formuleert geen opmerkingen of bezwaren over feitelijkheden van het dossier. Het bezwaar is voor het overige niet conform artikel 4.1.3. Onroerenderfgoeddecreet en dus enkel daarom al niet ontvankelijk.
4. Louter volledigheidshalve wordt hieronder beknopt ingegaan op de opgeworpen argumenten.

Volledigheidshalve :

5. De inventarismethodologie zoals deze blijkt uit de bijlage bij het ministerieel besluit van 17 juli 2015 werd volledig gevolgd. Deze bijlage vermeldt dat de Inventarisatiemethodologie voor de inventaris van bouwkundig erfgoed naast een inleiding volgende onderdelen bevat : (i) een korte beschrijving van de inventaris; (ii) de wijze van beschrijving van de erfgoedwaarden; (iii) het afwegingskader dat gehanteerd wordt om het onroerend erfgoed te waarderen: (a.) de erfgoedwaarden; (b.) de selectiecriteria

De bezwaarindiener betwist niet dat de methodologie een korte beschrijving van de inventaris bevat. Zij betwist wel dat aan de punten 2 en 3 zou zijn voldaan.

De wijze van beschrijving van de erfgoedwaarden

6. De bezwaarindiener stelt dat geen afdoende en grondig onderzoek is gebeurd om met voldoende kennis van zaken de erfgoedwaarde van het goed te kunnen beoordelen. De bezwaarindiener meent dat geen enkele geraadpleegde bron wordt opgenomen in de inventaris.
7. De inventarismethodologie zoals opgenomen in de bijlage bij het ministerieel besluit van 17 juli 2015 vermeldt welke bronnen bij het onderzoek worden geraadpleegd, als die beschikbaar en relevant zijn.

Het dossier over het pand van de bezwaarindiener, zoals het ter inzage werd gebracht via volgende link <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/11732>, verwijst naar het onroerend goed zelf als bron en naar de inventarissen en databanken van het agentschap. Eveneens wordt verwezen naar de wetenschappelijk reeks Bouwen door de Eeuwen heen in Vlaanderen.

Bijgevolg werden er voldoende relevante bronnen bij het onderzoek betrokken.

8. De bezwaarindiener vermeldt geen andere bronnen, die beschikbaar en relevant zouden zijn voor het bouwkundig relict. Hij betwist niet de feitelijkheden die uit deze bronnen blijken.

Het afwegingskader

9. Om een afweging te maken of een onroerend goed kan worden opgenomen in de inventaris, stelt de inventarismethodologie dat rekening wordt gehouden met de erfgoedwaarden en de selectiecriteria. Zij worden niet afzonderlijk beschouwd, maar het is de totale beoordeling die het uitgangspunt vormt voor de evaluatie.
10. Als erfgoedwaarden wordt voor het pand van de bezwaarindiener de historische en de architecturale waarde aangeduid en toegelicht in de beschrijving. De bezwaarindiener betwist in dit onderdeel van het bezwaarschrift niet dat het pand deze erfgoedwaarden bezit en betwist ook niet de concrete omschrijving van deze waarden. Zij voert in dit deel geen feitelijkheden aan die betrekking hebben op deze erfgoedwaarden. Zij stelt enkel dat er geen actuele toetsing zou zijn gebeurd, maar voert geen feitelijkheden aan die aantonen dat de actuele toestand een impact zou hebben op deze erfgoedwaarden. Voor de inhoudelijke opmerkingen die bezwaarindiener opwerpt tegen de aanwezige erfgoedwaarden en concrete toetsing aan het afwegingskader kan verwezen worden naar het onderdeel 'in concreto' van de behandeling.
11. In de inventaris zou, volgens de bezwaarindiener, voor het betreffende pand geen verwijzing terug te vinden zijn naar de selectiecriteria. Dit is niet correct. Het is niet omdat de bewoordingen niet uitdrukkelijk verwijzen naar een selectie criterium dat niet in de beschrijving van het pand is terug te vinden dat het onroerend goed aan één (of meerdere) van deze selectiecriteria voldoet.

Er wordt onder meer verwezen naar de vormelijke en typologische kenmerken van het woonstalhuis en de bouwperiode. Zowel het criterium herkenbaarheid als representativiteit is duidelijk terug te vinden in deze omschrijving. De opname als representatief en gaaf bewaard voorbeeld van een woonstalhuis in de inventaris van het bouwkundig erfgoed wordt als dusdanig gegrond geacht.

12. De bewaarindiener meent vervolgens dat door het louter overnemen van de bestaande vaststellingslijst geen rekening wordt gehouden met de Inventarismethodologie. Het onroerend goed was inderdaad reeds opgenomen in de inventaris van het bouwkundig erfgoed van 2009 en nadien vastgesteld in 2014.

Het loutere feit dat het pand ook reeds vroeger, op dezelfde wijze, was opgenomen in de inventaris, toont weliswaar niet aan dat de methodologie niet werd gevolgd. Uit de beschrijving en het afwegingskader zoals in de ter inzage gelegde dossier opgenomen, blijkt dat de inventarismethodologie wel in rekening werd gebracht. Reeds bij de eerdere vaststellingen werd trouwens vertrokken van eenzelfde wijze van methodologie. Deze werd later net verankerd in het ministerieel besluit van 17 juli 2015.

13. De bezwaarindiener roept tot slot bij dit onderdeel de schending in van de algemene beginselen van behoorlijk bestuur, met name het zorgvuldigheidsbeginsel en het motiveringsbeginsel, omdat niet zou zijn nagegaan aan welke selectiecriteria het goed voldoet om te worden opgenomen. Hoger bleek dat deze criteria wel zijn af te leiden uit de beschrijving van het pand. Er kan dan ook niet ernstig worden gesteld dat de eigenaar in het ongewisse zou blijven omtrent de motieven voor de opname van het pand op de inventaris.

Onvoldoende bewaard

14. De bezwaarindiener werpt op dat conform artikel 4.1.1. Onroerenderfgoedbesluit moet worden onderzocht of het onroerend goed dat men wenst te inventariseren, wel voldoende goed bewaard is.

Omdat het pand niet zou zijn bezocht, zou niet kunnen worden nagegaan of het goed voldoende goed bewaard is. Er zou geen deugdelijke inventarisering en controle van de juridische en feitelijke aspecten van het dossier voorliggen. Het loutere feit dat het reeds was opgenomen in de inventaris zou niet volstaan als bewijs van het feit dat het pand nog over de noodzakelijke en actuele erfgoedwaarde beschikt.

De laatste adrescontrole zou dateren van 2007 en er zou niet blijken of het interieur van het pand ook werd onderzocht.

15. Artikel 4.1.1. Onroerenderfgoedbesluit stelt dat een onroerend goed kan worden opgenomen in de inventaris van het bouwkundig erfgoed als het één of meer erfgoedwaarden bezit en voldoende goed bewaard is.

In casu werden als erfgoedwaarden de historische en de architecturale waarde aangeduid. De concrete omschrijving hiervan heeft enkel betrekking op de buitenzijde van het gebouw. Het feit dat de ambtenaren geen toegang hebben gevraagd en niet zou blijken of het interieur zou zijn onderzocht, is niet relevant voor de vaststelling van deze erfgoedwaarden.

Om een pand in de inventaris op te nemen volstaat het dat het één van de dertien decretaal bepaalde erfgoedwaarden bezit. In casu liggen die voor, zodat dit volstaat voor een opname in de inventaris. De beschrijving van deze erfgoedwaarden wordt door de bezwaarindiener niet aan de hand van feitelijkeheden betwist.

16. De bezwaarindiener lijkt van mening dat ook het interieur diende te worden onderzocht omdat daaruit bijkomende erfgoedwaarden zouden blijken om tot inventarisatie over te gaan. Zij meent dus dat ook het interieur diende te worden opgenomen. Dit brengt niet mee dat de erfgoedwaarden die gekoppeld zijn aan het exterieur niet aanwezig zouden zijn.

17. Een onroerend goed heeft historische waarde als het getuigt van een (maatschappelijke) ontwikkeling, gebeurtenis, figuur, instelling of landgebruik uit het verleden van de mens.

Een onroerend goed heeft architecturale waarde als het getuigt van een fase of aspect van de (landschaps)architectuur of de bouwkunst in het verleden. Het kan gaan om een typologie, stijl oeuvre of materiaalgebruik.

Dergelijke waarden kunnen niet "geactualiseerd" worden zoals de bezwaarindiener lijkt te suggereren. Ook wanneer het pand in mindere goede staat zou zijn, sinds de eerste vaststellingen daaromtrent, zal het pand deze erfgoedwaarden blijven bezitten.

De bezwaarindiener voert niet aan dat het pand werd gesloopt of dermate werd verbouwd dat de vermelde erfgoedwaarden zouden zijn verdwenen.

18. Artikel 4.1.1. Onroerenderfgoedbesluit legt op dat het pand voldoende goed bewaard moet zijn om op een inventaris te kunnen worden opgenomen. De bezwaarindiener beweert niet dat dit niet zo zou zijn, enkel stelt hij dat het diende te worden geverifieerd.

In het kader van het openbaar onderzoek is het aan de bezwaarindiener om opmerkingen en bezwaren over feitelijkheden te geven. De bezwaarindiener merkt in casu niet op dat er geen voldoende goed bewaard pand zou voorliggen. Het mag duidelijk zijn dat, indien hij zou menen dat er geen voldoende goed bewaard pand zou voorliggen, hiervan het nodige feitelijke materiaal zou moeten voorleggen.

Bij de inventarisfiche op <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/11732> werd een recente foto toegevoegd van 25 augustus 2017. Hieruit blijkt een voldoende goed bewaard pand. Het zou niet realistisch zijn aan te nemen dat het pand op enkele jaren tijd niet meer voldoende goed bewaard zou zijn om in de inventaris te kunnen worden opgenomen.

De bezwaarindiener stelt volledig ten onrechte dat het pand zonder enige verificatie over het voldoende bewaard karakter, werd opgenomen in de inventaris.

19. Er ligt ook geenszins een schending van het zorgvuldigheidsbeginsel voor. Alle juridische en feitelijke aspecten werden onderzocht en gecontroleerd. De bezwaarindiener betwist geen van deze aspecten in concreto.
20. De vergelijking met de beslissing van het Milieuhandhavingscollege is niet relevant. Dit betreft een volledige andere feitelijke context.

In concreto

21. Bezwaarindiener wenst aan te tonen dat het goed niet langer erfgoedwaarde bezit en verwijst hiertoe naar een besluit van het college van burgemeester en schepenen, een erfgoedstudie opgemaakt door J. Van Damme (2017), een bouwhistorische bestandopname J. Grootaerts (2018) en een advies van de gemeente Oud-Turnhout.
22. Bezwaarindiener meent dat bij de inventarisatie van het pand als waardevol erfgoed onnauwkeurig te werk werd gegaan en geeft aan dat voorbij werd gegaan aan het feit dat het woonstalhuis deel uitmaakte van een groter geheel dat slechts gedeeltelijk bewaard bleef. Bezwaarindiener meent dat het goed door het fragmentair karakter van het geheel niet meer representatief is voor dit soort landbouwwuitbatingen. De huidige schuur is niet meer de oorspronkelijke schuur.

Bezwaarindiener verwijst bijkomend naar Atlas der Buurtwegen om aan te geven dat de huidige situatie gewijzigd is met de historische configuratie van de site. Bezwaarindiener herhaalt dat de huidige schuur niet meer de oorspronkelijke is, waarvan het bewijs tevens wordt geleverd door het feit dat de schuur niet opgenomen werd in de inventaris van het bouwkundig erfgoed.

Bezwaarindiener meent dat bij de inventarisatie van het goed onnauwkeurig te werk werd gegaan en baseert zich hiertoe op een studie naar de erfgoedwaarde daterend van juli 2017. Deze studie wijst op het feit dat het oorspronkelijk woonstalhuis onderdeel uitmaakte van een groter geheel en slechts fragmentair bewaard bleef en om die reden niet meer representatief zou zijn voor dit soort landbouwwuitbatingen. Op basis van de inventarisfiche en het dossier dat in openbaar onderzoek gebracht werd blijkt echter duidelijk dat enkel het volume van het woonstalhuis aangeduid werd als vast te stellen bouwkundig erfgoed. Bijgebouwen en schuurvolume werden niet mee opgenomen en werden om die reden niet beschreven in de beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken. Dit neemt evenwel niet weg dat het woonstalhuis mogelijk deel uitmaakte van een groter geheel en in het verleden verschillende functionele bijgebouwen aan het goed toegevoegd werden. Het feit dat deze volumes niet of onvoldoende bewaard bleven om mee opgenomen in de inventaris doet echter geen afbreuk aan de erfgoedwaarde van het woonstalhuis. De erfgoedwaarde werd immers

niet gewogen op basis van de ensemblewaarde van het geheel als landbouwwuitbating, maar op basis van de herkenbaarheid en representativiteit van dit woningtype. Bovenvermeld criterium doet bijgevolg in het kader van deze vaststelling niet ter zake.

In de door de bezwaarindiener ingediende studie worden bijkomend geen feitelijkheden aangereikt die de beschrijving van het erfgoedobject tegenspreken. De studie toont bovendien aan dat het volume van het woonstalhuis teruggaat op een ouder volume en wijst hiervoor op de registratie van het goed in de Atlas der Buurtwegen (ca. 1845). Een recente historische nota van Stephan Delaruelle (IEOD Erfgoed Noorderkempen) wees aan dat de geschiedenis van het gehucht teruggaat tot de 17de eeuw, wat mogelijk op het bestaan van ouder precedent op deze locatie wijst. Het historisch belang van de locatie wordt afgeleid van zijn gunstige ligging en functie als doorgangsweg tussen Oud-Turnhout en Oosthoven of Turnhout. Bezwaarindiener stelt bijgevolg volledig onterecht dat het pand geen erfgoedwaarde meer bezit.

23. Bezwaarindiener geeft aan dat de resterende gebouwen danig verbouwd werden dat de erfgoedwaarde aangetast werd en wijst op het feit dat de bestaande bebouwing dateert van het begin van de 20ste eeuw en geen restanten uit het Ancien Regime bevat. Bezwaarindiener meent dat de recente renovatie van het goed in de jaren 1995-2000 de erfgoedwaarde als typologisch streekgebonden woonstalhuis grondig heeft aangetast, en dat in het bijzonder aangaande het interieur. Bezwaarindiener bestempelt de materiële constructie en monumentwaarde als indifferent neutraal en duidt de bakoven als indifferent storend volume aan.

Vooreerst dient opgemerkt te worden dat de erfgoedwaarden van het onroerend goed vastgesteld werden op basis van een evaluatie van de erfgoedkenmerken en -elementen aan de buitenzijde van het onroerend goed. De aangehaalde werken ter hoogte van het interieur doen in het kader van deze vaststelling niet ter zake. Bovendien blijkt uit de door bezwaarindiener aangereikte fotoregistratie dat de in de beschrijving van het erfgoedobject opgenomen erfgoedkenmerken en -elementen nog allen intact aanwezig zijn. Er kan bezwaarlijk gesteld worden dat de renovatiewerken uit de jaren 1995-2000 zonder respect voor de aanwezige erfgoedwaarden uitgevoerd werden en deze teniet gedaan hebben. Bijkomend dient benadrukt te worden dat het relict vastgesteld wordt als herkenbaar en representatief voorbeeld van een woonstalhuis uit het vierde kwart van de 19de eeuw. Het feit dat de bestaande bebouwing geen restanten uit het Ancien Regime bevat doet niet ter zake en doet geenszins afbreuk aan de erfgoedwaarde. Tot slot dient aangegeven te worden dat de voorliggende vaststelling niet doelt op een eventuele bescherming als monument en bijgevolg geen uitspraak doet over de monumentwaarde van het goed. Het door de bezwaarindiener aangehaalde waardenstelling (gebaseerd op het waarderingsstelsel van de Nederlandse Rijksgebouwendienst) is bijgevolg niet indicatief. Bovendien maakt het door bezwaarindiener aangeduid storend volume geen onderdeel uit van voorliggend vast te stellen erfgoedrelict.

Conclusie:

Het bezwaar heeft geen invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Woonstalhuis" (erfgoedid 11732/aanduidingsid 111046), Nadorst 48-52 in Oud-Turnhout, wordt ongewijzigd opgenomen in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen.

Bezwaar B_000047: Bezwaar bij de vaststelling van vierrelicten in Antwerpen: Lagere Meisjesschool (erfgoedid 4223/aanduidingsid 101213), Keistraat 9-11, De drij Monnieken en Sinte Anna (erfgoedid 4585 /aanduidingsid 100483), Hendrik Conscienceplein 4, Sint-Pieter-en-Paulusstraat zonder nummer, Onderwijzerswoning en school (erfgoedid 11071

/aanduidingsid 97960), Willem Van Laarstraat 15-21 en Parochiekerk Sint-Franciscus van Assisi (erfgoedid 11484/aanduidingsid 98881), Bredabaan 549.

Bezwaarindiener stelt dat voor

- Lagere Meisjesschool (erfgoedid 4223/aanduidingsid 101213) de afbakening moet uitgebreid worden met nummer 11.
- De drij Monnieken en Sinte Anna (erfgoedid 4585 /aanduidingsid 100483) de bewaringstoestand moet gewijzigd worden naar verbouwd.
- Onderwijzerswoning en school (erfgoedid 11071 /aanduidingsid 97960), de bewaringstoestand moet gewijzigd worden naar verbouwd.
- Parochiekerk Sint-Franciscus van Assisi (erfgoedid 11484/aanduidingsid 98881) het huisnummer moet gewijzigd worden naar 547.

Behandeling van het bezwaar:

1. Bezwaarindiener geeft aan dat de afbakening op het plan van het erfgoedrelict Lagere Meisjesschool (erfgoedid 4223/aanduidingsid 101213) uitgebreid moet worden met huisnummer 9. Het gebouw met huisnummer 9 op perceel in Antwerpen, gekend ten kadaster, 1ste afdeling, sectie A, perceelnummer 474A, maakt echter reeds onderdeel uit van voorliggend erfgoedrelict. De weergave van de afbakening op het plan die voorligt in openbaar onderzoek is dus correct. Het feit dat de afbakening van het relict deels overlapt met het erfgoedrelict Stadsmagazijnen (erfgoedid 4222/aanduidingsid 101216) maakt dat de weergave op het Geoportaal deels verschilt met de weergave in het vaststellingsdossier.
2. De informatie die bezwaarindiener aanreikt met betrekking tot het erfgoedrelict De drij Monnieken en Sinte Anna (erfgoedid 4585 /aanduidingsid 100483) strookt niet met de actuele bewaartoestand van het relict. Op basis van desktoponderzoek en de recente foto's bij de inventarisfiche <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/4585> werd vastgesteld dat het diephuis "De Drij Monnieken en Sint Anna" voldoende goed bewaard bleef voor opname. De in de beschrijving van het erfgoedobject aangeduide erfgoedkenmerken en -elementen bleven intact bewaard. Het feit dat de huidige trapgevel, beschermd als monument bij koninklijk besluit van 2 september 1976, een eigenlijke reconstructie uit 1994 betreft heeft geen invloed op de erfgoedwaarde op basis van dewelke een opname in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed verantwoord wordt. De reconstructie naar aanleiding van de uitbreiding van de Stadsbibliotheek in 1993-1994 wordt immers reeds afdoende geduid in de beschrijving van het erfgoedobject. Om dit bijkomend te verduidelijken in het vaststellingsdossier wordt de beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken gewijzigd. Deze wordt als volgt aangepast: "In oorsprong traditioneel pand met dubbele trapgevel op de hoek van Sint-Pieter-en-Paulusstraat en Korte Nieuwstraat, uit de eerste helft van de 17de eeuw. Op heden gereconstrueerde trapgevel uit 1994 van drie traveeën breed en drie bouwlagen hoog.". De afbakening op het plan wordt ingeperkt tot het diephuis op het perceel in Antwerpen, gekend ten kadaster, Afdeling 1, Sectie A, perceelnummer 1062B.
3. De informatie die bezwaarindiener aanreikt met betrekking tot het erfgoedrelict Onderwijzerswoning en school (erfgoedid 11071 /aanduidingsid 97960) strookt niet met de actuele bewaartoestand van het relict. In situ werd vastgesteld dat het erfgoedrelict slechts ten dele gesloopt werd en dat de linkervleugel (1880, architect Eugene Gife), bestaande uit voormalige onderwijzerswoning nummer 19 en gemeentelijke lagere jongensschool nummer 21, bewaard bleef. Alle erfgoedkenmerken en -elementen zoals opgenomen in de beschrijving van het erfgoedobject zijn nog aanwezig. In de beschrijving die voorligt in openbaar onderzoek werd reeds aangegeven dat de aanpalende adressen Willem Van Laarstraat 15-17

geacht worden niet te zijn vastgesteld omdat ze verbouwd of gesloopt zijn. De gegevens die voorliggen in openbaar onderzoek zijn correct. De beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken wordt ter verduidelijking als volgt aangepast: "School en onderwijzerswoning naar ontwerp van Eugene Gife, met een monumentale, symmetrisch opgebouwde straatgevel van negen traveeën". De afbakening op het plan wordt eveneens aangepast, waarbij enkel het volume van het schoolgebouw met nummer 19-21 weerhouden wordt.

4. Bezwaarindiener geeft aan dat het huisnummer 549 van het erfgoedrelict Parochiekerk Sint-Franciscus van Assisi (erfgoedid 11484/aanduidingsid 98881) gewijzigd dient te worden in huisnummer 547. Op basis van de gegevens van het Centraal Referentieadressenbestand (CRAB) blijkt aan het volume van de parochiekerk geen huisnummer te zijn toegekend. Het huisnummer 547 heeft bovendien enkel betrekking op de pastorie van de Sint-Franciscus-van-Assisikerk. De adresgegevens van het erfgoedrelict worden als dusdanig gewijzigd in Bredabaan zonder nummer.

Conclusie:

Het bezwaar heeft invloed op het ministerieel besluit.

Het erfgoedrelict "Lagere Meisjesschool" (erfgoedid 4223/aanduidingsid 101213), Keistraat 9-11 in Antwerpen, wordt ongewijzigd opgenomen in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen.

Het erfgoedrelict "De drij Monnieken en Sinte Anna" (erfgoedid 4585 /aanduidingsid 100483), Hendrik Conscienceplein 4, Sint-Pieter-en-Paulusstraat zonder nummer in Antwerpen, wordt opgenomen met gewijzigde beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken en gewijzigde afbakening op het plan. De beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken wordt als volgt aangepast: "In oorsprong traditioneel pand met dubbele trapgevel op de hoek van Sint-Pieter-en-Paulusstraat en Korte Nieuwstraat, uit de eerste helft van de 17de eeuw. Op heden gereconstrueerde trapgevel uit 1994 van drie traveeën breed en drie bouwlagen hoog.". De afbakening op het plan wordt ingeperkt tot het perceel in Antwerpen, gekend ten kadaster, Afdeling 1, Sectie A, perceelnummer 1062B.

Het erfgoedrelict "Onderwijzerswoning en school" (erfgoedid 11071 /aanduidingsid 97960), Willem Van Laarstraat 15-21 in Antwerpen, wordt opgenomen met gewijzigde beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken en gewijzigde afbakening op het plan. De beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken wordt als volgt gewijzigd: "School en onderwijzerswoning naar ontwerp van Eugene Gife, met een monumentale, symmetrisch opgebouwde straatgevel van negen traveeën". De afbakening op het plan wordt ingeperkt tot het volume van het bewaard schoolgebouw met nummer 19-21.

Het erfgoedrelict "Parochiekerk Sint-Franciscus van Assisi" (erfgoedid 11484/aanduidingsid 98881), Bredabaan 549 in Antwerpen, wordt ongewijzigd opgenomen in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen. Het adres van het erfgoedrelict Parochiekerk wordt evenwel gewijzigd in Bredabaan zonder nummer.

Bezwaar B_000048, B_000058, B_000066, B_000074 ,en B_000154: Vijf bezwaren bij de vaststelling van één relict: Woning Verschooren en parfumerie Fraver (erfgoedid 212416/aanduidingsid 65567), Keizershoek 336-338, Kontich.

Bezwaarindiener van B_000048 haalt aan dat de administratieve gegevens niet correct zijn en vraagt de schrapping uit de vaststellingslijst.

Bezwaar B_000058 is een uitbreiding van bezwaar B_000048 door dezelfde bezwaarindiener. Bezwaarindiener argumenteert dat het pand geen bouwkundig erfgoed

is, omdat van het originele ontwerp van 1961 weinig of niets overblijft na een verbouwing in 1986.

Bezwaar B_000066 is een uitbreiding van bezwaar B_000048 en bezwaar B_000058. Bezwaarindiener merkt op dat de privéwoning apart te beschouwen is van het bedrijf Fraver en Parchim. Omdat de woning vele decennia niet werd onderhouden, zijn er veel gebreken die neigen tot afbraak van de woning. Het dak is in slechte staat, de ramen moeten vervangen worden, de waterleiding is lek, de verwarmingsinstallatie en elektriciteit zijn verouderd. De woning is niet meer origineel: er zijn steunpilaren geplaatst wegens doorzakking en de indeling is gewijzigd.

Bezwaar B_000074 en B_000154 zijn inhoudelijk volledig identiek aan B_000066.

Behandeling van het bezwaar:

1. Bezwaarindiener B_000048 meent dat de administratieve gegevens die voorliggen in openbaar onderzoek met betrekking tot het vast te stellen relict niet correct zijn. Bezwaarindiener geeft echter niet aan welke gegevens gewijzigd dienen te worden en voert geen feitelijkheden aan waaruit zou blijken dat de gegevens in het vaststellingsdossier onjuistheden bevatten.
2. Bezwaarindiener B_000058 geeft bijkomend aan dat van het origineel gebouw van 1961 weinig of niets overblijft door de verbouwings- en uitbreidingswerken van 1986.

De Woning Verschooren werd opgenomen in de inventaris van het bouwkundig erfgoed naar aanleiding van het onderzoeksproject naar het oeuvre van architect Renaat Braem (1910-2001) in 2010. Op basis van het literatuur- en archiefonderzoek en het onderzoek in situ werd toen reeds vastgesteld dat het goed voldoende erfgoedwaarde had voor opname in de inventaris van het bouwkundig erfgoed. De door bezwaarindiener aangehaalde verbouwings- en uitbreidingswerken dateren van 1986 en dateren dus ruimschoots voor initiële opname in de inventaris. Deze hebben als dusdanig geen invloed op de vastgestelde erfgoedwaarden van het pand op basis van dewelke een opname in de inventaris gemotiveerd wordt.

3. Bezwaarindiener B_000066, B_000074 en B_000154 geven aan dat de privéwoning apart te beschouwen is van het bedrijf Fraver en Parchim. Bezwaarindieners stellen dat de woning sedert decennia niet meer onderhouden werd en er zich veel gebreken voordoen welke neigen tot afbraak. Bezwaarindiener voert aan dat het dak in slechte staat is, de ramen vervangen moeten worden, de waterleiding lekt en de verwarmingsinstallatie en elektriciteit verouderd zijn. Bezwaarindiener stelt dat de woning niet meer origineel is doordat er steunpilaren zijn geplaatst wegens doorzakking en de indeling is gewijzigd.

Ondanks de door bezwaarindiener aangehaalde gebreken, wordt op generlei wijze aangetoond dat het goed in een bouwfysische staat zou verkeren die een opname in de inventaris verhindert. Bezwaarindiener voegt geen deskundig onderzoek toe aan haar schrijven, waaruit de aanwezigheid van ernstige bouwfysische gebreken zou blijken. Gebrekkig en achterstallig onderhoud vormt tot dusver geen motiveringsgrond om de opname van het erfgoedrelict in de vastgestelde inventaris aan te vechten. Het goed werd in 2010 bezocht in het kader van het onderzoeksproject naar het oeuvre van Renaat Braem (1910-2001, waaruit een voldoende goed bewaard pand bleek. Op basis van desktoponderzoek bleek dat het goed in mei 2017 (Google Streetview) nog in voldoende goed bewaarde toestand geregistreerd werd. De opname in de inventaris van het bouwkundig erfgoed wordt als dusdanig gegrond geacht.

Conclusie:

Het bezwaar heeft geen invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Woning Verschooren en parfumerie Fraver" (erfgoedid 212416/aanduidingsid 65567), Keizershoek 336-338 in Kontich, wordt ongewijzigd opgenomen in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen.

Bezwaar B_000049 en B_000083: Twee identieke bezwaren bij de vaststelling van één relict: Dorpswoning (erfgoedid 52855/aanduidingsid 110774), St.-Odradastraat 42, Mol.

Bezwaarindiener stelt dat (1) de huidige woning maar een klein restant is van de originele lange gevelwoning, die destijds door de gemeente Mol bijna volledig werd gesloopt voor de aanleg van de naastliggende weg (Sijsjesstraat). Ze beantwoordt daardoor niet meer aan haar oorspronkelijke verschijningsvorm, waardoor er geen erfgoedwaarde meer aanwezig is. (2) Verder merkt bezwaarindiener op dat de woning voor de bouwlijn is gelegen, niet beantwoordt aan de huidige inplantingsnormen en niet past in het straatbeeld. (3) De woning vormt volgens bezwaarindiener een halfopen bebouwing met nummer 44, een woning uit 1950 die niet meer aan de huidige woonnormen voldoet en zal gesloopt worden. Daardoor zal nummer 42 als een storend element achterblijven. (4) De status "bewaard" klopt niet. De woning is verouderd, vervallen en kan onbewoonbaar worden verklaard. (5) De stabiliteit van de woning 42 is niet meer gegarandeerd. Na sloop van 44 zal de woning wegzakken.

Behandeling van het bezwaar:

1. Bezwaarindiener geeft aan dat het goed slechts een restant is van een lange gevelwoning, die destijds door de gemeente Mol bijna volledig werd gesloopt voor de aanleg van de naastliggende weg (Sijsjesstraat). Bezwaarindiener meent dat het goed niet meer aan haar oorspronkelijke verschijningsvorm beantwoordt en bijgevolg geen erfgoedwaarde meer bezit.

De door bezwaarindiener aangehaalde werken vonden ruimschoots voor de initiële opname in de inventaris plaats en hebben als dusdanig geen invloed op de vastgestelde erfgoedwaarden van het relict.

2. Bezwaarindiener geeft aan dat de woning voor de bouwlijn gelegen is en niet langer beantwoordt aan de huidige inplantingsnormen. Bezwaarindiener meent dat de woning niet langer in het straatbeeld past. De woning vormt een halfopen bebouwing met nummer 44, een woning uit 1950 die niet meer aan de huidige woonnormen voldoet en gesloopt zal worden. Daardoor zal nummer 42 als een storend element achterblijven.

De opmerkingen in het tweede en derde lid van het bezwaarschrift hebben geen betrekking op feitelijkheden die voorliggen in openbaar onderzoek. Deze zijn om die reden onontvankelijk. Volledigheidshalve dient benadrukt te worden dat de gemeentelijke voorschriften inzake ruimtelijke ordening, noch de verstoorde relatie van het relict met haar gebouwde omgeving invloed uitoefenen op de vastgestelde erfgoedwaarden van voorliggend relict op basis van dewelke een opname in de inventaris verantwoord wordt.

3. Bezwaarindiener geeft aan dat het goed onderkomen is en bouwvallig. Bezwaarindiener geeft aan dat de stabiliteit van het goed niet langer gegarandeerd is. Bezwaarindiener wijst op verzakkingen ter hoogte van de rechter zijgevel.

Bezwaarindiener voegt geen deskundig onderzoek toe aan haar schrijven, waarbij de aangehaalde bouwfysische gebreken aangetoond worden. Bovendien werd op basis

van desktoponderzoek en de door bezwaarindiener aangereikte foto's vastgesteld dat het goed voldoende goed bewaard bleef. Er kan bijgevolg bezwaarlijk gesteld worden dat het goed in een bouwfysische toestand verkeert die een opname in de inventaris zou verhinderen.

Conclusie:

Het bezwaar heeft geen invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Dorpswoning" (erfgoedid 52855/aanduidingsid 110774), St.-Odradastraat 42 in Mol, wordt ongewijzigd opgenomen in de vastgestelde inventaris in de provincie Antwerpen.

Bezwaar B_000050: Bezwaar bij de afbakening van één relict: Hoeve Den Eyck (erfgoedid 47287/aanduidingsid 108189), Houtum 39, Kasterlee.

Bezwaarindiener stelt dat de afbakening van het relict te ruim is en stelt voor de afbakening tot één perceel te reduceren. Op het tweede perceel staan enkel gebouwen zonder erfgoedwaarde, namelijk een garage, een technische ruimte en een inkom tot een feestzaal.

Behandeling van het bezwaar:

In het vaststellingsdossier dat voorligt in openbaar onderzoek wordt aangeduid welke onderdelen vastgesteld worden als bouwkundig erfgoed in zowel de beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken, de beknopte karakterisering ('erfgoedtype', 'datering', 'stijl of cultuur') als de afbakening op het plan ('polygoon'). Enkel onroerende goederen die zowel in de beschrijving, de beknopte karakterisering als op het plan aangeduid worden, worden verondersteld erfgoedwaarde te bezitten en onderdeel uit te maken van het vast te stellen erfgoedrelict. In voorliggend geval worden enkel het woonstalhuis, de dwarsschuur en het voormalig wagenhuis aangeduid in de beschrijving van het erfgoedobject en de beknopte karakterisering als onderdelen van de hoeve met erfgoedwaarde.

De afbakening op het plan wordt dienvolgens ingeperkt tot het perceel op dewelke zich deze aangeduide volumes bevinden. Om die reden wordt de afbakening op het plan ingekrimpt zoals gevraagd door de bezwaarindiener, en wordt perceel in Kasterlee, Afdeling 1, Sectie De, perceelnummer 198V uit de afbakening verwijderd.

Conclusie:

Het bezwaar heeft invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Hoeve Den Eyck" (erfgoedid 47287/aanduidingsid 108189) wordt met aangepaste afbakening op het plan opgenomen in het vaststellingsbesluit voor de inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen. Het perceel in Kasterlee, Afdeling 1, Sectie De, perceelnummer 198V wordt uit de afbakening verwijderd.

Bezwaar B_000051: Bezwaar bij de vaststelling van één relict: Langgestrekte hoeve (erfgoedid 75563/aanduidingsid 106346), Kromstraat 17, Dessel.

Bezwaarindiener stelt de hoeve niet zo bijzonder is en dat er in Dessel zo meerdere en uniekere exemplaren te vinden zijn. Verder haalt bezwaarindiener aan dat de hoeve niet meer bewoonbaar is en dat het zeer duur en moeilijk is ze weer in orde te stellen met de huidige woonnormen. Zolder en dak zijn in slechte staat, nutsvoorzieningen voldoen niet meer, afdak is bijgebouwd en behoort niet tot de stijl van de hoeve. Ten slotte wordt gesteld dat de waterput die wordt beschreven een betonnen regenwaterput is zonder erfgoedwaarde.

Behandeling van het bezwaar:

1. Bezwaarindiener stelt de hoeve niet zo bijzonder is en dat er in Dessel zo meerdere en uniekere exemplaren te vinden zijn.

Vooreerst dient opgemerkt te worden dat het criterium 'zeldzaamheid' in voorliggend geval geen selectiecriteria voor opname in de inventaris uitmaakt. Uit de beschrijving in de inventarisfiche blijkt immers duidelijk dat het uniek karakter buiten beschouwing werd gelaten. De opname in de inventaris van het bouwkundig erfgoed wordt veeleer ingegeven door het feit dat het een herkenbaar en representatief voorbeeld vormt van een interbellum-hoeve in dorpscontext.

2. Bezwaarindiener meent dat dat de hoeve niet meer bewoonbaar is en dat het zeer duur en moeilijk is ze weer in orde te stellen met de huidige woonnormen. Bezwaarindiener geeft aan dat de zolder en het dak in slechte staat zijn en de nutsvoorzieningen voldoen niet meer.

Bezwaarindiener voegt geen deskundig onderzoek toe aan haar schrijven, waarbij de aangehaalde bouwfysische gebreken aangetoond worden. Bovendien werd op basis van desktoponderzoek en de door bezwaarindiener aangereikte foto's vastgesteld dat het goed voldoende goed bewaard bleef. Er kan bijgevolg bezwaarlijk gesteld worden dat het goed in een bouwfysische toestand verkeert die een opname in de inventaris zou verhinderen. Het vermeend gebrek aan aanpassingsmogelijkheden aan de huidige woonnormen en de hieraan verbonden renovatiekosten vormen geen motiveringsgrond om de opname van het erfgoedrelict in de vastgestelde inventaris aan te vechten.

3. Bezwaarindiener geeft aan dat het afdak bijgebouwd is en niet tot de stijl van de hoeve behoort.

Het door bezwaarindiener aangehaald afdak wordt in de beschrijving van het erfgoedobject niet aangeduid als erfgoedelement. Dit onderdeel wordt als dusdanig geacht geen erfgoedwaarde te bezitten.

Conclusie:

Het bezwaar heeft geen invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Langgestrekte hoeve" (erfgoedid 75563/aanduidingsid 106346), Kromstraat 17 in Dessel, wordt ongewijzigd opgenomen in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen.

Bezwaar B_000052: Zie bezwaar B_000015

Bezwaar B_000053: Bezwaar bij de bewaringstoestand van één relict: Burgerhuizen (erfgoedid 52768/aanduidingsid 98044), Statiestraat 67, 67A, 71, 71A, Mol.

Bezwaarindiener geeft aan dat de fiches vermelden dat het goed nummer 67 en 67 A gesloopt is, en 71 en 71 A bewaard. Dat klopt niet meer: ook 71 en 71A zijn gesloopt en door nieuwbouw vervangen.

Behandeling van het bezwaar:

De door bezwaarindiener aangereikte informatie is correct. Nummers 71 en 71A zijn inderdaad afgebroken en vervangen door nieuwbouw. Het erfgoedrelict wordt om die reden niet langer opgenomen in het vaststellingsbesluit.

Conclusie:

Het bezwaar heeft invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Burgerhuizen" (erfgoedid 52768/aanduidingsid 98044), Statiestraat 67, 67A, 71, 71A in Mol wordt niet mee opgenomen in de vastgestelde inventaris van de provincie Antwerpen. Het onroerend goed wordt daarenboven geschrapt uit de inventaris vastgesteld door de administrateur-generaal van het agentschap Onroerend Erfgoed op 28 november 2014, omdat het niet langer voldoende goed is bewaard.

Bezwaar B_000054 en B_000073: Twee identieke opmerkingen bij de schrapping uit de vaststelling van één relict: Langgestrekte hoeve (erfgoedid 13849/geen aanduidingsid), Schawijkstraat 112, Ranst.

Bezwaarindiener gaat akkoord met de schrapping van de hoeve uit de vastgestelde inventaris. De erfgoedwaarde is immers verdwenen door grondige aanpassingen van exterieur en interieur.

Behandeling van het bezwaar:

De schrapping uit de vastgestelde inventaris ligt volledig in lijn met de stelling van de eigenaar dat dit pand niet meer voldoende erfgoedwaarde heeft voor opname in de vaststelling door aanpassingen.

Conclusie:

Het bezwaar heeft geen invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Langgestrekte hoeve" (erfgoedid 13849/geen aanduidingsid) wordt geschrapt uit het de inventaris die werd vastgesteld door de administrateur-generaal van het agentschap Onroerend Erfgoed op 28 november 2014.

Bezwaar B_000055 en B_000068: Twee identieke bezwaren bij de vaststelling van één relict: Hoekpand met de Louiza-Marialei (erfgoedid 6779/aanduidingsid 99897), Frankrijklei 93, Antwerpen.

Bezwaarindiener stelt dat de voorgestelde opname van het onroerend goed in de inventaris van het bouwkundig erfgoed niet in overeenstemming is met de geldende regelgeving. De inventarisatie is niet gebeurd conform de verplichtingen uit het Onroerenderfgoeddecreet, Onroerenderfgoedbesluit en M.B. van 17 juni 2015 tot vaststelling van de methodologie voor de inventaris van bouwkundig erfgoed.

De afweging van de erfgoedwaarde (a) noch de controle dat deze erfgoedwaarden voldoende goed bewaard zijn (b), zijn afdoende gebeurd.

(a) beschrijving en afweging erfgoedwaarde De beschrijving en het afwegingskader zijn niet conform het M.B. Er wordt geen bron bij de beschrijving in de fiche opgenomen, waardoor kritische toetsing onmogelijk is. De vereiste kritische toetsing werd niet doorgevoerd. De gehanteerde beschrijving van de vermeende erfgoedwaarde is niet conform het MB en kan daardoor niet leiden tot inventarisatie. Het afwegingskader op basis van erfgoedwaarden en erfgoedcriteria is nodig, volgens het MB. De vaststellingsfiche vermeldt de historische en de architecturale waarde. Bezwaarindiener merkt op dat het hier niet om een actuele toetsing van de erfgoedwaarden gaat. De fiche bevat geen verwijzing naar de selectiecriteria uit het decreet. De toetsing aan de selectiecriteria wordt op geen enkele manier gemotiveerd en kennelijk niet behandeld. Voorliggend voorstel tot opname in de vaststelling is een een een op een overname van de vaststelling van 2009. Die vaststelling dateert van voor het MB en houdt daardoor geen rekening met de methodologie. Daardoor

is de overname van de lijst niet toelaatbaar. De gehanteerde werkwijze is hierdoor manifest in strijd met de vastgelegde inventarismethodologie.

(b) Onvoldoende bewaard -gebrek aan actuele beoordeling: het Onroerendergoedbesluit bepaalt dat een onroerend goed voldoende goed bewaard moet zijn om te worden geïnventariseerd. Actuele beoordeling dringt zich op. Het pand werd niet bezocht. Laatste adrescontrole dateert van 2007. Bovendien werd het interieur niet bezocht. Een actuele beoordeling werd niet uitgevoerd. Het Onroerendergoeddecreet stelt een actieve onderzoeksplicht voor ambtenaren voorop. In dit geval is de eigenaar niet verzocht toegang te verlenen tot het interieur van de woning, hoewel het Onroerendergoeddecreet stelt dat elementen achter de muren ook essentieel zijn en in rekening moeten worden gebracht. De erfgoedwaarde niet actueel gecontroleerd. Deze zaken wijzen op onbehoorlijk bestuur en zijn in strijd met het OEbesluit. De gehanteerde werkwijze is ook een schending van het zorgvuldigheidsbeginsel. De juridische en feitelijke aspecten van het dossier zijn niet deugdelijk geïnventariseerd en gecontroleerd. In dit kader verwijst bezwaarindiener naar de beslissing van het Milieuhandhavingcollege van 15 december 2010.

Om deze redenen vraagt bezwaarindiener schrapping uit het vaststellingsbesluit.

Behandeling van het bezwaar:

Opmerkingen en bezwaren over feitelijkeheden

1. Artikel 4.1.3, derde lid, 3° van het Onroerendergoeddecreet bepaalt dat tijdens het openbaar onderzoek opmerkingen en bezwaren over feitelijkeheden kunnen worden ingediend en afgegeven bij het agentschap.

In het onderdeel 'beschrijving' op de pagina van het openbaar onderzoek over de vaststelling van de inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen wordt dit benadrukt en verduidelijkt in die zin dat de bezwaren enkel kunnen handelen over de gegevens van het voorliggend vaststellingsdossier, namelijk over de afbakening op het plan, de benaming en de beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken. Ook kan worden gemeld dat het pand niet meer voldoende erfgoedwaarde bevat door een sloop of een verbouwing.

2. De bezwaarindiener voert algemeen aan dat de voorgestelde opname van het onroerend goed in de inventaris van bouwkundig erfgoed niet in overeenstemming is met de geldende regelgeving. De inventarisatie zou niet gebeurd zijn conform de verplichtingen uit het Onroerendergoeddecreet, het Onroerendergoedbesluit en het ministerieel besluit van 17 juli 2015 tot vaststelling van de inventarismethodologie voor de inventaris van bouwkundig erfgoed. De bezwaarindiener formuleert geen opmerkingen of bezwaren over feitelijkeheden van het dossier. Het bezwaar is dienvolgens niet conform artikel 4.1.3. Onroerendergoeddecreet en dus enkel daarom al niet ontvankelijk.
3. Louter volledigheidshalve wordt hieronder beknopt ingegaan op de opgeworpen argumenten.

Volledigheidshalve :

4. De inventarismethodologie zoals deze blijkt uit de bijlage bij het ministerieel besluit van 17 juli 2015 werd volledig gevolgd. Deze bijlage vermeldt dat de Inventarisatiemethodologie voor de inventaris van bouwkundig erfgoed naast een inleiding volgende onderdelen bevat : (i) een korte beschrijving van de inventaris; (ii) de wijze van beschrijving van de erfgoedwaarden; (iii) het afwegingskader dat

gehanteerd wordt om het onroerend erfgoed te waarderen: (a.) de erfgoedwaarden; (b.) de selectiecriteria.

De bezwaarindiener betwist niet dat de methodologie een korte beschrijving van de inventaris bevat. Zij betwist wel dat aan de punten 2 en 3 zou zijn voldaan.

De wijze van beschrijving van de erfgoedwaarden

5. De bezwaarindiener stelt dat geen afdoende en grondig onderzoek is gebeurd om met voldoende kennis van zaken de erfgoedwaarde van het goed te kunnen beoordelen. De bezwaarindiener meent dat geen enkele geraadpleegde bron wordt opgenomen in de inventaris.
6. De inventarismethodologie zoals opgenomen in de bijlage bij het ministerieel besluit van 17 juli 2015 vermeldt welke bronnen bij het onderzoek worden geraadpleegd, als die beschikbaar en relevant zijn.

Het dossier over het pand van de bezwaarindiener, zoals het ter inzage werd gebracht via volgende link <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/6779>, verwijst naar het onroerend goed zelf als bron en naar de inventarissen en databanken van het agentschap. Eveneens wordt verwezen naar de wetenschappelijke reeks Bouwen door de Eeuwen heen in Vlaanderen. Het onderzoek voor opname in de inventaris werd bijkomend gestoffeerd met archiefonderzoek in het Stadsarchief van Antwerpen. Er werden bijgevolg voldoende relevante bronnen bij het onderzoek betrokken.

7. De bezwaarindiener vermeldt geen andere bronnen, die beschikbaar en relevant zouden zijn voor het bouwkundig relict. Hij betwist niet de feitelijkheden die uit deze bronnen blijken.

Het afwegingskader

8. Om een afweging te maken of een onroerend goed kan worden opgenomen in de inventaris, stelt de inventarismethodologie dat rekening wordt gehouden met de erfgoedwaarden en de selectiecriteria. Zij worden niet afzonderlijk beschouwd, maar het is de totale beoordeling die het uitgangspunt vormt voor de evaluatie.
9. Als erfgoedwaarden wordt voor het pand van de bezwaarindiener de historische en de architecturale waarde aangeduid en toegelicht in de beschrijving. De bezwaarindiener betwist niet dat het pand deze erfgoedwaarden bezit en betwist ook niet de concrete omschrijving van deze waarden. Zij voert geen feitelijkheden aan die betrekking hebben op deze erfgoedwaarden. Zij stelt enkel dat er geen actuele toetsing zou zijn gebeurd, maar voert geen feitelijkheden aan dit aantonen dat de actuele toestand een impact zou hebben op deze erfgoedwaarden. Er kan naar het volgende onderdeel worden verwezen.
10. In de inventaris zou, volgens de bezwaarindiener, voor het betreffende pand geen verwijzing terug te vinden zijn naar de selectiecriteria. Dit is niet correct. Het is niet omdat de bewoordingen niet uitdrukkelijk verwijzen naar een selectie criterium dat niet in de beschrijving van het pand is terug te vinden dat het onroerend goed aan één (of meerdere) van deze selectiecriteria voldoet.

Er wordt onder meer verwezen naar de architect die in de Frankrijklei verschillende panden heeft getekend, in opdracht van rijke burgers die hun status op de kavels van deze nieuwe boulevard in architectuur wilden uitdrukken. De opdracht voor het pand van de bezwaarindiener is gegeven door A. Grisar, een telg uit een bekende, uit

Duitsland afkomstige handelaarsfamilie. In het bovenlicht van de voordeur is nog steeds het opschrift "Continental Shipping House" te lezen, wat verwijst naar havenactiviteiten. Zowel de criteria herkenbaarheid, representativiteit als contextwaarde zijn terug te vinden in deze omschrijving. De bezwaarindiener voert geen feitelijkeheden aan die deze omschrijving betwisten.

11. De bewaarindiener meent vervolgens dat door het louter overnemen van de bestaande vaststellingslijst geen rekening wordt gehouden met de Inventarismethodologie. Het onroerend goed was inderdaad reeds opgenomen in de inventaris van het bouwkundig erfgoed van 2009 en nadien vastgesteld in 2014.

Het loutere feit dat het pand ook reeds vroeger, op dezelfde wijze, was opgenomen in de inventaris, toont weliswaar niet aan dat de methodologie niet werd gevolgd. Uit de beschrijving en het afwegingskader zoals in de ter inzage gelegde dossier opgenomen, blijkt dat de inventarismethodologie wel in rekening werd gebracht. Reeds bij de eerdere vaststellingen werd trouwens vertrokken van eenzelfde wijze van methodologie. Deze werd later net verankerd in het ministerieel besluit van 17 juli 2015.

12. De bezwaarindiener roept tot slot bij dit onderdeel de schending in van de algemene beginselen van behoorlijk bestuur, met name het zorgvuldigheidsbeginsel en het motiveringsbeginsel, omdat niet zou zijn nagegaan aan welke selectiecriteria het goed voldoet om te worden opgenomen. Hoger bleek dat deze criteria wel zijn af te leiden uit de beschrijving van het pand. Er kan dan ook niet ernstig worden gesteld dat de eigenaar in het ongewisse zou blijven omtrent de motieven voor de opname van het pand op de inventaris.

Onvoldoende bewaard

13. De bezwaarindiener werpt op dat conform artikel 4.1.1. Onroerenderfgoedbesluit moet worden onderzocht of het onroerend goed dat men wenst te inventariseren, wel voldoende goed bewaard is.

Omdat het pand niet zou zijn bezocht, zou niet kunnen worden nagegaan of het goed voldoende goed bewaard is. Er zou geen deugdelijke inventarisering en controle van de juridische en feitelijke aspecten van het dossier voorliggen. Het loutere feit dat het reeds was opgenomen in de inventaris zou niet volstaan als bewijs van het feit dat het pand nog over de noodzakelijke en actuele erfgoedwaarde beschikt.

De laatste adrescontrole zou dateren van 2007 en er zou niet blijken of het interieur van het pand ook werd onderzocht.

14. Artikel 4.1.1. Onroerenderfgoedbesluit stelt dat een onroerend goed kan worden opgenomen in de inventaris van het bouwkundig erfgoed als het één of meer erfgoedwaarden bezit en voldoende goed bewaard is.

In casu werden als erfgoedwaarden de historische en de architecturale waarde aangeduid. De concrete omschrijving hiervan heeft enkel betrekking op de buitenzijde van het gebouw. Het feit dat de ambtenaren geen toegang hebben gevraagd en niet zou blijken of het interieur zou zijn onderzocht, is niet relevant voor de vaststelling van deze erfgoedwaarden.

Om een pand in de inventaris op te nemen volstaat het dat het één van de dertien decretaal bepaalde erfgoedwaarden bezit. In casu liggen die voor, zodat dit volstaat voor een opname in de inventaris. De beschrijving van deze erfgoedwaarden wordt door de bezwaarindiener niet aan de hand van feitelijkeheden betwist.

15. De bezwaarindiener lijkt van mening dat ook het interieur diende te worden onderzocht omdat daaruit bijkomende erfgoedwaarden zouden blijken om tot inventarisatie over te gaan. Zij meent dus dat ook het interieur diende te worden opgenomen. Dit brengt niet mee dat de erfgoedwaarden die gekoppeld zijn aan het exterieur niet aanwezig zouden zijn.

16. Een onroerend goed heeft historische waarde als het getuigt van een (maatschappelijke) ontwikkeling, gebeurtenis, figuur, instelling of landgebruik uit het verleden van de mens.

Een onroerend goed heeft architecturale waarde als het getuigt van een fase of aspect van de (landschaps)architectuur of de bouwkunst in het verleden. Het kan gaan om een typologie, stijl oeuvre of materiaalgebruik.

Dergelijke waarden kunnen niet “geactualiseerd” worden zoals de bezwaarindiener lijkt te suggereren. Ook wanneer het pand in mindere goede staat zou zijn, sinds de eerste vaststellingen daaromtrent, zal het pand deze erfgoedwaarden blijven bezitten.

De bezwaarindiener voert niet aan dat het pand werd gesloopt of dermate werd verbouwd dat de vermelde erfgoedwaarden zouden zijn verdwenen.

17. Artikel 4.1.1. Onroerenderfgoedbesluit legt op dat het pand voldoende goed bewaard moet zijn om op een inventaris te kunnen worden opgenomen. De bezwaarindiener beweert niet dat dit niet zo zou zijn, enkel stelt hij dat het diende te worden geverifieerd.

In het kader van het openbaar onderzoek is het aan de bezwaarindiener om opmerkingen en bezwaren over feitelijkheden te geven. De bezwaarindiener merkt in casu niet op dat er geen voldoende goed bewaard pand zou voorliggen. Het mag duidelijk zijn dat, indien hij zou menen dat er geen voldoende goed bewaard pand zou voorliggen, hiervan het nodige feitelijke materiaal zou moeten voorleggen. Ook op de burger rust een zorgvuldigheidsplicht.

Bezwaarindiener stelt volledig ten onrechte dat de laatste adrescontrole zou dateren van 2007. De foto's op <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/6779> dateren bovendien van 2008 en 2012. Naar aanleiding van de herinventarisatie van de leien in Antwerpen werd het pand nogmaals onderzocht. Er werd ter plaatse vastgesteld dat het pand voldoende goed bewaard werd voor opname. Op basis van desktoponderzoek werd bijkomend vastgesteld dat de bewaartoestand van het goed in mei 2017(Google Streetview) niet gewijzigd is. Het zou niet realistisch zijn aan te nemen dat het pand op enkele jaren tijd niet meer voldoende goed bewaard zou zijn om in de inventaris te kunnen worden opgenomen.

De bezwaarindiener stelt bijgevolg volledig ten onrechte dat het pand zonder enige verificatie over het voldoende bewaard karakter, werd opgenomen in de inventaris.

18. Er ligt ook geenszins een schending van het zorgvuldigheidsbeginsel voor. Alle juridische en feitelijke aspecten werden onderzocht en gecontroleerd. De bezwaarindiener betwist geen van deze aspecten in concreto.
19. De vergelijking met de beslissing van het Milieuhandhavingscollege is niet relevant. Dit betreft een volledige andere feitelijke context.

Conclusie:

Het bezwaar heeft geen invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Hoekpand met de Louiza-Marialei" (erfgoedid 6779/aanduidingsid 99897), Frankrijklei 93 in Antwerpe, wordt ongewijzigd opgenomen in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen.

Bezwaar B_000056: Bezwaar bij de vaststelling van één relict: Hoeve met losse bestanddelen (erfgoedid 12342/geen aanduidingsid), Winkel 101-105, Turnhout.

Bezwaarindiener stelt dat het relict niet opgenomen hoort te worden in de vastgestelde inventaris omdat alle panden zijn gesloopt.

Behandeling van het bezwaar:

De panden Winkel 101-105 zijn inderdaad in de fiche van het erfgoedobject 12342 geregistreerd als gesloopt, en dit sinds 2007. Om die reden zijn deze panden nooit in een vaststellingsbesluit opgenomen. Ze maken ook nu geen deel uit van het voorliggend openbaar onderzoek. Daardoor is dit bezwaar niet ontvankelijk.

Conclusie:

Het bezwaar heeft geen invloed op het ministerieel besluit.

Bezwaar B_000057: Bezwaar bij de vaststelling van één relict: Dorpswoningen (erfgoedid 47053/aanduidingsid 97998), Goudbloemstraat 19-21, Herentals.

Bezwaarindiener stelt dat het pand op nummer 21 gesloopt is en vervangen door nieuwbouw, waardoor het niet meer opgenomen kan worden in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed. Eenzelfde argument wordt aangehaald in identieke bezwaren B_000160 en B_000246.

Behandeling van het bezwaar:

De gegevens die bezwaarindiener bezorgt, komen overeen met de gegevens in het vaststellingsdossier dat voorligt in openbaar onderzoek. Het onroerend goed met adres Goudbloemstraat 21 is inderdaad gesloopt. Dit werd zo reeds aangegeven in het vaststellingsdossier. Om dit duidelijker weer te geven, wordt het adres geschrapt uit de fiche van het erfgoedobject en het aanduidingsobject, en worden de afbakening op het plan ook aangepast. De benaming van het erfgoedrelict wordt aangepast in "Dorpswoning". De beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken wordt eveneens aangepast. Deze wordt als volgt gewijzigd: "Kleinschalig huisje uit einde 19de eeuw met bepleisterde en beschilderde lijstgevel."

Conclusie:

Het bezwaar heeft invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Dorpswoningen" (erfgoedid 47053/aanduidingsid 97998) wordt opgenomen met gewijzigde benaming, gewijzigde afbakening op het plan en gewijzigde beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken. De benaming van het erfgoedrelict wordt "Dorpswoning". De afbakening op het plan wordt aangepast, waarbij het perceel met nummer 21 niet wordt weerhouden. De adresgegevens van het relict worden eveneens aangepast. De beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken wordt als volgt gewijzigd: "Kleinschalig huisje uit einde 19de eeuw met bepleisterde en beschilderde lijstgevel."

Bezwaar B_000058: Zie bezwaar B_000048

Bezwaar B_000059 en B_000060: Twee identieke bezwaren bij de vaststelling van één relict: Dienstwoningen en hoeve bij kasteel Botermelk (erfgoedid 14397/aanduidingsid 111852), Acaciadreef 15, 19-21, Schoten.

Bezwaarindiener stelt dat het relict niet meer volledig is bewaard en ook niet correct is afgebakend omdat er adressen ontbreken.

- Acaciadreef 15-19 werd gesloopt in 1988.
- Acaciadreef 21: geen foto's op de website opgenomen.
- De foto's van de hoeve betreffen het pand met het huidige nummer Acaciadreef 11-13, huisnummers die niet bij dit relict opgenomen zijn.

Behandeling van het bezwaar:

De door bezwaarindiener aangereikte informatie is correct. De dienstwoningen zijn gesloopt en horen niet opgenomen te worden in de vaststelling. De woningen worden uit de afbakening op het plan verwijderd. De benaming wordt gewijzigd in "Hoeve bij kasteel Botermelk". In de beknopte karakterisering van het erfgoedrelict wordt het erfgoedtype "personeelswoningen" verwijderd. De beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken wordt aangepast om te specificeren dat het enkel om de hoeve gaat: "Aanhorigheden van kasteel Botermelk gelegen aan de zuidzijde van het domein. Hoeve uit laatste kwart 19de of begin 20ste eeuw bestaande uit woonstalhuis met oostelijke langsschuur en noordelijk wagenhuis.".

Conclusie:

Het bezwaar heeft invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Dienstwoningen en hoeve bij kasteel Botermelk" (erfgoedid 14397/aanduidingsid 111852), Acaciadreef 15, 19-21 in Schoten, wordt opgenomen met gewijzigde afbakening op het plan, gewijzigde benaming, gewijzigde beknopte karakterisering en gewijzigde beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken in het vaststellingsbesluit. Uit de afbakening op het plan zijn de percelen van nummers 15 en 19 verwijderd. De benaming wordt "Hoeve bij kasteel Botermelk". In de beknopte karakterisering van het erfgoedrelict werd het erfgoedtype "personeelswoningen" verwijderd. De beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken wordt als volgt gewijzigd: "Aanhorigheden van kasteel Botermelk gelegen aan de zuidzijde van het domein. Hoeve uit laatste kwart 19de of begin 20ste eeuw bestaande uit woonstalhuis met oostelijke langsschuur en noordelijk wagenhuis.".

Bezwaar B_000060: Zie bezwaar B_000059.

Bezwaar B_000061: Bezwaar bij de afbakening, benaming en beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken van één relict: Hoeve Spaans Kasteel (erfgoedid 1859/aanduidingsid 113039), Peeterstraat 43, Willebroek.

Bezwaarindiener stelt dat de afbakening van dit relict veel te beperkt is en stelt een ruimere afbakening voor, waarin alle historische erfgoedelementen zijn opgenomen:

A151B,	Peeterstraat	43,	hoofdgebouw,	bijgebouw	en	schuur
A150C,	Peeterstraat	43+,	historische	bakoven		
A149B,	Het	Spaansch	Kasteel,	tuin	binnen	omwalling
A150C,	Het	Spaansch	kasteel,	tuin,	boomgaard,	houtkanten
A148,	Gracht,	water,	omwalling,	breedte	ca. 6	tot 10
A143A,	Het	Spaans	kasteel,	gedeelte	Dreef,	private
						weg

A148C2, Peeterstraat, private toegangsweg, die begint aan de Vijfhoek in Breendonk en eindigt aan het Spaans Kasteel.

Bezwaarindiener merkt daarbij op dat in een eerdere editie van de inventaris de afbakening te ruim was: A155B aan de zuidkant is namelijk al jaren afvoerbekken.

Bezwaarindiener stelt dat de benaming niet correct is. Dit is geen hoeve, maar een buitenverblijf. Daarom is de benaming beter "Spaans kasteel".

De beschrijving is niet correct bij de fiche van het erfgoedobject 1859. Geen abdijhoeve, geen tiendeschuur, geen verdediging tegen muitende troepen. Bezwaarindiener verwijst naar een publicatie "Het Spaans Kasteel, een Tisseltse hoeve met een exotisch tintje" van Paul De Borger uit 2013 waarin de juiste gegevens zijn opgenomen.

Behandeling van het bezwaar:

1. De opmerking van de bezwaarindiener betreffende de afbakening is correct.

Volgende percelen worden mee opgenomen in de afbakening:

- A151B, Peeterstraat 43, hoofdgebouw, bijgebouw en schuur
- A150C, Peeterstraat 43+, historische bakoven
- A149B, Het Spaansch Kasteel, tuin binnen omwalling
- A150C, Het Spaansch kasteel, tuin, boomgaard, houtkanten binnen omwalling
- A148, Gracht, water, omwalling, breedte ca. 6 tot 10 meter

Daarmee komt de afbakening overeen met de erfgoedkenmerken en de beschrijving van de erfgoedkenmerken van dit relict in de inventaris en in het vaststellingsbesluit, die reeds geacht werden mee vastgesteld te zijn.

De twee voorgestelde percelen die de twee private wegen beslaan, worden niet mee in de afbakening opgenomen. Ze komen namelijk niet voor in de beschrijving van het erfgoedobject in de inventarisfiche, noch in de beknopte karakterisering van het erfgoedrelict. Deze worden als dusdanig geacht niet mee vastgesteld te zijn. Bij een eventuele toekomstige herinventarisatie van de site, op basis van nieuw onderzoek en nieuw onderzoek in situ, kan deze uitbreiding van de afbakening heroverwogen worden.

2. Bezwaarindiener haalt aan dat de site teruggaat tot een historisch buitenverblijf, en oppert de meer neutrale benaming "Spaans Kasteel".

De benaming van het erfgoedrelict wordt dienaangaande aangepast in het vaststellingsbesluit.

3. Over de historiek van de hoeve merkt de bezwaarindiener op dat de beschrijving in de wetenschappelijke inventaris niet correct is, en baseert zich op de gegevens in een publicatie van 2013.

Omdat de historiek in de wetenschappelijke inventarisfiche 1859 opgenomen wordt, zullen de door bezwaarindiener aangereikte gegevens in deze fiche in een aanvullende informatie opgenomen worden. Op die manier kunnen deze bij een eventuele herinventarisatie verwerkt worden in een nieuwe beschrijving van het erfgoedrelict. Deze aanvullingen hebben echter geen betrekking op feitelijkheden die voorliggen in openbaar onderzoek en hebben als dusdanig geen invloed op het vaststellingsbesluit.

Conclusie:

Het bezwaar heeft invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Hoeve Spaans Kasteel" (erfgoedid 1859/aanduidingsid 113039), Peeterstraat 43 in Willebroek, wordt opgenomen met gewijzigde benaming en gewijzigde afbakening op het plan in het vaststellingsbesluit. De benaming wordt "Spaans Kasteel". Bij de afbakening worden volgende percelen toegevoegd: A151B, A150C, A149B, A150C, A148.

Bezwaar B_000062: Bezwaar bij de beschrijving van één relict: Stadswoning uit 1903 (erfgoedid 13505/aanduidingsid 108351), Nieuwstraat 19, Kontich.

Bezwaarindiener stelt dat de beschrijving van het erfgoedobject met erfgoedid 13505 niet correct is. De opdrachtgever is niet A. Vermaer is, maar Alphonsus Vermoere.

Behandeling van het bezwaar:

De door bezwaarindiener aangereikte gegevens hebben geen betrekking op feitelijkheden die voorliggen in openbaar onderzoek en hebben als dusdanig geen invloed op het vaststellingsbesluit. De door bezwaarindiener aangereikte informatie wordt echter op prijs gesteld en wordt verwerkt in de beschrijving van het erfgoedobject in de inventarisfiche.

Conclusie:

Het bezwaar heeft geen invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Stadswoning uit 1903" (erfgoedid 13505/aanduidingsid 108351) wordt ongewijzigd opgenomen in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen.

Bezwaar B_000063: Bezwaar bij de opname in het vaststellingsbesluit van één relict: Reclameschildering voor Solo-margarine (erfgoedid 215914/aanduidingsid 106458), Mechelsebaan 4, Duffel.

Bezwaarindiener stelt dat het relict niet opgenomen kan worden in de vaststelling om volgende redenen:

1. Het betreft geen bouwkundige constructie maar een reclame op een zijgevel.
2. Het betreft een typisch vergankelijk product: de schildering is niet meer relevant en deels vergaan. Het betreft een typisch tijdelijk product dat niet is gemaakt om op een duurzame wijze de tijd te doorstaan.
3. De reclame verdwijnt stilaan doordat de reclameverf verweert. Ook de muur zelf verweert stilaan.
4. De reclame heeft geen belang voor de constructieve waarde van de gevel.
5. De opname van de reclameschildering in de inventaris houdt in dat de reclame moet onderhouden worden, wat een buitenissige, terugkerende kost is.
6. De opname van de reclameschildering in de inventaris houdt in dat de schildering zichtbaar moet blijven waardoor zijgevel niet kan bezet worden en dat een normale bescherming niet mogelijk is. Hierdoor kunnen de normen die door de Vlaamse Regering worden opgelegd niet gehaald worden.
7. de afbraak van de woning wordt door de vaststelling uitgesloten, waardoor de mogelijkheden van het onroerend goed worden beperkt en de verkoopwaarde van de woning vermindert.

Behandeling van het bezwaar:

1. De opmerkingen in het eerste tot vierde lid van het bezwaarschrift wijzen op het feit dat de reclamemuurschildering niet als bouwkundig erfgoed aanschouwd kan worden.

Deze stellingname is ongegrond. Muurschilderingen, en reclamemuurschilderingen in het bijzonder, maken onlosmakelijk deel uit van bouwkundige constructies, en zijn daardoor onroerend erfgoed.

Het inventariseren van reclamemuurschilderingen is opgenomen in de beleidsbrief van de bevoegde minister als taak van het agentschap Onroerend Erfgoed. Op p. 15 van de beleidsbrief OE 2013-2014 staat het project duidelijk omschreven als onderdeel van de inventaris van het bouwkundig erfgoed:
<https://www.vlaamsparlement.be/parlementaire-documenten/parlementaire-initiatieven/897260>

'Aansluitend bij de recente aandacht in de media werkte mijn administratie een nota uit rond het inventariseren en beschermen van reclamemuurschilderingen met het oog op opname van de meest relevante voorbeelden in de inventaris van het bouwkundig erfgoed.'

Het project werd internationaal gepubliceerd:
<https://www.routledge.com/Advertising-and-Public-Memory-Social-Cultural-and-Historical-Perspectives/Schutt-Roberts-White/p/book/9781138934689>

Van deze muurschilderingen werden er een aantal beschermd als monument, wat duidelijk weergeeft dat deze typologie onroerend en meer bepaald bouwkundig erfgoed is.

Evenwel, om duidelijk te maken dat de muurschildering onlosmakelijk verbonden is met de woning, wordt de benaming van het erfgoedrelict ter verduidelijking aangepast. Deze wordt gewijzigd in "Gevel met reclameschildering voor Solo-margarine".

2. De opmerkingen in het vijfde tot zevende lid van het bezwaarschrift halen aan dat de mogelijkheden tot gebruik van de woning beperkt worden door de opname van de schildering in de vastgestelde inventaris. Deze opmerkingen hebben geen betrekking op feitelijkheden die voorliggen in openbaar onderzoek en zijn bijgevolg niet ontvankelijk. Louter volledigheidshalve willen we volgende punten bespreken.

De rechtsgevolgen verbonden aan de vaststelling van dit relict verbieden niet de eventuele sloop en verplichten niet tot behoud van dit relict, zoals in punten 5, 6 en 7 wordt geopperd. De vergunningverlenende overheid heeft de bevoegdheid om een eventuele aanvraag tot sloop goed te keuren en te motiveren, indien ze in haar beslissing aangeeft hoe ze de erfgoedwaarden in acht heeft genomen.

Een opname in een vastgestelde inventaris bouwkundig erfgoed maakt een uitzondering of afwijking mogelijk van normen voor energieprestatie en binnenklimaat als de toepassing van de EPB-eisen het karakter of aanzicht van het gebouw op onaanvaardbare wijze zou veranderen (het Energiedecreet van 8 mei 2009). Punt 6 in de argumentatie is dus niet correct, aangezien deze afwijking op de regelgeving net een mogelijkheid biedt vanuit het vaststellingsbesluit.

Conclusie:

Het bezwaar heeft invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Reclameschildering voor Solo-margarine" (erfgoedid 215914/aanduidingsid 106458) wordt met gewijzigde benaming opgenomen in het vaststellingsbesluit. Deze wordt gewijzigd in "Gevel met reclameschildering voor Solo-margarine".

Bezwaar B_000064: Bezwaar bij de vaststelling van één relict: Afspanning Den Hert (erfgoedid 2181/aanduidingsid 112006), Lippelodorp 19, 20, Sint-Amands.

Bezwaarindiener stelt dat het pand met adres Lippelodorp 20 niet vastgesteld hoort te worden.

- Van de bak- en zandsteenstijl is niets meer zichtbaar door een gevelsteen aan straatkant en bezetting van de achtergevel.
- Geen gelijke nokhoogte meer: gezien de dakisolatie is zowel nokhoogte als dakhelling gewijzigd.
- De beschrijving in de wetenschappelijke inventaris gaat over nummer 19 en niet over nummer 20.

Bezwaarindiener concludeert dat het goed Lippeldorp nummer 20 als dusdanig totaal verschillend en gescheiden is van huisnummer 19 en niet in aanmerking komt voor opname in de inventaris van het bouwkundig erfgoed. Bezwaarindiener meent dat de status 'bewaard' niet langer te kunnen behouden.

Behandeling van het bezwaar:

Bezwaarindiener geeft aan dat het goed onvoldoende bewaard is om in aanmerking te komen voor opname in de inventaris van het bouwkundig erfgoed. De door bezwaarindiener aangereikte informatie is correct. Het erfgoedrelict is niet langer voldoende goed bewaard voor opname in de inventaris. Het relict wordt als dusdanig geschrapt uit de lijst met vast te stellen bouwkundige relictten voor de provincie Antwerpen.

Conclusie:

Het bezwaar heeft invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Afspanning Den Hert" (erfgoedid 2181/aanduidingsid 112006) wordt niet mee opgenomen in de vastgestelde inventaris van het bouwkundige erfgoed in de provincie Antwerpen. Het onroerend goed wordt daarenboven geschrapt uit de inventaris vastgesteld door de administrateur-generaal van het agentschap Onroerend Erfgoed op 28 november 2014, omdat het niet langer voldoende goed is bewaard.

Bezwaar B_000065: Bezwaar bij de vaststelling van één relict: Hoeve (erfgoedid 75526/aanduidingsid 106344), Kleine Heide 5, Dessel.

Bezwaarindiener vraagt de hoeve te schrappen uit de inventaris omdat deze hoeve dreigt in te vallen door stormschade en gezien de herstelling hoge kosten met zich mee zal dragen.

Behandeling van het bezwaar:

In artikel 4.1.10. van het Onroerenderfgoedbesluit wordt inderdaad vermeld dat een onroerend goed kan opgenomen worden in de vastgestelde inventaris op voorwaarde dat het voldoende goed bewaard is. Bezwaarindiener haalt aan dat de hoeve niet kan bewaard worden door stormschade, echter zonder verslagen van een deskundige toe te voegen aan het bezwaar of de opmerkingen te staven met beeldmateriaal. Er wordt in het bezwaar niet aangetoond dat de stormschade de erfgoedwaarde van de hoeve heeft vernield. Afgaande op de beschikbare informatie zijn de gebouwen zoals beschreven in de inventaris nog bewaard. Het relict wordt daarom ongewijzigd mee vastgesteld.

Conclusie:

Het bezwaar heeft geen invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Hoeve" (erfgoedid 75526/aanduidingsid 106344), Kleine Heide 5 in Dessel, wordt ongewijzigd

opgenomen in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen.

Bezwaar B_000066: Zie bezwaar B_000048

Bezwaar B_000067: Zie bezwaar B_000044

Bezwaar B_000068: Zie bezwaar B_000055

Bezwaar B_000069: Zie bezwaar B_000046

Bezwaar B_000070 en B_000085: Twee bezwaren bij de vaststelling van één relict: Molen van de Gansakker (erfgoedid 52326/aanduidingsid 106458), Molenstraat 26, Geel.

De twee bezwaren zijn sterk gelijkend en stellen dezelfde argumenten voorop.

Bezwaarindieners vragen de grond gelegen aan de Molenstraat 26 (perceel 794/2G en 798B) te deklasseren. Op deze grond staat er geen monument meer. De Gansakkermolen is reeds rond 2001 verkocht. Februari 2003 is hij ontmanteld en is het lijf verplaatst naar een aanliggend perceel.

Rond 2015 is de molen gekocht door de Koninklijke Vereniging Natuur -en Stedenschoon (KVNS), die de molen gaat heroprichten aan de Molendreef in Sint-Amands aan de Schelde.

Behandeling van het bezwaar:

De informatie die bezwaarindiener aanreikt is correct. Het relict wordt geschrapt uit de lijst met vast te stellen bouwkundige relicten in de provincie Antwerpen. Om te voldoen aan de voorschriften van het Onroerenderfgoeddecreet en omwille van de rechtszekerheid voegt het agentschap na het openbaar onderzoek geen panden of percelen meer toe aan de vast te stellen inventaris. Om die reden kan het relict niet mee opgenomen worden in het vaststellingsbesluit. De informatie over de verplaatsing van de als monument beschermde molen wordt opgenomen als aanvullende informatie bij de beschrijving van het erfgoedobject.

Conclusie:

Het bezwaar heeft invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Molen van de Gansakker" (erfgoedid 52326/aanduidingsid 106458), Molenstraat 26 in Geel, wordt niet mee opgenomen in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen. Het onroerend goed wordt daarenboven geschrapt uit de inventaris vastgesteld door de administrateur-generaal van het agentschap Onroerend Erfgoed op 28 november 2014, wegens administratieve fout in de afbakening op kaart van het relict.

Bezwaar B_000071 en B_000106: Twee identieke bezwaren bij de vaststelling van één relict: Stadswoning (erfgoedid 52321/aanduidingsid 106757), Markt 77, Geel.

Bezwaarindiener stelt dat (1) de voorgestelde opname van het onroerend goed in de inventaris van het bouwkundig erfgoed niet in overeenstemming is met de geldende regelgeving. Eveneens stelt bezwaarindiener dat uit de in concreto toetsing van het onroerend goed aan het vastgestelde afwegingskader blijkt dat (2) het onroerend goed niet over de vereiste actuele erfgoedwaarden beschikt om te worden opgenomen in de inventaris van het bouwkundig erfgoed.

(1) de voorgestelde opname van het onroerend goed in de inventaris van het bouwkundig erfgoed niet in overeenstemming is met de geldende regelgeving

De inventarisatie is niet gebeurd conform de verplichtingen uit het Onroerenderfgoeddecreet, Onroerenderfgoedbesluit en het MB van 17 juli 2015 tot vaststelling van de inventarismethodologie voor de inventaris van het bouwkundig erfgoed. De (a) afweging van de erfgoedwaarde noch (b) de controle dat deze erfgoedwaarden voldoende goed bewaard zijn, zijn afdoende gebeurd. Bovendien heeft het onroerend goed geen actuele erfgoedwaarden meer.

(a) Beschrijving en afweging erfgoedwaarden: Om opgenomen te worden in de vastgestelde inventaris moet het goed een of meerdere erfgoedwaarden bezitten. Om dit na te gaan moet men gebruik maken van de vastgestelde inventarismethodologie. Noch de beschrijving noch het afwegingskader zijn conform de vereisten uit voormeld MB.

De beschrijving: MB schrijft verschillende soorten bronnen voor en kritische toetsing. In de fiche is enkel een zeer beperkt, nietszeggende en zeer algemene beschrijving gegeven van de beweerdte erfgoedwaarden. Er is slechts één literaire bron vermeld die al meer dan 15 jaar oud is, namelijk boekdeel 16N5 van Bouwen door de Eeuwen Heen. Er zijn geen andere bronnen vermeld, waardoor kritische toetsing niet mogelijk is.

Het afwegingskader: Dit dient te gebeuren op basis van de erfgoedwaarden en selectiecriteria. Het onroerend goed verwijst zonder meer naar de "neoclassicistische lijstgevel" d.d. tweede helft 19de eeuw. Dit is te beknopt om de architecturale waarde aan te tonen. Daarenboven beantwoordt het niet aan de actuele toestand. De huidige gevel is niet meer bepleisterd en witgeschilderd, waardoor de neoclassicistische stijl werd verlaten. Typologie en materiaalgebruik zijn in zeer algemene termen beschreven zonder verwijzing naar de specifieke erfgoedwaarde. In de fiche is geen enkele verwijzing naar een van de vijf selectiecriteria. De toetsing aan deze selectiecriteria is dus op geen enkele manier gemotiveerd.

Het voorliggende voorstel tot opname is een een op een overname van de vaststelling van 2009. Daarin werd geen rekening gehouden met de inventarismethodologie, die later werd vastgesteld. Deze werd dus opgemaakt in strijd met de methodologie. Dit is in strijd met algemene beginselen van behoorlijk bestuur. De loutere verwijzing naar de historische en architecturale erfgoedwaarde zonder nadere beschrijving en het gebrek aan selectiecriteria zijn een schending van het zorgvuldigheidsbeginsel en het motiveringsbeginsel.

(b) onvoldoende bewaard, gebrek aan actuele beoordeling: Het Onroerenderfgoedbesluit stelt dat het pand voldoende goed bewaard moet zijn. Een actuele beoordeling dringt zich op. Het pand werd niet bezocht. De laatste adrescontrole dateert van 2007, wat niet meer representatief is. Het interieur werd niet bezocht. ER werd geen verzoek tot toegang gericht aan de eigenaar. Er is geen nadere controle geweest van de huidige situatie.

Er wordt hierbij door bezwaarindiener verwezen naar de beslissing van de Milieuhandhavingsschool van 15 december 2010.

(2) het onroerend goed beschikt niet over de vereiste actuele erfgoedwaarden. Bezwaarindiener draagt stukken aan om aan te tonen dat het onroerend goed geen erfgoedwaarde meer heeft en stelde daarvoor een bouwhistoricus aan om de waardebeoordeling uit te voeren.

De omgeving vormt geen eenvormig geheel: er werd veel gesloopt, veel nieuwbouw. De erfgoedwaarden aanwezig tijdens de opmaak van de inventaris in 2002 corresponderen niet met de huidige toestand. Het gelijkvloers is verbouwd, de bovengevel is ontleisterd.

Behandeling van het bezwaar:

Opmerkingen en bezwaren over feitelijkheden

1. Artikel 4.1.3, derde lid, 3° van het Onroerenderfgoeddecreet bepaalt dat tijdens het openbaar onderzoek opmerkingen en bezwaren over feitelijkheden kunnen worden ingediend en afgegeven bij het agentschap.

In het onderdeel 'beschrijving' op de pagina van het openbaar onderzoek over de vaststelling van de inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen wordt dit benadrukt en verduidelijkt in die zin dat de bezwaren enkel kunnen handelen over de gegevens van het voorliggend vaststellingsdossier, namelijk over de afbakening op het plan, de benaming en de beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken. Ook kan worden gemeld dat het pand niet meer voldoende erfgoedwaarde bevat door een sloop of een verbouwing.

2. Bezwaarindiener voert aan dat de stadswoning geen erfgoedwaarde meer bezit gezien het relict niet langer voldoende goed bewaard is. Bezwaarindiener verwijst hiertoe naar een waarderingsnota die ze liet opmaken. Bezwaarindiener voert aan dat de gebouwde omgeving waarin het pand zich bevindt geen coherent geheel vormt en dat meerdere authentieke gebouwen in de loop der jaren gesloopt werden. Bezwaarindiener geeft aan dat de gevel van het pand ondertussen ingrijpend verbouwd is en voegt een vroeg-20ste-eeuwse postkaart toe aan haar schrijven.

Vooreerst dient opgemerkt te worden dat de gebouwde omgeving van het erfgoedrelict in voorliggend geval op generlei wijze invloed uitoefent op de erfgoedwaarden op basis van de welke een opname in de inventaris gegrond wordt geacht. Uit de beschrijving in de inventarisfiche blijkt immers duidelijk dat de contextwaarde buiten beschouwing gelaten werd. Het feit dat in het verleden reeds verschillende bouwkundige relicten met erfgoedwaarde afgebroken werden in de gemeente doet evenmin ter zake.

Op basis van desktoponderzoek en het door bezwaarindiener aangereikt fotomateriaal blijkt dat het pand in haar huidig voorkomen niet langer over voldoende erfgoedwaarde beschikt voor opname in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed. De in de beschrijving van het erfgoedobject aangeduide erfgoedkenmerken en -elementen zijn ingevolge de aanpassingswerken uit 2002 en latere verbouwingen grotendeels verloren gegaan. Het erfgoedrelict wordt om die reden geschrapt uit de lijst met vast te stellen bouwkundige relicten.

3. De bezwaarindiener voert voor het overige aan dat de voorgestelde opname van het onroerend goed in de inventaris van bouwkundig erfgoed niet in overeenstemming is met de geldende regelgeving. De inventarisatie zou niet gebeurd zijn conform de verplichtingen uit het Onroerenderfgoeddecreet, het Onroerenderfgoedbesluit en het ministerieel besluit van 17 juli 2015 tot vaststelling van de inventarismethodologie voor de inventaris van bouwkundig erfgoed. De bezwaarindiener formuleert voor het overige geen opmerkingen of bezwaren over feitelijkheden van het dossier. Het bezwaar is voor het overige niet conform artikel 4.1.3. Onroerenderfgoeddecreet en dus enkel daarom al niet ontvankelijk. Op deze onderdelen van het bezwaarschrift wordt dan ook niet verder ingegaan.

Conclusie:

Het bezwaar heeft invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict Stadswoning (erfgoedid 52321/aanduidingsid 106757) wordt niet langer vastgesteld als bouwkundig erfgoed. Het onroerend goed wordt daarenboven geschrapt uit de inventaris vastgesteld

door de administrateur-generaal van het agentschap Onroerend Erfgoed op 28 november 2014, omdat het niet langer voldoende goed bewaard is.

Bezwaar B_000072: Bezwaar bij de vaststelling van één relict: Sint-Lutgardis Openluchtschool (erfgoedid 14327/aanduidingsid 111922), Sint-Maria-ten-Boslei 10, Schoten.

Bezwaarindiener stelt dat de het relict twee onderdelen betreft, namelijk het buitenverblijf aan straatzijde uit 1931 en de vier achtergelegen paviljoenen met klaslokalen uit 1936. Bezwaarindiener stelt dat het deel aan straatzijde geen conciërgewoning meer is, dat het sterk werd verbouwd in 1979 en dat het sindsdien dienst doet als secretariaat, met ook keuken, klaslokalen enz. De school plant dit gebouw verder te verbouwen, waarbij het eveneens niet meer als conciërgewoning zal gebruikt worden. Daarom vraagt de bezwaarindiener de bevestiging dat deze geplande werken mogelijk zullen blijven na de vaststelling.

Behandeling van het bezwaar:

Vooreerst dient opgemerkt te worden dat de huidige functie van het goed geen invloed heeft op de vastgestelde erfgoedwaarde van het relict, op basis van dewelke een opname in de inventaris van het bouwkundig erfgoed verantwoord wordt.

De opmerking in het laatste lid van het bezwaarschrift heeft geen betrekking op feitelijkheden die voorliggen in openbaar onderzoek en is bijgevolg niet ontvankelijk. Volledigheidshalve dient benadrukt te worden dat de loutere opname van een onroerend goed in de vastgestelde inventaris bouwkundig geen verplichting inhoudt tot behoud en geen weigeringsgrond kan uitmaken voor eender welke vergunning of machtiging. In een aantal gevallen moet de bevoegde overheid bij beslissingen wel expliciet aangeven hoe ze aandacht heeft gehad voor de erfgoedkenmerken van vastgesteld erfgoed. Bij sloop moet de vergunningverlener in de beslissing aangeven hoe de erfgoedwaarden in acht zijn genomen. Een reeds verkregen vergunning zal niet onuitvoerbaar worden omwille van opname in de vastgestelde inventaris bouwkundig erfgoed.

Conclusie:

Het bezwaar heeft geen invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Sint-Lutgardis Openluchtschool" (erfgoedid 14327/aanduidingsid 111922), Sint-Maria-ten-Boslei 10 in Schoten, wordt ongewijzigd opgenomen in het vaststellingsbesluit.

Bezwaar B_000073: Zie bezwaar B_000054

Bezwaar B_000074: Zie bezwaar B_000048

Bezwaar B_000075: Bezwaren bij de vaststelling van één relict: Dorpswoning (erfgoedid 47544/aanduidingsid 112728), Kuiperstraat 15, Vorselaar.

Bezwaarindiener stelt dat de dorpswoning niet opgenomen kan worden in de inventaris van het bouwkundig erfgoed. Argumenten tegen opname:

- authenticiteit van de gevel is verloren door deze wit te schilderen, de sierboord boven de ramen is verdwenen door de overschildering
- houten dakgoot is vervangen
- gecementeerde plint is overschilderd
- voordeur moet bijgeschaafd worden
- ramen van enkel glas zijn gescheurd

- luiken zijn rot
- zadeldak is aan vervanging toe
- om aan hedendaagse normen te voldoen, moeten sanitaire, elektriciteits- en isolatiewerken worden uitgevoerd
- het pand is omgeven door moderne woningen en appartementen, wat de historische relevantie te niet doet.

Behandeling van het bezwaar:

1. Bezwaarindiener meent dat het relict niet langer authentiek is en wijst op verschillende aanpassingswerken aan de gevel.

De door bezwaarindiener aangehaalde aanpassingen aan de gevel dateren reeds van voor de initiële opname in de inventaris van het bouwkundig erfgoed en hebben als dusdanig geen invloed op de vastgestelde erfgoedwaarden op basis van dewelke een opname in de inventaris verantwoord wordt. In de beschrijving van het erfgoedobject in de inventarisfiche wordt de beschilderde lijstgevel als erfgoedkenmerk aangeduid. In de beschrijving wordt echter geen melding gemaakt van een sierboord boven de raampartijen. Deze vormt als dusdanig geen erfgoedkenmerk van voorliggend relict.

2. Bezwaarindiener wijst op verschillende gebreken op basis van dewelke ze lijkt te willen aangeven dat het goed onvoldoende goed bewaard is voor opname in de vastgestelde inventaris.

Vooreerst dient benadrukt te worden dat de door bezwaarindiener aangehaalde gebreken niet van die aard zijn dat deze een opname in de inventaris zouden verhinderen. Op basis van desktoponderzoek werd vastgesteld dat het goed in juni 2016 in voldoende goed bewaarde toestand geregistreerd werd. De opname in de inventaris wordt als dusdanig gegrond geacht.

3. Bezwaarindiener merkt op dat om het relict aan te passen aan de hedendaagse normen sanitaire, elektriciteits- en isolatiewerken uitgevoerd dienen te worden. Bezwaarindiener wijst eveneens op het feit dat het pand omgeven is door moderne woningen en appartementen. Bezwaarindiener meent dat dit de historische relevantie te niet zou doen.

De opmerkingen in het laatste lid van het bezwaarschrift hebben geen betrekking op feitelijkheden die voorliggen in openbaar onderzoek en zijn niet ontvankelijk. Volledigheidshalve dient benadrukt te worden dat de uit te voeren aanpassingswerken in functie van de huidige energieprestatienormen, noch de verstoorde relatie van het relict met haar gebouwde omgeving een motiveringsgrond uitmaken om de opname van het erfgoedrelict in de vastgestelde inventaris aan te vechten.

Conclusie:

Het bezwaar heeft geen invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Dorpswoning" (erfgoedid 47544/aanduidingsid 112728), Kuiperstraat 15 in Vorselaar, wordt ongewijzigd opgenomen in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen.

Bezwaar B_000076: Bezwaar bij de vaststelling van één relict: Herberg De Koetsier (erfgoedid 47390/aanduidingsid 108201), Kerkstraat 157, Kasterlee.

Bezwaarindiener stelt dat zij pas in 2018 op de hoogte waren van de opname van het pand in de inventaris, terwijl dat in 2014 al vastgesteld was. Verder stelt de bezwaarindiener

dat het pand moeilijk te verhuren is, en dat er veel kosten moeten gedaan worden om het in orde te brengen, wat het slopen en verkavelen voor een tweewoonst een veel betere optie maakt. Bezwaarindieners meent dat de opname in de inventaris dit tegenhoudt, wat zij ervaren als broodroof.

Behandeling van het bezwaar:

De door bezwaarindieners geformuleerde opmerkingen in het bezwaarschrift hebben geen betrekking op feitelijkheden die voorliggen in openbaar onderzoek. Het bezwaar is als dusdanig niet ontvankelijk. Volledigheidshalve dient benadrukt te worden dat de financiële weerslag van aanpassingswerken die zich eventueel opdringen, noch de intenties inzake ruimtelijke ordening een motiveringsgrond uitmaken om de opname van het erfgoedrelict in de vastgestelde inventaris aan te vechten..

Conclusie:

Het bezwaar heeft geen invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Herberg De Koetsier" (erfgoedid 47390/aanduidingsid 108201), Kerkstraat 157 in Kasterlee, wordt ongewijzigd opgenomen in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen.

Bezwaar B_000077: Bezwaar bij de vaststelling van één relict: Langgestrekte hoeve(erfgoedid 3341/aanduidingsid 112044), Berlaarbaan 311, Sint-Katelijne-Waver.

Bezwaarindieners stelt dat de hoeve niet meer voldoende erfgoedwaarden bevat.

- De hoeve werd niet in de 19de eeuw, maar in 1918 gebouwd. Er zijn structurele wijzigingen aangebracht sindsdien.
- Grondige renovatie is nodig om opnieuw als voor bewoning gebruikt te kunnen worden. De woning moet eigenlijk gesloopt worden, indeling en voorzieningen moeten volledig gewijzigd worden.
- Slechte staat van de woning wordt met fotomateriaal geïllustreerd: houtwerk buiten is versleten, ramen enkel glas, buitenmuren vertonen barsten, er is geen stromend water, er is geen badkamer, er is geen keuken, geen centrale verwarming, vochtproblemen.
- Door de oude staat heeft de woning geen erfgoedwaarde meer. Er zijn geen bijzondere bouwmaterialen of dakpannen, de moestuin is niet meer onderhouden, de serre is zo oud dat ze afgebroken moet worden, de karakteristieke eigenschappen zoals beschreven in de inventaris, zullen bij renovatie niet kunnen behouden blijven. Verder heeft de woning geen bijzonder wagenhuis, authentieke schuur of kenmerkende poort.
- Omgeving is gewijzigd: daardoor is dit geen typische, achterin gelegen woning meer. De drukke verbindingsweg neemt de omgeving van de hoeve weg, de naburige percelen zijn volgebouwd, achter de woning is een nieuwbouw gezet.
- In vergelijking met andere hoeves in de inventaris, heeft deze woning weinig erfgoedwaarde. Er staan in de gemeente 40 hoeves geïnventariseerd. Merendeel rustig achterin gelegen, wat hier niet het geval is. In vergelijking met andere hoeves, heeft deze hoeve geen arduinen drempels, geen opkamers, geen Vlaamse leien, geen bakhuisje of waterput, geen aanbouw, is niet omhaagd.

Behandeling van het bezwaar:

1. Bezwaarindieners merkt op dat de hoeve niet in de 19de eeuw, maar in 1918 gebouwd werd. Bezwaarindieners geeft aan dat de hoeve niet meer voldoende erfgoedwaarde heeft en wijst op het feit dat er verschillende structurele wijzigingen aangebracht zijn aan het gebouw.

De gecorrigeerde bouwdatum van de hoeve is een interessante aanvulling van de informatie over dit pand. De gegevens worden verwerkt als aanvullende informatie bij de tekst van het erfgoedobject, en worden eveneens opgenomen in de beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken van het aanduidingsobject. Het erfgoedkenmerk "19de eeuw" wordt vervangen door het correcte "WO I".

Deze fout in de bepaling van de ontstaansperiode doet geen afbreuk aan de erfgoedwaarde van het pand zoals die beschreven zijn in de inventarisfiche. Op basis van de foto bij de inventarisfiche <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/3341> en desktoponderzoek blijkt dat het hoevecomplex niet structureel gewijzigd werd sinds de initiële opname van het goed in de inventaris van het bouwkundig erfgoed. De in de beschrijving van het erfgoedobject aangeduide erfgoedkenmerken en -element bleven intact bewaard. De vastgestelde erfgoedwaarden op basis van dewelke een opname in de inventaris van het bouwkundig erfgoed verantwoord wordt, zijn als dusdanig nog steeds aanwezig.

2. Bezwaarindiener geeft aan dat een grondige renovatie zich opdringt om het goed opnieuw bewoonbaar te maken. Bezwaarindiener wijst op verschillende gebreken op basis van dewelke ze lijkt te willen aangeven dat het goed onvoldoende goed bewaard is voor opname in de vastgestelde inventaris.

Vooreerst dient benadrukt te worden dat de door bezwaarindiener aangehaalde gebreken niet van die aard zijn dat deze een opname in de inventaris zouden verhinderen. Op basis van voormeld desktoponderzoek en de door bezwaarindiener aangereikte foto's werd besloten dat het goed in juni 2018 in voldoende goed bewaarde toestand geregistreerd werd. De opname in de inventaris wordt als dusdanig gegrond geacht.

De door bezwaarindiener geformuleerde opmerkingen in verband met aanpassingswerken die zich eventueel zouden opdringen in functie van de huidige woonnormen, hebben geen betrekking op feitelijkheden die voorliggen in openbaar onderzoek. Deze zijn als dusdanig niet ontvankelijk. Volledigheidshalve dient benadrukt te worden dat deze werken geen motiveringsgrond vormen om de opname in de vastgestelde inventaris aan te vechten.

3. Bezwaarindiener meent dat het relict door de oude staat geen erfgoedwaarde meer heeft. Er zijn geen bijzondere bouwmaterialen of dakpannen, de moestuin is niet meer onderhouden, de serre is zo oud dat ze afgebroken moet worden, de karakteristieke eigenschappen zoals beschreven in de inventaris, zullen bij renovatie niet kunnen behouden blijven. Verder heeft de woning geen bijzonder wagenhuis, authentieke schuur of kenmerkende poort.
4. Bezwaarindiener geeft aan dat de omgeving sterk gewijzigd is en daardoor niet langer sprake is van een typische, achterin gelegen hoeve. De drukke verbindingsweg neemt het idyllisch karakter van de hoeve weg, de naburige percelen zijn volgebouwd, achter de woning is een nieuwbouw gezet.

Vooreerst dient opgemerkt te worden dat de relatie van het relict met haar omgeving geen invloed uitoefent op de erfgoedwaarden op basis van dewelke een opname in de inventaris verantwoord wordt. Op basis van de beschrijving van het erfgoedobject valt immers af te leiden dat de contextwaarde in voorliggend geval buiten beschouwing gelaten werd. Bijkomend dient benadrukt te worden dat het criterium 'zeldzaamheid' in voorliggend geval evenmin een selectiecriterium voor opname uitmaakt. Het feit dat geen bijzondere bouwmaterialen gebruikt werden en de hoeve geen bijzonder wagenhuis, schuur of poort zou hebben doet bijgevolg niet ter zake. De opname in de

inventaris van het bouwkundig erfgoed wordt veeleer ingegeven door het feit dat het een herkenbaar en representatief voorbeeld vormt van een langgestrekte hoeve met moestuin aan een belangrijke landelijke verbindingsweg. Tot slot dient benadrukt te worden dat zolang het onroerend goed voldoende goed bewaard is, gebrekkig of achterstallig onderhoud geen motiveringsgrond uitmaakt om de opname van het erfgoedrelict in de vastgestelde inventaris aan te vechten.

5. Bezwaarindiener meent dat voorliggend relict in vergelijking met andere hoeves in de inventaris weinig erfgoedwaarde heeft. Bezwaarindiener wijst op het feit dat in de gemeente 40 hoeves geïnventariseerd werden, waarbij het merendeel rustig gelegen is. In vergelijking met andere hoeves, heeft deze hoeve geen arduinen drempels, geen opkamers, geen Vlaamse leien, geen bakhuisje of waterput, geen aanbouw, is niet omhaagd.

In aansluiting met voorgaande dient nogmaals benadrukt te worden dat de opname in de inventaris van het bouwkundig erfgoed gemotiveerd wordt door het feit dat voorliggend relict een herkenbaar en representatief voorbeeld vormt van een langgestrekte hoeve met moestuin aan een belangrijke landelijke verbindingsweg. Dat in de gemeente gelijkaardige hoevecomplexen met andere typologische kenmerken opgenomen staan doet bijgevolg niet ter zake.

Conclusie:

Het bezwaar heeft invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Langgestrekte hoeve"(erfgoedid 3341/aanduidingsid 112044), Berlaarbaan 311 in Sint-Katelijne-Waver, wordt met gewijzigde beknopte karakterisering en gewijzigde beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken opgenomen in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen. In de beknopte karakterisering van het erfgoedrelict wordt de datering "19de eeuw" vervangen door "WO I". De beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken wordt gewijzigd in: "Typische, achterin gelegen hoeve van 1918 met moestuin en aangebouwde serre met schuine dakhelling."

Bezwaar B_000078: Opmerkingen bij de vaststelling van vijf relictten: Winkelhuis in neoclassicistische stijl (erfgoedid 3945/aanduidingsid 99584), Antwerpen, Dries 45; Hoekhuis in neoclassicistische stijl, Antwerpen (erfgoedid 6223/aanduidingsid 104076), Tabakvest 73; Burgerhuis (erfgoedid 12108/aanduidingsid 112496), Turnhout, Kerkstraat 3; Pastorie Sint-Andriesparochie (erfgoedid 6121/aanduidingsid 97862), Sint-Andriesstraat 5; Winkelhuizen in neoclassicistische stijl (erfgoedid 306002/aanduidingsid 103239), Antwerpen, Prinsesstraat 38-40.

Bezwaarindiener stelt dat nieuw onderzoek volgende wijzigingen nodig maakten:

1. *Winkelhuizen in neoclassicistische stijl* (erfgoedid 306002/aanduidingsid 103239) Antwerpen, Prinsesstraat 38-40

Betrokken personen: Stuyck, Frans moet vervangen worden door Baeckelmans, François.

Behandeling van het bezwaar:

De gegevens zijn correct, en worden aangepast in de inventaris en in het vaststellingsbesluit.

Conclusie:

Het bezwaar heeft invloed op het ministerieel besluit. Winkelhuizen in neoclassicistische stijl (erfgoedid 306002/aanduidingsid 103239) wordt in het vaststellingsbesluit opgenomen met aangepaste erfgoedkenmerken: Stuyck, Frans is vervangen door Baeckelmans, François als ontwerper.

2. *Hoekhuis in neoclassicistische stijl*, Antwerpen (erfgoedid 6223/aanduidingsid 104076), Tabakvest 73

Typologie: winkels vervangen door burgerhuizen.

Beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken wordt: "Burgerhuis in neoclassicistische stijl op de hoek van Tabakvest en Oudevaartplaats, volgens de bouwaanvraag uit 1872 opgetrokken in opdracht van de heer Van Migem. Tot het bouwproject behoorde een vandaag gesloopte, tweede woning op het aanpalende perceel zijde Tabakvest. Een tuinmuur van één travee tussen beide panden werd later verhoogd met twee verdiepingen.".

Behandeling van het bezwaar:

De gegevens zijn correct, en worden aangepast in de inventaris en in het vaststellingsbesluit.

Conclusie:

Het bezwaar heeft invloed op het ministerieel besluit. Hoekhuis in neoclassicistische stijl, Antwerpen (erfgoedid 6223/aanduidingsid 104076) wordt in het vaststellingsbesluit opgenomen met gewijzigde erfgoedkenmerken en gewijzigde beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken. Erfgoedkenmerk "winkels" is vervangen door "burgerhuizen". Beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken wordt: "Burgerhuis in neoclassicistische stijl op de hoek van Tabakvest en Oudevaartplaats, volgens de bouwaanvraag uit 1872 opgetrokken in opdracht van de heer Van Migem. Tot het bouwproject behoorde een vandaag gesloopte, tweede woning op het aanpalende perceel zijde Tabakvest. Een tuinmuur van één travee tussen beide panden werd later verhoogd met twee verdiepingen.".

3. *Pastorie Sint-Andriesparochie* (erfgoedid 6121/aanduidingsid 97862), Sint-Andriesstraat 5

Betrokken personen: toevoegen Stoop, Pierre Paul en Van Papenhoven, Jan

Beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken wordt vervangen door: "Neoclassicistische pastorie gebouwd in opdracht van de kerkfabriek van de Sint-Andriesparochie, naar een ontwerp door de architect Pierre Paul Stoop uit 1851, uitgevoerd door de aannemer-architect Jean Baptiste Winders in 1852. De bouwaanvraag werd ingediend door de pastoor van Sint-Andries, Eerwaarde Heer Petrus Visschers.".

Behandeling van het bezwaar:

De gegevens zijn correct, en worden aangepast in de inventaris en in het vaststellingsbesluit.

Conclusie:

Het bezwaar heeft invloed op het ministerieel besluit. Pastorie Sint-Andriesparochie (erfgoedid 6121/aanduidingsid 97862) wordt in het vaststellingsbesluit opgenomen met gewijzigde erfgoedkenmerken en gewijzigde beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken. Bij betrokken personen zijn Stoop, Pierre Paul en Van Papenhoven, Jan toegevoegd als ontwerpers. De beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken is: "Neoclassicistische pastorie gebouwd in opdracht van de kerkfabriek van de Sint-Andriesparochie, naar een ontwerp door de architect Pierre Paul Stoop uit 1851, uitgevoerd door de aannemer-architect Jean Baptiste Winders in 1852. De bouwaanvraag werd ingediend door de pastoor van Sint-Andries, Eerwaarde Heer Petrus Visschers."

4. *Winkelhuis in neoclassicistische stijl* (erfgoedid 3945/aanduidingsid 99584), Antwerpen, Dries 45

Betrokken personen: Claes, Henri vervangen door Claes, Frans.

Beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken wordt vervangen door: "Winkelhuis in neoclassicistische stijl op de hoek van Dries en Huikstraat, gebouwd in opdracht van de heer V. Heps-Mertens, naar een ontwerp door de architect Frans Claes uit 1886."

Behandeling van het bezwaar:

De gegevens zijn correct, en worden aangepast in de inventaris en in het vaststellingsbesluit.

Conclusie:

Het bezwaar heeft invloed op het ministerieel besluit. Winkelhuis in neoclassicistische stijl (erfgoedid 3945/aanduidingsid 99584) wordt in het vaststellingsbesluit opgenomen met gewijzigde erfgoedkenmerken en gewijzigde beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken. Bij betrokken personen is Claes Henri vervangen door Claes Frans, als ontwerper. De beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken is: "Winkelhuis in neoclassicistische stijl op de hoek van Dries en Huikstraat, gebouwd in opdracht van de heer V. Heps-Mertens, naar een ontwerp door de architect Frans Claes uit 1886."

5. *Burgerhuis* (erfgoedid 12108/aanduidingsid 112496), Turnhout, Kerkstraat 3

Typologie: stadswoningen vervangen door burgerhuizen.

Betrokken personen: Vander Heyden, Adolphe vervangen door Vander Heyden Arthur.

Behandeling van het bezwaar:

De gegevens zijn correct, en worden aangepast in de inventaris en in het vaststellingsbesluit.

Conclusie:

Het bezwaar heeft invloed op het ministerieel besluit. Burgerhuis (erfgoedid 12108/aanduidingsid 112496) wordt in het vaststellingsbesluit opgenomen met gewijzigde erfgoedkenmerken. Bij betrokken personen is Vander Heyden, Adolphe

vervangen door Vander Heyden Arthur, als ontwerper. Stadswoningen is vervangen door burgerhuizen.

Bezwaar B_000079: Zie bezwaar B_000015

Bezwaar B_000080: Zie bezwaar B_000015

Bezwaar B_000081 en B_000082: Twee bezwaren bij de vaststelling van één relict: Dorpswoningen (erfgoedid 3053/aanduidingsid 105860), Dijk 2-4, 8, Bonheiden.

Bezwaarindiener van B_000081 stelt dat de opname van de panden in de inventaris een gelukkig initiatief is. Toch heeft bezwaarindiener twee opmerkingen.

De woning op nummer 4-8 was nooit een woning of een dorpswoning, maar wel een industrieel gebouw: boven een graanschuur en onder een artisanale mouterij. Later heeft het zelfs als feestzaal gefunctioneerd, zo'n 100 jaar geleden.

Bezwaarindiener wil dat de achtergelegen gronden mede als historische waardevol landschap beschermd worden, en dat de plannen van het agentschap Natuur en Bos in het kader van het sigmaplan zouden stopgezet worden.

Bezwaarindiener van B_000082 herhaalt de tweede opmerking, namelijk dat de achterliggende gronden zouden moeten beschermd worden als historisch waardevol landschap, om niet onteigend te worden in functie van de plannen van agentschap natuur en Bos. Als argumentatie worden de esthetische en de historische waarden van het landschap geciteerd uit het artikel 2 van het Ministerieel Besluit.

Behandeling van het bezwaar:

De door bezwaarindiener B_000081 aangereikte informatie over het erfgoedrelict wordt op prijs gesteld. Er worden geen bronnen weergegeven voor deze bevindingen. Een aanpassing van de beschrijving van het erfgoedobject in functie van de vaststelling vergt bijkomend onderzoek naar de primaire bronnen, om deze opmerkingen al dan niet te kunnen staven. Dit valt buiten het bestek van deze vaststellingsprocedure. De gegevens worden echter verwerkt als aanvullende informatie bij de tekst van het erfgoedobject en kunnen bij een toekomstig herinventarisatieproject verder onderzocht en verfijnd worden.

De door bezwaarindiener B_000081 en B_000082 geformuleerde opmerkingen over de plannen van het agentschap Natuur en Bos hebben geen betrekking op feitelijkheden die voorliggen in openbaar onderzoek over de vaststelling en zijn als dusdanig niet ontvankelijk. De minister bevoegd voor Onroerend Erfgoed noch het agentschap Onroerend Erfgoed is bevoegd voor deze plannen.

Conclusie:

Het bezwaar heeft geen invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Dorpswoningen" (erfgoedid 3053/aanduidingsid 105860), Dijk 2-4 en 8 in Bonheiden, wordt ongewijzigd opgenomen in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen.

Bezwaar B_000083: Zie bezwaar B_000049

Bezwaar B_000084: Bezwaar bij de vaststelling van één relict: Burgerhuis (erfgoedid 52340/aanduidingsid 106771), Pas 126, Geel.

Bezwaarindiener stelt dat (1) de voorgestelde opname van het onroerend goed in de inventaris van het bouwkundig erfgoed niet in overeenstemming is met de geldende regelgeving. Eveneens stelt bezwaarindiener dat uit de in concreto toetsing van het onroerend goed aan het vastgestelde afwegingskader blijkt dat (2) het onroerend goed niet over de vereiste actuele erfgoedwaarden beschikt om te worden opgenomen in de inventaris van het bouwkundig erfgoed.

Het pand is sinds 2009 opgenomen in de vastgestelde inventaris, op basis van een inventarisatie in 2002.

(1) de voorgestelde opname van het onroerend goed in de inventaris van het bouwkundig erfgoed niet in overeenstemming is met de geldende regelgeving: de inventarisatie is niet gebeurd conform de verplichtingen uit het Onroerenderfgoeddecreet, Onroerenderfgoedbesluit en het MB van 17 juli 2015 tot vaststelling van de inventarismethodologie voor de inventaris van het bouwkundig erfgoed. De (a) afweging van de erfgoedwaarde noch (b) de controle dat deze erfgoedwaarden voldoende goed bewaard zijn, zijn afdoende gebeurd. Bovendien heeft het onroerend goed geen actuele erfgoedwaarden meer.

(a) Beschrijving en afweging erfgoedwaarden: Om opgenomen te worden in de vastgestelde inventaris moet het goed een of meerdere erfgoedwaarden bezitten. Om dit na te gaan moet men gebruik maken van de vastgestelde inventarismethodologie. Noch de beschrijving noch het afwegingskader zijn conform de vereisten uit voormeld MB.

De beschrijving: MB schrijft verschillende soorten bronnen voor en kritische toetsing. In de fiche is enkel een zeer beperkt, nietszeggende en zeer algemene beschrijving gegeven van de beweerdte erfgoedwaarden. Er is slechts één literaire bron vermeld die al bijna 20 jaar oud is, namelijk boekdeel 16N5 van Bouwen door de Eeuwen Heen. Er zijn geen andere bronnen vermeld, waardoor kritische toetsing niet mogelijk is.

Het afwegingskader: Dit dient te gebeuren op basis van de erfgoedwaarden en selectiecriteria. Er wordt louter verwezen naar de vermeende historische waarde en architecturale waarde, zonder nadere specificering. Uit de inventaris kan op geen enkele wijze worden afgeleid waarom er erfgoedwaarde aan dit pand zou kunnen worden toegekend. Er is daarenboven geen enkele verwijzen naar één van de vijf selectiecriteria aanwezig. De toetsing aan deze selectiecriteria is dus op geen enkele manier gemotiveerd.

Het voorliggende voorstel tot opname is een een op een overname van de vaststelling van 2009. Daarin werd geen rekening gehouden met de inventarismethodologie, die later werd vastgesteld. Deze werd dus opgemaakt in strijd met de methodologie.

Dit is in strijd met algemene beginselen van behoorlijk bestuur. De loutere verwijzing naar de historische en architecturale erfgoedwaarde zonder nadere beschrijving en het gebrek aan selectiecriteria zijn een schending van het zorgvuldigheidsbeginsel en het motiveringsbeginsel.

(b) onvoldoende bewaard, gebrek aan actuele beoordeling: Het Onroerenderfgoedbesluit stelt dat het pand voldoende goed bewaard moet zijn. Een actuele beoordeling dringt zich op. Het pand werd niet bezocht. De laatste adrescontrole dateert van 2007, wat niet meer representatief is. Het interieur werd niet bezocht. Er werd geen verzoek tot toegang gericht aan de eigenaar. Er is geen nadere controle geweest van de huidige situatie. Er wordt hierbij door bezwaarindiener verwezen naar de beslissing van de Milieuhandhavingsschool van 15 december 2010.

(2) In concreto beoordeling - beslist beleid. Eigenaar bezit Pas 122, 124 en 126: Enkel 126 maakt voorwerp uit van de opname in de inventaris bouwkundig erfgoed. Er is vooroverleg

in eindfase met lokale overheid over bouw van een nieuwbouwcomplex op deze locatie. De kwaliteitskamer van de stad Geel stelde in 2015 dat het pand Pas 126 niet kan worden behouden gelet op de bestaande hoogtes in indelingen van de ruimte en de slechte toestand van het gebouw. Het advies was om ofwel het pand volledig te behouden of om het ofwel volledig af te breken en te voorzien in aaneengesloten bebouwing. Een tussenoplossing met behoud van de gevels was niet mogelijk volgens de Kwaliteitskamer. Een tweede ontwerp van 2016 speelde hierop in, en stelt een nieuwe bebouwing voor, wat positief werd beoordeeld door de Kwaliteitskamer en dit namens de stad Geel. Daardoor is er sprake van beslist beleid. Daarenboven is de afbraak de enige ruimtelijk kwalitatieve mogelijkheid om over te gaan tot ontwikkeling van de nummers 122 en 124.

Bezwaarindiener meent dat de voorgestelde opname van dit pand in de inventaris onwettig is. Het pand moet geschrapt worden uit de inventaris bouwkundig erfgoed.

Behandeling van het bezwaar:

Opmerkingen en bezwaren over feitelijkheden

1. Artikel 4.1.3, derde lid, 3° van het Onroerenderfgoeddecreet bepaalt dat tijdens het openbaar onderzoek opmerkingen en bezwaren over feitelijkheden kunnen worden ingediend en afgegeven bij het agentschap.

In het onderdeel 'beschrijving' op de pagina van het openbaar onderzoek over de vaststelling van de inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen wordt dit benadrukt en verduidelijkt in die zin dat de bezwaren enkel kunnen handelen over de gegevens van het voorliggend vaststellingsdossier, namelijk over de afbakening op het plan, de benaming en de beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken. Ook kan worden gemeld dat het pand niet meer voldoende erfgoedwaarde bevat door een sloop of een verbouwing.

2. De bezwaarindiener voert algemeen aan dat de voorgestelde opname van het onroerend goed in de inventaris van bouwkundig erfgoed niet in overeenstemming is met de geldende regelgeving. De inventarisatie zou niet gebeurd zijn conform de verplichtingen uit het Onroerenderfgoeddecreet, het Onroerenderfgoedbesluit en het ministerieel besluit van 17 juli 2015 tot vaststelling van de inventarismethodologie voor de inventaris van bouwkundig erfgoed. De bezwaarindiener formuleert geen opmerkingen of bezwaren over feitelijkheden van het dossier. Het bezwaar is dienvolgens niet conform artikel 4.1.3. Onroerenderfgoeddecreet en dus enkel daarom al niet ontvankelijk.
3. Louter volledigheidshalve wordt hieronder beknopt ingegaan op de opgeworpen argumenten.

Volledigheidshalve :

4. De inventarismethodologie zoals deze blijkt uit de bijlage bij het ministerieel besluit van 17 juli 2015 werd volledig gevolgd. Deze bijlage vermeldt dat de Inventarisatiemethodologie voor de inventaris van bouwkundig erfgoed naast een inleiding volgende onderdelen bevat : (i) een korte beschrijving van de inventaris; (ii) de wijze van beschrijving van de erfgoedwaarden; (iii) het afwegingskader dat gehanteerd wordt om het onroerend erfgoed te waarderen: (a.) de erfgoedwaarden; (b.) de selectiecriteria

De bezwaarindiener betwist niet dat de methodologie een korte beschrijving van de inventaris bevat. Zij betwist wel dat aan de punten 2 en 3 zou zijn voldaan.

De wijze van beschrijving van de erfgoedwaarden

5. De bezwaarindiener stelt dat geen afdoende en grondig onderzoek is gebeurd om met voldoende kennis van zaken de erfgoedwaarde van het goed te kunnen beoordelen. De bezwaarindiener meent dat geen enkele geraadpleegde bron wordt opgenomen in de inventaris.
6. De inventarismethodologie zoals opgenomen in de bijlage bij het ministerieel besluit van 17 juli 2015 vermeldt welke bronnen bij het onderzoek worden geraadpleegd, als die beschikbaar en relevant zijn.

Het dossier over het pand van de bezwaarindiener, zoals het ter inzage werd gebracht via volgende link <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/52340>, verwijst naar het onroerend goed zelf als bron en naar de inventarissen en databanken van het agentschap. Er wordt verwezen naar de wetenschappelijke reeks Bouwen door de Eeuwen heen in Vlaanderen. Het onderzoek voor opname werd bijkomend gestoffeerd door kadasteronderzoek in het kadasterarchief van Antwerpen. Er werden bijgevolg voldoende relevante bronnen bij het onderzoek betrokken.

7. De bezwaarindiener vermeldt geen andere bronnen, die beschikbaar en relevant zouden zijn voor het bouwkundig relict. Hij betwist niet de feitelijkheden die uit deze bronnen blijken.

Het afwegingskader

8. Om een afweging te maken of een onroerend goed kan worden opgenomen in de inventaris, stelt de inventarismethodologie dat rekening wordt gehouden met de erfgoedwaarden en de selectiecriteria. Zij worden niet afzonderlijk beschouwd, maar het is de totale beoordeling die het uitgangspunt vormt voor de evaluatie.
9. Als erfgoedwaarden wordt voor het pand van de bezwaarindiener de historische en de architecturale waarde aangeduid. De bezwaarindiener betwist niet dat het pand deze erfgoedwaarden bezit en betwist ook niet de concrete omschrijving van deze waarden. Zij voert geen feitelijkheden aan die betrekking hebben op deze erfgoedwaarden. Zij stelt enkel dat er geen actuele toetsing zou zijn gebeurd, maar voert geen feitelijkheden aan dit aantonen dat de actuele toestand een impact zou hebben op deze erfgoedwaarden. Er kan naar het volgende onderdeel worden verwezen.
10. In de inventaris zou, volgens de bezwaarindiener, voor het betreffende pand geen verwijzing terug te vinden zijn naar de selectiecriteria. Dit is niet correct. Het is niet omdat de bewoordingen niet uitdrukkelijk verwijzen naar een selectie criterium dat niet in de beschrijving van het pand is terug te vinden dat het onroerend goed aan één (of meerdere) van deze selectiecriteria voldoet.

Er wordt onder meer verwezen naar de typologische en vormelijke kenmerken van het burgerhuis en de kadastrale registratie van het goed in 1925. Zowel het criterium herkenbaarheid als het criterium representativiteit zijn terug te vinden in deze omschrijving. De opname in de inventaris als herkenbaar en representatief voorbeeld van een burgerhuis uit het eerste kwart van de 20ste eeuw wordt als dusdanig gegrond geacht. De bezwaarindiener voert geen feitelijkheden aan die deze omschrijving betwisten.

11. De bewaarindiener meent vervolgens dat door het louter overnemen van de bestaande vaststellingslijst geen rekening wordt gehouden met de Inventarismethodologie. Het onroerend goed was inderdaad reeds opgenomen in de inventaris van het bouwkundig erfgoed van 2009 en nadien vastgesteld in 2014.

Het loutere feit dat het pand ook reeds vroeger, op dezelfde wijze, was opgenomen in de inventaris, toont weliswaar niet aan dat de methodologie niet werd gevolgd. Uit de beschrijving en het afwegingskader zoals in de ter inzage gelegde dossier opgenomen, blijkt dat de inventarismethodologie wel in rekening werd gebracht. Reeds bij de eerdere vaststellingen werd trouwens vertrokken van eenzelfde wijze van methodologie. Deze werd later net verankerd in het ministerieel besluit van 17 juli 2015.

12. De bezwaarindiener roept tot slot bij dit onderdeel de schending in van de algemene beginselen van behoorlijk bestuur, met name het zorgvuldigheidsbeginsel en het motiveringsbeginsel, omdat niet zou zijn nagegaan aan welke selectiecriteria het goed voldoet om te worden opgenomen. Hoger bleek dat deze criteria wel zijn af te leiden uit de beschrijving van het pand. Er kan dan ook niet ernstig worden gesteld dat de eigenaar in het ongewisse zou blijven omtrent de motieven voor de opname van het pand op de inventaris.

Onvoldoende bewaard

13. De bezwaarindiener werpt op dat conform artikel 4.1.1. van het Onroerendergoedbesluit moet worden onderzocht of het onroerend goed dat men wenst te inventariseren, wel voldoende goed bewaard is.

Omdat het pand niet zou zijn bezocht, zou niet kunnen worden nagegaan of het goed voldoende goed bewaard is. Er zou geen deugdelijke inventarisering en controle van de juridische en feitelijke aspecten van het dossier voorliggen. Het loutere feit dat het reeds was opgenomen in de inventaris zou niet volstaan als bewijs van het feit dat het pand nog over de noodzakelijke en actuele erfgoedwaarde beschikt.

De laatste adrescontrole zou dateren van 2007 en er zou niet blijken of het interieur van het pand ook werd onderzocht.

14. Artikel 4.1.1. van het Onroerendergoedbesluit stelt dat een onroerend goed kan worden opgenomen in de inventaris van het bouwkundig erfgoed als het één of meer erfgoedwaarden bezit en voldoende goed bewaard is.

In casu werden als erfgoedwaarden de historische en de architecturale waarde aangeduid. De concrete omschrijving hiervan heeft enkel betrekking op de buitenzijde van het gebouw. Het feit dat de ambtenaren geen toegang hebben gevraagd en niet zou blijken of het interieur zou zijn onderzocht, is niet relevant voor de vaststelling van deze erfgoedwaarden.

Om een pand in de inventaris op te nemen volstaat het dat het één van de dertien decretaal bepaalde erfgoedwaarden bezit. In casu liggen die voor, zodat dit volstaat voor een opname in de inventaris. De beschrijving van deze erfgoedwaarden wordt door de bezwaarindiener niet aan de hand van feitelijkeheden betwist.

15. De bezwaarindiener lijkt van mening dat ook het interieur diende te worden onderzocht omdat daaruit bijkomende erfgoedwaarden zouden blijken om tot inventarisatie over te gaan. Zij meent dus dat ook het interieur diende te worden opgenomen. Dit brengt niet mee dat de erfgoedwaarden die gekoppeld zijn aan het exterieur niet aanwezig zouden zijn.
16. Een onroerend goed heeft historische waarde als het getuigt van een (maatschappelijke) ontwikkeling, gebeurtenis, figuur, instelling of landgebruik uit het verleden van de mens.

Een onroerend goed heeft architecturale waarde als het getuigt van een fase of aspect van de (landschaps)architectuur of de bouwkunst in het verleden. Het kan gaan om een typologie, stijl oeuvre of materiaalgebruik.

Dergelijke waarden kunnen niet “geactualiseerd” worden zoals de bezwaarindiener lijkt te suggereren. Ook wanneer het pand in mindere goede staat zou zijn, sinds de eerste vaststellingen daaromtrent, zal het pand deze erfgoedwaarden blijven bezitten. Enkel wanneer blijkt dat het goed onherkenbaar verbouwd of aangetast is worden de erfgoedwaarden geacht verloren te zijn gegaan, wat hier geenszins het geval is.

De bezwaarindiener voert niet aan dat het pand werd gesloopt of recent dermate werd verbouwd dat de vermelde erfgoedwaarden zouden zijn verdwenen.

17. Artikel 4.1.1. van het Onroerenderfgoedbesluit legt op dat het pand voldoende goed bewaard moet zijn om op een inventaris te kunnen worden opgenomen. De bezwaarindiener beweert niet dat dit niet zo zou zijn en stelt enkel dat het diende te worden geverifieerd.

In het kader van het openbaar onderzoek is het aan de bezwaarindiener om opmerkingen en bezwaren over feitelijkheden te geven. De bezwaarindiener merkt in casu niet op dat er geen voldoende goed bewaard pand zou voorliggen. Het mag duidelijk zijn dat, indien hij zou menen dat er geen voldoende goed bewaard pand zou voorliggen, hiervan het nodige feitelijke materiaal zou moeten voorleggen. Ook op de burger rust een zorgvuldigheidsplicht.

Op basis van desktoponderzoek bleek dat het goed in juli 2018 (Google Streetview) nog in een voldoende goed bewaarde toestand voor opname geregistreerd werd. Het zou niet realistisch zijn aan te nemen dat het pand op een half jaar tijd niet meer voldoende goed bewaard zou zijn om in de inventaris opgenomen te kunnen worden.

De bezwaarindiener stelt volledig ten onrechte dat het pand zonder enige verificatie over het voldoende bewaard karakter, werd opgenomen in de inventaris.

18. Er ligt ook geenszins een schending van het zorgvuldigheidsbeginsel voor. Alle juridische en feitelijke aspecten werden onderzocht en gecontroleerd. De bezwaarindiener betwist geen van deze aspecten in concreto.
19. De vergelijking met de beslissing van het Milieuhandhavingscollege is niet relevant. Dit betreft een volledige andere feitelijke context.

In concreto

20. Bezwaarindiener stelt dat voor de percelen gelegen te Pas 122, 124 en 126 een projectvoorstel voor een nieuwbouw werd ingediend en deze reeds positief geadviseerd werd door de Kwaliteitskamer en de Stad Geel. Bezwaarindiener voert aan dat de positieve adviezen voorwerp uitmaken van beslist beleid en meent dat voorliggend projectvoorstel als dusdanig de opname van het burgerhuis, Pas 126, in de inventaris verhindert. De bezwaarindiener formuleert hierbij geen bijkomende opmerkingen of bezwaren over de feitelijkheden van het dossier die voorliggen tijdens het openbaar onderzoek. Het bezwaar is dienvolgens niet conform artikel 4.1.3. van het Onroerenderfgoeddecreet en dus enkel daarom al niet ontvankelijk.
21. Volledigheidshalve dient benadrukt te worden dat het in voorbereiding zijn van een nieuwbouwproject op generlei wijze invloed uitoefent op de aanwezige erfgoedwaarden op basis van dewelke een opname in de inventaris verantwoord wordt.

De stellingname dat de gemeentelijke intenties inzake ruimtelijke ordening een opname van het goed in de inventaris in de weg zouden staan is ongegrond. Hierbij aansluitend dient benadrukt te worden dat de beoordeling voor opname in de vastgestelde inventaris steeds uitgaat van de feitelijke toestand van het goed. Zolang het door bezwaarindiener aangehaald beslist beleid niet uitgevoerd werd en de erfgoedwaarde van het onroerend goed geacht wordt niet verloren te zijn gegaan, kan het onroerend erfgoed opgenomen worden in de inventaris.

Conclusie:

Het bezwaar heeft geen invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Burgerhuis" (erfgoedid 52340/aanduidingsid 106771), Pas 126 in Geel, wordt ongewijzigd opgenomen in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen.

Bezwaar B_000085: Zie bezwaar B_000070

Bezwaar B_000086: Opmerking bij de erfgoedkenmerken van twee relictten: Burgerhuizen (erfgoedid 2595/aanduidingsid 106392), Gemeentestraat 16, 20-24, Duffel en Burgerhuis (erfgoedid 2596/aanduidingsid 106393), Gemeentestraat 18, Duffel.

Bezwaarindiener merkt op dat de beschrijving in de wetenschappelijke inventaris van het nummer 16 onvolledig is. Het huis dateert van de beginjaren 1930 en is gebouwd naar ontwerp van architect Albert Van Winkel. Hij woonde zelf op nummer 18, nummer 16 werd gebouwd voor zijn dochter. Bezwaarindiener merkt op dat het huis in 1992 werd verbouwd (goedkeuring 3 juli 1992).

Behandeling van het bezwaar:

De informatie aangereikt door bezwaarindiener is waardevol om de erfgoedwaarde van het pand op nummer 16 te illustreren. De informatie wordt als aanvullende informatie verwerkt in de fiche van het erfgoedobject. Bij het aanduidingsobject wordt Albert Van Winkel aangevuld bij de erfgoedkenmerken, waarbij hij zowel ontwerper als opdrachtgever is. De vermelde verbouwing in 1992 gebeurde voor de opname van het pand in de wetenschappelijke inventaris in 1997 en heeft de erfgoedwaarde van het pand niet geschaad.

De informatie over nummer 18 wordt eveneens als aanvullende informatie verwerkt in de fiche van het erfgoedobject. De benaming van het erfgoedrelict wordt gewijzigd: Burgerhuis wordt Architectenwoning Albert Van Winkel. Ook worden in deze fiche de erfgoedkenmerken aangepast: burgerhuizen wordt architectenwoningen, Albert Van Winkel wordt toegevoegd als opdrachtgever.

Conclusie:

Het bezwaar heeft invloed op het ministerieel besluit. Bij de erfgoedkenmerken van Burgerhuizen (erfgoedid 2595/aanduidingsid 106392) wordt Albert Van Winkel toegevoegd als ontwerper en als opdrachtgever.

Bij relict Burgerhuis (erfgoedid 2596/aanduidingsid 106393) wordt de benaming gewijzigd in "Architectenwoning Albert Van Winkel". Ook worden in de beknopte karakterisering van het erfgoedrelict aangepast: het erfgoedtype "burgerhuizen" wordt gewijzigd in "architectenwoningen", de ontwerper "Albert Van Winkel" wordt toegevoegd als opdrachtgever.

Bezwaar B_000087 en B_000147: Twee identieke bezwaren bij de vaststelling van één relict: Boerenburgerhuis (erfgoedid 13698/aanduidingsid 108314), Grote Steenweg 98, Kontich.

Bezwaarindiener stelt dat het pand ten onrechte in de inventaris staat.

1) De historische waarde is gebaseerd op een vergissing en geeft aan dat de stellingname dat het voormalig brouwershuis van de brouwerij St-Michael gekocht werd door Egied Maes, stichter van Brouwerij Maes, pertinent onjuist is. Dit voormalig brouwershuis stond 250m verder dan het pand, in dezelfde straat. Bij de "aanvullende informatie" in de erfgoedobjectfiche staat letterlijk: "Uit archiefonderzoek blijkt inderdaad dat deze woning niet toebehoorde aan de familie Maes en dat de woning niet verbonden was met de brouwerij."

2) De architecturale waarde van dit pand is sinds de opname van het pand in de inventaris in 1984 zeker niet verhoogd. De luiken zijn verdwenen, het dak is verlaagd en bedekt met golfplaten.

3) De historische context is weg; de landelijke charme is weg. De vroegere omliggende weiden zijn vervangen door nieuwbouw, het pand ligt nu aan een drukke steenweg. De stalling is niet meer functioneel. Het naastgelegen café verloor zijn originele functie.

Behandeling van het bezwaar:

1. Bezwaarindiener merkt op dat de gegevens in de inventaris onjuistheden bevatten. Bezwaarindiener geeft aan dat zowel in de beschrijving van het erfgoedobject als de beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken melding wordt gemaakt van 'brouwershuis'. Bezwaarindiener geeft aan dat dit pertinent onjuist is en wijst op een aanvullende informatie in dezelfde inventarisfiche.

De door bezwaarindiener geformuleerde opmerking is correct. De beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken wordt aangepast in functie van het bezwaar. Deze wordt als volgt gewijzigd: "Rijhuis, gelegen bij maalderij Spruyt. Boerenburgerhuis uit de eerste helft van de 19de eeuw."

2. Bezwaarindiener merkt op dat de architecturale waarde van het pand sedert de opname van het relict in 1984 niet verhoogd is. Bezwaarindiener merkt op dat de luiken reeds verdwenen zijn en vervangen werden door rolluiken en het dak verlaagd is en door golfplaten vervangen werd.

De beschrijving van het erfgoedobject wordt aangevuld in functie van de door bezwaarindiener aangereikte informatie. Hierbij dient evenwel benadrukt te worden dat de door bezwaarindiener aangehaalde wijzigingen niet van die aard zijn dat deze een opname in de vastgestelde inventaris zouden verhinderen. Op basis van desktoponderzoek en de door bezwaarindiener aangereikte foto blijkt dat het goed voldoende goed bewaard bleef voor opname in de inventaris.

3. Bezwaarindiener meent dat de historische context volledig weg is. Bezwaarindiener geeft aan dat de vroegere achter- en naastliggende weiden en velden grotendeels bebouwd werden. Bezwaarindiener merkt op dat het pand nu aan een drukke steenweg ligt.

Er dient opgemerkt te worden dat de relatie van het relict met haar omgeving geen invloed uitoefent op de erfgoedwaarden op basis van dewelke een opname in de inventaris verantwoord wordt. Uit de beschrijving van het erfgoedobject valt immers af te leiden dat de contextwaarde in voorliggend geval buiten beschouwing gelaten werd.

Conclusie:

Het bezwaar heeft invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Boerenburgerhuis" (erfgoedid 13698/aanduidingsid 108314), Grote Steenweg 98 in Kontich, wordt opgenomen met gewijzigde beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken. Deze wordt als volgt aangepast: "Rijhuis, gelegen bij maalterij Spruyt. Boerenburgerhuis uit de eerste helft van de 19de eeuw.".

Bezwaar B_000088: Opmerking bij de vaststelling van één relict: Hoeve (erfgoedid 14553/aanduidingsid 113214), Venstraat 4, Zandhoven.

Bezwaarindiener staat achter de opname van de hoeve op de vaststelling, maar heeft een aantal opmerkingen. De hoeve is niet 19de-eeuws, maar gaat terug tot 1624; het is een 17de-eeuwse hoeve. De deur is niet rondbogig, maar is een korfboog. Het is een hoeve van het langgeveltype. Het dak is verbeterd waarbij de golfplaten vervangen zijn door Boomse pannen. Binnenin is de hoeve zo goed mogelijk bewaard, met onder meer de reconstructie van een potstal.

Behandeling van het bezwaar:

De door bezwaarindiener aangereikte informatie over het erfgoedrelict wordt ten eerste op prijs gesteld. De integrale aanpassing van het erfgoedrelict in functie van de door bezwaarindiener aangereikte gegevens vergt echter bijkomend onderzoek, wat buiten het bestek van de vaststellingsprocedure valt.

De gegevens met betrekking tot de datering van het relict worden bijgehouden en zullen bij een volgende herinventarisatie onderzocht worden. Ze worden daartoe als aanvullende informatie bij de beschrijving van het erfgoedobject gevoegd.

Ook worden de gegevens over het hoevetype verwerkt in de inventaris en het vaststellingsbesluit. De benaming van het erfgoedrelict wordt gewijzigd in "Langgestrekte hoeve". De beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken wordt als volgt gewijzigd: "Langgestrekte hoeve onder zadeldak, woonhuis met aansluitende schuur, uit de 19de eeuw naar verluidt met oudere kern". Het erfgoedtype "langgestrekte hoeve" wordt aan de beknopte karakterisering van het erfgoedrelict toegevoegd.

Conclusie:

Het bezwaar heeft invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Hoeve" (erfgoedid 14553/aanduidingsid 113214), Venstraat 4 in Zandhoven, wordt vastgesteld met gewijzigde benaming van het relict, gewijzigde beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken en gewijzigde erfgoedkenmerken. De benaming van het erfgoedrelict wordt gewijzigd in "Langgestrekte hoeve". De beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken wordt als volgt gewijzigd: "Langgestrekte hoeve onder zadeldak, woonhuis met aansluitende schuur, uit de 19de eeuw naar verluidt met oudere kern". Het erfgoedkenmerk "langgestrekte hoeve" wordt aan de beknopte karakterisering van het erfgoedrelict toegevoegd.

Bezwaar B_000089 en B_000281: Bezwaar bij de vaststelling van één relict: Villa Bergenend (erfgoedid 12377/aanduidingsid 112775), Antwerpsesteenweg 63, Vosselaar.

Bezwaar B_000089 en B_000281 zijn identiek.

Bezwaarindiener stelt dat (1) de voorgestelde opname van het onroerend goed in de inventaris van het bouwkundig erfgoed niet in overeenstemming is met de geldende

regelgeving. Eveneens stelt bezwaarindiener dat uit de in concreto toetsing van het onroerend goed aan het vastgestelde afwegingskader blijkt dat (2) het onroerend goed niet over de vereiste actuele erfgoedwaarden beschikt om te worden opgenomen in de inventaris van het bouwkundig erfgoed.

Het pand is sinds 2009 opgenomen in de vastgestelde inventaris, en wordt nu opnieuw voorgesteld voor opname in de vastgestelde inventaris, dit keer met openbaar onderzoek.

(1) de voorgestelde opname van het onroerend goed in de inventaris van het bouwkundig erfgoed niet in overeenstemming is met de geldende regelgeving: De inventarisatie is niet gebeurd conform de verplichtingen uit het Onroerenderfgoeddecreet, Onroerenderfgoedbesluit en het MB van 17 juli 2015 tot vaststelling van de inventarismethodologie voor de inventaris van het bouwkundig erfgoed. De (a) afweging van de erfgoedwaarde noch (b) de controle dat deze erfgoedwaarden voldoende goed bewaard zijn, zijn afdoende gebeurd. Bovendien heeft het onroerend goed geen actuele erfgoedwaarden meer.

(a) Beschrijving en afweging erfgoedwaarden: Om opgenomen te worden in de vastgestelde inventaris moet het goed een of meerdere erfgoedwaarden bezitten. Om dit na te gaan moet men gebruik maken van de vastgestelde inventarismethodologie. Noch de beschrijving noch het afwegingskader zijn conform de vereisten uit voormeld MB. De beschrijving: MB schrijft verschillende soorten bronnen voor en kritische toetsing. De bezwaarindiener citeert de beschrijving uit het inventariserfgoedobject. Men haalt aan dat geen afdoende en grondig onderzoek werd gedaan. Er is slechts één literaire bron vermeld, namelijk boekdeel 16N1 van Bouwen door de Eeuwen Heen uit 1997. Er zijn geen andere bronnen vermeld, waardoor kritische toetsing niet mogelijk is. Verder is er maar één foto toegevoegd, en die is opgenomen zonder datum.

Het afwegingskader: Dit dient te gebeuren op basis van de erfgoedwaarden en selectiecriteria. Er wordt louter verwezen naar de vermeende historische waarde en architecturale waarde, zonder nadere specificering. Er wordt niet verduidelijkt waarom het historische waarde zou hebben. De architecturale waarde wordt evenmin afdoende toegelicht. Er wordt enkel kort verwezen naar art deco en cottagestijl. De typologie en het materiaalgebruik worden enkel in algemene termen beschreven zonder concreet te verwijzen naar welke erfgoedwaarde dit zou hebben. Bovendien wordt er zelfs gesproken van een imitatiestijlwerk zodat de authenticiteit duidelijk in vraag moet worden gesteld.

Uit de inventaris kan op geen enkele wijze worden afgeleid waarom er erfgoedwaarde aan dit pand zou kunnen worden toegekend. Er is daarenboven geen enkele verwijzen naar één van de vijf selectiecriteria aanwezig. De toetsing aan deze selectiecriteria is dus op geen enkele manier gemotiveerd.

Het voorliggende voorstel tot opname is een een op een overname van de vaststelling van 2009. Daarin werd geen rekening gehouden met de inventarismethodologie, die later werd vastgesteld. Deze werd dus opgemaakt in strijd met de methodologie. Dit is in strijd met algemene beginselen van behoorlijk bestuur. De loutere verwijzing naar de historische en architecturale erfgoedwaarde zonder nadere beschrijving en het gebrek aan selectiecriteria zijn een schending van het zorgvuldigheidsbeginsel en het motiveringsbeginsel.

(b) onvoldoende bewaard, gebrek aan actuele beoordeling: Het Onroerenderfgoedbesluit stelt dat het pand voldoende goed bewaard moet zijn. Een actuele beoordeling dringt zich op. Het pand werd niet bezocht. De laatste adrescontrole dateert van 2007, wat niet meer representatief is. Het interieur werd niet bezocht. Er werd geen verzoek tot toegang gericht aan de eigenaar. Er is geen nadere controle geweest van de huidige situatie. Er wordt hierbij door bezwaarindiener verwezen naar de beslissing van de Milieuhandhavingsschool van 15 december 2010.

(2) In concreto toetsing van het onroerend goed aan het vastgestelde afwegingskader duidt dat het onroerend goed niet over actuele erfgoedwaarden beschikt. De eigenaar heeft een afwegingskader voor het pand laten uitvoeren. Daarvoor is het waarderingskader onroerend erfgoed gebruikt dat opgemaakt werd door IOED Noorderkempen. Daaruit blijkt dat dit pand weinig erfgoedwaarde heeft, en een score behaalt van 38/88, op basis van volgende argumenten:

weinig tot geen documentatie, dus authenticiteit is niet te beoordelen
weinig gaaf, is gerenoveerd, behalve twee kamers is alles in verval
de architect is niet gekend: daardoor is er geen architecturale waarde en is er geen sprake van zeldzaamheid

De woning rechts, Villa Mimosa, is gelijkaardig. Er is vermoeden van ensemble. Maar de villa zal worden afgebroken, wat de ensemblewaarde gaat vernielen.

Andere villa's in de buurt zijn niet gelijkaardig, er is dus geen ensemblewaarde.

Er worden elementen uit verschillende stijlen gecombineerd. Daardoor is het pand niet uniek of representatief voor een stijl of een periode. Ook de binnenzijde is niet gaaf bewaard en aangepakt met weinig duurzame materialen. Er is geen esthetische waarde.

Het is niet origineel of vernieuwend in zijn periode.

Het pand is niet gerelateerd aan een historische persoon of activiteit en heeft dus geen historische of culturele waarde.

Volkskundige of sociale waarde is onbekend.

Bezwaarindiener meent dat de voorgestelde opname van dit pand in de inventaris onwettig is. Het pand moet geschrapt worden uit de inventaris bouwkundig erfgoed.

Behandeling van het bezwaar:

Opmerkingen en bezwaren over feitelijkheden

1. Artikel 4.1.3, derde lid, 3° van het Onroerenderfgoeddecreet bepaalt dat tijdens het openbaar onderzoek opmerkingen en bezwaren over feitelijkheden kunnen worden ingediend en afgegeven bij het agentschap.

In het onderdeel 'beschrijving' op de pagina van het openbaar onderzoek over de vaststelling van de inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen wordt dit benadrukt en verduidelijkt in die zin dat de bezwaren enkel kunnen handelen over de gegevens van het voorliggend vaststellingsdossier, namelijk over de afbakening op het plan, de benaming en de beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken. Ook kan worden gemeld dat het pand niet meer voldoende erfgoedwaarde bevat door een sloop of een verbouwing.

2. De bezwaarindiener voert aan dat het goed op heden geen erfgoedwaarde meer heeft, en een opname in de inventaris bouwkundig erfgoed zich bijgevolg dan ook niet opdringt. Voor de behandeling van de bezwaren hieromtrent kan verwezen worden naar het onderdeel 'in concreto' van de behandeling.
3. De bezwaarindiener voert voor het overige aan dat de voorgestelde opname van het onroerend goed in de inventaris van bouwkundig erfgoed niet in overeenstemming is met de geldende regelgeving. De inventarisatie zou niet gebeurd zijn conform de verplichtingen uit het Onroerenderfgoeddecreet, het Onroerenderfgoedbesluit en het ministerieel besluit van 17 juli 2015 tot vaststelling van de inventarismethodologie voor de inventaris van bouwkundig erfgoed. De bezwaarindiener formuleert voor het overige geen opmerkingen of bezwaren over feitelijkheden van het dossier. Het bezwaar is voor het overige niet conform artikel 4.1.3. Onroerenderfgoeddecreet en dus enkel daarom al niet ontvankelijk.

4. Louter volledigheidshalve wordt hieronder beknopt ingegaan op de opgeworpen argumenten.

Volledigheidshalve :

5. De inventarismethodologie zoals deze blijkt uit de bijlage bij het ministerieel besluit van 17 juli 2015 werd volledig gevolgd. Deze bijlage vermeldt dat de Inventarisatiemethodologie voor de inventaris van bouwkundig erfgoed naast een inleiding volgende onderdelen bevat : (i) een korte beschrijving van de inventaris; (ii) de wijze van beschrijving van de erfgoedwaarden; (iii) het afwegingskader dat gehanteerd wordt om het onroerend erfgoed te waarderen: (a.) de erfgoedwaarden; (b.) de selectiecriteria

De bezwaarindiener betwist niet dat de methodologie een korte beschrijving van de inventaris bevat. Zij betwist wel dat aan de punten 2 en 3 zou zijn voldaan.

De wijze van beschrijving van de erfgoedwaarden

6. De bezwaarindiener stelt dat geen afdoende en grondig onderzoek is gebeurd om met voldoende kennis van zaken de erfgoedwaarde van het goed te kunnen beoordelen. De bezwaarindiener meent dat geen enkele geraadpleegde bron wordt opgenomen in de inventaris.
7. De inventarismethodologie zoals opgenomen in de bijlage bij het ministerieel besluit van 17 juli 2015 vermeldt welke bronnen bij het onderzoek worden geraadpleegd, als die beschikbaar en relevant zijn.

Het dossier over het pand van de bezwaarindiener, zoals het ter inzage werd gebracht via volgende link <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/12377>, verwijst naar het onroerend goed zelf als bron en naar de inventarissen en databanken van het agentschap. Eveneens wordt verwezen naar de wetenschappelijke reeks Bouwen door de Eeuwen heen in Vlaanderen. Het onderzoek voor opname werd bijkomend gestoffeerd door gegevens verstrekt door de eigenaar van het pand. Bijgevolg werden voldoende relevante bronnen werden bij het onderzoek betrokken.

8. De bezwaarindiener vermeldt geen andere bronnen, die beschikbaar en relevant zouden zijn voor het bouwkundig relict. Hij betwist niet de feitelijkheden die uit deze bronnen blijken.

Het afwegingskader

9. Om een afweging te maken of een onroerend goed kan worden opgenomen in de inventaris, stelt de inventarismethodologie dat rekening wordt gehouden met de erfgoedwaarden en de selectiecriteria. Zij worden niet afzonderlijk beschouwd, maar het is de totale beoordeling die het uitgangspunt vormt voor de evaluatie.
10. Als erfgoedwaarden wordt voor het pand van de bezwaarindiener de historische en de architecturale waarde aangeduid en toegelicht in de beschrijving. De bezwaarindiener betwist in dit onderdeel van het bezwaarschrift niet dat het pand deze erfgoedwaarden bezit en betwist ook niet de concrete omschrijving van deze waarden. Zij voert in dit deel geen feitelijkheden aan die betrekking hebben op deze erfgoedwaarden. Zij stelt enkel dat er geen actuele toetsing zou zijn gebeurd, maar voert geen feitelijkheden aan dit aantonen dat de actuele toestand een impact zou hebben op deze erfgoedwaarden. Voor de inhoudelijke opmerkingen die bezwaarindiener opwerpt

tegen de aanwezige erfgoedwaarden en concrete toetsing aan het afwegingskader kan verwezen worden naar het onderdeel 'in concreto' van de behandeling.

11. In de inventaris zou, volgens de bezwaarindiener, voor het betreffende pand geen verwijzing terug te vinden zijn naar de selectiecriteria. Dit is niet correct. Het is niet omdat de bewoordingen niet uitdrukkelijk verwijzen naar een selectie criterium dat niet in de beschrijving van het pand is terug te vinden dat het onroerend goed aan één (of meerdere) van deze selectiecriteria voldoet.

In de beschrijving van het erfgoedobject wordt verwezen naar de vormelijke en typologische kenmerken van de villa en het bouwjaar 1933. De villa werd ontworpen als vrijstaand dubbelhuis in een ontwerpstyl die aanleunt bij zowel de art deco als de cottagestyl. Uit de beschrijving van het erfgoedobject valt af te leiden dat het goed zowel aan het herkenbaarheid als aan het criterium representativiteit voldoet. De opname als gaaf bewaard (herkenbaar) en representatief voorbeeld van een art-deco getinte interbellumvilla met elementen van de cottagestyl wordt als dusdanig gegrond geacht. De bezwaarindiener voert geen feitelijke aan die de omschrijving betwisten.

12. De bewaarindiener meent vervolgens dat door het louter overnemen van de bestaande vaststellingslijst geen rekening wordt gehouden met de Inventarismethodologie. Het onroerend goed was inderdaad reeds opgenomen in de inventaris van het bouwkundig erfgoed van 2009 en nadien vastgesteld in 2014.

Het loutere feit dat het pand ook reeds vroeger, op dezelfde wijze, was opgenomen in de inventaris, toont weliswaar niet aan dat de methodologie niet werd gevolgd. Uit de beschrijving en het afwegingskader zoals in de ter inzage gelegde dossier opgenomen, blijkt dat de inventarismethodologie wel in rekening werd gebracht. Reeds bij de eerdere vaststellingen werd trouwens vertrokken van eenzelfde wijze van methodologie. Deze werd later net verankerd in het ministerieel besluit van 17 juli 2015.

13. De bezwaarindiener roept tot slot bij dit onderdeel de schending in van de algemene beginselen van behoorlijk bestuur, met name het zorgvuldigheidsbeginsel en het motiveringsbeginsel, omdat niet zou zijn nagegaan aan welke selectiecriteria het goed voldoet om te worden opgenomen. Hoger bleek dat deze criteria wel zijn af te leiden uit de beschrijving van het pand. Er kan dan ook niet ernstig worden gesteld dat de eigenaar in het ongewisse zou blijven omtrent de motieven voor de opname van het pand op de inventaris.

Onvoldoende bewaard

14. De bezwaarindiener werpt op dat conform artikel 4.1.1. Onroerenderfgoedbesluit moet worden onderzocht of het onroerend goed dat men wenst te inventariseren, wel voldoende goed bewaard is.

Omdat het pand niet zou zijn bezocht, zou niet kunnen worden nagegaan of het goed voldoende goed bewaard is. Er zou geen deugdelijke inventarisering en controle van de juridische en feitelijke aspecten van het dossier voorliggen. Het loutere feit dat het reeds was opgenomen in de inventaris zou niet volstaan als bewijs van het feit dat het pand nog over de noodzakelijke en actuele erfgoedwaarde beschikt.

De laatste adrescontrole zou dateren van 2007 en er zou niet blijken of het interieur van het pand ook werd onderzocht.

15. Artikel 4.1.1. Onroerenderfgoedbesluit stelt dat een onroerend goed kan worden opgenomen in de inventaris van het bouwkundig erfgoed als het één of meer erfgoedwaarden bezit en voldoende goed bewaard is.

In casu werden als erfgoedwaarden de historische en de architecturale waarde aangeduid. De concrete omschrijving hiervan heeft enkel betrekking op de buitenzijde van het gebouw. Het feit dat de ambtenaren geen toegang hebben gevraagd en niet zou blijken of het interieur zou zijn onderzocht, is niet relevant voor de vaststelling van deze erfgoedwaarden.

Om een pand in de inventaris op te nemen volstaat het dat het één van de dertien decretaal bepaalde erfgoedwaarden bezit. In casu liggen die voor, zodat dit volstaat voor een opname in de inventaris. De beschrijving van deze erfgoedwaarden wordt door de bezwaarindiener niet aan de hand van feitelijkheden betwist.

16. De bezwaarindiener lijkt van mening dat ook het interieur diende te worden onderzocht omdat daaruit bijkomende erfgoedwaarden zouden blijken om tot inventarisatie over te gaan. Zij meent dus dat ook het interieur diende te worden opgenomen. Dit brengt niet mee dat de erfgoedwaarden die gekoppeld zijn aan het exterieur niet aanwezig zouden zijn.

17. Een onroerend goed heeft historische waarde als het getuigt van een (maatschappelijke) ontwikkeling, gebeurtenis, figuur, instelling of landgebruik uit het verleden van de mens.

Een onroerend goed heeft architecturale waarde als het getuigt van een fase of aspect van de (landschaps)architectuur of de bouwkunst in het verleden. Het kan gaan om een typologie, stijl oeuvre of materiaalgebruik.

Dergelijke waarden kunnen niet “geactualiseerd” worden zoals de bezwaarindiener lijkt te suggereren. Ook wanneer het pand in mindere goede staat zou zijn, sinds de eerste vaststellingen daaromtrent, zal het pand deze erfgoedwaarden blijven bezitten.

De bezwaarindiener voert niet aan dat het pand werd gesloopt of dermate werd verbouwd dat de vermelde erfgoedwaarden zouden zijn verdwenen.

18. Artikel 4.1.1. Onroerenderfgoedbesluit legt op dat het pand voldoende goed bewaard moet zijn om op een inventaris te kunnen worden opgenomen. De bezwaarindiener beweert niet dat dit niet zo zou zijn, enkel stelt hij dat het diende te worden geverifieerd.

In het kader van het openbaar onderzoek is het aan de bezwaarindiener om opmerkingen en bezwaren over feitelijkheden te geven. De bezwaarindiener merkt in casu niet op dat er geen voldoende goed bewaard pand zou voorliggen. Het mag duidelijk zijn dat, indien hij zou menen dat er geen voldoende goed bewaard pand zou voorliggen, hiervan het nodige feitelijke materiaal zou moeten voorleggen.

Op basis van desktoponderzoek bleek dat het goed in april 2016 (Mobile Mapping toepassing Informatie Vlaanderen) en juni 2017 (Google Streetview) nog in een voldoende goed bewaarde toestand geregistreerd werd. Het zou niet realistisch zijn aan te nemen dat het pand op enkele jaren tijd niet meer voldoende goed bewaard zou zijn om in de inventaris te kunnen worden opgenomen.

De bezwaarindiener stelt volledig ten onrechte dat het pand zonder enige verificatie over het voldoende bewaard karakter, werd opgenomen in de inventaris.

19. Er ligt ook geenszins een schending van het zorgvuldigheidsbeginsel voor. Alle juridische en feitelijke aspecten werden onderzocht en gecontroleerd. De bezwaarindiener betwist geen van deze aspecten in concreto.
20. De vergelijking met de beslissing van het Milieuhandhavingscollege is niet relevant. Dit betreft een volledige andere feitelijke context.

In concreto

21. Bezwaarindiener meent dat het goed slechts een beperkte authenticiteitswaarde heeft, die bovendien niet voldoende gedocumenteerd kan worden en wijst hiertoe naar de waarderingsnota die ze heeft laten opmaken op basis van het waarderingskader dat door IOED Erfgoed Noorderkempen gehanteerd wordt. Bezwaarindiener meent dat op basis van dit waarderend onderzoek te kunnen stellen dat het pand op heden geen erfgoedwaarde meer bezit.
22. In de door de bezwaarindiener bijgevoegde waarderingsnota wordt de erfgoedwaarde van het pand gemeten op basis van volgende criteria: authenticiteit, conditie, ensemblewaarde, zeldzaamheid, architecturale kwaliteit, ruimtelijke context en representativiteit. Gelet op het feit dat de opname in de inventaris gevoerd werd op basis van een weging aan de selectiecriteria zoals vastgelegd in de vastgestelde inventarisatiemethodologie wordt enkel ingegaan op deze aspecten die betrekking hebben op de toegekende criteria herkenbaarheid en representativiteit evenals de bewaartoestand van het relict.
22. Vooreerst dient opgemerkt te worden dat de erfgoedwaarden van het onroerend goed vastgesteld werden op basis van een evaluatie van de erfgoedkenmerken en -elementen aan de buitenzijde van het onroerend goed. De in de nota aangehaalde werken ter hoogte van het interieur doen in het kader van deze vaststelling niet ter zake. Op basis van voornoemd desktoponderzoek werd vastgesteld dat de erfgoedkenmerken en -elementen zoals opgenomen in de beschrijving van het erfgoedobject op heden intact bewaard bleven. Het goed is als dusdanig een goed herkenbare uitdrukking van zijn oorspronkelijke functie, uitzicht en vormgeving. In tegenstelling tot wat bezwaarindiener lijkt aan te geven wordt dit wel degelijk bevestigd in de bij het bezwaarschrift gevoegde waarderingsnota. Uit de evaluatie van de authenticiteit en bewaartoestand (conditie) blijkt dat het goed gaaf bewaard bleef en er zich geen bouwfysische gebreken voordoen die een opname in de inventaris zouden verhinderen. Zowel dakbedekking, dakgoten en -afvoeren, gevelafwerking, schrijnwerk als opmerkelijke beglazing (i.e. glas-in-loodpartijen) bleven intact bewaard. Aan de nota werd geen deskundig onderzoek toegevoegd waaruit een algehele slechte bouwfysische toestand zou blijken. Het goed wordt als dusdanig geacht in een voldoende goed bewaarde toestand bewaard te zijn voor opname in de inventaris.
23. In de door de bezwaarindiener bijgevoegde waarderingsnota wordt eveneens gewezen op het feit dat de architect van de woning niet gekend is en dat de woning door de veelheid aan stijlkenmerken niet uniek of representatief zou zijn voor een periode of typologie. Dit is manifest onjuist. Het feit dat de ontwerper van het goed niet gekend is sluit niet uit dat de vrijstaande woning representatief kan zijn voor haar geografische en historische context of voor een welbepaalde typologie. In dit opzicht dient opgemerkt te worden dat de Villa Bergenend zowel wat betreft vormgeving als geografische context een representatief voorbeeld vormt van de interbellum-villa. Het vrijstaand dubbelhuis werd opgetrokken aan de Antwerpsesteenweg, de voornaamste verbindingsweg tussen Vosselaar en Turnhout waar de Turnhoutse burgerij sedert het vierde kwart van de 19de-eeuw haar residentiële villa's en buitengoeden liet optrekken. Voor de interbellumperiode werden slechts twee relictten opgenomen die

representatief zijn voor de residentiële ontwikkeling aan deze oostelijke invalsweg in deze periode. Wat betreft de stijlkenmerken dient opgemerkt te worden dat het juist de combinatie van art-deco-elementen en een cottagegetinte afwerking is die maakt dat het goed representatief is als eigenlijke verzoening tussen oud en nieuw voor de tussenoorlogse ontwerpcontext. Bezwaarindiener stelt volledig ten onrechte dat het goed authentiek, noch representatief zou zijn en hierdoor onvoldoende erfgoedwaarde bezit.

Conclusie:

Het bezwaar heeft geen invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Villa Bergenend" (erfgoedid 12377/aanduidingsid 112775), Antwerpsesteenweg 63 in Vosselaar, wordt ongewijzigd opgenomen in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen.

Bezwaar B_000090 en B_000283: Bezwaar bij de vaststelling van één relict: Neoclassicistisch burgerhuis (erfgoedid 2695/aanduidingsid 106472), Rooienberg 11, Duffel.

Bezwaar B_000090 en B_000283 zijn identiek.

Bezwaarindiener stelt dat (1) de voorgestelde opname van het onroerend goed in de inventaris van het bouwkundig erfgoed niet in overeenstemming is met de geldende regelgeving. Eveneens stelt bezwaarindiener dat uit de in concreto toetsing van het onroerend goed aan het vastgestelde afwegingskader blijkt dat (2) het onroerend goed niet over de vereiste actuele erfgoedwaarden beschikt om te worden opgenomen in de inventaris van het bouwkundig erfgoed. Het pand is sinds 2009 opgenomen in de vastgestelde inventaris, en wordt nu opnieuw voorgesteld voor opname in de vastgestelde inventaris, dit keer met openbaar onderzoek.

(1) de voorgestelde opname van het onroerend goed in de inventaris van het bouwkundig erfgoed niet in overeenstemming is met de geldende regelgeving: De inventarisatie is niet gebeurd conform de verplichtingen uit het Onroerenderfgoeddecreet, Onroerenderfgoedbesluit en het MB van 17 juli 2015 tot vaststelling van de inventarismethodologie voor de inventaris van het bouwkundig erfgoed. De (a) afweging van de erfgoedwaarde noch (b) de controle dat deze erfgoedwaarden voldoende goed bewaard zijn, zijn afdoende gebeurd. Bovendien heeft het onroerend goed geen actuele erfgoedwaarden meer.

(a) Beschrijving en afweging erfgoedwaarden: Om opgenomen te worden in de vastgestelde inventaris moet het goed een of meerdere erfgoedwaarden bezitten. Om dit na te gaan moet men gebruik maken van de vastgestelde inventarismethodologie. Noch de beschrijving noch het afwegingskader zijn conform de vereisten uit voormeld MB. De beschrijving: MB schrijft verschillende soorten bronnen voor en kritische toetsing. De bezwaarindiener citeert de beschrijving uit het inventariserfgoedobject. Men haalt aan dat geen afdoende en grondig onderzoek werd gedaan. Er is slechts één literaire bron vermeld, namelijk boekdeel 16N1 van Bouwen door de Eeuwen Heen uit 1997. Er zijn geen andere bronnen vermeld, waardoor kritische toetsing niet mogelijk is. Verder is er maar één foto toegevoegd, en die is opgenomen zonder datum. Het afwegingskader: Dit dient te gebeuren op basis van de erfgoedwaarden en selectiecriteria. Er wordt louter verwezen naar de vermeende historische waarde en architecturale waarde, zonder nadere specificering. Er wordt niet verduidelijkt waarom het historische waarde zou hebben. De architecturale waarde wordt evenmin afdoende toegelicht. Er wordt enkel kort verwezen naar art deco en cottagestijl. De typologie en het materiaalgebruik worden enkel in algemene termen beschreven zonder concreet te verwijzen naar welke erfgoedwaarde dit

zou hebben. Bovendien wordt er zelfs gesproken van een imitatiestijlwerk zodat de authenticiteit duidelijk in vraag moet worden gesteld.

Uit de inventaris kan op geen enkele wijze worden afgeleid waarom er erfgoedwaarde aan dit pand zou kunnen worden toegekend. Er is daarenboven geen enkele verwijzen naar één van de vijf selectiecriteria aanwezig. De toetsing aan deze selectiecriteria is dus op geen enkele manier gemotiveerd. Het voorliggende voorstel tot opname is een een op een overname van de vaststelling van 2009. Daarin werd geen rekening gehouden met de inventarismethodologie, die later werd vastgesteld. Deze werd dus opgemaakt in strijd met de methodologie. Dit is in strijd met algemene beginselen van behoorlijk bestuur. De loutere verwijzing naar de historische en architecturale erfgoedwaarde zonder nadere beschrijving en het gebrek aan selectiecriteria zijn een schending van het zorgvuldigheidsbeginsel en het motiveringsbeginsel.

(b) onvoldoende bewaard, gebrek aan actuele beoordeling: Het Onroerenderfgoedbesluit stelt dat het pand voldoende goed bewaard moet zijn. Een actuele beoordeling dringt zich op. Het pand werd niet bezocht. De laatste adrescontrole dateert van 2007, wat niet meer representatief is. Het interieur werd niet bezocht. Er werd geen verzoek tot toegang gericht aan de eigenaar. Er is geen nadere controle geweest van de huidige situatie.

Er wordt hierbij door bezwaarindiener verwezen naar de beslissing van de Milieuhandhavingsschool van 15 december 2010. (2) In concreto toetsing van het onroerend goed aan het vastgestelde afwegingskader duidt dat het onroerend goed niet over actuele erfgoedwaarden beschikt.

Bezwaarindiener meent dat de voorgestelde opname van dit pand in de inventaris onwettig is. Het pand moet geschrapt worden uit de inventaris bouwkundig erfgoed.

Behandeling van het bezwaar:

Opmerkingen en bezwaren over feitelijkheden

1. Artikel 4.1.3, derde lid, 3° van het Onroerenderfgoeddecreet bepaalt dat tijdens het openbaar onderzoek opmerkingen en bezwaren over feitelijkheden kunnen worden ingediend en afgegeven bij het agentschap.

In het onderdeel 'beschrijving' op de pagina van het openbaar onderzoek over de vaststelling van de inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen wordt dit benadrukt en verduidelijkt in die zin dat de bezwaren enkel kunnen handelen over de gegevens van het voorliggend vaststellingsdossier, namelijk over de afbakening op het plan, de benaming en de beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken. Ook kan worden gemeld dat het pand niet meer voldoende erfgoedwaarde bevat door een sloop of een verbouwing.

2. De bezwaarindiener geeft aan dat het goed in een slechte staat verkeert zodat een opname niet opportuun en onterecht is. Voor de behandeling van de bezwaren hieromtrent kan verwezen worden naar het onderdeel 'in concreto' van de behandeling.
3. De bezwaarindiener voert voor het overige aan dat de voorgestelde opname van het onroerend goed in de inventaris van bouwkundig erfgoed niet in overeenstemming is met de geldende regelgeving. De inventarisatie zou niet gebeurd zijn conform de verplichtingen uit het Onroerenderfgoeddecreet, het Onroerenderfgoedbesluit en het ministerieel besluit van 17 juli 2015 tot vaststelling van de inventarismethodologie voor de inventaris van bouwkundig erfgoed. De bezwaarindiener formuleert voor het overige geen opmerkingen of bezwaren over feitelijkheden van het dossier. Het

bezwaar is voor het overige niet conform artikel 4.1.3. Onroerenderfgoeddecreet en dus enkel daarom al niet ontvankelijk.

4. Louter volledigheidshalve wordt hieronder beknopt ingegaan op de opgeworpen argumenten.

Volledigheidshalve :

5. De inventarismethodologie zoals deze blijkt uit de bijlage bij het ministerieel besluit van 17 juli 2015 werd volledig gevolgd. Deze bijlage vermeldt dat de Inventarisatiemethodologie voor de inventaris van bouwkundig erfgoed naast een inleiding volgende onderdelen bevat : (i) een korte beschrijving van de inventaris; (ii) de wijze van beschrijving van de erfgoedwaarden; (iii) het afwegingskader dat gehanteerd wordt om het onroerend erfgoed te waarderen: (a.) de erfgoedwaarden; (b.) de selectiecriteria

De bezwaarindiener betwist niet dat de methodologie een korte beschrijving van de inventaris bevat. Zij betwist wel dat aan de punten 2 en 3 zou zijn voldaan.

De wijze van beschrijving van de erfgoedwaarden

6. De bezwaarindiener stelt dat geen afdoende en grondig onderzoek is gebeurd om met voldoende kennis van zaken de erfgoedwaarde van het goed te kunnen beoordelen. De bezwaarindiener meent dat geen enkele geraadpleegde bron wordt opgenomen in de inventaris.
7. De inventarismethodologie zoals opgenomen in de bijlage bij het ministerieel besluit van 17 juli 2015 vermeldt welke bronnen bij het onderzoek worden geraadpleegd, als die beschikbaar en relevant zijn.

Het dossier over het pand van de bezwaarindiener, zoals het ter inzage werd gebracht via volgende link <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/2695>, verwijst naar het onroerend goed zelf als bron en naar de inventarissen en databanken van het agentschap. Er wordt eveneens verwezen naar de wetenschappelijke reeks Bouwen door de Eeuwen heen in Vlaanderen. Bijgevolg werden er voldoende relevante bronnen bij het onderzoek betrokken.

8. De bezwaarindiener vermeldt geen andere bronnen, die beschikbaar en relevant zouden zijn voor het bouwkundig relict. Hij betwist niet de feitelijkheden die uit deze bronnen blijken.

Het afwegingskader

9. Om een afweging te maken of een onroerend goed kan worden opgenomen in de inventaris, stelt de inventarismethodologie dat rekening wordt gehouden met de erfgoedwaarden en de selectiecriteria. Zij worden niet afzonderlijk beschouwd, maar het is de totale beoordeling die het uitgangspunt vormt voor de evaluatie.
10. Als erfgoedwaarden wordt voor het pand van de bezwaarindiener de historische en de architecturale waarde aangeduid en toegelicht in de beschrijving. De bezwaarindiener betwist niet dat het pand deze erfgoedwaarden bezit en betwist ook niet de concrete omschrijving van deze waarden. Zij voert geen feitelijkheden aan die betrekking hebben op deze erfgoedwaarden. Zij stelt enkel dat er geen actuele toetsing zou zijn gebeurd, maar voert geen feitelijkheden aan dit aantonen dat de actuele toestand een

impact zou hebben op deze erfgoedwaarden. Er kan naar het volgende onderdeel worden verwezen.

11. In de inventaris zou, volgens de bezwaarindiener, voor het betreffende pand geen verwijzing terug te vinden zijn naar de selectiecriteria. Dit is niet correct. Het is niet omdat de bewoordingen niet uitdrukkelijk verwijzen naar een selectie criterium dat niet in de beschrijving van het pand is terug te vinden dat het onroerend goed aan één (of meerdere) van deze selectiecriteria voldoet.

Er wordt onder meer verwezen naar de typologische en vormelijke aspecten van het burgerhuis evenals de bouwperiode. Op basis van de beschrijving van het erfgoedobject en de beschreven erfgoedkenmerken en -elementen valt op te maken dat het goed aan volgende erfgoedcriteria voldoet: herkenbaarheid en representativiteit. De bezwaarindiener voert geen feitelijkeheden aan die deze omschrijving betwisten. De opname in de inventaris als representatief en herkenbaar voorbeeld van een neoclassicistisch burgerhuis van rond de eeuwwisseling wordt als dusdanig gegrond geacht.

12. De bewaarindiener meent vervolgens dat door het louter overnemen van de bestaande vaststellingslijst geen rekening wordt gehouden met de Inventarismethodologie. Het onroerend goed was inderdaad reeds opgenomen in de inventaris van het bouwkundig erfgoed van 2009 en nadien vastgesteld in 2014.

Het loutere feit dat het pand ook reeds vroeger, op dezelfde wijze, was opgenomen in de inventaris, toont weliswaar niet aan dat de methodologie niet werd gevolgd. Uit de beschrijving en het afwegingskader zoals in de ter inzage gelegde dossier opgenomen, blijkt dat de inventarismethodologie wel in rekening werd gebracht. Reeds bij de eerdere vaststellingen werd trouwens vertrokken van eenzelfde wijze van methodologie. Deze werd later net verankerd in het ministerieel besluit van 17 juli 2015.

13. De bezwaarindiener roept tot slot bij dit onderdeel de schending in van de algemene beginselen van behoorlijk bestuur, met name het zorgvuldigheidsbeginsel en het motiveringsbeginsel, omdat niet zou zijn nagegaan aan welke selectiecriteria het goed voldoet om te worden opgenomen. Hoger bleek dat deze criteria wel zijn af te leiden uit de beschrijving van het pand. Er kan dan ook niet ernstig worden gesteld dat de eigenaar in het ongewisse zou blijven omtrent de motieven voor de opname van het pand op de inventaris.

Onvoldoende bewaard

14. De bezwaarindiener werpt op dat conform artikel 4.1.1. Onroerenderfgoedbesluit moet worden onderzocht of het onroerend goed dat men wenst te inventariseren, wel voldoende goed bewaard is.

Omdat het pand niet zou zijn bezocht, zou niet kunnen worden nagegaan of het goed voldoende goed bewaard is. Er zou geen deugdelijke inventarisatie en controle van de juridische en feitelijke aspecten van het dossier voorliggen. Het loutere feit dat het reeds was opgenomen in de inventaris zou niet volstaan als bewijs van het feit dat het pand nog over de noodzakelijke en actuele erfgoedwaarde beschikt.

De laatste adrescontrole zou dateren van 2006 en er zou niet blijken of het interieur van het pand ook werd onderzocht.

15. Artikel 4.1.1. Onroerenderfgoedbesluit stelt dat een onroerend goed kan worden opgenomen in de inventaris van het bouwkundig erfgoed als het één of meer erfgoedwaarden bezit en voldoende goed bewaard is.

In casu werden als erfgoedwaarden de historische en de architecturale waarde aangeduid. De concrete omschrijving hiervan heeft enkel betrekking op de buitenzijde van het gebouw. Het feit dat de ambtenaren geen toegang hebben gevraagd en niet zou blijken of het interieur zou zijn onderzocht, is niet relevant voor de vaststelling van deze erfgoedwaarden.

Om een pand in de inventaris op te nemen volstaat het dat het één van de dertien decretaal bepaalde erfgoedwaarden bezit. In casu liggen die voor, zodat dit volstaat voor een opname in de inventaris. De beschrijving van deze erfgoedwaarden wordt door de bezwaarindiener niet aan de hand van feitelijkheden betwist.

16. De bezwaarindiener lijkt van mening dat ook het interieur diende te worden onderzocht omdat daaruit bijkomende erfgoedwaarden zouden blijken om tot inventarisatie over te gaan. Zij meent dus dat ook het interieur diende te worden opgenomen. Dit brengt niet mee dat de erfgoedwaarden die gekoppeld zijn aan het exterieur niet aanwezig zouden zijn.
17. Een onroerend goed heeft historische waarde als het getuigt van een (maatschappelijke) ontwikkeling, gebeurtenis, figuur, instelling of landgebruik uit het verleden van de mens.

Een onroerend goed heeft architecturale waarde als het getuigt van een fase of aspect van de (landschaps)architectuur of de bouwkunst in het verleden. Het kan gaan om een typologie, stijl oeuvre of materiaalgebruik.

Dergelijke waarden kunnen niet “geactualiseerd” worden zoals de bezwaarindiener lijkt te suggereren. Ook wanneer het pand in mindere goede staat zou zijn, sinds de eerste vaststellingen daaromtrent, zal het pand deze erfgoedwaarden blijven bezitten.

De bezwaarindiener voert niet aan dat het pand werd gesloopt of dermate werd verbouwd dat de vermelde erfgoedwaarden zouden zijn verdwenen.

18. Artikel 4.1.1. Onroerenderfgoedbesluit legt op dat het pand voldoende goed bewaard moet zijn om op een inventaris te kunnen worden opgenomen. De bezwaarindiener beweert niet dat dit niet zo zou zijn, enkel stelt hij dat het diende te worden geverifieerd.

In het kader van het openbaar onderzoek is het aan de bezwaarindiener om opmerkingen en bezwaren over feitelijkheden te geven. De bezwaarindiener merkt in casu niet op dat er geen voldoende goed bewaard pand zou voorliggen. Het mag duidelijk zijn dat, indien hij zou menen dat er geen voldoende goed bewaard pand zou voorliggen, hiervan het nodige feitelijke materiaal zou moeten voorleggen. Ook op de burger rust een zorgvuldigheidsplicht.

De foto bij de inventarisfiche op <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/2695> dateert bovendien van januari 2019. Hieruit blijkt een voldoende goed bewaard pand. De foto werd aangereikt door IOED IGEMO, die in functie van de vaststelling het geïnventariseerd erfgoed in de gemeente gescreend heeft op status en erfgoedwaarde en onafhankelijk oordeelde dat voorliggend pand voldoende goed bewaard bleef voor opname. Het desktoponderzoek toonde reeds aan dat het goed in juli 2016 (Mobile Mapping toepassing Informatie Vlaanderen) en mei 2017 (Google Streetview) in voldoende goed bewaarde toestand geregistreerd werd.

De bezwaarindiener stelt bijgevolg volledig ten onrechte dat het pand zonder enige verificatie over het voldoende bewaard karakter, werd opgenomen in de inventaris.

19. Er ligt ook geenszins een schending van het zorgvuldigheidsbeginsel voor. Alle juridische en feitelijke aspecten werden onderzocht en gecontroleerd. De bezwaarindiener betwist geen van deze aspecten in concreto.
20. De vergelijking met de beslissing van het Milieuhandhavingscollege is niet relevant. Dit betreft een volledige andere feitelijke context.

In concreto

21. Bezwaarindiener geeft aan dat links van het huis zich een smalle inrit naar het woonzorgcentrum Hof van Arenberg bevindt en dat de gemeente steeds van de sloop van het huis uit is gegaan voor de realisatie van een verbrede doorrit. Bezwaarindiener geeft aan dat de woning een half open bebouwing betreft en de vrijgekomen zijgevel volledig gesloten is en om die reden vanuit esthetisch oogpunt niet waardevol is.

Het eerste lid van de in concreto toetsing heeft geen betrekking op feitelijkeheden die voorliggen in openbaar onderzoek. Volledigheidshalve dient benadrukt te worden dat de gemeentelijke intenties inzake ruimtelijke ordening op generlei wijze invloed uitoefenen op de aanwezige erfgoedwaarden op basis van dewelke een opname in de inventaris verantwoord wordt. De stellingname dat het realiseren van een verbrede doorrit voor het achterliggend woonzorgcentrum een opname van het goed in de inventaris in de weg zou staan is ongegrond.

22. Bezwaarindiener geeft bijkomend aan dat het goed in een slechte staat verkeert zodat een opname niet opportuun en onterecht is.

Op basis van bovenvermeld desktoponderzoek en de evaluatie door IOED IGEMO blijkt dat het goed voldoende goed bewaard bleef. Bezwaarindiener geeft niet aan welke bouwfysische gebreken zich voordoen die een opname in de inventaris zouden verhinderen.

Conclusie:

Het bezwaar heeft geen invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Neoclassicistisch burgerhuis" (erfgoedid 2695/aanduidingsid 106472), Rooienberg 11 in Duffel, wordt ongewijzigd opgenomen in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen.

Bezwaar B_000091: Bezwaar bij de vaststelling van één bouwkundig geheel: Zurenorg (erfgoedid 120661/aanduidingsid 97701), Cogels-Osylei, Generaal Capiaumontstraat, Generaal Van Merlenstraat, Guldenvliesstraat, Leemputstraat, Pretoriastraat, Transvaalstraat, Uitbreidingstraat, Velodroomstraat, Waterloostraat, Antwerpen. Meer bepaald dient bezwaarindiener een bezwaar in tegen de opname van het perceel Transvaalstraat 38 in de wijk Zurenborg.

Bezwaar B_000091 en B_000284 zijn identiek.

Bezwaarindiener stelt dat (1) de voorgestelde opname van het onroerend goed in de inventaris van het bouwkundig erfgoed niet in overeenstemming is met de geldende regelgeving. Eveneens stelt bezwaarindiener dat uit de in concreto toetsing van het onroerend goed aan het vastgestelde afwegingskader blijkt dat (2) het onroerend goed

niet over de vereiste actuele erfgoedwaarden beschikt om te worden opgenomen in de inventaris van het bouwkundig erfgoed.

Het perceel bevindt zich in de wijk Zurenborg, sinds 1980 beschermd als stadsgezicht. De Vlaamse Regering wil de wijk ook opnemen in de vastgestelde inventaris. Het perceel van bezwaarindiener is een braakliggend stuk grond.

(1) de voorgestelde opname van het onroerend goed in de inventaris van het bouwkundig erfgoed niet in overeenstemming is met de geldende regelgeving. De inventarisatie is niet gebeurd conform de verplichtingen uit het Onroerenderfgoeddecreet, Onroerenderfgoedbesluit en het MB van 17 juli 2015 tot vaststelling van de inventarismethodologie voor de inventaris van het bouwkundig erfgoed. De (a) afweging van de erfgoedwaarde noch (b) de controle dat deze erfgoedwaarden voldoende goed bewaard zijn, zijn afdoende gebeurd. Bovendien heeft het onroerend goed geen actuele erfgoedwaarden meer.

(a) Beschrijving en afweging erfgoedwaarden: Om opgenomen te worden in de vastgestelde inventaris moet het goed een of meerdere erfgoedwaarden bezitten. Om dit na te gaan moet men gebruik maken van de vastgestelde inventarismethodologie. Noch de beschrijving noch het afwegingskader zijn conform de vereisten uit voormeld MB. De beschrijving: MB schrijft verschillende soorten bronnen voor en kritische toetsing. De bezwaarindiener citeert de beschrijving uit het inventariserfgoedobject. Er is slechts één literaire bron vermeld, namelijk boekdeel 3ND van Bouwen door de Eeuwen Heen uit 1992. Daarnaast worden als bronnen bij de tekst allemaal werken aangehaald die meer dan dertig jaar oud zijn en dus geen dienst kunnen doen als een actuele beoordeling van de huidige erfgoedwaarden van het specifieke perceel gelegen aan de Transvaalstraat 38 en de wijk Zurenborg in het algemeen. Bezwaarindiener stelt zich de vraag of er afdoende en grondig onderzoek werd gedaan. Het perceel van Transvaalstraat 38 is braakliggend en heeft aldus geen enkel beschermenswaardig karakter. Het draagt niet bij tot het uitzicht en beschermenswaardig karakter van de wijk Zurenborg.

Het afwegingskader: Dit dient te gebeuren op basis van de erfgoedwaarden en selectiecriteria. Er wordt louter verwezen naar de vermeende historische waarde en architecturale waarde, zonder nadere specificering. Er wordt niet verduidelijkt waarom het historische waarde zou hebben. De architecturale waarde wordt evenmin afdoende toegelicht. Er wordt geen actuele toetsing gedaan. Voor het perceel Transvaalstraat 38 houdt men geen rekening met het braakliggende karakter. Er wordt zelfs geen melding gemaakt van dit perceel.

Er is daarenboven geen enkele verwijzing naar één van de vijf selectiecriteria aanwezig. De toetsing aan deze selectiecriteria is dus op geen enkele manier gemotiveerd.

Dit is in strijd met algemene beginselen van behoorlijk bestuur. De loutere verwijzing naar de historische en architecturale erfgoedwaarde zonder nadere beschrijving en het gebrek aan selectiecriteria zijn een schending van het zorgvuldigheidsbeginsel en het motiveringsbeginsel.

(b) Onvoldoende bewaard, gebrek aan actuele beoordeling: Het Onroerenderfgoedbesluit stelt dat het perceel voldoende goed bewaard moet zijn. Een actuele beoordeling dringt zich op. Het perceel werd niet bezocht. Het adres is niet vermeld in het bouwkundig geheel. Dit is in strijd met de actieve onderzoeksplicht. Er wordt hierbij door bezwaarindiener verwezen naar de beslissing van de Milieuhandavingscollege van 15 december 2010.

(2) In concreto toetsing van het onroerend goed aan het vastgestelde afwegingskader duidt dat het onroerend goed niet over actuele erfgoedwaarden beschikt. Het perceel is

braakliggend. Enige erfgoedwaarde kan er dus niet aan toegekend worden. Daardoor kan het geen deel uitmaken van het bouwkundig geheel.

Behandeling van het bezwaar:

Opmerkingen en bezwaren over feitelijkheden

1. Artikel 4.1.3, derde lid, 3° van het Onroerenderfgoeddecreet bepaalt dat tijdens het openbaar onderzoek opmerkingen en bezwaren over feitelijkheden kunnen worden ingediend en afgegeven bij het agentschap. In het onderdeel 'beschrijving' op de pagina van het openbaar onderzoek over de vaststelling van de inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen wordt dit benadrukt en verduidelijkt in die zin dat de bezwaren enkel kunnen handelen over de gegevens van het voorliggend vaststellingsdossier, namelijk over de afbakening op het plan, de benaming en de beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken. Ook kan worden gemeld dat het relict niet meer voldoende erfgoedwaarde bevat door een sloop of een verbouwing.
2. De bezwaarindiener tekent bezwaar aan bij de afbakening van het bouwkundig geheel Zurenborg en verzet zich tegen de opname van het perceel in Antwerpen, gekend ten kadaster, Afdeling 22 (Berchem; Afdeling 2), Sectie D, perceelnummer 1288N9, in de afbakening van voorliggend bouwkundig geheel. Voor de behandeling van de bezwaren hieromtrent kan verwezen worden naar het onderdeel 'in concreto' van de behandeling.
3. De bezwaarindiener voert voor het overige aan dat de voorgestelde opname van het onroerend goed in de inventaris van bouwkundig erfgoed niet in overeenstemming is met de geldende regelgeving. De inventarisatie zou niet gebeurd zijn conform de verplichtingen uit het Onroerenderfgoeddecreet, het Onroerenderfgoedbesluit en het ministerieel besluit van 17 juli 2015 tot vaststelling van de inventarismethodologie voor de inventaris van bouwkundig erfgoed. De bezwaarindiener formuleert voor het overige geen opmerkingen of bezwaren over feitelijkheden van het dossier. Het bezwaar is voor het overige niet conform artikel 4.1.3. Onroerenderfgoeddecreet en dus enkel daarom al niet ontvankelijk.
4. Louter volledigheidshalve wordt hieronder beknopt ingegaan op de opgeworpen argumenten.

Volledigheidshalve :

5. De inventarismethodologie zoals deze blijkt uit de bijlage bij het ministerieel besluit van 17 juli 2015 werd volledig gevolgd. Deze bijlage vermeldt dat de Inventarisatiemethodologie voor de inventaris van bouwkundig erfgoed naast een inleiding volgende onderdelen bevat : (i) een korte beschrijving van de inventaris; (ii) de wijze van beschrijving van de erfgoedwaarden; (iii) het afwegingskader dat gehanteerd wordt om het onroerend erfgoed te waarderen: (a.) de erfgoedwaarden; (b.) de selectiecriteria

De bezwaarindiener betwist niet dat de methodologie een korte beschrijving van de inventaris bevat. Zij betwist wel dat aan de punten 2 en 3 zou zijn voldaan.

De wijze van beschrijving van de erfgoedwaarden

6. De bezwaarindiener stelt dat geen afdoende en grondig onderzoek is gebeurd om met voldoende kennis van zaken de erfgoedwaarde van het goed te kunnen beoordelen. De bezwaarindiener meent dat de in de inventaris aangehaalde bronnen en literatuur

ontoereikend is voor een actuele beoordeling van de huidige erfgoedwaarden vermits deze verouderd zijn.

7. De inventarismethodologie zoals opgenomen in de bijlage bij het ministerieel besluit van 17 juli 2015 vermeldt welke bronnen bij het onderzoek worden geraadpleegd, als die beschikbaar en relevant zijn.

Het dossier over het relict waarvan het perceel van de bezwaarindiener onderdeel uitmaakt werd ter inzage gebracht via volgende link <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/120661>. Het dossier verwijst naar voldoende relevante bronnen en literatuur die de opname van het relict in de inventaris onderbouwen. Zo wordt onder meer verwezen naar het referentiewerk van Possemiers J. (1984) dat als eerste eigenlijke grondige studie naar de wijkaanleg van de Zurenborgwijk tussen 1881-1914 aanschouwd kan worden. Het feit dat deze studie meer dan dertig jaar oud is doet op generlei wijze afbreuk aan de wetenschappelijke resultaten die uit dit academisch onderzoek voortkomen. Deze studie blijft een uiterst relevant standaardwerk op basis van dewelke een actuele beoordeling van de erfgoedwaarden van deze historische stadswijk doorgevoerd kan worden. Het onderzoek voor opname in de inventaris wordt bijkomend gestoffeerd door een aantal wetenschappelijke studies waarin de laat-19de-eeuwse en vroeg-20ste-eeuwse architectuur in Antwerpen en de Zurenborgwijk geanalyseerd worden. Er werden bijgevolg voldoende relevante bronnen bij het onderzoek betrokken.

8. De bezwaarindiener vermeldt geen andere bronnen, die beschikbaar en relevant zouden zijn voor het bouwkundig relict. Hij betwist niet de feitelijkheden die uit deze bronnen blijken.
9. Bezwaarindiener meent dat het gebrek aan afdoend en grondig onderzoek evenals het gebrek aan een actuele beoordeling blijkt uit het feit dat het perceel gelegen aan de Transvaalstraat 38 braakliggend is en er aldus geen beschermenswaardig karakter aan kan worden toebedeeld. Bezwaarindiener geeft aan dat het perceel over geen erfgoedwaarde beschikt en bijgevolg niet bijdraagt tot het uitzicht en beschermenswaardig karakter van de wijk Zurenborg.

Het afwegingskader

10. Om een afweging te maken of een onroerend goed kan worden opgenomen in de inventaris, stelt de inventarismethodologie dat rekening wordt gehouden met de erfgoedwaarden en de selectiecriteria. Zij worden niet afzonderlijk beschouwd, maar het is de totale beoordeling die het uitgangspunt vormt voor de evaluatie.
11. Als erfgoedwaarden wordt voor het relict waarvan het perceel van bezwaarindiener onderdeel van uitmaakt de historische en de architecturale waarde aangeduid en toegelicht in de beschrijving. De bezwaarindiener betwist niet dat het relict deze erfgoedwaarden bezit en betwist ook niet de concrete omschrijving van deze waarden. Zij voert geen feitelijkheden aan die betrekking hebben op deze erfgoedwaarden. Zij stelt enkel dat er geen actuele toetsing zou zijn gebeurd, maar voert geen feitelijkheden aan dit aantonen dat de actuele toestand een impact zou hebben op deze erfgoedwaarden. Er kan naar het volgende onderdeel worden verwezen.
12. In de inventaris zou, volgens de bezwaarindiener, voor het betreffende relict geen verwijzing terug te vinden zijn naar de selectiecriteria. Dit is niet correct. Het is niet omdat de bewoordingen niet uitdrukkelijk verwijzen naar een selectie criterium dat niet in de beschrijving van het relict is terug te vinden dat het bouwkundig geheel aan één (of meerdere) van deze selectiecriteria voldoet.

Er wordt zeer uitgebreid ingegaan op de ontstaansgeschiedenis en aanleg van deze historische stadswijk tussen 1886 en 1914 door de Maatschappij voor het Bouwen van Burgerhuizen op de voormalige gronden van baron J.J.R. Osy, zijn zoon E. Osy en diens zwager J. Cogels. Uit de beschrijving in de inventarisfiche blijkt het artistiek, historisch, stedenbouwkundig en architecturaal belang van deze ganse onderneming. Het betreft één van de meest belangrijke gecoördineerde stadsuitbreidingsprojecten in Antwerpen aan het eind van de 19de eeuw, waar enkel vooraanstaande Antwerpse bouwmeesters zoals J. Bascourt, J. De Weerdt, E. Dieltiens, J. Hofman, F. Smet-Verhas, E. Stordiau en F. Van Dijk aan deelnamen. In die mate zelfs dat men kan stellen dat de wijkaanleg zowel vanuit stedenbouwkundig als architecturaal oogpunt veruit het beste betreft wat de Antwerpse Belle Epoque heeft voortgebracht. Door de strikte verplichtingen en bouwvoorschriften die de bouwmaatschappijen de bouwheren oplegden werd een coherent en monumentaal bouwkundig ensemble gerealiseerd dat door de beschermingsinitiatieven van overheidswegen vanaf de vroege jaren 1980 bijzonder gaaf bewaard bleef. Op basis van de uitvoerige beschrijving valt op te maken dat het erfgoedrelict aan volgende selectiecriteria voldoet: zeldzaamheid, herkenbaarheid, representativiteit, ensemblewaarde en contextwaarde. De opname van de Zurenborg met inbegrip van alle daartoe behorende percelen als representatief en herkenbaar voorbeeld van een 19de-eeuwse gecoördineerde wijkaanleg, die tot op heden een typerend maar zeldzaam ensemble van eclectische burgerhuizen en openbare gebouwen vormt, wordt als dusdanig gegrond geacht.

13. De bewaarindiener meent vervolgens dat door het louter overnemen van de bestaande vaststellingslijst geen rekening wordt gehouden met de Inventarismethodologie. Het onroerend goed was inderdaad reeds opgenomen in de inventaris van het bouwkundig erfgoed van 2009 en nadien vastgesteld in 2014.

Het loutere feit dat het relict ook reeds vroeger, op dezelfde wijze, was opgenomen in de inventaris, toont weliswaar niet aan dat de methodologie niet werd gevolgd. Uit de beschrijving en het afwegingskader zoals in de ter inzage gelegde dossier opgenomen, blijkt dat de inventarismethodologie wel in rekening werd gebracht. Reeds bij de eerdere vaststellingen werd trouwens vertrokken van eenzelfde wijze van methodologie. Deze werd later net verankerd in het ministerieel besluit van 17 juli 2015.

14. De bezwaarindiener roept tot slot bij dit onderdeel de schending in van de algemene beginselen van behoorlijk bestuur, met name het zorgvuldigheidsbeginsel en het motiveringsbeginsel, omdat niet zou zijn nagegaan aan welke selectiecriteria het goed voldoet om te worden opgenomen. Hoger bleek dat deze criteria wel zijn af te leiden uit de beschrijving van het bouwkundig geheel. Er kan dan ook niet ernstig worden gesteld dat de eigenaar in het ongewisse zou blijven omtrent de motieven voor de opname van het geheel op de inventaris.

Onvoldoende bewaard

15. De bezwaarindiener werpt op dat conform artikel 4.1.1. Onroerenderfgoedbesluit moet worden onderzocht of het onroerend goed dat men wenst te inventariseren, wel voldoende goed bewaard is.

Omdat het perceel niet zou zijn bezocht, zou niet kunnen worden nagegaan of het goed onderdeel uitmaakt van voorliggend bouwkundig geheel. Er zou geen deugdelijke inventarisering en controle van de juridische en feitelijke aspecten van het dossier voorliggen. Het loutere feit dat het reeds was opgenomen in de inventaris zou niet volstaan als bewijs van het feit dat het relict nog over de noodzakelijke en actuele erfgoedwaarde beschikt.

Er wordt bovendien geen melding gemaakt van een adrescontrole ten aanzien van het perceel van bezwaarindienende partij.

16. Artikel 4.1.1. Onroerenderfgoedbesluit stelt dat een onroerend goed kan worden opgenomen in de inventaris van het bouwkundig erfgoed als het één of meer erfgoedwaarden bezit en voldoende goed bewaard is.

In casu werden als erfgoedwaarden de historische en de architecturale waarde aangeduid. De concrete omschrijving hiervan heeft enkel betrekking op de historische wijkaanleg en het huidige voorkomen van de Zurgemborgwijk die hiermee verband houdt. Het feit dat de ambtenaren geen toegang hebben gevraagd en niet zou blijken of het perceel zou zijn onderzocht, is niet relevant voor de vaststelling van deze erfgoedwaarden.

Om een onroerend goed in de inventaris op te nemen volstaat het dat het één van de dertien decretaal bepaalde erfgoedwaarden bezit. In casu liggen die voor, zodat dit volstaat voor een opname in de inventaris. De beschrijving van deze erfgoedwaarden wordt door de bezwaarindiener niet aan de hand van feitelijkheden betwist.

17. De bezwaarindiener lijkt van mening dat ook het perceel diende te worden onderzocht omdat daaruit zouden blijken dat het een braakliggend terrein betreft waardoor niet tot inventarisatie over kan worden gegaan. Zij meent dus dat ook het feit dat het een braakliggend terrein betreft diende te worden onderzocht. Dit brengt niet mee dat de erfgoedwaarden die gekoppeld zijn aan de ligging van het goed in de Zurenborgwijk niet aanwezig zouden zijn.
18. Er ligt ook geenszins een schending van het zorgvuldigheidsbeginsel voor. Alle juridische en feitelijke aspecten werden onderzocht en gecontroleerd. De bezwaarindiener betwist geen van deze aspecten in concreto.
19. De vergelijking met de beslissing van het Milieuhandhavingcollege is niet relevant. Dit betreft een volledige andere feitelijke context.

In concreto

20. Bezwaarindiener voert aan dat het perceel van bezwaarindiener braakliggend is en er om die reden geen erfgoedwaarde aan toegekend kan worden. Bezwaarindiener meent dat het perceel dientengevolge geen onderdeel kan uitmaken van het bouwkundig geheel dat opgenomen wordt in de inventaris van het bouwkundig erfgoed.

Vooreerst dient opgemerkt te worden dat de erfgoedwaarden die voorliggen in openbaar onderzoek betrekking hebben op het bouwkundig geheel, in casu de laat-19de-eeuwse stadswijk, en niet op de respectievelijke onderdelen van dit geheel. In het dossier dat voorligt in openbaar onderzoek worden de erfgoedwaarden van deze onderdelen buiten beschouwing gelaten. Volledigheidshalve dient te worden opgemerkt dat het goed van bezwaarindiener onlosmakelijk onderdeel uitmaakt van het vast te stellen bouwkundig geheel als perceel dat voortkomt uit de historische perceelindeling van de wijk. Het onroerend goed ligt binnen de afbakening van het bouwkundig geheel en ondersteunt de erfgoedwaarden die aan het relict worden toegekend. Het feit dat het terrein op heden onbebouwd is doet niet ter zake. Hetgeen bezwaarindiener vraagt, namelijk het inperken van de afbakening op het plan, zou een negatieve impact hebben op de vastgestelde erfgoedwaarden van het bouwkundig geheel en is bijgevolg niet wenselijk. De afbakening van het relict wordt om die reden niet aangepast.

Conclusie:

Het bezwaar heeft geen invloed op het ministerieel besluit. Het bouwkundig geheel "Zurenorg" (erfgoedid 120661/aanduidingsid 97701), Cogels-Osylei, Generaal Capiaumontstraat, Generaal Van Merlenstraat, Guldenvliesstraat, Leemputstraat, Pretoriastraat, Transvaalstraat, Uitbreidingstraat, Velodroomstraat, Waterloostraat in Antwerpen, wordt ongewijzigd opgenomen in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen.

Bezwaar B_000092: Bezwaar bij de vaststelling van één relict: Dorpswoning (erfgoedid 52575/aanduidingsid 110491), Molenberg 18A-B, Meerhout.

Bezwaarindiener haalt aan dat het pand vijf jaar geleden werd gesloopt en dat het niet meer thuishoort op de vastgestelde inventaris.

Behandeling van het bezwaar:

De opmerking van bezwaarindiener wordt gevolgd. Het pand is effectief gesloopt. In de fiche van het erfgoedobject wordt de status aangepast van bewaard naar gesloopt. Het aanduidingsobject 110491, zoals voorgelegd tijdens het openbaar onderzoek, zal niet worden vastgesteld. Het onroerend goed wordt geschrapt uit de vastgestelde inventaris.

Conclusie:

Het bezwaar heeft invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Dorpswoning" (erfgoedid 52575/aanduidingsid 110491), Molenberg 18A-B in Meerhout, wordt niet mee opgenomen in de vastgestelde inventaris van de provincie Antwerpen. Het onroerend goed wordt daarenboven geschrapt uit de inventaris vastgesteld door de administrateur-generaal van het agentschap Onroerend Erfgoed op 28 november 2014, omdat het niet langer voldoende goed bewaard is.

Bezwaar B_000093: Bezwaar bij de vaststelling van één bouwkundig geheel: Arbeidershuisvesting Groenplein (erfgoedid 101490/aanduidingsid 97789), Gasstraat 26-42, Groenplein 1-22, Turnhout.

Bezwaarindiener tekent bezwaar in tegen de opname van de woning Gasstraat 32 in de vastgestelde inventaris als deel van het bouwkundig geheel Arbeidershuisvesting Groenplein. Uit de erfgoedobjectfiche blijkt dat veeleer de schikking van de huizen rond het plein een stedenbouwkundige waarde heeft. De arbeiderswoningen op het Groenplein hebben blijkens de beschrijving een beperkte architecturale waarde, en de Gasstraatwoningen zijn als extraatje toegevoegd aan het geheel. Er wordt verder aangegeven dat de woningen in de Gasstraat in 2014 sterk zijn veranderd. Bezwaarindiener bevestigt deze feiten uit de beschrijving en haalt aan dat de woningen in de Gasstraat reeds verbouwd zijn en dat er slechts in beperkte mate nog sprake is van eenheid (andere kleur dak, zonnepanelen, andere kleur schrijnwerk, rolluiken, dakgoten en regenwaterafvoer). Bezwaarindiener geeft aan dat het Mariabeeldje in gevel van het goed nummer 32 verdwenen is. Bezwaarindiener wijst bovendien op het feit dat de bouwfysische toestand van de woningen in de Gasstraat slecht is. Veel woningen hebben te maken met vocht en scheurvorming, verzakkingen.

Uit bovengaande argumenten concludeert bezwaarindiener dat de woningen en de wijk te weinig erfgoedwaarde hebben voor opname in de vaststelling.

Behandeling van het bezwaar:

1. Bezwaarindiener tekent bezwaar in tegen de opname van de woning Gasstraat 32 in de vastgestelde inventaris als deel van het bouwkundig geheel Arbeidershuisvesting Groenplein. Bezwaarindiener merkt op dat de schikking van de huizen rond het plein een stedenbouwkundige waarde heeft en de arbeiderswoningen op het Groenplein blijkens de beschrijving een beperkte architecturale waarde hebben.

Voorliggend bouwkundig geheel wordt opgenomen in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed omwille van de historische waarde, architecturale waarde en stedenbouwkundige waarde. Op basis van de beschrijving van het erfgoedrelict blijkt duidelijk dat stedenbouwkundige waarde op de overige erfgoedwaarden primeert. Hierbij dient benadrukt te worden dat de erfgoedwaarden die voorliggen in openbaar onderzoek betrekking hebben op het bouwkundig geheel, in casu een arbeiderswijk met 31 sociale woningen, en niet op de respectievelijke onderdelen van dit geheel. In het dossier dat voorligt in openbaar onderzoek worden de erfgoedwaarden van deze onderdelen buiten beschouwing gelaten.

2. Bezwaarindiener merkt op dat in de beschrijving van het geheel in de inventaris reeds aangegeven wordt dat de huizen in de Gasstraat in 2014 sterk verbouwd werden en bevestigt deze stellingname. Bezwaarindiener geeft aan dat er nog slechts in beperkte mate sprake is van een architecturale eenheid. Bezwaarindiener geeft aan dat verschillende huizen in de Gasstraat van matige tot slechte kwaliteit zijn en wijst op verschillende bouwfysische gebreken.

Vooreerst dient benadrukt te worden dat de door bezwaarindiener aangehaalde gebreken niet van die aard zijn dat deze een opname van het bouwkundig geheel in de inventaris verhinderen. Op basis van desktoponderzoek werd vastgesteld dat het geheel in juni 2016 in voldoende goed bewaarde toestand geregistreerd werd. De opname in de inventaris wordt als dusdanig gegrond geacht. Ondanks het feit dat de door bezwaarindiener aangehaalde aanpassingswerken aan gevels en daken de leesbaarheid van het architecturaal en stedenbouwkundig ensemble niet te goede komen dient vastgesteld te worden dat het bouwkundig geheel ruimschoots voldoende goed bewaard bleef. Voornoemde werken hebben als dusdanig geen invloed op vastgestelde stedenbouwkundige en architecturale waarde van het geheel.

3. Bezwaarindiener merkt tot slot op dat op dat zowel het goed, Gasstraat 32, als het bouwkundig geheel een beperkte erfgoedwaarde heeft en wijst op hoog oplopende renovatiekosten in functie van energieprestatie en comfort.

In het dossier dat voorligt in openbaar onderzoek worden de aanwezige erfgoedwaarden, in casu de historische waarde, de architecturale waarde, de stedenbouwkundige waarde, afdoende gemotiveerd. Hierbij aansluitend dient herhaald te worden dat de erfgoedwaarden die voorliggen in openbaar onderzoek betrekking hebben op het bouwkundig geheel en niet op de respectievelijke onderdelen van dit geheel. Volledigheidshalve dient benadrukt te worden dat de loutere opname van een onroerend goed in de vastgestelde inventaris bouwkundig geen verplichting inhoudt tot behoud en geen weigeringsgrond kan uitmaken voor eender welke vergunning of machtiging. In een aantal gevallen moet de bevoegde overheid bij beslissingen wel expliciet aangeven hoe ze aandacht heeft gehad voor de erfgoedkenmerken van vastgesteld erfgoed. Bij sloop moet de vergunningverlener in de beslissing aangeven hoe de erfgoedwaarden in acht zijn genomen. Een reeds verkregen vergunning zal niet onuitvoerbaar worden omwille van opname in de vastgestelde inventaris bouwkundig erfgoed.

Conclusie:

Het bezwaar heeft geen invloed op het ministerieel besluit. Het bouwkundig geheel "Arbeidershuisvesting Groenplein" (erfgoedid 101490/aanduidingsid 97789), Gasstraat 26-42, Groenplein 1-22, in Turnhout, wordt ongewijzigd opgenomen in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen.

Bezwaar B_000094: Bezwaar bij de vaststelling van één relict: Villa Flora (erfgoedid 14301/aanduidingsid 97810), Deuzeldlaan 208, Schoten.

Bezwaarindiener vraagt Villa Flora niet op te nemen in de vastgestelde inventaris bouwkundig erfgoed. Het voornaamste bezwaar dat aangehaald wordt is dat het onmogelijk is om het pand in stand te houden in verhouding tot de waarde ervan. Er is geen isolatie, enkele muren en enkele beglazing, de vloeren liggen op zand, de waterleidingen, elektriciteit enz. zijn verouderd, de kelder is vochtig. Het is economisch niet haalbaar dit te dragen of dit te verkopen tegen een redelijke prijs. Verder wordt aangehaald dat het pand gelegen is in een straat met voornamelijk arbeiderswoningen. De waarde van de woningen in deze straat zijn enorm verminderd. De villa komt niet tot zijn recht binnen dit dichtbebouwd gebied. De paardenstallen achter de woning zouden moeten afgebroken worden. Het is niet haalbaar dit te renoveren of om te vormen tot woningen wegens de ligging achter het huis.

Behandeling van het bezwaar:

1. Bezwaarindiener merkt op dat het onmogelijk is om het pand in stand te houden in verhouding tot de waarde ervan. Bezwaarindiener geeft aan dat het relict honderd jaar geleden gebouwd werd en het om die reden niet aangepast is aan de huidige standaarden en woonnormen.

De opmerkingen in het eerste lid van het bezwaarschrift hebben geen betrekking op feitelijkheden die voorliggen in openbaar onderzoek en zijn als dusdanig niet ontvankelijk. Volledigheidshalve dient benadrukt te worden dat de loutere opname van een onroerend goed in de vastgestelde inventaris bouwkundig niet verplicht tot behoud en geen weigeringsgrond kan inhouden voor eender welke vergunning of machtiging. In een aantal gevallen moet de bevoegde overheid bij beslissingen wel expliciet aangeven hoe ze aandacht heeft gehad voor de erfgoedkenmerken van vastgesteld erfgoed. Bij sloop moet de vergunningverlener in de beslissing aangeven hoe de erfgoedwaarden in acht zijn genomen. De opname in de vastgestelde inventaris bouwkundig erfgoed maakt een uitzondering of afwijking mogelijk van normen voor energieprestatie en binnenklimaat als de toepassing van de EPB-eisen het karakter of het aanzicht van het gebouw op onaanvaardbare wijze zou veranderen (het Energiedecreet van 8 mei 2009).

2. Bezwaarindiener geeft aan dat het economisch gezien niet haalbaar is het pand te onderhouden of het te verkopen tegen een redelijke prijs.

De opmerkingen in het tweede lid van het bezwaarschrift hebben geen betrekking op feitelijkheden die voorliggen in openbaar onderzoek en zijn als dusdanig niet ontvankelijk. Volledigheidshalve dient benadrukt te worden dat bezwaarindiener volledig onterecht stelt dat de opname in de vastgestelde inventaris een verkoop aan een redelijke prijs zou verhinderen. Op basis van recent onderzoek uitgevoerd door het agentschap blijkt dat de verkoopprijs van een pand dat opgenomen is in de vastgestelde inventaris 6% hoger is dan van een gelijkaardig pand zonder erfgoedwaarde.

3. Bezwaarindiener merkt op dat het pand gelegen is in een straat met voornamelijk arbeiderswoningen. De waarde van de woningen in deze straat zou enorm gedaald zijn. Bezwaarindiener meent dat de villa niet tot zijn recht komt binnen dit dichtbebouwd gebied.

De opmerkingen in het derde lid van het bezwaarschrift hebben geen betrekking op feitelijkheden die voorliggen in openbaar onderzoek en zijn om die reden niet ontvankelijk. Volledigheidshalve dient benadrukt te worden dat de relatie van het relict met haar omgeving geen invloed uitoefent op de erfgoedwaarden op basis van dewelke een opname in de inventaris verantwoord wordt. Uit de beschrijving van het erfgoedobject valt immers af te leiden dat de contextwaarde in voorliggend geval buiten beschouwing gelaten werd.

4. Bezwaarindiener meent dat de achterbouw met paardenstallen achter de woning afgebroken zou moeten worden. Bezwaarindiener geeft aan dat het niet haalbaar dit te renoveren of om te vormen tot woningen wegens de ligging achter het huis.

De opmerkingen in het derde lid van het bezwaarschrift hebben geen betrekking op feitelijkheden die voorliggen in openbaar onderzoek en zijn om die reden niet ontvankelijk. Volledigheidshalve dient benadrukt te worden dat de achterbouw met paardenstallen niet aangeduid wordt als erfgoedelement in zowel beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken, beknopte karakterisering als de beschrijving van het erfgoedobject. Dit volume wordt als dusdanig geacht niet mee vastgesteld te zijn.

Conclusie:

Het bezwaar heeft geen invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Villa Flora" (erfgoedid 14301/aanduidingsid 97810), Deuzeldlaan 208 in Schoten, wordt ongewijzigd opgenomen in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen.

Bezwaar B_000095: Bezwaar bij de vaststelling van één relict: Hoeve in U-vorm (erfgoedid 2157/aanduidingsid 112000), Keten 54, Sint-Amands.

Bezwaarindiener vraagt de hoeve niet op te nemen in de vastgestelde inventaris bouwkundig erfgoed omdat het geen erfgoedwaarde meer heeft om volgende redenen:

- Het perceel is verkaveld, de U-vorm bleef niet bewaard.
- Twee nieuwbouwen op verkavelde voortuin.
- Afwezigheid van bakhuis, boomgaard aan straat, mestvaalt en stallen.
- Lager gelegen stal: deuren door pvc vervangen, poort door sectionaalpoort, laadluik door raam.

Er wordt een foto meegestuurd om dit te illustreren.

Behandeling van het bezwaar:

Bezwaarindiener geeft aan dat het perceel verkaveld werd en een aantal onderdelen van de voormalige hoeve reeds verdwenen zijn.

Met de door bezwaarindiener aangegeven verkaveling werd reeds rekening gehouden bij de afbakening van het relict op het plan. Ondanks voormelde verkaveling en het verlies van een aantal onderdelen van het hoevecomplex dient vastgesteld te worden dat het goed nog steeds voldoende erfgoedwaarde bezit voor opname in de inventaris van het bouwkundig erfgoed.

De foto bij de inventarisfiche op <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/2157> dateert van juli 2017. Hieruit blijkt een voldoende goed bewaard pand. De foto werd aangereikt door IOED IGEMO, die in functie van de vaststelling het geïnventariseerd erfgoed in de gemeente onderzocht heeft op status en erfgoedwaarde en onafhankelijk oordeelde dat voorliggend pand voldoende goed bewaard bleef voor opname. Het zou niet realistisch zijn aan te nemen dat het pand op enkele jaren tijd niet meer voldoende goed bewaard zou zijn om in de inventaris te kunnen worden opgenomen.

De door bezwaarindiener aangegeven verdwenen erfgoedkenmerken bakhuizen, mestvaalten en boomgaarden worden uit de beknopte karakterisering van het erfgoedrelict geweerd, omdat deze geacht worden niet mee vastgesteld te zijn.

Voor het overige hebben de door bezwaarindiener aangehaalde aanpassingswerken aan het volume van de schuur slechts een geringe impact op de erfgoedwaarde van dit onderdeel. Het schrijnwerk werd immers niet opgenomen in de beschrijving van het erfgoedobject als erfgoedkenmerk.

Conclusie:

Het bezwaar heeft invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Hoeve in U-vorm" (erfgoedid 2157/aanduidingsid 112000), Keten 54 in Sint-Amands, wordt opgenomen in de inventaris van het bouwkundig erfgoed met gewijzigde beknopte karakterisering van het erfgoedrelict, waarbij de erfgoetypes "bakhuizen", "mestvaalten" en "boomgaarden" geschrapt worden.

Bezwaar B_000096: Opmerking bij de vaststelling van één relict: Huis Geerts (erfgoedid 12172/aanduidingsid 112565), Otterstraat 99, Turnhout.

Bezwaarindiener vraagt een naamswijziging voor de fiche. In dit pand is sinds 1979 een "Bierhuys" gevestigd met name "In den Spijtighen Duvel", een naam die bekend is in de streek. De benaming Huis Geerts is totaal onbekend.

Behandeling van het bezwaar:

De opmerking in het bezwaar is terecht: de naam van deze fiches kan beter, en wordt aangepast. Het erfgoedrelict wordt vastgesteld met een gewijzigde benaming "Historisch diephuis en Duvelgang". Aan het relict worden eveneens de benamingen "Huis Geerts", "Bierhuys" en "In den Spijtighen Duvel" als alternatieve namen toegekend. We kennen de bron niet van de benaming Huis Geerts, maar willen deze naam toch bewaren als informatie en als alternatieve naam in de fiche. Verder werd bij nazicht van deze fiche vastgesteld dat ook de beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken kon geoptimaliseerd worden, om de naastgelegen Duvelgang beter te capteren. De beschrijving wordt aangevuld tot "Vrijstaand diephuis, deels opklimmend tot de 18de eeuw; door de jaren heen verbouwd en aangepast. Daarnaast de zogenaamde "Duvelgang".".

Conclusie:

Het bezwaar heeft invloed op het ministerieel besluit. Het relict wordt vastgesteld met gewijzigde benaming en aangevulde beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken. De naam "Historisch diephuis en Duvelgang" wordt aan het erfgoedrelict toegekend. De benamingen "Huis Geerts", "Bierhuys" en "In den Spijtighen Duvel" zijn als alternatieve namen toegekend. De beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken wordt aangevuld tot "Vrijstaand diephuis, deels opklimmend tot de 18de eeuw; door de jaren heen verbouwd en aangepast. Daarnaast de zogenaamde "Duvelgang".".

Bezwaar B_000097: Opmerking bij de vaststelling van één relict: Dorpswoning (erfgoedid 47261/aanduidingsid 107333), Ring 20, Herentals.

Bezwaarindiener deelt de correcte gegevens mee i.v.m. de oppervlakte van het perceel, dat volgens bezwaarindiener foutief vermeld is in de administratieve gegevens.

Behandeling van het bezwaar:

Bezwaren kunnen binnen de vaststellingsprocedure enkel handelen over de feitelijkheden van het voorliggend vaststellingsdossier, namelijk over de afbakening op het plan, de benaming en de beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken. De oppervlakte van een perceel maakt dus geen deel uit van de feitelijkheden. De oppervlakte van een perceel maakt deel uit van de administratieve gegevens van een perceel, zoals beschikbaar in het GRB. Het agentschap Onroerend Erfgoed maakt gebruik van het GRB als basiskaart, maar deze gegevens worden niet door het agentschap beheerd. Indien de bezwaarindiener van mening is dat het GRB foutieve gegevens bevat kan hij zich wenden tot het agentschap Informatie Vlaanderen.

Conclusie:

Het bezwaar heeft geen invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Dorpswoning" (erfgoedid 47261/aanduidingsid 107333), Ring 20 in Herentals, wordt ongewijzigd opgenomen in de vaststelling van de inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen.

Bezwaar B_000098: Bezwaar bij de vaststelling van twee relicten: Brouwerij De Swerte Arend (erfgoedid 14556/aanduidingsid 113159), Dorp 13, Zandhoven en Herenhuis Het Vagevuur (erfgoedid 14557/aanduidingsid 113160), Dorp 16, Zandhoven.

Bezwaarindiener dient bezwaar in tegen de opname van de gebouwen gelegen op perceel 2de Afdeling Sectie B 89E bij relict Brouwerij De Swerte Arend. Deze gebouwen zijn in bouwvallige staat. Voor deze gebouwen werd in het verleden een aanvraag ingediend om ze te klasseren als monument maar dit werd toen niet ingewilligd.

Verder wordt bezwaar ingediend tegen de opname van perceel 2de Afdeling Sectie B 85F in de afbakening van relict Herenhuis Het Vagevuur. Dit perceel maakt geen deel uit van het herenhuis maar betreft een aparte bouwgrond, wat wordt gestaafd met een document "aanvraag verkavelingsvergunning".

Behandeling van het bezwaar:

1. Bezwaarindiener geeft aan dat het goed in bouwvallige staat verkeert. Bezwaarindiener reikt geen gegevens of feitelijkheden aan waaruit zou blijken dat het goed in een bouwfysische toestand verkeert die een opname in de inventaris van het bouwkundig erfgoed verhindert. Bezwaarindiener voegt geen deskundig onderzoek of bouwtechnisch onderzoek toe aan haar schrijven, waarin ernstige bouwfysische gebreken vastgesteld worden. Er wordt niet gemotiveerd of onderbouwd dat de bouwvallige staat de erfgoedwaarden van het pand verminderen of vernielen. De meest recente foto in de inventarisfiche dateert van 2013, is genomen vanop de openbare weg, en toont een pand zonder zichtbare ernstige gebreken. Op basis van desktoponderzoek bleek dat het goed in juni 2016 (Mobile Mapping toepassing Informatie Vlaanderen) nog in voldoende goed bewaarde toestand geregistreerd werd. Het zou niet realistisch zijn aan te nemen dat het pand op enkele jaren tijd niet meer voldoende goed bewaard zou zijn om in de inventaris te kunnen worden opgenomen. De opname in de inventaris wordt als dusdanig gegrond geacht.

2. Bezwaarindiener stelt dat in het verleden een aanvraag ingediend werd om het goed als monument te klasseren. Deze aanvraag werd echter nooit ingewilligd. Uit het archief van het agentschap Onroerend Erfgoed blijkt dat tot op heden geen aanvraag tot bescherming van de volledige site werd ingediend. Hierbij dient opgemerkt te worden dat de brouwerswoning en een deel van de site reeds een beschermd statuut genieten. De Dorpswoning De Swerte Arend werd op 13 januari 1976 beschermd als monument bij koninklijk besluit, terwijl een deel van de site onderdeel uitmaakt van de in 1976 als cultuurhistorisch landschap beschermde Dorpskern Pulderbos. Deze beschermingsinitiatieven uit 1976 bewijzen de erfgoedwaarde van de site.
3. Bezwaarindiener geeft aan dat voor een deel van het perceel in Zandhoven, gekend ten kadaster, Afdeling 2, Sectie B, perceelnummer 85F, een verkavelingsvergunning werd aangevraagd en vraagt om die reden de afbakening van het relict te wijzigen. Vooreerst dient opgemerkt te worden dat het onroerend goed met inbegrip van het volledig perceel op 22 april 1993 beschermd werd als monument bij ministerieel besluit. De vastgestelde erfgoedwaarden hebben als volgt betrekking op het hele perceel. De inperking van het erfgoedrelict is bijgevolg niet mogelijk vanuit de vaststellingsprocedure.

Conclusie:

Het bezwaar heeft geen invloed op het ministerieel besluit. De erfgoedrelicten "Brouwerij De Swerte Arend" (erfgoedid 14556/aanduidingsid 113159), Dorp 13 in Zandhoven en "Herenhuis Het Vagevuur" (erfgoedid 14557/aanduidingsid 113160), Dorp 16 in Zandhoven, worden ongewijzigd opgenomen in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen.

Bezwaar B_000099: Bezwaar bij de vaststelling van twee relicten: Herberg De Lindedreef (erfgoedid 52857/aanduidingsid 110580), Abdijlaan 9-11, Mol en Dorpswoningen (erfgoedid 52882/aanduidingsid 110726), Postel 94-96, Mol.

Bezwaarindiener dient bezwaar in tegen de opname van de twee huizen die deel uitmaken van relict Herberg De Lindedreef. Er is geen reden om deze huizen op te nemen in de lijst. Nummer 9 is een privéwoning gebouwd met gewone stenen in 1930 en zonder architect. Er is geen reden om het huis op te nemen. Nummer 11 is eveneens in 1930 gebouwd, zonder architect. Tussen 1930 en 1997 in gebruik als Café De Lindedreef en vanaf 1998 eethuis De Drie Linden.

Ook tegen de twee dorpswoningen Postel 94 en 96 dient bezwaarindiener bezwaar in tegen de opname op de inventaris. De twee huizen hebben niets opmerkelijk, er zijn duizenden huizen in Mol die veel mooier zijn.

Behandeling van het bezwaar:

1. Bezwaarindiener verzet zich tegen de opname van het relict Herberg De Lindedreef, Abdijlaan 9-11 in Mol, en wijst op het feit dat het een privéwoning met aansluitend café betreft dat omstreeks 1930 zonder architect gebouwd werd.

Voorliggend relict betreft een vrijstaand breedhuis van zes traveeën, opklimmend tot het midden van de 19de eeuw. Het goed staat reeds geregistreerd op tal van militaire topografische kaarten uit de tweede helft van de 19de eeuw. Het relict bezit als dusdanig historische en architecturale waarde. Het feit dat de eerste bouwphase te situeren valt in het midden van de 19de eeuw sluit aanpassingswerken van latere datum niet uit. Het feit dat de ontwerper van het goed niet gekend is doet in voorliggend geval geen afbreuk aan de erfgoedwaarde van het relict. De opname in de inventaris van het bouwkundig erfgoed wordt als dusdanig gegrond geacht.

2. Bezwaarindiener verzet zich tegen de opname van het relict Dorpswoningen, Postel 94-96 in Mol, en wijst op het feit dat de gekoppelde woningen zijn die eveneens omstreeks 1930 gebouwd werden zonder architect.

Voorliggend relict betreft een twee gekoppelde dorpswoningen met verankerde bakstenen lijstgevels uit de tweede helft van de 19de eeuw. De woningen staan reeds geregistreerd op tal van militaire topografische kaarten uit de tweede helft van de 19de eeuw. Het relict bezit als dusdanig historische en architecturale waarde. Het feit dat de vroegste bouwphase te situeren valt in het midden van de 19de eeuw sluit aanpassingswerken van latere datum niet uit. Het feit dat de ontwerper van het goed niet gekend is doet in voorliggend geval geen afbreuk aan de erfgoedwaarde van het relict. De opname in de inventaris van het bouwkundig erfgoed wordt als dusdanig gegrond geacht.

Conclusie:

Het bezwaar heeft geen invloed op het ministerieel besluit. De erfgoedrelicten "Herberg De Lindedreef" (erfgoedid 52857/aanduidingsid 110580), Abdijlaan 9-11 in Mol en "Dorpswoningen" (erfgoedid 52882/aanduidingsid 110726), Postel 94-96 in Mol, worden ongewijzigd opgenomen in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen.

Bezwaar B_000100: Bezwaar bij de vaststelling van één relict: Dorpswoningen (erfgoedid 13217/aanduidingsid 107829), Meylstraat 86, 92, Hove.

Bezwaarindiener merkt op dat de beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken niet correct is. "Vermoedelijk verbouwde hoeve, heden vier dorpswoningen van twee tot drie traveeën en één bouwlaag onder zadeldak, uit de 19de eeuw mogelijk met oudere kern.". Het gaat niet om vier maar om twee dorpswoningen.

Behandeling van het bezwaar:

De opmerking in dit bezwaar is correct: momenteel betreft het inderdaad twee woningen. De drie woningen met nummers 88 tot en met 92 zijn samengevoegd tot één woning. De beschrijving wordt in die zin aangepast: "Vermoedelijk verbouwde hoeve uit de 19de eeuw mogelijk met oudere kern. Heden ingedeeld in twee dorpswoningen van drie en zes traveeën en één bouwlaag onder zadeldak."

Conclusie:

Het bezwaar heeft invloed op het ministerieel besluit. Het relict Dorpswoningen (erfgoedid 13217/aanduidingsid 107829) wordt met een gewijzigde beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken opgenomen in de vaststelling van de inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen. De beschrijving is "Vermoedelijk verbouwde hoeve uit de 19de eeuw mogelijk met oudere kern. Heden ingedeeld in twee dorpswoningen van drie en zes traveeën en één bouwlaag onder zadeldak."

Bezwaar B_000101 en B_000102: Twee bezwaren bij de vaststelling van één relict: Steenbakkerij Van Herck (erfgoedid 12664/aanduidingsid 105947), Hoek 76, Boom.

Bezwaarindieners van B_000101 en B_000102 tekenen op identieke manier bezwaar aan betreffende de afbakening van het relict Steenbakkerij van Herck.

Het gebouw met perceelnummer 556S2 is een grote metalen industriële loods van de jaren 1980. Deze heeft geen erfgoedwaarde en werd gebouwd op de terreinen van de vroegere

steenbakkerij. Fotomateriaal illustreert dit. Het gebouw met perceelnummer 556E2 heeft geen bouwkundige meerwaarde. Het is een oud bureelgebouw dat 35 jaar verbouwd is en verschillende functies heeft. Fotomateriaal illustreert dit. Bezwaarindiener haalt aan dat in de beschrijving in de inventaris niet wordt vermeld dat de gebouwen eigendom zijn van verschillende eigenaars.

Het bezwaar B_000102 vult als volgt aan: Tegen het derde gebouw op perceel 556W2, dat ook dit perceelnummer draagt, wordt geen bezwaar ingediend. Dit heeft wel bouwkundige meerwaarde. De gevel is gerenoveerd en bewaard gebleven. Het betreft hier een voormalige paardenstalling en schrijnwerkerij van de vroegere steenbakkerij, in de jaren 1980 omgebouwd tot woonfunctie.

Behandeling van het bezwaar:

1. De door de bezwaarindiener aangeleverde informatie betreffende de percelen 556S2 en 556E2 is correct. Gelet op het feit dat zich op desbetreffende percelen geen bouwkundige onderdelen met erfgoedwaarde bevinden en de percelen niet langer bijdragen tot de herkenbaarheid van de site van de voormalige steenbakkerij Van Herck worden beide percelen verwijderd uit de afbakening op het plan.
2. De informatie die bezwaarindiener aanlevert over het pand op perceel 556W2 is een interessante aanvulling voor de onderbouwing van de erfgoedwaarde van de site. Het pand viel binnen de voorgestelde afbakening op kaart, die hiervoor niet hoeft aangepast te worden. Deze informatie wordt echter aangevuld als aanvullende informatie bij de beschrijving van het erfgoedobject. Ook wordt als erfgoedkenmerk paardenstallen en schrijnwerkerijen toegevoegd.

Om de situatie in overeenstemming te brengen met de informatie uit deze bezwaren worden de erfgoedkenmerken steenovens en steenbakkerijen geschrapt uit de beknopte karakterisering. De beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken wordt: "Van de vroegere steenbakkerij Van Herck resten de meesterwoning, de fabrieksschoorsteen, paardenstallen en schrijnwerkerij.".

Conclusie:

Het bezwaar heeft invloed op het ministerieel besluit. Steenbakkerij Van Herck (erfgoedid 12664/aanduidingsid 105947) wordt met aangepaste afbakening op het plan, gewijzigde erfgoedkenmerken en gewijzigde beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken opgenomen in het vaststellingsbesluit. Twee percelen in Boom, gekend ten kadaster, Afdeling 2, Sectie C, perceelnummer 556S2 en 556E2, worden uit de afbakening op het plan geschrapt. De erfgoedtypes "steenovens" en "steenbakkerijen" worden geschrapt. De erfgoedtypes "paardenstallen" en "schrijnwerkerijen" worden aan de beknopte karakterisering toegevoegd. De beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken wordt: "Van de vroegere steenbakkerij Van Herck resten de meesterwoning, de fabrieksschoorsteen, paardenstallen en schrijnwerkerij.".

Bezwaar B_000103 en B_000279: Twee bezwaren bij de vaststelling van één relict: Scheepswerf De Rupel (erfgoedid 12706/aanduidingsid 97981), Scherpenhoek 300, 330, 340, Boom.

Bezwaarindiener B_000103 tekent bezwaar aan betreffende een perceel gelegen binnen de afbakening van relict Scheepswerf De Rupel, meer bepaald perceel Boom, Afd 2, Sectie A, 560A3. Dit perceel behoorde vroeger tot de terreinen van de scheepswerf. Maar door een goedgekeurde verkaveling uitgevoerd volgens RUP Noeveren 1 is door de aanleg van een nieuwe rijweg het terrein van de scheepswerf in twee gesplitst. Het terrein ten noorden van de weg, met perceelnummer 560A3, is verkocht en aangekocht voor ontwikkeling. Alle

gebouwen die er stonden zijn afgebroken, het is braakliggend terrein met werfcontainers. Bezwaarindiener vraagt dit perceel uit de afbakening van het relict van de scheepswerf te halen.

Bezwaar B_000279 stelt dat het gebouw nummer 340 een oude woning betreft die intussen al verschillende malen verbouwd werd en nu deels gebruikt wordt als bureel. Het gebouw bevindt zich in slechte staat. Bezwaarindiener voert aan dat het gebouw laag gelegen is ten opzichte van de rest van het terrein wat maakt dat het gevoelig is voor wateroverlast. Bezwaarindiener meent dat het om die reden, de huidige bedrijfsnormen indachtig, niet praktisch en economisch rendabel is het gebouw te behouden. Bezwaarindiener geeft aan dat gebouw nummer 330 een oude metalen loods betreft die bouwvallig is en zodanig verbouwd en beschadigd werd dat deze geen bouwkundige meerwaarde meer heeft. Bezwaarindiener vraagt de schrapping van beide gebouwen uit de inventaris van het bouwkundig erfgoed.

Behandeling van het bezwaar:

1. Bezwaarindiener geeft aan dat het perceel in Boom, gekend ten kadaster, Afdeling 1, Sectie A met perceelnummer 560A3, in navolging van de goedgekeurde verkaveling volgens het RUP Noeveren fase en de aanleg van een nieuwe rijweg van de site van de scheepswerf is afgesplitst. Het betreft braakliggende grond zonder bouwkundig waardevol erfgoed.

De door bezwaarindiener aangereikte informatie is correct. Gelet op het feit dat zich op desbetreffend perceel geen bouwkundige onderdelen met erfgoedwaarde bevinden en het perceel niet langer bijdraagt tot de herkenbaarheid van de voormalige site van Scheepswerf De Rupel, wordt het perceel uit de afbakening van het relict geweerd.

2. Bezwaarindiener vraagt de gebouwen nummer 330 en 340 op het perceel in Boom, gekend ten kadaster, Afdeling 1, Sectie A met perceelnummer 560B3, niet langer vast te stellen als bouwkundig erfgoed, gelet op de bouwvallige toestand.

Ondanks de door bezwaarindiener aangehaalde gebreken, wordt op generlei wijze aangetoond dat het goed in een bouwfysische staat zou verkeren die een opname in de inventaris verhindert. Bezwaarindiener voegt geen deskundig onderzoek toe aan haar schrijven, waaruit de aanwezigheid van ernstige bouwfysische gebreken zou blijken. Zolang het onroerend goed voldoende goed bewaard is, kan gebrekkig en achterstallig onderhoud geen motiveringsgrond uitmaken om de opname van het erfgoedrelict in de vastgestelde inventaris aan te vechten. Op basis van desktoponderzoek bleek dat het goed in mei 2016 (Mobile Mapping toepassing Informatie Vlaanderen) nog in voldoende goed bewaarde toestand geregistreerd werd. De opname in de inventaris van het bouwkundig erfgoed wordt als dusdanig gegrond geacht.

Conclusie:

Het bezwaar heeft invloed op het ministerieel besluit. Scheepswerf De Rupel (erfgoedid 12706/aanduidingsid 97981) wordt met gewijzigde afbakening op het plan in het vaststellingsbesluit opgenomen. Het perceel in Boom, gekend ten kadaster, Afdeling 1, Sectie A met perceelnummer 560A3, wordt uit de afbakening geschrapt.

Bezwaar B_000104: Opmerking bij de vaststelling van één relict: Burgerhuizen naar ontwerp van J.L. Stynen (erfgoedid 12230/aanduidingsid 112453), Pieter De Nefstraat 1-7, Herentalsstraat 25, Turnhout.

Bezwaarindiener heeft een opmerking bij de titel en de typologie van het aanduidingsobject en bij de omschrijving zoals voorhanden in het erfgoedobject. Het hoekpand met adres Pieter de Nefstraat 1/Herentalsstraat 35 dat deel uitmaakt van dit relict is immers geen burgerwoning. Het pand heeft een handelsgelijkvloers met ingang aan de Herentalsstraat; gevel handelsgelijkvloers aangepast in 1965. Op de verdiepingen bevat het pand drie appartementen met ingang en garage in de Pieter De Nefstraat 1.

Behandeling van het bezwaar:

Bezwaarindiener reikt correcte informatie aan. Op basis daarvan worden de benaming van het relict, de beknopte karakterisering en de beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken aangepast, zowel bij het erfgoedobject als het aanduidingsobject. De titel wordt gewijzigd van "Burgerhuizen naar ontwerp van J.L. Stynen" naar "Eenheidsbebouwing naar ontwerp van J.L. Stynen". Het erfgoedkenmerk "winkels" en "appartementsgebouwen" wordt aan de beknopte karakterisering van het erfgoedrelict toegevoegd. De beschrijving in het aanduidingsobject is correct. De beschrijving van het erfgoedobject in de inventarisfiche wordt aangepast: "Eenheidsbebouwing van enkelhuizen van drie bouwlagen onder plat dak, gebouwd circa 1937 naar ontwerp van J.L. Stynen, met art-deco-inslag." wordt "Eenheidsbebouwing van enkelhuizen en een appartementsgebouw van drie bouwlagen onder plat dak, gebouwd circa 1937 naar ontwerp van J.L. Stynen, met art-deco-inslag."

Conclusie:

Het bezwaar heeft invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict Burgerhuizen naar ontwerp van J.L. Stynen (erfgoedid 12230/aanduidingsid 112453) wordt met gewijzigde benaming van het relict en gewijzigde erfgoedkenmerken opgenomen in het vaststellingsbesluit van de inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen. De benaming wordt "Eenheidsbebouwing naar ontwerp van J.L. Stynen". De erfgoedtypes "winkels" en "appartementsgebouwen" worden aan de beknopte karakterisering van het erfgoedrelict toegevoegd.

Bezwaar B_000105: Bezwaar bij de vaststelling van één relict: burgerhuis (erfgoedid 52306/aanduidingsid 106744), Lebonstraat 92 in Geel.

Bezwaarindiener stelt dat (1) de voorgestelde opname van het onroerend goed in de inventaris van het bouwkundig erfgoed niet in overeenstemming is met de geldende regelgeving. Eveneens stelt bezwaarindiener dat uit de in concreto toetsing van het onroerend goed aan het vastgestelde afwegingskader blijkt dat (2) het onroerend goed niet over de vereiste actuele erfgoedwaarden beschikt om te worden opgenomen in de inventaris van het bouwkundig erfgoed.

Het pand is sinds 2009 opgenomen in de vastgestelde inventaris. Dit gebeurde op basis van de opname van het pand in de inventaris in 2002. Het pand wordt opnieuw voorgesteld voor opname in de vastgestelde inventaris, dit maal met openbaar onderzoek.

(1) de voorgestelde opname van het onroerend goed in de inventaris van het bouwkundig erfgoed niet in overeenstemming is met de geldende regelgeving: De inventarisatie is niet gebeurd conform de verplichtingen uit het Onroerenderfgoeddecreet, Onroerenderfgoedbesluit en het MB van 17 juli 2015 tot vaststelling van de inventarismethodologie voor de inventaris van het bouwkundig erfgoed. De (a) afweging van de erfgoedwaarde noch (b) de controle dat deze erfgoedwaarden voldoende goed bewaard zijn, zijn afdoende gebeurd. Bovendien heeft het onroerend goed geen actuele erfgoedwaarden meer.

(a) Beschrijving en afweging erfgoedwaarden: Om opgenomen te worden in de vastgestelde inventaris moet het goed een of meerdere erfgoedwaarden bezitten. Om dit na te gaan moet men gebruik maken van de vastgestelde inventarismethodologie. Noch de beschrijving noch het afwegingskader zijn conform de vereisten uit voormeld MB.

De beschrijving: MB schrijft verschillende soorten bronnen voor en kritische toetsing. In casu wordt voor het burgerhuis, zoals aangegeven op de fiche die in openbaar onderzoek ligt, slechts een zeer beperkte, nietszeggende en zeer algemene beschrijving gegeven van de beweerde erfgoedwaarden. Bezwaarindiener citeert de beschrijving van het relict in de erfgoedobjectendatabank.

Uit de inventaris blijkt nergens dat er een afdoende en grondig onderzoek werd gedaan om de erfgoedwaarde te kunnen beoordelen. Er wordt slechts naar een bron verwezen, die bijna twintig jaar oud is, namelijk boekdeel 16N5 uit de reeks Bouwen door de Eeuwen heen.

Het afwegingskader: Dit dient te gebeuren op basis van de erfgoedwaarden en selectiecriteria. Er wordt louter verwezen naar de vermeende historische waarde en architecturale waarde, zonder nadere specificering. Er wordt niet verduidelijkt waarom het historische waarde zou hebben. De architecturale waarde wordt evenmin afdoende toegelicht. De typologie en het materiaalgebruik worden enkel in algemene termen beschreven zonder concreet te verwijzen naar welke erfgoedwaarde dit zou hebben. Uit de inventaris kan op geen enkele wijze worden afgeleid waarom er erfgoedwaarde aan dit pand zou kunnen worden toegekend.

Er is daarenboven geen enkele verwijzen naar één van de vijf selectiecriteria aanwezig. De toetsing aan deze selectiecriteria is dus op geen enkele manier gemotiveerd.

Het voorliggende voorstel tot opname is een een op een overname van de vaststelling van 2009 (en van 2014). Daarin werd geen rekening gehouden met de inventarismethodologie, die later werd vastgesteld. Deze werd dus opgemaakt in strijd met de methodologie. Er is enkel in 2002 een inventarisatie gebeurd. Later is er geen controle ter plaatse meer geweest.

Dit is in strijd met algemene beginselen van behoorlijk bestuur. De loutere verwijzing naar de historische en architecturale erfgoedwaarde zonder nadere beschrijving en het gebrek aan selectiecriteria zijn een schending van het zorgvuldigheidsbeginsel en het motiveringsbeginsel.

(b) onvoldoende bewaard, gebrek aan actuele beoordeling: Het Onroerenderfgoedbesluit stelt dat het pand voldoende goed bewaard moet zijn. Een actuele beoordeling dringt zich op. Het pand werd niet bezocht. De laatste adrescontrole dateert van 2007, wat niet meer representatief is. Het interieur werd niet bezocht. Er is geen verzoek tot bezoek gericht aan de eigenaar. Er is geen nadere controle geweest van de huidige situatie. Dit is in strijd met de actieve onderzoeksplicht van ambtenaren.

Er wordt hierbij door bezwaarindiener verwezen naar de beslissing van de Milieuhandhavingcollege van 15 december 2010.

(2) In concreto beoordeling: De eigenaar wil het pand afbreken voor realisatie van een project. In het verleden werd een functiewijziging aangevraagd voor wijziging van wonen naar handel. Deze wijziging werd positief geadviseerd door agentschap Onroerend Erfgoed en werd vergund. Uit deze vergunning blijkt de beperkte erfgoedwaarde van het pand.

Uit bovengaande argumentatie blijkt dat de opname van het pand in de vastgestelde inventaris onwettig is. Verder heeft het pand ook geen erfgoedwaarde, waardoor het niet kan opgenomen worden in het vaststellingsbesluit.

Behandeling van het bezwaar:

Opmerkingen en bezwaren over feitelijkheden

1. Artikel 4.1.3, derde lid, 3° van het Onroerenderfgoeddecreet bepaalt dat tijdens het openbaar onderzoek opmerkingen en bezwaren over feitelijkheden kunnen worden ingediend en afgegeven bij het agentschap.

In het onderdeel 'beschrijving' op de pagina van het openbaar onderzoek over de vaststelling van de inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen wordt dit benadrukt en verduidelijkt in die zin dat de bezwaren enkel kunnen handelen over de gegevens van het voorliggend vaststellingsdossier, namelijk over de afbakening op het plan, de benaming en de beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken. Ook kan worden gemeld dat het pand niet meer voldoende erfgoedwaarde bevat door een sloop of een verbouwing.

2. De bezwaarindiener voert algemeen aan dat de voorgestelde opname van het onroerend goed in de inventaris van bouwkundig erfgoed niet in overeenstemming is met de geldende regelgeving. De inventarisatie zou niet gebeurd zijn conform de verplichtingen uit het Onroerenderfgoeddecreet, het Onroerenderfgoedbesluit en het ministerieel besluit van 17 juli 2015 tot vaststelling van de inventarismethodologie voor de inventaris van bouwkundig erfgoed. De bezwaarindiener formuleert geen opmerkingen of bezwaren over feitelijkheden van het dossier. Het bezwaar is dienvolgens niet conform artikel 4.1.3. Onroerenderfgoeddecreet en dus enkel daarom al niet ontvankelijk.
3. Louter volledigheidshalve wordt hieronder beknopt ingegaan op de opgeworpen argumenten.

Volledigheidshalve :

4. De inventarismethodologie zoals deze blijkt uit de bijlage bij het ministerieel besluit van 17 juli 2015 werd volledig gevolgd. Deze bijlage vermeldt dat de Inventarisatiemethodologie voor de inventaris van bouwkundig erfgoed naast een inleiding volgende onderdelen bevat : (i) een korte beschrijving van de inventaris; (ii) de wijze van beschrijving van de erfgoedwaarden; (iii) het afwegingskader dat gehanteerd wordt om het onroerend erfgoed te waarderen: (a.) de erfgoedwaarden; (b.) de selectiecriteria

De bezwaarindiener betwist niet dat de methodologie een korte beschrijving van de inventaris bevat. Zij betwist wel dat aan de punten 2 en 3 zou zijn voldaan.

De wijze van beschrijving van de erfgoedwaarden

5. De bezwaarindiener stelt dat geen afdoende en grondig onderzoek is gebeurd om met voldoende kennis van zaken de erfgoedwaarde van het goed te kunnen beoordelen. De bezwaarindiener meent dat geen enkele geraadpleegde bron wordt opgenomen in de inventaris.
6. De inventarismethodologie zoals opgenomen in de bijlage bij het ministerieel besluit van 17 juli 2015 vermeldt welke bronnen bij het onderzoek worden geraadpleegd, als die beschikbaar en relevant zijn.

Het dossier over het pand van de bezwaarindiener, zoals het ter inzage werd gebracht via volgende link <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/52306>, verwijst naar het

onroerend goed zelf als bron en naar de inventarissen en databanken van het agentschap. Er wordt verwezen naar de wetenschappelijke reeks Bouwen door de Eeuwen heen in Vlaanderen. Het onderzoek voor opname werd bijkomend gestoffeerd door kadasteronderzoek in het kadasterarchief van Antwerpen. Er werden bijgevolg voldoende relevante bronnen bij het onderzoek betrokken.

7. De bezwaarindiener vermeldt geen andere bronnen, die beschikbaar en relevant zouden zijn voor het bouwkundig relict. Hij betwist niet de feitelijkheden die uit deze bronnen blijken.

Het afwegingskader

8. Om een afweging te maken of een onroerend goed kan worden opgenomen in de inventaris, stelt de inventarismethodologie dat rekening wordt gehouden met de erfgoedwaarden en de selectiecriteria. Zij worden niet afzonderlijk beschouwd, maar het is de totale beoordeling die het uitgangspunt vormt voor de evaluatie.
9. Als erfgoedwaarden wordt voor het pand van de bezwaarindiener de historische en de architecturale waarde aangeduid. De bezwaarindiener betwist niet dat het pand deze erfgoedwaarden bezit en betwist ook niet de concrete omschrijving van deze waarden. Zij voert geen feitelijkheden aan die betrekking hebben op deze erfgoedwaarden. Zij stelt enkel dat er geen actuele toetsing zou zijn gebeurd, maar voert geen feitelijkheden aan dit aantonen dat de actuele toestand een impact zou hebben op deze erfgoedwaarden. Er kan naar het volgende onderdeel worden verwezen.
10. In de inventaris zou, volgens de bezwaarindiener, voor het betreffende pand geen verwijzing terug te vinden zijn naar de selectiecriteria. Dit is niet correct. Het is niet omdat de bewoordingen niet uitdrukkelijk verwijzen naar een selectie criterium dat niet in de beschrijving van het pand is terug te vinden dat het onroerend goed aan één (of meerdere) van deze selectiecriteria voldoet.

Er wordt onder meer verwezen naar de typologische en vormelijke kenmerken van het burgerhuis en de bouwperiode. Zowel het criterium herkenbaarheid als het criterium representativiteit zijn terug te vinden in deze omschrijving. De bezwaarindiener voert geen feitelijkheden aan die deze omschrijving betwisten.

11. De bewaarindiener meent vervolgens dat door het louter overnemen van de bestaande vaststellingslijst geen rekening wordt gehouden met de Inventarismethodologie. Het onroerend goed was inderdaad reeds opgenomen in de inventaris van het bouwkundig erfgoed van 2009 en nadien vastgesteld in 2014.

Het loutere feit dat het pand ook reeds vroeger, op dezelfde wijze, was opgenomen in de inventaris, toont weliswaar niet aan dat de methodologie niet werd gevolgd. Uit de beschrijving en het afwegingskader zoals in de ter inzage gelegde dossier opgenomen, blijkt dat de inventarismethodologie wel in rekening werd gebracht. Reeds bij de eerdere vaststellingen werd trouwens vertrokken van eenzelfde wijze van methodologie. Deze werd later net verankerd in het ministerieel besluit van 17 juli 2015.

12. De bezwaarindiener roept tot slot bij dit onderdeel de schending in van de algemene beginselen van behoorlijk bestuur, met name het zorgvuldigheidsbeginsel en het motiveringsbeginsel, omdat niet zou zijn nagegaan aan welke selectiecriteria het goed voldoet om te worden opgenomen. Hoger bleek dat deze criteria wel zijn af te leiden uit de beschrijving van het pand. Er kan dan ook niet ernstig worden gesteld dat de eigenaar in het ongewisse zou blijven omtrent de motieven voor de opname van het pand op de inventaris.

Onvoldoende bewaard

13. De bezwaarindiener werpt op dat conform artikel 4.1.1. van het Onroerenderfgoedbesluit moet worden onderzocht of het onroerend goed dat men wenst te inventariseren, wel voldoende goed bewaard is.

Omdat het pand niet zou zijn bezocht, zou niet kunnen worden nagegaan of het goed voldoende goed bewaard is. Er zou geen deugdelijke inventarisering en controle van de juridische en feitelijke aspecten van het dossier voorliggen. Het loutere feit dat het reeds was opgenomen in de inventaris zou niet volstaan als bewijs van het feit dat het pand nog over de noodzakelijke en actuele erfgoedwaarde beschikt.

De laatste adrescontrole zou dateren van 2007 en er zou niet blijken of het interieur van het pand ook werd onderzocht.

14. Artikel 4.1.1. van het Onroerenderfgoedbesluit stelt dat een onroerend goed kan worden opgenomen in de inventaris van het bouwkundig erfgoed als het één of meer erfgoedwaarden bezit en voldoende goed bewaard is.

In casu werden als erfgoedwaarden de historische en de architecturale waarde aangeduid. De concrete omschrijving hiervan heeft enkel betrekking op de buitenzijde van het gebouw. Het feit dat de ambtenaren geen toegang hebben gevraagd en niet zou blijken of het interieur zou zijn onderzocht, is niet relevant voor de vaststelling van deze erfgoedwaarden.

Om een pand in de inventaris op te nemen volstaat het dat het één van de dertien decretaal bepaalde erfgoedwaarden bezit. In casu liggen die voor, zodat dit volstaat voor een opname in de inventaris. De beschrijving van deze erfgoedwaarden wordt door de bezwaarindiener niet aan de hand van feitelijkeheden betwist.

15. De bezwaarindiener lijkt van mening dat ook het interieur diende te worden onderzocht omdat daaruit bijkomende erfgoedwaarden zouden blijken om tot inventarisatie over te gaan. Zij meent dus dat ook het interieur diende te worden opgenomen. Dit brengt niet mee dat de erfgoedwaarden die gekoppeld zijn aan het exterieur niet aanwezig zouden zijn.

16. Een onroerend goed heeft historische waarde als het getuigt van een (maatschappelijke) ontwikkeling, gebeurtenis, figuur, instelling of landgebruik uit het verleden van de mens.

Een onroerend goed heeft architecturale waarde als het getuigt van een fase of aspect van de (landschaps)architectuur of de bouwkunst in het verleden. Het kan gaan om een typologie, stijl oeuvre of materiaalgebruik.

Dergelijke waarden kunnen niet "geactualiseerd" worden zoals de bezwaarindiener lijkt te suggereren. Ook wanneer het pand in mindere goede staat zou zijn, sinds de eerste vaststellingen daaromtrent, zal het pand deze erfgoedwaarden blijven bezitten. Enkel wanneer blijkt dat het goed onherkenbaar verbouwd of aangetast is worden de erfgoedwaarden geacht verloren te zijn gegaan, wat hier geenszins het geval is.

De bezwaarindiener voert niet aan dat het pand werd gesloopt of recent dermate werd verbouwd dat de vermelde erfgoedwaarden zouden zijn verdwenen.

17. Artikel 4.1.1. van het Onroerenderfgoedbesluit legt op dat het pand voldoende goed bewaard moet zijn om op een inventaris te kunnen worden opgenomen. De

bezwaarindiener beweert niet dat dit niet zo zou zijn en stelt enkel dat het diende te worden geverifieerd.

In het kader van het openbaar onderzoek is het aan de bezwaarindiener om opmerkingen en bezwaren over feitelijkheden te geven. De bezwaarindiener merkt in casu niet op dat er geen voldoende goed bewaard pand zou voorliggen. Het mag duidelijk zijn dat, indien hij zou menen dat er geen voldoende goed bewaard pand zou voorliggen, hiervan het nodige feitelijke materiaal zou moeten voorleggen. Ook op de burger rust een zorgvuldigheidsplicht.

De foto's bij inventarisfiche <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/52306> dateren van april 2012. Hieruit blijkt een voldoende goed bewaard pand. Op basis van desktoponderzoek bleek dat het goed in juli 2018 (Google Streetview) nog in een voldoende goed bewaarde toestand geregistreerd werd. Het zou niet realistisch zijn aan te nemen dat het pand op een half jaar tijd niet meer voldoende goed bewaard zou zijn om in de inventaris te kunnen worden opgenomen.

De bezwaarindiener stelt volledig ten onrechte dat het pand zonder enige verificatie over het voldoende bewaard karakter, werd opgenomen in de inventaris.

18. Er ligt ook geenszins een schending van het zorgvuldigheidsbeginsel voor. Alle juridische en feitelijke aspecten werden onderzocht en gecontroleerd. De bezwaarindiener betwist geen van deze aspecten in concreto.
19. De vergelijking met de beslissing van het Milieuhandhavingscollege is niet relevant. Dit betreft een volledige andere feitelijke context.

In concreto - Beslist beleid

20. Bezwaarindiener geeft aan ter plaatse een project te willen realiseren dat uitgaat van de afbraak van het pand. In het verleden werd reeds een stedenbouwkundige vergunning aangevraagd voor het wijzigen van de bestemming van het gebouw van wonen naar handel. Bezwaarindiener geeft aan dat deze aanvraag positief geëvalueerd werd door de administratie Onroerend Erfgoed en vergund werd door het College van Burgemeester en Schepenen. Bezwaarindiener meent dat de beperkte erfgoedwaarde van het pand blijkt uit het verleend gunstig advies.

Vooreerst dient opgemerkt te worden dat de door bezwaarindiener doorgevoerde in concreto toetsing geen betrekking heeft op feitelijkheden die voorliggen in openbaar onderzoek. Volledigheidshalve dient benadrukt te worden dat het in voorbereiding zijn van een nieuwbouwproject op generlei wijze invloed uitoefent op de aanwezige erfgoedwaarden op basis van dewelke een opname in de inventaris verantwoord wordt. De stellingname dat de functiewijzing van wonen naar handel de opname in de inventaris in de weg zou staan is ongegrond. De aanvraag werd in 4 juni 2013 positief geadviseerd omwille van de geringe impact op de aanwezige erfgoedwaarden: "Het bestaande gebouw wordt niet uitgebreid. Er worden buiten of binnen geen verbouwingswerken uitgevoerd. Alle gevels blijven ongewijzigd. De bestaande leefruimte wordt ingericht met kasten, rekken en winkeltoog om de nevenfunctie mogelijk te maken". Bezwaarindiener meent ten onrechte dat de beperkte erfgoedwaarde uit het verleend advies zou blijken. Hierbij aansluitend dient benadrukt te worden dat de beoordeling voor opname in de vastgestelde inventaris steeds uitgaat van de feitelijke toestand van het goed. Zolang de door bezwaarindiener aangehaalde sloop niet uitgevoerd werd en de erfgoedwaarde van het onroerend goed geacht wordt niet verloren te zijn gegaan, kan het onroerend erfgoed opgenomen worden in de inventaris.

Conclusie:

Het bezwaar heeft geen invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Burgerhuis" (erfgoedid 52306/aanduidingsid 106744), Lebonstraat 92 in Geel, wordt ongewijzigd opgenomen in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen.

Bezwaar B_000106: Zie bezwaar B_000071.

Bezwaar B_000107: Bezwaar bij de vaststelling van één relict: Boerenwoning (erfgoedid 301672/aanduidingsid 104984), Walenhoek 33, Antwerpen.

Bezwaarindiener dient bezwaar in tegen de opname van het pand op de vastgestelde inventaris. Het pand is gelegen in CHE-zone, woongebied met culturele, historische en/of esthetische waarde, namelijk de dorpskern van Zandvliet. Om een eigentijdse invulling mogelijk te maken, liet de eigenaar een CHE-rapport opmaken door een onderzoeksbureau in 2015. Op dat moment was het pand nog niet opgenomen in de wetenschappelijke of vastgestelde inventaris. De conclusie van dat CHE-rapport is dat er van de originele 19de-eeuwse bouwfase weinig bewaard is en dat het ruime perceel met kwaliteitsvolle binnenplaats zich bij uitstek leent tot reconversie in het kader van collectief wonen.

Stedenbouwkundig attest:

Op basis van dit onderzoek werd in 2017 een stedenbouwkundige aanvraag ingediend, waarbij werd voorzien in de afbraak van de huidige gebouwen. Het zou wel de bedoeling zijn de elementen van de vroegere hoeve-architectuur te verwerken in de nieuwbouw, bv. baksteenmetselwerk, dakvorm enz.

In een arrest van de RvVB van 25/8/15 A/2015/0495 werd gestipuleerd dat gebouwen in CHE-zone of in inventaris bouwkundig erfgoed gesloopt kunnen worden indien kan aangetoond worden dat deze gebouwen geen erfgoedwaarde meer bezitten of door hun staat van gesteldheid niet meer voldoen. Zowel in het CHE-rapport als in de aanvraag voor stedenbouwkundig attest werd aangetoond dat de authenticiteit ver weg is en dat de kwaliteit van de constructie te wensen over laat. Het is volgens bezwaarindiener onhaalbaar om de huidige constructie te behouden in functie van hedendaags wooncomfort.

Inventaris:

Het pand werd in 2015 toegevoegd aan de inventaris bouwkundig erfgoed in opdracht van de stad Antwerpen. De inventarisopdracht werd uitgevoerd door het onderzoeksbureau dat ook het CHE-rapport in opdracht van de eigenaar opstelde. Dat is ongeloofwaardig: op basis van hetzelfde rapport wordt hier geargumenteed dat het pand voldoende erfgoedwaarde heeft voor opname in de inventaris bouwkundig erfgoed. Op basis van deze tegenstrijdigheid wordt de schrapping van het pand uit de inventaris gevraagd.

Behandeling van het bezwaar:

Bezwaarindiener verzet zich tegen de opname van het goed Walenhoek 33 in Zandvliet in de inventaris van het bouwkundig erfgoed en wijst hiertoe op de beperkte erfgoedwaarde die zou blijken uit het CHE-rapport en de aanvraag voor een stedenbouwkundig attest voor een nieuwbouwproject.

Vooreerst dient opgemerkt te worden dat enkel de bouwkundige onderdelen die zowel aangeduid worden in de beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken, de beknopte

karakterisering van het erfgoedobject ('erfgoedtype', 'datering', 'stijl of cultuur') als de afbakening op het plan (polygoon) erfgoedwaarde bezitten en onderdeel uit te maken van het erfgoedrelict. In voorliggend geval wordt enkel het volume van het voorhuis (boerenwoning) beschreven op basis van de aanwezige erfgoedkenmerken en -elementen. De overige bouwkundige onderdelen die zich op het perceel bevinden worden niet beschreven en worden als dusdanig geacht niet mee vastgesteld te zijn. Voor de afbakening op het plan wordt echter steeds uitgegaan van het perceel, waardoor op de vraag van bezwaarindiener niet kan worden ingegaan. De afbakening van het relict blijft ongewijzigd.

Bezwaarindiener meent dat het CHE-rapport aantoont dat het relict slechts over beperkte erfgoedwaarde bezit. In het door bezwaarindiener bijgevoegd rapport wordt nochtans uitgebreid ingegaan op verschillende elementen die de erfgoedwaarden van het goed onderschrijven en het herkenbaar en representatief karakter van de voormalige boerenwoning aantonen. Zo wordt onder meer verwezen naar de vroeg-19de-eeuwse ontstaanscontext en stelselmatige uitbreiding van het boerenbedrijf. Uit de beschrijving van het boerenhuis blijkt eveneens dat het goed wat betreft exterieur een gaaf bewaard voorbeeld vormt van een tussenoorlogse boerenwoning met mogelijk 19de-eeuwse kern. De opname in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed wordt als dusdanig gegrond geacht.

Conclusie:

Het bezwaar heeft geen invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Boerenwoning" (erfgoedid 301672/aanduidingsid 104984), Walenhoek 33 in Antwerpen, wordt ongewijzigd opgenomen in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen.

Bezwaar B_000108 en B_000282: Bezwaar bij de vaststelling van een relict: Dorpswoningen (erfgoedid 52873/aanduidingsid 110589), Arendonkseweg 20-22, Mol.

Bezwaar B_000108 en B_000282 zijn identiek.

Bezwaarindiener stelt dat (1) de voorgestelde opname van het onroerend goed in de inventaris van het bouwkundig erfgoed niet in overeenstemming is met de geldende regelgeving. Eveneens stelt bezwaarindiener dat uit de in concreto toetsing van het onroerend goed aan het vastgestelde afwegingskader blijkt dat (2) het onroerend goed niet over de vereiste actuele erfgoedwaarden beschikt om te worden opgenomen in de inventaris van het bouwkundig erfgoed.

Het pand is sinds 2009 opgenomen in de vastgestelde inventaris. Het pand wordt opnieuw voorgesteld voor opname in de vastgestelde inventaris, dit maal met openbaar onderzoek.

(1) de voorgestelde opname van het onroerend goed in de inventaris van het bouwkundig erfgoed niet in overeenstemming is met de geldende regelgeving: De inventarisatie is niet gebeurd conform de verplichtingen uit het Onroerenderfgoeddecreet, Onroerenderfgoedbesluit en het MB van 17 juli 2015 tot vaststelling van de inventarismethodologie voor de inventaris van het bouwkundig erfgoed. De (a) afweging van de erfgoedwaarde noch (b) de controle dat deze erfgoedwaarden voldoende goed bewaard zijn, zijn afdoende gebeurd. Bovendien heeft het onroerend goed geen actuele erfgoedwaarden meer.

(a) Beschrijving en afweging erfgoedwaarden: Om opgenomen te worden in de vastgestelde inventaris moet het goed een of meerdere erfgoedwaarden bezitten. Om dit na te gaan moet men gebruik maken van de vastgestelde inventarismethodologie. Noch de beschrijving noch het afwegingskader zijn conform de vereisten uit voormeld MB.

De beschrijving: MB schrijft verschillende soorten bronnen voor en kritische toetsing. In casu worden de dorpswoningen, zoals aangegeven op de fiche die in openbaar onderzoek ligt, slechts een zeer beperkte, nietszeggende en zeer algemene beschrijving gegeven van de beweerdte erfgoedwaarden. Bezwaarindiener citeert de beschrijving van het relict in de erfgoedobjectendatabank.

Uit de inventaris blijkt nergens dat er een afdoende en grondig onderzoek werd gedaan om de erfgoedwaarde te kunnen beoordelen. Er wordt slechts naar een bron verwezen, die zestien oud is, namelijk boekdeel 16N5 uit de reeks Bouwen door de Eeuwen heen.

Het afwegingskader: Dit dient te gebeuren op basis van de erfgoedwaarden en selectiecriteria. Er wordt louter verwezen naar de vermeende historische waarde en architecturale waarde, zonder nadere specificering. Er wordt niet verduidelijkt waarom het historische waarde zou hebben. De architecturale waarde wordt evenmin afdoende toegelicht. De typologie en het materiaalgebruik worden enkel in algemene termen beschreven zonder concreet te verwijzen naar welke erfgoedwaarde dit zou hebben. Uit de inventaris kan op geen enkele wijze worden afgeleid waarom er erfgoedwaarde aan dit pand zou kunnen worden toegekend. Er is daarenboven geen enkele verwijzing naar één van de vijf selectiecriteria aanwezig. De toetsing aan deze selectiecriteria is dus op geen enkele manier gemotiveerd.

Het voorliggende voorstel tot opname is een een op een overname van de vaststelling van 2009 (en van 2014). Daarin werd geen rekening gehouden met de inventarismethodologie, die later werd vastgesteld. Deze werd dus opgemaakt in strijd met de methodologie. Later is er geen controle ter plaatse meer geweest.

Dit is in strijd met algemene beginselen van behoorlijk bestuur. De loutere verwijzing naar de historische en architecturale erfgoedwaarde zonder nadere beschrijving en het gebrek aan selectiecriteria zijn een schending van het zorgvuldigheidsbeginsel en het motiveringsbeginsel.

(b) onvoldoende bewaard, gebrek aan actuele beoordeling: Het Onroerenderfgoedbesluit stelt dat het pand voldoende goed bewaard moet zijn. Een actuele beoordeling dringt zich op. Het pand werd niet bezocht. De laatste adrescontrole dateert van 2007, wat niet meer representatief is. Het interieur werd niet bezocht. Er is geen verzoek tot bezoek gericht aan de eigenaar. Er is geen nadere controle geweest van de huidige situatie. Dit is in strijd met de actieve onderzoeksplicht van ambtenaren. Er wordt hierbij door bezwaarindiener verwezen naar de beslissing van de Milieuhandhavingscollege van 15 december 2010.

(2) In concreto beoordeling: De panden hebben geen authentieke waarde meer en zijn niet beeldbepalend of uniek in de buurt. Bovendien verkeren de panden in slechte staat, zodat een opname niet opportuun en onterecht is. Een fotoreportage illustreert de bouwfysische staat.

Behandeling van het bezwaar:

Opmerkingen en bezwaren over feitelijkheden

1. Artikel 4.1.3, derde lid, 3° van het Onroerenderfgoeddecreet bepaalt dat tijdens het openbaar onderzoek opmerkingen en bezwaren over feitelijkheden kunnen worden ingediend en afgegeven bij het agentschap.

In het onderdeel 'beschrijving' op de pagina van het openbaar onderzoek over de vaststelling van de inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen wordt dit benadrukt en verduidelijkt in die zin dat de bezwaren enkel kunnen handelen over de gegevens van het voorliggend vaststellingsdossier, namelijk over de

afbakening op het plan, de benaming en de beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken. Ook kan worden gemeld dat het pand niet meer voldoende erfgoedwaarde bevat door een sloop of een verbouwing.

2. De bezwaarindiener merkt op dat de panden in slechte staat verkeren, zodat een opname niet opportuun en onterecht is. Voor de behandeling van de bezwaren hieromtrent kan verwezen worden naar het onderdeel 'in concreto' van de behandeling.
3. De bezwaarindiener voert voor het overige aan dat de voorgestelde opname van het onroerend goed in de inventaris van bouwkundig erfgoed niet in overeenstemming is met de geldende regelgeving. De inventarisatie zou niet gebeurd zijn conform de verplichtingen uit het Onroerenderfgoeddecreet, het Onroerenderfgoedbesluit en het ministerieel besluit van 17 juli 2015 tot vaststelling van de inventarismethodologie voor de inventaris van bouwkundig erfgoed. De bezwaarindiener formuleert voor het overige geen opmerkingen of bezwaren over feitelijkheden van het dossier. Het bezwaar is dienvolgens niet conform artikel 4.1.3. Onroerenderfgoeddecreet en dus enkel daarom al niet ontvankelijk.
4. Louter volledigheidshalve wordt hieronder beknopt ingegaan op de opgeworpen argumenten.

Volledigheidshalve :

5. De inventarismethodologie zoals deze blijkt uit de bijlage bij het ministerieel besluit van 17 juli 2015 werd volledig gevolgd. Deze bijlage vermeldt dat de Inventarisatiemethodologie voor de inventaris van bouwkundig erfgoed naast een inleiding volgende onderdelen bevat : (i) een korte beschrijving van de inventaris; (ii) de wijze van beschrijving van de erfgoedwaarden; (iii) het afwegingskader dat gehanteerd wordt om het onroerend erfgoed te waarderen: (a.) de erfgoedwaarden; (b.) de selectiecriteria

De bezwaarindiener betwist niet dat de methodologie een korte beschrijving van de inventaris bevat. Zij betwist wel dat aan de punten 2 en 3 zou zijn voldaan.

De wijze van beschrijving van de erfgoedwaarden

6. De bezwaarindiener stelt dat geen afdoende en grondig onderzoek is gebeurd om met voldoende kennis van zaken de erfgoedwaarde van het goed te kunnen beoordelen. De bezwaarindiener meent dat geen enkele geraadpleegde bron wordt opgenomen in de inventaris.
7. De inventarismethodologie zoals opgenomen in de bijlage bij het ministerieel besluit van 17 juli 2015 vermeldt welke bronnen bij het onderzoek worden geraadpleegd, als die beschikbaar en relevant zijn.

Het dossier over het pand van de bezwaarindiener, zoals het ter inzage werd gebracht via volgende link <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/52873>, verwijst naar het onroerend goed zelf als bron en naar de inventarissen en databanken van het agentschap. Eveneens wordt verwezen naar de wetenschappelijke reeks Bouwen door de Eeuwen heen in Vlaanderen. Het onderzoek voor opname werd bijkomend gestoffeerd door kadasteronderzoek in het Kadasterarchief Antwerpen. Er waren bijgevolg voldoende relevante bronnen bij het onderzoek betrokken.

8. De bezwaarindiener vermeldt geen andere bronnen, die beschikbaar en relevant zouden zijn voor het bouwkundig relict. Hij betwist niet de feitelijkheden die uit deze bronnen blijken.

Het afwegingskader

9. Om een afweging te maken of een onroerend goed kan worden opgenomen in de inventaris, stelt de inventarismethodologie dat rekening wordt gehouden met de erfgoedwaarden en de selectiecriteria. Zij worden niet afzonderlijk beschouwd, maar het is de totale beoordeling die het uitgangspunt vormt voor de evaluatie.
10. Als erfgoedwaarden wordt voor het pand van de bezwaarindiener de historische en de architecturale waarde aangeduid en toegelicht in de beschrijving. De bezwaarindiener betwist niet dat het pand deze erfgoedwaarden bezit en betwist ook niet de concrete omschrijving van deze waarden. Zij voert geen feitelijkheden aan die betrekking hebben op deze erfgoedwaarden. Zij stelt enkel dat er geen actuele toetsing zou zijn gebeurd, maar voert geen feitelijkheden aan dit aantonen dat de actuele toestand een impact zou hebben op deze erfgoedwaarden. Er kan naar het volgende onderdeel worden verwezen.
11. In de inventaris zou, volgens de bezwaarindiener, voor het betreffende pand geen verwijzing terug te vinden zijn naar de selectiecriteria. Dit is niet correct. Het is niet omdat de bewoordingen niet uitdrukkelijk verwijzen naar een selectie criterium dat niet in de beschrijving van het pand is terug te vinden dat het onroerend goed aan één (of meerdere) van deze selectiecriteria voldoet.

Er wordt onder meer verwezen naar de typologische en vormelijke aspecten van de dorpswoningen, evenals de kadastrale registratie van het goed in 1850. Uit de beschrijving van het erfgoedobject valt af te leiden dat het goed zowel aan het criterium herkenbaarheid als representativiteit voldoet. De bezwaarindiener voert geen feitelijkheden aan die deze omschrijving betwisten.

12. De bewaarindiener meent vervolgens dat door het louter overnemen van de bestaande vaststellingslijst geen rekening wordt gehouden met de Inventarismethodologie. Het onroerend goed was inderdaad reeds opgenomen in de inventaris van het bouwkundig erfgoed van 2009 en nadien vastgesteld in 2014.

Het loutere feit dat het pand ook reeds vroeger, op dezelfde wijze, was opgenomen in de inventaris, toont weliswaar niet aan dat de methodologie niet werd gevolgd. Uit de beschrijving en het afwegingskader zoals in de ter inzage gelegde dossier opgenomen, blijkt dat de inventarismethodologie wel in rekening werd gebracht. Reeds bij de eerdere vaststellingen werd trouwens vertrokken van eenzelfde wijze van methodologie. Deze werd later net verankerd in het ministerieel besluit van 17 juli 2015.

13. De bezwaarindiener roept tot slot bij dit onderdeel de schending in van de algemene beginselen van behoorlijk bestuur, met name het zorgvuldigheidsbeginsel en het motiveringsbeginsel, omdat niet zou zijn nagegaan aan welke selectiecriteria het goed voldoet om te worden opgenomen. Hoger bleek dat deze criteria wel zijn af te leiden uit de beschrijving van het pand. Er kan dan ook niet ernstig worden gesteld dat de eigenaar in het ongewisse zou blijven omtrent de motieven voor de opname van het pand op de inventaris.

Onvoldoende bewaard

14. De bezwaarindiener werpt op dat conform artikel 4.1.1. Onroerenderfgoedbesluit moet worden onderzocht of het onroerend goed dat men wenst te inventariseren, wel voldoende goed bewaard is.

Omdat het pand niet zou zijn bezocht, zou niet kunnen worden nagegaan of het goed voldoende goed bewaard is. Er zou geen deugdelijke inventarisering en controle van de juridische en feitelijke aspecten van het dossier voorliggen. Het loutere feit dat het reeds was opgenomen in de inventaris zou niet volstaan als bewijs van het feit dat het pand nog over de noodzakelijke en actuele erfgoedwaarde beschikt.

De laatste adrescontrole zou dateren van 2007 en er zou niet blijken of het interieur van het pand ook werd onderzocht.

15. Artikel 4.1.1. Onroerenderfgoedbesluit stelt dat een onroerend goed kan worden opgenomen in de inventaris van het bouwkundig erfgoed als het één of meer erfgoedwaarden bezit en voldoende goed bewaard is.

In casu werden als erfgoedwaarden de historische en de architecturale waarde aangeduid. De concrete omschrijving hiervan heeft enkel betrekking op de buitenzijde van het gebouw. Het feit dat de ambtenaren geen toegang hebben gevraagd en niet zou blijken of het interieur zou zijn onderzocht, is niet relevant voor de vaststelling van deze erfgoedwaarden.

Om een pand in de inventaris op te nemen volstaat het dat het één van de dertien decretaal bepaalde erfgoedwaarden bezit. In casu liggen die voor, zodat dit volstaat voor een opname in de inventaris. De beschrijving van deze erfgoedwaarden wordt door de bezwaarindiener niet aan de hand van feitelijkheden betwist.

16. De bezwaarindiener lijkt van mening dat ook het interieur diende te worden onderzocht omdat daaruit bijkomende erfgoedwaarden zouden blijken om tot inventarisatie over te gaan. Zij meent dus dat ook het interieur diende te worden opgenomen. Dit brengt niet mee dat de erfgoedwaarden die gekoppeld zijn aan het exterieur niet aanwezig zouden zijn.

17. Een onroerend goed heeft historische waarde als het getuigt van een (maatschappelijke) ontwikkeling, gebeurtenis, figuur, instelling of landgebruik uit het verleden van de mens.

Een onroerend goed heeft architecturale waarde als het getuigt van een fase of aspect van de (landschaps)architectuur of de bouwkunst in het verleden. Het kan gaan om een typologie, stijl oeuvre of materiaalgebruik.

Dergelijke waarden kunnen niet "geactualiseerd" worden zoals de bezwaarindiener lijkt te suggereren. Ook wanneer het pand in mindere goede staat zou zijn, sinds de eerste vaststellingen daaromtrent, zal het pand deze erfgoedwaarden blijven bezitten.

De bezwaarindiener voert niet aan dat het pand werd gesloopt of dermate werd verbouwd dat de vermelde erfgoedwaarden zouden zijn verdwenen.

18. Artikel 4.1.1. Onroerenderfgoedbesluit legt op dat het pand voldoende goed bewaard moet zijn om op een inventaris te kunnen worden opgenomen. De bezwaarindiener beweert niet dat dit niet zo zou zijn, enkel stelt hij dat het diende te worden geverifieerd.

In het kader van het openbaar onderzoek is het aan de bezwaarindiener om opmerkingen en bezwaren over feitelijkheden te geven. De bezwaarindiener merkt in casu niet op dat er geen voldoende goed bewaard pand zou voorliggen. Het mag duidelijk zijn dat, indien hij zou menen dat er geen voldoende goed bewaard pand zou voorliggen, hiervan het nodige feitelijke materiaal zou moeten voorleggen.

Op basis van desktoponderzoek bleek dat het goed in oktober 2015 (Mobile Mapping toepassing Informatie Vlaanderen) nog in een voldoende goed bewaarde toestand geregistreerd werd. Het zou niet realistisch zijn aan te nemen dat het pand op enkele jaren tijd niet meer voldoende goed bewaard zou zijn om in de inventaris te kunnen worden opgenomen.

De bezwaarindiener stelt volledig ten onrechte dat het pand zonder enige verificatie over het voldoende bewaard karakter, werd opgenomen in de inventaris.

19. Er ligt ook geenszins een schending van het zorgvuldigheidsbeginsel voor. Alle juridische en feitelijke aspecten werden onderzocht en gecontroleerd. De bezwaarindiener betwist geen van deze aspecten in concreto.
20. De vergelijking met de beslissing van het Milieuhandhavingscollege is niet relevant. Dit betreft een volledige andere feitelijke context.

In concreto

21. Bezwaarindiener merkt op dat de panden geen authentieke waarde meer hebben en niet beeldbepalend of uniek zijn in de buurt. Bezwaarindiener geeft aan dat de panden in slechte staat verkeren, zodat een opname niet opportuun en onterecht wordt geacht.

Vooreerst dient opgemerkt te worden dat de authentieke waarde van een onroerend goed, noch het beeldbepalend of uniek karakter van een goed officiële selectiecriteria voor opname in de inventaris zijn. Louter volledigheidshalve dient aangegeven te worden dat het erfgoedrelict in tegenstelling tot wat bezwaarindiener lijkt aan te geven wel degelijk een herkenbaar (authentiek) en representatief voorbeeld vormt van gekoppelde dorpswoningen in landelijke context uit het midden van de 19de eeuw. Op basis van het desktoponderzoek en de door bezwaarindiener aangeleverde foto's blijkt bovendien dat de erfgoedkenmerken en -elementen zoals opgenomen in de beschrijving van het erfgoedobject afdoende bewaard bleven. In de gemeente Mol zijn op heden slechts een zevental gelijkaardige relictten gekend die eveneens opgenomen werden in de inventaris van het bouwkundig erfgoed, waarvan slechts een gering aantal in landelijke context. Het pand is gelet op haar typologie en geïsoleerde landelijke ligging wel degelijk uniek in de buurt. Zoals reeds aangegeven werd op basis van desktoponderzoek vastgesteld dat het goed voldoende goed bewaard bleef. Bezwaarindiener voegt geen deskundig onderzoek toe aan haar schrijven, waaruit zou blijken dat het goed in een bouwfysische staat verkeert die een opname in de inventaris zou verhinderen. De opname in de inventaris wordt als dusdanig geacht gegrond te zijn.

Conclusie:

Het bezwaar heeft geen invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Dorpswoningen" (erfgoedid 52873/aanduidingsid 110589), Arendonkseweg 20-22 in Mol, wordt ongewijzigd opgenomen in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen.

Bezwaar B_000109: Opmerking bij de vaststelling van één relict: Villa (erfgoedid 1802/aanduidingsid 113055), Tisseltsesteenweg 84, Willebroek.

Bezwaarindiener reikt bijkomende informatie aan over het relict. Deze villa is gebouwd in 1927 en kreeg destijds de naam "Villa Yvonne". Bij de renovatiewerken anno 1980 werd deze naam verwijderd. Het ontwerp is, zoals ook vermeld in de inventaris, van architect Chabot, en vertoont sterk gelijkenissen met Villa Buitenrust en Villa Ilonka in Mechelen.

Behandeling van het bezwaar:

De informatie aangedragen door de bezwaarindiener is correct en levert nieuwe inzichten aan over voorliggend relict. De informatie wordt verwerkt in de fiche van het erfgoedobject als aanvullende informatie bij de bestaande beschrijving. Daarin wordt het bouwjaar en de link met de twee villa's in Mechelen vermeld. Ook wordt de benaming van het erfgoedrelict gewijzigd: in plaats van "Villa" wordt het relict vastgesteld met de titel "Villa Yvonne". De beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken wordt aangepast, waarbij de bouwdatum wordt verwerkt: "De art-decogetinte villa in omhaagde tuin werd in 1927 gebouwd naar ontwerp van architect Jos Chabot."

Conclusie:

Het bezwaar heeft invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Villa" (erfgoedid 1802/aanduidingsid 113055) wordt met gewijzigde benaming en gewijzigde beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken opgenomen in de vaststelling van de inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen. De benaming wordt "Villa Yvonne". De beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken wordt: "De art-decogetinte villa in omhaagde tuin werd in 1927 gebouwd naar ontwerp van architect Jos Chabot."

B_000110 en B_000209: Twee identieke bezwaren bij de vaststelling van één relict: Landgoed 't Kasteeltje (erfgoedid 46950/aanduidingsid 97849), Zwart Goor 2, Steenweg op Weelde 15, Merksplas.

Bezwaarindiener heeft geen bezwaar tegen de opname van het landhuis 't Kasteeltje in de inventaris bouwkundig erfgoed. Wel stelt bezwaarindiener dat de wijze van opname niet in overeenstemming is met de geldende wetgeving en dat geen rekening werd gehouden met de actuele situatie. Verder wordt gesteld dat de afbakening op het plan niet correct is aangezien verschillende onroerende goederen onterecht deel uitmaken van de polygoon.

Bezwaarindiener stelt dat het officiële adres van het landhuis Zwarte Goor 1 is, en niet Zwarte Goor 2, zoals in de vaststelling wordt gezegd.

Beschrijving relict: Bezwaarindiener maakt onderscheid tussen deze drie groepen die deel uitmaken van het relict:

1. Landhuis 't Kasteeltje, Zwarte Goor 1, Afd. 1 Sectie C, 3w4
2. De bijgebouwen die staan vermeld op de fiche:
 - i. voormalige almoezeniershuis, huidige pastorie, Zwarte Goor 1, Afd. 1 Sectie C, 1x2
 - ii. voormalige schuur en serrecomplex (nu technische dienst): Zwarte Goor 1, Afd. 1 Sectie C, 2c3
 - iii. hokken kippenbedrijf (nu Kromvenhoeve en Koffiepotje), Zwarte Goor 1, Afd. 1, Sectie C, 1y2.
3. De overige goederen op het terrein
 - i. kerststal, Zwarte Goor 1, Afd. 1, Sectie C, 1y2
 - ii. villa 3/4, Zwarte Goor 1, Afd. 1 Sectie C, 2p3

- iii. brandweerarsenaal, pomphuis, HS-cabine, archief, Zwarte Goor 1, Afd. 1, Sectie C, 2p3

Uit de polygoon blijkt dat niet enkel het landhuis en de voormalige bijgebouwen, maar ook de overige onroerende goederen die zich op het terrein bevinden tot de vaststelling te behoren.

1) Bezwaar tegen opname van de niet in de fiche vermelde gebouwen
Bezwaarindieners verzet zich tegen de opname van de kerststal, de villa, brandweerarsenaal, pomphuis, HS-cabine en archief, omdat deze niet in de beschrijving van het landhuis bevinden. Uit bijgevoegde foto's blijkt dat deze panden geen erfgoedwaarde hebben.

De kerststal is gebouwd begin jaren 1990 door eigen personeel. Villa 3/4 is een pand uit de jaren 1960 zonder erfgoedwaarde. Het brandweerarsenaal/pomphuis is een witgeschilderde lage constructie zonder erfgoedwaarde. De HS-cabine en het archief dateren uit de jaren 1960, in eenvoudige lage witte gebouwen zonder erfgoedwaarde.

Bezwaarindieners vraagt deze gebouwen uit de polygoon te verwijderen.

2) Bezwaar tegen en opmerkingen bij opname van de in de beschrijving opgenomen bijgebouwen en het landhuis

Bezwaarindieners stelt dat (1) de voorgestelde opname van het onroerend goed in de inventaris van het bouwkundig erfgoed niet in overeenstemming is met de geldende regelgeving. Eveneens stelt bezwaarindieners dat uit de in concreto toetsing van het onroerend goed aan het vastgestelde afwegingskader blijkt dat (2) het onroerend goed niet over de vereiste actuele erfgoedwaarden beschikt om te worden opgenomen in de inventaris van het bouwkundig erfgoed.

(1) de voorgestelde opname van het onroerend goed in de inventaris van het bouwkundig erfgoed niet in overeenstemming is met de geldende regelgeving: De inventarisatie is niet gebeurd conform de verplichtingen uit het Onroerenderfgoeddecreet, Onroerenderfgoedbesluit en het MB van 17 juli 2015 tot vaststelling van de inventarismethodologie voor de inventaris van het bouwkundig erfgoed. De (a) afweging van de erfgoedwaarde noch (b) de controle dat deze erfgoedwaarden voldoende goed bewaard zijn, zijn afdoende gebeurd. Bovendien heeft het onroerend goed geen actuele erfgoedwaarden meer.

(a) Beschrijving en afweging erfgoedwaarden: Om opgenomen te worden in de vastgestelde inventaris moet het goed een of meerdere erfgoedwaarden bezitten. Om dit na te gaan moet men gebruik maken van de vastgestelde inventarismethodologie. Noch de beschrijving noch het afwegingskader zijn conform de vereisten uit voormeld MB. De beschrijving: MB schrijft verschillende soorten bronnen voor en kritische toetsing. In de fiche is enkel een zeer beperkt, nietszeggende en zeer algemene beschrijving gegeven van de beweerdde erfgoedwaarden. De beschrijving wordt geciteerd. Er is slechts één literaire bron vermeld die al meer dan 15 jaar oud is, namelijk boekdeel 16N4 van Bouwen door de Eeuwen Heen. Verder is er een boek uit 1996 vermeld als bibliografie. Er is maar één recente foto uit 2016, van het Sint-Jozefbeeld. Er zijn helemaal geen foto's van het kippenhok, van de schuur en de serre.

Het afwegingskader: Dit dient te gebeuren op basis van de erfgoedwaarden en selectiecriteria. Uit de fiche kan niet afgeleid worden wat concreet de waarden zijn voor deze gebouwen. In de fiche is geen enkele verwijzing naar een van de vijf selectiecriteria. De toetsing aan deze selectiecriteria is dus op geen enkele manier gemotiveerd.

Het voorliggende voorstel tot opname is een een op een overname van de vaststelling van 2009. Daarin werd geen rekening gehouden met de inventarismethodologie, die later werd vastgesteld. Deze werd dus opgemaakt in strijd met de methodologie.

Dit is in strijd met algemene beginselen van behoorlijk bestuur. De loutere verwijzing naar de historische, architecturale, ruimterijk-structurerende, volkskundige en artistieke erfgoedwaarde zonder nadere beschrijving en het gebrek aan selectiecriteria zijn een schending van het zorgvuldigheidsbeginsel en het motiveringsbeginsel.

(b) onvoldoende bewaard, gebrek aan actuele beoordeling: Het Onroerenderfgoedbesluit stelt dat het pand voldoende goed bewaard moet zijn. Een actuele beoordeling dringt zich op. Het goed werd niet bezocht. De laatste adrescontrole dateert van 2007, wat niet meer representatief is. Het interieur werd niet bezocht. Er werd geen verzoek tot toegang gericht aan de eigenaar. Er is geen nadere controle geweest van de huidige situatie.

Er wordt geen rekening gehouden met de wijzigingen, met de actuele situatie. De bijgebouwen kregen een nieuwe functie, waardoor hun karakter sterk wijzigde. Ook de beschrijving van het landhuis is niet meer actueel: het terras is verwijderd, de pergola is verdwenen, de betonnen zitbankjes en waterput rond de vijver zijn er niet meer. Er is betonrot in veel constructies, waarmee geen rekening werd gehouden. Dit wordt geïllustreerd met foto's.

Er wordt hierbij door bezwaarindiener verwezen naar de beslissing van de Milieuhandhavingcollege van 15 december 2010.

(2) De in concreto toetsing van het onroerend goed wijst uit dat de bijgebouwen niet over actuele erfgoedwaarden beschikken. De bijgebouwen hebben geen authentieke waarde meer en zijn niet beeldbepalend of uniek in de buurt. De wijzigingen hebben hun oorspronkelijke karakter aangetast. Ze hebben ook een totaal andere functie. De hokken van het kippenbedrijf en de schuur en serre zijn niet meer in oorspronkelijke staat. Zij hebben geen erfgoedwaarde meer. Dat geldt ook voor de schuur en de serres. Er is maar een deel van het gebouw bewaard. In 1988 is verbouwd en een deel nieuw gebouwd. De bouwstijl past niet bij de andere panden op het domein.

Conclusie van het bezwaar: De bijgebouwen vermeld in de beschrijving bezitten geen erfgoedwaarde meer. De andere onroerende goederen hebben nooit erfgoedwaarde gehad. De bijgebouwen dienen dus allemaal uit de polygoon te worden verwijderd en te worden geschrapt uit de vaststelling. De wijze waarop 't Kasteeltje wordt voorgesteld voor de vaststelling is manifest onwettig. Hoewel bezwaarindiener in se geen bezwaar heeft tegen de opname in de vastgestelde inventaris, wijst men er op dat dit dient te gebeuren volgens de in decreet vermelde modaliteiten.

Behandeling van het bezwaar:

Opmerkingen en bezwaren over feitelijkheden

1. Artikel 4.1.3, derde lid, 3° van het Onroerenderfgoeddecreet bepaalt dat tijdens het openbaar onderzoek opmerkingen en bezwaren over feitelijkheden kunnen worden ingediend en afgegeven bij het agentschap.

In het onderdeel 'beschrijving' op de pagina van het openbaar onderzoek over de vaststelling van de inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen wordt dit benadrukt en verduidelijkt in die zin dat de bezwaren enkel kunnen handelen over de gegevens van het voorliggend vaststellingsdossier, namelijk over de afbakening op het plan, de benaming en de beschrijving op basis van de

erfgoedkenmerken. Ook kan worden gemeld dat het pand niet meer voldoende erfgoedwaarde bevat door een sloop of een verbouwing.

2. De bezwaarindiener geeft aan dat uit de afbakening op het plan (de polygoon) blijkt dat de intentie tot opname in de inventaris niet beperkt blijft tot het landhuis 't Kasteeltje en een aantal van zijn voormalige bijgebouwen maar dat de intentie tot opname ook uitgebreid wordt tot de overige onroerende goederen die zich op het terrein bevinden. Bezwaarindiener verzet zich tegen de opname van de kerststal, de villa 3/4, het brandweerarsenaal, de HS-cabine en het archief. Bezwaarindiener wijst hiervoor naar de fiche die momenteel in openbaar onderzoek ligt. De beschrijving heeft enkel betrekking op het landhuis 't Kasteeltje en een aantal van zijn voormalige bijgebouwen. Bezwaarindiener geeft aan dat de overige gebouwen geen enkele erfgoedwaarde bezitten en bijgevolg niet beschermenswaardig zijn.
3. In het vaststellingsdossier dat voorligt in openbaar onderzoek wordt aangeduid wat vastgesteld is in zowel de beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken, de beknopte karakterisering ('erfgoedtype', 'datering', 'stijl of cultuur') als de afbakening op het plan (polygoon). Enkel onroerende goederen die zowel in de beschrijving, de beknopte karakterisering als op het plan aangeduid worden, worden verondersteld erfgoedwaarde te bezitten en onderdeel uit te maken van het vast te stellen erfgoedrelict. Gelet op het feit dat de door bezwaarindiener vermelde gebouwen noch vermeld worden in de beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken, noch aangeduid worden in de beknopte karakterisering van het onroerend goed worden deze geacht geen erfgoedwaarde te bezitten en als dusdanig niet mee vastgesteld te zijn.
4. De bezwaarindiener voert voor het overige aan dat de voorgestelde opname van het onroerend goed in de inventaris van bouwkundig erfgoed niet in overeenstemming is met de geldende regelgeving. De inventarisatie zou niet gebeurd zijn conform de verplichtingen uit het Onroenderfgoeddecreet, het Onroenderfgoedbesluit en het ministerieel besluit van 17 juli 2015 tot vaststelling van de inventarismethodologie voor de inventaris van bouwkundig erfgoed. De bezwaarindiener formuleert voor het overige geen opmerkingen of bezwaren over feitelijkheden van het dossier. Het bezwaar is voor het overige niet conform artikel 4.1.3. Onroenderfgoeddecreet en dus enkel daarom al niet ontvankelijk.
5. Louter volledigheidshalve wordt hieronder beknopt ingegaan op de opgeworpen argumenten.

Volledigheidshalve :

6. De inventarismethodologie zoals deze blijkt uit de bijlage bij het ministerieel besluit van 17 juli 2015 werd volledig gevolgd. Deze bijlage vermeldt dat de Inventarisatiemethodologie voor de inventaris van bouwkundig erfgoed naast een inleiding volgende onderdelen bevat : (i) een korte beschrijving van de inventaris; (ii) de wijze van beschrijving van de erfgoedwaarden; (iii) het afwegingskader dat gehanteerd wordt om het onroerend erfgoed te waarderen: (a.) de erfgoedwaarden; (b.) de selectiecriteria

De bezwaarindiener betwist niet dat de methodologie een korte beschrijving van de inventaris bevat. Zij betwist wel dat aan de punten 2 en 3 zou zijn voldaan.

De wijze van beschrijving van de erfgoedwaarden

7. De bezwaarindiener stelt dat geen afdoende en grondig onderzoek is gebeurd om met voldoende kennis van zaken de erfgoedwaarde van het goed te kunnen beoordelen.

De bezwaarindiener meent dat geen enkele geraadpleegde bron wordt opgenomen in de inventaris.

8. De inventarismethodologie zoals opgenomen in de bijlage bij het ministerieel besluit van 17 juli 2015 vermeldt welke bronnen bij het onderzoek worden geraadpleegd, als die beschikbaar en relevant zijn.

Het dossier over het pand van de bezwaarindiener, zoals het ter inzage werd gebracht via volgende link <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/46950>, verwijst naar het onroerend goed zelf als bron en naar de inventarissen en databanken van het agentschap. Eveneens wordt verwezen naar de wetenschappelijke reeks Bouwen door de Eeuwen heen in Vlaanderen en een publicatie van Janssen H. (1996). Er werden bijgevolg voldoende relevante bronnen bij het onderzoek betrokken.

9. De bezwaarindiener vermeldt geen andere bronnen, die beschikbaar en relevant zouden zijn voor het bouwkundig relict. Hij betwist niet de feitelijkheden die uit deze bronnen blijken.

Het afwegingskader

10. Om een afweging te maken of een onroerend goed kan worden opgenomen in de inventaris, stelt de inventarismethodologie dat rekening wordt gehouden met de erfgoedwaarden en de selectiecriteria. Zij worden niet afzonderlijk beschouwd, maar het is de totale beoordeling die het uitgangspunt vormt voor de evaluatie.
11. Als erfgoedwaarden wordt voor het pand van de bezwaarindiener de historische, de architecturale waarde, de ruimtelijk-structurerende waarde, de volkskundige waarde en de artistieke waarde aangeduid en toegelicht in de beschrijving. De bezwaarindiener betwist niet dat het pand deze erfgoedwaarden bezit en betwist ook niet de concrete omschrijving van deze waarden. Zij voert geen feitelijkheden aan die betrekking hebben op deze erfgoedwaarden. Zij stelt enkel dat er geen actuele toetsing zou zijn gebeurd, maar voert geen feitelijkheden aan dit aantonen dat de actuele toestand een impact zou hebben op deze erfgoedwaarden. Er kan naar het volgende onderdeel worden verwezen.
12. In de inventaris zou, volgens de bezwaarindiener, voor het betreffende pand geen verwijzing terug te vinden zijn naar de selectiecriteria. Dit is niet correct. Het is niet omdat de bewoordingen niet uitdrukkelijk verwijzen naar een selectie criterium dat niet in de beschrijving van het pand is terug te vinden dat het onroerend goed aan één (of meerdere) van deze selectiecriteria voldoet.

In de beschrijving van het erfgoedobject wordt uitgebreid ingegaan op de historiek van het domein, die teruggaat tot de ontginning van het Zwartgoorgebied (heide- en vennengebied) in de 19de eeuw en naderhand ontwikkeld werd door François Spingard in 1856 met bouw van het eigenlijk kasteel. In de historiek wordt eveneens ingegaan op de gebruiks- en bewonersgeschiedenis van het landgoed tot op heden. Een opschrift op de achterzijde van de toegangspoort in sierbeton uit 1926 verwijst naar de oorsprong van het domein en link met haar geografische context: "Vroeger vennen gagel en heide/Heden velden bossen en weiden". Uit de beschrijving van het erfgoedobject valt op te maken dat het onroerend goed voldoet aan volgende criteria: herkenbaarheid, representativiteit als contextwaarde zijn terug te vinden in deze omschrijving. De opname in de inventaris als representatief en gaaf bewaard voorbeeld van een landgoed in een specifiek ontginningsgebied (heide- en vennengebied) wordt als dusdanig geacht gegrond te zijn.

13. De bewaarindiener meent vervolgens dat door het louter overnemen van de bestaande vaststellingslijst geen rekening wordt gehouden met de Inventarismethodologie. Het onroerend goed was inderdaad reeds opgenomen in de inventaris van het bouwkundig erfgoed van 2009 en nadien vastgesteld in 2014.

Het loutere feit dat het goed ook reeds vroeger, op dezelfde wijze, was opgenomen in de inventaris, toont weliswaar niet aan dat de methodologie niet werd gevolgd. Uit de beschrijving en het afwegingskader zoals in de ter inzage gelegde dossier opgenomen, blijkt dat de inventarismethodologie wel in rekening werd gebracht. Reeds bij de eerdere vaststellingen werd trouwens vertrokken van eenzelfde wijze van methodologie. Deze werd later net verankerd in het ministerieel besluit van 17 juli 2015.

14. De bezwaarindiener roept tot slot bij dit onderdeel de schending in van de algemene beginselen van behoorlijk bestuur, met name het zorgvuldigheidsbeginsel en het motiveringsbeginsel, omdat niet zou zijn nagegaan aan welke selectiecriteria het goed voldoet om te worden opgenomen. Hoger bleek dat deze criteria wel zijn af te leiden uit de beschrijving van het pand. Er kan dan ook niet ernstig worden gesteld dat de eigenaar in het ongewisse zou blijven omtrent de motieven voor de opname van het pand op de inventaris.

Onvoldoende bewaard

15. De bezwaarindiener werpt op dat conform artikel 4.1.1. Onroerenderfgoedbesluit moet worden onderzocht of het onroerend goed dat men wenst te inventariseren, wel voldoende goed bewaard is.

Omdat het pand niet zou zijn bezocht, zou niet kunnen worden nagegaan of het goed voldoende goed bewaard is. Er zou geen deugdelijke inventarisering en controle van de juridische en feitelijke aspecten van het dossier voorliggen. Het loutere feit dat het reeds was opgenomen in de inventaris zou niet volstaan als bewijs van het feit dat het pand nog over de noodzakelijke en actuele erfgoedwaarde beschikt.

De laatste adrescontrole zou dateren van 2007 en er zou niet blijken of het interieur van het pand ook werd onderzocht.

16. De bezwaarindiener voert aan dat het gevelbreed terras van het landhuis met breukstenen trappartijen en betonnen balustrade, waarvan melding wordt gemaakt in de inventarisfiche om veiligheidsredenen reeds afgebroken werd. Ook de pergola over de volle breedte is volledig afgebrokkeld en verdwenen. Bezwaarindiener merkt op dat de betonnen zitbankjes en waterput rond de vijver aangetast zijn door betonrot en een gevaar voor de veiligheid vormen.

Ondanks het feit dat deze onderdelen als erfgoedelementen bij het landhuis met tuin in de inventarisfiche vernoemd worden, doet de slechte bouwfysische toestand of het verlies van deze erfgoedelementen de erfgoedwaarde van het landgoed geenszins teniet. Behoudens deze elementen zijn de overige erfgoedkenmerken en -elementen van het landhuis en de beschreven bijgebouwen nog allen intact bewaard. De door bezwaarindiener aangehaalde bouwfysische gebreken hebben als dusdanig weinig impact op de erfgoedwaarde van de site.

17. Artikel 4.1.1. Onroerenderfgoedbesluit stelt dat een onroerend goed kan worden opgenomen in de inventaris van het bouwkundig erfgoed als het één of meer erfgoedwaarden bezit en voldoende goed bewaard is.

In casu werden als erfgoedwaarden de historische waarde, de architecturale waarde, de ruimtelijk-structurerende waarde, de volkskundige waarde en de artistieke waarde aangeduid. De concrete omschrijving hiervan heeft enkel betrekking op de buitenzijde van het gebouw. Het feit dat de ambtenaren geen toegang hebben gevraagd en niet zou blijken of het interieur zou zijn onderzocht, is niet relevant voor de vaststelling van deze erfgoedwaarden.

Om een pand in de inventaris op te nemen volstaat het dat het één van de dertien decretaal bepaalde erfgoedwaarden bezit. In casu liggen die voor, zodat dit volstaat voor een opname in de inventaris. De beschrijving van deze erfgoedwaarden wordt door de bezwaarindiener niet aan de hand van feitelijkheden betwist.

18. De bezwaarindiener lijkt van mening dat ook het interieur diende te worden onderzocht omdat daaruit bijkomende erfgoedwaarden zouden blijken om tot inventarisatie over te gaan. Zij meent dus dat ook het interieur diende te worden opgenomen. Dit brengt niet mee dat de erfgoedwaarden die gekoppeld zijn aan het exterieur niet aanwezig zouden zijn.

19. Een onroerend goed heeft historische waarde als het getuigt van een (maatschappelijke) ontwikkeling, gebeurtenis, figuur, instelling of landgebruik uit het verleden van de mens.

Een onroerend goed heeft architecturale waarde als het getuigt van een fase of aspect van de (landschaps)architectuur of de bouwkunst in het verleden. Het kan gaan om een typologie, stijl oeuvre of materiaalgebruik.

Een onroerend goed heeft ruimtelijk-structurerende waarde als het de ruimte ordent, afbakent, structureert of de blik leidt.

Een onroerend goed heeft volkskundige waarde als het getuigt van gebruiken en gewoonten, voorstellingen en tradities van een specifieke bevolkingsgroep of gemeenschap in het verleden.

Een onroerend goed heeft artistieke waarde als het getuigt van het kunstzinnige streven van de mens in het verleden.

Dergelijke waarden kunnen niet “geactualiseerd” worden zoals de bezwaarindiener lijkt te suggereren. Ook wanneer het pand in mindere goede staat zou zijn, sinds de eerste vaststellingen daaromtrent, zal het pand deze erfgoedwaarden blijven bezitten.

20. Artikel 4.1.1. Onroerenderfgoedbesluit legt op dat het pand voldoende goed bewaard moet zijn om op een inventaris te kunnen worden opgenomen. De bezwaarindiener beweert niet dat dit niet zo zou zijn, enkel stelt hij dat het diende te worden geverifieerd.

In het kader van het openbaar onderzoek is het aan de bezwaarindiener om opmerkingen en bezwaren over feitelijkheden te geven. De bezwaarindiener merkt behoudens de aangifte van enkele verdwenen erfgoedelementen niet op dat er geen voldoende goed bewaard pand zou voorliggen. Het mag duidelijk zijn dat, indien hij zou menen dat er geen voldoende goed bewaard pand zou voorliggen, hiervan het nodige feitelijke materiaal zou moeten voorleggen. Ook op de burger rust een zorgvuldigheidsplicht.

De foto's op <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/46950> dateren bovendien 2016. Hieruit blijkt een voldoende goed bewaard pand. Het zou niet realistisch zijn aan te

nemen dat het pand op enkele jaren tijd niet meer voldoende goed bewaard zou zijn om in de inventaris te kunnen worden opgenomen.

De bezwaarindiener stelt volledig ten onrechte dat het pand zonder enige verificatie over het voldoende bewaard karakter, werd opgenomen in de inventaris.

21. Er ligt ook geenszins een schending van het zorgvuldigheidsbeginsel voor. Alle juridische en feitelijke aspecten werden onderzocht en gecontroleerd. De bezwaarindiener betwist geen van deze aspecten in concreto.
22. De vergelijking met de beslissing van het Milieuhandhavingscollege is niet relevant. Dit betreft een volledige andere feitelijke context.

In concreto

23. Bezwaarindiener merkt op dat de bijgebouwen geen authentieke waarde meer hebben en niet beeldbepalend of uniek zijn in de buurt. Deze hebben bovendien doorheen de tijd aanzienlijke aanpassingen ondergaan, waardoor het oorspronkelijk karakter aanzienlijk gewijzigd is en zij over geen enkele erfgoedwaarde meer beschikken. Bezwaarindiener geeft aan dat zowel de hokken van het voormalig kippenbedrijf als de bewaarde schuur van voormalig serrecomplex zich niet meer in hun oorspronkelijke staat bevinden. Bezwaarindiener geeft aan dat de schuur bij het voormalig serrecomplex deels gebouwd werd in 1988, waarbij de bouwstijl niet bij de andere gebouwen op het domein aansluit.

Vooreerst dient opgemerkt te worden dat de authentieke waarde van een onroerend goed, noch het beeldbepalend of uniek karakter officiële selectiecriteria voor opname in de inventaris uitmaken. Louter volledigheidshalve dient aangegeven te worden dat het erfgoedrelict in tegenstelling tot wat bezwaarindiener lijkt aan te geven wel degelijk een herkenbaar en authentiek voorbeeld vormt van een landhuis uit het derde kwart van de 19de eeuw dat aanpassingen kende in het interbellum. Op basis van de foto's zoals bijgevoegd in de inventaris en de door bezwaarindiener aangereikte foto's blijkt het goed immers nog steeds een goed herkenbare uitdrukking te zijn van zijn oorspronkelijke functie, uitzicht en vormgeving. De door bezwaarindiener aangehaalde aanbouw uit 1988 bij het historisch schuurvolume wordt op basis van de gegevens uit het vaststellingsdossier geacht niet mee vastgesteld te zijn. Deze wordt immers noch in de beknopte karakterisering van het erfgoedrelict, noch in de beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken aangeduid als erfgoedkenmerk of -element. De overige door bezwaarindiener aangehaalde volumes worden geacht nog voldoende goed bewaard te zijn voor opname en maken onderdeel uit van voorliggend vast te stellen erfgoedrelict.

Conclusie:

Het bezwaar heeft geen invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Landgoed 't Kasteeltje" (erfgoedid 46950/aanduidingsid 97849), Zwart Goor 2, Steenweg op Weelde 15 in Merksplas, wordt ongewijzigd opgenomen in de vastgestelde inventaris van het bouwkundige erfgoed in de provincie Antwerpen.

Bezwaar B_000111 en B_000173: Twee identieke bezwaarschriften met opmerkingen bij de vaststelling van zes relictten in Duffel:

- Woning Michel De Winter (erfgoedid 2600/aanduidingsid 106396), Handelsstraat 1
- Boerenwoning (erfgoedid 2666/aanduidingsid 106454), Lintsesteenweg 235
- Kasteel Wouwendonk (erfgoedid 2698/aanduidingsid 106476), Rooienberg 21B
- Cinema Plaza (erfgoedid 2602/aanduidingsid 106401), Handelsstraat 6

- Sint-Martinuskerk met omgeving (erfgoedid 300142/aanduidingsid 97733), Kerkstraat, Rooienberg, Stationsstraat
- Parochiekerk Sint-Martinus (erfgoedid 2631/aanduidingsid 106421), Kerkstraat 27

1. *Woning Michel de Winter*. Bezwaarindiener stelt dat dit pand zal verdwijnen. De stedenbouwkundige vergunning voor het slopen van een gebouw en het bouwen van een meergezinswoning met handelsruimte, Handelsstraat 1 te Duffel, werd in beroep verleend door de deputatie van de provincie Antwerpen in zitting van 23/11/2017.

Behandeling van het bezwaar:

IOED Igemo bevestigt op 7/2/19 dat de woning nog bewaard is en dat dit nog niet werd gesloopt. Daarom kan met dit bezwaar nog geen rekening gehouden worden. Op moment van openbaar onderzoek en behandeling van het bezwaar is het pand voldoende goed bewaarde om te worden vastgesteld.

Conclusie:

Het bezwaar heeft geen invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Woning Michel De Winter" (erfgoedid 2600/aanduidingsid 106396), Handelsstraat 1 in Duffel, wordt ongewijzigd opgenomen in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen.

2. *Boerenwoning*. Bezwaarindiener meldt dat dit pand op 17 juni 2018 - dus tijdens het openbaar onderzoek en zonder sloopvergunning - onrechtmatig gesloopt is.

Behandeling van het bezwaar:

Als een pand gesloopt is, kan het niet opgenomen worden in het vaststellingsbesluit, ongeacht of de sloop wettig vergund is. De erfgoedwaarden zijn immers niet meer bewaard. In de fiche van het erfgoedobject wordt de status aangepast van bewaard naar gesloopt. Het aanduidingsobject 106454, zoals voorgelegd tijdens het openbaar onderzoek, zal niet worden vastgesteld. Het onroerend goed wordt geschrapt uit de vastgestelde inventaris.

Conclusie:

Het bezwaar heeft invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Boerenwoning" (erfgoedid 2666/aanduidingsid 106454), Lintsesteenweg 235 in Duffel, wordt niet mee opgenomen in de vastgestelde inventaris van de provincie Antwerpen. Het onroerend goed wordt daarenboven geschrapt uit de inventaris vastgesteld door de administrateur-generaal van het agentschap Onroerend Erfgoed op 28 november 2014, omdat het niet langer voldoende goed bewaard is.

3. *Kasteel Wouwendonk*. Bezwaarindiener meldt dat de historiek over het kasteel Gevers niet klopt en geeft een rechtzetting.

In 1850 liet Jan Balthazar De Haen, ereprocureur te Antwerpen, een "maison de campagne" bouwen naar ontwerp van J.P. Cluysenaar, een befaamd Brussels architect. Het kasteeltje, opgetrokken op gronden van de "oude pastorie", veranderde herhaaldelijk van eigenaar tot het in 1865 werd aangekocht door Eugène Gevers, suikerraffineerder te Antwerpen; tot 1924 eigendom van deze familie en geleidelijk uitgegroeid tot een groots domein met twee remises, een orangerie, een rustpaviljoen, een tennis- en cricketveld, een vijver en beukendreef, SCHRAPPEN laatstgenoemde tot op heden bewaard en deel uitmakend van het complex van het Convent van

Betlehem. TOE TE VOEGEN: "In 1924 aangekocht door de Duffelse kloostergemeenschap Convent van Bethlehem, die het gebouw herinrichtte als ziekenverblijf voor psychiatrische patiënten en het in 1932 uitbreidde met een zijvleugel. Na de Tweede Wereldoorlog kreeg het kasteel een nieuwe invulling. Een halve eeuw lang deed het dienst als onderwijsinstelling voor zorg- en verpleegkundigen.". Hersteld en gerenoveerd in 1981 met onder meer de volledige reconstructie van de halfronde erker aan westgevel; het interieur werd aangepast en de plafonds verlaagd. TOE TE VOEGEN: "De kasteeltuin werd vanaf 1926 ingericht als psychiatrisch ziekenhuis. Aan de rand van het domein werd vanaf de jaren 1930 een scholencomplex uitgebouwd."

Referentie voor historiek: Ria Moens, *De geschiedenis van het Psychiatrisch Ziekenhuis Duffel. Van gesloten gesticht naar open centrum*. Uitg. Den Grooten Duffelaar. Duffel, 2017, 254 p., 150 ill.

Behandeling van het bezwaar:

De informatie aangereikt door bezwaarindiener wordt verwerkt in de tekst van de fiche van het erfgoedobject. Een aanvulling van het aanduidingsobject is niet nodig.

Conclusie:

Het bezwaar heeft geen invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Kasteel Wouwendonk" (erfgoedid 2698/aanduidingsid 106476), Rooienberg 21B in Duffel, wordt ongewijzigd opgenomen in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen.

4. *Cinema Plaza*. Bezwaarindiener vraagt volgende aanvulling: "In mei 2017 startten de renovatiewerken aan het gebouw. Het gemeentebestuur laat het ombouwen tot cultureel centrum op maat van Duffel. De opening wordt gepland eind maart 2019."

Bezwaarindiener doet voorstel toevoeging historiek van Cinema Plaza: "In de jaren 1920 opende Arthur Vercammen senior in de Handelsstraat een cinema en noemde die 'Het Ankerpaleis'. In 1937 kreeg de bioscoop een nieuwe naam: 'Plaza'. Tot eind jaren 1940 deed de Plaza ook dienst als feest- en danszaal. In de jaren 1950 organiseerden de uitbaters tijdens de wintermaanden revues optredens van Vlaamse vedetten. Daarna was de Plaza opnieuw voltijds cinema. De filmprojectoren bleven draaien tot in de zomer van 2004, overlijdensjaar van exploitant Arthur Vercammen junior."

Referentie voor de historiek van de cinema: Dirk Van Engeland. *Filmpaleizen aan de Nete. Plaza en Nova. De Duffelse dorpsbioscopen*. Uitg. Den Grooten Duffelaar. Duffel, 2008, 173 p., 230 ill.

Behandeling van het bezwaar:

De informatie aangereikt door bezwaarindiener wordt verwerkt in de tekst van de fiche van het erfgoedobject. Een aanvulling van de beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken in het aanduidingsobject is niet nodig. Bij het bewerken van de fiche werd vastgesteld dat de afbakening op het plan van dit relict niet correct was gebeurd volgens CRAB. Deze administratieve fout werd rechtgezet.

Conclusie:

Het bezwaar heeft invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Cinema Plaza" (erfgoedid 2602/aanduidingsid 106401), Handelsstraat 6 in Duffel, wordt opgenomen met gewijzigde afbakening op het plan.

5. *Sint-Martinuskerk en omgeving*. Bezwaarindiener stelt dat de duiding niet volledig klopt en beter als volgt kan worden aangepast: "Tegenover de kerk bevindt zich het klooster van het Convent van Betlehem (voormalig ziekenhuis). De gevel hiervan kan als afsluitingswand van het kerkplein opgevat worden".

Behandeling van het bezwaar:

De informatie aangereikt door bezwaarindiener wordt verwerkt in de tekst van de fiche van het erfgoedobject: de laatste zin van de beschrijving wordt vervangen. Een aanvulling van de beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken in het aanduidingsobject is niet nodig.

Conclusie:

Het bezwaar heeft geen invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Sint-Martinuskerk met omgeving" (erfgoedid 300142/aanduidingsid 97733), Kerkstraat, Rooienberg, Stationsstraat in Duffel, wordt ongewijzigd opgenomen in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen.

6. *Sint-Martinuskerk*. Bezwaarindiener stelt aanvulling historiek voor: "In de periode 2000–2011 werd de Sint-Martinuskerk grondig gerenoveerd. In een eerste fase (1 februari 2000 tot 2 april 2002) werden de gevels en daken grondig aangepakt, om zo de kerk waterdicht te maken. De werken bestonden onder meer uit afbraak-, metsel- en timmerwerken, vernieuwing van de dakbekleding, dakgoten en afvoeren, buitenschilderwerken, duivenbestrijding, ... De tweede fase (4 september 2006 tot 5 juli 2007) betrof de restauratie van torenonderdelen, glasramen, toren en torenspits. Hierbij werd het torengedeelte gerestaureerd en waar nodig vernieuwd. Verder werden de galmborden en torenkapellen gerenoveerd, de vloeren op de diverse niveaus vervangen (of waar mogelijk hersteld), glasramen gerestaureerd en schilderwerken uitgevoerd. De derde en laatste fase, aangevat in augustus 2009, behelsde de volledige restauratie van het interieur. Het ging ditmaal om werken aan het houten meubilair, de glasramen, koperwerken, sanitair, verwarming, ventilatie en koeling, vloerwerken, elektriciteit, schilderwerken. Op 18 november 2011 kon de Sint-Martinuskerk plechtig heropend worden.

Behandeling van het bezwaar:

De informatie aangereikt door bezwaarindiener wordt verwerkt als aanvullende informatie bij de fiche van het erfgoedobject. Een aanvulling van de beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken in het aanduidingsobject is niet nodig.

Conclusie:

Het bezwaar heeft geen invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Parochiekerk Sint-Martinus" (erfgoedid 2631/aanduidingsid 106421), Kerkstraat 27 in Duffel, wordt ongewijzigd opgenomen in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen.

B_000112 en B_000190: Twee identieke bezwaren bij de vaststelling van één relict: Cellebroedersklooster (erfgoedid 3894/aanduidingsid 109491), Nokerstraat 2, 6, Edgard Tinellaan 1, 1B-D, Mechelen.

Bezwaarindiener heeft geen bezwaar tegen de opname van Cellebroedersklooster in se, zijnde de kapel en de vier kloostervleugels rondom de binnenplaats, in de inventaris bouwkundig erfgoed.

Wel stelt bezwaarindiener dat de wijze van opname niet in overeenstemming is met de geldende wetgeving en dat geen rekening werd gehouden met de actuele situatie.

Verder wordt gesteld dat de afbakening op het plan niet correct is aangezien verschillende onroerende goederen die nog op de site aanwezig zijn, onterecht deel uitmaken van de polygoon waarvoor de intentie tot opname in de inventaris van het bouwkundig erfgoed geldt. Bezwaarindiener wenst zich uitdrukkelijk te verzetten tegen de opname van die onroerende goederen in de inventaris van het bouwkundig erfgoed.

Bezwaarindiener wenst op te merken dat op de vaststellingslijst en de polygoon een foutieve huisnummering wordt gebruikt voor de onroerende goederen.

Beschrijving relict: Bezwaarindiener maakt onderscheid tussen deze twee groepen die deel uitmaken van het relict:

1) Het Cellebroedersklooster, gelegen op het terrein te 2800 Mechelen aan de Edgard Tinellaan 1C/D en met als kadastrale omschrijving, afdeling 1, sectie A, perceelnummer 284t. Foutief wordt het adres Nokerstraat 6 gehanteerd op de vaststellingslijst en de polygoon. Dit onroerend goed bestaat uit het voormalige kloostercomplex met vier kloostervleugels en de kapel. De voormalige gesloopte schoolvleugel en de meest recente kloostervleugel maken daar geen deel van uit.

2) De onroerende goederen gelegen op de site:

Het onroerend goed aan de Edgard Tinellaan 1B en met als kadastrale omschrijving afdeling 1, sectie A, perceelnummer 284v. Foutief wordt het adres Edgard Tinellaan 1C-D gehanteerd op de vaststellingslijst en polygoon. Dit gebouw werd gebouwd in de jaren 2000 en doet dienst als administratieve zetel van Jeugdzorg Emmaüs en studio's beschut wonen.

Het onroerend goed gelegen aan de Edgard Tinellaan 2B en met als kadastrale omschrijving afdeling 1, sectie A, perceelnummer 284v. Dit gebouw dateert van eind de jaren '90 (1994-1996) en fungeert als opvangcentrum voor jonge kinderen (CKG Betlehem). Voormeld onroerend goed werd gebouwd na de sloop van de voormalige schoolvleugel van het kloostercomplex.

Het onroerend goed gelegen aan de Nokerstraat 4 en met als kadastrale omschrijving afdeling 1, sectie A, nummer 285t. Foutief wordt het adres Nokerstraat 2 gehanteerd op de vaststellingslijst en polygoon. Dit gebouw doet dienst als opvangcentrum voor jongeren (De Griffioen) en werd in de 1979 grotendeels verbouwd (getuige alle betonnen elementen in vloeren en achtergevel) en in de jaren 2000 volledig verbouwd met VIPA-subsidies.

Het Cellebroedersklooster, bestaande uit de kapel en het oorspronkelijke kloostercomplex met 4 kloostervleugels rondom een binnenplaats inclusief een grote tuin ten oosten met (voormalige, gesloopte) schoolvleugel en de meest recente kloostervleugel stond reeds opgelijst als bouwkundig erfgoed – relict sinds 14 september 2009. De Vlaamse Regering wenst het Cellebroedersklooster, inclusief de voormalige, gesloopte schoolvleugel en de

meest recente kloostervleugel, vast te stellen als bouwkundig erfgoed – relict in een nieuwe lijst, waarvoor nu voor het eerst een voorafgaand openbaar onderzoek wordt georganiseerd. Het Cellebroedersklooster bestaande uit de kapel en het kloostercomplex met 4 kloostervleugels rondom een binnenplaats, zonder de (voormalige, gesloopte) schoolvleugel en de meest recente kloostervleugel, is sinds 2 mei 1985 beschermd als monument. Uit het polygoon (afbakening op het plan) lijkt de intentie tot opname in de inventaris van het bouwkundig erfgoed niet beperkt te zijn tot het Cellebroedersklooster (bestaande uit de kapel en het kloostercomplex met 4 kloostervleugels rondom een binnenplaats). Naast de voormalige, gesloopte schoolvleugel aan de Edgard Tinellaan 2B waar zich nu het in de late jaren '90 opgerichte opvangcentrum voor jonge kinderen 'CKG Betlehem' bevindt en de meest recente kloostervleugel aan de Nokerstraat 4 waar zich nu het opvangcentrum 'De Griffioen' bevindt, wordt de inventarisatie ook uitgebreid tot het nieuwe gebouw aan de Edgard Tinellaan 1B, dat dienst doet als administratief gebouw voor de jeugdzorg Emmaüs en waar studio's voor beschut wonen gevestigd zijn.

1) Bezwaar tegen opname van de niet in de fiche vermelde gebouwen: In de mate dat de intentie tot vaststelling ook betrekking zou hebben op het administratief gebouw gelegen aan de Edgard Tinellaan 1B, verzet cliënte zich uitdrukkelijk tegen de opname van dit (deel van) het gebouw in de inventaris van het bouwkundig erfgoed. In dit kader wordt in eerste instantie verwezen naar de fiche die momenteel in openbaar onderzoek ligt. De beschrijving heeft enkel betrekking op de eenbeukige kapel, het eigenlijk kloostercomplex, de schoolvleugel, het dienstgebouw en de recente kloostervleugel. Het feit dat de beschrijving nergens melding maakt van dit administratief gebouw is ook niet onlogisch. Voormeld onroerend goed werd gebouwd in de jaren 2000 en maakt bijgevolg geen deel uit van het voormalige kloostercomplex. Gelet op de recente oprichting bezit het gebouw geen enkele erfgoedwaarde en is het bijgevolg niet beschermenswaardig. Het onroerend goed is niet authentiek, beeldbepalend of uniek in de omgeving. Bezwaarindienende partij verzoekt uw Agentschap dan ook deze fout recht te zetten en het onroerend goed, gelegen aan de Edgard Tinellaan 1B uit het plan te verwijderen. (zie bijgevoegde foto)

2) Bezwaar tegen en opmerkingen bij opname van het cellebroedersklooster en de andere onroerende goederen op de site.

Bezwaarindieners stelt dat (1) de voorgestelde opname van het onroerend goed in de inventaris van het bouwkundig erfgoed niet in overeenstemming is met de geldende regelgeving. Eveneens stelt bezwaarindieners dat uit de in concreto toetsing van het onroerend goed aan het vastgestelde afwegingskader blijkt dat (2) het onroerend goed niet over de vereiste actuele erfgoedwaarden beschikt om te worden opgenomen in de inventaris van het bouwkundig erfgoed.

(1) de voorgestelde opname van het onroerend goed in de inventaris van het bouwkundig erfgoed niet in overeenstemming is met de geldende regelgeving: De inventarisatie is niet gebeurd conform de verplichtingen uit het Onroerenderfgoeddecreet, Onroerenderfgoedbesluit en het MB van 17 juli 2015 tot vaststelling van de inventarismethodologie voor de inventaris van het bouwkundig erfgoed. De (a) afweging van de erfgoedwaarde noch (b) de controle dat deze erfgoedwaarden voldoende goed bewaard zijn, zijn afdoende gebeurd. Bovendien heeft het onroerend goed geen actuele erfgoedwaarden meer.

(a) Beschrijving en afweging erfgoedwaarden: Om opgenomen te worden in de vastgestelde inventaris moet het goed een of meerdere erfgoedwaarden bezitten. Om dit na te gaan moet men gebruik maken van de vastgestelde inventarismethodologie. Noch de beschrijving noch het afwegingskader zijn conform de vereisten uit voormeld MB. De beschrijving: MB schrijft verschillende soorten bronnen voor en kritische toetsing. In de fiche is enkel een zeer beperkt, nietszeggende en zeer algemene beschrijving gegeven van de beweemde erfgoedwaarden. De beschrijving wordt geciteerd. Er is slechts één literaire

bron vermeld die al meer dan 30 jaar oud is, namelijk boekdeel 9N van Bouwen door de Eeuwen Heen. Daarnaast worden in de inventaris een aantal foto's opgenomen, waarvan de meeste in zwart-wit en waarvan de meest recente dateren van januari 2007. Op deze foto's worden nergens de nieuwe gebouwen aan de Edgard Tinellaan 1B en 2B weergegeven. De foto's hebben ook enkel betrekking op het exterieur van de onroerende goederen.

Het afwegingskader: Dit dient te gebeuren op basis van de erfgoedwaarden en selectiecriteria. De historische waarde wordt enigszins geduid. Op de fiche wordt hierbij meer uitleg verschaft. De fiche bevat o.a. een overzicht van de historie van het klooster. Wat de andere gebouwen betreft wordt in de historie veel minder gesproken. Bezwaarindienende partij merkt evenwel op dat het hier geenszins om een actuele toetsing van de erfgoedwaarden gaat. In de fiche is geen enkele verwijzing naar een van de vijf selectiecriteria. De toetsing aan deze selectiecriteria is dus op geen enkele manier gemotiveerd.

Het voorliggende voorstel tot opname is een een op een overname van de vaststelling van 2009. Daarin werd geen rekening gehouden met de inventarismethodologie, die later werd vastgesteld. Deze werd dus opgemaakt in strijd met de methodologie.

Dit is in strijd met algemene beginselen van behoorlijk bestuur. De loutere verwijzing naar de historische en architecturale erfgoedwaarde zonder nadere beschrijving en het gebrek aan selectiecriteria zijn een schending van het zorgvuldigheidsbeginsel en het motiveringsbeginsel.

(b) onvoldoende bewaard, gebrek aan actuele beoordeling: Het Onroenderfgoedbesluit stelt dat het pand voldoende goed bewaard moet zijn. Een actuele beoordeling dringt zich op. Het goed werd niet bezocht. De laatste adrescontrole dateert van 2007, wat niet meer representatief is. Het interieur werd niet bezocht. Er werd geen verzoek tot toegang gericht aan de eigenaar. Er is geen nadere controle geweest van de huidige situatie.

Er werd geen rekening gehouden met het feit dat de voormalige schoolvleugel werd gesloopt en werd vervangen door een volledig nieuw gebouw in de late jaren '90'. Verder werd geen rekening gehouden met het feit dat de meest recente kloostervleugel in de jaren 2000 volledig werd verbouwd met VIPA-subsidies. Op de fiche wordt nergens melding gemaakt van deze feiten.

Er wordt hierbij door bezwaarindiener verwezen naar de beslissing van de Milieuhandhavingcollege van 15 december 2010.

(2) De in concreto toetsing van de onroerende goederen aan het vastgestelde afwegingskader duidt dat de overige gebouwen naast het cellebroedersklooster op zich, niet (meer) over actuele erfgoedwaarde beschikken

bezwaarindienende partij op te merken dat verschillende onroerende goederen geen enkele authentieke waarde of erfgoedwaarde meer hebben. Sommige gebouwen zijn inmiddels gesloopt. Andere zijn pas zeer recent opgetrokken of hebben ingrijpende verbouwingen ondergaan. Wordt met foto's geïllustreerd. De voormalige schoolvleugel van het kloostercomplex gelegen aan de Edgard Tinellaan 2B met als kadastrale omschrijving afdeling 1, sectie A, perceelnummer 284v werd gesloopt en werd eind jaren '90 vervangen door een volledig nieuw gebouw. Dit gebouw is gekend als 'CKG Betlehem' en doet vandaag dienst als opvangcentrum voor jonge kinderen. Gezien de zeer recente oprichting ervan, bezit voormeld gebouw geen enkele erfgoedwaarde en kan het redelijkerwijze niet worden opgenomen in de inventaris van het bouwkundig erfgoed. De meest recente kloostervleugel, gelegen aan de Nokerstraat 4 en met als kadastrale omschrijving afdeling 1, sectie A, perceelnummer 285t werd in 1979 grotendeels herbouwd (getuige alle

betonnen elementen in vloeren en achtergevel – bron De Noker Herboren, Ed Martine Verbraeken, 2005) en in de jaren 2000 volledig verbouwd met VIPA-subsidies. Bijgevolg beschikt het interieur van het gebouw evenals de achterzijde ervan over geen enkele historische erfgoedwaarde meer. Daarenboven moet worden opgemerkt dat het dienstgebouw (zoals omschreven in de fiche als: Centraal in de tuin: L-vormig dienstgebouw uit de tweede helft van de 19de eeuw; één bouwlaag onder een plat dak, rechthoekige vensters met arduinen lekdrempels) gedeeltelijk werd afgebroken in 1996 en verbouwd werd in 2000.

Conclusie: Vraag tot inperking van de polygoon. De wijze waarop het Cellebroedersklooster wordt opgenomen in de vastgestelde inventaris is manifest onwettig.

Behandeling van het bezwaar:

Opmerkingen en bezwaren over feitelijkheden

1. Artikel 4.1.3, derde lid, 3° van het Onroerenderfgoeddecreet bepaalt dat tijdens het openbaar onderzoek opmerkingen en bezwaren over feitelijkheden kunnen worden ingediend en afgegeven bij het agentschap.

In het onderdeel 'beschrijving' op de pagina van het openbaar onderzoek over de vaststelling van de inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen wordt dit benadrukt en verduidelijkt in die zin dat de bezwaren enkel kunnen handelen over de gegevens van het voorliggend vaststellingsdossier, namelijk over de afbakening op het plan, de benaming en de beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken. Ook kan worden gemeld dat het pand niet meer voldoende erfgoedwaarde bevat door een sloop of een verbouwing.

2. De bezwaarindiener geeft aan dat uit de afbakening op het plan (de polygoon) blijkt dat de intentie tot opname in de inventaris niet beperkt blijft tot het Cellebroedersklooster (bestaande uit de kapel en het kloostercomplex met vier kloostervleugels rondom een binnenplaats). Bezwaarindiener merkt op dat naast de voormalige, gesloopte schoolvleugel aan de Edgard Tinellaan 2B eveneens de meest recente kloostervleugel aan de Nokerstraat 4 en de nieuwbouw aan de Edgard Tinellaan 1B ook opgenomen worden binnen de afbakening van het erfgoedrelict.

Bezwaarindiener verzet zich tegen de opname van het administratief gebouw aan de Edgard Tinellaan 1B en wijst op het feit dat in de inventarisfiche die momenteel in openbaar onderzoek ligt enkel ingegaan wordt op de eenbeukige kapel, het eigenlijke kloostercomplex, de schoolvleugel, het dienstgebouw en de recente kloostervleugel. De beschrijving maakt nergens melding van dit gebouw. Bezwaarindiener voert bijkomend aan dat dit gebouw opgericht werd in de jaren 2000 en geen enkele erfgoedwaarde bezit. Bezwaarindiener vraagt het onroerend goed, Edgard Tinellaan 1B, uit het plan te verwijderen.

3. In het vaststellingsdossier dat voorligt in openbaar onderzoek wordt aangeduid wat vastgesteld is in zowel de beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken, de beknopte karakterisering ('erfgoedtype', 'datering', 'stijl of cultuur') als de afbakening op het plan (polygoon). Enkel onroerende goederen die zowel in de beschrijving, de beknopte karakterisering als op het plan aangeduid worden, worden verondersteld erfgoedwaarde te bezitten en onderdeel uit te maken van het vast te stellen erfgoedrelict. Gelet op het feit dat de door bezwaarindiener vermelde gebouwen noch vermeld worden in de beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken, noch aangeduid worden in de beknopte karakterisering van het onroerend goed worden deze reeds geacht geen erfgoedwaarde te bezitten en als dusdanig niet mee vastgesteld te zijn.

Ofschoon de volumes, Edgard Tinellaan 1, Edgard Tinellaan 1B, Edgard Tinellaan 1C, Edgard Tinellaan 1D, reeds geacht worden niet mee vastgesteld te zijn, worden deze goederen uit de afbakening van het erfgoedrelict gelicht. Hiertoe wordt het perceel in Mechelen, gekend ten kadaster, Afdeling 1, Sectie A, perceelnummer 284V uit de afbakening geschrapt. Het perceel met recente aanbouw uit de jaren 1990-2000 bezit geen erfgoedwaarde en draagt niet langer bij tot de herkenbaarheid van de site als voormalig celebroedersklooster.

4. De bezwaarindiener voert voor het overige aan dat de voorgestelde opname van het onroerend goed in de inventaris van bouwkundig erfgoed niet in overeenstemming is met de geldende regelgeving. De inventarisatie zou niet gebeurd zijn conform de verplichtingen uit het Onroerenderfgoeddecreet, het Onroerenderfgoedbesluit en het ministerieel besluit van 17 juli 2015 tot vaststelling van de inventarismethodologie voor de inventaris van bouwkundig erfgoed. De bezwaarindiener formuleert voor het overige geen opmerkingen of bezwaren over feitelijkheden van het dossier. Het bezwaar is voor het overige niet conform artikel 4.1.3. Onroerenderfgoeddecreet en dus enkel daarom al niet ontvankelijk.
3. Louter volledigheidshalve wordt hieronder beknopt ingegaan op de opgeworpen argumenten.

Volledigheidshalve :

4. De inventarismethodologie zoals deze blijkt uit de bijlage bij het ministerieel besluit van 17 juli 2015 werd volledig gevolgd. Deze bijlage vermeldt dat de Inventarisatiemethodologie voor de inventaris van bouwkundig erfgoed naast een inleiding volgende onderdelen bevat : (i) een korte beschrijving van de inventaris; (ii) de wijze van beschrijving van de erfgoedwaarden; (iii) het afwegingskader dat gehanteerd wordt om het onroerend erfgoed te waarderen: (a.) de erfgoedwaarden; (b.) de selectiecriteria

De bezwaarindiener betwist niet dat de methodologie een korte beschrijving van de inventaris bevat. Zij betwist wel dat aan de punten 2 en 3 zou zijn voldaan.

De wijze van beschrijving van de erfgoedwaarden

5. De bezwaarindiener stelt dat geen afdoende en grondig onderzoek is gebeurd om met voldoende kennis van zaken de erfgoedwaarde van het goed te kunnen beoordelen. De bezwaarindiener meent dat geen enkele geraadpleegde bron wordt opgenomen in de inventaris.
6. De inventarismethodologie zoals opgenomen in de bijlage bij het ministerieel besluit van 17 juli 2015 vermeldt welke bronnen bij het onderzoek worden geraadpleegd, als die beschikbaar en relevant zijn.

Het dossier over het pand van de bezwaarindiener, zoals het ter inzage werd gebracht via volgende link <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/3894>, verwijst naar het onroerend goed zelf als bron en naar de inventarissen en databanken van het agentschap. Eveneens wordt verwezen naar de wetenschappelijke reeks Bouwen door de Eeuwen heen in Vlaanderen en een publicatie van Ryckmans P. (1900). Er werden bijgevolg voldoende relevante bronnen bij het onderzoek betrokken.

7. De bezwaarindiener vermeldt geen andere bronnen, die beschikbaar en relevant zouden zijn voor het bouwkundig relict. Hij betwist niet de feitelijkheden die uit deze bronnen blijken.

Het afwegingskader

8. Om een afweging te maken of een onroerend goed kan worden opgenomen in de inventaris, stelt de inventarismethodologie dat rekening wordt gehouden met de erfgoedwaarden en de selectiecriteria. Zij worden niet afzonderlijk beschouwd, maar het is de totale beoordeling die het uitgangspunt vormt voor de evaluatie.
9. Als erfgoedwaarden wordt voor het pand van de bezwaarindiener de historische, de architecturale waarde, de ruimtelijk-structurende waarde, de volkskundige waarde en de artistieke waarde aangeduid en toegelicht in de beschrijving. De bezwaarindiener betwist niet dat het pand deze erfgoedwaarden bezit en betwist ook niet de concrete omschrijving van deze waarden. Zij voert geen feitelijkheden aan die betrekking hebben op deze erfgoedwaarden. Zij stelt enkel dat er geen actuele toetsing zou zijn gebeurd, maar voert geen feitelijkheden aan dit aantonen dat de actuele toestand een impact zou hebben op deze erfgoedwaarden. Er kan naar het volgende onderdeel worden verwezen.
10. In de inventaris zou, volgens de bezwaarindiener, voor het betreffende pand geen verwijzing terug te vinden zijn naar de selectiecriteria. Dit is niet correct. Het is niet omdat de bewoordingen niet uitdrukkelijk verwijzen naar een selectie criterium dat niet in de beschrijving van het pand is terug te vinden dat het onroerend goed aan één (of meerdere) van deze selectiecriteria voldoet.

In de beschrijving van het erfgoedobject wordt uitgebreid ingegaan op de historie van het godshuis, later cellebroedersklooster, die teruggaat tot de 17de eeuw. In de beschrijving wordt eveneens ingegaan op de gebruiksgeschiedenis van het kloostergebouw. Uit de beschrijving van het erfgoedobject valt op te maken dat het onroerend goed voldoet aan volgende criteria: herkenbaarheid en representativiteit. De opname in de inventaris als representatief en gaaf bewaard voorbeeld van een vroeg-18de-eeuwse kloostersite aan de noordelijke Sint-Katelijnevest binnen de stadsvesten van Mechelen wordt als dusdanig geacht gegrond te zijn.

11. De bewaarindiener meent vervolgens dat door het louter overnemen van de bestaande vaststellingslijst geen rekening wordt gehouden met de Inventarismethodologie. Het onroerend goed was inderdaad reeds opgenomen in de inventaris van het bouwkundig erfgoed van 2009 en nadien vastgesteld in 2014.

Het loutere feit dat het goed ook reeds vroeger, op dezelfde wijze, was opgenomen in de inventaris, toont weliswaar niet aan dat de methodologie niet werd gevolgd. Uit de beschrijving en het afwegingskader zoals in de ter inzage gelegde dossier opgenomen, blijkt dat de inventarismethodologie wel in rekening werd gebracht. Reeds bij de eerdere vaststellingen werd trouwens vertrokken van eenzelfde wijze van methodologie. Deze werd later net verankerd in het ministerieel besluit van 17 juli 2015.

12. De bezwaarindiener roept tot slot bij dit onderdeel de schending in van de algemene beginselen van behoorlijk bestuur, met name het zorgvuldigheidsbeginsel en het motiveringsbeginsel, omdat niet zou zijn nagegaan aan welke selectiecriteria het goed voldoet om te worden opgenomen. Hoger bleek dat deze criteria wel zijn af te leiden uit de beschrijving van het pand. Er kan dan ook niet ernstig worden gesteld dat de eigenaar in het ongewisse zou blijven omtrent de motieven voor de opname van het pand op de inventaris.

Onvoldoende bewaard

13. De bezwaarindiener werpt op dat conform artikel 4.1.1. Onroerenderfgoedbesluit moet worden onderzocht of het onroerend goed dat men wenst te inventariseren, wel voldoende goed bewaard is.

Omdat het pand niet zou zijn bezocht, zou niet kunnen worden nagegaan of het goed voldoende goed bewaard is. Er zou geen deugdelijke inventarisering en controle van de juridische en feitelijke aspecten van het dossier voorliggen. Het loutere feit dat het reeds was opgenomen in de inventaris zou niet volstaan als bewijs van het feit dat het pand nog over de noodzakelijke en actuele erfgoedwaarde beschikt.

De laatste adrescontrole zou dateren van 2007 en er zou niet blijken of het interieur van het pand ook werd onderzocht.

14. De bezwaarindiener voert aan dat er geen rekening werd gehouden met het feit dat de voormalige schoolvleugel gesloopt werd en vervangen werd door een volledig nieuw gebouw in de late jaren 1990. Verder werd geen rekening gehouden met het feit dat de meest recente kloostervleugel in de jaren 2000 volledig werd verbouwd.

15. Artikel 4.1.1. Onroerenderfgoedbesluit stelt dat een onroerend goed kan worden opgenomen in de inventaris van het bouwkundig erfgoed als het één of meer erfgoedwaarden bezit en voldoende goed bewaard is.

In casu werden als erfgoedwaarden de historische waarde en de architecturale waarde aangeduid. De concrete omschrijving hiervan heeft enkel betrekking op de buitenzijde van het gebouw. Het feit dat de ambtenaren geen toegang hebben gevraagd en niet zou blijken of het interieur zou zijn onderzocht, is niet relevant voor de vaststelling van deze erfgoedwaarden.

Om een pand in de inventaris op te nemen volstaat het dat het één van de dertien decretaal bepaalde erfgoedwaarden bezit. In casu liggen die voor, zodat dit volstaat voor een opname in de inventaris. De beschrijving van deze erfgoedwaarden wordt door de bezwaarindiener niet aan de hand van feitelijkheden betwist.

15. De bezwaarindiener lijkt van mening dat ook het interieur diende te worden onderzocht omdat daaruit bijkomende erfgoedwaarden zouden blijken om tot inventarisatie over te gaan. Zij meent dus dat ook het interieur diende te worden opgenomen. Dit brengt niet mee dat de erfgoedwaarden die gekoppeld zijn aan het exterieur niet aanwezig zouden zijn.

16. Een onroerend goed heeft historische waarde als het getuigt van een (maatschappelijke) ontwikkeling, gebeurtenis, figuur, instelling of landgebruik uit het verleden van de mens.

Een onroerend goed heeft architecturale waarde als het getuigt van een fase of aspect van de (landschaps)architectuur of de bouwkunst in het verleden. Het kan gaan om een typologie, stijl oeuvre of materiaalgebruik.

Dergelijke waarden kunnen niet “geactualiseerd” worden zoals de bezwaarindiener lijkt te suggereren. Ook wanneer het pand in mindere goede staat zou zijn, sinds de eerste vaststellingen daaromtrent, zal het pand deze erfgoedwaarden blijven bezitten.

17. Artikel 4.1.1. Onroerenderfgoedbesluit legt op dat het pand voldoende goed bewaard moet zijn om op een inventaris te kunnen worden opgenomen. De bezwaarindiener

beweert niet dat dit niet zo zou zijn, enkel stelt hij dat het diende te worden geverifieerd.

In het kader van het openbaar onderzoek is het aan de bezwaarindiener om opmerkingen en bezwaren over feitelijkheden te geven. De bezwaarindiener merkt behoudens de aangifte van het gesloopt volume van de voormalige schoolvleugel niet op dat er geen voldoende goed bewaard pand zou voorliggen. Het mag duidelijk zijn dat, indien hij zou menen dat er geen voldoende goed bewaard pand zou voorliggen, hiervan het nodige feitelijke materiaal zou moeten voorleggen.

Op basis van desktoponderzoek bleek dat het goed in juli 2016 (Mobile Mapping toepassing Informatie Vlaanderen) en juni 2017 (Google Streetview) nog in een voldoende goed bewaarde toestand geregistreerd werd. Het zou niet realistisch zijn aan te nemen dat het pand op enkele jaren tijd niet meer voldoende goed bewaard zou zijn om in de inventaris te kunnen worden opgenomen.

De bezwaarindiener stelt volledig ten onrechte dat het pand zonder enige verificatie over het voldoende bewaard karakter, werd opgenomen in de inventaris.

18. Er ligt ook geenszins een schending van het zorgvuldigheidsbeginsel voor. Alle juridische en feitelijke aspecten werden onderzocht en gecontroleerd. De bezwaarindiener betwist geen van deze aspecten in concreto.
19. De vergelijking met de beslissing van het Milieuhandhavingscollege is niet relevant. Dit betreft een volledige andere feitelijke context.

In concreto

20. Bezwaarindiener merkt op dat de voormalige schoolvleugel van het kloostercomplex, Edgard Tinellaan 2B reeds gesloopt werd en eind jaren 1990 vervangen werd door een nieuw gebouw. Het volume bezit geen enkele erfgoedwaarde.

Ondanks het feit dat voormeld volume reeds geacht werd niet mee vastgesteld te zijn, wordt het desbetreffend perceel zoals hierboven aangegeven uit de afbakening van het relict gelicht. Het perceel met recente aanbouw bezit geen erfgoedwaarde en draagt niet langer bij tot de herkenbaarheid van de site als voormalig cellebroedersklooster. De beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken wordt hiertoe aangepast en gewijzigd in: "Huidig complex, vier kloostervleugels rondom een binnenplaats en ten oosten een grote tuin". Het erfgoedtype 'onderwijsgebouwen' en de datering 'tweede helft 19de eeuw' worden eveneens uit de beknopte karakterisering van het erfgoedrelict geweerd.

21. Bezwaarindiener merkt op de meest recente kloostervleugel, Nokerstraat 4, in 1979 grotendeels verbouwd werd en in de jaren 2000 bijkomend verbouwd werd. Bezwaarindiener geeft aan dat het interieur van het gebouw, evenals de achterzijde geen enkel historische erfgoedwaarde meer heeft. Bezwaarindiener vraagt de vleugel niet langer op te nemen in de inventaris van het bouwkundig erfgoed.

Vooreerst dient opgemerkt te worden dat de erfgoedwaarden van het onroerend goed vastgesteld werden op basis van een evaluatie van de erfgoedkenmerken en -elementen aan de buitenzijde van het onroerend goed. De aangehaalde werken ter hoogte van het interieur en de achterzijde doen in het kader van deze vaststelling niet ter zake. Uit het desktoponderzoek bleek dat de beschreven erfgoedkenmerken en -elementen van deze vleugel nog intact bewaard zijn. De opname in de inventaris van het bouwkundig erfgoed wordt als dusdanig gegrond geacht.

3. Bezwaarindiener merkt op dat het dienstgebouw in de tuin gedeeltelijk afgebroken werd in 1996 en verbouwd werd in 2000.

De beschrijving van het erfgoedobject wordt geactualiseerd met een aanvullende informatie in functie van de door bezwaarindiener aangereikte informatie.

Conclusie:

Het bezwaar heeft invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Cellebroedersklooster", Mechelen, Nokerstraat 2, 6, Edgard Tinellaan 1, 1B-D in Mechelen, wordt vastgesteld met een gewijzigde afbakening op het plan, gewijzigde beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken en gewijzigde erfgoedkenmerken. De afbakening op het plan wordt ingeperkt tot de percelen in Mechelen, gekend ten kadaster, Afdeling 1, Sectie A, perceelnummers 284T en 285T. De beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken wordt als volgt aangepast: "Huidig complex, vier kloostervleugels rondom een binnenplaats en ten oosten een grote tuin". De erfgoedkenmerken "onderwijsgebouwen" en "tweede helft 19de eeuw" worden eveneens uit de beknopte karakterisering van het erfgoedrelict geweerd.

B_000113 en B_000191: Twee identieke bezwaren bij de vaststelling van één relict: 's Gravenhof (erfgoedid 14361/aanduidingsid 111809), Moerstraat 53, Schilde.

Bezwaarindiener heeft geen bezwaar tegen de opname van het 's Gravenhof, Moerstraat 53, in de inventaris bouwkundig erfgoed. Wel stelt bezwaarindiener dat de wijze van opname niet in overeenstemming is met de geldende wetgeving en dat geen rekening werd gehouden met de actuele situatie. Verder wordt gesteld dat de afbakening op het plan niet correct is aangezien de onroerende goederen met adres Moerstraat 53A onterecht deel uitmaken van de polygoon.

Bezwaarindiener maakt onderscheid tussen deze twee groepen onroerende goederen:

- 1) 's Gravenhof, namelijk het H-vormig complex en woning aan oostzijde: Moerstraat 53, Schilde, Afd. 3 Sectie A perceelnummers 506p, 506m en 507w
- 2) de onroerende goederen met adres Moerstraat 53a, Schilde, Afd. 3 Sectie A perceelnummers 507t en 509e: kantoorgebouwen, loods en parking.

's Gravenhof is al opgenomen in de vastgestelde inventaris sinds 2009, is beschermd als monument, en is samen met de twee ten noorden gelegen hoeves beschermd als dorpsgezicht.

Uit de polygoon blijkt dat niet enkel 's Gravenhof (H-vormig complex en woning ten oosten), maar ook de overige onroerende goederen die zich op het terrein bevinden tot de vaststelling te behoren, namelijk het kantoorgebouw, de loods en de parking. Dit in tegenstelling tot de adressen in de vaststellingslijst, waar enkel Moerstraat 53 wordt vermeld, en niet nummer 53A.

1) Bezwaar tegen opname van de niet in de fiche vermelde gebouwen, namelijk de achterliggende gebouwen en de parking. De beschrijving heeft enkel betrekking op het 's Gravenhof (H-vormig complex en woning aan de oostzijde). Verder wordt bij de aanvullende informatie gesteld dat het domein achter het 's Gravenhof na het moment van inventarisatie verhard werd voor bedrijfsexploitatie en er een loods werd opgericht ten noorden van de oostelijke vleugel. Nergens wordt melding gemaakt van de achterliggende kantoorgebouw(en)/containers. Evenmin wordt melding gemaakt van het bestaan van enige erfgoedwaarde van deze constructies. Dit is ook niet onlogisch aangezien ze er geen hebben.

De constructies zijn niet beschermenswaardig. De inventarisatie van deze constructies zou een nefaste invloed hebben op de ontwikkelingsmogelijkheden van het perceel van

bezwaarindienende partij. De verdere ontwikkelingsmogelijkheden van de site werden reeds in het goedgekeurde ruimtelijk uitvoeringsplan uiteengezet. De intekening van de achterliggende kantoorgebouwen, loods en parking op het polygoon kan niets anders dan een dwaling betreffen. Bezwaarindienende partij verzoekt uw Agentschap dan ook deze fout recht te zetten en de achterliggende kantoorgebouwen, loods en parking uit het plan te verwijderen.

2) Voorgestelde opname van het 's gravenhof in de inventaris van het bouwkundig erfgoed is niet in overeenstemming met de geldende regelgeving

Bezwaarindiener stelt dat (1) de voorgestelde opname van het onroerend goed in de inventaris van het bouwkundig erfgoed niet in overeenstemming is met de geldende regelgeving. Eveneens stelt bezwaarindiener dat uit de in concreto toetsing van het onroerend goed aan het vastgestelde afwegingskader blijkt dat (2) het onroerend goed niet over de vereiste actuele erfgoedwaarden beschikt om te worden opgenomen in de inventaris van het bouwkundig erfgoed. (1) de voorgestelde opname van het onroerend goed in de inventaris van het bouwkundig erfgoed niet in overeenstemming is met de geldende regelgeving. De inventarisatie is niet gebeurd conform de verplichtingen uit het Onroerenderfgoeddecreet, Onroerenderfgoedbesluit en het MB van 17 juli 2015 tot vaststelling van de inventarismethodologie voor de inventaris van het bouwkundig erfgoed. De (a) afweging van de erfgoedwaarde noch (b) de controle dat deze erfgoedwaarden voldoende goed bewaard zijn, zijn afdoende gebeurd. Bovendien heeft het onroerend goed geen actuele erfgoedwaarden meer.

(a) Beschrijving en afweging erfgoedwaarden: Om opgenomen te worden in de vastgestelde inventaris moet het goed een of meerdere erfgoedwaarden bezitten. Om dit na te gaan moet men gebruik maken van de vastgestelde inventarismethodologie. Noch de beschrijving noch het afwegingskader zijn conform de vereisten uit voormeld MB.

De beschrijving: MB schrijft verschillende soorten bronnen voor en kritische toetsing. In de fiche is enkel een zeer beperkt, nietszeggende en zeer algemene beschrijving gegeven van de beweerdte erfgoedwaarden. De beschrijving wordt geciteerd.

Er is slechts één literaire bron vermeld die al meer dan 30 jaar oud is, namelijk boekdeel 10N3 van Bouwen door de Eeuwen Heen. Bezwaarindienende partij stelt zich de vraag of aan de hand van deze bronnen wel een afdoende en grondig onderzoek werd gedaan om met voldoende kennis van zaken de erfgoedwaarde van het goed te kunnen beoordelen. Er wordt dan ook voorbehoud gemaakt van het feit of de vereiste kritische toetsing, zoals opgelegd in voormeld Ministerieel Besluit van 17 juli 2015, kon worden doorgevoerd.

Het afwegingskader: Dit dient te gebeuren op basis van de erfgoedwaarden en selectiecriteria. Uit de fiche kan niet afgeleid worden wat concreet de waarden zijn voor deze gebouwen. In de fiche is geen enkele verwijzing naar een van de vijf selectiecriteria. De toetsing aan deze selectiecriteria is dus op geen enkele manier gemotiveerd. Het voorliggende voorstel tot opname is een een op een overname van de vaststelling van 2009. Daarin werd geen rekening gehouden met de inventarismethodologie, die later werd vastgesteld. Deze werd dus opgemaakt in strijd met de methodologie. Dit is in strijd met algemene beginselen van behoorlijk bestuur. De loutere verwijzing naar de historische en architecturale erfgoedwaarde zonder nadere beschrijving en het gebrek aan selectiecriteria zijn een schending van het zorgvuldigheidsbeginsel en het motiveringsbeginsel.

(b) onvoldoende bewaard, gebrek aan actuele beoordeling: Het Onroerenderfgoedbesluit stelt dat het pand voldoende goed bewaard moet zijn. Een actuele beoordeling dringt zich

op. Het goed werd niet bezocht. De laatste adrescontrole dateert van 2007, wat niet meer representatief is. Het interieur werd niet bezocht. Er werd geen verzoek tot toegang gericht aan de eigenaar. Er is geen nadere controle geweest van de huidige situatie.

In de beschrijving van het 's Gravenhof wordt overigens uitgegaan van achterhaalde gegevens. Zo wordt gesteld dat de panden heden ten dage zonder functie zouden zijn, hoewel zij sinds 2002 dienst doen als kantoorgebouw en conciërgewoning. In de aanvullende informatie, die werd gevoegd op 5 februari 2015, wordt melding gemaakt van het domein achter het 's Gravenhof. Zo wordt gesteld dat het domein achteraan na het moment van inventarisatie verhard werd voor bedrijfsexploitatie en dat er een loods werd opgericht ten noorden van de oostelijke vleugel. Hiervoor werd louter en alleen het geoportaal geraadpleegd en dit op 5 februari 2015. Van een controle ter plaatse is geen sprake. Inmiddels zijn we meer dan 3 jaar verder. In navolging van een planologisch attest dat op 3 augustus 2008 werd verleend, werd op 19 juli 2010 een stedenbouwkundige vergunning afgeleverd voor de regularisatie van de parking, aanleg van een inrit en het uitbreiden van groenbuffers. Inmiddels werd voor de site een ruimtelijk uitvoeringsplan "Zonevreemde bedrijven en recreatie" definitief vastgesteld door de gemeenteraad in zitting van 14 december 2015. Deze elementen werden nooit bij de beoordeling betrokken. In elk geval dringt zich hier een actuele weergave van de huidige situatie op. Er wordt hierbij door bezwaarindiener verwezen naar de beslissing van de Milieuhandhavingsschool van 15 december 2010.

Bezwaarindienende partij heeft in se evenwel geen bezwaar tegen het feit dat het 's Gravenhof wordt opgenomen op de inventaris. Evenwel dringt een actualisering van de informatie zich op.

Conclusie van het bezwaar: De hierboven uiteengezette argumentatie duidt dat de achterliggende kantoorgebouwen, loods en de parking geen erfgoedwaarde hebben en zij onmogelijk kunnen worden opgenomen op de inventaris. Deze constructies dienen uit het plan (de polygoon) te worden verwijderd. De wijze waarop de opname van het 's Gravenhof in de inventaris is voorgesteld, is manifest onwettig. Het pand kan om die reden dan ook niet rechtmatig worden vastgesteld als bouwkundig erfgoed – relict in het vaststellingsbesluit, hoewel bezwaarindienende partij in se geen bezwaar heeft tegen de opname. De opname dient evenwel te gebeuren mits actuele beoordeling van de erfgoedwaarden en weergave van de selectiecriteria. Tevens moet de inventaris worden aangevuld aan de hand van de actuele vergunningssituatie, meer bepaald de sinds het planologisch attest verleende vergunningen en het inmiddels goedgekeurde ruimtelijk uitvoeringsplan "zonevreemde bedrijven en recreatie".

Behandeling van het bezwaar:

Opmerkingen en bezwaren over feitelijkheden

1. Artikel 4.1.3, derde lid, 3° van het Onroerenderfgoeddecreet bepaalt dat tijdens het openbaar onderzoek opmerkingen en bezwaren over feitelijkheden kunnen worden ingediend en afgegeven bij het agentschap.

In het onderdeel 'beschrijving' op de pagina van het openbaar onderzoek over de vaststelling van de inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen wordt dit benadrukt en verduidelijkt in die zin dat de bezwaren enkel kunnen handelen over de gegevens van het voorliggend vaststellingsdossier, namelijk over de afbakening op het plan, de benaming en de beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken. Ook kan worden gemeld dat het pand niet meer voldoende erfgoedwaarde bevat door een sloop of een verbouwing.

2. De bezwaarindiener geeft aan dat uit de afbakening op het plan (de polygoon) blijkt dat de intentie tot opname in de inventaris niet beperkt blijft tot het 's Gravenhof (H-vormig complex en woning aan de oostzijde), maar dat de achterliggende kantoorgebouwen, loods en parking eveneens opgenomen werden. Bezwaarindiener verzet zich tegen de opname van de achterliggende gebouwen en parking op de inventaris. Bezwaarindiener wijst hiervoor naar de fiche die momenteel in openbaar onderzoek ligt. Bezwaarindiener voert aan dat het adres van het erfgoedrelict zich beperkt tot het adres Moerstraat 53 en de beschrijving van het erfgoedobject enkel betrekking heeft op het 's Gravenhof. Bezwaarindiener geeft aan dat de overige gebouwen geen enkele erfgoedwaarde bezitten en bijgevolg niet beschermenswaardig zijn.
3. In het vaststellingsdossier dat voorligt in openbaar onderzoek wordt aangeduid wat vastgesteld wordt als bouwkundig erfgoed in zowel de beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken, de beknopte karakterisering ('erfgoedtype', 'datering', 'stijl of cultuur') als de afbakening op het plan (polygoon). Enkel onroerende goederen die zowel in de beschrijving, de beknopte karakterisering als op het plan aangeduid worden, worden verondersteld erfgoedwaarde te bezitten en onderdeel uit te maken van het vast te stellen erfgoedrelict. Gelet op het feit dat de door bezwaarindiener vermelde gebouwen en parking noch vermeld worden in de beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken, noch aangeduid worden in de beknopte karakterisering van het onroerend goed worden deze geacht geen erfgoedwaarde te bezitten en als dusdanig niet mee vastgesteld te zijn.
4. De bezwaarindiener voert bijkomend aan dat de voorgestelde opname van het onroerend goed in de inventaris van bouwkundig erfgoed niet in overeenstemming is met de geldende regelgeving. De inventarisatie zou niet gebeurd zijn conform de verplichtingen uit het Onroerenderfgoeddecreet, het Onroerenderfgoedbesluit en het ministerieel besluit van 17 juli 2015 tot vaststelling van de inventarismethodologie voor de inventaris van bouwkundig erfgoed. De bezwaarindiener formuleert bijkomend geen opmerkingen of bezwaren over feitelijkheden van het dossier. Het bezwaar is dienvolgens niet conform artikel 4.1.3. Onroerenderfgoeddecreet en dus enkel daarom al niet ontvankelijk.
5. Louter volledigheidshalve wordt hieronder beknopt ingegaan op de opgeworpen argumenten.

Volledigheidshalve :

6. De inventarismethodologie zoals deze blijkt uit de bijlage bij het ministerieel besluit van 17 juli 2015 werd volledig gevolgd. Deze bijlage vermeldt dat de Inventarisatiemethodologie voor de inventaris van bouwkundig erfgoed naast een inleiding volgende onderdelen bevat : (i) een korte beschrijving van de inventaris; (ii) de wijze van beschrijving van de erfgoedwaarden; (iii) het afwegingskader dat gehanteerd wordt om het onroerend erfgoed te waarderen: (a.) de erfgoedwaarden; (b.) de selectiecriteria

De bezwaarindiener betwist niet dat de methodologie een korte beschrijving van de inventaris bevat. Zij betwist wel dat aan de punten 2 en 3 zou zijn voldaan.

De wijze van beschrijving van de erfgoedwaarden

7. De bezwaarindiener stelt dat geen afdoende en grondig onderzoek is gebeurd om met voldoende kennis van zaken de erfgoedwaarde van het goed te kunnen beoordelen. De bezwaarindiener meent dat geen enkele geraadpleegde bron wordt opgenomen in de inventaris.

8. De inventarismethodologie zoals opgenomen in de bijlage bij het ministerieel besluit van 17 juli 2015 vermeldt welke bronnen bij het onderzoek worden geraadpleegd, als die beschikbaar en relevant zijn.

Het dossier over het pand van de bezwaarindiener, zoals het ter inzage werd gebracht via volgende link <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/14361>, verwijst naar het onroerend goed zelf als bron en naar de inventarissen en databanken van het agentschap. Eveneens wordt verwezen naar de wetenschappelijke reeks Bouwen door de Eeuwen heen in Vlaanderen en een onuitgegeven restauratieverslag van Van den Brande Y. en Brosens L. Er werden bijgevolg voldoende relevante bronnen bij het onderzoek betrokken.

9. De bezwaarindiener vermeldt geen andere bronnen, die beschikbaar en relevant zouden zijn voor het bouwkundig relict. Hij betwist niet de feitelijkheden die uit deze bronnen blijken.

Het afwegingskader

10. Om een afweging te maken of een onroerend goed kan worden opgenomen in de inventaris, stelt de inventarismethodologie dat rekening wordt gehouden met de erfgoedwaarden en de selectiecriteria. Zij worden niet afzonderlijk beschouwd, maar het is de totale beoordeling die het uitgangspunt vormt voor de evaluatie.
11. Als erfgoedwaarden wordt voor het pand van de bezwaarindiener de historische en architecturale waarde aangeduid en toegelicht in de beschrijving. De bezwaarindiener betwist niet dat het pand deze erfgoedwaarden bezit en betwist ook niet de concrete omschrijving van deze waarden. Zij voert geen feitelijkheden aan die betrekking hebben op deze erfgoedwaarden. Zij stelt enkel dat er geen actuele toetsing zou zijn gebeurd, maar voert geen feitelijkheden aan die aantonen dat de actuele toestand een impact zou hebben op deze erfgoedwaarden. Er kan naar het volgende onderdeel worden verwezen.
12. In de inventaris zou, volgens de bezwaarindiener, voor het betreffende pand geen verwijzing terug te vinden zijn naar de selectiecriteria. Dit is niet correct. Het is niet omdat de bewoordingen niet uitdrukkelijk verwijzen naar een selectie criterium dat niet in de beschrijving van het pand is terug te vinden dat het onroerend goed aan één (of meerdere) van deze selectiecriteria voldoet.

In de beschrijving van het erfgoedobject wordt uitgebreid ingegaan op de historiek van het domein, met 17de-eeuwse en 18de-eeuwse bouwfases onder de families de Caters en de Grauw. In de historiek wordt eveneens ingegaan op de gebruiks- en bewonersgeschiedenis van het landgoed tot na de Tweede Wereldoorlog. Uit de beschrijving van het erfgoedobject valt op te maken dat het onroerend goed voldoet aan de criteria herkenbaarheid en representativiteit. De opname in de inventaris als representatief en gaaf bewaard voorbeeld van een 19de-eeuws landgoed met 18de-eeuwse kern wordt als dusdanig geacht gegrond te zijn.

13. De bewaarindiener meent vervolgens dat door het louter overnemen van de bestaande vaststellingslijst geen rekening wordt gehouden met de Inventarismethodologie. Het onroerend goed was inderdaad reeds opgenomen in de inventaris van het bouwkundig erfgoed van 2009 en nadien vastgesteld in 2014.

Het loutere feit dat het goed ook reeds vroeger, op dezelfde wijze, was opgenomen in de inventaris, toont weliswaar niet aan dat de methodologie niet werd gevolgd. Uit de beschrijving en het afwegingskader zoals in de ter inzage gelegde dossier opgenomen, blijkt dat de inventarismethodologie wel in rekening werd gebracht. Reeds bij de

eerdere vaststellingen werd trouwens vertrokken van eenzelfde wijze van methodologie. Deze werd later net verankerd in het ministerieel besluit van 17 juli 2015.

14. De bezwaarindiener roept tot slot bij dit onderdeel de schending in van de algemene beginselen van behoorlijk bestuur, met name het zorgvuldigheidsbeginsel en het motiveringsbeginsel, omdat niet zou zijn nagegaan aan welke selectiecriteria het goed voldoet om te worden opgenomen. Hoger bleek dat deze criteria wel zijn af te leiden uit de beschrijving van het pand. Er kan dan ook niet ernstig worden gesteld dat de eigenaar in het ongewisse zou blijven omtrent de motieven voor de opname van het pand op de inventaris.

Onvoldoende bewaard

15. De bezwaarindiener werpt op dat conform artikel 4.1.1. Onroerenderfgoedbesluit moet worden onderzocht of het onroerend goed dat men wenst te inventariseren, wel voldoende goed bewaard is.

Omdat het pand niet zou zijn bezocht, zou niet kunnen worden nagegaan of het goed voldoende goed bewaard is. Er zou geen deugdelijke inventarisering en controle van de juridische en feitelijke aspecten van het dossier voorliggen. Het loutere feit dat het reeds was opgenomen in de inventaris zou niet volstaan als bewijs van het feit dat het pand nog over de noodzakelijke en actuele erfgoedwaarde beschikt.

De laatste adrescontrole zou dateren van 2007 en er zou niet blijken of het interieur van het pand ook werd onderzocht.

16. Artikel 4.1.1. Onroerenderfgoedbesluit stelt dat een onroerend goed kan worden opgenomen in de inventaris van het bouwkundig erfgoed als het één of meer erfgoedwaarden bezit en voldoende goed bewaard is.

In casu werden als erfgoedwaarden de historische en architecturale waarde aangeduid. De concrete omschrijving hiervan heeft enkel betrekking op de buitenzijde van het gebouw. Het feit dat de ambtenaren geen toegang hebben gevraagd en niet zou blijken of het interieur zou zijn onderzocht, is niet relevant voor de vaststelling van deze erfgoedwaarden.

Om een pand in de inventaris op te nemen volstaat het dat het één van de dertien decretaal bepaalde erfgoedwaarden bezit. In casu liggen die voor, zodat dit volstaat voor een opname in de inventaris. De beschrijving van deze erfgoedwaarden wordt door de bezwaarindiener niet aan de hand van feitelijkeheden betwist.

17. De bezwaarindiener lijkt van mening dat ook het interieur diende te worden onderzocht omdat daaruit bijkomende erfgoedwaarden zouden blijken om tot inventarisatie over te gaan. Zij meent dus dat ook het interieur diende te worden opgenomen. Dit brengt niet mee dat de erfgoedwaarden die gekoppeld zijn aan het exterieur niet aanwezig zouden zijn.

18. Een onroerend goed heeft historische waarde als het getuigt van een (maatschappelijke) ontwikkeling, gebeurtenis, figuur, instelling of landgebruik uit het verleden van de mens.

Een onroerend goed heeft architecturale waarde als het getuigt van een fase of aspect van de (landschaps)architectuur of de bouwkunst in het verleden. Het kan gaan om een typologie, stijl oeuvre of materiaalgebruik.

Dergelijke waarden kunnen niet “geactualiseerd” worden zoals de bezwaarindiener lijkt te suggereren. Ook wanneer het pand in mindere goede staat zou zijn, sinds de eerste vaststellingen daaromtrent, zal het pand deze erfgoedwaarden blijven bezitten.

19. Artikel 4.1.1. Onroerenderfgoedbesluit legt op dat het pand voldoende goed bewaard moet zijn om op een inventaris te kunnen worden opgenomen. De bezwaarindiener beweert niet dat dit niet zo zou zijn, enkel stelt hij dat het diende te worden geverifieerd.

In het kader van het openbaar onderzoek is het aan de bezwaarindiener om opmerkingen en bezwaren over feitelijkheden te geven. De bezwaarindiener merkt behoudens de aangifte van enkele verdwenen erfgoedelementen niet op dat er geen voldoende goed bewaard pand zou voorliggen. Het mag duidelijk zijn dat, indien hij zou menen dat er geen voldoende goed bewaard pand zou voorliggen, hiervan het nodige feitelijke materiaal zou moeten voorleggen. Ook op de burger rust een zorgvuldigheidsplicht.

Aan de inventarisfiche <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/14361> werd een foto van 2014 toegevoegd. Hieruit blijkt een voldoende goed bewaard pand. Een desktoponderzoek toonde bovendien aan dat het landhuis in juni 2016 (Mobile Mapping toepassing Informatie Vlaanderen) en juli 2017 (Google Streetview) nog in een voldoende goed bewaarde toestand geregistreerd werd. Het zou niet realistisch zijn aan te nemen dat de verschillende bouwvolumes op enkele jaren tijd niet meer voldoende goed bewaard zouden zijn om in de inventaris te kunnen worden opgenomen.

De bezwaarindiener stelt volledig ten onrechte dat het pand zonder enige verificatie over het voldoende bewaard karakter, werd opgenomen in de inventaris.

20. Er ligt ook geenszins een schending van het zorgvuldigheidsbeginsel voor. Alle juridische en feitelijke aspecten werden onderzocht en gecontroleerd. De bezwaarindiener betwist geen van deze aspecten in concreto.
21. De vergelijking met de beslissing van het Milieuhandhavingscollege is niet relevant. Dit betreft een volledige andere feitelijke context.

In concreto

22. Bezwaarindiener wijst opnieuw op het feit dat de achterliggende kantoorgebouwen, loods en parking geen erfgoedwaarde bezitten en om die reden onmogelijk kunnen worden opgenomen op de inventaris. Bezwaarindiener vraagt deze constructies uit de afbakening op het plan (polygoon) te verwijderen.

Zoals reeds aangegeven blijkt hetgeen vastgesteld wordt als bouwkundig erfgoed uit zowel de beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken, de beknopte karakterisering ('erfgoedtype', 'datering', 'stijl of cultuur') als de afbakening op het plan (polygoon). Enkel onroerende goederen die zowel in de beschrijving, de beknopte karakterisering als op het plan aangeduid worden, worden verondersteld erfgoedwaarde te bezitten en onderdeel uit te maken van het vast te stellen erfgoedrelict. Gelet op het feit dat de door bezwaarindiener vermelde gebouwen, loods en parking noch vermeld worden in de beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken, noch aangeduid worden in de beknopte karakterisering van het onroerend goed worden deze geacht geen erfgoedwaarde te bezitten en als dusdanig niet mee vastgesteld te zijn. Gelet op het feit dat de percelen in Schilde, gekend ten kadaster, Afdeling 's Gravenwezel, Sectie A, perceelnummers 506M, 506P, 507T, 507W en 509E onlosmakelijk verbonden zijn met het erfgoedrelict en bijdragen tot de herkenbaarheid van de site als landhuis

worden deze mee opgenomen in de afbakening van het erfgoedrelict. Hetgeen bezwaarindiener vraagt zou een negatieve impact hebben op de vastgestelde erfgoedwaarden van het relict en is bijgevolg onwenselijk. De afbakening van het relict wordt om die reden niet aangepast.

Conclusie:

Het bezwaar heeft geen invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "'s Gravenhof" (erfgoedid 14361/aanduidingsid 111809), Moerstraat 53 in Schilde, wordt ongewijzigd opgenomen in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen.

Bezwaar B_000114 en B_000212: Twee identieke bezwaren bij de vaststelling van een relict: Neoclassicistische burgerhuis (erfgoedid 12614/aanduidingsid 105914), Antwerpsestraat 23, Boom.

Bezwaarindiener stelt dat (1) de voorgestelde opname van het onroerend goed in de inventaris van het bouwkundig erfgoed niet in overeenstemming is met de geldende regelgeving. Eveneens stelt bezwaarindiener dat uit de in concreto toetsing van het onroerend goed aan het vastgestelde afwegingskader blijkt dat (2) het onroerend goed niet over de vereiste actuele erfgoedwaarden beschikt om te worden opgenomen in de inventaris van het bouwkundig erfgoed.

Het pand is sinds 2009 opgenomen in de vastgestelde inventaris. Het pand wordt opnieuw voorgesteld voor opname in de vastgestelde inventaris, dit maal met openbaar onderzoek.

(1) de voorgestelde opname van het onroerend goed in de inventaris van het bouwkundig erfgoed niet in overeenstemming is met de geldende regelgeving: De inventarisatie is niet gebeurd conform de verplichtingen uit het Onroerenderfgoeddecreet, Onroerenderfgoedbesluit en het MB van 17 juli 2015 tot vaststelling van de inventarismethodologie voor de inventaris van het bouwkundig erfgoed. De (a) afweging van de erfgoedwaarde noch (b) de controle dat deze erfgoedwaarden voldoende goed bewaard zijn, zijn afdoende gebeurd. Bovendien heeft het onroerend goed geen actuele erfgoedwaarden meer.

(a) Beschrijving en afweging erfgoedwaarden: Om opgenomen te worden in de vastgestelde inventaris moet het goed een of meerdere erfgoedwaarden bezitten. Om dit na te gaan moet men gebruik maken van de vastgestelde inventarismethodologie. Noch de beschrijving noch het afwegingskader zijn conform de vereisten uit voormeld MB. De beschrijving: MB schrijft verschillende soorten bronnen voor en kritische toetsing.

In casu wordt voor het Neoclassicistisch burgerhuis, zoals aangegeven op de fiche die in openbaar onderzoek ligt, slechts een zeer beperkte, nietszeggende en zeer algemene beschrijving gegeven van de beweerdde erfgoedwaarden/volgende beschrijving gegeven van de beweerdde erfgoedwaarden. Bezwaarindiener citeert de beschrijving van het relict in de erfgoedobjectendatabank.

Uit de inventaris blijkt nergens dat er een afdoende en grondig onderzoek werd gedaan om de erfgoedwaarde te kunnen beoordelen. Er wordt slechts naar een bron verwezen, die meer dan 30 jaar oud is, namelijk boekdeel 10N1 uit de reeks Bouwen door de Eeuwen heen.

Het afwegingskader: Dit dient te gebeuren op basis van de erfgoedwaarden en selectiecriteria. Er wordt louter verwezen naar de vermeende historische waarde en architecturale waarde, zonder nadere specificering. Er wordt niet verduidelijkt waarom het historische waarde zou hebben. De architecturale waarde wordt evenmin afdoende

toegelicht. De typologie en het materiaalgebruik worden enkel in algemene termen beschreven zonder concreet te verwijzen naar welke erfgoedwaarde dit zou hebben. Uit de inventaris kan op geen enkele wijze worden afgeleid waarom er erfgoedwaarde aan dit pand zou kunnen worden toegekend. Er is daarenboven geen enkele verwijzing naar één van de vijf selectiecriteria aanwezig. De toetsing aan deze selectiecriteria is dus op geen enkele manier gemotiveerd.

Het voorliggende voorstel tot opname is een een op een overname van de vaststelling van 2009 (en van 2014). Daarin werd geen rekening gehouden met de inventarismethodologie, die later werd vastgesteld. Deze werd dus opgemaakt in strijd met de methodologie. Later is er geen controle ter plaatse meer geweest.

Dit is in strijd met algemene beginselen van behoorlijk bestuur. De loutere verwijzing naar de historische en architecturale erfgoedwaarde zonder nadere beschrijving en het gebrek aan selectiecriteria zijn een schending van het zorgvuldigheidsbeginsel en het motiveringsbeginsel.

(b) onvoldoende bewaard, gebrek aan actuele beoordeling: Het Onroerenderfgoedbesluit stelt dat het pand voldoende goed bewaard moet zijn. Een actuele beoordeling dringt zich op. Het pand werd niet bezocht. De laatste adrescontrole dateert van 2007, wat niet meer representatief is. Het interieur werd niet bezocht. Er is geen verzoek tot bezoek gericht aan de eigenaar. Er is geen nadere controle geweest van de huidige situatie. Dit is in strijd met de actieve onderzoeksplicht van ambtenaren. Er wordt hierbij door bezwaarindieners verwezen naar de beslissing van de Milieuhandavingscollege van 15 december 2010.

(2) DE IN CONCRETO TOETSING VAN HET ONROEREND GOED AAN HET VASTGESTELDE AFWEGINGSKADER DUIDT DAT HET ONROEREND GOED NIET OVER ACTUELE ERFGOEDWAARDEN BESCHIKT

Het burgerhuis heeft op heden geen afdoende erfgoedwaarde meer, en een opname in de inventaris bouwkundig erfgoed dringt zich bijgevolg dan ook niet op. Bezwaarindieners staat dit met de stedenbouwkundige vergunning dd. 16 mei 2000 betreffende het verbouwen van het dubbelhuis tot handelspand met woning en met fotomateriaal.

- Zo werden de ramen vervangen in PVC, inclusief ondoorzichtige beglazing met reclame van de handelszaak.
- Zo is de oude smeedijzeren voordeur vervangen door een nieuwe zwarte deur zonder kenmerkend smeedijzer.
- Zo is de kroonlijst niet meer volledig.
- Zo werd al het schrijnwerk vervangen.
- Zo werd de achtertuin volledig ingenomen door de winkel en dit volgens de voornoemde bouwvergunning.

Behandeling van het bezwaar:

Opmerkingen en bezwaren over feitelijkheden

1. Artikel 4.1.3, derde lid, 3° van het Onroerenderfgoeddecreet bepaalt dat tijdens het openbaar onderzoek opmerkingen en bezwaren over feitelijkheden kunnen worden ingediend en afgegeven bij het agentschap.

In het onderdeel 'beschrijving' op de pagina van het openbaar onderzoek over de vaststelling van de inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen wordt dit benadrukt en verduidelijkt in die zin dat de bezwaren enkel kunnen handelen over de gegevens van het voorliggend vaststellingsdossier, namelijk over de afbakening op het plan, de benaming en de beschrijving op basis van de

erfgoedkenmerken. Ook kan worden gemeld dat het pand niet meer voldoende erfgoedwaarde bevat door een sloop of een verbouwing.

2. De bezwaarindiener meent dat het onroerend goed geen afdoende erfgoedwaarde meer heeft, waardoor een opname in de inventaris bouwkundig erfgoed zich niet opdringt. Voor de behandeling van de bezwaren hieromtrent kan verwezen worden naar het onderdeel 'in concreto' van de behandeling.
3. De bezwaarindiener voert voor het overige aan dat de voorgestelde opname van het onroerend goed in de inventaris van bouwkundig erfgoed niet in overeenstemming is met de geldende regelgeving. De inventarisatie zou niet gebeurd zijn conform de verplichtingen uit het Onroerenderfgoeddecreet, het Onroerenderfgoedbesluit en het ministerieel besluit van 17 juli 2015 tot vaststelling van de inventarismethodologie voor de inventaris van bouwkundig erfgoed. De bezwaarindiener formuleert voor het overige geen opmerkingen of bezwaren over feitelijkheden van het dossier. Het bezwaar is voor het overige niet conform artikel 4.1.3. Onroerenderfgoeddecreet en dus enkel daarom al niet ontvankelijk.
4. Louter volledigheidshalve wordt hieronder beknopt ingegaan op de opgeworpen argumenten.

Volledigheidshalve :

5. De inventarismethodologie zoals deze blijkt uit de bijlage bij het ministerieel besluit van 17 juli 2015 werd volledig gevolgd. Deze bijlage vermeldt dat de Inventarisiemethodologie voor de inventaris van bouwkundig erfgoed naast een inleiding volgende onderdelen bevat : (i) een korte beschrijving van de inventaris; (ii) de wijze van beschrijving van de erfgoedwaarden; (iii) het afwegingskader dat gehanteerd wordt om het onroerend erfgoed te waarderen: (a.) de erfgoedwaarden; (b.) de selectiecriteria

De bezwaarindiener betwist niet dat de methodologie een korte beschrijving van de inventaris bevat. Zij betwist wel dat aan de punten 2 en 3 zou zijn voldaan.

De wijze van beschrijving van de erfgoedwaarden

6. De bezwaarindiener stelt dat geen afdoende en grondig onderzoek is gebeurd om met voldoende kennis van zaken de erfgoedwaarde van het goed te kunnen beoordelen. De bezwaarindiener meent dat geen enkele geraadpleegde bron wordt opgenomen in de inventaris.
7. De inventarismethodologie zoals opgenomen in de bijlage bij het ministerieel besluit van 17 juli 2015 vermeldt welke bronnen bij het onderzoek worden geraadpleegd, als die beschikbaar en relevant zijn.

Het dossier over het pand van de bezwaarindiener, zoals het ter inzage werd gebracht via volgende link <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/12614>, verwijst naar het onroerend goed zelf als bron en naar de inventarissen en databanken van het agentschap. Eveneens wordt verwezen naar de wetenschappelijke reeks Bouwen door de Eeuwen heen in Vlaanderen. Bijgevolg werden er voldoende relevante bronnen bij het onderzoek betrokken.

8. De bezwaarindiener vermeldt geen andere bronnen, die beschikbaar en relevant zouden zijn voor het bouwkundig relict. Hij betwist niet de feitelijkheden die uit deze bronnen blijken.

Het afwegingskader

9. Om een afweging te maken of een onroerend goed kan worden opgenomen in de inventaris, stelt de inventarismethodologie dat rekening wordt gehouden met de erfgoedwaarden en de selectiecriteria. Zij worden niet afzonderlijk beschouwd, maar het is de totale beoordeling die het uitgangspunt vormt voor de evaluatie.
10. Als erfgoedwaarden wordt voor het pand van de bezwaarindiener de historische en de architecturale waarde aangeduid en toegelicht in de beschrijving. De bezwaarindiener betwist niet dat het pand deze erfgoedwaarden bezit en betwist ook niet de concrete omschrijving van deze waarden. Zij voert geen feitelijkheden aan die betrekking hebben op deze erfgoedwaarden. Zij stelt enkel dat er geen actuele toetsing zou zijn gebeurd, maar voert geen feitelijkheden aan dit aantonen dat de actuele toestand een impact zou hebben op deze erfgoedwaarden. Er kan naar het volgende onderdeel worden verwezen.
11. In de inventaris zou, volgens de bezwaarindiener, voor het betreffende pand geen verwijzing terug te vinden zijn naar de selectiecriteria. Dit is niet correct. Het is niet omdat de bewoordingen niet uitdrukkelijk verwijzen naar een selectie criterium dat niet in de beschrijving van het pand is terug te vinden dat het onroerend goed aan één (of meerdere) van deze selectiecriteria voldoet.

Er wordt onder meer verwezen naar de typologische en vormelijke aspecten van het burgerhuis evenals de bouwperiode. Op basis van de beschrijving van het erfgoedobject en de beschreven erfgoedkenmerken en -elementen valt op te maken dat het goed aan volgende erfgoedcriteria voldoet: herkenbaarheid en representativiteit. De bezwaarindiener voert geen feitelijkheden aan die deze omschrijving betwisten. De opname in de inventaris als representatief en herkenbaar voorbeeld van een neoclassicistisch burgerhuis uit het derde kwart van de 19de eeuw wordt als dusdanig gegrond geacht.

12. De bewaarindiener meent vervolgens dat door het louter overnemen van de bestaande vaststellingslijst geen rekening wordt gehouden met de Inventarismethodologie. Het onroerend goed was inderdaad reeds opgenomen in de inventaris van het bouwkundig erfgoed van 2009 en nadien vastgesteld in 2014.

Het loutere feit dat het pand ook reeds vroeger, op dezelfde wijze, was opgenomen in de inventaris, toont weliswaar niet aan dat de methodologie niet werd gevolgd. Uit de beschrijving en het afwegingskader zoals in de ter inzage gelegde dossier opgenomen, blijkt dat de inventarismethodologie wel in rekening werd gebracht. Reeds bij de eerdere vaststellingen werd trouwens vertrokken van eenzelfde wijze van methodologie. Deze werd later net verankerd in het ministerieel besluit van 17 juli 2015.

13. De bezwaarindiener roept tot slot bij dit onderdeel de schending in van de algemene beginselen van behoorlijk bestuur, met name het zorgvuldigheidsbeginsel en het motiveringsbeginsel, omdat niet zou zijn nagegaan aan welke selectiecriteria het goed voldoet om te worden opgenomen. Hoger bleek dat deze criteria wel zijn af te leiden uit de beschrijving van het pand. Er kan dan ook niet ernstig worden gesteld dat de eigenaar in het ongewisse zou blijven omtrent de motieven voor de opname van het pand op de inventaris.

Onvoldoende bewaard

14. De bezwaarindiener werpt op dat conform artikel 4.1.1. Onroerenderfgoedbesluit moet worden onderzocht of het onroerend goed dat men wenst te inventariseren, wel voldoende goed bewaard is.

Omdat het pand niet zou zijn bezocht, zou niet kunnen worden nagegaan of het goed voldoende goed bewaard is. Er zou geen deugdelijke inventarisatie en controle van de juridische en feitelijke aspecten van het dossier voorliggen. Het loutere feit dat het reeds was opgenomen in de inventaris zou niet volstaan als bewijs van het feit dat het pand nog over de noodzakelijke en actuele erfgoedwaarde beschikt.

De laatste adrescontrole zou dateren van 2007 en er zou niet blijken of het interieur van het pand ook werd onderzocht.

15. Artikel 4.1.1. Onroerenderfgoedbesluit stelt dat een onroerend goed kan worden opgenomen in de inventaris van het bouwkundig erfgoed als het één of meer erfgoedwaarden bezit en voldoende goed bewaard is.

In casu werden als erfgoedwaarden de historische en de architecturale waarde aangeduid. De concrete omschrijving hiervan heeft enkel betrekking op de buitenzijde van het gebouw. Het feit dat de ambtenaren geen toegang hebben gevraagd en niet zou blijken of het interieur zou zijn onderzocht, is niet relevant voor de vaststelling van deze erfgoedwaarden.

Om een pand in de inventaris op te nemen volstaat het dat het één van de dertien decretaal bepaalde erfgoedwaarden bezit. In casu liggen die voor, zodat dit volstaat voor een opname in de inventaris. De beschrijving van deze erfgoedwaarden wordt door de bezwaarindiener niet aan de hand van feitelijkeheden betwist.

16. De bezwaarindiener lijkt van mening dat ook het interieur diende te worden onderzocht omdat daaruit bijkomende erfgoedwaarden zouden blijken om tot inventarisatie over te gaan. Zij meent dus dat ook het interieur diende te worden opgenomen. Dit brengt niet mee dat de erfgoedwaarden die gekoppeld zijn aan het exterieur niet aanwezig zouden zijn.

17. Een onroerend goed heeft historische waarde als het getuigt van een (maatschappelijke) ontwikkeling, gebeurtenis, figuur, instelling of landgebruik uit het verleden van de mens.

Een onroerend goed heeft architecturale waarde als het getuigt van een fase of aspect van de (landschaps)architectuur of de bouwkunst in het verleden. Het kan gaan om een typologie, stijl oeuvre of materiaalgebruik.

Dergelijke waarden kunnen niet "geactualiseerd" worden zoals de bezwaarindiener lijkt te suggereren. Ook wanneer het pand in mindere goede staat zou zijn, sinds de eerste vaststellingen daaromtrent, zal het pand deze erfgoedwaarden blijven bezitten.

De bezwaarindiener voert niet aan dat het pand werd gesloopt of dermate werd verbouwd dat de vermelde erfgoedwaarden zouden zijn verdwenen.

18. Artikel 4.1.1. Onroerenderfgoedbesluit legt op dat het pand voldoende goed bewaard moet zijn om op een inventaris te kunnen worden opgenomen. De bezwaarindiener beweert niet dat dit niet zo zou zijn, enkel stelt hij dat het diende te worden geverifieerd.

In het kader van het openbaar onderzoek is het aan de bezwaarindiener om opmerkingen en bezwaren over feitelijkheden te geven. De bezwaarindiener merkt behoudens het verlies van de uitwaaiende segmentboogdeur niet op dat er geen voldoende goed bewaard pand zou voorliggen. Het mag duidelijk zijn dat, indien hij zou menen dat er geen voldoende goed bewaard pand zou voorliggen, hiervan het nodige feitelijke materiaal zou moeten voorleggen.

Op basis van een desktoponderzoek bleek dat het goed in mei 2016 (Mobile Mapping toepassing Informatie Vlaanderen) en juni 2017 (Google Streetview) in voldoende goed bewaarde toestand geregistreerd werd. De bezwaarindiener stelt bijgevolg volledig ten onrechte dat het pand zonder enige verificatie over het voldoende bewaard karakter, werd opgenomen in de inventaris.

19. Er ligt ook geenszins een schending van het zorgvuldigheidsbeginsel voor. Alle juridische en feitelijke aspecten werden onderzocht en gecontroleerd. De bezwaarindiener betwist geen van deze aspecten in concreto.
20. De vergelijking met de beslissing van het Milieuhandhavingscollege is niet relevant. Dit betreft een volledige andere feitelijke context.

In concreto

21. Bezwaarindiener meent dat het pand geen erfgoedwaarde meer bezit en wijst hiervoor naar een stedenbouwkundige vergunning van 16 mei 2000 betreffende het verbouwen van het dubbelhuis tot een handelspand met woning en voegt een fotodossier toe aan haar schrijven. Bezwaarindiener geeft tevens aan dat de ramen vervangen werden in PVC (inclusief ondoorzichtige beglazing met reclame van de handelszaak), de oude smeedijzeren voordeur vervangen werd door een nieuwe zwarte deur zonder kenmerkend smeedijzer, de kroonlijst niet langer volledig is, het schrijnwerk reeds vervangen werd, de achtertuin volledig ingenomen wordt door de winkel.

Vooreerst dient opgemerkt te worden dat de erfgoedwaarden van het onroerend goed vastgesteld werden op basis van een evaluatie van de erfgoedkenmerken en -elementen aan de buitenzijde van het onroerend goed. Ondanks het feit dat de door bezwaarindiener aangehaalde werken met weinig respect voor deze waarden uitgevoerd werden, dient vastgesteld te worden dat het goed nog over ruimschoots voldoende erfgoedwaarde beschikt om een opname in de inventaris van het bouwkundig erfgoed te motiveren. Nagenoeg alle erfgoedkenmerken en -elementen zoals aangeduid in de beschrijving van het erfgoedobject zijn nog aanwezig. Het neoclassicistisch ontwerpschema en de bijhorende afwerking - in casu de decoratieve bepleisterde lijstgevel met markerende pilasters, waterlijst, guirlandes en decoratieve fries - zijn bovendien nog volledig intact. Behoudens de smeedijzeren segmentboogdeur, zijn geen bijkomende beschreven erfgoedelementen verdwenen of vernield.

Conclusie:

Het bezwaar heeft geen invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Neoclassicistische burgerhuis" (erfgoedid 12614/aanduidingsid 105914), Antwerpsestraat 23 in Boom, wordt ongewijzigd opgenomen in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen.

Bezwaar B_000115: Bezwaar bij de vaststelling van één relict: Villa Ten Diepenbeke (erfgoedid 12754/ aanduidingsid 106183), Corluylei 1A, Borsbeek.

Bezwaarindiener stelt dat Villa Ten Diepenbeke foutief is ingetekend. Het koetshuis, van zeven traveeën en één verdieping onder zadeldak aan de straatkant (zuidzijde), staat niet ingetekend als bouwkundig erfgoed. Het koetshuis is echter wel beschreven in de beschrijving in de inventaris onroerend erfgoed.

Eveneens bevindt er zich een tegenstrijdige terminologie in het beschrijving van het erfgoedobject. Het relict werd opgenomen in het vaststellingsbesluit als Villa ten Diepenbeke, maar wordt in de beschrijving vermeld als pastorie.

Behandeling van het advies:

De afbakening van dit relict is correct: de twee rechtersvolumes op het perceel zijn de pastorie en het koetshuis. Het koetshuis is echter niet zichtbaar aangeduid in het erfgoedobject (met punt), wat aangepast wordt.

Verder is het inderdaad correct dat de titel van het relict niet correspondeert met de beschrijving, waar enkel de pastorie wordt aangehaald. Dit wordt aangepast: de titel wordt "Herbouwde pastorie met koetshuis". Ook de beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken wordt in die zin bijgewerkt tot "Herbouwde pastorie gelegen in prachtig domein, met bijhorend koetshuis aan straatkant.". Ten slotte wordt erfgoedkenmerk "derde kwart 17de eeuw" geschrapt, omdat de pastorie een volledige nieuwbouw uit het interbellum betreft.

Conclusie:

Het bezwaar heeft invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Villa Ten Diepenbeke" (erfgoedid 12754/ aanduidingsid 106183), Coruylei 1A in Borsbeek, wordt met aangepaste benaming, aangepaste erfgoedkenmerken en aangepaste beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken opgenomen in het vaststellingsbesluit. De benaming is "Herbouwde pastorie met koetshuis". Villa Ten Diepenbeke wordt als alternatieve naam aan de fiche toegevoegd. De beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken is "Herbouwde pastorie gelegen in prachtig domein, met bijhorend koetshuis aan straatkant.". Ten slotte wordt erfgoedkenmerk "derde kwart 17de eeuw" geschrapt.

Bezwaar B_000116: Bezwaar bij de vaststelling van één relict: Gemeentepark (erfgoedid 12632/ aanduidingsid 105926), Beukenlaan zonder nummer, Boom.

Bezwaarindiener stelt dat de beelden Solidariteit en Moederweelde in de inventaris bouwkundig erfgoed verkeerdelijk worden toegeschreven aan Joris Minne (1897-1988). Deze laatste is niet te verwarren met de meer bekende symbolistische beeldhouwer George (Georgius Joannes Leonardus) Minne van wie deze 2 beelden in het park zijn.

Behandeling van het bezwaar:

Bezwaarindiener verschaft interessante en betrouwbare informatie om de inventaris bouwkundig erfgoed te corrigeren. Zowel in de erfgoedobjectfiche als in de aanduidingsfiche worden de erfgoedkenmerken aangepast: Joris Minne wordt vervangen door George Minne. In de beschrijving bij het erfgoedobject wordt deze fout eveneens rechtgezet.

Conclusie:

Het bezwaar heeft invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Gemeentepark" (erfgoedid 12632/ aanduidingsid 105926), Beukenlaan zonder nummer in Boom wordt met aangepaste erfgoedkenmerken opgenomen in de vastgestelde inventaris van het

bouwkundig erfgoed van de provincie Antwerpen. "Joris Minne" wordt vervangen door "George Minne".

Bezwaar B_000117, B_000196 en B_000244: Drie identieke bezwaren bij de vaststelling van twee relictten: Elektriciteitsmaatschappij De Schelde (erfgoedid 11538/ aanduidingsid 104316), Vaartkaai 2, Antwerpen en Oorlogsgedenkteken (erfgoedid 304955/ aanduidingsid 104042), Straalstraat zonder nummer, Antwerpen.

Bezwaarindiener dient bezwaar in tegen de opname van relict Electriciteitsmaatschappij De Schelde en heeft een opmerking bij de vaststelling van relict Oorlogsgedenkteken in de Straalstraat.

A. Elektriciteitsmaatschappij De Schelde

De gegevens in de inventaris bouwkundig erfgoed, namelijk de statusvermelding als 'Bewaard' en de weergegeven foto, corresponderen echter niet langer aan de realiteit. De gebouwen van de elektriciteitsmaatschappij zijn doorheen de jaren grotendeels afgebroken met de nodige vergunningen, zie bijlagen bij bezwaarschrift:

- een bouwvergunning van 26 augustus 1991 tot afbraak van de machinezaal-pompenzaal en ketelhuis van de elektriciteitsmaatschappij;
- een stedenbouwkundige vergunning van 23 oktober 2006 voor het bouwen van een administratief gebouw en het slopen van bestaande bedrijfsgebouwen;
- een bodemsaneringsproject van 8 december 2011 met machtiging om 3 gebouwen te slopen om de bodemsaneringswerken te kunnen uitvoeren;
- een conform verklaard bodemsaneringsproject van 24 oktober 2014 met machtiging om leegstaande gebouwen te slopen om de bodemsaneringswerken te kunnen uitvoeren.

Van de oorspronkelijke gebouwen van de elektriciteitsmaatschappij is bijgevolg nog maar een heel klein deel overgebleven, namelijk een L-vormig gebouw in de noordwestelijke hoek van de site en een magazijngebouw rechts in het midden van de site. Gezien de actuele toestand van de site heeft de vroegere elektriciteitscentrale – of wat er van overblijft – nog maar weinig erfgoedwaarden. Bovendien hebben de twee gebouwen die zijn overgebleven van de vroegere elektriciteitscentrale geen enkele functie voor de exploitatie van de site en brengen zij dus een nodeloze onderhoudskost mee. Op basis van de actuele toestand van de site van de Elektriciteitsmaatschappij De Schelde kan niet langer worden voorgehouden dat deze site relevante erfgoedwaarden bezit en voldoende goed bewaard is om een opname in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed te verantwoorden.

B. Oorlogsgedenkteken

Bezwaarindiener vraagt niet om dit oorlogsgedenkteken te schrappen uit de inventaris van bouwkundig erfgoed. Bezwaarindiener merkt uitsluitend op dat zij in de toekomst een aanvraag zal indienen voor een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen die als voorwerp de verplaatsing zal hebben van het oorlogsgedenkteken. De reden voor de geplande verplaatsing is dat de Straalstraat volledig zal worden heraangelegd en daardoor in de toekomst zeer druk verkeer zal kennen. De geplande verplaatsing beoogt dan ook om een veiliger en respectvoller plaats te geven aan het oorlogsgedenkteken. Het is de bedoeling om het oorlogsgedenkteken na de verplaatsing opnieuw een plaats te geven in de Straalstraat. Het zou dus maar om een beperkte verplaatsing gaan in afstand. Vanzelfsprekend gebeurt de geplande verplaatsing van het oorlogsgedenkteken in overleg met de stad Antwerpen en uw Agentschap. Zowel de stad Antwerpen als het Agentschap heeft mondeling al laten verstaan geen principiële bezwaar

te hebben tegen de geplande verplaatsing van het oorlogsgedenkteken. Bijgevolg verzoekt bezwaarindiener om nu reeds rekening te houden met de geplande verplaatsing van het oorlogsgedenkteken.

Behandeling van het advies:

A. Elektriciteitsmaatschappij De Schelde

1. Bezwaarindiener geeft aan dat het goed niet langer voldoende goed bewaard is voor opname in de inventaris van het bouwkundig erfgoed en wijst op verschillende slopen op het terrein en de daartoe verkregen vergunningen. Van de oorspronkelijke gebouwen van de elektriciteitsmaatschappij is bijgevolg nog maar een heel klein deel overgebleven, namelijk een L-vormig gebouw in de noordwestelijke hoek van de site en een magazijngebouw rechts in het midden van de site.

Bezwaarindiener meent dat de vroegere elektriciteitscentrale – of wat er van overblijft gezien de actuele toestand nog maar weinig erfgoedwaarden heeft.

Vooreerst dient opgemerkt te worden dat de opname in de inventaris verantwoord wordt vanuit de aanwezige erfgoedwaarden die vastgesteld werden bij het erfgoedrelict, in casu de historische waarde en industrieel-archeologische waarde. De architecturale veruitwendiging van deze waarden is in voorliggend geval van ondergeschikt belang. Bezwaarindiener merkt terecht op dat het relict slechts deels bewaard is en enkel het L-vormig volume en achterliggend magazijn bewaard bleven. Op basis van desktoponderzoek en de foto's bijgevoegd in de inventarisfiche <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/11538> werd echter vastgesteld dat de bewaarde onderdelen van de voormalige industriële site sinds de initiële opname in de inventaris in 1991 nagenoeg ongewijzigd bleven. Deze vormen als dusdanig nog steeds een herkenbare uitdrukking van hun oorspronkelijke functie, uitzicht en vormgeving. Het relict beschikt als dusdanig nog steeds over voldoende erfgoedwaarde om opgenomen te worden in de inventaris van het bouwkundig erfgoed.

Gelet op het deels bewaard karakter wordt het relict vastgesteld met gewijzigde afbakening op het plan. De afbakening wordt beperkt tot de bewaarde volumes van de voormalige elektriciteitsmaatschappij "De Schelde" op het perceel in Antwerpen, gekend ten kadaster, Afdeling 40 (Merksem; Afdeling 2), Sectie C, perceelnummer 251W2.

2. Bezwaarindiener merkt op dat de twee gebouwen geen enkele functie voor de exploitatie van de site hebben en bijgevolg een nodeloze onderhoudskost met zich mee brengen.

De door bezwaarindiener geformuleerde opmerkingen hebben geen betrekking op feitelijkheden die voorliggen in openbaar onderzoek en zijn als dusdanig niet ontvankelijk.

B. Oorlogsgedenkteken

Bezwaarindiener merkt op dat zij in de toekomst een aanvraag zal indienen voor een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen die als voorwerp de verplaatsing hebben van het relict. Bezwaarindiener vraagt om nu reeds rekening te houden met de geplande verplaatsing van het oorlogsgedenkteken.

Het Onroerenderfgoeddecreet schrijft in artikel 4.1.6. voor dat elk onroerend goed in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed nauwkeurig aangeduid dient te worden op een plan. Voor de aanduiding op het plan dient conform het ministerieel besluit van 17 juli 2015 tot vaststelling van de vaststellingsmethodologie voor de inventaris van het bouwkundig erfgoed steeds uitgegaan te worden van de feitelijke, actuele toestand van het onroerend goed. Bijgevolg kan voor de vaststelling van voorliggend relict geen rekening gehouden worden met de aangekondigde verplaatsing van het goed.

Conclusie:

Het bezwaar heeft invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Elektriciteitsmaatschappij De Schelde" (erfgoedid 11538/ aanduidingsid 104316), Vaartkaai 2 in Antwerpen, wordt vastgesteld met gewijzigde afbakening op het plan. De afbakening van het erfgoedrelict wordt ingeperkt tot de bewaarde volumes van de voormalige elektriciteitscentrale op het perceel in Antwerpen, gekend ten kadaster, Afdeling 40 (Merksem; Afdeling 2), Sectie C, perceelnummer 251W2. Het erfgoedrelict "Oorlogsgedenkteken" (erfgoedid 304955/ aanduidingsid 104042), Straalstraat zonder nummer in Antwerpen, wordt ongewijzigd opgenomen in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen.

Bezwaar B_000118: Bezwaar bij de vaststelling van één relict: Groepen arbeiderswoningen (erfgoedid 13518/ aanduidingsid 98007), Pierstraat 135-141, 145-149, 153-161, Kontich.

Bezwaarindiener stelt dat de woning Piersstraat 149-151 sterk gerenoveerd werd zo'n 40 tot 45 jaar geleden en dat er niets meer klopt van de beschrijving van de arbeiderswoning. Verder haalt bezwaarindiener aan dat er ook woningen zijn vermeld die al 5 jaar afgebroken zijn.

Behandeling van het advies:

Bezwaarindiener heeft gelijk: van de woning met adres Piersstraat 149/151 is de erfgoedwaarde verdwenen. Om die reden wordt de woning ook niet meegenomen in het voorgestelde vaststellingsbesluit. Nummer 151 wordt nergens in de aanduidingsfiche vermeld, en wordt dus ook niet vastgesteld.

Om duidelijker te maken in de fiches dat deze huisnummers niet zijn opgenomen in de vaststelling, wordt adres Pierstraat 149 verwijderd uit de erfgoedobjectfiche en de aanduidingsobjectfiche. Ook wordt deze woning uit de afbakening van het relict verwijderd. Tegelijkertijd worden ook de andere huisnummers van gesloopte woningen uit deze fiches en uit de afbakeningen verwijderd: nummers 155-161. De beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken wordt aangepast, om beter weer te geven dat een deel van de woningen werd gesloopt en dat de oorspronkelijke drie groepen maar deels zijn bewaard: "Arbeiderswoningen, gelegen aan geasfalteerd zijstraatje.". Ook de titel wordt in die zin aangepast van "Groepen arbeiderswoningen" naar "Arbeiderswoningen". Aan het erfgoedobject wordt volgende aanvullende informatie aan de beschrijving toegevoegd: "Een deel van de woningen is gesloopt: nummers 149-161. Het huisnummer 147 bestaat niet meer.".

Conclusie:

Het bezwaar heeft invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Groepen arbeiderswoningen" (erfgoedid 13518/ aanduidingsid 98007), Pierstraat 135-141, 145-149, 153-161 in Kontich, wordt met gewijzigde benaming, gewijzigde afbakening op het plan en gewijzigde beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken opgenomen in de vaststelling van de inventaris van het bouwkundig erfgoed van de provincie Antwerpen. De

gesloopte woningen worden uit de afbakening op het plan geweerd. De beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken wordt in die zin aangepast: "Arbeiderswoningen, gelegen aan geasfalteerd zijstraatje.". De benaming wordt "Arbeiderswoningen".

Bezwaar B_000119 en B_000233: Twee identieke bezwaren bij de vaststelling van een relict: Herenhuis met traditionele kern (erfgoedid 6269/aanduidingsid 104702), Venusstraat 33, Antwerpen.

Bezwaarindiener stelt dat (1) de voorgestelde opname van het onroerend goed in de inventaris van het bouwkundig erfgoed niet in overeenstemming is met de geldende regelgeving. Eveneens stelt bezwaarindiener dat uit de in concreto toetsing van het onroerend goed aan het vastgestelde afwegingskader blijkt dat (2) het onroerend goed niet over de vereiste actuele erfgoedwaarden beschikt om te worden opgenomen in de inventaris van het bouwkundig erfgoed.

Het pand is sinds 2009 opgenomen in de vastgestelde inventaris. Het pand wordt opnieuw voorgesteld voor opname in de vastgestelde inventaris, dit maal met openbaar onderzoek.

(1) de voorgestelde opname van het onroerend goed in de inventaris van het bouwkundig erfgoed niet in overeenstemming is met de geldende regelgeving: De inventarisatie is niet gebeurd conform de verplichtingen uit het Onroerenderfgoeddecreet, Onroerenderfgoedbesluit en het MB van 17 juli 2015 tot vaststelling van de inventarismethodologie voor de inventaris van het bouwkundig erfgoed. De (a) afweging van de erfgoedwaarde noch (b) de controle dat deze erfgoedwaarden voldoende goed bewaard zijn, zijn afdoende gebeurd.

(a) Beschrijving en afweging erfgoedwaarden: Om opgenomen te worden in de vastgestelde inventaris moet het goed een of meerdere erfgoedwaarden bezitten. Om dit na te gaan moet men gebruik maken van de vastgestelde inventarismethodologie. Noch de beschrijving noch het afwegingskader zijn conform de vereisten uit voormeld MB.

De beschrijving: MB schrijft verschillende soorten bronnen voor en kritische toetsing.

In casu wordt voor het herenhuis, een identieke beschrijving gegeven als in de eerste opname in de inventaris beschrijving met daarin opname van de beweerde erfgoedwaarden. Bezwaarindiener citeert de beschrijving van het relict in de erfgoedobjectendatabank.

Uit de inventaris blijkt nergens dat er een afdoende en grondig onderzoek werd gedaan om met voldoende kennis van zaken de erfgoedwaarde van het goed te kunnen beoordelen. In voorliggend geval dient immers vastgesteld dat de enige bron die werd behouden in 1979, nu opnieuw volledig geciteerd wordt, en wordt voorgesteld als zou deze dateren uit 2018. Er worden geen andere bronnen opgenomen, zoals eventuele cartografische bronnen, informatie op andere inventarissen en databanken, iconografische bronnen, mondelinge bronnen,... zodat een kritische toetsing onmogelijk is. De vereiste kritische toetsing, zoals opgelegd in voormeld ministerieel besluit van 17 juli 2015, werd niet doorgevoerd.

Het afwegingskader: Dit dient te gebeuren op basis van de erfgoedwaarden en selectiecriteria. Er wordt louter verwezen naar de vermeende historische waarde en architecturale waarde, zonder nadere specificering. Er wordt niet verduidelijkt waarom het historische waarde zou hebben. De architecturale waarde wordt evenmin afdoende toegelicht. De typologie en het materiaalgebruik worden enkel in algemene termen beschreven zonder concreet te verwijzen naar welke erfgoedwaarde dit zou hebben. Uit de inventaris kan op geen enkele wijze worden afgeleid waarom er erfgoedwaarde aan dit pand zou kunnen worden toegekend. Er is daarenboven geen enkele verwijzing naar één

van de vijf selectiecriteria aanwezig. De toetsing aan deze selectiecriteria is dus op geen enkele manier gemotiveerd.

Er moet worden opgemerkt dat voorliggend voorstel tot opname van het onroerend goed in de inventaris van het bouwkundig erfgoed een één-op-één overname is van de vaststelling van het onroerend goed in de inventaris sinds de vaststelling van 14 september 2009. De vorige opname in de inventaris dateert dus van voor het Onroerenderfgoeddecreet, van voor het Onroerenderfgoedbesluit en dus zeker ook van voor het ministerieel besluit tot vaststelling van de inventarismethodologie voor de inventaris van bouwkundig erfgoed. De vaststelling van 2009 houdt zodoende geen rekening met de opgelegde inventarisatiemethodologie, waardoor het louter overnemen van de bestaande vaststellingslijst niet toelaatbaar.

Dit is in strijd met algemene beginselen van behoorlijk bestuur. De loutere verwijzing naar de historische en architecturale erfgoedwaarde zonder nadere beschrijving en het gebrek aan selectiecriteria zijn een schending van het zorgvuldigheidsbeginsel en het motiveringsbeginsel.

(b) onvoldoende bewaard, gebrek aan actuele beoordeling: Het Onroerenderfgoedbesluit stelt dat het pand voldoende goed bewaard moet zijn. Een actuele beoordeling dringt zich op. Het pand werd niet bezocht. De actuele stand van zaken van het onroerend goed en zijn omgeving zijn niet bekeken, noch nader onderzocht. De laatste adrescontrole zou dateren van 23 juli 2007. Deze controle is al meer dan 10 jaar oud en niet meer representatief voor de huidige actuele situatie van het pand. Bovendien blijkt op geen enkele wijze of het interieur van het pand ook werd onderzocht.

Het Onroerenderfgoeddecreet stelt in artikel 4.1.5 echter een actieve onderzoeksplicht voorop voor ambtenaren die worden aangewezen voor het onderzoek naar de erfgoedelementen en de erfgoedkenmerken. In voorliggend geval werd geen verzoek tot toegang gericht aan de eigenaar zodat er geen nadere controle van de actuele situatie heeft plaatsgevonden.

Immers dient vastgesteld dat de bestaande toestand van het pand niet overeenstemt met de beschrijving in de inventaris. Terwijl volgende elementen lang niet meer aanwezig zijn in het pand:

- Overdekte binnenplaats met glazen koepel;
- Lodewijk XV-schoorsteenmantel;
- Bepleisterde en beschilderde wanden

De vaststelling in de inventaris stemt bijgevolg niet overeen met de bestaande toestand van het pand.

(2) DE IN CONCRETO TOETSING VAN HET ONROEREND GOED AAN HET VASTGESTELDE AFWEGINGSKADER

In onderhavig bezwaar werd reeds gemeld dat de bestaande toestand van het pand niet in overeenstemming is met de beschrijving op de inventaris. Verschillende van de beschreven elementen zijn niet meer aanwezig, en waren dit ook niet meer op het ogenblik dat bezwaarindiener eigenaar werd van het pand. Bovendien dient te worden benadrukt dat op de pagina van de Inventaris te lezen is dat de marmeren schoorsteenmantel niet langer aanwezig is. Dit werd in 2013 vastgesteld, op een ogenblik dat bezwaarindiener nog geen eigenaar van het pand was: "Aanvullende informatie: De schoorsteen die in de beschrijving wordt vermeld, werd ontmanteld en is niet langer aanwezig. Goukens, Lode (03-09-2013)" Daarnaast dient vastgesteld dat de toestand van het pand uiterst vervallen is, gelet op jarenlange verwaarlozing en leegstand door vorige eigenaars. Bezwaarindiener

nodigt het agentschap dan ook uit om een bezoek te brengen aan het pand, om de effectieve toestand te bekijken opdat u het gebrek aan erfgoedwaarde zal kunnen vaststellen.

Gelet op hetgeen hoger werd geduid dient het onroerend goed te worden geschrapt van de inventaris van bouwkundig erfgoed in navolging van huidig openbaar onderzoek.

Behandeling van het bezwaar:

Opmerkingen en bezwaren over feitelijkheden

1. Artikel 4.1.3, derde lid, 3° van het Onroerenderfgoeddecreet bepaalt dat tijdens het openbaar onderzoek opmerkingen en bezwaren over feitelijkheden kunnen worden ingediend en afgegeven bij het agentschap.

In het onderdeel 'beschrijving' op de pagina van het openbaar onderzoek over de vaststelling van de inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen wordt dit benadrukt en verduidelijkt in die zin dat de bezwaren enkel kunnen handelen over de gegevens van het voorliggend vaststellingsdossier, namelijk over de afbakening op het plan, de benaming en de beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken. Ook kan worden gemeld dat het pand niet meer voldoende erfgoedwaarde bevat door een sloop of een verbouwing.

2. De bezwaarindiener geeft aan dat de bestaande toestand van het pand niet in overeenstemming is met de beschrijving in de inventaris en merkt op dat verschillende beschreven elementen niet langer aanwezig zijn. Bezwaarindiener geeft tevens aan dat het pand uiterst vervallen is ingevolge jarenlange verwaarlozing en leegstand. Voor de behandeling van de bezwaren hieromtrent kan verwezen worden naar het onderdeel 'in concreto' van de behandeling.
3. De bezwaarindiener voert voor het overige aan dat de voorgestelde opname van het onroerend goed in de inventaris van bouwkundig erfgoed niet in overeenstemming is met de geldende regelgeving. De inventarisatie zou niet gebeurd zijn conform de verplichtingen uit het Onroerenderfgoeddecreet, het Onroerenderfgoedbesluit en het ministerieel besluit van 17 juli 2015 tot vaststelling van de inventarismethodologie voor de inventaris van bouwkundig erfgoed. De bezwaarindiener formuleert voor het overige geen opmerkingen of bezwaren over feitelijkheden van het dossier. Het bezwaar is voor het overige niet conform artikel 4.1.3. Onroerenderfgoeddecreet en dus enkel daarom al niet ontvankelijk.
4. Louter volledigheidshalve wordt hieronder beknopt ingegaan op de opgeworpen argumenten.

Volledigheidshalve :

5. De inventarismethodologie zoals deze blijkt uit de bijlage bij het ministerieel besluit van 17 juli 2015 werd volledig gevolgd. Deze bijlage vermeldt dat de Inventarisiemethodologie voor de inventaris van bouwkundig erfgoed naast een inleiding volgende onderdelen bevat : (i) een korte beschrijving van de inventaris; (ii) de wijze van beschrijving van de erfgoedwaarden; (iii) het afwegingskader dat gehanteerd wordt om het onroerend erfgoed te waarderen: (a.) de erfgoedwaarden; (b.) de selectiecriteria

De bezwaarindiener betwist niet dat de methodologie een korte beschrijving van de inventaris bevat. Zij betwist wel dat aan de punten 2 en 3 zou zijn voldaan.

De wijze van beschrijving van de erfgoedwaarden

6. De bezwaarindiener stelt dat geen afdoende en grondig onderzoek is gebeurd om met voldoende kennis van zaken de erfgoedwaarde van het goed te kunnen beoordelen. De bezwaarindiener meent dat geen enkele geraadpleegde bron wordt opgenomen in de inventaris.
7. De inventarismethodologie zoals opgenomen in de bijlage bij het ministerieel besluit van 17 juli 2015 vermeldt welke bronnen bij het onderzoek worden geraadpleegd, als die beschikbaar en relevant zijn.

Het dossier over het pand van de bezwaarindiener, zoals het ter inzage werd gebracht via volgende link <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/6269>, verwijst naar het onroerend goed zelf als bron en naar de inventarissen en databanken van het agentschap. Eveneens wordt verwezen naar de wetenschappelijke reeks Bouwen door de Eeuwen heen in Vlaanderen. Het onderzoek voor opname werd bijkomend gestoffeerd door archiefonderzoek in het Stadsarchief van Antwerpen, waar alle bouwdoSSIers tussen 1897 en 1928 geraadpleegd werden. Bijgevolg werden er voldoende relevante bronnen bij het onderzoek betrokken.

8. De bezwaarindiener vermeldt geen andere bronnen, die beschikbaar en relevant zouden zijn voor het bouwkundig relict. Hij betwist niet de feitelijkheden die uit deze bronnen blijken.

Het afwegingskader

9. Om een afweging te maken of een onroerend goed kan worden opgenomen in de inventaris, stelt de inventarismethodologie dat rekening wordt gehouden met de erfgoedwaarden en de selectiecriteria. Zij worden niet afzonderlijk beschouwd, maar het is de totale beoordeling die het uitgangspunt vormt voor de evaluatie.
10. Als erfgoedwaarden wordt voor het pand van de bezwaarindiener de historische en de architecturale waarde aangeduid en toegelicht in de beschrijving. De bezwaarindiener betwist niet dat het pand deze erfgoedwaarden bezit en betwist ook niet de concrete omschrijving van deze waarden. Zij voert geen feitelijkheden aan die betrekking hebben op deze erfgoedwaarden. Zij stelt enkel dat er geen actuele toetsing zou zijn gebeurd, maar voert geen feitelijkheden aan dit aantonen dat de actuele toestand een impact zou hebben op deze erfgoedwaarden. Er kan naar het volgende onderdeel worden verwezen.
11. In de inventaris zou, volgens de bezwaarindiener, voor het betreffende pand geen verwijzing terug te vinden zijn naar de selectiecriteria. Dit is niet correct. Het is niet omdat de bewoordingen niet uitdrukkelijk verwijzen naar een selectie criterium dat niet in de beschrijving van het pand is terug te vinden dat het onroerend goed aan één (of meerdere) van deze selectiecriteria voldoet.

Er wordt onder meer verwezen naar de traditionele kern van de woning opklimmend tot 1581 en de latere aanpassingswerken in de 19de en 20ste eeuw. Tevens wordt verwezen naar het architectenbureau van de vennoten Vanhoenacker, John Van Beurden en Jos Smolderen die hier vanaf de vroege jaren 1920 gevestigd waren en die de verbouwingswerken tot kantoren doorvoerden. Op basis van de beschrijving van het erfgoedobject en de beschreven erfgoedkenmerken en -elementen valt op te maken dat het goed aan volgende erfgoedcriteria voldoet: herkenbaarheid en representativiteit. De bezwaarindiener voert geen feitelijkheden aan die deze omschrijving betwisten. De opname in de inventaris als representatief en herkenbaar

voorbeeld van een 17de-eeuws herenhuis met traditionele kern uit het derde kwart van de 16de eeuw wordt als dusdanig gegrond geacht.

12. De bewaarindiener meent vervolgens dat door het louter overnemen van de bestaande vaststellingslijst geen rekening wordt gehouden met de Inventarismethodologie. Het onroerend goed was inderdaad reeds opgenomen in de inventaris van het bouwkundig erfgoed van 2009 en nadien vastgesteld in 2014.

Het loutere feit dat het pand ook reeds vroeger, op dezelfde wijze, was opgenomen in de inventaris, toont weliswaar niet aan dat de methodologie niet werd gevolgd. Uit de beschrijving en het afwegingskader zoals in de ter inzage gelegde dossier opgenomen, blijkt dat de inventarismethodologie wel in rekening werd gebracht. Reeds bij de eerdere vaststellingen werd trouwens vertrokken van eenzelfde wijze van methodologie. Deze werd later net verankerd in het ministerieel besluit van 17 juli 2015.

13. De bezwaarindiener roept tot slot bij dit onderdeel de schending in van de algemene beginselen van behoorlijk bestuur, met name het zorgvuldigheidsbeginsel en het motiveringsbeginsel, omdat niet zou zijn nagegaan aan welke selectiecriteria het goed voldoet om te worden opgenomen. Hoger bleek dat deze criteria wel zijn af te leiden uit de beschrijving van het pand. Er kan dan ook niet ernstig worden gesteld dat de eigenaar in het ongewisse zou blijven omtrent de motieven voor de opname van het pand op de inventaris.

Onvoldoende bewaard

14. De bezwaarindiener werpt op dat conform artikel 4.1.1. Onroerenderfgoedbesluit moet worden onderzocht of het onroerend goed dat men wenst te inventariseren, wel voldoende goed bewaard is.

Omdat het pand niet zou zijn bezocht, zou niet kunnen worden nagegaan of het goed voldoende goed bewaard is. Er zou geen deugdelijke inventarisatie en controle van de juridische en feitelijke aspecten van het dossier voorliggen. Het loutere feit dat het reeds was opgenomen in de inventaris zou niet volstaan als bewijs van het feit dat het pand nog over de noodzakelijke en actuele erfgoedwaarde beschikt.

De laatste adrescontrole zou dateren van 2007 en er zou niet blijken of het interieur van het pand ook werd onderzocht.

15. Artikel 4.1.1. Onroerenderfgoedbesluit stelt dat een onroerend goed kan worden opgenomen in de inventaris van het bouwkundig erfgoed als het één of meer erfgoedwaarden bezit en voldoende goed bewaard is.

In casu werden als erfgoedwaarden de historische en de architecturale waarde aangeduid. De concrete omschrijving hiervan heeft enkel betrekking op de buitenzijde van het gebouw. Het feit dat de ambtenaren geen toegang hebben gevraagd en niet zou blijken of het interieur zou zijn onderzocht, is niet relevant voor de vaststelling van deze erfgoedwaarden.

Om een pand in de inventaris op te nemen volstaat het dat het één van de dertien decretaal bepaalde erfgoedwaarden bezit. In casu liggen die voor, zodat dit volstaat voor een opname in de inventaris. De beschrijving van deze erfgoedwaarden wordt door de bezwaarindiener niet aan de hand van feitelijkeheden betwist.

16. De bezwaarindiener lijkt van mening dat ook het interieur diende te worden onderzocht omdat daaruit bijkomende erfgoedwaarden zouden blijken om tot inventarisatie over te gaan. Zij meent dus dat ook het interieur diende te worden opgenomen. Dit brengt niet mee dat de erfgoedwaarden die gekoppeld zijn aan het exterieur niet aanwezig zouden zijn.
17. Een onroerend goed heeft historische waarde als het getuigt van een (maatschappelijke) ontwikkeling, gebeurtenis, figuur, instelling of landgebruik uit het verleden van de mens.

Een onroerend goed heeft architecturale waarde als het getuigt van een fase of aspect van de (landschaps)architectuur of de bouwkunst in het verleden. Het kan gaan om een typologie, stijl oeuvre of materiaalgebruik.

Dergelijke waarden kunnen niet “geactualiseerd” worden zoals de bezwaarindiener lijkt te suggereren. Ook wanneer het pand in mindere goede staat zou zijn, sinds de eerste vaststellingen daaromtrent, zal het pand deze erfgoedwaarden blijven bezitten.

De bezwaarindiener voert niet aan dat het pand werd gesloopt of dermate werd verbouwd dat de vermelde erfgoedwaarden zouden zijn verdwenen. Bezwaarindiener geeft aan dat de beschrijving in de inventaris niet meer overeenstemt met de bestaande toestand en wijst op het feit volgende elementen niet langer aanwezig zijn in het pand: overdekte binnenplaats met glazen koepel, Lodewijk-XV-schoorsteenmantel, bepleisterde en beschilderde wanden.

18. Artikel 4.1.1. Onroerenderfgoedbesluit legt op dat het pand voldoende goed bewaard moet zijn om op een inventaris te kunnen worden opgenomen. De bezwaarindiener beweert niet dat dit niet zo zou zijn, enkel stelt hij dat het diende te worden geverifieerd.

In het kader van het openbaar onderzoek is het aan de bezwaarindiener om opmerkingen en bezwaren over feitelijkheden te geven. De bezwaarindiener merkt behoudens het verlies van een aantal beschreven elementen niet op dat er geen voldoende goed bewaard pand zou voorliggen. Het mag duidelijk zijn dat, indien hij zou menen dat er geen voldoende goed bewaard pand zou voorliggen, hiervan het nodige feitelijke materiaal zou moeten voorleggen.

Het relict werd naar aanleiding van de herinventarisatie van de stad Antwerpen van 2010-2018 opnieuw gecontroleerd. In tegenstelling tot wat bezwaarindiener dateert de laatste adrescontrole niet van 2007, maar werd het relict bijkomend geëvalueerd en langs de straatzijde bezocht in 2018 naar aanleiding van bovenvermelde herinventarisatie. Hieruit bleek een voldoende goed bewaard pand. Vermits de erfgoedwaarden van het onroerend goed vastgesteld werden op basis van een evaluatie van de erfgoedkenmerken en -elementen aan de buitenzijde van het onroerend goed, werd het interieur niet onderzocht. In de aanvullende informatie in de inventarisfiche werd in 2013 reeds aangegeven dat de Lodewijk-XV-schoorsteenmantel ontmanteld werd en niet langer aanwezig is. De overige door de bezwaarindiener aangehaalde wijzigingen aan het interieur zullen eveneens in de inventarisfiche aangevuld worden.

De bezwaarindiener stelt bijgevolg volledig ten onrechte dat het pand zonder enige verificatie over het voldoende bewaard karakter, werd opgenomen in de inventaris.

19. Er ligt ook geenszins een schending van het zorgvuldigheidsbeginsel voor. Alle juridische en feitelijke aspecten werden onderzocht en gecontroleerd. De bezwaarindiener betwist geen van deze aspecten in concreto.

20. De vergelijking met de beslissing van het Milieuhandhavingscollege is niet relevant. Dit betreft een volledige andere feitelijke context.

In concreto

21. Bezwaarindiener merkt op dat verschillende van de beschreven elementen niet meer aanwezig zijn, waaronder de marmeren schoorsteenmantel. Bezwaarindiener geeft aan dat de toestand van het pand uiterst vervallen is, gelet op de verwaarlozing en leegstand door vorige eigenaars.

Vooreerst dient opgemerkt te worden dat de erfgoedwaarden van het onroerend goed vastgesteld werden op basis van een evaluatie van de erfgoedkenmerken en -elementen aan de buitenzijde van het onroerend goed. Uit bovenvermelde herinventarisatie bleek bovendien dat alle erfgoedkenmerken en -elementen van het exterieur zoals aangeduid in de beschrijving van het erfgoedobject nog aanwezig zijn. Behoudens de Lodewijk-XV-schoorsteenmantel, zijn geen bijkomende beschreven erfgoedelementen verdwenen of vernield. Tot slot dient opgemerkt te worden dat bezwaarindiener geen deskundig schrijven aan haar bezwaar toevoegt waarin bouwfysische gebreken worden vastgesteld die een opname in de inventaris zouden verhinderen. De opname van het herenhuis met traditionele kern wordt als dusdanig geacht.

Conclusie:

Het bezwaar heeft geen invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Herenhuis met traditionele kern" (erfgoedid 6269/aanduidingsid 104702), Venusstraat 33 in Antwerpen, wordt ongewijzigd opgenomen in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen.

B_000120 en B_000262: Twee identieke bezwaren bij de vaststelling van één relict: Gods- en gasthuis (erfgoedid 46455/aanduidingsid 107583), Heilig Bloedlaan 250, Hoogstraten.

Bezwaarindiener stelt dat (1) de voorgestelde opname van het onroerend goed in de inventaris van het bouwkundig erfgoed niet in overeenstemming is met de geldende regelgeving. Eveneens stelt bezwaarindiener dat uit de in concreto toetsing van het onroerend goed aan het vastgestelde afwegingskader blijkt dat (2) het onroerend goed niet over de vereiste actuele erfgoedwaarden beschikt om te worden opgenomen in de inventaris van het bouwkundig erfgoed.

Het pand is sinds 2009 opgenomen in de vastgestelde inventaris. Het pand wordt opnieuw voorgesteld voor opname in de vastgestelde inventaris, dit maal met openbaar onderzoek.

(1) de voorgestelde opname van het onroerend goed in de inventaris van het bouwkundig erfgoed niet in overeenstemming is met de geldende regelgeving. De inventarisatie is niet gebeurd conform de verplichtingen uit het Onroerenderfgoeddecreet, Onroerenderfgoedbesluit en het MB van 17 juli 2015 tot vaststelling van de inventarismethodologie voor de inventaris van het bouwkundig erfgoed. De (a) afweging van de erfgoedwaarde noch (b) de controle dat deze erfgoedwaarden voldoende goed bewaard zijn, zijn afdoende gebeurd. Bovendien heeft het onroerend goed geen actuele erfgoedwaarden meer.

a) Beschrijving en afweging erfgoedwaarden: Om opgenomen te worden in de vastgestelde inventaris moet het goed een of meerdere erfgoedwaarden bezitten. Om dit na te gaan moet men gebruik maken van de vastgestelde inventarismethodologie. Noch de beschrijving noch het afwegingskader zijn conform de vereisten uit voormeld MB. De beschrijving: MB schrijft verschillende soorten bronnen voor en kritische toetsing. In casu wordt voor het gods- en gasthuis, zoals aangegeven op de fiche die in openbaar onderzoek ligt, slechts een zeer beperkte, nietszeggende en zeer algemene beschrijving gegeven van de beweerde erfgoedwaarden. Bezwaarindiener citeert de beschrijving van het relict in de erfgoedobjectendatabank.

Uit de inventaris blijkt nergens dat er een afdoende en grondig onderzoek werd gedaan om de erfgoedwaarde te kunnen beoordelen. Er wordt slechts naar een bron verwezen, die overigens al 16 jaar oud is, namelijk boekdeel 16N4 uit de reeks Bouwen door de Eeuwen heen.

Het afwegingskader: Dit dient te gebeuren op basis van de erfgoedwaarden en selectiecriteria. Er wordt louter verwezen naar de vermeende historische waarde en architecturale waarde, zonder nadere specificering. Er wordt niet verduidelijkt waarom het historische waarde zou hebben. De architecturale waarde wordt evenmin afdoende toegelicht. De typologie en het materiaalgebruik worden enkel in algemene termen beschreven zonder concreet te verwijzen naar welke erfgoedwaarde dit zou hebben. Uit de inventaris kan op geen enkele wijze worden afgeleid waarom er erfgoedwaarde aan dit pand zou kunnen worden toegekend.

Er is daarenboven geen enkele verwijzing naar één van de vijf selectiecriteria aanwezig. De toetsing aan deze selectiecriteria is dus op geen enkele manier gemotiveerd.

Het voorliggende voorstel tot opname is een één op éénovername van de vaststelling van 2009 (en van 2014). Daarin werd geen rekening gehouden met de inventarismethodologie, die later werd vastgesteld. Deze werd dus opgemaakt in strijd met de methodologie. Dit is in strijd met algemene beginselen van behoorlijk bestuur. De loutere verwijzing naar de historische en architecturale erfgoedwaarde zonder nadere beschrijving en het gebrek aan selectiecriteria zijn een schending van het zorgvuldigheidsbeginsel en het motiveringsbeginsel.

(b) onvoldoende bewaard, gebrek aan actuele beoordeling: Het Onroerenderfgoedbesluit stelt dat het pand voldoende goed bewaard moet zijn. Een actuele beoordeling dringt zich op. Het pand werd niet bezocht. De laatste adrescontrole dateert van 2007, wat niet meer representatief is. Het interieur werd niet bezocht. Er is geen verzoek tot bezoek gericht aan de eigenaar. Er is geen nadere controle geweest van de huidige situatie. Dit is in strijd met de actieve onderzoeksplicht van ambtenaren. Er wordt hierbij door bezwaarindiener verwezen naar de beslissing van de Milieuhandhavingsschool van 15 december 2010.

(2) In concreto toetsing van de onroerende goederen aan het vastgesteld afwegingskader duidt dat de onroerende goederen niet over actuele erfgoedwaarde beschikken. Bezwaarindiener stelt, aan de hand van de als bijlage bij het bezwaar gevoegde bouwhistorische nota, dat het Gods- en gasthuis op heden geen afdoende erfgoedwaarde meer heeft, en een opname in de inventaris bouwkundig erfgoed zich bijgevolg dan ook niet opdringt.

Dat de inventarisatie van het Gods- en gasthuis onnauwkeurig is, blijkt ook uit de historische context. Zo wordt verwezen naar het bestaan ervan in de 13e eeuw hoewel blijkt uit bijvoorbeeld de Atlas der Buurtwegen dat er sprake is van een braakliggend terrein.

Van het Gods- en gasthuis te Hoogstraten van midden de 19e eeuw (= een T-vormig volume van twee bouwlagen en negen traveeën met geaccentueerde midden traveeën) is de kern volledig verloren gegaan. Naderhand werd het gebouw immers uitgebreid maar tijdens de Tweede Wereldoorlog raakte het pand zwaar beschadigd door beschietingen.

Naderhand werden herstellingswerken uitgevoerd maar in de jaren zestig werd het volledige pand verbouwd en aangepast met een belangrijke (negatieve) impact op het interieur en exterieur qua erfgoedwaarden. Thans staat het gebouw reeds jaren leeg wat een negatieve impact heeft op het uitzicht van het gebouw en de stabiliteit.

Het gebrek aan grote architectonische kwaliteiten/waarden werd daarenboven door Onroerend Erfgoed zelf bevestigd en dit middels schrijven van 8 mei 2013.

Bovenstaande toelichting en bouwhistorische nota omvatten telkens een in concreto en actuele beoordeling van de erfgoedwaarde. Daaruit blijkt duidelijk dat het pand op heden geen afdoende erfgoedwaarden meer bezit.

Gelet op het voorgaande verzoekt bezwaarindienende partij uw Agentschap om kennis te nemen van voorliggend bezwaar, het betreffend pand niet opnieuw op te nemen in de inventaris bouwkundig erfgoed maar het onroerend goed te schrappen uit de inventaris van het bouwkundig erfgoed.

Behandeling van het bezwaar:

Opmerkingen en bezwaren over feitelijkheden

1. Artikel 4.1.3, derde lid, 3° van het Onroerenderfgoeddecreet bepaalt dat tijdens het openbaar onderzoek opmerkingen en bezwaren over feitelijkheden kunnen worden ingediend en afgegeven bij het agentschap.

In het onderdeel 'beschrijving' op de pagina van het openbaar onderzoek over de vaststelling van de inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen wordt dit benadrukt en verduidelijkt in die zin dat de bezwaren enkel kunnen handelen over de gegevens van het voorliggend vaststellingsdossier, namelijk over de afbakening op het plan, de benaming en de beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken. Ook kan worden gemeld dat het pand niet meer voldoende erfgoedwaarde bevat door een sloop of een verbouwing.

2. De bezwaarindiener geeft aan dat het relict geen afdoende erfgoedwaarde meer heeft, waardoor een opname in de inventaris van het bouwkundig erfgoed zich niet opdringt. Bezwaarindiener verwijst naar de bouwhistorische nota die ze hiertoe liet opmaken. Voor de behandeling van de bezwaren hieromtrent kan verwezen worden naar het onderdeel 'in concreto' van de behandeling.
3. De bezwaarindiener voert voor het overige aan dat de voorgestelde opname van het onroerend goed in de inventaris van bouwkundig erfgoed niet in overeenstemming is met de geldende regelgeving. De inventarisatie zou niet gebeurd zijn conform de verplichtingen uit het Onroerenderfgoeddecreet, het Onroerenderfgoedbesluit en het ministerieel besluit van 17 juli 2015 tot vaststelling van de inventarismethodologie voor de inventaris van bouwkundig erfgoed. De bezwaarindiener formuleert voor het overige geen opmerkingen of bezwaren over feitelijkheden van het dossier. Het bezwaar is voor het overige niet conform artikel 4.1.3. Onroerenderfgoeddecreet en dus enkel daarom al niet ontvankelijk.

4. Louter volledigheidshalve wordt hieronder beknopt ingegaan op de opgeworpen argumenten.

Volledigheidshalve :

5. De inventarismethodologie zoals deze blijkt uit de bijlage bij het ministerieel besluit van 17 juli 2015 werd volledig gevolgd. Deze bijlage vermeldt dat de Inventarisatiemethodologie voor de inventaris van bouwkundig erfgoed naast een inleiding volgende onderdelen bevat : (i) een korte beschrijving van de inventaris; (ii) de wijze van beschrijving van de erfgoedwaarden; (iii) het afwegingskader dat gehanteerd wordt om het onroerend erfgoed te waarderen: (a.) de erfgoedwaarden; (b.) de selectiecriteria

De bezwaarindiener betwist niet dat de methodologie een korte beschrijving van de inventaris bevat. Zij betwist wel dat aan de punten 2 en 3 zou zijn voldaan.

De wijze van beschrijving van de erfgoedwaarden

6. De bezwaarindiener stelt dat geen afdoende en grondig onderzoek is gebeurd om met voldoende kennis van zaken de erfgoedwaarde van het goed te kunnen beoordelen. De bezwaarindiener meent dat er slechts naar één geraadpleegde bron verwezen wordt in de inventaris.
7. De inventarismethodologie zoals opgenomen in de bijlage bij het ministerieel besluit van 17 juli 2015 vermeldt welke bronnen bij het onderzoek worden geraadpleegd, als die beschikbaar en relevant zijn.

Het dossier over het pand van de bezwaarindiener, zoals het ter inzage werd gebracht via volgende link <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/46455>, verwijst naar het onroerend goed zelf als bron en naar de inventarissen en databanken van het agentschap. Eveneens wordt verwezen naar de wetenschappelijke reeks Bouwen door de Eeuwen heen in Vlaanderen en een publicatie van Leunen M. (1982). Het onderzoek voor opname in de inventaris werd bijkomend gestoffeerd door archiefonderzoek in het Gemeentearchief van Hoogstraten en het Provinciaal Archief Antwerpen. Dienaangaande werden voldoende relevante bronnen bij het onderzoek betrokken om de aanwezige erfgoedwaarden te staven.

8. De bezwaarindiener vermeldt geen andere bronnen, die beschikbaar en relevant zouden zijn voor het bouwkundig relict. Hij betwist niet de feitelijkheden die uit deze bronnen blijken.

Het afwegingskader

9. Om een afweging te maken of een onroerend goed kan worden opgenomen in de inventaris, stelt de inventarismethodologie dat rekening wordt gehouden met de erfgoedwaarden en de selectiecriteria. Zij worden niet afzonderlijk beschouwd, maar het is de totale beoordeling die het uitgangspunt vormt voor de evaluatie.
10. Als erfgoedwaarden wordt voor het pand van de bezwaarindiener de historische en de architecturale waarde aangeduid en toegelicht in de beschrijving. De bezwaarindiener betwist niet dat het pand deze erfgoedwaarden bezit en betwist ook niet de concrete omschrijving van deze waarden. Zij voert geen feitelijkheden aan die betrekking hebben op deze erfgoedwaarden. Zij stelt enkel dat er geen actuele toetsing zou zijn gebeurd, maar voert geen feitelijkheden aan dit aantonen dat de actuele toestand een

impact zou hebben op deze erfgoedwaarden. Er kan naar het volgende onderdeel worden verwezen.

11. In de inventaris zou, volgens de bezwaarindiener, voor het betreffende pand geen verwijzing terug te vinden zijn naar de selectiecriteria. Dit is niet correct. Het is niet omdat de bewoordingen niet uitdrukkelijk verwijzen naar een selectie criterium dat niet in de beschrijving van het pand is terug te vinden dat het onroerend goed aan één (of meerdere) van deze selectiecriteria voldoet.

Er wordt onder meer verwezen naar de vroegste ontstaansgeschiedenis van het gasthuis eind 13de eeuw en de bouwgeschiedenis van het huidig gebouwencomplex. Verder wordt ingegaan op de typologische en vormelijke kenmerken van het gods- en gasthuis. Zowel het criterium herkenbaarheid als het criterium representativiteit zijn terug te vinden in deze omschrijving. De bezwaarindiener voert geen feitelijkeheden aan die deze omschrijving betwisten.

12. De bewaarindiener meent vervolgens dat door het louter overnemen van de bestaande vaststellingslijst geen rekening wordt gehouden met de Inventarismethodologie. Het onroerend goed was inderdaad reeds opgenomen in de inventaris van het bouwkundig erfgoed van 2009 en nadien vastgesteld in 2014.

Het loutere feit dat het pand ook reeds vroeger, op dezelfde wijze, was opgenomen in de inventaris, toont weliswaar niet aan dat de methodologie niet werd gevolgd. Uit de beschrijving en het afwegingskader zoals in de ter inzage gelegde dossier opgenomen, blijkt dat de inventarismethodologie wel in rekening werd gebracht. Reeds bij de eerdere vaststellingen werd trouwens vertrokken van eenzelfde wijze van methodologie. Deze werd later net verankerd in het ministerieel besluit van 17 juli 2015.

13. De bezwaarindiener roept tot slot bij dit onderdeel de schending in van de algemene beginselen van behoorlijk bestuur, met name het zorgvuldigheidsbeginsel en het motiveringsbeginsel, omdat niet zou zijn nagegaan aan welke selectiecriteria het goed voldoet om te worden opgenomen. Hoger bleek dat deze criteria wel zijn af te leiden uit de beschrijving van het pand. Er kan dan ook niet ernstig worden gesteld dat de eigenaar in het ongewisse zou blijven omtrent de motieven voor de opname van het pand op de inventaris.

Onvoldoende bewaard

14. De bezwaarindiener werpt op dat conform artikel 4.1.1. Onroerenderfgoedbesluit moet worden onderzocht of het onroerend goed dat men wenst te inventariseren, wel voldoende goed bewaard is.

Omdat het pand niet zou zijn bezocht, zou niet kunnen worden nagegaan of het goed voldoende goed bewaard is. Er zou geen deugdelijke inventarisering en controle van de juridische en feitelijke aspecten van het dossier voorliggen. Het loutere feit dat het reeds was opgenomen in de inventaris zou niet volstaan als bewijs van het feit dat het pand nog over de noodzakelijke en actuele erfgoedwaarde beschikt.

De laatste adrescontrole zou dateren van 2007 en er zou niet blijken of het interieur van het pand ook werd onderzocht.

15. Artikel 4.1.1. van het Onroerenderfgoedbesluit stelt dat een onroerend goed kan worden opgenomen in de inventaris van het bouwkundig erfgoed als het één of meer erfgoedwaarden bezit en voldoende goed bewaard is.

In casu werden als erfgoedwaarden de historische en de architecturale waarde aangeduid. De concrete omschrijving hiervan heeft enkel betrekking op de buitenzijde van het gebouw. Het feit dat de ambtenaren geen toegang hebben gevraagd en niet zou blijken of het interieur zou zijn onderzocht, is niet relevant voor de vaststelling van deze erfgoedwaarden.

Om een pand in de inventaris op te nemen volstaat het dat het één van de dertien decretaal bepaalde erfgoedwaarden bezit. In casu liggen die voor, zodat dit volstaat voor een opname in de inventaris. De beschrijving van deze erfgoedwaarden wordt door de bezwaarindiener niet aan de hand van feitelijkheden betwist.

16. De bezwaarindiener lijkt van mening dat ook het interieur diende te worden onderzocht omdat daaruit bijkomende erfgoedwaarden zouden blijken om tot inventarisatie over te gaan. Zij meent dus dat ook het interieur diende te worden opgenomen. Dit brengt niet mee dat de erfgoedwaarden die gekoppeld zijn aan het exterieur niet aanwezig zouden zijn.

17. Een onroerend goed heeft historische waarde als het getuigt van een (maatschappelijke) ontwikkeling, gebeurtenis, figuur, instelling of landgebruik uit het verleden van de mens.

Een onroerend goed heeft architecturale waarde als het getuigt van een fase of aspect van de (landschaps)architectuur of de bouwkunst in het verleden. Het kan gaan om een typologie, stijl oeuvre of materiaalgebruik.

Dergelijke waarden kunnen niet “geactualiseerd” worden zoals de bezwaarindiener lijkt te suggereren. Ook wanneer het pand in mindere goede staat zou zijn, sinds de eerste vaststellingen daaromtrent, zal het pand deze erfgoedwaarden blijven bezitten.

De bezwaarindiener voert niet aan dat het pand werd gesloopt of dermate werd verbouwd dat de vermelde erfgoedwaarden zouden zijn verdwenen.

18. Artikel 4.1.1. van het Onroerenderfgoedbesluit legt op dat het pand voldoende goed bewaard moet zijn om op een inventaris te kunnen worden opgenomen. De bezwaarindiener beweert niet dat dit niet zo zou zijn, enkel stelt hij dat het diende te worden geverifieerd.

In het kader van het openbaar onderzoek is het aan de bezwaarindiener om opmerkingen en bezwaren over feitelijkheden te geven. De bezwaarindiener merkt in casu niet op dat er geen voldoende goed bewaard pand zou voorliggen. Het mag duidelijk zijn dat, indien hij zou menen dat er geen voldoende goed bewaard pand zou voorliggen, hiervan het nodige feitelijke materiaal zou moeten voorleggen. Ook op de burger rust een zorgvuldigheidsplicht.

Op basis van desktoponderzoek bleek dat het goed in juni 2017(Google Streetview) nog in een voldoende goed bewaarde toestand geregistreerd werd. Het zou niet realistisch zijn aan te nemen dat het pand op enkele jaren tijd niet meer voldoende goed bewaard zou zijn om in de inventaris te kunnen worden opgenomen.

De bezwaarindiener stelt volledig ten onrechte dat het pand zonder enige verificatie over het voldoende bewaard karakter, werd opgenomen in de inventaris.

19. Er ligt ook geenszins een schending van het zorgvuldigheidsbeginsel voor. Alle juridische en feitelijke aspecten werden onderzocht en gecontroleerd. De bezwaarindiener betwist geen van deze aspecten in concreto.

20. De vergelijking met de beslissing van het Milieuhandhavingscollege is niet relevant. Dit betreft een volledige andere feitelijke context.

In concreto

21. Bezwaarindiener meent dat het gods- en gasthuis op heden geen afdoende erfgoedwaarde meer heeft en wijst hiertoe naar een bouwhistorische nota toe die ze heeft laten opmaken.

Bezwaarindiener geeft aan dat de inventarisatie van het gods- en gasthuis onnauwkeurig is gebeurd en verwijst naar de historische context zoals geschetst in de beschrijving van het erfgoedobject. Bezwaarindiener meent dat het feit dat het goed in 1841 op de Atlas der Buurtwegen als braakliggend terrein aangeduid wordt een oudere ontstaansgeschiedenis uitsluit.

Vooreerst dient opgemerkt te worden dat de registratie van het goed in de Atlas der Buurtwegen als braakliggend terrein de vroege ontstaansgeschiedenis van het gods- en gasthuis in de late middeleeuwen niet uitsluit. Zowel de beschrijving van het erfgoedobject in de inventaris als de door de bezwaarindiener bijgevoegde bouwhistorische nota wijzen op een historische continuïteit met oudere op deze locatie vermelde gods- en gasthuizen. Bovendien geeft de nota aan dat in de Atlas der Buurtwegen het Bureau van Weldadigheid in 1841 als grondeigenaar opgegeven staat, dewelke als eigenlijke rechtsopvolger van de premoderne caritatieve instanties aanschouwd kan worden. De inventarisatie werd in tegenstelling tot wat de bezwaarindiener beweerd zeker met de nodige nauwkeurigheid en het daartoe vereist bronnen- en archiefonderzoek doorgevoerd.

22. Bezwaarindiener geeft bijkomend aan dat de 19de-eeuwse kern van de hoofdvleugel van het gasthuis volledig verloren is gegaan en stelt dat het pand zwaar beschadigd raakte door beschietingen tijdens de Tweede Wereldoorlog. Bezwaarindiener meent bovendien dat de naoorlogse herstellingen en de verbouwingswerken van de jaren 1960 een negatieve impact hebben gehad op de erfgoedwaarde van het pand. De jarenlange leegstand van het complex zou bovendien een negatieve impact hebben op het huidige uitzicht van het gebouw en de stabiliteit.

Uit de beschrijving van het erfgoedobject valt af te leiden dat de architecturale waarde van het goed in belangrijke mate terugvalt op de huidige configuratie en uniforme gevelopbouw van zuidvleugel (1931; arch. C. Van Rijckeghem) en noordvleugel (1934; arch. J. Goeyvaerts-Merckx), beiden realisaties uit de jaren 1930. De aanpassingswerken van de jaren 1964-1966 aan de 19de-eeuwse middenvleugel doen als dusdanig geen afbreuk aan de erfgoedwaarde van het pand.

Bezwaarindiener meent dat het gebrek aan architecturale waarde reeds door het agentschap Onroerend Erfgoed bevestigd werd en verwijst hiertoe naar een schrijven van 8 mei 2013. Het betreft een schriftelijk advies dat op vraag van de Stad Hoogstraten opgesteld werd naar aanleiding van de mogelijke opstart van een herbestemmingsproject. In tegenstelling tot wat bezwaarindiener beweert wordt in dit schrijven de erfgoedwaarde van het pand uitdrukkelijk bevestigd. Zowel in het verslag opgemaakt na het plaatsbezoek van 18 november 2011 als in het advies wordt aangehaald dat het gebouw beeldbepalend is voor het centrum van Hoogstraten en om die reden niet gesloopt mag worden. In het advies verzet het agentschap zich tegen een mogelijke sloop van het goed door te stellen dat: "het behoud van het gebouw van primordiaal belang is vanwege de erfgoedwaarden die ermee verbonden zijn". De door de bezwaarindiener aangehaalde grond om het gebrek aan architecturale waarden aan te tonen is volstrekt ongegrond. Tot slot dient opgemerkt te worden dat bezwaarindiener op generlei wijze aantoont dat het goed in een

bouwfysische toestand verkeert die een opname in de inventaris zou verhinderen. Bezwaarindiener voegt geen deskundig onderzoek toe aan haar schrijven die de beweerde bouwfysische gebreken aantonen. Zolang het onroerend goed voldoende goed bewaard is, vormt gebrekkig of achterstallig onderhoud geen motiveringsgrond om de opname van het erfgoedrelict in de vastgestelde inventaris aan te vechten.

Conclusie:

Het bezwaar heeft geen invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Gods- en gasthuis" (erfgoedid 46455/aanduidingsid 107583), Heilig Bloedlaan 250 in Hoogstraten, wordt ongewijzigd opgenomen in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen.

B_000121 en B_000251: Twee identieke bezwaren bij de vaststelling van één relict: Gekoppelde burgerhuizen in Louis-Philippestijl (erfgoedid 7311/aanduidingsid 102440), Mechelsesteenweg 29-31, Antwerpen.

Bezwaarindiener stelt dat (1) de voorgestelde opname van het onroerend goed in de inventaris van het bouwkundig erfgoed niet in overeenstemming is met de geldende regelgeving. Eveneens stelt bezwaarindiener dat uit de in concreto toetsing van het onroerend goed aan het vastgestelde afwegingskader blijkt dat (2) het onroerend goed niet over de vereiste actuele erfgoedwaarden beschikt om te worden opgenomen in de inventaris van het bouwkundig erfgoed.

Het pand is sinds 2009 opgenomen in de vastgestelde inventaris. Het pand wordt opnieuw voorgesteld voor opname in de vastgestelde inventaris, dit maal met openbaar onderzoek.

(1) de voorgestelde opname van het onroerend goed in de inventaris van het bouwkundig erfgoed niet in overeenstemming is met de geldende regelgeving. De inventarisatie is niet gebeurd conform de verplichtingen uit het Onroerenderfgoeddecreet, Onroerenderfgoedbesluit en het MB van 17 juli 2015 tot vaststelling van de inventarismethodologie voor de inventaris van het bouwkundig erfgoed. De (a) afweging van de erfgoedwaarde noch (b) de controle dat deze erfgoedwaarden voldoende goed bewaard zijn, zijn afdoende gebeurd.

a) Beschrijving en afweging erfgoedwaarden: Om opgenomen te worden in de vastgestelde inventaris moet het goed een of meerdere erfgoedwaarden bezitten. Om dit na te gaan moet men gebruik maken van de vastgestelde inventarismethodologie. Noch de beschrijving noch het afwegingskader zijn conform de vereisten uit voormeld MB.

De beschrijving: MB schrijft verschillende soorten bronnen voor en kritische toetsing. In casu worden de burgerhuizen, zoals aangegeven op de fiche die in openbaar onderzoek ligt, slechts een zeer beperkte, nietszeggende en zeer algemene beschrijving gegeven van de beweerde erfgoedwaarden. Bezwaarindiener citeert de beschrijving van het relict in de erfgoedobjectendatabank.

Uit de inventaris blijkt nergens dat er een afdoende en grondig onderzoek werd gedaan om de erfgoedwaarde te kunnen beoordelen. Er wordt slechts naar een bron verwezen, die overigens al bijna 30 jaar oud is, namelijk boekdeel 3NC uit de reeks Bouwen door de Eeuwen heen.

Het afwegingskader: Dit dient te gebeuren op basis van de erfgoedwaarden en selectiecriteria. Er wordt louter verwezen naar de vermeende historische waarde en architecturale waarde, zonder nadere specificering. Er wordt niet verduidelijkt waarom het historische waarde zou hebben. De architecturale waarde wordt evenmin afdoende

toegelicht. De typologie en het materiaalgebruik worden enkel in algemene termen beschreven zonder concreet te verwijzen naar welke erfgoedwaarde dit zou hebben. Uit de inventaris kan op geen enkele wijze worden afgeleid waarom er erfgoedwaarde aan dit pand zou kunnen worden toegekend. Er is daarenboven geen enkele verwijzing naar één van de vijf selectiecriteria aanwezig. De toetsing aan deze selectiecriteria is dus op geen enkele manier gemotiveerd.

Het voorliggende voorstel tot opname is een één op éénovername van de vaststelling van 2009 (en van 2014). Daarin werd geen rekening gehouden met de inventarismethodologie, die later werd vastgesteld. Deze werd dus opgemaakt in strijd met de methodologie. Dit is in strijd met algemene beginselen van behoorlijk bestuur. De loutere verwijzing naar de historische en architecturale erfgoedwaarde zonder nadere beschrijving en het gebrek aan selectiecriteria zijn een schending van het zorgvuldigheidsbeginsel en het motiveringsbeginsel.

(b) onvoldoende bewaard, gebrek aan actuele beoordeling: Het Onroerenderfgoedbesluit stelt dat het pand voldoende goed bewaard moet zijn. Een actuele beoordeling dringt zich op. Het pand werd niet bezocht. De laatste adrescontrole dateert van 2007, wat niet meer representatief is. Het interieur werd niet bezocht. Er is geen verzoek tot bezoek gericht aan de eigenaar. Er is geen nadere controle geweest van de huidige situatie. Dit is in strijd met de actieve onderzoeksplicht van ambtenaren. Er wordt hierbij door bezwaarindieners verwezen naar de beslissing van de Milieuhandhavingscollege van 15 december 2010.

(2) In concreto toetsing van de onroerende goederen aan het vastgesteld afwegingskader duidt dat de onroerende goederen niet over actuele erfgoedwaarde beschikken. Bezwaarindieners stelt dat het pand geen authentieke waarde meer heeft en niet beeldbepalend of uniek is in de buurt.

Behandeling van het bezwaar:

Opmerkingen en bezwaren over feitelijkheden

1. Artikel 4.1.3, derde lid, 3° van het Onroerenderfgoeddecreet bepaalt dat tijdens het openbaar onderzoek opmerkingen en bezwaren over feitelijkheden kunnen worden ingediend en afgegeven bij het agentschap.

In het onderdeel 'beschrijving' op de pagina van het openbaar onderzoek over de vaststelling van de inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen wordt dit benadrukt en verduidelijkt in die zin dat de bezwaren enkel kunnen handelen over de gegevens van het voorliggend vaststellingsdossier, namelijk over de afbakening op het plan, de benaming en de beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken. Ook kan worden gemeld dat het pand niet meer voldoende erfgoedwaarde bevat door een sloop of een verbouwing.

2. De bezwaarindieners voert algemeen aan dat de voorgestelde opname van het onroerend goed in de inventaris van bouwkundig erfgoed niet in overeenstemming is met de geldende regelgeving. De inventarisatie zou niet gebeurd zijn conform de verplichtingen uit het Onroerenderfgoeddecreet, het Onroerenderfgoedbesluit en het ministerieel besluit van 17 juli 2015 tot vaststelling van de inventarismethodologie voor de inventaris van bouwkundig erfgoed. De bezwaarindieners formuleert geen opmerkingen of bezwaren over feitelijkheden van het dossier. Het bezwaar is dienvolgens niet conform artikel 4.1.3. Onroerenderfgoeddecreet en dus enkel daarom al niet ontvankelijk.
3. Louter volledigheidshalve wordt hieronder beknopt ingegaan op de opgeworpen argumenten.

Volledigheidshalve :

4. De inventarismethodologie zoals deze blijkt uit de bijlage bij het ministerieel besluit van 17 juli 2015 werd volledig gevolgd. Deze bijlage vermeldt dat de Inventarisatiemethodologie voor de inventaris van bouwkundig erfgoed naast een inleiding volgende onderdelen bevat : (i) een korte beschrijving van de inventaris; (ii) de wijze van beschrijving van de erfgoedwaarden; (iii) het afwegingskader dat gehanteerd wordt om het onroerend erfgoed te waarderen: (a.) de erfgoedwaarden; (b.) de selectiecriteria

De bezwaarindiener betwist niet dat de methodologie een korte beschrijving van de inventaris bevat. Zij betwist wel dat aan de punten 2 en 3 zou zijn voldaan.

De wijze van beschrijving van de erfgoedwaarden

5. De bezwaarindiener stelt dat geen afdoende en grondig onderzoek is gebeurd om met voldoende kennis van zaken de erfgoedwaarde van het goed te kunnen beoordelen. De bezwaarindiener meent dat geen enkele geraadpleegde bron wordt opgenomen in de inventaris.
6. De inventarismethodologie zoals opgenomen in de bijlage bij het ministerieel besluit van 17 juli 2015 vermeldt welke bronnen bij het onderzoek worden geraadpleegd, als die beschikbaar en relevant zijn.

Het dossier over het pand van de bezwaarindiener, zoals het ter inzage werd gebracht via volgende link <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/7311>, verwijst naar het onroerend goed zelf als bron en naar de inventarissen en databanken van het agentschap. Eveneens wordt verwezen naar de wetenschappelijke reeks Bouwen door de Eeuwen heen in Vlaanderen. Dienaangaande werden voldoende relevante bronnen bij het onderzoek betrokken om de aanwezige erfgoedwaarden te staven.

7. De bezwaarindiener vermeldt geen andere bronnen, die beschikbaar en relevant zouden zijn voor het bouwkundig relict. Hij betwist niet de feitelijkheden die uit deze bronnen blijken.

Het afwegingskader

8. Om een afweging te maken of een onroerend goed kan worden opgenomen in de inventaris, stelt de inventarismethodologie dat rekening wordt gehouden met de erfgoedwaarden en de selectiecriteria. Zij worden niet afzonderlijk beschouwd, maar het is de totale beoordeling die het uitgangspunt vormt voor de evaluatie.
9. Als erfgoedwaarden wordt voor het pand van de bezwaarindiener de historische en de architecturale waarde aangeduid en toegelicht in de beschrijving. De bezwaarindiener betwist niet dat het pand deze erfgoedwaarden bezit en betwist ook niet de concrete omschrijving van deze waarden. Zij voert geen feitelijkheden aan die betrekking hebben op deze erfgoedwaarden. Zij stelt enkel dat er geen actuele toetsing zou zijn gebeurd, maar voert geen feitelijkheden aan dit aantonen dat de actuele toestand een impact zou hebben op deze erfgoedwaarden. Er kan naar het volgende onderdeel worden verwezen.
10. In de inventaris zou, volgens de bezwaarindiener, voor het betreffende pand geen verwijzing terug te vinden zijn naar de selectiecriteria. Dit is niet correct. Het is niet omdat de bewoordingen niet uitdrukkelijk verwijzen naar een selectie criterium dat niet

in de beschrijving van het pand is terug te vinden dat het onroerend goed aan één (of meerdere) van deze selectiecriteria voldoet.

Er wordt onder meer verwezen naar de typologische en vormelijke kenmerken van de gekoppelde burgerhuizen in Louis-Philippestijl. Zowel het criterium herkenbaarheid als het criterium representativiteit zijn terug te vinden in deze omschrijving. De bezwaarindiener voert geen feitelijkeheden aan die deze omschrijving betwisten.

11. De bewaarindiener meent vervolgens dat door het louter overnemen van de bestaande vaststellingslijst geen rekening wordt gehouden met de Inventarismethodologie. Het onroerend goed was inderdaad reeds opgenomen in de inventaris van het bouwkundig erfgoed van 2009 en nadien vastgesteld in 2014.

Het loutere feit dat het pand ook reeds vroeger, op dezelfde wijze, was opgenomen in de inventaris, toont weliswaar niet aan dat de methodologie niet werd gevolgd. Uit de beschrijving en het afwegingskader zoals in de ter inzage gelegde dossier opgenomen, blijkt dat de inventarismethodologie wel in rekening werd gebracht. Reeds bij de eerdere vaststellingen werd trouwens vertrokken van eenzelfde wijze van methodologie. Deze werd later net verankerd in het ministerieel besluit van 17 juli 2015.

12. De bezwaarindiener roept tot slot bij dit onderdeel de schending in van de algemene beginselen van behoorlijk bestuur, met name het zorgvuldigheidsbeginsel en het motiveringsbeginsel, omdat niet zou zijn nagegaan aan welke selectiecriteria het goed voldoet om te worden opgenomen. Hoger bleek dat deze criteria wel zijn af te leiden uit de beschrijving van het pand. Er kan dan ook niet ernstig worden gesteld dat de eigenaar in het ongewisse zou blijven omtrent de motieven voor de opname van het pand op de inventaris.

Onvoldoende bewaard

13. De bezwaarindiener werpt op dat conform artikel 4.1.1. Onroerenderfgoedbesluit moet worden onderzocht of het onroerend goed dat men wenst te inventariseren, wel voldoende goed bewaard is.

Omdat het pand niet zou zijn bezocht, zou niet kunnen worden nagegaan of het goed voldoende goed bewaard is. Er zou geen deugdelijke inventarisering en controle van de juridische en feitelijke aspecten van het dossier voorliggen. Het loutere feit dat het reeds was opgenomen in de inventaris zou niet volstaan als bewijs van het feit dat het pand nog over de noodzakelijke en actuele erfgoedwaarde beschikt.

De laatste adrescontrole zou dateren van 2007 en er zou niet blijken of het interieur van het pand ook werd onderzocht.

14. Artikel 4.1.1. van het Onroerenderfgoedbesluit stelt dat een onroerend goed kan worden opgenomen in de inventaris van het bouwkundig erfgoed als het één of meer erfgoedwaarden bezit en voldoende goed bewaard is.

In casu werden als erfgoedwaarden de historische en de architecturale waarde aangeduid. De concrete omschrijving hiervan heeft enkel betrekking op de buitenzijde van het gebouw. Het feit dat de ambtenaren geen toegang hebben gevraagd en niet zou blijken of het interieur zou zijn onderzocht, is niet relevant voor de vaststelling van deze erfgoedwaarden.

Om een pand in de inventaris op te nemen volstaat het dat het één van de dertien decretaal bepaalde erfgoedwaarden bezit. In casu liggen die voor, zodat dit volstaat voor een opname in de inventaris. De beschrijving van deze erfgoedwaarden wordt door de bezwaarindiener niet aan de hand van feitelijkheden betwist.

15. De bezwaarindiener lijkt van mening dat ook het interieur diende te worden onderzocht omdat daaruit bijkomende erfgoedwaarden zouden blijken om tot inventarisatie over te gaan. Zij meent dus dat ook het interieur diende te worden opgenomen. Dit brengt niet mee dat de erfgoedwaarden die gekoppeld zijn aan het exterieur niet aanwezig zouden zijn.
16. Een onroerend goed heeft historische waarde als het getuigt van een (maatschappelijke) ontwikkeling, gebeurtenis, figuur, instelling of landgebruik uit het verleden van de mens.

Een onroerend goed heeft architecturale waarde als het getuigt van een fase of aspect van de (landschaps)architectuur of de bouwkunst in het verleden. Het kan gaan om een typologie, stijl oeuvre of materiaalgebruik.

Dergelijke waarden kunnen niet “geactualiseerd” worden zoals de bezwaarindiener lijkt te suggereren. Ook wanneer het pand in mindere goede staat zou zijn, sinds de eerste vaststellingen daaromtrent, zal het pand deze erfgoedwaarden blijven bezitten.

De bezwaarindiener voert niet aan dat het pand werd gesloopt of dermate werd verbouwd dat de vermelde erfgoedwaarden zouden zijn verdwenen.

17. Artikel 4.1.1. van het Onroerenderfgoedbesluit legt op dat het pand voldoende goed bewaard moet zijn om op een inventaris te kunnen worden opgenomen. De bezwaarindiener beweert niet dat dit niet zo zou zijn, enkel stelt hij dat het diende te worden geverifieerd.

In het kader van het openbaar onderzoek is het aan de bezwaarindiener om opmerkingen en bezwaren over feitelijkheden te geven. De bezwaarindiener merkt in casu niet op dat er geen voldoende goed bewaard pand zou voorliggen. Het mag duidelijk zijn dat, indien hij zou menen dat er geen voldoende goed bewaard pand zou voorliggen, hiervan het nodige feitelijke materiaal zou moeten voorleggen. Ook op de burger rust een zorgvuldigheidsplicht.

Op basis van desktoponderzoek bleek dat het goed in juni 2017 (Google Streetview) nog in een voldoende goed bewaarde toestand geregistreerd werd. Het zou niet realistisch zijn aan te nemen dat het pand op enkele jaren tijd niet meer voldoende goed bewaard zou zijn om in de inventaris te kunnen worden opgenomen.

De bezwaarindiener stelt volledig ten onrechte dat het pand zonder enige verificatie over het voldoende bewaard karakter, werd opgenomen in de inventaris.

18. Er ligt ook geenszins een schending van het zorgvuldigheidsbeginsel voor. Alle juridische en feitelijke aspecten werden onderzocht en gecontroleerd. De bezwaarindiener betwist geen van deze aspecten in concreto.
19. De vergelijking met de beslissing van het Milieuhandhavingscollege is niet relevant. Dit betreft een volledige andere feitelijke context.

In concreto

20. Bezwaarindiener merkt bijkomend op dat het pand geen authentieke waarde meer heeft en niet beeldbepalend of uniek is in de buurt.

Vooreerst dient opgemerkt te worden dat de authentieke waarde van een onroerend goed, noch het beeldbepalend of uniek karakter officiële selectiecriteria voor opname in de inventaris uitmaken. Louter volledigheidshalve dient aangegeven te worden dat het erfgoedrelict in tegenstelling tot wat bezwaarindiener lijkt aan te geven wel degelijk een herkenbaar en authentiek voorbeeld vormt van gekoppelde burgerhuizen in Louis-Philippestijl uit het derde kwart van de 19de eeuw. Op basis van het huidige voorkomen van het goed dient men vast te stellen dat de aanwezige erfgoedkenmerken en -elementen, zoals beschreven in de beschrijving van het erfgoedobject, nog volledig intact bewaard zijn. Het erfgoedrelict heeft als dusdanig niets aan authenticiteit ingeboet. Hierbij aansluitend dient opgemerkt te worden dat de gekoppelde woningen wel degelijk een zeldzaam voorbeeld vormen van gekoppelde burgerhuizen in Louis-Philippestijl. Voor de gemeente Antwerpen staan slechts zeven gelijkaardige gekoppelde woningen opgenomen in de inventaris van het bouwkundig erfgoed.

Conclusie:

Het bezwaar heeft geen invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Gekoppelde burgerhuizen in Louis-Philippestijl" (erfgoedid 7311/aanduidingsid 102440), Mechelsesteenweg 29-31 in Antwerpen, wordt ongewijzigd opgenomen in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen.

B_000122 en B_000248: Bezwaar bij de vaststelling van één relict: Feestzaal en café Amicitia (erfgoedid 12025/aanduidingsid 112408), Grote Markt 34, Turnhout.

Bezwaarindiener stelt dat (1) de voorgestelde opname van het onroerend goed in de inventaris van het bouwkundig erfgoed niet in overeenstemming is met de geldende regelgeving. Eveneens stelt bezwaarindiener dat uit de in concreto toetsing van het onroerend goed aan het vastgestelde afwegingskader blijkt dat (2) het onroerend goed niet over de vereiste actuele erfgoedwaarden beschikt om te worden opgenomen in de inventaris van het bouwkundig erfgoed.

Het pand is sinds 2009 opgenomen in de vastgestelde inventaris. Het pand wordt opnieuw voorgesteld voor opname in de vastgestelde inventaris, dit maal met openbaar onderzoek.

Bezwaarindiener verzet zich niet tegen het behoud van het beschermd monument 'Feestzaal en café Amicitia'.

Bezwaarindiener stelt dat de intentie tot opname in de inventaris van het bouwkundig erfgoed zich niet beperkt tot de betrokken feestzaal en café maar deze zich uitbreidt tot het gehele perceel.

(1) de voorgestelde opname van het onroerend goed in de inventaris van het bouwkundig erfgoed niet in overeenstemming is met de geldende regelgeving.

De inventarisatie is niet gebeurd conform de verplichtingen uit het Onroerenderfgoeddecreet, Onroerenderfgoedbesluit en het MB van 17 juli 2015 tot vaststelling van de inventarismethodologie voor de inventaris van het bouwkundig erfgoed.

De (a) afweging van de erfgoedwaarde noch (b) de controle dat deze erfgoedwaarden voldoende goed bewaard zijn, zijn afdoende gebeurd. Bovendien heeft het onroerend goed geen actuele erfgoedwaarden meer.

a) Beschrijving en afweging erfgoedwaarden: Om opgenomen te worden in de vastgestelde inventaris moet het goed een of meerdere erfgoedwaarden bezitten. Om dit na te gaan moet men gebruik maken van de vastgestelde inventarismethodologie. Noch de beschrijving noch het afwegingskader zijn conform de vereisten uit voormeld MB. De beschrijving: MB schrijft verschillende soorten bronnen voor en kritische toetsing.

In casu wordt voor de dorpswoningen, zoals aangegeven op de fiche die in openbaar onderzoek ligt, slechts een zeer beperkte, nietszeggende en zeer algemene beschrijving gegeven van de beweerde erfgoedwaarden. Bezwaarindiener citeert de beschrijving van het relict in de erfgoedobjectendatabank. Uit de inventaris blijkt nergens dat er een afdoende en grondig onderzoek werd gedaan om de erfgoedwaarde te kunnen beoordelen. Er wordt slechts naar een bron verwezen, die overigens al 20 jaar oud is, namelijk boekdeel 16N1 uit de reeks Bouwen door de Eeuwen heen.

Het afwegingskader: Dit dient te gebeuren op basis van de erfgoedwaarden en selectiecriteria. Er wordt louter verwezen naar de vermeende historische waarde en architecturale waarde, zonder nadere specificering. Er wordt niet verduidelijkt waarom het historische waarde zou hebben. De architecturale waarde wordt evenmin afdoende toegelicht. De typologie en het materiaalgebruik worden enkel in algemene termen beschreven zonder concreet te verwijzen naar welke erfgoedwaarde dit zou hebben. Uit de inventaris kan op geen enkele wijze worden afgeleid waarom er erfgoedwaarde aan dit pand zou kunnen worden toegekend. Er is daarenboven geen enkele verwijzing naar één van de vijf selectiecriteria aanwezig. De toetsing aan deze selectiecriteria is dus op geen enkele manier gemotiveerd.

Het voorliggende voorstel tot opname is een één op éénovername van de vaststelling van 2009 (en van 2014). Daarin werd geen rekening gehouden met de inventarismethodologie, die later werd vastgesteld. Deze werd dus opgemaakt in strijd met de methodologie.

Dit is in strijd met algemene beginselen van behoorlijk bestuur. De loutere verwijzing naar de historische en architecturale erfgoedwaarde zonder nadere beschrijving en het gebrek aan selectiecriteria zijn een schending van het zorgvuldigheidsbeginsel en het motiveringsbeginsel.

(b) onvoldoende bewaard, gebrek aan actuele beoordeling: Het Onroerenderfgoedbesluit stelt dat het pand voldoende goed bewaard moet zijn. Een actuele beoordeling dringt zich op. Het pand werd niet bezocht. De laatste adrescontrole dateert van 2007, wat niet meer representatief is. Het interieur werd niet bezocht. Er is geen verzoek tot bezoek gericht aan de eigenaar. Er is geen nadere controle geweest van de huidige situatie. Dit is in strijd met de actieve onderzoeksplicht van ambtenaren.

Er wordt hierbij door bezwaarindiener verwezen naar de beslissing van de Milieuhandhavingcollege van 15 december 2010.

(2) In concreto toetsing van de onroerende goederen aan het vastgesteld afwegingskader duidt dat de onroerende goederen niet over actuele erfgoedwaarde beschikken. De feitelijke toestand van het betrokken perceel is op heden zodanig gewijzigd dat een opname van het gehele perceel in de inventaris van het bouwkundig erfgoed zich niet opdringt. Door de verschillende slopingen is de bestaande toestand van het betrokken perceel niet in overeenstemming met beschrijving op de inventaris. Het achtergebouw van het "Feestzaal en café Amicitia" werd op burgemeestersbevel (omwille van instortingsgevaar) reeds afgebroken. Men trachtte op manier het beschermd monument

"Feestzaal en café Amicitia" in stand te houden. Ook het bijgebouw vooraan het perceel is reeds afgebroken. Op heden is enkel het beschermde "Feestzaal en café Amicitia" aanwezig, zonder de later eraan gebouwde bijgebouwen. Er wordt een fotoreportage toegevoegd om dit te onderschrijven.

Behandeling van het bezwaar:

Opmerkingen en bezwaren over feitelijkheden

1. Artikel 4.1.3, derde lid, 3° van het Onroerenderfgoeddecreet bepaalt dat tijdens het openbaar onderzoek opmerkingen en bezwaren over feitelijkheden kunnen worden ingediend en afgegeven bij het agentschap.

In het onderdeel 'beschrijving' op de pagina van het openbaar onderzoek over de vaststelling van de inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen wordt dit benadrukt en verduidelijkt in die zin dat de bezwaren enkel kunnen handelen over de gegevens van het voorliggend vaststellingsdossier, namelijk over de afbakening op het plan, de benaming en de beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken. Ook kan worden gemeld dat het pand niet meer voldoende erfgoedwaarde bevat door een sloop of een verbouwing.

2. Bezwaar geeft aan zich niet te verzetten tegen het behoud van het beschermd monument Feestzaal en café Amicitia (aanduidingsid 4693). Bezwaarindiener geeft evenwel aan dat uit de afbakening op het plan (de polygoon) blijkt dat de intentie tot opname in de inventaris zich niet beperkt tot de betrokken feestzaal en café maar dat de intentie tot opname ook uitgebreid wordt tot het hele perceel. Bezwaarindiener geeft aan dat dit volledig tegenstrijdig is met de fiche die in openbaar onderzoek ligt en waarin enkel de betrokken feestzaal en café beschreven wordt. Bezwaarindiener geeft aan dat de niet beschreven gebouwen die zich op het perceel bevinden geen erfgoedwaarde bezitten en bijgevolg niet beschermenswaardig zijn.

In het dossier dat voorligt in openbaar onderzoek wordt aangeduid wat vastgesteld wordt in zowel de beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken, de beknopte karakterisering ('erfgoedtype', 'datering', 'stijl of cultuur') als de afbakening op het plan (polygoon). Enkel onroerende goederen die zowel in de beschrijving, de beknopte karakterisering als op het plan aangeduid worden, worden verondersteld erfgoedwaarde te bezitten en onderdeel uit te maken van het vast te stellen erfgoedrelict. Gelet op het feit dat de door bezwaarindiener aangehaalde achterbouw en bijgebouwen noch vermeld worden in de beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken, noch aangeduid worden in de beknopte karakterisering van het onroerend goed, worden deze geacht geen erfgoedwaarde te bezitten en als dusdanig niet mee vastgesteld te zijn.

3. De bezwaarindiener voert bijkomend aan dat de voorgestelde opname van het onroerend goed in de inventaris van bouwkundig erfgoed niet in overeenstemming is met de geldende regelgeving. De inventarisatie zou niet gebeurd zijn conform de verplichtingen uit het Onroerenderfgoeddecreet, het Onroerenderfgoedbesluit en het ministerieel besluit van 17 juli 2015 tot vaststelling van de inventarismethodologie voor de inventaris van bouwkundig erfgoed. Behoudens het bezwaar tegen de afbakening op het plan formuleert de bezwaarindiener geen opmerkingen of bezwaren over feitelijkheden van het dossier. Het bezwaar is voor het overige niet conform artikel 4.1.3. Onroerenderfgoeddecreet en dus enkel daarom al niet ontvankelijk.
4. Louter volledigheidshalve wordt hieronder beknopt ingegaan op de opgeworpen argumenten.

Volledigheidshalve :

5. De inventarismethodologie zoals deze blijkt uit de bijlage bij het ministerieel besluit van 17 juli 2015 werd volledig gevolgd. Deze bijlage vermeldt dat de Inventarisatiemethodologie voor de inventaris van bouwkundig erfgoed naast een inleiding volgende onderdelen bevat : (i) een korte beschrijving van de inventaris; (ii) de wijze van beschrijving van de erfgoedwaarden; (iii) het afwegingskader dat gehanteerd wordt om het onroerend erfgoed te waarderen: (a.) de erfgoedwaarden; (b.) de selectiecriteria

De bezwaarindiener betwist niet dat de methodologie een korte beschrijving van de inventaris bevat. Zij betwist wel dat aan de punten 2 en 3 zou zijn voldaan.

De wijze van beschrijving van de erfgoedwaarden

6. De bezwaarindiener stelt dat geen afdoende en grondig onderzoek is gebeurd om met voldoende kennis van zaken de erfgoedwaarde van het goed te kunnen beoordelen. De bezwaarindiener meent dat geen enkele geraadpleegde bron wordt opgenomen in de inventaris.
7. De inventarismethodologie zoals opgenomen in de bijlage bij het ministerieel besluit van 17 juli 2015 vermeldt welke bronnen bij het onderzoek worden geraadpleegd, als die beschikbaar en relevant zijn.

Het dossier over het pand van de bezwaarindiener, zoals het ter inzage werd gebracht via volgende link <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/12025>, verwijst naar het onroerend goed zelf als bron en naar de inventarissen en databanken van het agentschap. Eveneens wordt verwezen naar de wetenschappelijke reeks Bouwen door de Eeuwen heen in Vlaanderen. Het onderzoek voor opname in de inventaris werd bijkomend gestoffeerd met het overzichtswerk van De Kok H. en Van Autenboer E. (1983) over de geschiedenis van de stad Turnhout en een publicatie over de Katholieke Kring Amicitia (1968). De gegevens werden eveneens aangevuld met de informatie uit het restauratiedossier met bijhorend historisch onderzoek dat door Maes J. en Adriaensens H. opgemaakt werkt. Er werden bijgevolg voldoende relevante bronnen bij het onderzoek betrokken.

8. De bezwaarindiener vermeldt geen andere bronnen, die beschikbaar en relevant zouden zijn voor het bouwkundig relict. Hij betwist niet de feitelijkheden die uit deze bronnen blijken.

Het afwegingskader

9. Om een afweging te maken of een onroerend goed kan worden opgenomen in de inventaris, stelt de inventarismethodologie dat rekening wordt gehouden met de erfgoedwaarden en de selectiecriteria. Zij worden niet afzonderlijk beschouwd, maar het is de totale beoordeling die het uitgangspunt vormt voor de evaluatie.
10. Als erfgoedwaarden wordt voor het pand van de bezwaarindiener de historische en de architecturale waarde aangeduid en toegelicht in de beschrijving. De bezwaarindiener betwist niet dat het pand deze erfgoedwaarden bezit en betwist ook niet de concrete omschrijving van deze waarden. Zij voert geen feitelijkheden aan die betrekking hebben op deze erfgoedwaarden. Zij stelt enkel dat er geen actuele toetsing zou zijn gebeurd, maar voert geen feitelijkheden aan dit aantonen dat de actuele toestand een impact zou hebben op deze erfgoedwaarden. Er kan naar het volgende onderdeel worden verwezen.

11. In de inventaris zou, volgens de bezwaarindiener, voor het betreffende pand geen verwijzing terug te vinden zijn naar de selectiecriteria. Dit is niet correct. Het is niet omdat de bewoordingen niet uitdrukkelijk verwijzen naar een selectie criterium dat niet in de beschrijving van het pand is terug te vinden dat het onroerend goed aan één (of meerdere) van deze selectiecriteria voldoet.

Er wordt onder meer verwezen naar de bouw van de feestzaal met theatercafé in 1913 door ingenieur-bouwmeester A. Vander Heyden (1884-?) in opdracht van de kring Amicitia. Er wordt eveneens uitgebreid ingegaan op de historische link van het goed met het katholiek verenigingsleven in Turnhout aan het begin van de 20ste eeuw. Verder worden de typologische en vormelijke kenmerken van de feestzaal geduid en wordt ingegaan op de ontwerpqualiteiten van het interieur. Eveneens wordt gewezen op het zeldzaam feit dat een deel van de gietijzeren draagstructuur mogelijk afkomstig is van een Brussels tentoonstellingspaviljoen. Op basis van de beschrijving van het erfgoedobject en de hierin aangeduide erfgoedkenmerken en -elementen valt op te maken dat het goed aan volgende erfgoedcriteria voldoet: herkenbaarheid, zeldzaamheid en representativiteit. De bezwaarindiener voert geen feitelijkheden aan die deze omschrijving betwisten. De opname in de inventaris als representatief en herkenbaar voorbeeld van een vroeg-20ste-eeuwse feestzaal in stedelijke context van voor WOI. De opname in de inventaris van het bouwkundig erfgoed wordt als dusdanig gegrond geacht.

12. De bewaarindiener meent vervolgens dat door het louter overnemen van de bestaande vaststellingslijst geen rekening wordt gehouden met de Inventarismethodologie. Het onroerend goed was inderdaad reeds opgenomen in de inventaris van het bouwkundig erfgoed van 2009 en nadien vastgesteld in 2014.

Het loutere feit dat het pand ook reeds vroeger, op dezelfde wijze, was opgenomen in de inventaris, toont weliswaar niet aan dat de methodologie niet werd gevolgd. Uit de beschrijving en het afwegingskader zoals in de ter inzage gelegde dossier opgenomen, blijkt dat de inventarismethodologie wel in rekening werd gebracht. Reeds bij de eerdere vaststellingen werd trouwens vertrokken van eenzelfde wijze van methodologie. Deze werd later net verankerd in het ministerieel besluit van 17 juli 2015.

13. De bezwaarindiener roept tot slot bij dit onderdeel de schending in van de algemene beginselen van behoorlijk bestuur, met name het zorgvuldigheidsbeginsel en het motiveringsbeginsel, omdat niet zou zijn nagegaan aan welke selectiecriteria het goed voldoet om te worden opgenomen. Hoger bleek dat deze criteria wel zijn af te leiden uit de beschrijving van het pand. Er kan dan ook niet ernstig worden gesteld dat de eigenaar in het ongewisse zou blijven omtrent de motieven voor de opname van het pand op de inventaris.

Onvoldoende bewaard

14. De bezwaarindiener werpt op dat conform artikel 4.1.1. Onroerenderfgoedbesluit moet worden onderzocht of het onroerend goed dat men wenst te inventariseren, wel voldoende goed bewaard is.

Omdat het pand niet zou zijn bezocht, zou niet kunnen worden nagegaan of het goed voldoende goed bewaard is. Er zou geen deugdelijke inventarisatie en controle van de juridische en feitelijke aspecten van het dossier voorliggen. Het loutere feit dat het reeds was opgenomen in de inventaris zou niet volstaan als bewijs van het feit dat het pand nog over de noodzakelijke en actuele erfgoedwaarde beschikt.

De laatste adrescontrole zou dateren van 2007 en er zou niet blijken of het interieur van het pand ook werd onderzocht.

15. Artikel 4.1.1. Onroerenderfgoedbesluit stelt dat een onroerend goed kan worden opgenomen in de inventaris van het bouwkundig erfgoed als het één of meer erfgoedwaarden bezit en voldoende goed bewaard is.

In casu werden als erfgoedwaarden de historische en de architecturale waarde aangeduid. De concrete omschrijving hiervan heeft betrekking op de buitenzijde en het interieur van de toneelzaal van het gebouw.

Om een pand in de inventaris op te nemen volstaat het dat het één van de dertien decretaal bepaalde erfgoedwaarden bezit. In casu liggen die voor, zodat dit volstaat voor een opname in de inventaris. De beschrijving van deze erfgoedwaarden wordt door de bezwaarindiener niet aan de hand van feitelijkheden betwist.

16. De bezwaarindiener lijkt van mening dat ook het interieur diende te worden onderzocht omdat daaruit bijkomende erfgoedwaarden zouden blijken om tot inventarisatie over te gaan. Zij meent dus dat ook het interieur diende te worden opgenomen. Dit brengt niet mee dat de erfgoedwaarden die gekoppeld zijn aan het exterieur niet aanwezig zouden zijn.

16. Een onroerend goed heeft historische waarde als het getuigt van een (maatschappelijke) ontwikkeling, gebeurtenis, figuur, instelling of landgebruik uit het verleden van de mens.

Een onroerend goed heeft architecturale waarde als het getuigt van een fase of aspect van de (landschaps)architectuur of de bouwkunst in het verleden. Het kan gaan om een typologie, stijl oeuvre of materiaalgebruik.

Dergelijke waarden kunnen niet “geactualiseerd” worden zoals de bezwaarindiener lijkt te suggereren. Ook wanneer het pand in mindere goede staat zou zijn, sinds de eerste vaststellingen daaromtrent, zal het pand deze erfgoedwaarden blijven bezitten.

De bezwaarindiener voert niet aan dat het pand werd gesloopt of dermate werd verbouwd dat de vermelde erfgoedwaarden zouden zijn verdwenen.

17. Artikel 4.1.1. Onroerenderfgoedbesluit legt op dat het pand voldoende goed bewaard moet zijn om op een inventaris te kunnen worden opgenomen. De bezwaarindiener beweert niet dat dit niet zo zou zijn, enkel stelt hij dat het diende te worden geverifieerd.

In het kader van het openbaar onderzoek is het aan de bezwaarindiener om opmerkingen en bezwaren over feitelijkheden te geven. De bezwaarindiener merkt in casu op een aantal elementen niet langer aanwezig zijn op het betrokken perceel. Zo werd het haakse aanbouwsel vooraan het perceel reeds afgebroken, evenals de versmalde uitbouw achteraan het perceel.

De beschrijving van het erfgoedobject wordt aangepast in functie van de door bezwaarindiener aangereikte informatie. Hierbij dient evenwel opgemerkt te worden dat de aanbouw in voorliggende beschrijving niet aangeduid wordt als erfgoedelement en bovendien geen onderdeel uitmaken van het beschermd monument. Het volume wordt geacht geen erfgoedwaarde te bezitten. Uit de door bezwaarindiener aangereikte informatie blijkt geenszins dat er geen voldoende goed bewaard pand zou voorliggen. Het mag duidelijk zijn dat, indien hij zou menen dat er geen voldoende

goed bewaard pand zou voorliggen, hiervan het nodige feitelijke materiaal zou moeten voorleggen.

Op basis van desktoponderzoek en de foto die bij de inventarisfiche op <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/12025> gevoegd werd vastgesteld dat het pand voldoende goed bewaard bleef. De foto bij de inventarisfiche dateert van juni 2017 en werd aangereikt door IOED Erfgoed Noorderkempen, die in functie van de vaststelling van het bouwkundig erfgoed de vast te stellen erfgoedrelicten binnen de gemeente onderzocht heeft op status en erfgoedwaarde en onafhankelijk oordeelde dat voorliggend pand voldoende goed bewaard bleef voor opname. Het zou niet realistisch zijn aan te nemen dat het pand op enkele jaren tijd niet meer voldoende goed bewaard zou zijn om in de inventaris te kunnen worden opgenomen. De bezwaarindiener stelt bijgevolg volledig ten onrechte dat het pand zonder enige verificatie over het voldoende bewaard karakter, werd opgenomen in de inventaris.

18. Er ligt ook geenszins een schending van het zorgvuldigheidsbeginsel voor. Alle juridische en feitelijke aspecten werden onderzocht en gecontroleerd. De bezwaarindiener betwist geen van deze aspecten in concreto.

19. De vergelijking met de beslissing van het Milieuhandhavingscollege is niet relevant. Dit betreft een volledige andere feitelijke context.

In concreto

20. Bezwaarindiener merkt op dat de beschrijving in de inventaris niet meer in overeenstemming is met de bestaande toestand van het betrokken perceel ingevolge verschillende slopingen. Bezwaarindiener meent dat de feitelijke toestand van het betrokken perceel op heden danig is gewijzigd dat een opname van het gehele perceel in de inventaris van het bouwkundig erfgoed zich niet langer opdringt.

Vooreerst dient opgemerkt te worden dat voorliggend dossier aangeeft wat vastgesteld wordt in zowel de beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken, de beknopte karakterisering ('erfgoedtype', 'datering', 'stijl of cultuur') als de afbakening op het plan (polygoon). Enkel onroerende goederen die zowel in de beschrijving, de beknopte karakterisering als op het plan aangeduid worden, worden verondersteld erfgoedwaarde te bezitten en onderdeel uit te maken van het vast te stellen erfgoedrelict. Voor de afbakening op het plan wordt steeds uitgegaan van het volledig perceel. In voorliggend geval betreft dit het perceel in Turnhout, gekend ten kadaster, Afdeling 4, Sectie R, perceelnummer 439M.

De beschrijving van het erfgoedobject wordt aangepast in functie van de door bezwaarindiener vermelde slopingen. Deze worden vermeld in een aanvullende informatie die aan de inventarisfiche toegevoegd wordt. Zoals reeds aangehaald werd deze aanbouw niet aangeduid als erfgoedelement in de beschrijving van het relict. Voormelde sloop heeft als dusdanig geen invloed op de erfgoedwaarde.

Conclusie:

Het bezwaar heeft geen invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Feestzaal en café Amicitia" (erfgoedid 12025/aanduidingsid 112408), Grote Markt 34 in Turnhout, wordt ongewijzigd opgenomen in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed.

B_000123 en B_000249: Bezwaar bij de vaststelling van één relict: Drukerij Brepols (erfgoedid 11848/aanduidingsid 98070), Baron Frans du Fourstraat 6-8, Academieplein 1, 14-16, 15-21, 20, Turnhout.

Bezwaarindiener stelt dat (1) de voorgestelde opname van het onroerend goed in de inventaris van het bouwkundig erfgoed niet in overeenstemming is met de geldende regelgeving. Eveneens stelt bezwaarindiener dat uit de in concreto toetsing van het onroerend goed aan het vastgestelde afwegingskader blijkt dat (2) het onroerend goed niet over de vereiste actuele erfgoedwaarden beschikt om te worden opgenomen in de inventaris van het bouwkundig erfgoed.

Het pand is sinds 2009 opgenomen in de vastgestelde inventaris. Het pand wordt opnieuw voorgesteld voor opname in de vastgestelde inventaris, dit maal met openbaar onderzoek.

Bezwaarindiener stelt vast dat de intentie tot opname in de inventaris van het bouwkundig erfgoed niet beperkt is tot aanwezige gebouwen maar uitgebreid wordt tot het geheel perceel.

(1) de voorgestelde opname van het onroerend goed in de inventaris van het bouwkundig erfgoed niet in overeenstemming is met de geldende regelgeving. De inventarisatie is niet gebeurd conform de verplichtingen uit het Onroerenderfgoeddecreet, Onroerenderfgoedbesluit en het MB van 17 juli 2015 tot vaststelling van de inventarismethodologie voor de inventaris van het bouwkundig erfgoed. De (a) afweging van de erfgoedwaarde noch (b) de controle dat deze erfgoedwaarden voldoende goed bewaard zijn, zijn afdoende gebeurd. Bovendien heeft het onroerend goed geen actuele erfgoedwaarden meer.

(a) Beschrijving en afweging erfgoedwaarden: Om opgenomen te worden in de vastgestelde inventaris moet het goed een of meerdere erfgoedwaarden bezitten. Om dit na te gaan moet men gebruik maken van de vastgestelde inventarismethodologie. Noch de beschrijving noch het afwegingskader zijn conform de vereisten uit voormeld MB.

De beschrijving: MB schrijft verschillende soorten bronnen voor en kritische toetsing. In casu wordt het betrokken pand, zoals aangegeven op de fiche die in openbaar onderzoek ligt, slechts een zeer beperkte, nietszeggende en zeer algemene beschrijving gegeven van de beweerdte erfgoedwaarden. Bezwaarindiener citeert de beschrijving van het relict in de erfgoedobjectendatabank.

Uit de inventaris blijkt nergens dat er een afdoende en grondig onderzoek werd gedaan om de erfgoedwaarde te kunnen beoordelen. Er wordt slechts naar een bron verwezen, die overigens al 20 jaar oud is, meer bepaald: boekdeel 16N1 uit de reeks Bouwen door de Eeuwen heen.

Het afwegingskader: Dit dient te gebeuren op basis van de erfgoedwaarden en selectiecriteria. Er wordt louter verwezen naar de vermeende historische waarde en architecturale waarde, zonder nadere specificering. Er wordt niet verduidelijkt waarom het historische waarde zou hebben. De architecturale waarde wordt evenmin afdoende toegelicht. De typologie en het materiaalgebruik worden enkel in algemene termen beschreven zonder concreet te verwijzen naar welke erfgoedwaarde dit zou hebben. Uit de inventaris kan op geen enkele wijze worden afgeleid waarom er erfgoedwaarde aan dit pand zou kunnen worden toegekend. Er is daarenboven geen enkele verwijzing naar één van de vijf selectiecriteria aanwezig. De toetsing aan deze selectiecriteria is dus op geen enkele manier gemotiveerd.

Het voorliggende voorstel tot opname is een een op een overname van de vaststelling van 2009 (en van 2014). Daarin werd geen rekening gehouden met de inventarismethodologie, die later werd vastgesteld. Deze werd dus opgemaakt in strijd met de methodologie. Later is er geen controle ter plaatse meer geweest.

Dit is in strijd met algemene beginselen van behoorlijk bestuur. De loutere verwijzing naar de historische en architecturale erfgoedwaarde zonder nadere beschrijving en het gebrek aan selectiecriteria zijn een schending van het zorgvuldigheidsbeginsel en het motiveringsbeginsel.

b) onvoldoende bewaard, gebrek aan actuele beoordeling: Het Onroerenderfgoedbesluit stelt dat het pand voldoende goed bewaard moet zijn. Een actuele beoordeling dringt zich op. Het pand werd niet bezocht. De laatste adrescontrole zou dateren van 27 februari. Deze controle is al meer dan 10 jaar oud en niet meer representatief. Het interieur werd niet bezocht. Er is geen verzoek tot bezoek gericht aan de eigenaar. Er is geen nadere controle geweest van de huidige situatie. Dit is in strijd met de actieve onderzoeksplicht van ambtenaren.

Er wordt hierbij door bezwaarindiener verwezen naar de beslissing van de Milieuhandhavingsschool van 15 december 2010.

(2) In concreto beoordeling: Door de verschillende verbouwingen is de bestaande toestand van het fabrieksterrein en de bijhorende gebouwen niet in overeenstemming met de beschrijving in de inventaris. De constructies werden, met uitzondering van het beschermd kantoorgebouw, reeds gesloopt. Hierdoor is de context van de gehele site dermate gewijzigd dat op basis hiervan geen erfgoedwaarde kan worden verleend aan de resterende gebouwen.

Evenwel is de feitelijke toestand van dit fabriekspand niet in overeenstemming met de opgenomen toestand. Zo is van de oorspronkelijke gepleisterde lijstgevel weinig elementen bewaard. Ook de houten kroonlijsten en de raamopeningen zijn volledig vervangen.

Bezwaarindiener verzet zich tegen de uitbreiding van de polygoon naar het gehele perceel. Op het betrokken perceel is buiten het toenmalig fabriekspand (dat overigens helemaal verbouwd is) geen andere oorspronkelijke aanwezig.

Behandeling van het bezwaar:

Opmerkingen en bezwaren over feitelijkheden

1. Artikel 4.1.3, derde lid, 3° van het Onroerenderfgoeddecreet bepaalt dat tijdens het openbaar onderzoek opmerkingen en bezwaren over feitelijkheden kunnen worden ingediend en afgegeven bij het agentschap.

In het onderdeel 'beschrijving' op de pagina van het openbaar onderzoek over de vaststelling van de inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen wordt dit benadrukt en verduidelijkt in die zin dat de bezwaren enkel kunnen handelen over de gegevens van het voorliggend vaststellingsdossier, namelijk over de afbakening op het plan, de benaming en de beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken. Ook kan worden gemeld dat het pand niet meer voldoende erfgoedwaarde bevat door een sloop of een verbouwing.

2. Bezwaarindiener geeft aan dat uit de polygoon (afbakening op het plan) de intentie tot opname niet beperkt bleef tot de aanwezige gebouwen maar uitgebreid werd tot het gehele perceel. Bezwaarindiener geeft aan dat dit tegenstrijdig is met de fiche, waarin enkel het betrokken onroerend goed wordt beschreven. Blijkens de fiche en het bijhorende beschrijving wordt de nieuwbouw aan de Baron Frans du Foustraat 8-10 (waarvan de winkels op het gelijkvloers als adres Academieplein 1 hebben) niet opgenomen als deel van "Drukkerij Brepols". Terwijl op de afbakening van het plan (groene polygoon) deze nieuwbouw aan de Baron du Fourstraat 8-10 ook worden

aangeduid als deel van "Drukkerij Brepols". Bezwaarindiener geeft aan dat dit manifest onjuist is en niet strookt met de feitelijke toestand.

Bezwaarindiener merkt op dat de feitelijke toestand van het betrokken site op heden dermate gewijzigd is dat op basis hiervan geen erfgoedwaarde meer kan worden toegekend aan de resterende gebouwen. Bezwaarindiener geeft aan dat door de verschillende verbouwingen de bestaande toestand van het fabrieksterrein en de bijhorende gebouwen niet in overeenstemming is met de beschrijving op de inventaris. De constructies zijn, met uitzondering van het beschermd kantoorgebouw, reeds gesloopt. Hierdoor is de context van de gehele site dermate gewijzigd dat op basis hiervan geen erfgoedwaarde kan worden verleend aan de resterende gebouwen.

Het erfgoedrelict Drukkerij Brepols is slechts deels bewaard en beperkt zich op heden tot het als monument beschermd volume van het kantoorgebouw uit 1937 en de gereconstrueerde modernistische inkompartij met afgeronde bakstenen hoekgebouwtjes. Op basis van desktoponderzoek en de door bezwaarindiener aangereikte foto's werd vastgesteld dat deze onderdelen van de voormalige site nog steeds voldoende goed bewaard bleven en erfgoedwaarde bezitten. De opname in de vastgestelde inventaris van deze onderdelen wordt als dusdanig gegrond geacht. De afbakening van het relict dient evenwel gewijzigd te worden. De afbakening op het plan wordt beperkt tot de percelen in Turnhout, gekend ten kadaster, Afdeling 4, Sectie 4, perceelnummers 420E3, 420F3 en 624S. De beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken wordt eveneens aangepast in functie van de door bezwaarindiener aangehaalde reeds gesloopte onderdelen. Deze wordt als volgt gewijzigd: "Kantoorgebouw van dertien traveeën, drie bouwlagen en plat dak, met voorgevel naar de du Fourstraat ingeplant; symmetrisch opgebouwd complex van baksteen en beton in nieuwe zakelijkheid". Het erfgoedtype "conciërgewoning" en de datering "vierde kwart 19de eeuw" worden uit de beknopte karakterisering van het erfgoedrelict geweerd.

3. De bezwaarindiener voert voor het overige aan dat de voorgestelde opname van het onroerend goed in de inventaris van bouwkundig erfgoed niet in overeenstemming is met de geldende regelgeving. De inventarisatie zou niet gebeurd zijn conform de verplichtingen uit het Onroerenderfgoeddecreet, het Onroerenderfgoedbesluit en het ministerieel besluit van 17 juli 2015 tot vaststelling van de inventarismethodologie voor de inventaris van bouwkundig erfgoed. De bezwaarindiener formuleert voor het overige geen opmerkingen of bezwaren over feitelijkheden van het dossier. Het bezwaar is voor het overige niet conform artikel 4.1.3. Onroerenderfgoeddecreet en dus enkel daarom al niet ontvankelijk. Op deze onderdelen van het bezwaarschrift wordt dan ook niet verder ingegaan.

Conclusie:

Het bezwaar heeft invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Drukkerij Brepols" (erfgoedid 11848/aanduidingsid 98070), Baron Frans du Fourstraat 6-8, Academieplein 1, 14-16, 15-21, 20 in Turnhout, wordt vastgesteld met gewijzigde afbakening op het plan, gewijzigde beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken en gewijzigde erfgoedkenmerken. De afbakening op het plan wordt ingeperkt tot de percelen in Turnhout, gekend ten kadaster, Afdeling 4, Sectie 4, perceelnummers 420E3, 420F3 en 624S. De beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken wordt als volgt aangepast: "Kantoorgebouw van dertien traveeën, drie bouwlagen en plat dak, met voorgevel naar de du Fourstraat ingeplant; symmetrisch opgebouwd complex van baksteen en beton in nieuwe zakelijkheid". De erfgoedkenmerken "conciërgewoning" en "vierde kwart 19de eeuw" worden uit de beknopte karakterisering van het erfgoedrelict geweerd.

Bezwaar B_000124 en B_000250: Bezwaar bij de vaststelling van één relict: Bloemekensgang met fabriekspand (erfgoedid 12023/aanduidingsid 112406), Grote Markt 30, Turnhout.

Bezwaarindiener stelt dat (1) de voorgestelde opname van het onroerend goed in de inventaris van het bouwkundig erfgoed niet in overeenstemming is met de geldende regelgeving. Eveneens stelt bezwaarindiener dat uit de in concreto toetsing van het onroerend goed aan het vastgestelde afwegingskader blijkt dat (2) het onroerend goed niet over de vereiste actuele erfgoedwaarden beschikt om te worden opgenomen in de inventaris van het bouwkundig erfgoed.

Het pand is sinds 2009 opgenomen in de vastgestelde inventaris. Het pand wordt opnieuw voorgesteld voor opname in de vastgestelde inventaris, dit maal met openbaar onderzoek.

(1) de voorgestelde opname van het onroerend goed in de inventaris van het bouwkundig erfgoed niet in overeenstemming is met de geldende regelgeving. De inventarisatie is niet gebeurd conform de verplichtingen uit het Onroerenderfgoeddecreet, Onroerenderfgoedbesluit en het MB van 17 juli 2015 tot vaststelling van de inventarismethodologie voor de inventaris van het bouwkundig erfgoed. De (a) afweging van de erfgoedwaarde noch (b) de controle dat deze erfgoedwaarden voldoende goed bewaard zijn, zijn afdoende gebeurd. Bovendien heeft het onroerend goed geen actuele erfgoedwaarden meer.

(a) Beschrijving en afweging erfgoedwaarden: Om opgenomen te worden in de vastgestelde inventaris moet het goed een of meerdere erfgoedwaarden bezitten. Om dit na te gaan moet men gebruik maken van de vastgestelde inventarismethodologie. Noch de beschrijving noch het afwegingskader zijn conform de vereisten uit voormeld MB.

De beschrijving: MB schrijft verschillende soorten bronnen voor en kritische toetsing. In casu wordt het betrokken pand, zoals aangegeven op de fiche die in openbaar onderzoek ligt, slechts een zeer beperkte, nietszeggende en zeer algemene beschrijving gegeven van de beweerdte erfgoedwaarden. Bezwaarindiener citeert de beschrijving van het relict in de erfgoedobjectendatabank.

Uit de inventaris blijkt nergens dat er een afdoende en grondig onderzoek werd gedaan om de erfgoedwaarde te kunnen beoordelen. Er wordt slechts naar een bron verwezen, die overigens al 20 jaar oud is, meer bepaald: boekdeel 16N1 uit de reeks Bouwen door de Eeuwen heen.

Het afwegingskader: Dit dient te gebeuren op basis van de erfgoedwaarden en selectiecriteria. Er wordt louter verwezen naar de vermeende historische waarde en architecturale waarde, zonder nadere specificering. Er wordt niet verduidelijkt waarom het historische waarde zou hebben. De architecturale waarde wordt evenmin afdoende toegelicht. De typologie en het materiaalgebruik worden enkel in algemene termen beschreven zonder concreet te verwijzen naar welke erfgoedwaarde dit zou hebben. Uit de inventaris kan op geen enkele wijze worden afgeleid waarom er erfgoedwaarde aan dit pand zou kunnen worden toegekend. Er is daarenboven geen enkele verwijzing naar één van de vijf selectiecriteria aanwezig. De toetsing aan deze selectiecriteria is dus op geen enkele manier gemotiveerd.

Het voorliggende voorstel tot opname is een een op een overname van de vaststelling van 2009 (en van 2014). Daarin werd geen rekening gehouden met de inventarismethodologie, die later werd vastgesteld. Deze werd dus opgemaakt in strijd met de methodologie. Later is er geen controle ter plaatse meer geweest.

Dit is in strijd met algemene beginselen van behoorlijk bestuur. De loutere verwijzing naar de historische en architecturale erfgoedwaarde zonder nadere beschrijving en het gebrek aan selectiecriteria zijn een schending van het zorgvuldigheidsbeginsel en het motiveringsbeginsel.

b) onvoldoende bewaard, gebrek aan actuele beoordeling: Het Onroerenderfgoedbesluit stelt dat het pand voldoende goed bewaard moet zijn. Een actuele beoordeling dringt zich op. Het pand werd niet bezocht. De laatste adrescontrole dateert van 2007, wat niet meer representatief is. Het interieur werd niet bezocht. Er is geen verzoek tot bezoek gericht aan de eigenaar. Er is geen nadere controle geweest van de huidige situatie. Dit is in strijd met de actieve onderzoeksplicht van ambtenaren. Er wordt hierbij door bezwaarindieners verwezen naar de beslissing van de Milieuhandhavingsschool van 15 december 2010.

(2) In concreto beoordeling: Door de verschillende verbouwingen is de toestand van de bloemekesgang en het fabriekspand niet in overeenstemming met de beschrijving op de inventaris. Alle andere constructies zoals winkeltjes en eethuisjes zijn reeds verwijderd. Op heden is enkel het beschermde fabriekspand aanwezig.

Evenwel is de feitelijke toestand van dit fabriekspand niet in overeenstemming met de opgenomen toestand. Zo is van de oorspronkelijke gepleisterde lijstgevel weinig elementen bewaard. Ook de houten kroonlijsten en de raamopeningen zijn volledig vervangen.

Bezwaarindieners verzet zich tegen de uitbreiding van de polygoon naar het gehele perceel. Op het betrokken perceel is buiten het toenmalig fabriekspand (dat overigens helemaal verbouwd is) geen andere oorspronkelijke aanwezig.

Behandeling van het bezwaar:

Opmerkingen en bezwaren over feitelijkeheden

1. Artikel 4.1.3, derde lid, 3° van het Onroerenderfgoeddecreet bepaalt dat tijdens het openbaar onderzoek opmerkingen en bezwaren over feitelijkeheden kunnen worden ingediend en afgegeven bij het agentschap.

In het onderdeel 'beschrijving' op de pagina van het openbaar onderzoek over de vaststelling van de inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen wordt dit benadrukt en verduidelijkt in die zin dat de bezwaren enkel kunnen handelen over de gegevens van het voorliggend vaststellingsdossier, namelijk over de afbakening op het plan, de benaming en de beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken. Ook kan worden gemeld dat het pand niet meer voldoende erfgoedwaarde bevat door een sloop of een verbouwing.

2. De bezwaarindieners geeft aan dat uit de afbakening op het plan (de polygoon) blijkt dat de intentie tot opname in de inventaris zich niet beperkt tot het fabriekspand maar dat de intentie tot opname ook uitgebreid wordt tot het geheel perceel. Bezwaarindieners geeft aan dat dit volledig tegenstrijdig is met de fiche die in openbaar onderzoek ligt en waarin enkel het betrokken pand beschreven wordt. Bezwaarindieners geeft aan dat het op heden onduidelijk is welke gebouwen of gebouwdelen opgenomen worden in de inventaris

In het vaststellingsdossier dat voorligt in openbaar onderzoek wordt aangeduid wat vastgesteld is in zowel de beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken, de beknopte karakterisering ('erfgoedtype', 'datering', 'stijl of cultuur') als de afbakening op het plan (polygoon). Enkel onroerende goederen die zowel in de beschrijving, de beknopte karakterisering als op het plan aangeduid worden, worden verondersteld erfgoedwaarde te bezitten en onderdeel uit te maken van het vast te stellen

erfgoedrelict. In voorliggend geval wordt enkel het langgestrekt gebouw van acht traveeën van de voormalige katoenfabriek beschreven en aangeduid als vast te stellen bouwkundig onderdeel van voorliggend erfgoedrelict. In de beschrijving van het erfgoedrelict wordt de Bloemekensgang, een historische doorgang die in 1978 in historiserende stijl heraangelegd werd en aansluit op zowel de Grote Markt als het Tweekrentjesplein in Turnhout, aangehaald als bouwkundige en ruimtelijke context bij voorliggend erfgoedrelict. Deze steeg wordt eveneens aangeduid in de benaming van voorliggend erfgoedrelict en maakt als erfgoedondersteunend element een wezenlijk onderdeel uit van het vast te stellen erfgoedrelict. De steeg wordt om die reden mee opgenomen in de afbakening op het plan.

3. De bezwaarindiener voert voor het overige aan dat de voorgestelde opname van het onroerend goed in de inventaris van bouwkundig erfgoed niet in overeenstemming is met de geldende regelgeving. De inventarisatie zou niet gebeurd zijn conform de verplichtingen uit het Onroerenderfgoeddecreet, het Onroerenderfgoedbesluit en het ministerieel besluit van 17 juli 2015 tot vaststelling van de inventarismethodologie voor de inventaris van bouwkundig erfgoed. De bezwaarindiener formuleert bijkomend geen opmerkingen of bezwaren over feitelijkheden van het dossier. Het bezwaar is voor het overige niet conform artikel 4.1.3. Onroerenderfgoeddecreet en dus enkel daarom al niet ontvankelijk.
3. Louter volledigheidshalve wordt hieronder beknopt ingegaan op de opgeworpen argumenten.

Volledigheidshalve :

4. De inventarismethodologie zoals deze blijkt uit de bijlage bij het ministerieel besluit van 17 juli 2015 werd volledig gevolgd. Deze bijlage vermeldt dat de Inventarisiemethodologie voor de inventaris van bouwkundig erfgoed naast een inleiding volgende onderdelen bevat : (i) een korte beschrijving van de inventaris; (ii) de wijze van beschrijving van de erfgoedwaarden; (iii) het afwegingskader dat gehanteerd wordt om het onroerend erfgoed te waarderen: (a.) de erfgoedwaarden; (b.) de selectiecriteria

De bezwaarindiener betwist niet dat de methodologie een korte beschrijving van de inventaris bevat. Zij betwist wel dat aan de punten 2 en 3 zou zijn voldaan.

De wijze van beschrijving van de erfgoedwaarden

5. De bezwaarindiener stelt dat geen afdoende en grondig onderzoek is gebeurd om met voldoende kennis van zaken de erfgoedwaarde van beide goederen te kunnen beoordelen. De bezwaarindiener meent dat slechts één enkele geraadpleegde bron opgenomen wordt in de inventaris.
6. De inventarismethodologie zoals opgenomen in de bijlage bij het ministerieel besluit van 17 juli 2015 vermeldt welke bronnen bij het onderzoek worden geraadpleegd, als die beschikbaar en relevant zijn.

Het dossiers, zoals het ter inzage werd gebracht via volgende link <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/12023>, verwijst in tegenstelling tot wat de bezwaarindiener beweert naar meerdere bronnen. In de beschrijving van het erfgoedobject wordt enerzijds naar het onroerend goed zelf als bron verwezen en naar de inventarissen en databanken van het agentschap. Er wordt eveneens verwezen naar de wetenschappelijke reeks Bouwen door de eeuwen heen in Vlaanderen. Het onderzoek voor opname werd bijkomend gestoffeerd door het artikel van De Kok H. in

het tijdschrift Taxandria (1994). Er werden bijgevolg voldoende relevante bronnen bij het onderzoek betrokken.

7. De bezwaarindiener vermeldt geen andere bronnen, die beschikbaar en relevant zouden zijn voor het bouwkundig relict. Hij betwist niet de feitelijkheden die uit deze bronnen blijken.

Het afwegingskader

8. Om een afweging te maken of een onroerend goed kan worden opgenomen in de inventaris, stelt de inventarismethodologie dat rekening wordt gehouden met de erfgoedwaarden en de selectiecriteria. Zij worden niet afzonderlijk beschouwd, maar het is de totale beoordeling die het uitgangspunt vormt voor de evaluatie.
9. Als erfgoedwaarden wordt voor het pand van de bezwaarindiener wordt de historische, de industrieel-archeologische en de architecturale waarde aangeduid en toegelicht in de beschrijving. De bezwaarindiener betwist niet dat het pand deze erfgoedwaarden bezit en betwist ook niet de concrete omschrijving van deze waarden. Zij voert geen feitelijkheden aan die betrekking hebben op deze erfgoedwaarden. Zij stelt enkel dat er geen actuele toetsing zou zijn gebeurd, maar voert geen feitelijkheden aan dit aantonen dat de actuele toestand een impact zou hebben op deze erfgoedwaarden. Er kan naar het volgende onderdeel worden verwezen.
10. In de inventaris zou, volgens de bezwaarindiener, voor het betreffende pand geen verwijzing terug te vinden zijn naar de selectiecriteria. Dit is niet correct. Het is niet omdat de bewoordingen niet uitdrukkelijk verwijzen naar een selectie criterium dat niet in de beschrijving van het pand is terug te vinden dat het onroerend goed aan één (of meerdere) van deze selectiecriteria voldoet.

Er wordt in de beschrijving van het erfgoedobject verwezen naar de aanleg van de steeg anno 1978 en de ligging van het fabriekspand in het midden van het bouwblok. Ook wordt aangegeven dat het pand in de eerste helft van de 19de eeuw opgericht en uitgebaat werd door Pierre François Borghs en het relict op heden het oudste, nog bestaande atelier betreft in Turnhout stad. De ontstaanscontext van zowel Bloemekensgang als voorliggend fabriekspand wordt als dusdanig afdoende historisch gedeut. Daarnaast wordt in de beschrijving van het relict uitgebreid ingegaan op de materialiteit en architecturale uitwerking van het fabriekspand. Zowel het criterium herkenbaarheid, representativiteit als zeldzaamheid zijn terug te vinden in deze omschrijving. De bezwaarindiener voert geen feitelijkheden aan die deze omschrijving betwisten. De opname in de inventaris als herkenbaar, representatief en zeldzaam vroeg voorbeeld van een binnenstedelijk fabriekspand in Turnhout uit de eerste helft van de 19de eeuw wordt als dusdanig gegrond geacht.

11. De bewaarindiener meent vervolgens dat door het louter overnemen van de bestaande vaststellingslijst geen rekening wordt gehouden met de Inventarismethodologie. Het onroerend goed was inderdaad reeds opgenomen in de inventaris van het bouwkundig erfgoed van 2009 en nadien vastgesteld in 2014.

Het loutere feit dat het pand ook reeds vroeger, op dezelfde wijze, was opgenomen in de inventaris, toont weliswaar niet aan dat de methodologie niet werd gevolgd. Uit de beschrijving en het afwegingskader zoals in de ter inzage gelegde dossier opgenomen, blijkt dat de inventarismethodologie wel in rekening werd gebracht. Reeds bij de eerdere vaststellingen werd trouwens vertrokken van eenzelfde wijze van methodologie. Deze werd later net verankerd in het ministerieel besluit van 17 juli 2015.

12. De bezwaarindiener roept tot slot bij dit onderdeel de schending in van de algemene beginselen van behoorlijk bestuur, met name het zorgvuldigheidsbeginsel en het motiveringsbeginsel, omdat niet zou zijn nagegaan aan welke selectiecriteria het goed voldoet om te worden opgenomen. Hoger bleek dat deze criteria wel zijn af te leiden uit de beschrijving van het pand. Er kan dan ook niet ernstig worden gesteld dat de eigenaar in het ongewisse zou blijven omtrent de motieven voor de opname van het pand op de inventaris.

Onvoldoende bewaard

13. De bezwaarindiener werpt op dat conform artikel 4.1.1. Onroerenderfgoedbesluit moet worden onderzocht of het onroerend goed dat men wenst te inventariseren, wel voldoende goed bewaard is.

Omdat het pand niet zou zijn bezocht, zou niet kunnen worden nagegaan of het goed voldoende goed bewaard is. Er zou geen deugdelijke inventarisering en controle van de juridische en feitelijke aspecten van het dossier voorliggen. Het loutere feit dat het reeds was opgenomen in de inventaris zou niet volstaan als bewijs van het feit dat het pand nog over de noodzakelijke en actuele erfgoedwaarde beschikt.

De laatste adrescontrole zou dateren van 2007 en er zou niet blijken of het interieur van het pand ook werd onderzocht.

14. Artikel 4.1.1. Onroerenderfgoedbesluit stelt dat een onroerend goed kan worden opgenomen in de inventaris van het bouwkundig erfgoed als het één of meer erfgoedwaarden bezit en voldoende goed bewaard is.

In casu werden als erfgoedwaarden de historische en de architecturale waarde aangeduid. De concrete omschrijving hiervan heeft enkel betrekking op de buitenzijde van het gebouw. Het feit dat de ambtenaren geen toegang hebben gevraagd en niet zou blijken of het interieur zou zijn onderzocht, is niet relevant voor de vaststelling van deze erfgoedwaarden.

Om een pand in de inventaris op te nemen volstaat het dat het één van de dertien decretaal bepaalde erfgoedwaarden bezit. In casu liggen die voor, zodat dit volstaat voor een opname in de inventaris. De beschrijving van deze erfgoedwaarden wordt door de bezwaarindiener niet aan de hand van feitelijkheden betwist.

15. De bezwaarindiener lijkt van mening dat ook het interieur diende te worden onderzocht omdat daaruit bijkomende erfgoedwaarden zouden blijken om tot inventarisatie over te gaan. Zij meent dus dat ook het interieur diende te worden opgenomen. Dit brengt niet mee dat de erfgoedwaarden die gekoppeld zijn aan het exterieur niet aanwezig zouden zijn.

16. Een onroerend goed heeft historische waarde als het getuigt van een (maatschappelijke) ontwikkeling, gebeurtenis, figuur, instelling of landgebruik uit het verleden van de mens.

Een onroerend goed heeft industrieel-archeologische waarde als het getuigt van een ambachtelijk of industrieel verleden.

Een onroerend goed heeft architecturale waarde als het getuigt van een fase of aspect van de (landschaps)architectuur of de bouwkunst in het verleden. Het kan gaan om een typologie, stijl oeuvre of materiaalgebruik.

Dergelijke waarden kunnen niet “geactualiseerd” worden zoals de bezwaarindiener lijkt te suggereren. Ook wanneer het pand in mindere goede staat zou zijn, sinds de eerste vaststellingen daaromtrent, zal het pand deze erfgoedwaarden blijven bezitten.

De bezwaarindiener voert niet aan dat het pand werd gesloopt of dermate werd verbouwd dat de vermelde erfgoedwaarden zouden zijn verdwenen.

17. Artikel 4.1.1. Onroerenderfgoedbesluit legt op dat het pand voldoende goed bewaard moet zijn om op een inventaris te kunnen worden opgenomen. De bezwaarindiener beweert niet dat dit niet zo zou zijn, enkel stelt hij dat het diende te worden geverifieerd.

In het kader van het openbaar onderzoek is het aan de bezwaarindiener om opmerkingen en bezwaren over feitelijkheden te geven. De bezwaarindiener merkt op dat de winkeltjes en eethuisjes niet langer aanwezig zijn, evenals de garage bij het fabriekspand. Bezwaarindiener geeft daarenboven aan dat het fabriekspand grondig verbouwd werd en de oorspronkelijke lijstgevel en muuropeningen niet meer aanwezig zijn.

18. Er ligt ook geenszins een schending van het zorgvuldigheidsbeginsel voor. Alle juridische en feitelijke aspecten werden onderzocht en gecontroleerd. De bezwaarindiener betwist geen van deze aspecten in concreto.
19. De vergelijking met de beslissing van het Milieuhandhavingscollege is niet relevant. Dit betreft een volledige andere feitelijke context.

In concreto

20. Bezwaarindiener geeft aan dat het onroerend goed op heden geen erfgoedwaarde meer heeft, waardoor een opname in de inventaris van het bouwkundige erfgoed zich niet opdringt. Bezwaarindiener merkt op dat door verschillende verbouwingen de bestaande toestand van de Bloemekensgang en het fabriekspand niet in overeenstemming is met de beschrijving op de inventaris. Bezwaarindiener geeft aan dat op heden alle constructies zoals winkeltjes en eethuisjes reeds verwijderd werden en enkel het beschermde fabriekspand aanwezig is. Evenwel zijn van dit fabriekspand slechts weinig elementen van de oorspronkelijk gepleisterde gevel bewaard. Zo zijn de houten kroonlijsten en raampartijen volledig vervangen.

Op basis van desktoponderzoek en de door bezwaarindiener aangereikte foto werd vastgesteld dat het volume van de voormalige fabrieksvleugel bewaard bleef. De in de beschrijving van het erfgoedobject aangeduide erfgoedkenmerken en -elementen, in casu het langgestrekt gebouw van acht traveeën en twee bouwlagen onder zadeldak, [...] verankerde zijpuntgevel met vlechtingen, zijn nog voldoende afleesbaar. Voorliggende relict is als dusdanig voldoende goed bewaard voor opname in de vastgestelde inventaris. Gelet op het feit dat dit volume het oudste, nog bestaande atelier in Turnhout-stad betreft en het feit dat het volume ondanks de ingrijpende renovatie nog steeds herkenbaar is als voormalig fabriekspand uit de eerste helft van de 19de eeuw dient vastgesteld te worden dat voorliggend relict nog over voldoende erfgoedwaarde beschikt.

Bezwaarindiener geeft aan dat het onduidelijk is om welke reden de polygoon (afbakening op het plan) uitgebreid werd naar het volledige perceel. Op het betrokken perceel zijn buiten het toenmalige fabriekspand geen andere oorspronkelijke gebouwen aanwezig.

Zoals hierboven reeds aangegeven wordt de Bloemekensgang in de beschrijving van het erfgoedrelict aangeduid als bouwkundige en ruimtelijke context van voorliggend relict. Het betreft een historische doorgang die als belangrijke circulatieas binnen het bouwblok de achterin gelegen bedrijfsgebouwen bediende en aansloot op zowel de Grote Markt als het Tweekorentjesplein. De aanwezigheid van een historische doorgang is typerend voor de omgeving van de Grote Markt in Turnhout, waarbij zowel de noordelijke, oostelijke als zuidelijke pleinwand soortgelijke doorgangen naar binnenplaatsen, bedrijfsgebouwen, tuinen of naar aansluitende stegen kende. Naast de Bloemekensgang kunnen eveneens de Luizenpoort, de Kursaalsoort en de Groenendaalpassage aangehaald worden als voorbeeld. De Bloemekensgang wordt eveneens aangeduid in de benaming van voorliggend erfgoedrelict en maakt als erfgoedondersteunend element een wezenlijk onderdeel uit van het vast te stellen erfgoedrelict. De afbakening van het erfgoedrelict wordt om die reden niet aangepast. Om het erfgoedondersteunend karakter van deze historische doorgang evenwel te verduidelijken wordt de beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken aangepast. Deze wordt als volgt aangepast: "Historische doorgang tussen Grote Markt en Tweekorentjesplein, met achterin gelegen fabrieksvleugel van de voormalige fabriek van siamoises, opgericht en uitgebaut door Pierre François Borghs in de eerste helft van de 19de eeuw".

Conclusie:

Het bezwaar heeft invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Bloemekensgang met fabriekspand" (erfgoedid 12023/aanduidingsid 112406) wordt opgenomen met gewijzigde beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken. Deze wordt als volgt aangepast: "Historische doorgang tussen Grote Markt en Tweekorentjesplein, met achterin gelegen fabrieksvleugel van de voormalige fabriek van siamoises, opgericht en uitgebaut door Pierre François Borghs in de eerste helft van de 19de eeuw".

B_000125 en B_000229: Twee identieke bezwaren bij de vaststelling van één relict: Telefooncentrale Regie van Telegraaf en Telefoon (erfgoedid 4886/aanduidingsid 102462), Meir 127, Antwerpen.

Bezwaarindiener stelt dat (1) de voorgestelde opname van het onroerend goed in de inventaris van het bouwkundig erfgoed niet in overeenstemming is met de geldende regelgeving. Eveneens stelt bezwaarindiener dat uit de in concreto toetsing van het onroerend goed aan het vastgestelde afwegingskader blijkt dat (2) het onroerend goed niet over de vereiste actuele erfgoedwaarden beschikt om te worden opgenomen in de inventaris van het bouwkundig erfgoed.

Het pand is sinds 2009 opgenomen in de vastgestelde inventaris. Het pand wordt opnieuw voorgesteld voor opname in de vastgestelde inventaris, dit maal met openbaar onderzoek.

(1) de voorgestelde opname van het onroerend goed in de inventaris van het bouwkundig erfgoed niet in overeenstemming is met de geldende regelgeving. De inventarisatie is niet gebeurd conform de verplichtingen uit het Onroerenderfgoeddecreet, Onroerenderfgoedbesluit en het MB van 17 juli 2015 tot vaststelling van de inventarismethodologie voor de inventaris van het bouwkundig erfgoed. De (a) afweging van de erfgoedwaarde noch (b) de controle dat deze erfgoedwaarden voldoende goed bewaard zijn, zijn afdoende gebeurd.

a) Beschrijving en afweging erfgoedwaarden: Om opgenomen te worden in de vastgestelde inventaris moet het goed een of meerdere erfgoedwaarden bezitten. Om dit na te gaan moet men gebruik maken van de vastgestelde inventarismethodologie. Noch de beschrijving noch het afwegingskader zijn conform de vereisten uit voormeld MB. De beschrijving: MB schrijft verschillende soorten bronnen voor en kritische toetsing.

In casu worden de telefooncentrale, zoals aangegeven op de fiche die in openbaar onderzoek ligt, slechts een beperkte, algemene beschrijving gegeven van de beweerde erfgoedwaarden. Er wordt slechts een historiek van de totstandkoming van de gebouwen en een algemene beschrijving van de betrokken gebouwen besproken. De kenmerken van het gebouwencomplex worden beschreven zonder dat wordt vermeld om welke redenen deze erfgoedwaarde zouden bezitten. Bezwaarindieners citeert de beschrijving van het relic in de erfgoedobjectendatabank.

Uit de inventaris blijkt nergens dat er een afdoende en grondig onderzoek werd gedaan om de erfgoedwaarde te kunnen beoordelen. Er worden geen bronnen opgenomen zodat een kritische toetsing onmogelijk is.

Het afwegingskader: Dit dient te gebeuren op basis van de erfgoedwaarden en selectiecriteria. Er wordt louter verwezen naar de vermeende historische waarde en architecturale waarde, zonder nadere specificering. Er wordt niet verduidelijkt waarom het historische waarde zou hebben. De architecturale waarde wordt evenmin afdoende toegelicht. De typologie en het materiaalgebruik worden enkel in algemene termen beschreven zonder concreet te verwijzen naar welke erfgoedwaarde dit zou hebben. Uit de inventaris kan op geen enkele wijze worden afgeleid waarom er erfgoedwaarde aan dit pand zou kunnen worden toegekend. Er is daarenboven geen enkele verwijzing naar één van de vijf selectiecriteria aanwezig. De toetsing aan deze selectiecriteria is dus op geen enkele manier gemotiveerd.

Het voorliggende voorstel tot opname is een één op éénovername van de vaststelling van 2009 (en van 2014). Daarin werd geen rekening gehouden met de inventarismethodologie, die later werd vastgesteld. Deze werd dus opgemaakt in strijd met de methodologie.

Dit is in strijd met algemene beginselen van behoorlijk bestuur. De loutere verwijzing naar de historische en architecturale erfgoedwaarde zonder nadere beschrijving en het gebrek aan selectiecriteria zijn een schending van het zorgvuldigheidsbeginsel en het motiveringsbeginsel.

(b) onvoldoende bewaard, gebrek aan actuele beoordeling: Het Onroerenderfgoedbesluit stelt dat het pand voldoende goed bewaard moet zijn. Een actuele beoordeling dringt zich op. Het pand werd niet bezocht. De laatste adrescontrole dateert van 2007, wat niet meer representatief is. Het interieur werd niet bezocht. Er is geen verzoek tot bezoek gericht aan de eigenaar. Er is geen nadere controle geweest van de huidige situatie. Dit is in strijd met de actieve onderzoeksplicht van ambtenaren. Er wordt hierbij door bezwaarindieners verwezen naar de beslissing van de Milieuhandhavingsschool van 15 december 2010.

(2) In concreto toetsing van de onroerende goederen aan het vastgesteld afwegingskader duidt dat de onroerende goederen niet over actuele erfgoedwaarde beschikken. Bezwaarindieners stelt dat het pand geen erfgoedwaarde meer heeft en dat het complex in zijn geheel niet over een dergelijke waarde beschikt en dus niet volledig kan opgenomen worden in de inventaris. De kenmerken van het gebouw worden in de beschrijving slechts opgesomd zonder dat er wordt aangetoond waarom dit erfgoedwaarde zou hebben. Er kan niet per deelgebouw worden afgeleid wat de erfgoedwaarde zou zijn. De verschillende delen zijn nochtans op verschillende tijdstippen gebouwd, waardoor ze verschillen vertonen op vlak van vermeende historische en architecturale waarde.

Per onderdeel wordt aangeduid wat gewijzigd is:

- Gebouw C: inkomdeur en poort verwijderd, openingen op kelderniveau dichtgemetseld.

- Gebouw L: ramen vervangen, achtergevel uitgebreid met een passage waardoor gebouw geen architecturale waarde meer heeft.
- Gebouwen B, R en T: in jaren 1930 gebouwd. Interieurs vernieuwd en vervangen. Geen architecturale waarde van de vormgeving en materiaalgebruik.
- Gebouwen M en W: jaren 1960. Functioneel zonder decoratie. Geen architecturale of historische waarde.
- Gebouw V: 1975, in sterk contrast met de rest van de gebouwen in de straat. Typische brutalistische stijl.

Bezwaarindiener vraagt het pand te schrappen uit de vaststelling.

Behandeling van het bezwaar:

Opmerkingen en bezwaren over feitelijkheden

1. Artikel 4.1.3, derde lid, 3° van het Onroerenderfgoeddecreet bepaalt dat tijdens het openbaar onderzoek opmerkingen en bezwaren over feitelijkheden kunnen worden ingediend en afgegeven bij het agentschap.

In het onderdeel 'beschrijving' op de pagina van het openbaar onderzoek over de vaststelling van de inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen wordt dit benadrukt en verduidelijkt in die zin dat de bezwaren enkel kunnen handelen over de gegevens van het voorliggend vaststellingsdossier, namelijk over de afbakening op het plan, de benaming en de beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken. Ook kan worden gemeld dat het pand niet meer voldoende erfgoedwaarde bevat door een sloop of een verbouwing.

2. De bezwaarindiener geeft aan dat het pand geen erfgoedwaarde meer bezit en om die reden niet op wettige wijze kan worden vastgesteld als bouwkundig erfgoed. Voor de behandeling van de bezwaren hieromtrent kan verwezen worden naar het onderdeel 'in concreto' van de behandeling.
3. De bezwaarindiener voert voor het overige aan dat de voorgestelde opname van het onroerend goed in de inventaris van bouwkundig erfgoed niet in overeenstemming is met de geldende regelgeving. De inventarisatie zou niet gebeurd zijn conform de verplichtingen uit het Onroerenderfgoeddecreet, het Onroerenderfgoedbesluit en het ministerieel besluit van 17 juli 2015 tot vaststelling van de inventarismethodologie voor de inventaris van bouwkundig erfgoed. De bezwaarindiener formuleert voor het overige geen opmerkingen of bezwaren over feitelijkheden van het dossier. Het bezwaar is dienvolgens niet conform artikel 4.1.3. Onroerenderfgoeddecreet en dus enkel daarom al niet ontvankelijk.
4. Louter volledigheidshalve wordt hieronder beknopt ingegaan op de opgeworpen argumenten.

Volledigheidshalve :

5. De inventarismethodologie zoals deze blijkt uit de bijlage bij het ministerieel besluit van 17 juli 2015 werd volledig gevolgd. Deze bijlage vermeldt dat de Inventarisiemethodologie voor de inventaris van bouwkundig erfgoed naast een inleiding volgende onderdelen bevat : (i) een korte beschrijving van de inventaris; (ii) de wijze van beschrijving van de erfgoedwaarden; (iii) het afwegingskader dat gehanteerd wordt om het onroerend erfgoed te waarderen: (a.) de erfgoedwaarden; (b.) de selectiecriteria

De bezwaarindiener betwist niet dat de methodologie een korte beschrijving van de inventaris bevat. Zij betwist wel dat aan de punten 2 en 3 zou zijn voldaan.

De wijze van beschrijving van de erfgoedwaarden

6. De bezwaarindiener stelt dat geen afdoende en grondig onderzoek is gebeurd om met voldoende kennis van zaken de erfgoedwaarde van het goed te kunnen beoordelen. De bezwaarindiener meent dat geen enkele geraadpleegde bron wordt opgenomen in de inventaris.
7. De inventarismethodologie zoals opgenomen in de bijlage bij het ministerieel besluit van 17 juli 2015 vermeldt welke bronnen bij het onderzoek worden geraadpleegd, als die beschikbaar en relevant zijn.

Het dossier over het pand van de bezwaarindiener, zoals het ter inzage werd gebracht via volgende link <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/4886>, verwijst enerzijds naar het onroerend goed zelf als bron en naar de inventarissen en databanken van het agentschap anderzijds. Het onderzoek voor opname in de inventaris werd bijkomend gestoffeerd door een uitgebreid archiefonderzoek in het Stadsarchief van Antwerpen, waarbij alle bouwdoossiers tussen 1897 en 1974 geraadpleegd werden. Deze beslaan nagenoeg de volledige bouwgeschiedenis van het bouwblok. Bijkomend werd het nodig iconografisch onderzoek gevoerd om de actuele toestand aan de verschillende referentieperiodes uit het onderzoek te toetsen. Alle beschikbare en relevante bronnen werden dienaangaande bij het onderzoek betrokken en staan in de inventarisfiche aangegeven. Bezwaarindiener stelt volledig ten onrechte dat geen afdoende en grondig onderzoek voor opname gevoerd werd.

8. De bezwaarindiener vermeldt geen andere bronnen, die beschikbaar en relevant zouden zijn voor het bouwkundig relict. Hij betwist niet de feitelijkheden die uit deze bronnen blijken.

Het afwegingskader

9. Om een afweging te maken of een onroerend goed kan worden opgenomen in de inventaris, stelt de inventarismethodologie dat rekening wordt gehouden met de erfgoedwaarden en de selectiecriteria. Zij worden niet afzonderlijk beschouwd, maar het is de totale beoordeling die het uitgangspunt vormt voor de evaluatie.
10. Als erfgoedwaarden wordt voor het pand van de bezwaarindiener de historische en de architecturale waarde aangeduid en toegelicht in de beschrijving. De bezwaarindiener betwist niet dat het pand deze erfgoedwaarden bezit en betwist ook niet de concrete omschrijving van deze waarden. Zij voert geen feitelijkheden aan die betrekking hebben op deze erfgoedwaarden. Zij stelt enkel dat er geen actuele toetsing zou zijn gebeurd, maar voert geen feitelijkheden aan dit aantonen dat de actuele toestand een impact zou hebben op deze erfgoedwaarden. Er kan naar het volgende onderdeel worden verwezen.
11. In de inventaris zou, volgens de bezwaarindiener, voor het betreffende pand geen verwijzing terug te vinden zijn naar de selectiecriteria. Dit is niet correct. Het is niet omdat de bewoordingen niet uitdrukkelijk verwijzen naar een selectie criterium dat niet in de beschrijving van het pand is terug te vinden dat het onroerend goed aan één (of meerdere) van deze selectiecriteria voldoet.

In de beschrijving van het erfgoedobject wordt uitgebreid ingegaan op de vier belangrijkste bouwfases van het bouwblok: de nog bewaarde vleugel van het oude Hoofdkantoor voor Telegraaf en Telefoon van F. Tondeur uit 1897-1899, meer bepaald

de telefooncentrale in de Cellebroedersstraat, de uitbreiding van deze laatste door Jules Trenteseau uit 1946-1954, de uitbreidingen op de hoek van de Meir en de Cellebroedersstraat uit 1961-1968 en de meest recente vleugel van de telefooncentrale door Rud Vael uit 1975-1979. De interventies van de betrokken ontwerpers worden binnen het bestek van de inventariserende afdoende gekaderd binnen het oeuvre en/of belicht vanuit een vergelijkend perspectief met soortgelijke realisaties in andere Vlaamse centrumsteden. Uit de beschrijving van het erfgoedobject valt duidelijk op te maken dat de vleugel van het Hoofdkantoor voor Telegraaf en Telefoon (1897-1899) als eerste telefooncentrale in Antwerpen een zeldzaam voorbeeld vormt van deze voor die tijd nieuwe typologie. Verder blijkt uit de beschrijving dat de overige volumes wat betreft typologie en vormgeving voldoen aan de selectiecriteria herkenbaarheid en representativiteit. De bezwaarindiener voert geen feitelijkheden aan die deze omschrijving betwisten.

12. De bewaarindiener meent vervolgens dat door het louter overnemen van de bestaande vaststellingslijst geen rekening wordt gehouden met de Inventarismethodologie. Het onroerend goed was inderdaad reeds opgenomen in de inventaris van het bouwkundig erfgoed van 2009 en nadien vastgesteld in 2014.

Het loutere feit dat het pand ook reeds vroeger, op dezelfde wijze, was opgenomen in de inventaris, toont weliswaar niet aan dat de methodologie niet werd gevolgd. Uit de beschrijving en het afwegingskader zoals in de ter inzage gelegde dossier opgenomen, blijkt dat de inventarismethodologie wel in rekening werd gebracht. Reeds bij de eerdere vaststellingen werd trouwens vertrokken van eenzelfde wijze van methodologie. Deze werd later net verankerd in het ministerieel besluit van 17 juli 2015.

13. De bezwaarindiener roept tot slot bij dit onderdeel de schending in van de algemene beginselen van behoorlijk bestuur, met name het zorgvuldigheidsbeginsel en het motiveringsbeginsel, omdat niet zou zijn nagegaan aan welke selectiecriteria het goed voldoet om te worden opgenomen. Hoger bleek dat deze criteria wel zijn af te leiden uit de beschrijving van het pand. Er kan dan ook niet ernstig worden gesteld dat de eigenaar in het ongewisse zou blijven omtrent de motieven voor de opname van het pand op de inventaris.

Onvoldoende bewaard

14. De bezwaarindiener werpt op dat conform artikel 4.1.1. Onroerenderfgoedbesluit moet worden onderzocht of het onroerend goed dat men wenst te inventariseren, wel voldoende goed bewaard is.

Omdat het pand niet zou zijn bezocht, zou niet kunnen worden nagegaan of het goed voldoende goed bewaard is. Er zou geen deugdelijke inventarisering en controle van de juridische en feitelijke aspecten van het dossier voorliggen. Het loutere feit dat het reeds was opgenomen in de inventaris zou niet volstaan als bewijs van het feit dat het pand nog over de noodzakelijke en actuele erfgoedwaarde beschikt.

De laatste adrescontrole zou dateren van 2007 en er zou niet blijken of het interieur van het pand ook werd onderzocht.

15. Artikel 4.1.1. Onroerenderfgoedbesluit stelt dat een onroerend goed kan worden opgenomen in de inventaris van het bouwkundig erfgoed als het één of meer erfgoedwaarden bezit en voldoende goed bewaard is.

In casu werden als erfgoedwaarden de historische en de architecturale waarde aangeduid. De concrete omschrijving hiervan heeft enkel betrekking op de buitenzijde

van het gebouw. Het feit dat de ambtenaren geen toegang hebben gevraagd en niet zou blijken of het interieur zou zijn onderzocht, is niet relevant voor de vaststelling van deze erfgoedwaarden.

Om een pand in de inventaris op te nemen volstaat het dat het één van de dertien decretaal bepaalde erfgoedwaarden bezit. In casu liggen die voor, zodat dit volstaat voor een opname in de inventaris. De beschrijving van deze erfgoedwaarden wordt door de bezwaarindiener niet aan de hand van feitelijkheden betwist.

16. De bezwaarindiener lijkt van mening dat ook het interieur diende te worden onderzocht omdat daaruit bijkomende erfgoedwaarden zouden blijken om tot inventarisatie over te gaan. Zij meent dus dat ook het interieur diende te worden opgenomen. Dit brengt niet mee dat de erfgoedwaarden die gekoppeld zijn aan het exterieur niet aanwezig zouden zijn.

17. Een onroerend goed heeft historische waarde als het getuigt van een (maatschappelijke) ontwikkeling, gebeurtenis, figuur, instelling of landgebruik uit het verleden van de mens.

Een onroerend goed heeft architecturale waarde als het getuigt van een fase of aspect van de (landschaps)architectuur of de bouwkunst in het verleden. Het kan gaan om een typologie, stijl oeuvre of materiaalgebruik.

Dergelijke waarden kunnen niet "geactualiseerd" worden zoals de bezwaarindiener lijkt te suggereren. Ook wanneer het pand in mindere goede staat zou zijn, sinds de eerste vaststellingen daaromtrent, zal het pand deze erfgoedwaarden blijven bezitten.

De bezwaarindiener voert niet aan dat bepaalde volumes binnen het bouwblok gesloopt werden of dermate verbouwd werden dat de vermelde erfgoedwaarden zouden zijn verdwenen.

18. Artikel 4.1.1. Onroerenderfgoedbesluit legt op dat het pand voldoende goed bewaard moet zijn om op een inventaris te kunnen worden opgenomen. De bezwaarindiener beweert in dit onderdeel van het bezwaarschrift niet dat dit niet zo zou zijn, enkel stelt hij dat het diende te worden geverifieerd.

In het kader van het openbaar onderzoek is het aan de bezwaarindiener om opmerkingen en bezwaren over feitelijkheden te geven. De bezwaarindiener merkt - behoudens de in de in concreto toetsing aan het afwegingskader geformuleerde aanpassingswerken - niet op dat er geen voldoende goed bewaard pand zou voorliggen. Voor de behandeling van de door de bezwaarindiener aangehaalde aanpassingswerken en het vermeend verlies van erfgoedwaarde kan verwezen worden naar het onderdeel 'in concreto' in de behandeling.

De foto's op <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/4886> dateren van 2014. Hieruit blijkt een voldoende goed bewaard pand. Bijkomend desktoponderzoek toonde bovendien aan dat het bouwblok in mei 2016 (Mobile Mapping toepassing Informatie Vlaanderen) en mei 2017 (Google Streetview) nog in een voldoende goed bewaarde toestand geregistreerd werd. Het zou niet realistisch zijn aan te nemen dat de verschillende bouwvolumes op enkele jaren tijd niet meer voldoende goed bewaard zouden zijn om in de inventaris te kunnen worden opgenomen.

De bezwaarindiener stelt volledig ten onrechte dat het pand zonder enige verificatie over het voldoende bewaard karakter, werd opgenomen in de inventaris.

19. Er ligt ook geenszins een schending van het zorgvuldigheidsbeginsel voor. Alle juridische en feitelijke aspecten werden onderzocht en gecontroleerd. De bezwaarindiener betwist geen van deze aspecten in concreto.
20. De vergelijking met de beslissing van het Milieuhandhavingscollege is niet relevant. Dit betreft een volledige andere feitelijke context.

In concreto

21. Bezwaarindiener wenst bijkomend duidelijk te maken aan de hand van verschillende foto's dat het betrokken gebouwencomplex op heden geen erfgoedwaarde meer heeft. Bezwaarindiener herhaalt dat voor het pand slechts een beperkte en algemene beschrijving gegeven werd van de historiek en de beweerdde erfgoedwaarden van het gehele gebouwencomplex en merkt bijkomend op dat niet per deelgebouw aangegeven werd welke erfgoedwaarde het zou bezitten. Bezwaarindiener geeft aan dat de deelgebouwen doordat deze in verschillende tijdperken tot stand zijn gekomen wezenlijke verschillen vertonen op vlak van vermeende historische en architecturale waarde.

Aan beide identieke bezwaarschriften werden geen foto's toegevoegd, waardoor niet afgeleid kan worden op basis van welke gegevens bezwaarindiener meent dat het erfgoedobject geen erfgoedwaarde meer zou bezitten. Zoals hierboven reeds voor de selectiecriteria werd aangehaald is het eveneens zo dat ondanks het feit dat de bewoordingen niet uitdrukkelijk naar een erfgoedwaarde verwijzen, deze altijd uit de beschrijving van het erfgoedobject afgeleid kan worden. De verschillende volumes van het gebouwencomplex bezitten historische waarde door hun sterke link met de uitbouw van het telefoonnetwerk in België en de huisvesting van de hiermee belaste overheden en rechtspersonen, het Hoofdkantoor voor Telegraaf en Telefoon, de Regie van Telegraaf en Telefoon en hun rechtsoptvolgers. Uit de beschrijving van het erfgoedobject kan afgeleid worden dat de exponentiële groei van de sector tot een continue kantooruitbreiding leidde binnen het bouwblok, wat een historische continuïteit aanduidt die deze waarde versterkt. Verder wordt in zowel de historiek als de beschrijving van de erfgoedkernmerken en -elementen afdoende ingegaan op de architecturale kwaliteiten en verschillen tussen de verschillende volumes. Hierbij zijn het juist de tijdsgebonden verschillen in vormgeving, ontwerp en bouwstijl die de erfgoedkenmerken uitmaken van de verschillende onderdelen van het gebouwencomplex. In tegenstelling tot wat bezwaarindiener lijkt aan te geven doen deze geen afbreuk aan de architecturale waarde van het geheel.

22. Bezwaarindiener geeft aan dat de inkomdeur en de poort in voorgevel van gebouw C, gelegen in de Cellebroedersstraat, volledig verwijderd werden. Ook alle raam- en deuropeningen op kelderniveau werden volledig dichtgemetseld. Het originele houten buitenschrijnwerk werd vervangen door aluminium ramen.

Het schrijnwerk van raam- en deuropeningen in de monumentale lijstgevel wordt niet als erfgoedkenmerk of -element aangeduid in de beschrijving van het erfgoedobject. Mogelijk werd het schrijnwerk reeds voor opname in de inventaris vernieuwd. Bovenvermelde aanpassingswerken hebben als dusdanig geen invloed op de erfgoedwaarde van het pand.

23. Bezwaarindiener geeft aan dat in gebouw L, gelegen in de Lange Nieuwstraat, alle ramen vervangen werden en ook de achtergevel uitgebreid werd met een passage waardoor het gebouw op heden geen enkele architecturale waarde meer heeft.
24. Bezwaarindiener geeft aan dat de volumes binnen het bouwblok, gebouwen B, R en T (gelegen de Meir, de Lange Nieuwstraat en de Cellebroedersstraat), in de jaren 1930

gebouwd werden en functionaliteit in deze gebouwen centraal stond. Bezwaarindiener meent dat de architecturale vormgeving en het materiaalgebruik van de gevels niet waardevol is. Het interieur van deze volumes werd bovendien in de loop der jaren grotendeels vernieuwd en vervangen.

Bezwaarindiener meent dat gebouwen M en W, gelegen aan de Meir en de Jezusstraat en allen gebouwd in de jaren 1960, door hun uitgesproken functionele architectuur en gebrek aan decoratie, vanuit historisch of architecturaal oogpunt weinig waarde hebben. Bezwaarindiener voert soortgelijke argumenten aan om aan te geven dat gebouw V, gelegen aan de Jezusstraat, geen bijzondere esthetische kwaliteit heeft. Bezwaarindiener meent dat dit volume in sterk contrast staat met de aanpalende en tegenoverliggende historische gebouwen die het beeld van de Jezusstraat vormen en geeft aan dat de gevel van het gebouw niet dialogueert met de architectuur van de andere gebouwen in de straat.

Voor bovenvermelde volumes uit de jaren 1930 en 1960 dient opgemerkt te worden dat deze hun architecturale waarde ontleen aan hun zakelijke, functionele vormgeving en de afwezigheid van decoratieve elementen. De architecturale waarde werd vastgesteld op basis van een onderzoek van het exterieur van de verschillende volumes. Het feit dat het interieur mogelijk ingrijpend gewijzigd werd kan mogelijk gepaard gaan met het verlies van erfgoedelementen, maar doet in het kader van deze vaststelling niet ter zake en sluit een opname in de inventaris geenszins uit. De erfgoedkenmerken en -elementen zoals vastgesteld in de beschrijving van het erfgoedobject zijn immers nog intact aanwezig. Tot slot dient opgemerkt te worden dat wat betreft het volume van architect Rud Vael (1975-1979) het gezochte contrast met de gebouwde omgeving een wezenlijk kenmerk uitmaakt van de ontwerpstyl.

Conclusie:

Het bezwaar heeft geen invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Telefooncentrale Regie van Telegraaf en Telefoon" (erfgoedid 4886/aanduidingsid 102462), Meir 127 in Antwerpen, wordt ongewijzigd opgenomen in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen.

B_000126 en B_000230: Twee identieke bezwaren bij de vaststelling van één relict: Café Terminus (erfgoedid 216701/aanduidingsid 111881), Churchillaan 48-50, Schoten.

Bezwaarindiener stelt dat (1) de voorgestelde opname van het onroerend goed in de inventaris van het bouwkundig erfgoed niet in overeenstemming is met de geldende regelgeving. Eveneens stelt bezwaarindiener dat uit de in concreto toetsing van het onroerend goed aan het vastgestelde afwegingskader blijkt dat (2) het onroerend goed niet over de vereiste actuele erfgoedwaarden beschikt om te worden opgenomen in de inventaris van het bouwkundig erfgoed.

Het pand is sinds 2009 opgenomen in de vastgestelde inventaris. Het pand wordt opnieuw voorgesteld voor opname in de vastgestelde inventaris, dit maal met openbaar onderzoek.

(1) de voorgestelde opname van het onroerend goed in de inventaris van het bouwkundig erfgoed niet in overeenstemming is met de geldende regelgeving. De inventarisatie is niet gebeurd conform de verplichtingen uit het Onroerenderfgoeddecreet, Onroerenderfgoedbesluit en het MB van 17 juli 2015 tot vaststelling van de inventarismethodologie voor de inventaris van het bouwkundig erfgoed. De (a) afweging

van de erfgoedwaarde noch (b) de controle dat deze erfgoedwaarden voldoende goed bewaard zijn, zijn afdoende gebeurd.

a) Beschrijving en afweging erfgoedwaarden: Om opgenomen te worden in de vastgestelde inventaris moet het goed een of meerdere erfgoedwaarden bezitten. Om dit na te gaan moet men gebruik maken van de vastgestelde inventarismethodologie. Noch de beschrijving noch het afwegingskader zijn conform de vereisten uit voormeld MB. De beschrijving: MB schrijft verschillende soorten bronnen voor en kritische toetsing. In casu wordt het Café Terminus, zoals aangegeven op de fiche die in openbaar onderzoek ligt, slechts een zeer beperkte, nietszeggende en zeer algemene beschrijving gegeven van de beweerde erfgoedwaarden. Er wordt louter een omschrijving gegeven van het betrokken pand. Bezwaarindiener citeert de beschrijving van het relict in de erfgoedobjectendatabank.

Uit de inventaris blijkt nergens dat er een afdoende en grondig onderzoek werd gedaan om de erfgoedwaarde te kunnen beoordelen. Er worden geen bronnen vermeld, zodat een kritische toetsing onmogelijk is.

Het afwegingskader: Dit dient te gebeuren op basis van de erfgoedwaarden en selectiecriteria. Er wordt louter verwezen naar de vermeende historische waarde en architecturale waarde, zonder nadere specificering. Er wordt niet verduidelijkt waarom het historische waarde zou hebben. De architecturale waarde wordt evenmin afdoende toegelicht. De typologie en het materiaalgebruik worden enkel in algemene termen beschreven zonder concreet te verwijzen naar welke erfgoedwaarde dit zou hebben. Uit de inventaris kan op geen enkele wijze worden afgeleid waarom er erfgoedwaarde aan dit pand zou kunnen worden toegekend. Er is daarenboven geen enkele verwijzing naar één van de vijf selectiecriteria aanwezig. De toetsing aan deze selectiecriteria is dus op geen enkele manier gemotiveerd.

Het voorliggende voorstel tot opname is een een-op-eenovername van de vaststelling van 2014. Daarin werd geen rekening gehouden met de inventarismethodologie, die later werd vastgesteld. Deze werd dus opgemaakt in strijd met de methodologie.

Dit is in strijd met algemene beginselen van behoorlijk bestuur. De loutere verwijzing naar de historische en architecturale erfgoedwaarde zonder nadere beschrijving en het gebrek aan selectiecriteria zijn een schending van het zorgvuldigheidsbeginsel en het motiveringsbeginsel.

(b) onvoldoende bewaard, gebrek aan actuele beoordeling: Het pand werd niet bezocht. De actuele stand van het gebouw en zijn omgeving werd niet bezocht. Er is geen verzoek tot bezoek gericht aan de eigenaar. Er is geen nadere controle geweest van de huidige situatie. Dit is in strijd met de actieve onderzoeksplicht van ambtenaren. Er wordt hierbij door bezwaarindiener verwezen naar de beslissing van de Milieuhandhavingcollege van 15 december 2010.

(2) In concreto toetsing van de onroerende goederen aan het vastgesteld afwegingskader duidt dat de onroerende goederen niet over actuele erfgoedwaarde beschikken. Bezwaarindiener stelt dat het pand geen authentieke waarde meer heeft en niet beeldbepalend of uniek is in de buurt. Bovendien heeft de gemeente een rotonde aangelegd tegenover het pand wat de nog aanwezige charmes van het pand volledig wegneemt. Tevens bevindt het pand zich niet in het centrum van Schoten. Men kan aldus geen erfgoedwaarde toekennen aan het betrokken pand door haar vermeende ligging in het centrum van de gemeente. Bezwaarindiener krijgt geen toestemming van de stad om in het pand een handel te beginnen omdat het pand zich te ver van het centrum bevindt. Het pand bevindt zich in slechte staat.

Het pand dient te worden geschrapt uit de vastgestelde inventaris.

Behandeling van het bezwaar:

Opmerkingen en bezwaren over feitelijkheden

1. Artikel 4.1.3, derde lid, 3° van het Onroerenderfgoeddecreet bepaalt dat tijdens het openbaar onderzoek opmerkingen en bezwaren over feitelijkheden kunnen worden ingediend en afgegeven bij het agentschap.

In het onderdeel 'beschrijving' op de pagina van het openbaar onderzoek over de vaststelling van de inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen wordt dit benadrukt en verduidelijkt in die zin dat de bezwaren enkel kunnen handelen over de gegevens van het voorliggend vaststellingsdossier, namelijk over de afbakening op het plan, de benaming en de beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken. Ook kan worden gemeld dat het pand niet meer voldoende erfgoedwaarde bevat door een sloop of een verbouwing.

2. De bezwaarindiener geeft aan dat het goed in slechte staat verkeert, waardoor een opname in de inventaris niet opportuun en onterecht is. Voor de behandeling van de bezwaren hieromtrent kan verwezen worden naar het onderdeel 'in concreto' van de behandeling.
3. De bezwaarindiener voert voor het overige aan dat de voorgestelde opname van het onroerend goed in de inventaris van bouwkundig erfgoed niet in overeenstemming is met de geldende regelgeving. De inventarisatie zou niet gebeurd zijn conform de verplichtingen uit het Onroerenderfgoeddecreet, het Onroerenderfgoedbesluit en het ministerieel besluit van 17 juli 2015 tot vaststelling van de inventarismethodologie voor de inventaris van bouwkundig erfgoed. De bezwaarindiener formuleert voor het overige geen opmerkingen of bezwaren over feitelijkheden van het dossier. Het bezwaar is voor het overige niet conform artikel 4.1.3. Onroerenderfgoeddecreet en dus enkel daarom al niet ontvankelijk.
4. Louter volledigheidshalve wordt hieronder beknopt ingegaan op de opgeworpen argumenten.

Volledigheidshalve :

5. De inventarismethodologie zoals deze blijkt uit de bijlage bij het ministerieel besluit van 17 juli 2015 werd volledig gevolgd. Deze bijlage vermeldt dat de Inventarisatiemethodologie voor de inventaris van bouwkundig erfgoed naast een inleiding volgende onderdelen bevat : (i) een korte beschrijving van de inventaris; (ii) de wijze van beschrijving van de erfgoedwaarden; (iii) het afwegingskader dat gehanteerd wordt om het onroerend erfgoed te waarderen: (a.) de erfgoedwaarden; (b.) de selectiecriteria

De bezwaarindiener betwist niet dat de methodologie een korte beschrijving van de inventaris bevat. Zij betwist wel dat aan de punten 2 en 3 zou zijn voldaan.

De wijze van beschrijving van de erfgoedwaarden

6. De bezwaarindiener stelt dat geen afdoende en grondig onderzoek is gebeurd om met voldoende kennis van zaken de erfgoedwaarde van het goed te kunnen beoordelen.

7. De inventarismethodologie zoals opgenomen in de bijlage bij het ministerieel besluit van 17 juli 2015 vermeldt welke bronnen bij het onderzoek worden geraadpleegd, als die beschikbaar en relevant zijn.

Het dossier over het pand van de bezwaarindiener, zoals het ter inzage werd gebracht via volgende link <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/216701>, verwijst naar het onroerend goed zelf als bron en naar de inventarissen en databanken van het agentschap. Het onderzoek voor opname in de inventaris werd bijkomend gestoffeerd met een archief- en kadasteronderzoek in het Gemeentearchief van Schoten en het Kadasterarchief Antwerpen. Verder wordt verwezen naar de online beeldbank van de gemeente Schoten (<https://www.beeldbankschoten.be>) en een niet uitgegeven inventaris van het lokaal onroerend erfgoed in Schoten opgemaakt door Fexer C. (2010). In tegenstelling tot wat bezwaarindiener beweert werden voldoende relevante bronnen bij het onderzoek betrokken.

8. De bezwaarindiener vermeldt geen andere bronnen, die beschikbaar en relevant zouden zijn voor het bouwkundig relict. Hij betwist niet de feitelijkheden die uit deze bronnen blijken.

Het afwegingskader

9. Om een afweging te maken of een onroerend goed kan worden opgenomen in de inventaris, stelt de inventarismethodologie dat rekening wordt gehouden met de erfgoedwaarden en de selectiecriteria. Zij worden niet afzonderlijk beschouwd, maar het is de totale beoordeling die het uitgangspunt vormt voor de evaluatie.
10. Als erfgoedwaarden wordt voor het pand van de bezwaarindiener de historische en de architecturale waarde aangeduid en toegelicht in de beschrijving. De bezwaarindiener betwist niet dat het pand deze erfgoedwaarden bezit en betwist ook niet de concrete omschrijving van deze waarden. Zij voert geen feitelijkheden aan die betrekking hebben op deze erfgoedwaarden. Zij stelt enkel dat er geen actuele toetsing zou zijn gebeurd, maar voert geen feitelijkheden aan dit aantonen dat de actuele toestand een impact zou hebben op deze erfgoedwaarden. Er kan naar het volgende onderdeel worden verwezen.
11. In de inventaris zou, volgens de bezwaarindiener, voor het betreffende pand geen verwijzing terug te vinden zijn naar de selectiecriteria. Dit is niet correct. Het is niet omdat de bewoordingen niet uitdrukkelijk verwijzen naar een selectie criterium dat niet in de beschrijving van het pand is terug te vinden dat het onroerend goed aan één (of meerdere) van deze selectiecriteria voldoet.

In de beschrijving van het erfgoedobject wordt uitgebreid ingegaan op de historiek van het pand en worden de huidige erfgoedkenmerken en -elementen beschreven. Onder de historiek wordt de ontstaansgeschiedenis van het café geschetst met de bouw van eerste café op deze plek omstreeks 1875 aan een voormalige tramhalte. Ook de bouwgeschiedenis met de bouw van het nieuwe café in 1903 door de familie Dauginet en latere aanpassingswerken komen aan bod. De ontstaanscontext wordt als dusdanig afdoende historisch geduid. In de beschrijving van de erfgoedkenmerken en -elementen wordt ingegaan op de typologische en vormelijke aspecten van het café geduid. Zowel de criteria herkenbaarheid, representativiteit als contextwaarde zijn terug te vinden in deze omschrijving. De bezwaarindiener voert geen feitelijkheden aan die deze omschrijving betwisten.

12. De bewaarindiener meent vervolgens dat door het louter overnemen van de bestaande vaststellingslijst geen rekening wordt gehouden met de Inventarismethodologie. Het

onroerend goed was inderdaad reeds opgenomen in de inventaris van het bouwkundig erfgoed van 2009 en nadien vastgesteld in 2014.

Het loutere feit dat het pand ook reeds vroeger, op dezelfde wijze, was opgenomen in de inventaris, toont weliswaar niet aan dat de methodologie niet werd gevolgd. Uit de beschrijving en het afwegingskader zoals in de ter inzage gelegde dossier opgenomen, blijkt dat de inventarismethodologie wel in rekening werd gebracht. Reeds bij de eerdere vaststellingen werd trouwens vertrokken van eenzelfde wijze van methodologie. Deze werd later net verankerd in het ministerieel besluit van 17 juli 2015.

13. De bezwaarindiener roept tot slot bij dit onderdeel de schending in van de algemene beginselen van behoorlijk bestuur, met name het zorgvuldigheidsbeginsel en het motiveringsbeginsel, omdat niet zou zijn nagegaan aan welke selectiecriteria het goed voldoet om te worden opgenomen. Hoger bleek dat deze criteria wel zijn af te leiden uit de beschrijving van het pand. Er kan dan ook niet ernstig worden gesteld dat de eigenaar in het ongewisse zou blijven omtrent de motieven voor de opname van het pand op de inventaris.

Onvoldoende bewaard

14. De bezwaarindiener werpt op dat conform artikel 4.1.1. Onroerenderfgoedbesluit moet worden onderzocht of het onroerend goed dat men wenst te inventariseren, wel voldoende goed bewaard is.

Omdat het pand niet zou zijn bezocht, zou niet kunnen worden nagegaan of het goed voldoende goed bewaard is. Er zou geen deugdelijke inventarisering en controle van de juridische en feitelijke aspecten van het dossier voorliggen. Het loutere feit dat het reeds was opgenomen in de inventaris zou niet volstaan als bewijs van het feit dat het pand nog over de noodzakelijke en actuele erfgoedwaarde beschikt.

15. Artikel 4.1.1. Onroerenderfgoedbesluit stelt dat een onroerend goed kan worden opgenomen in de inventaris van het bouwkundig erfgoed als het één of meer erfgoedwaarden bezit en voldoende goed bewaard is.

In casu werden als erfgoedwaarden de historische en de architecturale waarde aangeduid. De concrete omschrijving hiervan heeft enkel betrekking op de buitenzijde van het gebouw. Het feit dat de ambtenaren geen toegang hebben gevraagd en niet zou blijken of het interieur zou zijn onderzocht, is niet relevant voor de vaststelling van deze erfgoedwaarden.

Om een pand in de inventaris op te nemen volstaat het dat het één van de dertien decretaal bepaalde erfgoedwaarden bezit. In casu liggen die voor, zodat dit volstaat voor een opname in de inventaris. De beschrijving van deze erfgoedwaarden wordt door de bezwaarindiener niet aan de hand van feitelijkheden betwist.

16. De bezwaarindiener lijkt van mening dat ook het interieur diende te worden onderzocht omdat daaruit bijkomende erfgoedwaarden zouden blijken om tot inventarisatie over te gaan. Zij meent dus dat ook het interieur diende te worden opgenomen. Dit brengt niet mee dat de erfgoedwaarden die gekoppeld zijn aan het exterieur niet aanwezig zouden zijn.
17. Een onroerend goed heeft historische waarde als het getuigt van een (maatschappelijke) ontwikkeling, gebeurtenis, figuur, instelling of landgebruik uit het verleden van de mens.

Een onroerend goed heeft architecturale waarde als het getuigt van een fase of aspect van de (landschaps)architectuur of de bouwkunst in het verleden. Het kan gaan om een typologie, stijl oeuvre of materiaalgebruik.

Dergelijke waarden kunnen niet “geactualiseerd” worden zoals de bezwaarindiener lijkt te suggereren. Ook wanneer het pand in mindere goede staat zou zijn, sinds de eerste vaststellingen daaromtrent, zal het pand deze erfgoedwaarden blijven bezitten.

De bezwaarindiener voert niet aan dat het pand werd gesloopt of dermate werd verbouwd dat de vermelde erfgoedwaarden zouden zijn verdwenen.

18. Artikel 4.1.1. Onroerenderfgoedbesluit legt op dat het pand voldoende goed bewaard moet zijn om op een inventaris te kunnen worden opgenomen. De bezwaarindiener beweert niet dat dit niet zo zou zijn, enkel stelt hij dat het diende te worden geverifieerd.

In het kader van het openbaar onderzoek is het aan de bezwaarindiener om opmerkingen en bezwaren over feitelijkheden te geven. De bezwaarindiener merkt in casu niet op dat er geen voldoende goed bewaard pand zou voorliggen. Het mag duidelijk zijn dat, indien hij zou menen dat er geen voldoende goed bewaard pand zou voorliggen, hiervan het nodige feitelijke materiaal zou moeten voorleggen. Ook op de burger rust een zorgvuldigheidsplicht.

De foto's bijgevoegd bij de inventarisfiche (<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/216701>) dateren van 2014. Hieruit blijkt een voldoende goed bewaard pand. Ook de weergave van het pand op de Mobile Mapping toepassing van Informatie Vlaanderen toont aan dat het goed voldoende goed bewaard is in de zin van artikel 4.1.1. OEB. Het zou niet realistisch zijn aan te nemen dat het pand op enkele jaren tijd niet meer voldoende goed bewaard zou zijn om in de inventaris te kunnen worden opgenomen.

De bezwaarindiener stelt volledig ten onrechte dat het pand zonder enige verificatie over het voldoende bewaard karakter, werd opgenomen in de inventaris.

19. Er ligt ook geenszins een schending van het zorgvuldigheidsbeginsel voor. Alle juridische en feitelijke aspecten werden onderzocht en gecontroleerd. De bezwaarindiener betwist geen van deze aspecten in concreto.
20. De vergelijking met de beslissing van het Milieuhandhavingscollege is niet relevant. Dit betreft een volledige andere feitelijke context.

In concreto

21. Bezwaarindiener merkt bijkomend op dat het pand geen authentieke waarde meer heeft en niet beeldbepalend of uniek is in de buurt. Bezwaarindiener meent dat de aanleg van een rotonde aan de Churchillaan de nog aanwezige charmes van het betrokken pand volledig teniet heeft gedaan.

Vooreerst dient opgemerkt te worden dat noch de authentieke waarde, noch het beeldbepalend of uniek karakter van een onroerend goed criteria uitmaken voor opname in de inventaris van het bouwkundig erfgoed. Zoals hierboven reeds aangegeven kunnen op basis van de beschrijving van het erfgoedobject de erfgoedcriteria herkenbaarheid, representativiteit en contextwaarde aan het goed toegeschreven worden. De opname van het relict in de inventaris als goed bewaard, representatief voorbeeld van een vroeg-20ste-eeuws café aan het spoor wordt als

dusdanig gegrond geacht. De aanleg van een rondpunt en het hierdoor vermeend verlies aan charme hebben geen betrekking op de actuele erfgoedwaarden, noch het afwegingskader en doen niet ter zake. Bezwaarindiener voert geen feitelijkheden aan die aantonen dat het goed op basis van het vastgestelde afwegingskader niet over actuele erfgoedwaarde zou beschikken.

22. Bezwaarindiener geeft bijkomend aan dat het desbetreffend pand zich geenszins in het centrum van Schoten bevindt en het goed als dusdanige geen erfgoedwaarde kan ontlenen aan de vermeende ligging in het centrum van de gemeente. Bezwaarindiener geeft bijkomend aan dat ondanks een aantal voorbesprekingen de functiewijziging naar handelszaak steeds negatief beoordeeld werden door het gemeentebestuur omdat het pand zich te ver van het centrum zou bevinden.

Het pand ligt op nagenoeg 200 meter van de Markt, het eigenlijke centrum van de historische dorpskern, en wordt als dusdanig geacht in het centrum van Schoten te liggen.

23. Bezwaarindiener geeft tot slot aan dat het goed in slechte staat verkeert, zodat een opname in de inventaris niet opportuun en onterecht is.

Bijgevoegde foto's bij de inventaris en de registratie op de Mobile Mapping toepassing van Informatie Vlaanderen tonen aan dat het goed niet in een bouwfysische staat verkeert die een opname in de inventaris van het bouwkundig erfgoed zou verhinderen. Bezwaarindiener voegt bovendien geen deskundig onderzoek toe aan haar schrijven, waarbij de aanwezigheid van bouwfysische gebreken aangetoond wordt.

Conclusie:

Het bezwaar heeft geen invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Café Terminus" (erfgoedid 216701/aanduidingsid 111881), Churchilllaan 48-50 in Schoten, wordt ongewijzigd opgenomen in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen.

B_000127 en B_000231: Twee identieke bezwaren bij de vaststelling van één relict: Hoekhuis (erfgoedid 11196/aanduidingsid 101611), Kroonstraat 159, Antwerpen.

Bezwaarindiener stelt dat (1) de voorgestelde opname van het onroerend goed in de inventaris van het bouwkundig erfgoed niet in overeenstemming is met de geldende regelgeving. Eveneens stelt bezwaarindiener dat uit de in concreto toetsing van het onroerend goed aan het vastgestelde afwegingskader blijkt dat (2) het onroerend goed niet over de vereiste actuele erfgoedwaarden beschikt om te worden opgenomen in de inventaris van het bouwkundig erfgoed.

Het pand is sinds 2009 opgenomen in de vastgestelde inventaris. Het pand wordt opnieuw voorgesteld voor opname in de vastgestelde inventaris, dit maal met openbaar onderzoek. Evenwel blijkt uit de polygoon (afbakening van het plan) dat de intentie tot opname niet beperkt is tot de hoekwoning maar ook uitgebreid is tot het gehele perceel. Dit is tegenstrijdig met de fiche, waarin enkel de betrokken woning vooraan het perceel wordt beschreven. De daar gelegen gebouwen hebben geen erfgoedwaarde en moeten uit het plan verwijderd worden.

(1) de voorgestelde opname van het onroerend goed in de inventaris van het bouwkundig erfgoed is niet in overeenstemming met de geldende regelgeving.

De inventarisatie is niet gebeurd conform de verplichtingen uit het Onroerenderfgoeddecreet, Onroerenderfgoedbesluit en het MB van 17 juli 2015 tot vaststelling van de inventarismethodologie voor de inventaris van het bouwkundig erfgoed. De (a) afweging van de erfgoedwaarde noch (b) de controle dat deze erfgoedwaarden voldoende goed bewaard zijn, zijn afdoende gebeurd.

a) Beschrijving en afweging erfgoedwaarden: Om opgenomen te worden in de vastgestelde inventaris moet het goed een of meerdere erfgoedwaarden bezitten. Om dit na te gaan moet men gebruik maken van de vastgestelde inventarismethodologie. Noch de beschrijving noch het afwegingskader zijn conform de vereisten uit voormeld MB. De beschrijving: MB schrijft verschillende soorten bronnen voor en kritische toetsing. In casu wordt het hoekhuis, zoals aangegeven op de fiche die in openbaar onderzoek ligt, slechts een zeer beperkte, nietszeggende en zeer algemene beschrijving gegeven van de beweerde erfgoedwaarden. Bezwaarindiener citeert de beschrijving van het relict in de erfgoedobjectendatabank.

Uit de inventaris blijkt nergens dat er een afdoende en grondig onderzoek werd gedaan om de erfgoedwaarde te kunnen beoordelen. Er wordt slechts naar een bron verwezen, die overigens al meer dan 20 jaar oud is, namelijk boekdeel 3ND uit de reeks Bouwen door de Eeuwen heen. Er zijn geen andere bronnen vermeld, waardoor een kritische toetsing van de erfgoedwaarden niet mogelijk is.

Het afwegingskader: Dit dient te gebeuren op basis van de erfgoedwaarden en selectiecriteria. Er wordt louter verwezen naar de vermeende historische waarde en architecturale waarde, zonder nadere specificering. Er wordt niet verduidelijkt waarom het historische waarde zou hebben. De architecturale waarde wordt evenmin afdoende toegelicht. De typologie en het materiaalgebruik worden enkel in algemene termen beschreven zonder concreet te verwijzen naar welke erfgoedwaarde dit zou hebben. Uit de inventaris kan op geen enkele wijze worden afgeleid waarom er erfgoedwaarde aan dit pand zou kunnen worden toegekend. Er is daarenboven geen enkele verwijzing naar één van de vijf selectiecriteria aanwezig. De toetsing aan deze selectiecriteria is dus op geen enkele manier gemotiveerd.

Het voorliggende voorstel tot opname is een één op éénovername van de vaststelling van 2009 (en van 2014). Daarin werd geen rekening gehouden met de inventarismethodologie, die later werd vastgesteld. Deze werd dus opgemaakt in strijd met de methodologie.

Dit is in strijd met algemene beginselen van behoorlijk bestuur. De loutere verwijzing naar de historische en architecturale erfgoedwaarde zonder nadere beschrijving en het gebrek aan selectiecriteria zijn een schending van het zorgvuldigheidsbeginsel en het motiveringsbeginsel.

(b) onvoldoende bewaard, gebrek aan actuele beoordeling: Het Onroerenderfgoedbesluit stelt dat het pand voldoende goed bewaard moet zijn. Een actuele beoordeling dringt zich op. Het pand werd niet bezocht. De laatste adrescontrole dateert van 2007, wat niet meer representatief is. Het interieur werd niet bezocht. Ook het exterieur is niet ter plaatse bekeken. Er is geen verzoek tot bezoek gericht aan de eigenaar. Er is geen nadere controle geweest van de huidige situatie. De bestaande toestand van het pand stemt niet meer overeen met de huidige toestand: er zijn maar drie traveeën meer aanwezig en geen vijf, de originele schouwen en dakvensters van de pannen schilddaken zijn verwijderd.

Dit is in strijd met de actieve onderzoeksplicht van ambtenaren. Er wordt hierbij door bezwaarindiener verwezen naar de beslissing van de Milieuhandhavingscollege van 15 december 2010.

(2) In concreto toetsing van de onroerende goederen aan het vastgesteld afwegingskader duidt dat de onroerende goederen niet over actuele erfgoedwaarde beschikken.

Bezwaarindiener stelt dat het pand geen erfgoedwaarde meer heeft. Verschillende verbouwingen wijzigden het pand, waardoor het niet meer overeenstemt met de beschrijving in de inventaris. Van de oorspronkelijke gepleisterde lijstgevel zijn weinig elementen bewaard. De gevel is gedecapeerd, er herinnert weinig aan de neoclassicistische gevel. Het witgeschilderde buitenschrijnwerk is vervangen. Van de oorspronkelijke binneninrichting is weinig bewaard. De huidige indeling is het resultaat van een inrichting als industriële wasserij en vervolgens tot woonunits. Het historische karakter en de 19de-eeuwse ruimtelijke organisatie gingen hierbij verloren.

Behandeling van het bezwaar:

Opmerkingen en bezwaren over feitelijkheden

1. Artikel 4.1.3, derde lid, 3° van het Onroerenderfgoeddecreet bepaalt dat tijdens het openbaar onderzoek opmerkingen en bezwaren over feitelijkheden kunnen worden ingediend en afgegeven bij het agentschap.

In het onderdeel 'beschrijving' op de pagina van het openbaar onderzoek over de vaststelling van de inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen wordt dit benadrukt en verduidelijkt in die zin dat de bezwaren enkel kunnen handelen over de gegevens van het voorliggend vaststellingsdossier, namelijk over de afbakening op het plan, de benaming en de beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken. Ook kan worden gemeld dat het pand niet meer voldoende erfgoedwaarde bevat door een sloop of een verbouwing.

2. De bezwaarindiener geeft aan dat uit de afbakening op het plan (de polygoon) blijkt dat de intentie tot opname in de inventaris zich niet beperkt tot de woning vooraan het perceel maar dat de intentie tot opname ook uitgebreid wordt tot het hele perceel. Bezwaarindiener geeft aan dat dit volledig tegenstrijdig is met de fiche die in openbaar onderzoek ligt en waarin enkel de betrokken woning beschreven wordt. Bezwaarindiener geeft aan dat de niet beschreven gebouwen die zich op het perceel bevinden geen erfgoedwaarde bezitten en bijgevolg niet beschermenswaardig zijn.

In het vaststellingsdossier dat voorligt in openbaar onderzoek wordt aangeduid wat vastgesteld wordt in zowel de beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken, de beknopte karakterisering ('erfgoedtype', 'datering', 'stijl of cultuur') als de afbakening op het plan (polygoon). Enkel onroerende goederen die zowel in de beschrijving, de beknopte karakterisering als op het plan aangeduid worden, worden verondersteld erfgoedwaarde te bezitten en onderdeel uit te maken van het vast te stellen erfgoedrelict. Gelet op het feit dat de door bezwaarindiener aangehaalde bijgebouwen noch vermeld worden in de beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken, noch aangeduid worden in de beknopte karakterisering van het onroerend goed, worden deze geacht geen erfgoedwaarde te bezitten en als dusdanig niet mee vastgesteld te zijn.

4. De bezwaarindiener geeft aan dat de bestaande toestand van het pand niet overeenstemt met de beschrijving in de inventaris en wijst op verschillende elementen die niet langer aanwezig zijn. Bezwaarindiener meent dat het hoekhuis op heden geen erfgoedwaarde meer heeft, waardoor een opname in de inventaris van het bouwkundig erfgoed zich niet opdring. Voor de behandeling van de bezwaren hieromtrent kan verwezen worden naar het onderdeel 'in concreto' van de behandeling.

5. De bezwaarindiener voert bijkomend aan dat de voorgestelde opname van het onroerend goed in de inventaris van bouwkundig erfgoed niet in overeenstemming is met de geldende regelgeving. De inventarisatie zou niet gebeurd zijn conform de verplichtingen uit het Onroerenderfgoeddecreet, het Onroerenderfgoedbesluit en het ministerieel besluit van 17 juli 2015 tot vaststelling van de inventarismethodologie voor de inventaris van bouwkundig erfgoed. Behoudens het bezwaar tegen de afbakening op het plan formuleert de bezwaarindiener geen opmerkingen of bezwaren over feitelijkheden van het dossier. Het bezwaar is voor het overige niet conform artikel 4.1.3. Onroerenderfgoeddecreet en dus enkel daarom al niet ontvankelijk.
6. Louter volledigheidshalve wordt hieronder beknopt ingegaan op de opgeworpen argumenten.

Volledigheidshalve :

7. De inventarismethodologie zoals deze blijkt uit de bijlage bij het ministerieel besluit van 17 juli 2015 werd volledig gevolgd. Deze bijlage vermeldt dat de Inventarisatiemethodologie voor de inventaris van bouwkundig erfgoed naast een inleiding volgende onderdelen bevat : (i) een korte beschrijving van de inventaris; (ii) de wijze van beschrijving van de erfgoedwaarden; (iii) het afwegingskader dat gehanteerd wordt om het onroerend erfgoed te waarderen: (a.) de erfgoedwaarden; (b.) de selectiecriteria

De bezwaarindiener betwist niet dat de methodologie een korte beschrijving van de inventaris bevat. Zij betwist wel dat aan de punten 2 en 3 zou zijn voldaan.

De wijze van beschrijving van de erfgoedwaarden

8. De bezwaarindiener stelt dat geen afdoende en grondig onderzoek is gebeurd om met voldoende kennis van zaken de erfgoedwaarde van het goed te kunnen beoordelen. De bezwaarindiener meent dat geen enkele geraadpleegde bron wordt opgenomen in de inventaris.
9. De inventarismethodologie zoals opgenomen in de bijlage bij het ministerieel besluit van 17 juli 2015 vermeldt welke bronnen bij het onderzoek worden geraadpleegd, als die beschikbaar en relevant zijn.

Het dossier over het pand van de bezwaarindiener, zoals het ter inzage werd gebracht via volgende link <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/11196>, verwijst naar het onroerend goed zelf als bron en naar de inventarissen en databanken van het agentschap. Eveneens wordt verwezen naar de wetenschappelijke reeks Bouwen door de Eeuwen heen in Vlaanderen. Bijgevolg werden er voldoende relevante bronnen bij het onderzoek betrokken.

10. De bezwaarindiener vermeldt geen andere bronnen, die beschikbaar en relevant zouden zijn voor het bouwkundig relict. Hij betwist niet de feitelijkheden die uit deze bronnen blijken.

Het afwegingskader

11. Om een afweging te maken of een onroerend goed kan worden opgenomen in de inventaris, stelt de inventarismethodologie dat rekening wordt gehouden met de erfgoedwaarden en de selectiecriteria. Zij worden niet afzonderlijk beschouwd, maar het is de totale beoordeling die het uitgangspunt vormt voor de evaluatie.

12. Als erfgoedwaarden wordt voor het pand van de bezwaarindiener de historische en de architecturale waarde aangeduid en toegelicht in de beschrijving. De bezwaarindiener betwist niet dat het pand deze erfgoedwaarden bezit en betwist ook niet de concrete omschrijving van deze waarden. Zij voert geen feitelijkheden aan die betrekking hebben op deze erfgoedwaarden. Zij stelt enkel dat er geen actuele toetsing zou zijn gebeurd, maar voert geen feitelijkheden aan die aantonen dat de actuele toestand een impact zou hebben op deze erfgoedwaarden. Er kan naar het volgende onderdeel worden verwezen.
13. In de inventaris zou, volgens de bezwaarindiener, voor het betreffende pand geen verwijzing terug te vinden zijn naar de selectiecriteria. Dit is niet correct. Het is niet omdat de bewoordingen niet uitdrukkelijk verwijzen naar een selectie criterium dat niet in de beschrijving van het pand is terug te vinden dat het onroerend goed aan één (of meerdere) van deze selectiecriteria voldoet.

Er wordt onder meer verwezen naar de typologische en vormelijke aspecten van de stadswoning evenals de bouwperiode. Op basis van de beschrijving van het erfgoedobject en de beschreven erfgoedkenmerken en -elementen valt op te maken dat het goed aan volgende erfgoedcriteria voldoet: herkenbaarheid en representativiteit. De bezwaarindiener voert geen feitelijkheden aan die deze omschrijving betwisten. De opname in de inventaris als representatief en herkenbaar voorbeeld van een 19de-eeuwse stadswoning met Mariabeeld aan de gevel.

14. De bewaarindiener meent vervolgens dat door het louter overnemen van de bestaande vaststellingslijst geen rekening wordt gehouden met de Inventarismethodologie. Het onroerend goed was inderdaad reeds opgenomen in de inventaris van het bouwkundig erfgoed van 2009 en nadien vastgesteld in 2014.

Het loutere feit dat het pand ook reeds vroeger, op dezelfde wijze, was opgenomen in de inventaris, toont weliswaar niet aan dat de methodologie niet werd gevolgd. Uit de beschrijving en het afwegingskader zoals in de ter inzage gelegde dossier opgenomen, blijkt dat de inventarismethodologie wel in rekening werd gebracht. Reeds bij de eerdere vaststellingen werd trouwens vertrokken van eenzelfde wijze van methodologie. Deze werd later net verankerd in het ministerieel besluit van 17 juli 2015.

15. De bezwaarindiener roept tot slot bij dit onderdeel de schending in van de algemene beginselen van behoorlijk bestuur, met name het zorgvuldigheidsbeginsel en het motiveringsbeginsel, omdat niet zou zijn nagegaan aan welke selectiecriteria het goed voldoet om te worden opgenomen. Hoger bleek dat deze criteria wel zijn af te leiden uit de beschrijving van het pand. Er kan dan ook niet ernstig worden gesteld dat de eigenaar in het ongewisse zou blijven omtrent de motieven voor de opname van het pand op de inventaris.

Onvoldoende bewaard

16. De bezwaarindiener werpt op dat conform artikel 4.1.1. Onroerenderfgoedbesluit moet worden onderzocht of het onroerend goed dat men wenst te inventariseren, wel voldoende goed bewaard is.

Omdat het pand niet zou zijn bezocht, zou niet kunnen worden nagegaan of het goed voldoende goed bewaard is. Er zou geen deugdelijke inventarisatie en controle van de juridische en feitelijke aspecten van het dossier voorliggen. Het loutere feit dat het reeds was opgenomen in de inventaris zou niet volstaan als bewijs van het feit dat het pand nog over de noodzakelijke en actuele erfgoedwaarde beschikt.

De laatste adrescontrole zou dateren van 2007 en er zou niet blijken of het interieur van het pand ook werd onderzocht.

17. Artikel 4.1.1. Onroerenderfgoedbesluit stelt dat een onroerend goed kan worden opgenomen in de inventaris van het bouwkundig erfgoed als het één of meer erfgoedwaarden bezit en voldoende goed bewaard is.

In casu werden als erfgoedwaarden de historische, de architecturale en artistieke waarde aangeduid. De concrete omschrijving hiervan heeft enkel betrekking op de buitenzijde van het gebouw. Het feit dat de ambtenaren geen toegang hebben gevraagd en niet zou blijken of het interieur zou zijn onderzocht, is niet relevant voor de vaststelling van deze erfgoedwaarden.

Om een pand in de inventaris op te nemen volstaat het dat het één van de dertien decretaal bepaalde erfgoedwaarden bezit. In casu liggen die voor, zodat dit volstaat voor een opname in de inventaris. De beschrijving van deze erfgoedwaarden wordt door de bezwaarindiener niet aan de hand van feitelijkheden betwist.

18. De bezwaarindiener lijkt van mening dat ook het interieur diende te worden onderzocht omdat daaruit bijkomende erfgoedwaarden zouden blijken om tot inventarisatie over te gaan. Zij meent dus dat ook het interieur diende te worden opgenomen. Dit brengt niet mee dat de erfgoedwaarden die gekoppeld zijn aan het exterieur niet aanwezig zouden zijn.

19. Een onroerend goed heeft historische waarde als het getuigt van een (maatschappelijke) ontwikkeling, gebeurtenis, figuur, instelling of landgebruik uit het verleden van de mens.

Een onroerend goed heeft architecturale waarde als het getuigt van een fase of aspect van de (landschaps)architectuur of de bouwkunst in het verleden. Het kan gaan om een typologie, stijl oeuvre of materiaalgebruik.

Een onroerend goed heeft artistieke waarde als het getuigt van het kunstzinnige streven van de mens in het verleden.

Dergelijke waarden kunnen niet “geactualiseerd” worden zoals de bezwaarindiener lijkt te suggereren. Ook wanneer het pand in mindere goede staat zou zijn, sinds de eerste vaststellingen daaromtrent, zal het pand deze erfgoedwaarden blijven bezitten.

De bezwaarindiener voert niet aan dat het pand werd gesloopt of dermate werd verbouwd dat de vermelde erfgoedwaarden zouden zijn verdwenen.

20. Artikel 4.1.1. Onroerenderfgoedbesluit legt op dat het pand voldoende goed bewaard moet zijn om op een inventaris te kunnen worden opgenomen. De bezwaarindiener beweert niet dat dit niet zo zou zijn, enkel stelt hij dat het diende te worden geverifieerd.

In het kader van het openbaar onderzoek is het aan de bezwaarindiener om opmerkingen en bezwaren over feitelijkheden te geven. Bezwaarindiener merkt op dat een aantal elementen niet langer aanwezig zijn en wijst op het feit dat slechts drie traveeën aanwezig zijn in plaats van vijf en de originele schouwen en dakvensters van het schilddak verwijderd zijn. De bezwaarindiener merkt verder niet op dat er geen voldoende goed bewaard pand zou voorliggen. Het mag duidelijk zijn dat, indien hij zou menen dat er geen voldoende goed bewaard pand zou voorliggen, hiervan het nodige feitelijke materiaal zou moeten voorleggen.

Op basis van een desktoponderzoek bleek dat het goed in augustus 2016 (Mobile Mapping toepassing Informatie Vlaanderen) en juni 2017 (Google Streetview) in voldoende goed bewaarde toestand geregistreerd werd. In tegenstelling tot wat bezwaarindiener beweert betreft het een hoekhuis van vijf traveeën. De door bezwaarindiener aangehaalde verdwenen elementen werden niet opgenomen in de beschrijving van de erfgoedkenmerken en -elementen. Het verlies van deze elementen doet als dusdanig geen afbreuk aan de erfgoedwaarde van het pand. De bezwaarindiener stelt volledig ten onrechte dat het pand zonder enige verificatie over het voldoende bewaard karakter, werd opgenomen in de inventaris.

21. Er ligt ook geenszins een schending van het zorgvuldigheidsbeginsel voor. Alle juridische en feitelijke aspecten werden onderzocht en gecontroleerd. De bezwaarindiener betwist geen van deze aspecten in concreto.
22. De vergelijking met de beslissing van het Milieuhandhavingscollege is niet relevant. Dit betreft een volledige andere feitelijke context.

In concreto

23. Bezwaarindiener merkt op dat de toestand van het pand door verschillende verbouwingen niet langer in overeenstemming is met de beschrijving op de inventaris. Verschillende van de beschreven elementen zijn niet langer aanwezig. Bezwaarindiener geeft aan dat van de oorspronkelijk bepleisterde lijstgevel weinig elementen bewaard bleven. De gevel is gedecapeerd en herinnert weinig aan de oorspronkelijk neoklassieke lijstgevel. Het buitenschrijnwerk werd eveneens vervangen. Bezwaarindiener merkt bijkomend op dat van de oorspronkelijke interieurinrichting weinig bewaard bleef. Alle historische plafonds zijn eind jaren 1990 neergehaald. De huidige indeling is het resultaat van de inrichting als industriële wasserij en omvorming tot woonunits. Bezwaarindiener meent dat het historisch karakter en de 19de-eeuwse ruimtelijke organisatie om die reden verloren is gegaan.

Vooreerst dient opgemerkt te worden dat de erfgoedwaarden van het onroerend goed vastgesteld werden op basis van een evaluatie van de erfgoedkenmerken en -elementen aan de buitenzijde van het onroerend goed. De door bezwaarindiener aangehaalde werken ter hoogte van het interieur doen in het kader van deze vaststelling niet ter zake. Op basis van voornoemd desktoponderzoek werd vastgesteld dat de erfgoedkenmerken en -elementen zoals opgenomen in de beschrijving van het erfgoedobject op heden intact bewaard bleven. Het goed is als dusdanig een goed herkenbare uitdrukking van zijn oorspronkelijke functie, uitzicht en vormgeving. Zoals reeds aangegeven werden de door bezwaarindiener aangehaalde verdwenen elementen niet opgenomen in de beschrijving van de erfgoedkenmerken en -elementen. Het verlies van deze elementen doet als dusdanig geen afbreuk aan de erfgoedwaarde van het pand.

Conclusie:

Het bezwaar heeft geen invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Hoekhuis" (erfgoedid 11196/aanduidingsid 101611), Kroonstraat 159 in Antwerpen, wordt ongewijzigd opgenomen in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen.

B_000128 en B_000232: Twee identieke bezwaren bij de vaststelling van één relict: Woning Helsen (erfgoedid 47482/aanduidingsid 109103), Moereind 31, Lille.

Bezwaarindiener stelt dat (1) de voorgestelde opname van het onroerend goed in de inventaris van het bouwkundig erfgoed niet in overeenstemming is met de geldende

regelgeving. Eveneens stelt bezwaarindiener dat uit de in concreto toetsing van het onroerend goed aan het vastgestelde afwegingskader blijkt dat (2) het onroerend goed niet over de vereiste actuele erfgoedwaarden beschikt om te worden opgenomen in de inventaris van het bouwkundig erfgoed.

Het pand is sinds 2009 opgenomen in de vastgestelde inventaris. Het pand wordt opnieuw voorgesteld voor opname in de vastgestelde inventaris, dit maal met openbaar onderzoek.

Evenwel blijkt uit de polygoon (afbakening van het plan) dat de intentie tot opname niet beperkt is tot de woning maar ook uitgebreid is tot het gehele perceel. Dit is tegenstrijdig met de fiche, waarin enkel de betrokken woning vooraan het perceel wordt beschreven. De daar gelegen gebouwen hebben geen erfgoedwaarde en moeten uit het plan verwijderd worden.

(1) de voorgestelde opname van het onroerend goed in de inventaris van het bouwkundig erfgoed is niet in overeenstemming is met de geldende regelgeving. De inventarisatie is niet gebeurd conform de verplichtingen uit het Onroerenderfgoeddecreet, Onroerenderfgoedbesluit en het MB van 17 juli 2015 tot vaststelling van de inventarismethodologie voor de inventaris van het bouwkundig erfgoed. De (a) afweging van de erfgoedwaarde noch (b) de controle dat deze erfgoedwaarden voldoende goed bewaard zijn, zijn afdoende gebeurd.

a) Beschrijving en afweging erfgoedwaarden: Om opgenomen te worden in de vastgestelde inventaris moet het goed een of meerdere erfgoedwaarden bezitten. Om dit na te gaan moet men gebruik maken van de vastgestelde inventarismethodologie. Noch de beschrijving noch het afwegingskader zijn conform de vereisten uit voormeld MB. De beschrijving: MB schrijft verschillende soorten bronnen voor en kritische toetsing.

In casu wordt de Woning Helsen, zoals aangegeven op de fiche die in openbaar onderzoek ligt, slechts een zeer beperkte, nietszeggende en zeer algemene beschrijving gegeven van de beweerde erfgoedwaarden. Bezwaarindiener citeert de beschrijving van het relict in de erfgoedobjectendatabank.

Uit de inventaris blijkt nergens dat er een afdoende en grondig onderzoek werd gedaan om de erfgoedwaarde te kunnen beoordelen. Er wordt slechts naar een bron verwezen, die overigens al meer dan 20 jaar oud is, namelijk boekdeel 16N3 uit de reeks Bouwen door de Eeuwen heen. Er zijn geen andere bronnen vermeld, waardoor een kritische toetsing van de erfgoedwaarden niet mogelijk is.

Het afwegingskader: Dit dient te gebeuren op basis van de erfgoedwaarden en selectiecriteria. Er wordt louter verwezen naar de vermeende historische waarde en architecturale waarde, zonder nadere specificering. Er wordt niet verduidelijkt waarom het historische waarde zou hebben. De architecturale waarde wordt evenmin afdoende toegelicht. De typologie en het materiaalgebruik worden enkel in algemene termen beschreven zonder concreet te verwijzen naar welke erfgoedwaarde dit zou hebben. Uit de inventaris kan op geen enkele wijze worden afgeleid waarom er erfgoedwaarde aan dit pand zou kunnen worden toegekend. Er is daarenboven geen enkele verwijzing naar één van de vijf selectiecriteria aanwezig. De toetsing aan deze selectiecriteria is dus op geen enkele manier gemotiveerd.

Het voorliggende voorstel tot opname is een een-op-eenovername van de vaststelling van 2009 (en van 2014). Daarin werd geen rekening gehouden met de inventarismethodologie, die later werd vastgesteld. Deze werd dus opgemaakt in strijd met de methodologie.

Dit is in strijd met algemene beginselen van behoorlijk bestuur. De loutere verwijzing naar de historische en architecturale erfgoedwaarde zonder nadere beschrijving en het gebrek

aan selectiecriteria zijn een schending van het zorgvuldigheidsbeginsel en het motiveringsbeginsel.

(b) onvoldoende bewaard, gebrek aan actuele beoordeling: Het Onroerenderfgoedbesluit stelt dat het pand voldoende goed bewaard moet zijn. Een actuele beoordeling dringt zich op. Het pand werd niet bezocht. De laatste adrescontrole dateert van 2007, wat niet meer representatief is. Het interieur werd niet bezocht. Ook het exterieur is niet ter plaatse bekeken. Er is geen verzoek tot bezoek gericht aan de eigenaar. Er is geen nadere controle geweest van de huidige situatie. Dit is in strijd met de actieve onderzoeksplicht van ambtenaren. Er wordt hierbij door bezwaarindiener verwezen naar de beslissing van de Milieuhandhavingsschool van 15 december 2010.

(2) In concreto toetsing van de onroerende goederen aan het vastgesteld afwegingskader duidt dat de onroerende goederen niet over actuele erfgoedwaarde beschikken. Bezwaarindiener stelt dat het pand geen authentieke waarde meer heeft en niet beeldbepalend of uniek is in de buurt. Bovendien wordt opgemerkt dat het pand in slechte staat verkeert.

Behandeling van het bezwaar:

Opmerkingen en bezwaren over feitelijkheden

1. Artikel 4.1.3, derde lid, 3° van het Onroerenderfgoeddecreet bepaalt dat tijdens het openbaar onderzoek opmerkingen en bezwaren over feitelijkheden kunnen worden ingediend en afgegeven bij het agentschap.

In het onderdeel 'beschrijving' op de pagina van het openbaar onderzoek over de vaststelling van de inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen wordt dit benadrukt en verduidelijkt in die zin dat de bezwaren enkel kunnen handelen over de gegevens van het voorliggend vaststellingsdossier, namelijk over de afbakening op het plan, de benaming en de beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken. Ook kan worden gemeld dat het pand niet meer voldoende erfgoedwaarde bevat door een sloop of een verbouwing.

2. Bezwaarindiener geeft aan dat uit de polygoon (afbakening op het plan) de intentie tot opname niet beperkt bleef tot de woning maar ook uitgebreid werd tot het gehele perceel. Bezwaarindiener geeft aan dat dit tegenstrijdig is met de fiche, waarin enkel de betrokken woning vooraan het perceel wordt beschreven. De daar gelegen gebouwen hebben geen erfgoedwaarde en moeten uit het plan verwijderd worden.

In het vaststellingsdossier dat voorligt in openbaar onderzoek wordt aangeduid wat vastgesteld is in zowel de beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken, de beknopte karakterisering ('erfgoedtype', 'datering', 'stijl of cultuur') als de afbakening op het plan (polygoon). Gelet op het feit dat de bijgebouwen noch vermeld worden in de beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken, noch aangeduid worden in de beknopte karakterisering van het onroerend goed worden deze geacht geen erfgoedwaarde te bezitten en als dusdanig niet mee vastgesteld te zijn.

3. De bezwaarindiener voert voor het overige aan dat de voorgestelde opname van het onroerend goed in de inventaris van bouwkundig erfgoed niet in overeenstemming is met de geldende regelgeving. De inventarisatie zou niet gebeurd zijn conform de verplichtingen uit het Onroerenderfgoeddecreet, het Onroerenderfgoedbesluit en het ministerieel besluit van 17 juli 2015 tot vaststelling van de inventarismethodologie voor de inventaris van bouwkundig erfgoed. De bezwaarindiener formuleert voor het overige verder geen opmerkingen of bezwaren over feitelijkheden van het dossier. Het

bezwaar is voor het overige niet conform artikel 4.1.3. Onroerenderfgoeddecreet en dus enkel daarom al niet ontvankelijk.

4. Louter volledigheidshalve wordt hieronder beknopt ingegaan op de opgeworpen argumenten.

Volledigheidshalve :

5. De inventarismethodologie zoals deze blijkt uit de bijlage bij het ministerieel besluit van 17 juli 2015 werd volledig gevolgd. Deze bijlage vermeldt dat de Inventarisatiemethodologie voor de inventaris van bouwkundig erfgoed naast een inleiding volgende onderdelen bevat : (i) een korte beschrijving van de inventaris; (ii) de wijze van beschrijving van de erfgoedwaarden; (iii) het afwegingskader dat gehanteerd wordt om het onroerend erfgoed te waarderen: (a.) de erfgoedwaarden; (b.) de selectiecriteria

De bezwaarindiener betwist niet dat de methodologie een korte beschrijving van de inventaris bevat. Zij betwist wel dat aan de punten 2 en 3 zou zijn voldaan.

De wijze van beschrijving van de erfgoedwaarden

6. De bezwaarindiener stelt dat geen afdoende en grondig onderzoek is gebeurd om met voldoende kennis van zaken de erfgoedwaarde van het goed te kunnen beoordelen. De bezwaarindiener meent dat slechts één geraadpleegde bron wordt opgenomen in de inventaris.
7. De inventarismethodologie zoals opgenomen in de bijlage bij het ministerieel besluit van 17 juli 2015 vermeldt welke bronnen bij het onderzoek worden geraadpleegd, als die beschikbaar en relevant zijn.

Het dossier over het pand van de bezwaarindiener, zoals het ter inzage werd gebracht via volgende link <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/47482>, verwijst naar het onroerend goed zelf als bron en naar de inventarissen en databanken van het agentschap. Eveneens wordt verwezen naar de wetenschappelijke reeks Bouwen door de Eeuwen Heen in Vlaanderen. Het onderzoek voor opname in de inventaris werd bijkomend gestoffeerd door informatie eerstehands verkregen door architect P. Bellemans zelf. Er werden bijgevolg voldoende relevante bronnen bij het onderzoek betrokken.

8. De bezwaarindiener vermeldt geen andere bronnen, die beschikbaar en relevant zouden zijn voor het bouwkundig relict. Hij betwist niet de feitelijkheden die uit deze bronnen blijken.

Het afwegingskader

9. Om een afweging te maken of een onroerend goed kan worden opgenomen in de inventaris, stelt de inventarismethodologie dat rekening wordt gehouden met de erfgoedwaarden en de selectiecriteria. Zij worden niet afzonderlijk beschouwd, maar het is de totale beoordeling die het uitgangspunt vormt voor de evaluatie.
10. Als erfgoedwaarden wordt voor het pand van de bezwaarindiener de historische en de architecturale waarde aangeduid en toegelicht in de beschrijving. De bezwaarindiener betwist niet dat het pand deze erfgoedwaarden bezit en betwist ook niet de concrete omschrijving van deze waarden. Zij voert geen feitelijkheden aan die betrekking hebben op deze erfgoedwaarden. Zij stelt enkel dat er geen actuele toetsing zou zijn

gebeurd, maar voert geen feitelijkheden aan dit aantonen dat de actuele toestand een impact zou hebben op deze erfgoedwaarden. Er kan naar het volgende onderdeel worden verwezen.

11. In de inventaris zou, volgens de bezwaarindiener, voor het betreffende pand geen verwijzing terug te vinden zijn naar de selectiecriteria. Dit is niet correct. Het is niet omdat de bewoordingen niet uitdrukkelijk verwijzen naar een selectie criterium dat niet in de beschrijving van het pand is terug te vinden dat het onroerend goed aan één (of meerdere) van deze selectiecriteria voldoet.

Er wordt onder meer verwezen naar het bouwjaar 1987 en architect Paul Bellemans, van wie een aantal realisaties in de provincie Antwerpen opgenomen staan in de inventaris van het bouwkundig erfgoed. Verder wordt er ingegaan op de typologische en vormelijke eigenschappen en materiële uitwerking van de woning. Uit de beschrijving van het erfgoedobject vallen zowel de criteria herkenbaarheid als representativiteit af te leiden. De woning is immers een herkenbaar en representatief voorbeeld van een postmoderne villa, zowel binnen haar geografische context als binnen het oeuvre van architect Paul Bellemans.

12. De bewaarindiener meent vervolgens dat door het louter overnemen van de bestaande vaststellingslijst geen rekening wordt gehouden met de Inventarismethodologie. Het onroerend goed was inderdaad reeds opgenomen in de inventaris van het bouwkundig erfgoed van 2009 en nadien vastgesteld in 2014.

Het loutere feit dat het pand ook reeds vroeger, op dezelfde wijze, was opgenomen in de inventaris, toont weliswaar niet aan dat de methodologie niet werd gevolgd. Uit de beschrijving en het afwegingskader zoals in de ter inzage gelegde dossier opgenomen, blijkt dat de inventarismethodologie wel in rekening werd gebracht. Reeds bij de eerdere vaststellingen werd trouwens vertrokken van eenzelfde wijze van methodologie. Deze werd later net verankerd in het ministerieel besluit van 17 juli 2015.

13. De bezwaarindiener roept tot slot bij dit onderdeel de schending in van de algemene beginselen van behoorlijk bestuur, met name het zorgvuldigheidsbeginsel en het motiveringsbeginsel, omdat niet zou zijn nagegaan aan welke selectiecriteria het goed voldoet om te worden opgenomen. Hoger bleek dat deze criteria wel zijn af te leiden uit de beschrijving van het pand. Er kan dan ook niet ernstig worden gesteld dat de eigenaar in het ongewisse zou blijven omtrent de motieven voor de opname van het pand op de inventaris.

Onvoldoende bewaard

14. De bezwaarindiener werpt op dat conform artikel 4.1.1. Onroerenderfgoedbesluit moet worden onderzocht of het onroerend goed dat men wenst te inventariseren, wel voldoende goed bewaard is.

Omdat het pand niet zou zijn bezocht, zou niet kunnen worden nagegaan of het goed voldoende goed bewaard is. Er zou geen deugdelijke inventarisering en controle van de juridische en feitelijke aspecten van het dossier voorliggen. Het loutere feit dat het reeds was opgenomen in de inventaris zou niet volstaan als bewijs van het feit dat het pand nog over de noodzakelijke en actuele erfgoedwaarde beschikt.

De laatste adrescontrole zou dateren van 2007 en er zou niet blijken of het interieur van het pand ook werd onderzocht.

15. Artikel 4.1.1. Onroerenderfgoedbesluit stelt dat een onroerend goed kan worden opgenomen in de inventaris van het bouwkundig erfgoed als het één of meer erfgoedwaarden bezit en voldoende goed bewaard is.

In casu werden als erfgoedwaarden de historische en de architecturale waarde aangeduid. De concrete omschrijving hiervan heeft enkel betrekking op de buitenzijde van het gebouw. Het feit dat de ambtenaren geen toegang hebben gevraagd en niet zou blijken of het interieur zou zijn onderzocht, is niet relevant voor de vaststelling van deze erfgoedwaarden.

Om een pand in de inventaris op te nemen volstaat het dat het één van de dertien decretaal bepaalde erfgoedwaarden bezit. In casu liggen die voor, zodat dit volstaat voor een opname in de inventaris. De beschrijving van deze erfgoedwaarden wordt door de bezwaarindiener niet aan de hand van feitelijkheden betwist.

16. De bezwaarindiener lijkt van mening dat ook het interieur diende te worden onderzocht omdat daaruit bijkomende erfgoedwaarden zouden blijken om tot inventarisatie over te gaan. Zij meent dus dat ook het interieur diende te worden opgenomen. Dit brengt niet mee dat de erfgoedwaarden die gekoppeld zijn aan het exterieur niet aanwezig zouden zijn.

17. Een onroerend goed heeft historische waarde als het getuigt van een (maatschappelijke) ontwikkeling, gebeurtenis, figuur, instelling of landgebruik uit het verleden van de mens.

Een onroerend goed heeft architecturale waarde als het getuigt van een fase of aspect van de (landschaps)architectuur of de bouwkunst in het verleden. Het kan gaan om een typologie, stijl oeuvre of materiaalgebruik.

Dergelijke waarden kunnen niet “geactualiseerd” worden zoals de bezwaarindiener lijkt te suggereren. Ook wanneer het pand in mindere goede staat zou zijn, sinds de eerste vaststellingen daaromtrent, zal het pand deze erfgoedwaarden blijven bezitten.

De bezwaarindiener voert niet aan dat het pand werd gesloopt of dermate werd verbouwd dat de vermelde erfgoedwaarden zouden zijn verdwenen.

18. Artikel 4.1.1. Onroerenderfgoedbesluit legt op dat het pand voldoende goed bewaard moet zijn om op een inventaris te kunnen worden opgenomen. De bezwaarindiener beweert niet dat dit niet zo zou zijn, enkel stelt hij dat het diende te worden geverifieerd.

In het kader van het openbaar onderzoek is het aan de bezwaarindiener om opmerkingen en bezwaren over feitelijkheden te geven. De bezwaarindiener merkt in casu niet op dat er geen voldoende goed bewaard pand zou voorliggen. Het mag duidelijk zijn dat, indien hij zou menen dat er geen voldoende goed bewaard pand zou voorliggen, hiervan het nodige feitelijke materiaal zou moeten voorleggen. Ook op de burger rust een zorgvuldigheidsplicht.

Op basis van desktoponderzoek bleek dat het goed in mei 2016 (Mobile Mapping toepassing Informatie Vlaanderen) nog in een voldoende goed bewaarde toestand geregistreerd werd. Het zou niet realistisch zijn aan te nemen dat het pand op enkele jaren tijd niet meer voldoende goed bewaard zou zijn om in de inventaris te kunnen worden opgenomen.

De bezwaarindiener stelt volledig ten onrechte dat het pand zonder enige verificatie over het voldoende bewaard karakter, werd opgenomen in de inventaris.

19. Er ligt ook geenszins een schending van het zorgvuldigheidsbeginsel voor. Alle juridische en feitelijke aspecten werden onderzocht en gecontroleerd. De bezwaarindiener betwist geen van deze aspecten in concreto.
20. De vergelijking met de beslissing van het Milieuhandhavingcollege is niet relevant. Dit betreft een volledige andere feitelijke context.

In concreto

21. Bezwaarindiener merkt op dat het pand geen authentieke waarde meer heeft en niet beeldbepalend of uniek is in de buurt. Bezwaarindiener geeft eveneens aan dat het goed in een slechte staat verkeert, waardoor een opname niet opportuun en onterecht is.

Vooreerst dient opgemerkt te worden dat noch de authentieke waarde van een onroerend goed, noch het beeldbepalend of uniek karakter officiële selectiecriteria voor opname in de inventaris uitmaken. Zoals reeds aangegeven bleek op basis van desktoponderzoek dat het goed in voldoende goede toestand bewaard bleef en dat de erfgoedkenmerken en -elementen zoals aangegeven in de beschrijving van het erfgoedobject nog aanwezig zijn. Bezwaarindiener stelt bijgevolg volledig ten onrechte dat het goed onvoldoende bewaard bleef voor opname in de inventaris. uit voormeld onderzoek bleek eveneens dat het goed nog steeds aan de selectiecriteria herkenbaarheid en representativiteit voldoet die aan de basis lagen voor de opname in de inventaris.

Conclusie:

Het bezwaar heeft geen invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Woning Helsen" (erfgoedid 47482/aanduidingsid 109103), Moereind 31 in Lille, wordt ongewijzigd opgenomen in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen.

B_000129 en B_000234: Twee identieke bezwaren bij de vaststelling van één relict: Herenhuis in neoclassicistische stijl (erfgoedid 5620/aanduidingsid 102781), Oever 13, Antwerpen.

Bezwaarindiener stelt dat (1) de voorgestelde opname van het onroerend goed in de inventaris van het bouwkundig erfgoed niet in overeenstemming is met de geldende regelgeving. Eveneens stelt bezwaarindiener dat uit de in concreto toetsing van het onroerend goed aan het vastgestelde afwegingskader blijkt dat (2) het onroerend goed niet over de vereiste actuele erfgoedwaarden beschikt om te worden opgenomen in de inventaris van het bouwkundig erfgoed.

Het pand is sinds 2009 opgenomen in de vastgestelde inventaris. Het pand wordt opnieuw voorgesteld voor opname in de vastgestelde inventaris, dit maal met openbaar onderzoek.

Evenwel blijkt uit de polygoon (afbakening van het plan) dat de intentie tot opname niet beperkt is tot de woning maar ook uitgebreid is tot het gehele perceel. Dit is tegenstrijdig met de fiche, waarin enkel de betrokken woning vooraan het perceel wordt beschreven. Bovendien is de huisnummering op het plan van het openbaar onderzoek onjuist: het perceel wordt daar foutief aangeduid als Oever 12-13.

De voorgestelde opname van het onroerend goed in de inventaris van het bouwkundig erfgoed is niet in overeenstemming met de geldende regelgeving:

De inventarisatie is niet gebeurd conform de verplichtingen uit het Onroerenderfgoeddecreet, Onroerenderfgoedbesluit en het MB van 17 juli 2015 tot vaststelling van de inventarismethodologie voor de inventaris van het bouwkundig erfgoed.

a) Beschrijving en afweging erfgoedwaarden: Om opgenomen te worden in de vastgestelde inventaris moet het goed een of meerdere erfgoedwaarden bezitten. Om dit na te gaan moet men gebruik maken van de vastgestelde inventarismethodologie. Noch de beschrijving noch het afwegingskader zijn conform de vereisten uit voormeld MB. De beschrijving: MB schrijft verschillende soorten bronnen voor en kritische toetsing.

In casu wordt het herenhuis, zoals aangegeven op de fiche die in openbaar onderzoek ligt, slechts een zeer beperkte, nietszeggende en zeer algemene beschrijving gegeven van de beweerde erfgoedwaarden. Bezwaarindieners citeert de beschrijving van het relict in de erfgoedobjectendatabank.

Uit de inventaris blijkt nergens dat er een afdoende en grondig onderzoek werd gedaan om de erfgoedwaarde te kunnen beoordelen. Er wordt slechts naar een bron verwezen, die overigens al meer dan 20 jaar oud is, namelijk boekdeel 16N3 uit de reeks Bouwen door de Eeuwen heen. Er zijn geen andere bronnen vermeld, waardoor een kritische toetsing van de erfgoedwaarden niet mogelijk is.

Het afwegingskader: Dit dient te gebeuren op basis van de erfgoedwaarden en selectiecriteria. Er wordt louter verwezen naar de vermeende historische waarde en architecturale waarde, zonder nadere specificering. Er wordt niet verduidelijkt waarom het historische waarde zou hebben. De architecturale waarde wordt evenmin afdoende toegelicht. De typologie en het materiaalgebruik worden enkel in algemene termen beschreven zonder concreet te verwijzen naar welke erfgoedwaarde dit zou hebben. Uit de inventaris kan op geen enkele wijze worden afgeleid waarom er erfgoedwaarde aan dit pand zou kunnen worden toegekend. Er is daarenboven geen enkele verwijzing naar één van de vijf selectiecriteria aanwezig. De toetsing aan deze selectiecriteria is dus op geen enkele manier gemotiveerd.

Het voorliggende voorstel tot opname is een één op éénovername van de vaststelling van 2009 (en van 2014). Daarin werd geen rekening gehouden met de inventarismethodologie, die later werd vastgesteld. Deze werd dus opgemaakt in strijd met de methodologie.

Dit is in strijd met algemene beginselen van behoorlijk bestuur. De loutere verwijzing naar de historische en architecturale erfgoedwaarde zonder nadere beschrijving en het gebrek aan selectiecriteria zijn een schending van het zorgvuldigheidsbeginsel en het motiveringsbeginsel.

Behandeling van het bezwaar:

Opmerkingen en bezwaren over feitelijkheden

1. Artikel 4.1.3, derde lid, 3° van het Onroerenderfgoeddecreet bepaalt dat tijdens het openbaar onderzoek opmerkingen en bezwaren over feitelijkheden kunnen worden ingediend en afgegeven bij het agentschap.

In het onderdeel 'beschrijving' op de pagina van het openbaar onderzoek over de vaststelling van de inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen wordt dit benadrukt en verduidelijkt in die zin dat de bezwaren enkel kunnen handelen

over de gegevens van het voorliggend vaststellingsdossier, namelijk over de afbakening op het plan, de benaming en de beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken. Ook kan worden gemeld dat het pand niet meer voldoende erfgoedwaarde bevat door een sloop of een verbouwing.

2. De bezwaarindiener geeft aan dat uit de afbakening op het plan (de polygoon) blijkt dat de intentie tot opname in de inventaris zich niet beperkt tot het gebouw vooraan het perceel maar dat de intentie tot opname ook uitgebreid wordt tot het hele perceel. Bezwaarindiener geeft aan dat dit volledig tegenstrijdig is met de fiche die in openbaar onderzoek ligt en waarin enkel de betrokken woning beschreven wordt. Bezwaarindiener geeft aan dat de niet beschreven gebouwen die zich op het perceel bevinden geen erfgoedwaarde bezitten en bijgevolg niet beschermenswaardig zijn.

In het vaststellingsdossier dat voorligt in openbaar onderzoek wordt aangeduid wat vastgesteld is in zowel de beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken, de beknopte karakterisering ('erfgoedtype', 'datering', 'stijl of cultuur') als de afbakening op het plan (polygoon). Enkel onroerende goederen die zowel in de beschrijving, de beknopte karakterisering als op het plan aangeduid worden, worden verondersteld erfgoedwaarde te bezitten en onderdeel uit te maken van het vast te stellen erfgoedrelict. Gelet op het feit dat de door bezwaarindiener aangehaalde bijgebouwen noch vermeld worden in de beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken, noch aangeduid worden in de beknopte karakterisering van het onroerend goed, worden deze geacht geen erfgoedwaarde te bezitten en als dusdanig niet mee vastgesteld te zijn.

3. De bezwaarindiener voert bijkomend aan dat de voorgestelde opname van het onroerend goed in de inventaris van bouwkundig erfgoed niet in overeenstemming is met de geldende regelgeving. De inventarisatie zou niet gebeurd zijn conform de verplichtingen uit het Onroerenderfgoeddecreet, het Onroerenderfgoedbesluit en het ministerieel besluit van 17 juli 2015 tot vaststelling van de inventarismethodologie voor de inventaris van bouwkundig erfgoed. De bezwaarindiener formuleert bijkomend geen opmerkingen of bezwaren over feitelijkheden van het dossier. Het bezwaar is voor het overige niet conform artikel 4.1.3. Onroerenderfgoeddecreet en dus enkel daarom al niet ontvankelijk.
3. Louter volledigheidshalve wordt hieronder beknopt ingegaan op de opgeworpen argumenten.

Volledigheidshalve :

4. De inventarismethodologie zoals deze blijkt uit de bijlage bij het ministerieel besluit van 17 juli 2015 werd volledig gevolgd. Deze bijlage vermeldt dat de Inventarisatiemethodologie voor de inventaris van bouwkundig erfgoed naast een inleiding volgende onderdelen bevat : (i) een korte beschrijving van de inventaris; (ii) de wijze van beschrijving van de erfgoedwaarden; (iii) het afwegingskader dat gehanteerd wordt om het onroerend erfgoed te waarderen: (a.) de erfgoedwaarden; (b.) de selectiecriteria

De bezwaarindiener betwist niet dat de methodologie een korte beschrijving van de inventaris bevat. Zij betwist wel dat aan de punten 2 en 3 zou zijn voldaan.

De wijze van beschrijving van de erfgoedwaarden

5. De bezwaarindiener stelt dat geen afdoende en grondig onderzoek is gebeurd om met voldoende kennis van zaken de erfgoedwaarde van beide goederen te kunnen

beoordelen. De bezwaarindiener meent dat geen enkele geraadpleegde bron wordt opgenomen in de inventaris.

6. De inventarismethodologie zoals opgenomen in de bijlage bij het ministerieel besluit van 17 juli 2015 vermeldt welke bronnen bij het onderzoek worden geraadpleegd, als die beschikbaar en relevant zijn.

Het dossiers, zoals het ter inzage werd gebracht via volgende link <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/5620>, verwijst in tegenstelling tot wat de bezwaarindiener beweert naar meerdere bronnen. In de beschrijving van het erfgoedobject wordt enerzijds naar het onroerend goed zelf als bron verwezen en naar de inventarissen en databanken van het agentschap. Het onderzoek voor opname werd bijkomend gestoffeerd door archiefonderzoek in het Stadsarchief van Antwerpen. Er werden bijgevolg voldoende relevante bronnen bij het onderzoek betrokken.

7. De bezwaarindiener vermeldt geen andere bronnen, die beschikbaar en relevant zouden zijn voor het bouwkundig relict. Hij betwist niet de feitelijkheden die uit deze bronnen blijken.

Het afwegingskader

8. Om een afweging te maken of een onroerend goed kan worden opgenomen in de inventaris, stelt de inventarismethodologie dat rekening wordt gehouden met de erfgoedwaarden en de selectiecriteria. Zij worden niet afzonderlijk beschouwd, maar het is de totale beoordeling die het uitgangspunt vormt voor de evaluatie.
9. Als erfgoedwaarden wordt voor het pand van de bezwaarindiener wordt de historische en de architecturale waarde aangeduid en toegelicht in de beschrijving. De bezwaarindiener betwist niet dat het pand deze erfgoedwaarden bezit en betwist ook niet de concrete omschrijving van deze waarden. Zij voert geen feitelijkheden aan die betrekking hebben op deze erfgoedwaarden. Zij stelt enkel dat er geen actuele toetsing zou zijn gebeurd, maar voert geen feitelijkheden aan dit aantonen dat de actuele toestand een impact zou hebben op deze erfgoedwaarden. Er kan naar het volgende onderdeel worden verwezen.
10. In de inventaris zou, volgens de bezwaarindiener, voor het betreffende pand geen verwijzing terug te vinden zijn naar de selectiecriteria. Dit is niet correct. Het is niet omdat de bewoordingen niet uitdrukkelijk verwijzen naar een selectie criterium dat niet in de beschrijving van het pand is terug te vinden dat het onroerend goed aan één (of meerdere) van deze selectiecriteria voldoet.

Er wordt in de beschrijving van het erfgoedobject verwezen onder meer verwezen naar de bouw van het pand door aannemer Louis De Legh naar een ontwerp uit 1880 en de uitbreidingswerken door de firma Ruys & Co uit 1920 onder leiding van architect Willie Pijl. De ontstaanscontext wordt als dusdanig afdoende historisch geduid. Daarnaast wordt in de beschrijving van het relict uitgebreid ingegaan op de materialiteit en architecturale uitwerking van het herenhuis. Zowel het criterium herkenbaarheid als representativiteit zijn terug te vinden in deze omschrijving. De bezwaarindiener voert geen feitelijkheden aan die deze omschrijving betwisten.

11. De bewaarindiener meent vervolgens dat door het louter overnemen van de bestaande vaststellingslijst geen rekening wordt gehouden met de Inventarismethodologie. Het onroerend goed was inderdaad reeds opgenomen in de inventaris van het bouwkundig erfgoed van 2009 en nadien vastgesteld in 2014.

Het loutere feit dat het pand ook reeds vroeger, op dezelfde wijze, was opgenomen in de inventaris, toont weliswaar niet aan dat de methodologie niet werd gevolgd. Uit de beschrijving en het afwegingskader zoals in de ter inzage gelegde dossier opgenomen, blijkt dat de inventarismethodologie wel in rekening werd gebracht. Reeds bij de eerdere vaststellingen werd trouwens vertrokken van eenzelfde wijze van methodologie. Deze werd later net verankerd in het ministerieel besluit van 17 juli 2015.

12. De bezwaarindiener roept tot slot bij dit onderdeel de schending in van de algemene beginselen van behoorlijk bestuur, met name het zorgvuldigheidsbeginsel en het motiveringsbeginsel, omdat niet zou zijn nagegaan aan welke selectiecriteria het goed voldoet om te worden opgenomen. Hoger bleek dat deze criteria wel zijn af te leiden uit de beschrijving van het pand. Er kan dan ook niet ernstig worden gesteld dat de eigenaar in het ongewisse zou blijven omtrent de motieven voor de opname van het pand op de inventaris.

Conclusie:

Het bezwaar heeft geen invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Herenhuis in neoclassicistische stijl" (erfgoedid 5620/aanduidingsid 102781), Oever 13 in Antwerpen, wordt ongewijzigd opgenomen in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen.

B_000130 en B_000235: Twee identieke bezwaren bij de vaststelling van één bouwkundig geheel: Duitse bunkerlinie Nordabschnitt (erfgoedid 306184/aanduidingsid 97729), Stabroek, Kapellen, Brasschaat, Schoten, Hoevenen.

Bezwaarindiener dient bezwaar in tegen de opname van een bunker binnen dit bouwkundig geheel, namelijk de bunker gelegen in Schoten, Afd. 1 Sectie A perceel 49F2, Laarsebeekdreef znr.

Bezwaarindiener stelt dat (1) de voorgestelde opname van het onroerend goed in de inventaris van het bouwkundig erfgoed niet in overeenstemming is met de geldende regelgeving. Eveneens stelt bezwaarindiener dat uit de in concreto toetsing van het onroerend goed aan het vastgestelde afwegingskader blijkt dat (2) het onroerend goed niet over de vereiste actuele erfgoedwaarden beschikt om te worden opgenomen in de inventaris van het bouwkundig erfgoed.

De bunker wordt nu voor het eerst voorgelegd voor opname in de vastgestelde inventaris, met openbaar onderzoek.

(1) De voorgestelde opname van het onroerend goed in de inventaris van het bouwkundig erfgoed is niet in overeenstemming met de geldende regelgeving:

De inventarisatie is niet gebeurd conform de verplichtingen uit het Onroerenderfgoeddecreet, Onroerenderfgoedbesluit en het MB van 17 juli 2015 tot vaststelling van de inventarismethodologie voor de inventaris van het bouwkundig erfgoed. De (a) afweging van de erfgoedwaarde noch (b) de controle dat deze erfgoedwaarden voldoende goed bewaard zijn, zijn afdoende gebeurd.

a) Beschrijving en afweging erfgoedwaarden

Om opgenomen te worden in de vastgestelde inventaris moet het goed een of meerdere erfgoedwaarden bezitten. Om dit na te gaan moet men gebruik maken van de vastgestelde inventarismethodologie. Noch de beschrijving noch het afwegingskader zijn conform de

vereisten uit voormeld MB. De beschrijving: MB schrijft verschillende soorten bronnen voor en kritische toetsing.

In casu wordt het bouwkundig geheel Duitse bunkerlinie Nordabschnitt, zoals aangegeven op de fiche die in openbaar onderzoek ligt, slechts een zeer beperkte, nietszeggende en zeer algemene beschrijving gegeven van de beweerdte erfgoedwaarden. Bezwaarindiener citeert de beschrijving van het relict in de erfgoedobjectendatabank, een beschrijving die 5,5 pagina's van het bezwaarschrift inneemt.

Uit de inventaris blijkt nergens dat er een afdoende en grondig onderzoek werd gedaan om de erfgoedwaarde te kunnen beoordelen. Er wordt in de beschrijving naar geen enkele bron verwezen zodat kritische toetsing onmogelijk is.

Het afwegingskader: Dit dient te gebeuren op basis van de erfgoedwaarden en selectiecriteria. Er wordt louter verwezen naar de vermeende historische waarde en architecturale waarde. In de fiche wordt hierover meer uitleg verschaft. Echter wordt er in de fiche geen toetsing gedaan van de erfgoedwaarden van de bunker langs de Laarsebeekdreef in Schoten. Er wordt in de beschrijving geen melding gemaakt van deze bunker. Er wordt enkel een historiek gegeven van het ontstaan van de bunker en een algemene beschrijving van de linie en de soorten bunkers. ER wordt nergens opgenomen uit hoeveel bunkers de linie bestaat. Noch wordt er vermeld welk type bunker de bunker in Schoten langs de Laarsebeekdreef is.

Er is daarenboven geen enkele verwijzing naar één van de vijf selectiecriteria aanwezig. De toetsing aan deze selectiecriteria is dus op geen enkele manier gemotiveerd.

Dit is in strijd met algemene beginselen van behoorlijk bestuur. De loutere verwijzing naar de historische en architecturale erfgoedwaarde zonder nadere beschrijving en het gebrek aan selectiecriteria zijn een schending van het zorgvuldigheidsbeginsel en het motiveringsbeginsel.

(b) onvoldoende bewaard, gebrek aan actuele beoordeling: Het Onroerenderfgoedbesluit stelt dat het pand voldoende goed bewaard moet zijn. Een actuele beoordeling dringt zich op. Het perceel waarop de bunker ligt werd niet bezocht; de eigenaar kreeg geen verzoek tot plaatsbezoek. Er wordt in de fiche geen melding gedaan van een adrescontrole. Er is geen nadere controle geweest van de huidige situatie. Dit is in strijd met de actieve onderzoeksplicht van ambtenaren. Er wordt hierbij door bezwaarindiener verwezen naar de beslissing van de Milieuhandhavingscollege van 15 december 2010.

(2) De in concreto toetsing van het onroerend goed aan het afwegingskader duidt dat de bunker geen actuele erfgoedwaarden heeft. De bunker heeft geen authentieke waarde. Een medewerker van het agentschap Onroerend Erfgoed verklaarde telefonisch dat er honderden van dergelijke bunkers zijn in Vlaanderen en dat deze niet een per een zijn bezocht. Getuige hiervan de algemene beschrijving van de Bunkerlinie. Bovendien integreert de bunker niet in de onmiddellijke omgeving, die bestaat uit woningen.

Behandeling van het bezwaar:

Opmerkingen en bezwaren over feitelijkheden

1. Artikel 4.1.3, derde lid, 3° van het Onroerenderfgoeddecreet bepaalt dat tijdens het openbaar onderzoek opmerkingen en bezwaren over feitelijkheden kunnen worden ingediend en afgegeven bij het agentschap.

In het onderdeel 'beschrijving' op de pagina van het openbaar onderzoek over de vaststelling van de inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen wordt dit benadrukt en verduidelijkt in die zin dat de bezwaren enkel kunnen handelen over de gegevens van het voorliggend vaststellingsdossier, namelijk over de afbakening op het plan, de benaming en de beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken. Ook kan worden gemeld dat het pand niet meer voldoende erfgoedwaarde bevat door een sloop of een verbouwing.

2. De bezwaarindiener verzet zich tegen de opname van een bunker, gelegen langsheen de Laarsebeekdreef zonder nummer in Schoten, kadastraal gekend als, Afdeling 1, Sectie A, perceelnummer 49F2, in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed als onderdeel van het bouwkundig geheel Duitse bunkerlinie Nordabschnitt (erfgoedid 306184/aanduidingsid 97729).
3. De bezwaarindiener voert algemeen aan dat de voorgestelde opname van het onroerend goed in de inventaris van bouwkundig erfgoed niet in overeenstemming is met de geldende regelgeving. De inventarisatie zou niet gebeurd zijn conform de verplichtingen uit het Onroerenderfgoeddecreet, het Onroerenderfgoedbesluit en het ministerieel besluit van 17 juli 2015 tot vaststelling van de inventarismethodologie voor de inventaris van bouwkundig erfgoed. De bezwaarindiener formuleert geen opmerkingen of bezwaren over feitelijkheden van het dossier. Het bezwaar is dienvolgens niet conform artikel 4.1.3. Onroerenderfgoeddecreet en dus enkel daarom al niet ontvankelijk.
4. Louter volledigheidshalve wordt hieronder beknopt ingegaan op de opgeworpen argumenten.

Volledigheidshalve :

5. De inventarismethodologie zoals deze blijkt uit de bijlage bij het ministerieel besluit van 17 juli 2015 werd volledig gevolgd. Deze bijlage vermeldt dat de Inventarisiemethodologie voor de inventaris van bouwkundig erfgoed naast een inleiding volgende onderdelen bevat : (i) een korte beschrijving van de inventaris; (ii) de wijze van beschrijving van de erfgoedwaarden; (iii) het afwegingskader dat gehanteerd wordt om het onroerend erfgoed te waarderen: (a.) de erfgoedwaarden; (b.) de selectiecriteria

De bezwaarindiener betwist niet dat de methodologie een korte beschrijving van de inventaris bevat. Zij betwist wel dat aan de punten 2 en 3 zou zijn voldaan.

De wijze van beschrijving van de erfgoedwaarden

6. De bezwaarindiener stelt dat uit de inventaris nergens blijkt dat afdoende en grondig onderzoek gebeurd is om met voldoende kennis van zaken de erfgoedwaarde van de betrokken bunker te kunnen beoordelen. De bezwaarindiener meent dat geen enkele geraadpleegde bron wordt opgenomen in de inventaris.
7. De inventarismethodologie zoals opgenomen in de bijlage bij het ministerieel besluit van 17 juli 2015 vermeldt welke bronnen bij het onderzoek worden geraadpleegd, als die beschikbaar en relevant zijn.

Het dossier over het bouwkundig geheel, zoals het ter inzage werd gebracht via volgende link <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/306184> verwijst in tegenstelling tot wat de bezwaarindiener beweert naar meerdere bronnen. Het onderzoek voor opname in de inventaris steunt enerzijds op cartografisch onderzoek in het Koninklijk Legermuseum in Brussel, evenals een uitgebreid literatuuronderzoek waarbij alle

relevante wetenschappelijke publicaties over de Antwerpse linie en bunkerstellingen geconsulteerd werd. Er werden bijgevolg voldoende relevante bronnen bij het onderzoek betrokken.

8. De bezwaarindiener vermeldt geen andere bronnen, die beschikbaar en relevant zouden zijn voor het bouwkundig relict. Hij betwist niet de feitelijkheden die uit deze bronnen blijken.

Het afwegingskader

9. Om een afweging te maken of een onroerend goed kan worden opgenomen in de inventaris, stelt de inventarismethodologie dat rekening wordt gehouden met de erfgoedwaarden en de selectiecriteria. Zij worden niet afzonderlijk beschouwd, maar het is de totale beoordeling die het uitgangspunt vormt voor de evaluatie.
10. Als erfgoedwaarden wordt voor voorliggende bunker de historische en de architecturale waarde aangeduid en toegelicht in de beschrijving. De bezwaarindiener meent dat de toetsing geen betrekking heeft op de bunker op het perceel langsheen de Laarsebeekdreef. Bezwaarindiener geeft aan dat nergens wordt opgenomen uit hoeveel bunkers het bouwkundig geheel "Duitse bunkerlinie Nordabschnitt" zou bestaan, noch welke soort bunker gelegen is op het perceel van bezwaarindienende partij.

Bezwaarindiener kan het deeldossier van de desbetreffende bunker, gelegen langsheen de Laarsebeekdreef, consulteren via <https://inventaris.onroenderfgoed.be/erfgoedobjecten/306309>. In deze inventarisfiche wordt uitgebreid ingegaan op het desbetreffend bunkertype en de erfgoedwaarden van voorliggende bunker. In de inventarisfiche van het bouwkundig geheel <https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/97729> kan bezwaarindiener het aantal vast te stellen bunkerrelicten die onderdeel uitmaken het bouwkundig geheel Duitse bunkerlinie Nordabschnitt (erfgoedid 306184/aanduidingsid 97729) consulteren.

Bezwaarindiener voert voor het overige geen feitelijkheden aan die betrekking hebben op deze erfgoedwaarden. Zij stelt enkel dat er geen actuele toetsing zou zijn gebeurd, maar voert geen feitelijkheden aan dit aantonen dat de actuele toestand een impact zou hebben op deze erfgoedwaarden. Er kan naar het volgende onderdeel worden verwezen.

11. In de inventaris zou, volgens de bezwaarindiener, voor de betreffende panden geen verwijzing terug te vinden zijn naar de selectiecriteria. Dit is niet correct. Het is niet omdat de bewoordingen niet uitdrukkelijk verwijzen naar een selectie criterium dat niet in de beschrijving van het pand is terug te vinden dat het onroerend goed aan één (of meerdere) van deze selectiecriteria voldoet.

Wat betreft de bunker, gelegen langsheen de Laarsebeekdreef, wordt in de beschrijving van erfgoedobject wordt ingegaan op de aanleg van de 'Nordabschnitt', het bunkertype van voorliggende bunker (zogenaamde type 'U' of 'Unterschlupf für 18 Mann'), evenals de constructiewijze van voorliggende bunker. Zowel het criterium herkenbaarheid als representativiteit zijn terug te vinden in deze omschrijving. De bezwaarindiener voert geen feitelijkheden aan die deze omschrijving betwisten

12. De bezwaarindiener roept tot slot bij dit onderdeel de schending in van de algemene beginselen van behoorlijk bestuur, met name het zorgvuldigheidsbeginsel en het motiveringsbeginsel, omdat niet zou zijn nagegaan aan welke selectiecriteria het goed voldoet om te worden opgenomen. Hoger bleek dat deze criteria wel zijn af te leiden

uit de beschrijving van de bunker. Er kan dan ook niet ernstig worden gesteld dat de eigenaar in het ongewisse zou blijven omtrent de motieven voor de opname van voorliggend relict op de inventaris.

Onvoldoende bewaard

13. De bezwaarindiener werpt op dat conform artikel 4.1.1. Onroerenderfgoedbesluit moet worden onderzocht of het onroerend goed dat men wenst te inventariseren, wel voldoende goed bewaard is.

Omdat voorliggende bunker niet zou zijn bezocht, zou niet kunnen worden nagegaan of het goed voldoende goed bewaard is. Er zou geen deugdelijke inventarisering en controle van de juridische en feitelijke aspecten van het dossier voorliggen.

14. Artikel 4.1.1. Onroerenderfgoedbesluit stelt dat een onroerend goed kan worden opgenomen in de inventaris van het bouwkundig erfgoed als het één of meer erfgoedwaarden bezit en voldoende goed bewaard is.

Om een pand in de inventaris op te nemen volstaat het dat het één van de dertien decretaal bepaalde erfgoedwaarden bezit. In casu liggen die voor, zodat dit volstaat voor een opname in de inventaris. De beschrijving van deze erfgoedwaarden wordt door de bezwaarindiener niet aan de hand van feitelijkeheden betwist.

15. Een onroerend goed heeft historische waarde als het getuigt van een (maatschappelijke) ontwikkeling, gebeurtenis, figuur, instelling of landgebruik uit het verleden van de mens.

Een onroerend goed heeft architecturale waarde als het getuigt van een fase of aspect van de (landschaps)architectuur of de bouwkunst in het verleden. Het kan gaan om een typologie, stijl oeuvre of materiaalgebruik.

Dergelijke waarden kunnen niet “geactualiseerd” worden zoals de bezwaarindiener lijkt te suggereren. Ook wanneer het pand in mindere goede staat zou zijn, sinds de eerste vaststellingen daaromtrent, zal het pand deze erfgoedwaarden blijven bezitten.

De bezwaarindiener voert niet aan dat één van de bunker gesloopt werd of dermate verbouwd werd dat de vermelde erfgoedwaarden zouden zijn verdwenen.

17. Artikel 4.1.1. Onroerenderfgoedbesluit legt op dat het onroerend goed voldoende goed bewaard moet zijn om op een inventaris te kunnen worden opgenomen. De bezwaarindiener beweert niet dat dit niet zo zou zijn, enkel stelt hij dat het diende te worden geverifieerd.

In het kader van het openbaar onderzoek is het aan de bezwaarindiener om opmerkingen en bezwaren over feitelijkeheden te geven. De bezwaarindiener merkt in casu niet op dat er geen voldoende goed bewaard goed zou voorliggen. Het mag duidelijk zijn dat, indien hij zou menen dat er geen voldoende goed bewaard pand zou voorliggen, hiervan het nodige feitelijke materiaal zou moeten voorleggen. Ook op de burger rust een zorgvuldigheidsplicht.

De initiële opname in de inventaris van het bouwkundig erfgoed van voorliggende bunker als onderdeel van het bouwkundig geheel Duitse bunkerlinie Nordabschnitt dateert van 2018. De foto's bij de inventarisfiche <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/306309> werden gemaakt op 18 april 2018. Hieruit blijkt een voldoende goed bewaarde bunker. De opname in de

vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed wordt als dusdanig gegrond geacht.

De bezwaarindiener stelt volledig ten onrechte dat de bunker zonder enige verificatie over het voldoende bewaard karakter, werd opgenomen in de inventaris.

18. Er ligt ook geenszins een schending van het zorgvuldigheidsbeginsel voor. Alle juridische en feitelijke aspecten werden onderzocht en gecontroleerd. De bezwaarindiener betwist geen van deze aspecten in concreto.
19. De vergelijking met de beslissing van het Milieuhandhavingscollege is niet relevant. Dit betreft een volledige andere feitelijke context.

In concreto

20. Bezwaarindiener merkt op dat de bunker geen authentieke waarde heeft en er honderden van dergelijke bunkers aanwezig zijn in Vlaanderen. Bezwaarindiener geeft aan dat de bunkers niet één per één zijn onderzocht en wijst hiertoe op de algemene omschrijving van het bouwkundig geheel 'Duitse bunkerlinie Nordabschnitt'. Bezwaarindiener merkt op dat de bunker helemaal niet integreert in de onmiddellijke omgeving die voornamelijk uit woningen bestaat.

Vooreerst dient opgemerkt te worden dat de authentieke waarde van een onroerend goed geen officieel selectie criterium uitmaakt voor opname in de inventaris. Zoals hierboven reeds aangehaald werd de opname van voorliggende bunker als onderdeel van de Duitse bunkerlinie Nordabschnitt ingegeven door het feit dat het een herkenbaar en representatief voorbeeld vormt van een Duitse bunker type 'U' of 'Unterschlupf für 18 Mann'. Op basis van het onderzoek tot opname werd eveneens vastgesteld dat voorliggende bunker voldoende goed bewaard bleef. Voorliggend relict werd dus wel degelijk onderzocht, waarbij de resultaten ontsloten werden in de inventarisfiche <https://inventaris.onroenderfgoed.be/erfgoedobjecten/306309>. Het feit dat de bunker niet integreert in de onmiddellijke omgeving heeft geen betrekking op de vastgestelde erfgoedwaarden en doet niet ter zake.

Conclusie:

Het bezwaar heeft geen invloed op het ministerieel besluit.

Bezwaar B_000131: Bezwaar bij de vaststelling van één relict: Hoeve (erfgoedid 2245/aanduidingsid 111219), Kleine Amer 36, Puurs.

Bezwaarindiener stelt verwonderd te zijn dat die oude vervallen hoeve opgenomen werd als bouwkundig erfgoed. Volgens bezwaarindiener heeft die hoeve geen enkele erfgoedwaarde. Die boerderij is al tientallen jaren verwaarloosd geweest en alles staat er vervallen bij. Bezwaarindiener nodigt de administratie uit voor een bezoek.

Behandeling van het bezwaar:

In artikel 4.1.1. van het Onroenderfgoedbesluit wordt inderdaad vermeld dat een onroerend goed kan opgenomen worden in de vastgestelde inventaris op voorwaarde dat het voldoende goed bewaard is. Bezwaarindiener haalt aan dat de hoeve verwaarloosd is

en vervallen, echter zonder verslagen van een deskundige toe te voegen aan het bezwaar of de opmerkingen te staven met beeldmateriaal. Er wordt in het bezwaar niet concreet aangetoond dat de verwaarloosde en vervallen toestand de erfgoedwaarde van de hoeve heeft vernield. Noch wordt er aangetoond dat een herstel van de woning, met behoud van de erfgoedkenmerken, niet mogelijk is. Afgaande op de beschikbare informatie zijn de gebouwen zoals beschreven in de inventaris nog bewaard, en hebben zij hun historische en architecturale waarden behouden. Het relict wordt daarom opgenomen in het vaststellingsbesluit. Echter, omdat de schuur is gesloopt, geldt het erfgoedkenmerk "hoeven met losstaande bestanddelen" niet meer, en wordt dat vervangen door het meer algemene "hoeven".

Conclusie:

Het bezwaar heeft invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Hoeve" (erfgoedid 2245/aanduidingsid 111219), Kleine Amer 36 in Puurs, wordt opgenomen met gewijzigde erfgoedkenmerken in het vaststellingsbesluit. Het erfgoedkenmerk "hoeven met losstaande bestanddelen" wordt vervangen door "hoeven".

Bezwaar B_000132 en B_000236: Twee identieke bezwaren bij de vaststelling van een relict: Dorpswoning (erfgoedid 47485/aanduidingsid 109110), Oostmalsebaan 5, Lille.

Bezwaarindieners stelt dat (1) de voorgestelde opname van het onroerend goed in de inventaris van het bouwkundig erfgoed niet in overeenstemming is met de geldende regelgeving. Eveneens stelt bezwaarindieners dat uit de in concreto toetsing van het onroerend goed aan het vastgestelde afwegingskader blijkt dat (2) het onroerend goed niet over de vereiste actuele erfgoedwaarden beschikt om te worden opgenomen in de inventaris van het bouwkundig erfgoed.

Het pand is sinds 2009 opgenomen in de vastgestelde inventaris. Het pand wordt opnieuw voorgesteld voor opname in de vastgestelde inventaris, dit maal met openbaar onderzoek.

(1) de voorgestelde opname van het onroerend goed in de inventaris van het bouwkundig erfgoed is niet in overeenstemming met de geldende regelgeving

De inventarisatie is niet gebeurd conform de verplichtingen uit het Onroerenderfgoeddecreet, Onroerenderfgoedbesluit en het MB van 17 juli 2015 tot vaststelling van de inventarismethodologie voor de inventaris van het bouwkundig erfgoed. De (a) afweging van de erfgoedwaarde noch (b) de controle dat deze erfgoedwaarden voldoende goed bewaard zijn, zijn afdoende gebeurd. Bovendien heeft het onroerend goed geen actuele erfgoedwaarden meer.

(a) Beschrijving en afweging erfgoedwaarden: Om opgenomen te worden in de vastgestelde inventaris moet het goed een of meerdere erfgoedwaarden bezitten. Om dit na te gaan moet men gebruik maken van de vastgestelde inventarismethodologie. Noch de beschrijving noch het afwegingskader zijn conform de vereisten uit voormeld MB. De beschrijving: MB schrijft verschillende soorten bronnen voor en kritische toetsing.

In casu wordt voor de dorpswoning, zoals aangegeven op de fiche die in openbaar onderzoek ligt, slechts een zeer beperkte, nietszeggende en zeer algemene beschrijving gegeven van de beweerdde erfgoedwaarden/volgende beschrijving gegeven van de beweerdde erfgoedwaarden. Bezwaarindieners citeert de beschrijving van het relict in de erfgoedobjectendatabank.

Uit de inventaris blijkt nergens dat er een afdoende en grondig onderzoek werd gedaan om de erfgoedwaarde te kunnen beoordelen.

Er wordt slechts naar een bron verwezen, die al 20 jaar oud is, namelijk boekdeel 16N3 uit de reeks Bouwen door de Eeuwen heen.

Het afwegingskader: Dit dient te gebeuren op basis van de erfgoedwaarden en selectiecriteria. Er wordt louter verwezen naar de vermeende historische waarde en architecturale waarde, zonder nadere specificering. Er wordt niet verduidelijkt waarom het historische waarde zou hebben. De architecturale waarde wordt evenmin afdoende toegelicht. De typologie en het materiaalgebruik worden enkel in algemene termen beschreven zonder concreet te verwijzen naar welke erfgoedwaarde dit zou hebben. Uit de inventaris kan op geen enkele wijze worden afgeleid waarom er erfgoedwaarde aan dit pand zou kunnen worden toegekend. Er is daarenboven geen enkele verwijzing naar één van de vijf selectiecriteria aanwezig. De toetsing aan deze selectiecriteria is dus op geen enkele manier gemotiveerd.

Het voorliggende voorstel tot opname is een een op een overname van de vaststelling van 2009 (en van 2014). Daarin werd geen rekening gehouden met de inventarismethodologie, die later werd vastgesteld. Deze werd dus opgemaakt in strijd met de methodologie. Later is er geen controle ter plaatse meer geweest.

Dit is in strijd met algemene beginselen van behoorlijk bestuur. De loutere verwijzing naar de historische en architecturale erfgoedwaarde zonder nadere beschrijving en het gebrek aan selectiecriteria zijn een schending van het zorgvuldigheidsbeginsel en het motiveringsbeginsel.

(b) onvoldoende bewaard, gebrek aan actuele beoordeling: Het Onroerenderfgoedbesluit stelt dat het pand voldoende goed bewaard moet zijn. Een actuele beoordeling dringt zich op. Het pand werd niet bezocht. De laatste adrescontrole dateert van 2007, wat niet meer representatief is. Het interieur werd niet bezocht. Er is geen verzoek tot bezoek gericht aan de eigenaar. Er is geen nadere controle geweest van de huidige situatie. Dit is in strijd met de actieve onderzoeksplicht van ambtenaren. Er wordt hierbij door bezwaarindiener verwezen naar de beslissing van de Milieuhandhavingsschool van 15 december 2010.

(2) DE IN CONCRETO TOETSING VAN HET ONROEREND GOED AAN HET VASTGESTELDE AFWEGINGSKADER DUIDT DAT HET ONROEREND GOED NIET OVER ACTUELE ERFGOEDWAARDEN BESCHIKT

Bezwaarindiener voegt foto's toe om aan te tonen dat het pand op heden geen afdoende erfgoedwaarde meer heeft. Het pand is verloederd en vervallen. De buitenmuren vertonen scheuren en de balken van de zolder zijn aangetast door houtworm. Daarnaast zijn authentieke elementen verwijderd: dak is vervangen, een aantal raam- en deuropeningen zijn gedicht.

Behandeling van het bezwaar:

Opmerkingen en bezwaren over feitelijkheden

1. Artikel 4.1.3, derde lid, 3° van het Onroerenderfgoeddecreet bepaalt dat tijdens het openbaar onderzoek opmerkingen en bezwaren over feitelijkheden kunnen worden ingediend en afgegeven bij het agentschap.

In het onderdeel 'beschrijving' op de pagina van het openbaar onderzoek over de vaststelling van de inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen wordt dit benadrukt en verduidelijkt in die zin dat de bezwaren enkel kunnen handelen over de gegevens van het voorliggend vaststellingsdossier, namelijk over de afbakening op het plan, de benaming en de beschrijving op basis van de

erfgoedkenmerken. Ook kan worden gemeld dat het pand niet meer voldoende erfgoedwaarde bevat door een sloop of een verbouwing.

2. De bezwaarindiener geeft aan dat het goed op heden geen erfgoedwaarde meer heeft, en een opname in de inventaris van het bouwkundig erfgoed zich bijgevolg niet opdringt. Bezwaarindiener merkt op dat het pand compleet verloederd en vervallen is en leidt hieruit af dat het goed niet voldoende goed bewaard is voor opname in de vastgestelde inventaris. Voor de behandeling van de bezwaren hieromtrent kan verwezen worden naar het onderdeel 'in concreto' van de behandeling.
3. De bezwaarindiener voert voor het overige aan dat de voorgestelde opname van het onroerend goed in de inventaris van bouwkundig erfgoed niet in overeenstemming is met de geldende regelgeving. De inventarisatie zou niet gebeurd zijn conform de verplichtingen uit het Onroerenderfgoeddecreet, het Onroerenderfgoedbesluit en het ministerieel besluit van 17 juli 2015 tot vaststelling van de inventarismethodologie voor de inventaris van bouwkundig erfgoed. De bezwaarindiener formuleert voor het overige geen opmerkingen of bezwaren over feitelijkheden van het dossier. Het bezwaar is voor het overige niet conform artikel 4.1.3. Onroerenderfgoeddecreet en dus enkel daarom al niet ontvankelijk.
4. Louter volledigheidshalve wordt hieronder beknopt ingegaan op de opgeworpen argumenten.

Volledigheidshalve :

5. De inventarismethodologie zoals deze blijkt uit de bijlage bij het ministerieel besluit van 17 juli 2015 werd volledig gevolgd. Deze bijlage vermeldt dat de Inventarisatiemethodologie voor de inventaris van bouwkundig erfgoed naast een inleiding volgende onderdelen bevat : (i) een korte beschrijving van de inventaris; (ii) de wijze van beschrijving van de erfgoedwaarden; (iii) het afwegingskader dat gehanteerd wordt om het onroerend erfgoed te waarderen: (a.) de erfgoedwaarden; (b.) de selectiecriteria

De bezwaarindiener betwist niet dat de methodologie een korte beschrijving van de inventaris bevat. Zij betwist wel dat aan de punten 2 en 3 zou zijn voldaan.

De wijze van beschrijving van de erfgoedwaarden

6. De bezwaarindiener stelt dat geen afdoende en grondig onderzoek is gebeurd om met voldoende kennis van zaken de erfgoedwaarde van het goed te kunnen beoordelen. De bezwaarindiener meent dat slechts één geraadpleegde bron wordt opgenomen in de inventaris.
7. De inventarismethodologie zoals opgenomen in de bijlage bij het ministerieel besluit van 17 juli 2015 vermeldt welke bronnen bij het onderzoek worden geraadpleegd, als die beschikbaar en relevant zijn.

Het dossier over het pand van de bezwaarindiener, zoals het ter inzage werd gebracht via volgende link <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/47485>, verwijst naar het onroerend goed zelf als bron en naar de inventarissen en databanken van het agentschap. Zo wordt verwezen naar de wetenschappelijke reeks Bouwen door de Eeuwen heen in Vlaanderen. Het onderzoek voor opname werd bijkomend gestoffeerd door kadasteronderzoek in het Kadasterarchief in Antwerpen. Er werden bijgevolg voldoende relevante bronnen bij het onderzoek betrokken. Bezwaarindiener besluit geheel ten onrechte dat verwezen wordt naar slechts één bron en geen andere bronnen opgenomen werden.

8. De bezwaarindiener vermeldt geen andere bronnen, die beschikbaar en relevant zouden zijn voor het bouwkundig relict. Hij betwist niet de feitelijkheden die uit deze bronnen blijken.

Het afwegingskader

9. Om een afweging te maken of een onroerend goed kan worden opgenomen in de inventaris, stelt de inventarismethodologie dat rekening wordt gehouden met de erfgoedwaarden en de selectiecriteria. Zij worden niet afzonderlijk beschouwd, maar het is de totale beoordeling die het uitgangspunt vormt voor de evaluatie.
10. Als erfgoedwaarden wordt voor het pand van de bezwaarindiener de historische en de architecturale waarde aangeduid en toegelicht in de beschrijving. De bezwaarindiener betwist niet dat het pand deze erfgoedwaarden bezit en betwist ook niet de concrete omschrijving van deze waarden. Zij voert geen feitelijkheden aan die betrekking hebben op deze erfgoedwaarden. Zij stelt enkel dat er geen actuele toetsing zou zijn gebeurd, maar voert geen feitelijkheden aan dit aantonen dat de actuele toestand een impact zou hebben op deze erfgoedwaarden. Er kan naar het volgende onderdeel worden verwezen.
11. In de inventaris zou, volgens de bezwaarindiener, voor het betreffende pand geen verwijzing terug te vinden zijn naar de selectiecriteria. Dit is niet correct. Het is niet omdat de bewoordingen niet uitdrukkelijk verwijzen naar een selectie criterium dat niet in de beschrijving van het pand is terug te vinden dat het onroerend goed aan één (of meerdere) van deze selectiecriteria voldoet.

Er wordt onder meer verwezen naar de kadastrale registratie van het goed in 1920 en de typologische en vormelijke kenmerken van de dorpswoning. Zowel het criterium herkenbaarheid als het criterium representativiteit zijn terug te vinden in deze omschrijving. De bezwaarindiener voert geen feitelijkheden aan die deze omschrijving betwisten.

12. De bewaarindiener meent vervolgens dat door het louter overnemen van de bestaande vaststellingslijst geen rekening wordt gehouden met de Inventarismethodologie. Het onroerend goed was inderdaad reeds opgenomen in de inventaris van het bouwkundig erfgoed van 2009 en nadien vastgesteld in 2014.

Het loutere feit dat het pand ook reeds vroeger, op dezelfde wijze, was opgenomen in de inventaris, toont weliswaar niet aan dat de methodologie niet werd gevolgd. Uit de beschrijving en het afwegingskader zoals in de ter inzage gelegde dossier opgenomen, blijkt dat de inventarismethodologie wel in rekening werd gebracht. Reeds bij de eerdere vaststellingen werd trouwens vertrokken van eenzelfde wijze van methodologie. Deze werd later net verankerd in het ministerieel besluit van 17 juli 2015.

13. De bezwaarindiener roept tot slot bij dit onderdeel de schending in van de algemene beginselen van behoorlijk bestuur, met name het zorgvuldigheidsbeginsel en het motiveringsbeginsel, omdat niet zou zijn nagegaan aan welke selectiecriteria het goed voldoet om te worden opgenomen. Hoger bleek dat deze criteria wel zijn af te leiden uit de beschrijving van het pand. Er kan dan ook niet ernstig worden gesteld dat de eigenaar in het ongewisse zou blijven omtrent de motieven voor de opname van het pand op de inventaris.

Onvoldoende bewaard

14. De bezwaarindiener werpt op dat conform artikel 4.1.1. Onroerenderfgoedbesluit moet worden onderzocht of het onroerend goed dat men wenst te inventariseren, wel voldoende goed bewaard is.

Omdat het pand niet zou zijn bezocht, zou niet kunnen worden nagegaan of het goed voldoende goed bewaard is. Er zou geen deugdelijke inventarisering en controle van de juridische en feitelijke aspecten van het dossier voorliggen. Het loutere feit dat het reeds was opgenomen in de inventaris zou niet volstaan als bewijs van het feit dat het pand nog over de noodzakelijke en actuele erfgoedwaarde beschikt.

De laatste adrescontrole zou dateren van 2007 en er zou niet blijken of het interieur van het pand ook werd onderzocht.

15. Artikel 4.1.1. van het Onroerenderfgoedbesluit stelt dat een onroerend goed kan worden opgenomen in de inventaris van het bouwkundig erfgoed als het één of meer erfgoedwaarden bezit en voldoende goed bewaard is.

In casu werden als erfgoedwaarden de historische en de architecturale waarde aangeduid. De concrete omschrijving hiervan heeft enkel betrekking op de buitenzijde van het gebouw. Het feit dat de ambtenaren geen toegang hebben gevraagd en niet zou blijken of het interieur zou zijn onderzocht, is niet relevant voor de vaststelling van deze erfgoedwaarden.

Om een pand in de inventaris op te nemen volstaat het dat het één van de dertien decretaal bepaalde erfgoedwaarden bezit. In casu liggen die voor, zodat dit volstaat voor een opname in de inventaris. De beschrijving van deze erfgoedwaarden wordt door de bezwaarindiener niet aan de hand van feitelijkeheden betwist.

16. De bezwaarindiener lijkt van mening dat ook het interieur diende te worden onderzocht omdat daaruit bijkomende erfgoedwaarden zouden blijken om tot inventarisatie over te gaan. Zij meent dus dat ook het interieur diende te worden opgenomen. Dit brengt niet mee dat de erfgoedwaarden die gekoppeld zijn aan het exterieur niet aanwezig zouden zijn.

17. Een onroerend goed heeft historische waarde als het getuigt van een (maatschappelijke) ontwikkeling, gebeurtenis, figuur, instelling of landgebruik uit het verleden van de mens.

Een onroerend goed heeft architecturale waarde als het getuigt van een fase of aspect van de (landschaps)architectuur of de bouwkunst in het verleden. Het kan gaan om een typologie, stijl oeuvre of materiaalgebruik.

Dergelijke waarden kunnen niet "geactualiseerd" worden zoals de bezwaarindiener lijkt te suggereren. Ook wanneer het pand in mindere goede staat zou zijn, sinds de eerste vaststellingen daaromtrent, zal het pand deze erfgoedwaarden blijven bezitten.

De bezwaarindiener voert niet aan dat het pand werd gesloopt of dermate werd verbouwd dat de vermelde erfgoedwaarden zouden zijn verdwenen.

18. Artikel 4.1.1. van het Onroerenderfgoedbesluit legt op dat het pand voldoende goed bewaard moet zijn om op een inventaris te kunnen worden opgenomen. De bezwaarindiener beweert in dit onderdeel van het bezwaarschrift niet dat dit niet zo zou zijn, enkel stelt hij dat het diende te worden geverifieerd.

In het kader van het openbaar onderzoek is het aan de bezwaarindiener om opmerkingen en bezwaren over feitelijkheden te geven. De bezwaarindiener merkt - behoudens de aangehaalde gebreken en aanpassingswerken in de in concreto toetsing aan het afwegingskader - niet op dat er geen voldoende goed bewaard pand zou voorliggen. Het mag duidelijk zijn dat, indien hij zou menen dat er geen voldoende goed bewaard pand zou voorliggen, hiervan het nodige feitelijke materiaal zou moeten voorleggen.

Op basis van desktoponderzoek bleek dat het goed in mei 2016 (Mobile Mapping toepassing Informatie Vlaanderen) nog in een voldoende goed bewaarde toestand geregistreerd werd. Het zou niet realistisch zijn aan te nemen dat het pand op enkele jaren tijd niet meer voldoende goed bewaard zou zijn om in de inventaris te kunnen worden opgenomen.

De bezwaarindiener stelt volledig ten onrechte dat het pand zonder enige verificatie over het voldoende bewaard karakter, werd opgenomen in de inventaris.

19. Er ligt ook geenszins een schending van het zorgvuldigheidsbeginsel voor. Alle juridische en feitelijke aspecten werden onderzocht en gecontroleerd. De bezwaarindiener betwist geen van deze aspecten in concreto.
20. De vergelijking met de beslissing van het Milieuhandhavingscollege is niet relevant. Dit betreft een volledige andere feitelijke context.

In concreto toetsing van het onroerend goed aan het vastgestelde afwegingskader

21. Bezwaarindiener geeft bijkomend aan dat het pand volledig verloederd is en buitenmuren, zoldering en steunbalken tekenen van scheurvorming en aantasting door houtworm vertonen. Om deze stellingname te staven werden aantal foto's aan het schrijven toegevoegd. Op basis van bijgevoegde foto's valt echter niet af te leiden dat het goed in danig slechte bouwfysische staat zou verkeren dat deze een opname in de inventaris van het bouwkundig erfgoed verhindert. Bezwaarindiener voegt geen deskundig onderzoek toe aan haar schrijven, waarbij de aangehaalde bouwfysische gebreken aangetoond worden. Bovendien lijkt op basis van het hierboven aangehaald desktoponderzoek en de door de bezwaarindiener aangeleverde foto's (bijlage 2) dat het goed voldoende goed bewaard bleef. Bezwaarindiener geeft zelf aan dat het dak recent vernieuwd werd, wat eveneens blijkt uit bijgevoegde foto's.
22. Bezwaarindiener merkt op dat het goed in het verleden met het oog op instandhouding vernieuwd werd. Een aantal authentieke elementen, waaronder raam- en deuropeningen werden dichtgemaakt en het oorspronkelijk pannendak werd vervangen door een stalen constructie. Zoals hierboven aangehaald blijkt op basis van desktoponderzoek en de door bezwaarindiener aangeleverde foto's dat de in de beschrijving van het erfgoedobject aangehaalde erfgoedkenmerken en -elementen intact bewaard bleven. Het goed bezit als dusdanig nog steeds voldoende erfgoedwaarde voor opname in de inventaris van het bouwkundig erfgoed. Het feit dat een aantal raam- en deuropeningen dichtgemaakt werden en de dakconstructie vervangen werd door een stalen constructie doet op zich geen afbreuk aan de erfgoedwaarde van het pand. Bezwaarindiener stelt volledig ten onrechte dat het pand op heden geen erfgoedwaarde meer bezit en om die reden niet vastgesteld kan worden.

Conclusie:

Het bezwaar heeft geen invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Dorpswoning" (erfgoedid 47485/aanduidingsid 109110), Oostmalsebaan 5 in Lille, wordt ongewijzigd opgenomen in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen.

Bezwaar B_000133 en B_000263: Bezwaar bij de vaststelling van één relict: Villa Henriette (erfgoedid 13187/aanduidingsid 107805), Kapelstraat 94A-B, Hove.

Bezwaarindiener stelt (1) de voorgestelde opname van het onroerend goed in de inventaris van het bouwkundig erfgoed niet in overeenstemming is met de geldende regelgeving. Eveneens stelt bezwaarindiener dat uit de in concreto toetsing van het onroerend goed aan het vastgestelde afwegingskader blijkt dat (2) het onroerend goed niet over de vereiste actuele erfgoedwaarden beschikt om te worden opgenomen in de inventaris van het bouwkundig erfgoed.

Het pand is sinds 2009 opgenomen in de vastgestelde inventaris. Het pand wordt opnieuw voorgesteld voor opname in de vastgestelde inventaris, dit maal met openbaar onderzoek.

Bezwaarindiener stelt dat de intentie tot opname in de inventaris van het bouwkundig erfgoed zich niet beperkt tot de woning maar deze zich uitbreidt tot het geheel perceel. Dit in tegenstelling tot de beschrijving, die enkel de woning betreft. Dat is ook logisch, aangezien deze bijgebouwen geen erfgoedwaarde hebben. Bezwaarindiener vraagt deze gebouwen uit de vaststelling te verwijderen.

(1) de voorgestelde opname van het onroerend goed in de inventaris van het bouwkundig erfgoed niet in overeenstemming is met de geldende regelgeving.

De inventarisatie is niet gebeurd conform de verplichtingen uit het Onroerenderfgoeddecreet, Onroerenderfgoedbesluit en het MB van 17 juli 2015 tot vaststelling van de inventarismethodologie voor de inventaris van het bouwkundig erfgoed. De (a) afweging van de erfgoedwaarde noch (b) de controle dat deze erfgoedwaarden voldoende goed bewaard zijn, zijn afdoende gebeurd. Bovendien heeft het onroerend goed geen actuele erfgoedwaarden meer.

a) Beschrijving en afweging erfgoedwaarden: Om opgenomen te worden in de vastgestelde inventaris moet het goed een of meerdere erfgoedwaarden bezitten. Om dit na te gaan moet men gebruik maken van de vastgestelde inventarismethodologie. Noch de beschrijving noch het afwegingskader zijn conform de vereisten uit voormeld MB. De beschrijving: MB schrijft verschillende soorten bronnen voor en kritische toetsing.

In casu wordt voor Villa Henriette, zoals aangegeven op de fiche die in openbaar onderzoek ligt, slechts een zeer beperkte, nietszeggende en zeer algemene beschrijving gegeven van de beweerdte erfgoedwaarden. Bezwaarindiener citeert de beschrijving van het relict in de erfgoedobjectendatabank.

Uit de inventaris blijkt nergens dat er een afdoende en grondig onderzoek werd gedaan om de erfgoedwaarde te kunnen beoordelen. Er wordt slechts naar een bron verwezen, die overigens al 20 jaar oud is, namelijk boekdeel 10N2 uit de reeks Bouwen door de Eeuwen heen.

Het afwegingskader: Dit dient te gebeuren op basis van de erfgoedwaarden en selectiecriteria. Er wordt louter verwezen naar de vermeende historische waarde en architecturale waarde, zonder nadere specificering. Er wordt niet verduidelijkt waarom het

historische waarde zou hebben. De architecturale waarde wordt evenmin afdoende toegelicht. De typologie en het materiaalgebruik worden enkel in algemene termen beschreven zonder concreet te verwijzen naar welke erfgoedwaarde dit zou hebben. Uit de inventaris kan op geen enkele wijze worden afgeleid waarom er erfgoedwaarde aan dit pand zou kunnen worden toegekend. Er is daarenboven geen enkele verwijzing naar één van de vijf selectiecriteria aanwezig. De toetsing aan deze selectiecriteria is dus op geen enkele manier gemotiveerd.

Het voorliggende voorstel tot opname is een één op éénovername van de vaststelling van 2009 (en van 2014). Daarin werd geen rekening gehouden met de inventarismethodologie, die later werd vastgesteld. Deze werd dus opgemaakt in strijd met de methodologie.

Dit is in strijd met algemene beginselen van behoorlijk bestuur. De loutere verwijzing naar de historische en architecturale erfgoedwaarde zonder nadere beschrijving en het gebrek aan selectiecriteria zijn een schending van het zorgvuldigheidsbeginsel en het motiveringsbeginsel.

(b) onvoldoende bewaard, gebrek aan actuele beoordeling: Het Onroerenderfgoedbesluit stelt dat het pand voldoende goed bewaard moet zijn. Een actuele beoordeling dringt zich op. Het pand werd niet bezocht. De laatste adrescontrole dateert van 2007, wat niet meer representatief is. Het interieur werd niet bezocht. Er is geen verzoek tot bezoek gericht aan de eigenaar. Er is geen nadere controle geweest van de huidige situatie. Dit is in strijd met de actieve onderzoeksplicht van ambtenaren.

Er wordt hierbij door bezwaarindiener verwezen naar de beslissing van de Milieuhandhavingcollege van 15 december 2010.

(2) In concreto toetsing van de onroerende goederen aan het vastgesteld afwegingskader duidt dat de onroerende goederen niet over actuele erfgoedwaarde beschikken. Het pand heeft geen authentieke waarde meer en is niet beeldbepalend of uniek in de buurt. Het goed verkeert in een slechte staat, zodat een opname niet opportuun en onterecht is.

Behandeling van het bezwaar:

Opmerkingen en bezwaren over feitelijkheden

1. Artikel 4.1.3, derde lid, 3° van het Onroerenderfgoeddecreet bepaalt dat tijdens het openbaar onderzoek opmerkingen en bezwaren over feitelijkheden kunnen worden ingediend en afgegeven bij het agentschap.

In het onderdeel 'beschrijving' op de pagina van het openbaar onderzoek over de vaststelling van de inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen wordt dit benadrukt en verduidelijkt in die zin dat de bezwaren enkel kunnen handelen over de gegevens van het voorliggend vaststellingsdossier, namelijk over de afbakening op het plan, de benaming en de beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken. Ook kan worden gemeld dat het pand niet meer voldoende erfgoedwaarde bevat door een sloop of een verbouwing.

2. De bezwaarindiener geeft aan dat uit de afbakening op het plan (de polygoon) blijkt dat de intentie tot opname in de inventaris zich niet beperkt tot de woning maar dat de intentie tot opname ook uitgebreid wordt tot het hele perceel. Bezwaarindiener geeft aan dat dit volledig tegenstrijdig is met de fiche die in openbaar onderzoek ligt en waarin enkel de betrokken woning beschreven wordt. Bezwaarindiener geeft aan dat de niet beschreven gebouwen die zich op het perceel bevinden geen erfgoedwaarde bezitten en bijgevolg niet beschermenswaardig zijn.

3. In het vaststellingsdossier dat voorligt in openbaar onderzoek wordt aangeduid wat vastgesteld wordt in zowel de beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken, de beknopte karakterisering ('erfgoedtype', 'datering', 'stijl of cultuur') als de afbakening op het plan (polygoon). Enkel onroerende goederen die zowel in de beschrijving, de beknopte karakterisering als op het plan aangeduid worden, worden verondersteld erfgoedwaarde te bezitten en onderdeel uit te maken van het vast te stellen erfgoedrelict. Gelet op het feit dat de door bezwaarindiener aangehaalde bijgebouwen noch vermeld worden in de beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken, noch aangeduid worden in de beknopte karakterisering van het onroerend goed, worden deze geacht geen erfgoedwaarde te bezitten en als dusdanig niet mee vastgesteld te zijn.
4. De bezwaarindiener voert voor het overige aan dat de voorgestelde opname van het onroerend goed in de inventaris van bouwkundig erfgoed niet in overeenstemming is met de geldende regelgeving. De inventarisatie zou niet gebeurd zijn conform de verplichtingen uit het Onroerenderfgoeddecreet, het Onroerenderfgoedbesluit en het ministerieel besluit van 17 juli 2015 tot vaststelling van de inventarismethodologie voor de inventaris van bouwkundig erfgoed. Behoudens het bezwaar tegen de afbakening op het plan formuleert de bezwaarindiener geen opmerkingen of bezwaren over feitelijkheden van het dossier. Het bezwaar is voor het overige niet conform artikel 4.1.3. Onroerenderfgoeddecreet en dus enkel daarom al niet ontvankelijk.
5. Louter volledigheidshalve wordt hieronder beknopt ingegaan op de opgeworpen argumenten.

Volledigheidshalve :

6. De inventarismethodologie zoals deze blijkt uit de bijlage bij het ministerieel besluit van 17 juli 2015 werd volledig gevolgd. Deze bijlage vermeldt dat de Inventarisiemethodologie voor de inventaris van bouwkundig erfgoed naast een inleiding volgende onderdelen bevat : (i) een korte beschrijving van de inventaris; (ii) de wijze van beschrijving van de erfgoedwaarden; (iii) het afwegingskader dat gehanteerd wordt om het onroerend erfgoed te waarderen: (a.) de erfgoedwaarden; (b.) de selectiecriteria

De bezwaarindiener betwist niet dat de methodologie een korte beschrijving van de inventaris bevat. Zij betwist wel dat aan de punten 2 en 3 zou zijn voldaan.

De wijze van beschrijving van de erfgoedwaarden

7. De bezwaarindiener stelt dat geen afdoende en grondig onderzoek is gebeurd om met voldoende kennis van zaken de erfgoedwaarde van het goed te kunnen beoordelen. De bezwaarindiener meent dat geen enkele geraadpleegde bron wordt opgenomen in de inventaris.
8. De inventarismethodologie zoals opgenomen in de bijlage bij het ministerieel besluit van 17 juli 2015 vermeldt welke bronnen bij het onderzoek worden geraadpleegd, als die beschikbaar en relevant zijn.

Het dossier over het pand van de bezwaarindiener, zoals het ter inzage werd gebracht via volgende link <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/13187>, verwijst naar het onroerend goed zelf als bron en naar de inventarissen en databanken van het agentschap. Eveneens wordt verwezen naar de wetenschappelijke reeks Bouwen door de Eeuwen heen in Vlaanderen. Bijgevolg werden er voldoende relevante bronnen bij het onderzoek betrokken.

9. De bezwaarindiener vermeldt geen andere bronnen, die beschikbaar en relevant zouden zijn voor het bouwkundig relict. Hij betwist niet de feitelijkheden die uit deze bronnen blijken.

Het afwegingskader

10. Om een afweging te maken of een onroerend goed kan worden opgenomen in de inventaris, stelt de inventarismethodologie dat rekening wordt gehouden met de erfgoedwaarden en de selectiecriteria. Zij worden niet afzonderlijk beschouwd, maar het is de totale beoordeling die het uitgangspunt vormt voor de evaluatie.
11. Als erfgoedwaarden wordt voor het pand van de bezwaarindiener de historische en de architecturale waarde aangeduid en toegelicht in de beschrijving. De bezwaarindiener betwist niet dat het pand deze erfgoedwaarden bezit en betwist ook niet de concrete omschrijving van deze waarden. Zij voert geen feitelijkheden aan die betrekking hebben op deze erfgoedwaarden. Zij stelt enkel dat er geen actuele toetsing zou zijn gebeurd, maar voert geen feitelijkheden aan dit aantonen dat de actuele toestand een impact zou hebben op deze erfgoedwaarden. Er kan naar het volgende onderdeel worden verwezen.
12. In de inventaris zou, volgens de bezwaarindiener, voor het betreffende pand geen verwijzing terug te vinden zijn naar de selectiecriteria. Dit is niet correct. Het is niet omdat de bewoordingen niet uitdrukkelijk verwijzen naar een selectie criterium dat niet in de beschrijving van het pand is terug te vinden dat het onroerend goed aan één (of meerdere) van deze selectiecriteria voldoet.

Er wordt onder meer verwezen naar de typologische en vormelijke aspecten van het herenhuis evenals de bouwperiode. Op basis van de beschrijving van het erfgoedobject en de beschreven erfgoedkenmerken en -elementen valt op te maken dat het goed aan volgende erfgoedcriteria voldoet: herkenbaarheid en representativiteit. De bezwaarindiener voert geen feitelijkheden aan die deze omschrijving betwisten. De opname in de inventaris als representatief en herkenbaar voorbeeld van een eclectisch herenhuis met neo-Vlaamserenaissance elementen van ca. 1900 wordt als dusdanig gegrond geacht.

13. De bewaarindiener meent vervolgens dat door het louter overnemen van de bestaande vaststellingslijst geen rekening wordt gehouden met de Inventarismethodologie. Het onroerend goed was inderdaad reeds opgenomen in de inventaris van het bouwkundig erfgoed van 2009 en nadien vastgesteld in 2014.

Het loutere feit dat het pand ook reeds vroeger, op dezelfde wijze, was opgenomen in de inventaris, toont weliswaar niet aan dat de methodologie niet werd gevolgd. Uit de beschrijving en het afwegingskader zoals in de ter inzage gelegde dossier opgenomen, blijkt dat de inventarismethodologie wel in rekening werd gebracht. Reeds bij de eerdere vaststellingen werd trouwens vertrokken van eenzelfde wijze van methodologie. Deze werd later net verankerd in het ministerieel besluit van 17 juli 2015.

14. De bezwaarindiener roept tot slot bij dit onderdeel de schending in van de algemene beginselen van behoorlijk bestuur, met name het zorgvuldigheidsbeginsel en het motiveringsbeginsel, omdat niet zou zijn nagegaan aan welke selectiecriteria het goed voldoet om te worden opgenomen. Hoger bleek dat deze criteria wel zijn af te leiden uit de beschrijving van het pand. Er kan dan ook niet ernstig worden gesteld dat de eigenaar in het ongewisse zou blijven omtrent de motieven voor de opname van het pand op de inventaris.

Onvoldoende bewaard

15. De bezwaarindiener werpt op dat conform artikel 4.1.1. Onroerenderfgoedbesluit moet worden onderzocht of het onroerend goed dat men wenst te inventariseren, wel voldoende goed bewaard is.

Omdat het pand niet zou zijn bezocht, zou niet kunnen worden nagegaan of het goed voldoende goed bewaard is. Er zou geen deugdelijke inventarisatie en controle van de juridische en feitelijke aspecten van het dossier voorliggen. Het loutere feit dat het reeds was opgenomen in de inventaris zou niet volstaan als bewijs van het feit dat het pand nog over de noodzakelijke en actuele erfgoedwaarde beschikt.

De laatste adrescontrole zou dateren van 2007 en er zou niet blijken of het interieur van het pand ook werd onderzocht.

16. Artikel 4.1.1. Onroerenderfgoedbesluit stelt dat een onroerend goed kan worden opgenomen in de inventaris van het bouwkundig erfgoed als het één of meer erfgoedwaarden bezit en voldoende goed bewaard is.

In casu werden als erfgoedwaarden de historische en de architecturale waarde aangeduid. De concrete omschrijving hiervan heeft enkel betrekking op de buitenzijde van het gebouw. Het feit dat de ambtenaren geen toegang hebben gevraagd en niet zou blijken of het interieur zou zijn onderzocht, is niet relevant voor de vaststelling van deze erfgoedwaarden.

Om een pand in de inventaris op te nemen volstaat het dat het één van de dertien decretaal bepaalde erfgoedwaarden bezit. In casu liggen die voor, zodat dit volstaat voor een opname in de inventaris. De beschrijving van deze erfgoedwaarden wordt door de bezwaarindiener niet aan de hand van feitelijkheden betwist.

17. De bezwaarindiener lijkt van mening dat ook het interieur diende te worden onderzocht omdat daaruit bijkomende erfgoedwaarden zouden blijken om tot inventarisatie over te gaan. Zij meent dus dat ook het interieur diende te worden opgenomen. Dit brengt niet mee dat de erfgoedwaarden die gekoppeld zijn aan het exterieur niet aanwezig zouden zijn.

18. Een onroerend goed heeft historische waarde als het getuigt van een (maatschappelijke) ontwikkeling, gebeurtenis, figuur, instelling of landgebruik uit het verleden van de mens.

Een onroerend goed heeft architecturale waarde als het getuigt van een fase of aspect van de (landschaps)architectuur of de bouwkunst in het verleden. Het kan gaan om een typologie, stijl oeuvre of materiaalgebruik.

Dergelijke waarden kunnen niet "geactualiseerd" worden zoals de bezwaarindiener lijkt te suggereren. Ook wanneer het pand in mindere goede staat zou zijn, sinds de eerste vaststellingen daaromtrent, zal het pand deze erfgoedwaarden blijven bezitten.

De bezwaarindiener voert niet aan dat het pand werd gesloopt of dermate werd verbouwd dat de vermelde erfgoedwaarden zouden zijn verdwenen.

19. Artikel 4.1.1. Onroerenderfgoedbesluit legt op dat het pand voldoende goed bewaard moet zijn om op een inventaris te kunnen worden opgenomen. De bezwaarindiener beweert niet dat dit niet zo zou zijn, enkel stelt hij dat het diende te worden geverifieerd.

In het kader van het openbaar onderzoek is het aan de bezwaarindiener om opmerkingen en bezwaren over feitelijkheden te geven. De bezwaarindiener merkt in casu niet op dat er geen voldoende goed bewaard pand zou voorliggen. Het mag duidelijk zijn dat, indien hij zou menen dat er geen voldoende goed bewaard pand zou voorliggen, hiervan het nodige feitelijke materiaal zou moeten voorleggen. Ook op de burger rust een zorgvuldigheidsplicht.

Op basis van een desktoponderzoek bleek dat het goed in juli 2016 (Mobile Mapping toepassing Informatie Vlaanderen) en mei 2017 (Google Streetview) in voldoende goed bewaarde toestand geregistreerd werd.

De bezwaarindiener stelt bijgevolg volledig ten onrechte dat het pand zonder enige verificatie over het voldoende bewaard karakter, werd opgenomen in de inventaris.

20. Er ligt ook geenszins een schending van het zorgvuldigheidsbeginsel voor. Alle juridische en feitelijke aspecten werden onderzocht en gecontroleerd. De bezwaarindiener betwist geen van deze aspecten in concreto.

21. De vergelijking met de beslissing van het Milieuhandhavingscollege is niet relevant. Dit betreft een volledige andere feitelijke context.

In concreto

22. Bezwaarindiener merkt op dat het pand geen authentieke waarde meer heeft en niet beeldbepalend of uniek is in de buurt. Bovendien moet worden opgemerkt dat het in slechte staat verkeert, zodat een opname niet opportuun of onterecht is. E.e.a. blijkt overigens uit de foto's op de fiche.

Vooreerst dient opgemerkt te worden dat de authentieke waarde van een onroerend goed, noch het beeldbepalend of uniek karakter officiële selectiecriteria voor opname in de inventaris uitmaken. Louter volledigheidshalve dient aangegeven te worden dat het erfgoedrelict in tegenstelling tot wat bezwaarindiener lijkt aan te geven wel degelijk een herkenbaar en authentiek voorbeeld vormt van een vroeg-20ste-eeuws losstaand herenhuis in eclectische stijl. In de gemeente Hove is op heden slechts één gelijkaardig relict gekend dat opgenomen werd in de inventaris van het bouwkundig erfgoed (erfgoedid 13167/aanduidingsid 107789). Het pand is gelet op haar typologie en erfgoedkenmerken wel degelijk uniek in de buurt. Zoals reeds aangegeven werd op basis van desktoponderzoek vastgesteld dat het goed voldoende goed bewaard bleef. Bezwaarindiener voegt geen deskundig onderzoek toe aan haar schrijven, waaruit zou blijken dat het goed in een bouwfysische staat verkeert die een opname in de inventaris verhindert. De opname in de inventaris wordt als dusdanig geacht gegrond te zijn.

Conclusie:

Het bezwaar heeft geen invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Villa Henriette" (erfgoedid 13187/aanduidingsid 107805), Kapelstraat 94A-B in Hove, wordt ongewijzigd opgenomen in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen.

Bezwaar B_000134: Bezwaar bij de vaststelling van één relict: Steenbakkerij Anverreeth (erfgoedid 12673/aanduidingsid 105948), Hoek zonder nummer, Boom.

Bezwaarindiener stelt dat het adres van het eigendom, zijnde Kapelstraat 156A in Boom, niet vermeld is in de lijst in bijlage bij het openbaar onderzoek. Evenwel, als de digitale

kaart bij het openbaar onderzoek wordt geconsulteerd, is dit eigendom wel ingekleurd. De polygoon lijkt de aanduiding van de site aan te duiden, maar zowel het adres als de beschrijving komen niet overeen met het eigendom. Er bevinden zich op dat perceel noch arbeiderswoningen noch fabrieksgebouwen. Bezwaarindiener vraagt om het perceel niet vast te stellen.

Behandeling van het bezwaar:

De opmerking dat het adres van het perceel niet correct is, klopt: dit wordt aangepast. De afbakening van dit relict werd in overleg met de gemeente Boom en ter voorbereiding van het vaststellingsbesluit, in april 2018 aangepast, en is wel correct. Het adres dat hiermee correspondeert, en dat gemeld wordt door bezwaarindiener, wordt toegevoegd.

Bezwaarindiener geeft aan dat de beschrijving van het erfgoedobject niet overeenkomt met de actuele toestand van het goed. Bezwaarindiener meent dat er zich op de site noch arbeiderswoningen, noch fabrieksgebouwen bevinden. Dit is in tegenspraak met de informatie die de gemeente Boom bezorgde aan het agentschap Onroerend Erfgoed in april 2018 en die stelt dat van de steenbakkerij Anverreeth ten zuiden van de Kapelstraat nog een deel van de site bewaard, met onder meer loodsen en ovens. Deze informatie werd sindsdien niet herroepen door de gemeente. De informatie werd in april 2018 ook aan de beschrijving van de erfgoedobjectfiche toegevoegd. Bezwaarindiener heeft wel gelijk wat betreft de arbeiderswoningen: die zijn niet meer op de site aanwezig.

Om de inventaris en het vaststellingsbesluit in overeenstemming te brengen met de informatie van de bezwaarindiener, wordt het adres in de fiches aangepast naar Kapelstraat 156A. Erfgoedkenmerken "fabrieksschoorstenen" en "arbeiderswoningen" worden geschrapt uit de beknopte karakterisering. De erfgoedkenmerken "steenovens" en "opslagplaatsen" worden toegevoegd in de inventarisfiches. De beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken wordt meer precies gemaakt: "Van de steenbakkerij Anverreeth is ten zuiden van de Kapelstraat nog een deel van de site bewaard, met onder meer loodsen en ovens."

Conclusie:

Het bezwaar heeft invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Steenbakkerij Anverreeth" (erfgoedid 12673/aanduidingsid 105948), Hoek zonder nummer in Boom, wordt opgenomen in het vaststellingsbesluit met aangepast adres, aangepaste erfgoedkenmerken en aangepaste beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken. Het adres is Kapelstraat 156A. De erfgoedkenmerken "fabrieksschoorstenen" en "arbeiderswoningen" worden geschrapt; erfgoedkenmerken "steenovens" en "opslagplaatsen" worden toegevoegd aan de beknopte karakterisering. De beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken wordt: "Van de steenbakkerij Anverreeth is ten zuiden van de Kapelstraat nog een deel van de site bewaard, met onder meer loodsen en ovens."

Bezwaar B_000135 en B_000197: Bezwaar bij de vaststelling van elf relictten: Nassaubrug (erfgoedid 10712/aanduidingsid 102704), Nassaubrug zonder nummer, Antwerpen; Londenbrug (erfgoedid 10718/aanduidingsid 102188), Londenbrug zonder nummer, Antwerpen; Houtdok (erfgoedid 10729/aanduidingsid 100608), Houtdok zonder nummer, Antwerpen; Mexicobruggen (erfgoedid 10730/aanduidingsid 102542), Mexicobruggen zonder nummer, Antwerpen; Kempischdok (erfgoedid 10735/aanduidingsid 101259), Kempischdok zonder nummer, Antwerpen; Brandweerkazerne (erfgoedid 10739/aanduidingsid 105151), Zaha Hadidplein 1, Antwerpen; Twee droogdokken Beliard-Crigton (erfgoedid 10760/aanduidingsid 104778), Vierde Havendok zonder nummer, Antwerpen; Hydraulische walkraan De Trouw (erfgoedid 200507/aanduidingsid 101201), Kattendijkdok-Oostkaai zonder nummer, Antwerpen; Elektrische kraan 371JA (erfgoedid 200508/aanduidingsid 105094), Wijnweg zonder

nummer, Antwerpen; Hydraulische walkraan 111 (erfgoedid 215973/aanduidingsid 113471), Siberiastraat zonder nummer, Antwerpen. Bezwaarindiener stelt het agentschap in kennis te van onderstaande onjuiste feitelijke vermeldingen omtrent de hierna vermelde bouwkundige relicten:

1. *Nassaubrug* (erfgoedid 10712/aanduidingsid 102704), Nassaubrug zonder nummer, Antwerpen Bezwaarindiener geeft aan dat de beschrijving zoals opgenomen in de inventaris bouwkundig erfgoed geen melding maakt van de laatste werkzaamheden : in 2004-2005 werd de Nassaubrug vernieuwd d. m. v. een replica.

Behandeling van het bezwaar:

De informatie die de bezwaarindiener aanreikt, werd verwerkt als aanvullende informatie in de fiche van het erfgoedobject. Ook werd volgende zin toegevoegd aan de beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken: "In 2004-2005 werd de Nassaubrug vernieuwd en vervangen door een getrouwe replica."

Conclusie:

Het bezwaar heeft invloed op het vaststellingsbesluit. Nassaubrug (erfgoedid 10712/aanduidingsid 102704) wordt vastgesteld met een aangepaste beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken. Deze zin wordt eraan toegevoegd: "In 2004-2005 werd de Nassaubrug vernieuwd en vervangen door een getrouwe replica."

2. *Londenbrug* (erfgoedid 10718/aanduidingsid 102188), Londenbrug zonder nummer, Antwerpen

Bezwaarindiener geeft aan dat de brug, zoals opgenomen in de inventaris van het bouwkundig erfgoed, ondertussen gesloopt werd en in najaar 2016 en vervangen door een nieuwe, bredere Londenbrug in het kader van het Brabo2 project (in dienst genomen op 11 november 2017).

Behandeling van het bezwaar:

De opmerking van bezwaarindiener wordt gevolgd. De brug is effectief gesloopt. In de fiche van het erfgoedobject wordt de status aangepast van bewaard naar gesloopt. Het aanduidingsobject 102188, zoals voorgelegd tijdens het openbaar onderzoek, zal niet worden vastgesteld. Het onroerend goed wordt geschrapt uit de vastgestelde inventaris.

Conclusie:

Het bezwaar heeft invloed op het ministerieel besluit. Londenbrug (erfgoedid 10718/aanduidingsid 102188) wordt niet mee opgenomen in de vastgestelde inventaris van de provincie Antwerpen. Het onroerend goed wordt daarenboven geschrapt uit de inventaris vastgesteld door de administrateur-generaal van het agentschap Onroerend Erfgoed op 28 november 2014, omdat het niet langer voldoende goed bewaard is.

3. *Houtdok* (erfgoedid 10729/aanduidingsid 100608), Houtdok zonder nummer, Antwerpen

Bezwaarindiener geeft aan dat de beschrijving zoals opgenomen in de inventaris bouwkundig erfgoed niet meer correct is. Alle gebouwen langs de zuidkaai zijn immers gesloopt - een nieuwe stadsontwikkeling is volop in uitvoering in opdracht van de stad

Antwerpen. Ook de aanleg van de zuidkaai van het Houtdok is een feit: deze werd ingericht met een kaaimuur en steigers voor woonboten (uitvoering vanaf oktober 2016 tot februari 2018).

Behandeling van het bezwaar:

De informatie die de bezwaarindiener aanreikt, werd verwerkt als aanvullende informatie in de fiche van het erfgoedobject. Een aanvulling van het aanduidingsobject is niet nodig.

Conclusie:

Het bezwaar heeft geen invloed op het ministerieel besluit.

4. *Mexicobruggen* (erfgoedid 10730/aanduidingsid 102542), Mexicobruggen zonder nummer, Antwerpen Bezwaarindiener geeft aan dat de beschrijving zoals opgenomen in de inventaris van het bouwkundig erfgoed de recentste restauratiewerkzaamheden nog niet aangeeft. De voornaamste aanpassingen zijn:

- De elektrische aandrijving werd volledig vervangen door een hydraulische;
- De rolsector/rolbaan zijn voorzien van een eindstop;
- De vergrendeling van de brug is gemoderniseerd;
- De oostelijke klap werd aangepast om tramsporen in beide richtingen te integreren, op de westelijke klap is het spoorweg (draagstructuur nog wel aanwezig);
- De bediening van de brug werd ondergebracht in een nieuw bedieningsgebouw naast de Mexicobruggen.

Behandeling van het bezwaar:

De informatie die de bezwaarindiener aanreikt, werd verwerkt als aanvullende informatie in de fiche van het erfgoedobject. Een aanvulling van het aanduidingsobject is niet nodig.

Conclusie:

Het bezwaar heeft geen invloed op het ministerieel besluit.

5. *Kempischdok* (erfgoedid 10735/aanduidingsid 101259), Kempischdok zonder nummer Bezwaarindiener geeft aan dat in 2006 (uitvoering vanaf 20 februari tot 9 juni 2006) de westzijde van het Kempische dok ingericht werd met aanlegsteigers voor een jachthaven. De vroegere functie(s) zijn niet meer aanwezig.

Behandeling van het bezwaar:

De informatie die de bezwaarindiener aanreikt, werd verwerkt als aanvullende informatie in de fiche van het erfgoedobject. Een aanvulling van het aanduidingsobject is niet nodig.

Conclusie:

Het bezwaar heeft geen invloed op het ministerieel besluit.

6. *Brandweerkazerne* (erfgoedid 10739/aanduidingsid 105151), Zaha Hadidplein 1, Antwerpen Bezwaarindiener geeft aan dat bij de realisatie van het nieuw Havenhuis op kaai 63 naar ontwerp van architect Zaha Hadid de historische brandweerkazerne

werd geïntegreerd in het nieuwbouwproject. Hierbij werd een grondige gevel- en dakrestauratie doorgevoerd in 2015-2016. Bij de bouw van het nieuw gedeelte wordt de voormalige brandweerkazerne niet aangetast: de draagstructuur van de nieuwbouw bevindt zich enerzijds ten zuiden van het gebouw, anderzijds op de binnenkoer van het pand. Het zuidelijke torentje werd deels ingekort en verlengd met een beglaasde koker en aangewend als liftschacht voor ontsluiting van de bovenbouw.

Behandeling van het bezwaar:

De informatie die de bezwaarindiener aanreikt, werd verwerkt als aanvullende informatie in de fiche van het erfgoedobject. Aan de fiches van erfgoedobject en aanduidingsobject werd een alternatieve naam toegevoegd, namelijk Havenhuis. Daarenboven werd bij de erfgoedkenmerken architect Zaha Hadid toegevoegd. De beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken werd aangevuld met volgende zin: "Bij de realisatie van het nieuw Havenhuis in 2016 naar ontwerp van architect Zaha Hadid werd de historische brandweerkazerne geïntegreerd in het nieuwbouwproject."

Conclusie:

Het bezwaar heeft invloed op het ministerieel besluit. Brandweerkazerne (erfgoedid 10739/aanduidingsid 105151) wordt opgenomen in het vaststellingsbesluit met aangevulde beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken. Volgende zin wordt toegevoegd: "Bij de realisatie van het nieuw Havenhuis in 2016 naar ontwerp van architect Zaha Hadid werd de historische brandweerkazerne geïntegreerd in het nieuwbouwproject.". Bij de erfgoedkenmerken architect Zaha Hadid als ontwerper toegevoegd.

7. *Twee droogdokken* Beliard-Crigton (erfgoedid 10760/aanduidingsid 104778), Vierde Havendok zonder nummer, Antwerpen Bezwaarindiener geeft aan dat bij het Vierde Havendok Oostzijde twee droogdokken werden gerealiseerd onder Beliard Crigton. Sinds 1990 was dit gebied in concessie verleend aan Antwerp Ship Repair. Huidig droogdok 7 (voormalig nummer 1) dateert van 1957-58 en huidig droogdok 8 (voormalig nummer 2) dateert van 1967-68. Het college van burgemeester en schepenen verleende op 14 januari 1999 de vergunning voor het bouwen en verbouwen van een marine afvalverwerkingsinstallatie aan de aanvrager Marpobel. Hierbij werd het kleinste (meest zuidelijk gelegen) droogdok uit 1957-58 aangewend voor de realisatie van de opslag van de afvalverwerkingsinstallatie. Hierdoor kan het niet meer functioneren als droogdok. Om veiligheidsredenen werd in het najaar van 2017 (meer bepaald 1 oktober tot 14 december 2017) de uitkragende randen van de insteekdok MD8 verwijderd: doorgeroeste wapening en ernstige betonschade maakten toegang tot deze constructies onveilig. Aan de kopse zijde van het voormalige droogdok werd de oude randconstructie met de portaalkraan en bijhorende zijdelings opgestelde lieren (of winches) behouden.

Behandeling van het bezwaar:

De informatie die de bezwaarindiener aanreikt, werd verwerkt als nieuwe tekst in de fiche van het erfgoedobject. Een aanvulling van het aanduidingsobject is niet nodig.

Conclusie:

Het bezwaar heeft geen invloed op het ministerieel besluit.

8. *Hydraulische walkraan De Trouw* (erfgoedid 200507/aanduidingsid 101201), Kattendijkdok-Oostkaai zonder nummer, Antwerpen Bezwaarindiener geeft aan dat de beschrijving van de hydraulische walkraan uit 1912, zoals opgenomen in de inventaris

van het bouwkundig erfgoed, de opstelling tijdens de concessie verleend aan NV De Trouw betreft. Naar aanleiding van het beëindigen van de concessieovereenkomst op 31/12/2006 heeft de eigenaar van de firma NV De Trouw deze kraan echter verhuisd. De kraansporen werden in 2016 in het kader van de heraanleg van de kaaiverharding - momenteel het Zaha Hadidplein - vernieuwd en geïntegreerd in de pleinaanleg. De restanten van de kraansporen waren zodanig aangetast (verroest en krom getrokken) dat restauratie niet meer haalbaar was. De kraansporen werden zo gemonteerd dat de rail bovenaan in hetzelfde vlak ligt dan de aanpalende terreinaanleg om struikelgevaar op dit publiek toegankelijk plein te vermijden.

Behandeling van het bezwaar:

Deze als monument beschermde kraan werd inderdaad verplaatst, en is dus in het voorstel van vaststellingsbesluit opgenomen met een foute afbakening op kaart. Om te voldoen aan de voorschriften van het Onroerenderfgoeddecreet en omwille van de rechtszekerheid voegt het agentschap na het openbaar onderzoek geen relicten of percelen meer toe aan de vast te stellen inventaris. Om die reden kan het relict niet mee opgenomen worden in het vaststellingsbesluit.

Conclusie:

Het bezwaar heeft invloed op het ministerieel besluit. Hydraulische walkraan De Trouw (erfgoedid 200507/aanduidingsid 101201) wordt niet mee opgenomen in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen. Het onroerend goed wordt daarenboven geschrapt uit de inventaris vastgesteld door de administrateur-generaal van het agentschap Onroerend Erfgoed op 28 november 2014, wegens administratieve fout in de afbakening op kaart van het relict.

9. *Elektrische kraan 371JA* (erfgoedid 200508/aanduidingsid 105094), Wijnweg zonder nummer, Antwerpen Bezwaarindiener geeft aan dat deze elektrische walkraan uit 1958-59 op 27 maart 2018 verplaatst werd naar de Rijnkaai. Naar aanleiding van de beslissing van de stad uit 1974 om van elk type havenkraan een exemplaar bij te houden en in overleg met de Vlaamse Overheid werd overeengekomen om deze collectie te centraliseren op de Rijnkaai.

Behandeling van het bezwaar:

Deze als monument beschermde kraan werd inderdaad verplaatst, en is dus in het voorstel van vaststellingsbesluit opgenomen met een foute afbakening op kaart. Om te voldoen aan de voorschriften van het Onroerenderfgoeddecreet en omwille van de rechtszekerheid voegt het agentschap na het openbaar onderzoek geen relicten of percelen meer toe aan de vast te stellen inventaris. Om die reden kan het relict niet mee opgenomen worden in het vaststellingsbesluit.

Conclusie:

Het bezwaar heeft invloed op het ministerieel besluit. Elektrische kraan 371JA (erfgoedid 200508/aanduidingsid 105094) wordt niet mee opgenomen in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen. Het onroerend goed wordt daarenboven geschrapt uit de inventaris vastgesteld door de administrateur-generaal van het agentschap Onroerend Erfgoed op 28 november 2014, wegens administratieve fout in de afbakening op kaart van het relict.

10. *Hydraulische walkraan 111* (erfgoedid 215973/aanduidingsid 113471), Siberiastraat zonder nummer, Antwerpen Bezwaarindiener geeft aan dat de hydraulische kraan uit

1907 werd na restauratie op 16 december 2016 verplaatst naar het Noorderterras op de Scheldekaaien.

Behandeling van het bezwaar:

Deze als monument beschermde kraan is inderdaad verplaatst naar het Noorderterras. Na de heraanleg van de kaaien, wordt de kraan echter opnieuw op zijn originele plaats gezet: dit is een tijdelijke verplaatsing. Daarom wordt de inventaris en het vaststellingsbesluit niet aangepast.

Conclusie:

Het bezwaar heeft geen invloed op het ministeriële besluit.

Bezwaar B_000136: Bezwaar bij de vaststelling van één relict: Dienstgebouw van kasteel Selsaete (erfgoedid 14442/aanduidingsid 113081), Selsaetenstraat 42, Wommelgem.

Bezwaarindiener stelt dat het dienstgebouw met het foute adres en de foute locatie is vastgesteld. Huisnummer 42 is fout. Het moet nummer 48 zijn.

Behandeling van het bezwaar:

De door bezwaarindiener aangereikte informatie is correct. Het dienstgebouw van kasteel Selsaete is niet gelegen op nummer 42 maar op nummer 48.

Het relict moet echter geschrapt worden uit de lijst met vast te stellen bouwkundige relicten in de provincie Antwerpen. Om te voldoen aan de voorschriften van het Onroerenderfgoeddecreet en omwille van de rechtszekerheid voegt het agentschap na het openbaar onderzoek geen panden of percelen meer toe aan de vast te stellen inventaris. Om die reden kan het relict niet mee opgenomen worden in het vaststellingsbesluit.

De adresgegevens en de afbakening van het erfgoedrelict in de wetenschappelijke inventaris met ID 14442 worden echter aangepast. Daardoor kan dit relict bij een volgende vaststellingsprocedure worden opgenomen in een vaststellingsbesluit.

Conclusie:

Het bezwaar heeft invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Dienstgebouw van kasteel Selsaete" (erfgoedid 14442/aanduidingsid 113081), Molenstraat 26 in Geel, wordt niet mee opgenomen in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen. Het onroerend goed wordt daarenboven geschrapt uit de inventaris vastgesteld door de administrateur-generaal van het agentschap Onroerend Erfgoed op 28 november 2014, wegens administratieve fout in de afbakening op kaart van het relict.

Bezwaar B_000137: Bezwaar bij de vaststelling van één relict: Burgerhuizen(erfgoedid 46845/aanduidingsid 111675), Kasteelweg 10-12, Rijkevorsel.

Bezwaarindiener geeft aan dat de woningen zich niet meer in dezelfde staat bevinden sinds opname in de inventaris van het bouwkundig erfgoed. Bezwaarindiener voegt aan haar schrijven een lijst met aanpassingen die doorgevoerd werden aan beide woningen. Bezwaarindiener vraagt om die reden de erfgoedwaarden van beide panden te herevalueren.

Bezwaarindiener merkt op dat beide huizen verhuurd worden en geeft aan dat beide panden geïsoleerd dienen te worden. Bezwaarindiener meent dat de isolatie van de buitengevels de enige mogelijke renovatieoptie uitmaakt.

Behandeling van het bezwaar:

1. Bezwaarindiener geeft aan dat de woningen zich niet meer in dezelfde staat bevinden sinds opname in de inventaris en wijst op en oorspronkelijke elementen die reeds vernieuwd werden en een aantal bouwfysische gebreken.

Vooreerst dient opgemerkt te worden dat de door bezwaarindiener aangehaalde gebreken niet van die aard zijn dat deze een opname van het bouwkundig geheel in de inventaris verhinderen. Op basis van desktoponderzoek en de foto die bij de inventarisfiche op <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/46845> gevoegd werd vastgesteld dat het pand voldoende goed bewaard bleef. De in de beschrijving van het erfgoedobject aangeduide erfgoedkenmerken en -elementen bleven bewaard, waarbij een aantal elementen evenwel vernieuwd werden. Dit gebeurde echter met respect voor de vastgestelde erfgoedwaarden. De foto bij de inventarisfiche dateert van juni 2017 en werd aangereikt door IOED Erfgoed Noorderkempen, die in functie van de vaststelling van het bouwkundig erfgoed de vast te stellen erfgoedrelicten binnen de gemeente onderzocht heeft op status en erfgoedwaarde en onafhankelijk oordeelde dat voorliggende panden voldoende goed bewaard bleef voor opname.

Bezwaarindiener voegt geen deskundig onderzoek toe aan haar schrijven, waarbij de aangehaalde bouwfysische gebreken aangetoond worden. Bovendien lijkt op basis van het hierboven aangehaald desktoponderzoek en de door de bezwaarindiener aangeleverde foto dat het goed voldoende goed bewaard bleef. De opname van voorliggend relict in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed wordt als dusdanig gegrond geacht.

2. De door bezwaarindiener geformuleerde opmerkingen in het tweede lid van het bezwaarschrift hebben geen betrekking op feitelijkheden die voorliggen in openbaar onderzoek en zijn als dusdanig niet ontvankelijk.

Volledigheidshalve dient benadrukt te worden dat de loutere opname van een onroerend goed in de vastgestelde inventaris bouwkundig niet verplicht tot behoud en geen weigeringsgrond kan inhouden voor eender welke vergunning of machtiging. In een aantal gevallen moet de bevoegde overheid bij beslissingen wel expliciet aangeven hoe ze aandacht heeft gehad voor de erfgoedkenmerken van vastgesteld erfgoed. Bij sloop moet de vergunningverlener in de beslissing aangeven hoe de erfgoedwaarden in acht zijn genomen. De opname in de vastgestelde inventaris bouwkundig erfgoed maakt een uitzondering of afwijking mogelijk van normen voor energieprestatie en binnenklimaat als de toepassing van de EPB-eisen het karakter of het aanzicht van het gebouw op onaanvaardbare wijze zou veranderen (het Energiedecreet van 8 mei 2009).

Conclusie:

Het bezwaar heeft geen invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Burgerhuizen"(erfgoedid 46845/aanduidingsid 111675), Kasteelweg 10-12 in Rijkvorsel, wordt ongewijzigd opgenomen in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen.

Bezwaar B_000138, B_000161 en B_000179: Drie bezwaren bij de vaststelling van één relict: Boneffehoeve (erfgoedid 2190/aanduidingsid 97891), Wipheide 59, Sint-Amands.

Bezwaarindieners B_000138, B_000161 en B_000179 geven aan dat de erfgoedkenmerken van het goed, Wipheide 59, grotendeels verdwenen zijn en het goed als dusdanig geen erfgoedwaarde meer bezit. Bezwaarindiener verwijst hiervoor naar de foto's opgenomen in de inventaris van het bouwkundig erfgoed.

Behandeling van het bezwaar:

De drie bijna identieke bezwaren zijn zeer geknopt en verwijzen enkel naar de foto's beschikbaar in de inventariswebsite als argumentatie om te motiveren dat de erfgoedkenmerken verdwenen zijn door sloop en slechte bouwfysische toestand. De foto's waarvan sprake geven een beeld van de hoeve vanop de openbare weg.

Verder worden aan het bezwaar geen foto's toegevoegd, noch wordt concreet beschreven welke gebouwen verdwenen zijn of welke erfgoedkenmerken niet meer bestaan. IOED IGEMO die het pand ter plaatse bezocht in juli 2017 en toen de meest recente foto nam, maakte daarenboven geen melding van zichtbare wijzigingen tegenover de beschreven erfgoedkenmerken in de inventaris. Op basis van de beschikbare informatie kunnen de gegevens niet worden aangepast en wordt het relict ongewijzigd opgenomen in het vaststellingsbesluit.

Conclusie:

Het bezwaar heeft geen invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Boneffehoeve" (erfgoedid 2190/aanduidingsid 97891), Wipheide 59 in Sint-Amands, wordt ongewijzigd opgenomen in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed.

Bezwaar B_000139: Bezwaar bij de vaststelling van één relict: Neoclassicistisch herenhuis (erfgoedid 14518/aanduidingsid 113156), Dokter August Sniedersstraat 1, Zandhoven.

Bezwaarindiener stelt dat het pand met adres Dr. A. Sniederstraat 1A, opgenomen in de afbakening van het relict Neoclassicistisch herenhuis en ook opgenomen in de beschrijving van het herenhuis, moet geschrapt worden uit de vaststelling. Het links gelegen wagenhuis is thans afgesplitst van het herenhuis en staat als kantoor gekend onder het huisnummer 1A, terwijl het herenhuis nog nummer 1 draagt. In 1896 werd het wagenhuis omgebouwd tot kantoor. In 2007 werd het notariaat uitgebreid. Het wagenhuis is totaal verbouwd tot kantoor, zodat er geen reden meer bestaat om dit pand als wagenhuis in het bouwkundig erfgoed te bewaren.

Behandeling van het bezwaar:

Bezwaarindiener brengt correcte informatie aan: het wagenhuis, zoals opgenomen in de beschrijving van de erfgoedkenmerken en zoals opgenomen in de afbakening van het relict, draagt momenteel het huisnummer 1A.

De verbouwing tot kantoor/notariaat en uitbreiding van het volume hebben inderdaad plaatsgevonden. Daarbij werden echter de typische erfgoedkenmerken van de gevel bewaard, zoals beschreven bij het erfgoedobject, namelijk de bakstenen lijstgevel geritmeerd door lisenen en beëindigd met rondboogfries; evenals de korfboogvormige poorten. Om die reden wordt de vraag tot schrapping van het voormalige wagenhuis uit de vastgestelde inventaris niet gevolgd: de erfgoedwaarde en de erfgoedkenmerken zijn bewaard. Het erfgoedkenmerk "wagenhuis" duidt de oorspronkelijke functie van dit volume aan, dat nog aldus herkenbaar is in zijn huidige voorkomen.

Aan de relictliche van het Neoclassicistisch herenhuis wordt huisnummer 1A toegevoegd, zodat de afbakening op plan correspondeert met de huisnummers. Ook wordt de titel van het relict voor de duidelijkheid uitgebreid tot "Neoclassicistisch herenhuis met wagenhuis".

Conclusie:

Het bezwaar heeft invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Neoclassicistisch herenhuis" (erfgoedid 14518/aanduidingsid 113156), Dokter August Sniedersstraat 1 in Zandhoven wordt opgenomen in de vaststelling van de inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen met gewijzigde benaming en gewijzigd adres. De titel wordt "Neoclassicistisch herenhuis met wagenhuis". Het huisnummer 1A wordt toegevoegd.

Bezwaar B_000140: Opmerking bij de vaststelling van één relict: Winkel (erfgoedid 2161/aanduidingsid 112018), Livien Van der Looystraat 6, Sint-Amands.

Bezwaarindieners uit geen bezwaar tegen de opname van het pand in de vastgestelde inventaris bouwkundig erfgoed, maar wil een aantal fouten corrigeren.

1. Bezwaarindieners stelt dat het plan met de aanduiding van het relict niet correct is. Tussen nummers 4 en 6 is geen schuine maar een rechte muur. Het gebouw onder 270Y is een elektriciteitscabine en maakt geen deel uit van het eigendom. Dit bezwaar wordt geïllustreerd met een schets.

2. Verder stelt bezwaarindieners dat de titel en de typologie van het relict niet klopt. Het pand is geen winkel meer, maar heeft als functie woonhuis.

3. De bezwaarindieners vraagt ten slotte de beschrijving in de fiche van het erfgoedobject aan te passen aan de huidige situatie. Deze situatie is ook af te lezen op een foto in de inventariswebsite van 2017:

- het pand is geen winkel meer
- geen dakkapellen maar dakvlakvensters
- de kunstleien zijn vervangen door dakpannen
- houten winkelpui en deur in klassiek entablement zijn vervangen door rechte houten raamlijsten met dubbel glas en een vlakke deur zonder venster.
- het afgerond uitstalraam op de hoek werd vervangen.

Behandeling van het bezwaar:

1. Na vergelijking van de schets in bezwaarschrift met de afbakening op plan zoals voorgelegd tijdens het openbaar onderzoek, blijkt dat de afbakening op plan zoals voorgesteld bij de vaststelling van de inventaris overeenkomt met de opmerking van de bezwaarindieners, en een aanpassing aldus niet nodig is.

2. De originele functie van de het pand was een winkel, getuige de winkelpui op de begane grond. Dat verklaart de opname van de typologie winkels als erfgoedkenmerk en als titel. Om meer aan te sluiten bij de huidige situatie, waarbij het pand is omgevormd tot woonhuis, worden volgende wijzigingen gedaan:

- als titel van het relict wordt gekozen voor Winkelhuis ter vervanging van winkel
- in de beschrijving van de erfgoedkenmerken wordt "voormalig" toegevoegd: "Half vrijstaand, voormalig winkelhuis van drie traveeën en twee bouwlagen..."

3. Bij de fiche van het erfgoedobject zal in aanvullende informatie de huidige toestand beschreven worden, meer bepaald de aanpassingen aan bedaking en winkelpui.

In de beschrijving van de erfgoedkenmerken voor de vaststelling zal de verwijzing naar de dakkapellen verwijderd worden. De beschrijving van de erfgoedkenmerken wordt: Half vrijstaand, voormalig winkelhuis van drie traveeën en twee bouwlagen onder mansardedak, in eclectische stijl van circa 1926. Dit komt overeen met de huidige toestand van het pand.

Conclusie:

Het bezwaar heeft invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Winkel" (erfgoedid 2161/aanduidingsid 112018) wordt opgenomen in de vaststelling van de inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen met gewijzigde benaming en gewijzigde beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken. De benaming wordt: "Winkelhuis". De beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken wordt: "Half vrijstaand, voormalig winkelhuis van drie traveeën en twee bouwlagen onder mansardedak, in eclectische stijl van circa 1926".

Bezwaren B_000141 en B_000159: Twee identieke bezwaren bij de vaststelling van één relict: Dorpswoning (erfgoedid 13682/aanduidingsid 108279), Beekboshoeck 30-32, Kontich.

Bezwaarindiener verzet zich tegen de opname van het relict in de inventaris van het bouwkundig erfgoed. Bezwaarindiener geeft aan dat het pand doorheen de tijd vele veranderingen heeft ondergaan. Bezwaarindiener stelt dat er nog weinig van de originele architectuur bewaard is gebleven.

Bezwaarindiener geeft aan dat veel van het originele dak, schrijnwerk en metselwerk zich in een vervallen staat bevindt. Bezwaarindiener meent dat er verschillende gelijkaardige hoeves bewaard bleven in de buurt en dat er geen historisch noemenswaardig persoon gewoond heeft.

Bezwaarindiener geeft aan dat er dringende ingrepen nodig zijn om het pand bewoonbaar te houden. Bezwaarindiener meent dat volledige sloop en heropbouw de enige werkbare oplossing is om het goed in overeenstemming te brengen met de huidige woon- en energienormen.

Bezwaarindiener voegt een recente fotoregistratie bij het bezwaarschrift om de bouwfysische toestand van het goed te illustreren.

Behandeling van het bezwaar:

Bezwaarindiener verzet zich tegen de opname van het pand in de inventaris van het bouwkundig erfgoed en haalt daarvoor verschillende argumenten aan.

1. Vooreerst trekt hij de erfgoedwaarde in twijfel. Hij wijst erop dat het pand werd gewijzigd, ten nadele van de originele architectuur.

De bijgevoegde foto's, allemaal van details van de woning, en zonder een overzichtsfoto erbij, laten echter zien dat de verbouwing beperkt bleef, en de woning net zeer weinig werd aangepast aan de hedendaagse normen en dat ten voordele van de originele bouwmaterialen en erfgoedkenmerken. Hieruit kan geconcludeerd worden dat de architecturale waarde zoals beschreven in de inventaris, tot op heden aanwezig is in de woning. Bezwaarindiener haalt aan dat het dak, schrijnwerk en metselwerk zich in slechte staat bevindt. De bijgevoegde foto's tonen ons slechts details van de woning, zonder te situeren over welke delen dit gaat. Er werd verder ook geen verslag

van een expert bij het bezwaar gevoegd, waardoor niet onderbouwd werd dat deze slechte bouwfysische toestand de erfgoedwaarden heeft vernield.

2. Bezwaarindiener haalt aan dat deze hoeve niet uniek is en dat er nog gelijkaardige hoeves in de buurt staan. Dat klopt inderdaad: de dorpswoning voldoet aan het criterium representativiteit, en is een voorbeeld van de 19de-eeuwse dorpswoningen in de streek. Het criterium 'zeldzaamheid' doet in voorliggend geval niet ter zake voor opname in de inventaris.
3. Bezwaarindiener haalt aan dat het pand niet voldoet aan de kwaliteitsnormen voor basiscomfort en niet voldoen aan de EPB-eisen.

De opmerkingen in het derde lid van het bezwaarschrift hebben geen betrekking op feitelijkheden die voorliggen in openbaar onderzoek. Volledigheidshalve dient benadrukt te worden dat de loutere opname van een onroerend goed in de vastgestelde inventaris bouwkundig niet verplicht tot behoud en geen weigeringsgrond kan inhouden voor eender welke vergunning of machtiging. In een aantal gevallen moet de bevoegde overheid bij beslissingen wel expliciet aangeven hoe ze aandacht heeft gehad voor de erfgoedkenmerken van vastgesteld erfgoed. Bij sloop moet de vergunningverlener in de beslissing aangeven hoe de erfgoedwaarden in acht zijn genomen. De opname in de vastgestelde inventaris bouwkundig erfgoed maakt een uitzondering of afwijking mogelijk van normen voor energieprestatie en binnenklimaat als de toepassing van de EPB-eisen het karakter of het aanzicht van het gebouw op onaanvaardbare wijze zou veranderen (het Energiedecreet van 8 mei 2009).

Conclusie:

Het bezwaar heeft geen invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Dorpswoning" (erfgoedid 13682/aanduidingsid 108279), Beekboshoek 30-32 in Kontich wordt ongewijzigd opgenomen in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed.

Bezwaar B_000142: Bezwaar bij de vaststelling van één relict: Langgestrekte hoeve (erfgoedid 75378/aanduidingsid 105237), Asselbergen 15, Arendonk.

Bezwaarindiener tekent formeel bezwaar aan tegen de opname van de woning met aanhorigheden te Arendonk, Asselbergen 15, in de inventaris van het bouwkundig erfgoed

1. *Omtrent de afbakening:*

Bezwaarindiener vraagt de opname in de inventaris te beperken tot het hoofdgebouw met uitsluiting van de onbebouwde grond, de omgeving en andere eventuele landschapselementen, daar deze geen erfgoedwaarde bezitten.

2. *Omtrent de feitelijkheden:*

Bezwaarindiener vraagt de opname in de inventaris te beperken tot enkel en uitsluitend het hoofdgebouw (de hoeve) met de aaneengesloten schuur en stal, met uitsluiting van alle overige losstaande bijgebouwen. De bijgebouwen dateren uit een geheel andere periode als de hoeve, met name ca. 1958 en hebben geen enkele erfgoedwaarde.

Bezwaarindiener geeft aan dat de waterputten, waarvan sprak in de beschrijving van het 'erfgoedtype' twee waterputten betreffen en dat één ervan gelegen is binnen een perimeter van ongeveer drie meter achter de woning. Bezwaarindiener geeft aan dat deze niet meer origineel is, dichtgemaakt werd en voorzien werd van een andere

gevelsteen. Bezwaarindiener geeft aan dat de tweede waterput gelegen is binnen een perimeter van ongeveer 1 meter voor de voorgevel van de woning en deze waterput uitgevoerd is in eenvoudig beton, geplaatst ca. 1968. Bezwaarindiener meent dat beide waterputten zonder enige erfgoedwaarde zijn.

Behandeling van het bezwaar:

1. Bezwaarindiener vraagt de afbakening van het erfgoedrelict te beperken tot het hoofdgebouw en de onbebouwde grond, omgeving en landschapselementen niet mee op te nemen vermits deze geen erfgoedwaarde bezitten.

Voor de afbakening op het plan wordt echter steeds uitgegaan van het perceel. In voorliggend geval betreft dit het perceel waarop zich de erfgoedkenmerken en -elementen bevinden: het perceel in Arendonk, gekend ten kadaster, Afdeling 1, Sectie B, perceelnummer 664G. De afbakening van het relict is correct.

2. Bezwaarindiener vraagt de opname in de inventaris te beperken tot het hoofdgebouw (de hoeve) met aaneengesloten schuur en stal en de overige losstaande bijgebouwen niet mee vast te stellen als bouwkundig erfgoed. Bezwaarindiener geeft aan dat deze uit een geheel andere periode dateren (namelijk 1958) en geen erfgoedwaarde bezitten. Bezwaarindiener vraagt bijkomend de waterputten niet langer als erfgoedtype aan te duiden in de beknopte karakterisering van het erfgoedrelict.

In het vaststellingsdossier dat voorligt in openbaar onderzoek wordt aangeduid wat vastgesteld is in zowel de beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken, de beknopte karakterisering ('erfgoedtype', 'datering', 'stijl of cultuur') als de afbakening op het plan (polygoon). Enkel onroerende goederen die zowel in de beschrijving, de beknopte karakterisering als op het plan aangeduid worden, worden verondersteld erfgoedwaarde te bezitten en onderdeel uit te maken van het vast te stellen erfgoedrelict. In voorliggend geval wordt enkel het hoofdvolume met woonhuis, stal en schuur aangeduid in de beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken en de beknopte karakterisering van het erfgoedrelict. De door bezwaarindiener aangehaalde bijgebouwen worden als dusdanig geacht geen erfgoedwaarde te bezitten en niet mee vastgesteld te zijn. Het erfgoedtype 'waterputten' blijft evenwel opgenomen in de beknopte karakterisering van het erfgoedrelict vermits deze aangeduid wordt als erfgoedkenmerk in de beschrijving van het erfgoedobject.

Conclusie:

Het bezwaar heeft geen invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Langgestrekte hoeve" (erfgoedid 75378/aanduidingsid 105237), Asselbergen 15 in Arendonk, wordt ongewijzigd vastgesteld in de inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen.

Bezwaar B_000143: Bezwaar bij de vaststelling van één relict: Villa Natuurvriendenhuis (erfgoedid 85530/aanduidingsid 106909), Grobbendonk, Vrijheidsstraat 5.

Bezwaarindiener stelt dat de beschrijving van het erfgoedobject niet overeenstemt met de werkelijke situatie en geeft aan dat het een oudere 20ste-eeuwse villa betreft die in 1937 door Van Steenberghe werd verbouwd tot vakantiekolonie ten behoeve van de Antwerpse Diamantwerkersbond.

Bezwaarindiener geeft aan dat de ingrepen niet representatief zijn voor het werk van Van Steenberghe, louter functioneel (creatie van eetzaal en slaapzalen) en zonder architecturale pretenties. De ingrepen doen veeleer afbreuk aan de eventuele erfgoedwaarden van het oorspronkelijke gebouw. Later uitgevoerde werken hebben

evenzeer het karakter van het gebouw aangetast en worden in de beschrijving niet vermeld.

De beschrijving refereert eveneens naar elementen van het modernistisch interieur naar ontwerp van Van Steenberghe. Bezwaarindiener geeft aan dat deze niet langer aanwezig zijn en wellicht reeds verdwenen waren op het moment van registratie in 2001, waardoor de indruk ontstaat dat het gebouw werd beschreven aan de hand van documenten en archiefonderzoek en niet naar aanleiding van een bezoek ter plaatse.

Bezwaarindiener meent dat om bovenstaande redenen een opname in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed niet verantwoord is. Bezwaarindiener voegt een studie als bijlage ter staving van de aanvullingen.

Behandeling van het bezwaar:

De beschrijving van dit relict in de wetenschappelijke inventaris heeft het wel degelijk over een verbouwing door Van Steenberghe. De villa werd, mede door de aanpassingen van Van Steenberghe, geselecteerd voor opname in de inventaris van het bouwkundig erfgoed. Bezwaarindiener meent dat de ingrepen afbreuk doen aan de erfgoedwaarden van het gebouw, een mening die ik niet onderschrijf.

Van de later aangehaalde werken wordt niet onderbouwd in welke mate zij de erfgoedwaarden hebben vernield; er wordt niet gepreciseerd welke werken dit waren en welke gebouwoonderdelen deze betroffen. Het gebouw werd tijdens de inventarisatie in 2001 wel degelijk bezocht. Op basis hiervan werden de waardevolle interieurelementen vermeld in de beschrijving.

De extra inhoudelijke gegevens uit dit bezwaarschrift en uit de bijgevoegde studie worden in aanvullende informatie aan de fiche van het erfgoedobject toegevoegd.

Het bezwaar motiveert niet afdoende dat de erfgoedwaarden van dit relict niet (meer) aanwezig zijn. Daarom wordt het in het vaststellingsbesluit opgenomen. Uit de beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken wordt de passage over het meubelair geschrapt, omdat dit wellicht niet meer aanwezig is.

Conclusie:

Het bezwaarschrift heeft invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Villa Natuurvriendenhuis" (erfgoedid 85530/aanduidingsid 106909) wordt in het vaststellingsbesluit opgenomen met een gewijzigde beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken. Deze wordt als volgt gewijzigd: "Het ontwerp van E. Van Steenberghe van 1937 omvatte de verbouwing van een buitenhuisje met schuur.".

Bezwaar B_000144, B_000155 en B_000156: Bezwaar bij de afbakening van één relict: Tuinwijk Ganzenkoor (erfgoedid 2591/aanduidingsid 97987), Ganzenkoor 20-86, Duffel.

Bezwaarindiener verzet zich tegen de opname van het pand, Ganzenkoor 46B, als onderdeel van het bouwkundig geheel "Tuinwijk Ganzenkoor" (erfgoedid 2591/aanduidingsid 97987) in de inventaris van het bouwkundig erfgoed.

Bezwaarindiener geeft aan dat het pand wat betreft uitzicht en stijl totaal verschilt van de rest van de wijk.

Bezwaarindiener geeft aan dat het pand wat betreft typologie geen onderdeel uitmaakt van een "sociale woonwijk", noch een "sociale woning" en wijst op het feit dat het adres niet als locatie aangeduid is op het portaal (aanduidingsobject).

Bezwaarindiener voert aan dat het goed gebouwd is als privé initiatief en niet aansluit bij de eerste bouwphase van de tuinwijk door de Samenwerkende Maatschappij voor Goedkope woningen van Duffel in 1923. De woning zelf dateert van het midden van de jaren 1960.

Bezwaarindiener geeft aan dat het pand niet gecatalogeerd kan worden als: "sociale woning", "burgerhuis", "boerenwoning", "villa" of "herenhuis".

Bezwaarindiener meent als dusdanig dat het goed geen erfgoedwaarde bezit en vraagt om deze uit de afbakening van het erfgoedrelict 'Tuinwijk Ganzenkoor' te schrappen.

Behandeling van het bezwaar:

Bezwaarindiener verzet zich tegen de opname van het pand, Ganzenkoor 46B, als onderdeel van het bouwkundig geheel Tuinwijk Ganzenkoor en wijst hiertoe op het feit dat het pand wat betreft typologie geen onderdeel uitmaakt van het erfgoedrelict.

De door bezwaarindiener aangereikte informatie is correct. Het pand wordt niet aangeduid in de beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken, noch aangeduid in de beknopte karakterisering ('erfgoedtype', 'datering', 'stijl of cultuur') van het erfgoedrelict. Ook in de beschrijving van het erfgoedobject wordt niet ingegaan op het bouwvolume. Het adres van het pand staat evenmin opgegeven in de adresgegevens van het erfgoedrelict. Het goed maakt als dusdanig geen onderdeel uit van het erfgoedrelict en wordt geacht niet mee vastgesteld te zijn. Gezien het perceel geen onderdeel uitmaakt van het erfgoedrelict en niet bijdraagt tot de herkenbaarheid van de tuinwijk wordt het uit de afbakening van het erfgoedrelict verwijderd. Het perceel in Duffel, gekend ten kadaster, Afdeling 1, Sectie E, perceelnummer 197C2, wordt uit de afbakening op het plan verwijderd.

Conclusie:

Het bezwaar heeft invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Tuinwijk Ganzenkoor" (erfgoedid 2591/aanduidingsid 97987), Ganzenkoor 20-86 in Duffel wordt vastgesteld met gewijzigde afbakening op het plan. Het perceel in Duffel, gekend ten kadaster, Afdeling 1, Sectie E, perceelnummer 197C2, wordt uit de afbakening op het plan verwijderd.

Bezwaar B_000145: Bezwaar bij de vaststelling van één relict: Neoclassicistisch hoekhuis (erfgoedid 11992/aanduidingsid 112379), Gasthuisstraat 74, Sint Antoniusstraat 4, Turnhout.

Bezwaarindiener stelt dat het desbetreffend bouwkundig relict geen erfgoedwaarde meer bevat door sloop of verbouwing. Bezwaarindiener geeft aan dat het pand in de periode 2000-2001 volledig gerenoveerd werd, waarbij het oorspronkelijk volume gesloopt werd.

Bezwaarindiener geeft aan dat de gegevens op basis van dewelke het goed naar voren wordt geschoven als bouwkundig erfgoedrelict gebaseerd zijn op één bron, namelijk boekdeel 16N1 van de reeks Bouwen door de eeuwen heen in Vlaanderen. De gegevens houden geheel geen rekening met de recente wijzigingen aan de woning en zijn compleet gedateerd.

Bezwaarindiener benadrukt dat men ingrijpende rechtsgevolgen verbindt aan een architecturaal boek dat niet langer up-to-date is. Bezwaarindiener geeft aan dat het pand

sedert 14 september 2009 vastgesteld is als bouwkundig erfgoed in de inventaris en er voor het laatst in 2007 een adrescontrole is uitgevoerd. De eigenlijke inventarisatie gebeurde in 1997.

Bezwaarindiener verzet zich tegen de opname van het goed in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed vermits het pand door sloop en renovatie geen erfgoedwaarde meer bezit. Bezwaarindiener geeft aan dat het pand niet langer historische waarde bezit door de sterk gewijzigde toestand.

Behandeling van het bezwaar:

De opname van dit pand in de inventaris van het bouwkundig erfgoed dateert inderdaad van een herinventarisatieproject van 1997, waarbij de volledige stad Turnhout werd geïnventariseerd.

De beschrijving van het exterieur van het pand in de inventaris bleef sinds 1997 ongewijzigd. De controle in 2007, de foto bij de fiche van 2009, en de meer recente beelden die internet ons biedt, laten zien dat deze beschrijving nog steeds klopt. In die beschrijving werd de architecturale waarde beschreven met volgende elementen: het driezijdige gebouw, het mansardedak met fraai omlijste dakkapellen, de bepleisterde en beschilderde lijstgevels met neoclassicistische elementen. Ook werd dan al vermeld dat de begane grond werd verbouwd met winkelpuizen, een ingreep waarna de architecturale waarde desondanks werd bewaard. Op de begane grond waren immers van bij het begin winkels gevestigd, zo leert de beschrijving. Al deze elementen bleven bewaard bij de verbouwingen uit 2000-2001 die bezwaarindiener aanhaalt, en die de erfgoedwaarde van de gevels hebben gerespecteerd. Bezwaarindiener haalt aan dat het pand werd gesloopt, maar dit wordt door beeldmateriaal van na de verbouwingen tegengesproken.

De historische waarde van het pand ligt in het feit dat het in het vierde kwart van de 19de eeuw werd opgetrokken als woonhuis van veearts De Backer met op de bovenverdieping de zaal van l'Union, een sociëteit van liberale signatuur. Ook dit gegeven wordt door bezwaarindiener niet in twijfel getrokken of weerlegd, waardoor ook de historische waarde mijns inziens bij dit pand is bewaard.

Conclusie:

Het bezwaar heeft geen invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Neoclassicistisch hoekhuis" (erfgoedid 11992/aanduidingsid 112379), Gasthuisstraat 74, Sint Antoniusstraat 4 in Turnhout wordt ongewijzigd opgenomen in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen.

Bezwaar B_000146: Bezwaar bij de vaststelling van één relict: Kriekelarenschrans (erfgoedid 13708/aanduidingsid 108331), Kriekelaarstraat 2, Kontich.

Bezwaarindiener geeft aan dat de gebouwen die gebouwd zijn in de 19de eeuw allemaal vervangen zijn. Bezwaarindiener merkt op dat het pand doet nog steeds dienst als boerderij, maar dat de gebouwen mee geëvolueerd zijn met de tijd tot moderne stallen en nieuwe woning. Bezwaarindiener geeft aan dat de wal die de boerderij vroeger afscheidde niet langer aanwezig is en dat er stallen bovenop gebouwd werden. Er resteert enkel nog een klein stuk dat dienst doet als waterbuffer en zwemplaats voor ganzen. De paalschuren en schansen zijn allemaal al lang afgebroken.

Behandeling van het bezwaar:

Bezwaarindiener heeft gelijk: op deze omwalde hoevesite zijn alle 19de-eeuwse hoevegebouwen vervangen door meer recente gebouwen. Dat wordt ook op die manier omschreven in de inventaristekst van 1985. De schans op zich vormt de basis van de erfgoedwaarde van dit relict, maar betreft archeologische erfgoed en geen bouwkundig erfgoed, waardoor dit relict niet kan vastgesteld worden als bouwkundig erfgoed.

Conclusie:

Het bezwaar heeft invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Kriekelarenschrans" (erfgoedid 13708/aanduidingsid 108331), Kriekelaarstraat 2 in Kontich wordt niet mee opgenomen in de vastgestelde inventaris van de provincie Antwerpen. Het onroerend goed wordt daarenboven geschrapt uit de inventaris vastgesteld door de administrateur-generaal van het agentschap Onroerend Erfgoed op 28 november 2014, omdat het niet langer voldoende goed is bewaard.

Bezwaar B_000147: Zie bezwaar B_000087

Bezwaar B_000148: Bezwaar bij de vaststelling van twee relicten: Hoeve (erfgoedid 10028/aanduidingsid 105631), Lambertusplaats 1, Legrellestraat 121, Berlaar; Parochiekerk Sint-Lambertus (erfgoedid 10029/aanduidingsid 105632), Lambertusplaats 2, Berlaar.

Bezwaarindiener wenst een volgende correcties aan te brengen met betrekking tot de afbakening van het erfgoedrelict Hoeve (erfgoedid 10028/aanduidingsid 105631):

Correctie 1: Bezwaarindiener stelt dat op het GRB-uitreksel (AGIV) het huisnummer 1 verkeerdelijk over het hele L-vormige erfgoedpand vermeld staat en dat het volume twee woongelegenheden met twee afzonderlijke adressen beslaat. De scheidingslijn ter hoogte van de twee woningen is op het GRB niet aangegeven, noch is het tweede adres, Legrellestraat 121 op het linkse gedeelte van het (bouw)complex aangegeven.

Bezwaarindiener verwijst voor de scheidingslijn tussen de twee woonpanden naar het verkavelingsplan, opgemaakt door landmeter opgemaakt in 1979. Met betrekking tot de opgedeelde tuinen is de scheiding aangegeven. Bezwaarindiener vraagt om deze ook in het gebouw door te trekken (scheiding panden Lambertusplaats 1 en Legrellestraat 121).

Correctie 2: Bezwaarindiener geeft aan dat de eigendomsgrens tussen het pand, Lambertusplaats 1 en het dorpsplein, Lambertusplaats, foutief is aangeduid op het GRB-uitreksel (AGIV). Bezwaarindiener geeft aan dat kort na 1910 een nisvormig stuk grond afgestaan werd aan de gemeente om er een Heilig-Hartbeeld in te plaatsen. Dit deel maakt op heden deel uit van het openbaar domein. Bezwaarindiener verwijst naar het plan opgemaakt in 1979 voor een correcte weergave van de scheidingslijn tussen het privégrondstuk 'Lambertusplaats 1' en het openbaar domein.

Bezwaarindiener wenst volgende aanpassingen door te voeren in de beschrijving van het erfgoedrelict: "Neotraditioneel hoevecomplex, opklimmend tot het derde kwart van de 18de eeuw (1764). In 1904 in neotraditionele stijl aangepast met haakse aanbouw en vierkanttoren, en vrijstaand bakhuis en stalling. Tuin ten noorden, begrensd door bakstenen muur (ca. 1910) aan de zijde van de Lambertusplaats.

Bezwaarindiener geeft aan dat het kerngedeelte van de langgevelhoeve op de Ferrariskaart aangeduid staat en dat in de zijgevel aan de zijde van de Lambertusplaats het bouwjaar '1764' vermeld staat ter hoogte van een later ingebouwde nis.

Bezwaarindiener merkt op dat bij de beschrijving van het erfgoedobject Parochiekerk Sint-Lambertus (erfgoedid 10029/aanduidingsid 105632) de grafkapel van de familie de Bieberstein Le Grelle vermeld staat onder 'mobilair'. Bezwaarindiener geeft aan dat het een privé-kerk op een afzonderlijk perceel betreft en de aanduiding van het relict desgevallend aangepast dient te worden.

Behandeling van het bezwaar:

1. Bezwaarindiener geeft aan dat de adressen niet correct weergegeven worden op het plan en wijst op het feit dat het twee afzonderlijke adressen betreft. Bezwaarindiener wijst bijkomend op een foutieve weergave van de perceelsgrenzen en voegt een verkavelingsplan en opmetingsplan aan haar schrijven toe.

De visualisatie van het goed op het Geoportaal en de webpagina van het openbaar onderzoek

<https://openbareonderzoeken.onroerenderfgoed.be/openbareonderzoeken/29> is een overname van de gegevens op het Groot-schalig Referentie Bestand of de Basiskaart Vlaanderen (GRB). De weergave van de percelen kan om die reden niet intern aangepast worden. De adrespunten worden aangeduid op het plan op basis van de adresgegevens van het Centraal Referentieadressenbestand (CRAB) in Vlaanderen. De aanduiding van de adrespunten kan om die reden evenmin aangepast worden. De foutieve weergave van de percelen en adressen werd reeds doorgegeven aan de beheersdiensten van het GRB en het CRAB en zullen na aanpassing door de externe diensten correct weergegeven worden op de toepassingen van het agentschap Onroerend Erfgoed. De afbakening van het erfgoedrelict op het plan wordt in functie van de door bezwaarindiener aangevoerde correcties geactualiseerd.

2. Bezwaarindiener wenst een aantal inhoudelijke aanvullingen te doen in de beschrijving van het erfgoedobject in de inventarisfiche. De beschrijving van het erfgoedobject wordt dienaangaande aangepast.
3. Bezwaarindiener merkt op dat de afbakening op het plan van het erfgoedrelict Parochiekerk Sint-Lambertus (erfgoedid 10029/aanduidingsid 105632) niet correct is en wijst op het feit dat de in de beschrijving als erfgoedelement opgenomen Grafkapel van de familie de Bieberstein Le Grelle ten westen van de parochiekerk niet mee opgenomen is.

De door bezwaarindiener aangereikte informatie is correct. De gegevens kunnen echter niet meer aangepast worden bij het huidige vaststellingsbesluit vermits deze een uitbreiding van voorliggende afbakening inhouden. De afbakening op het plan en de erfgoedkenmerken uit het vaststellingsdossier blijven ongewijzigd. De door bezwaarindiener aangereikte informatie wordt echter aangewend om de gegevens in de wetenschappelijke inventaris te verbeteren. De afbakening van het erfgoedrelict wordt in de objectfiche aangepast. Het perceel in Berlaar, gekend ten kadaster, Afdeling 2, Sectie B, perceelnummer 103E wordt aan de afbakening op het plan toegevoegd. Het erfgoedkenmerk 'grafkapellen' wordt in de objectfiche aan het erfgoedrelict toegekend. Deze wijzigingen worden in een volgende vaststelling mee opgenomen.

Conclusie:

Het bezwaar heeft invloed op het ministerieel besluit. De afbakening op het plan van het erfgoedrelict "Hoeve" (erfgoedid 10028/aanduidingsid 105631) wordt geactualiseerd. Het erfgoedrelict Parochiekerk Sint-Lambertus (erfgoedid 10029/aanduidingsid 105632) wordt ongewijzigd opgenomen in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen.

Bezwaar B_000149: Grote Rijkerooihoeve (erfgoedid 13527/geen aanduidingsid), Rijkerooistraat 14, Kontich.

Bezwaarindiener stelt vast dat de Grote Rijkerooihoeve, gelegen te Kontich, Rijkerooistraat 14, aangeduid staat als 'verbouwd of gesloopt' in de inventaris van het bouwkundig erfgoed en om die reden niet mee vastgesteld wordt.

Bezwaarindiener geeft aan dat ondanks de gedeeltelijke verbouwing van de hoeve, deze niettemin over nog voldoende erfgoedwaarden beschikt om alsnog op de vastgestelde inventaris te blijven. Bezwaarindiener meent dat de beschrijving in de inventaris aangeeft dat het goed opgenomen werd omwille van haar link met de hoeve 'de Tange' (beschermd stadsgezicht) en door haar voorkomen als langgevelhoeve in het Kontichse landschap. (De kern van de) hoeve is reeds terug te brengen tot de 15de eeuw.

Bezwaarindiener geeft aan dat op grond van artikel 4.1.2. van het Onroerenderfgoedbesluit een onroerend goed pas uit de vastgestelde inventaris geschrapt wordt als deze niet langer erfgoedwaarde bezit of als deze niet langer voldoende goed bewaard is. Bezwaarindiener meent dat de Rijkerooihoeve ondanks de verbouwingen niets heeft afgedaan aan erfgoedwaarde. Bezwaarindiener voegt een erfgoedverslag toe van onroerenderfgoeddeskundige dhr. Vandenbreeden in bijlage. Bezwaarindiener verwijst naar de historische waarde die de hoeve nog steeds bezit, als hoeve die opklimt tot de 15de eeuw en die linken heeft naar zowel het kasteel Tanghof als naar de Rosmolen en haar positie in het gebied Rijkenrooi.

Bezwaarindiener verwijst naar de ruimtelijk-structurerende waarde van het goed en wijst op de ligging in het gebied Rijkenrooi, op de verbinding tussen de Moorstraat en de Hondstraat en de ligging in het agrarisch gebied horende bij het kasteel Tanghof.

Behandeling van het bezwaar:

Bezwaarindiener gaat in tegen de schrapping van de Grote Rijkerooihoeve uit het vaststellingsbesluit van 2014. Bezwaarindiener betwist dat het goed niet meer vastgesteld kan worden omdat het niet langer erfgoedwaarde bezit door zware verbouwingen. Hoewel er inderdaad kan geredeneerd worden dat de historische waarde van deze hoevesite bewaard bleef door de inplanting van de gebouwen en door het bewaren van de vorm van het erf en de walgracht, blijf ik erbij dat de architecturale waarde van de hoeve niet meer is bewaard. De hoevegebouwen werden in die mate aangepast en gerenoveerd, dat ze grotendeels werden gesloopt en vervangen door nieuwbouw. De indeling van de gebouwen, de materialen enz. werden gewijzigd.

Eind 2017 gaf de gemeente Kontich ter voorbereiding van het vaststellingsbesluit aan de status van de hoeve te willen laten wijzigen van bewaard naar gesloopt, omdat de hoeve volledig gerenoveerd werd "naar de stijl van...". Omdat wellicht niet alle onderdelen volledig werden gesloopt, koos het agentschap Onroerend Erfgoed voor de status "verbouwd", waarmee bedoeld wordt dat de erfgoedwaarde is vernield door verbouwingen en aanpassingen, zonder dat er sprake is van volledige, integrale sloop. Deze conclusies worden gestaafd door het beeldmateriaal dat voorhanden is in het verslag dat bezwaarindiener toevoegt. De foto's van de huidige toestand die daarin opgenomen zijn, laten duidelijk zien dat er wezenlijke verschillen zijn met de foto's van de oorspronkelijke toestand voor de werken, en dat daarbij de materialen, bedaking, indeling van de gevels enz. niet werden behouden. De erfgoedwaarde is mijns inziens door de zware renovatie niet bewaard gebleven.

Het pand wordt niet opgenomen in het vaststellingsbesluit.

Conclusie:

Het bezwaar heeft geen invloed op het ministerieel besluit.

B_000150: Bezwaar bij de vaststelling van twee relicten: Steenbakkerij Novobric of Gebroeders Lauwers (erfgoedid 12711/aanduidingsid 97680), Noeveren zonder nummer, Boom; Meesterwoning (erfgoedid 12714/aanduidingsid 105973), Noeveren 73, Boom.

Bezwaarindiener geeft aan dat diverse gebouwen op de site op vandaag niet meer aanwezig zijn. Bezwaarindiener voegt ter staving een fotoregistratie bij het bezwaarschrift.

Bezwaarindiener vraagt een actualisatie door te voeren van de beschrijving van deze goederen in de inventaris en geeft aan dat volgende gebouwen op heden niet meer aanwezig zijn:

- de grote droogschuur
- de grote loods
- alle droogschuren met dak van Boomse pannen
- van de grote en kleine klamp resten enkel nog de muren
- van een schrijnwerkerij achter de paapoven, nog enkel een muur met gat

Bezwaarindiener geeft aan dat het verlies van deze goederen resultaat is van diefstal, noodweer, gedwongen sloop wegens bouwval, e.a.

Bezwaarindiener geeft aan dat het erfgoedrelict Meesterwoning, Noeveren 73, volledig afgebrand is en voegt krantenartikels dd. 18 juli 2018 aan haar schrijven toe.

Bezwaarindiener merkt op dat voor de omschrijving van het geheel Noeveren in de inventaris beter aangepast kan worden.

Behandeling van het bezwaar:

1. Bezwaarindiener geeft aan dat diverse gebouwen op de site van het erfgoedrelict Steenbakkerij Novobric of Gebroeders Lauwers niet meer aanwezig zijn en vraagt een actualisatie door te voeren van de beschrijving van het erfgoedobject.

De door bezwaarindiener ingediende informatie wordt door fotomateriaal geïllustreerd. Daarop is te zien dat de constructies grotendeels bewaard zijn, zij het niet allemaal in oorspronkelijke en onaangetaste toestand. Echter, deze bouwfysische problemen worden niet met een technisch verslag van een expert onderbouwd. Er wordt in het bezwaar niet aangetoond dat de aanpassingen en verbouwingen de erfgoedwaarde zoals beschreven in de inventarisfiches helemaal hebben vernield. Daarenboven is de volledig site opgenomen binnen het beschermde dorpsgezicht Wijk Noeveren, en bevat de site van deze steenbakkerij verschillende beschermde monumenten namelijk de ringoven, de paapovens, de schrijnwerkerij en de schoorsteen. Voor de beschermde onderdelen van de site werd in 2017 een beheersplan goedgekeurd. De erfgoedwaarde van de site is daardoor voldoende bewezen. De site wordt ongewijzigd opgenomen in het vaststellingsbesluit.

2. Bezwaarindiener geeft aan dat het erfgoedrelict Meesterwoning, Noever 73, volledig afgebrand is en voegt krantenartikels dd. 18 juli 2018 aan haar schrijven toe.

De door bezwaarindiener aangereikte informatie betreffende de meesterwoning is correct. De status van het erfgoedrelict wordt gewijzigd in 'gesloopt of verbouwd'. Het goed wordt om die reden niet langer vastgesteld als bouwkundig erfgoed. Het

onroerend goed wordt geschrapt uit de vastgestelde inventaris. De informatie over de brand wordt als aanvullende informatie toegevoegd aan de beschrijving van het erfgoedobject.

Conclusie:

Het bezwaar heeft invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Meesterwoning" (erfgoedid 12714/aanduidingsid 105973), Noeveren 73 in Boom wordt niet mee opgenomen in de vastgestelde inventaris van de provincie Antwerpen. Het onroerend goed wordt daarenboven geschrapt uit de inventaris vastgesteld door de administrateur-generaal van het agentschap Onroerend Erfgoed op 28 november 2014, omdat het niet langer voldoende goed bewaard is.

Bezwaar B_000151: Bezwaar bij de vaststelling van één relict: Hoeve met losse bestanddelen (erfgoedid 13449/aanduidingsid 108305), Groeningenlei 121, Kontich.

Bezwaarindiener vraagt om het goed, erfgoedobject nummer 13449, niet als bouwkundig relict op te nemen op de vast te stellen inventaris voor het bouwkundig erfgoed en desgevallend de hoeve met losse bestanddelen uit de reeds goedgekeurde lijst te schrappen.

Bezwaarindiener neemt de foto's, de beschrijving en de afbakening op de kaart over uit de inventaris bouwkundig erfgoed van het agentschap, en duidt op de kaart de locatie van het huis, de stal en de schuur aan.

Bezwaarindiener verwijst naar artikel 4.1.1 uit het Onroerenderfgoedbesluit dat stelt dat een bouwwerk kan opgenomen worden in de vastgestelde inventaris als dit onroerend goed een of meer erfgoedwaarden bezit en voldoende goed bewaard is. Ook artikel 4.1.2 wordt aangehaald, waaruit blijkt dat een goed kan geschrapt worden uit de vastgestelde inventaris als het niet langer erfgoedwaarde bezit of niet langer voldoende goed bewaard is.

Bezwaarindiener haalt aan dat de Kapittelhoeve wordt opgenomen omwille van haar historische en architecturale waarde en citeert de definities van die waarden uit de inventarismethodologie (M.B. 17 juli 2015). Ook wordt gewezen op het feit dat een goed moet geselecteerd worden op basis van de vijf in de methodologie opgenomen selectiecriteria. De definities van die criteria worden geciteerd. Bezwaarindiener geeft aan dat uit de gepubliceerde informatie omtrent de Kapittelhoeve, op basis van dewelke de inventarisatie overwogen wordt, niet blijkt welke van bovenstaande selectiecriteria al dan niet werden beoordeeld om de hoeve op te nemen op de vast te stellen inventaris bouwkundig erfgoed. Bezwaarindiener stelt dat het goed enkel omwille van haar historische en architecturale waarde lijkt opgenomen te zijn. Bezwaarindiener geeft aan dat de hoeve met losse bestanddelen bezwaarlijk over enige zeldzaamheid of herkenbaarheid beschikt, omdat ze grotendeels vernield en in slechte staat is.

Bezwaarindiener geeft aan dat een nabijgelegen andere zogenaamde Kapittelhoeve in 2012 afgebroken werd en vervangen door een nieuwe woning. Hierdoor is de resterende hoeve haar relatie met de reeds gesloopte Kapittelhoeve verloren, waardoor ook de ensemble- en contextwaarde van het goed verloren is gegaan.

Bezwaarindiener geeft aan dat uit de beschrijving van het erfgoedobject blijkt dat het goed reeds ten dele afgebrand is, deels vernield werd en bovendien sterk verbouwd werd. De huidige hoeven zouden dateren uit de 18de-19de eeuw. Bezwaarindiener stelt dat de hoeve met losse bestanddelen zich in zulke staat bevindt dat deze geenszins kan worden beschouwd als voldoende goed bewaard. De erfgoedwaarde is hierdoor kennelijk verloren

gegaan. Bezwaarindiener geeft aan dat de muren van de stal op verschillende plaatsen hol en bol staan, de gevelsteen reeds op een aantal plekken gescheurd is en het dak van de stal in grote mate vernield is. Het woonhuis is grotendeels vervallen en vernield. Zo zijn onder meer de ramen vernield, de deuren en poorten verkommerd en zijn er delen van de gevel afgebrokkeld. De gevel onder de dakkapel dreigt elk moment in te storten, gelet op de takken die deze gevel reeds doorboord hebben. Bezwaarindiener geeft aan dat het dak van het oude woonhuis in zeer slechte staat is. Op een aantal plaatsen zijn de gevelstenen aan de nok afgebrokkeld en zijn er tal van dakpannen verschoven of losgekomen. Bezwaarindiener geeft aan dat de natuur ter plaatse volledig is verwilderd en zelfs verweven is met het oude woonhuis, wat mogelijk gevaren inhoudt voor de stabiliteit van het goed. Deze aspecten worden geïllustreerd met detailfoto's van de balken, geveldelen met scheuren en van de andere vermelde gebreken.

Bezwaarindiener meent dat op basis van de huidige, vervallen toestand van de gebouwen van de typologie en de stijl, op basis waarvan de inventarisatie overwogen wordt, niets meer overblijft. Minstens is de erfgoedwaarde van de gebouwen onvoldoende goed bewaard om een opname in de inventaris te verantwoorden.

Bezwaarindiener meent dat de erfgoedwaarden onvoldoende aanwezig of bewaard zijn om de hoeve met losse bestanddelen op te nemen als bouwkundig relict in de inventaris van het bouwkundig erfgoed. De architecturale waarde is in belangrijke mate verdwenen door het verval en de beschadigingen. De historische waarde is evenmin voldoende goed bewaard gebleven. Bezwaarindiener geeft aan dat de huidige gebouwen niet meer dezelfde zijn als in de veertiende eeuw en dat de gebouwen in het verleden reeds afgebrand, vernield en herbouwd werden in de negentiende eeuw. De huidige gebouwen geven geen blijk van enige historische waarde. En dat deze daarenboven nu niet is bewaard, gelet op de huidige staat van de gebouwen.

Behandeling van het bezwaar:

Erfgoedwaarden en selectiecriteria

1. Om een afweging te maken of een onroerend goed kan worden opgenomen in de inventaris, stelt de inventarismethodologie inderdaad dat rekening wordt gehouden met de erfgoedwaarden en de selectiecriteria. Zij worden niet afzonderlijk beschouwd, maar het is de totale beoordeling die het uitgangspunt vormt voor de evaluatie.

Als erfgoedwaarden wordt voor Hoeve met losse bestanddelen (erfgoedid 13449/aanduidingsid 108305) de historische en de architecturale waarde aangeduid en toegelicht in de beschrijving.

De historische waarde wordt gestaafd door de beschreven historische kern van de site in een landschap waarvan de samenstelling sinds eeuwen ongewijzigd bleef. De gebouwen werden inderdaad vernieuwd; de site zelf echter, en het omgevende landschap, bleven zeer goed herkenbaar. Omwille van deze goed bewaarde historische, landschappelijke context, maakt de hoeve daarenboven deel uit van het vastgesteld landschapsatlasrelict "Domeinen Groeningenhof, Solhof en Lillaarschans met omgeving". Ik citeer uit dat besluit: "De drie kastelen binnen deze ankerplaats worden reeds vermeld op de kabinetskaart van de Ferraris (1770-1778). De structuur en opbouw van de domeinen is redelijk gaaf bewaard gebleven. Vooral het kasteel Groeningenhof, deels teruggaand tot de 16de eeuw, is als bouwwerk historisch zeer waardevol. Eveneens te vermelden zijn de Kapittelenhoeve, waarvan de site reeds wordt vermeld in 1304.".

De architecturale waarde van de hoeve is te vinden in het feit dat de 19de- en 20ste-eeuwse gebouwen, wat het boerenhuis met oudere kern, erfgoedelementen en -

kenmerken vertonen die de traditionele hoevebouw in die streek, treffend illustreren. Bezwaarindiener haalt aan dat deze waarden door verval van de hoeve niet meer zijn bewaard. In het tweede lid van de behandeling van het bezwaar wordt hierop ingegaan.

2. In de inventaris zou, volgens de bezwaarindiener, voor het betreffende pand geen verwijzing terug te vinden zijn naar de selectiecriteria. Daarenboven betwist de bezwaarindiener de aanwezigheid van de criteria zeldzaamheid, herkenbaarheid, ensemblewaarde en contextwaarde. De selectiecriteria kunnen wel degelijk teruggevonden worden in de inventaris. Het is niet omdat de bewoordingen niet uitdrukkelijk verwijzen naar een selectie criterium dat niet in de beschrijving van het pand is terug te vinden dat het onroerend goed aan één (of meerdere) van deze selectiecriteria voldoet. Er wordt onder meer verwezen naar de typologische en vormelijke aspecten van de hoeve, evenals naar de bouwperiode. Op basis van de beschrijving van het erfgoedobject en de beschreven erfgoedkenmerken en -elementen valt op te maken dat het goed aan volgende erfgoedcriteria voldoet: herkenbaarheid, representativiteit en ensemblewaarde.

De bezwaarindiener voert feitelijkheden aan die deze criteria betwisten. De vervallen toestand van de hoeve zou de herkenbaarheid in gevaar brengen. Op basis van de in bezwaar bijgevoegde foto's blijkt echter dat de gebouwen met hun originele materialen, indeling en detaillering grotendeels zijn bewaard zoals omschreven in de inventaris: het uitzicht en de vormgeving van de 19de- en 20ste-eeuwse hoevegebouwen zijn niet gewijzigd. Ook de functie van de hoeve is niet gewijzigd: ze is leegstaand en vervallen, maar werd nooit aangepast aan een andere functie, waardoor het goed een goede en herkenbare uitdrukking is van de oorspronkelijke functie als hoeve.

Bezwaarindiener betwist de context- en ensemblewaarde van de hoeve. De ensemblewaarde is ontegensprekelijk nog aanwezig: alle hoevegebouwen zijn er nog, de directe omgeving van het erf is ongewijzigd. Deze verschillende elementen hebben een directe en sterke samenhang, die niet verstoord wordt door nieuwe elementen. De leegstaande en vermeende vervallen toestand doet hier geen afbreuk aan. Het feit dat de andere Kapittelhoeve is gesloopt, vermindert effectief de contextwaarde voor de nog bewaarde hoeve. De opname van beide historische hoevesites in het vastgesteld landschapsatlasrelict "Domeinen Groeningenhof, Solhof en Lillaarschans met omgeving" bewijst echter duidelijk dat er een sterke, en ongeschonden relatie is van de hoeve met het omgevende landschap, wat de contextwaarde staft.

Ten slotte betwist de bezwaarindiener de zeldzaamheid van de hoeve. Het criterium 'zeldzaamheid' vormt in voorliggend geval echter geen selectie criterium voor opname. De opname in de inventaris van het bouwkundig erfgoed wordt veeleer ingegeven door het feit dat het een representatief voorbeeld vormt van een hoeve met losstaande gebouwen met een historische kern waarvan de gebouwen in de 19de en 20ste eeuw werden vernieuwd om te voldoen aan de eigentijdse functionele normen.

Bouwfysische toestand van de hoeve: verval en leegstand

3. Bezwaarindiener stelt dat de hoeve met losse bestanddelen zich in zulke staat bevindt dat deze geenszins kan worden beschouwd als voldoende goed bewaard. Bezwaarindiener voegt detailfoto's toe die scheuren, gaten in het dak en slecht onderhoud illustreren. Er worden geen overzichtsfoto's van de gebouwen en van het erf toegevoegd. Bezwaarindiener voegt evenmin een verslag van deskundig onderzoek toe aan haar schrijven, waarbij de aangehaalde bouwfysische gebreken aangetoond worden.

Zonder een gemotiveerd en gedetailleerd verslag door een ingenieur als basis, kan niet worden aangetoond dat het niet mogelijk zou zijn deze gebreken op te lossen met hedendaagse renovatietechnieken. Het bezwaarschrift toont ook geenszins aan dat de werken, die nodig zijn om de gebreken te verhelpen, niet mogelijk zijn zonder de erfgoedwaarden te schaden of dat herstel de facto betekent dat het overgrote deel van de hoevegebouwen zou herbouwd moeten worden. Ik oordeel dat de opsomming van de gebreken van de hoeve onvoldoende is gestaafd, waardoor de gebrekkige bewaringstoestand van het relict niet is aangetoond.

Op basis van de in bezwaar bijgevoegde foto's blijkt daarenboven dat de gebouwen met hun originele materialen, indeling en detaillering grotendeels zijn bewaard: het uitzicht en de vormgeving van de 19de- en 20ste-eeuwse hoevegebouwen zijn niet gewijzigd.

Echter stellen we vast dat het bakhuis inderdaad volledig vervallen is, zoals reeds beschreven in de inventaristekst, en dus niet meer in de vaststelling hoort. De welkomstboom waarvan sprake in de beschrijving valt buiten de voorgestelde afbakening van het relict op kaart, en wordt dus eveneens niet vastgesteld. Om dit correct weer te geven in de vaststelling, worden de erfgoedkenmerken "bakhuizen" en "welkomstbomen" geschrapt. Het bakhuis wordt ook niet meer vermeld in de beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken.

Volledigheidshalve willen we verduidelijken dat de erfgoedkenmerken en de beschrijving uitgaan van 19de- en 20ste-eeuwse hoevegebouwen en dat deze bouwperiode de motivatie vormt voor de architecturale waarde van de hoevegebouwen. In de beschrijving van het erfgoedrelict wordt natuurlijk wel aangegeven dat de site op zich, en het omgevende landschap een grote historische waarde heeft, die veel verder teruggaat in de geschiedenis. De beschrijving haalt echter duidelijk aan dat de gebouwen in de 19de en 20ste eeuw zijn vervangen en aangepast; argument van bezwaarindieners dat de 14de-eeuwse gebouwen niet meer bestaan, doet dus niet ter zake, aangezien dat overeenkomt met de gegevens in de inventaris.

Conclusie:

Het bezwaar heeft invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Hoeve met losse bestanddelen" (erfgoedid 13449/aanduidingsid 108305) wordt opgenomen in het vaststellingsbesluit met aangepaste erfgoedkenmerken en met aangepaste beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken. Erfgoedkenmerken "bakhuizen" en "welkomstbomen" zijn geschrapt. De beschrijving is "Eén van de twee zogenaamde Kapittelhoeven. Bestaande uit woonstalhuis uit de 19de-20ste eeuw met kern uit de tweede helft van de 18de eeuw, en bij oostgevel aansluitende langsschuur uit de 19de eeuw, en enkele stallen."

Bezwaar B_000152: Bezwaar bij de vaststelling van vijf relictten: Woonstalhuis (erfgoedid 12875/aanduidingsid 106294), Kerklei 12, Brecht; Gemeentehuis van Sint-Job-in-'t Goor (erfgoedid 12876/aanduidingsid 106295), Kerklei 13, Brecht; Parochiekerk Sint-Job (erfgoedid 12877/aanduidingsid 106296), Kerklei 46, Brecht; Pastorie Sint-jobparochie (erfgoedid 12879/aanduidingsid 106297), Kerklei 57, Brecht; Kapelhoeve (erfgoedid 12874/aanduidingsid 106298), Kerklei 9, Brecht.

Bezwaarindieners vraagt om de vijf bouwkundige relictten, Kerklei 9, 12, 13, 46 en 57 in Sint-Job-in-'t Goor samen vast te stellen als één geheel en als dusdanig op te nemen in de inventaris van het bouwkundig erfgoed.

Behandeling van het bezwaar:

De opmerking in het bezwaarschrift heeft geen betrekking op feitelijkheden die voorliggen in openbaar onderzoek en is bijgevolg niet ontvankelijk. Volledigheidshalve leggen we ook uit waarom we inhoudelijk gezien niet kunnen ingaan op dit verzoek. Het bezwaarschrift vraagt vijf relictten als één geheel op te nemen in de inventaris en in het vaststellingsbesluit. Alle relictten hebben een eigen historiek en eigen erfgoedkenmerken. Het feit dat ze in elkaars buurt liggen is geen reden om ze samen in een fiche te voegen. Bouwkundige gehelen worden gekozen als het gaat om een ensemble dat qua historiek en architectuur volkomen bij elkaar hoort, zoals tuinvijken of begijnhoven. Deze vijf woningen beantwoorden niet aan die voorwaarde van eenvormigheid.

Conclusie:

Het bezwaar heeft geen invloed op het ministerieel besluit.

Bezwaar B_000153: Bezwaar bij de vaststelling van één relict: Dorpswoning (erfgoedid 13976/aanduidingsid 111363), Ranst, Schildesteeweg 6-8.

Bezwaarindiener geeft aan niet op de hoogte zijn gesteld van de opname van het goed in de inventaris van het bouwkundig erfgoed bij de eerdere vaststelling in 2009. Overeenkomstig artikel 4.1.3. van het Onroerenderfoeddecreet van 12 juli 2013 dient de vast te stellen inventaris van het bouwkundig erfgoed onderworpen te worden aan een openbaar onderzoek. Huidig openbaar onderzoek betreffende de vaststelling van de 'nieuwe' inventaris kan het gebrek aan rechtsgeldige totstandkoming van de 'oude' inventaris niet rechtzetten. Bezwaarindiener meent dat het goed bijgevolg niet op een correcte wijze opgenomen werd in de 'oude' inventaris.

Bezwaarindiener geeft aan dat de foto bij het erfgoedrelict een oude foto is, waarop links van de woning nog een poortje staat. Met de heraanleg van de dorpskern en de bouw van grote appartementsblokken met garages tot bijna tegen het goed is het poortje verdwenen en werd ook de vermeende erfgoedwaarde van de woning grondig aangetast. De beschrijving van het erfgoedrelict houdt geen rekening met de gewijzigde situatie.

Bezwaarindiener geeft aan dat de afbakening van het relict niet correct is. Volgens de gegevens uit de vast te stellen inventaris is er aan de grens met en op het perceel van Schildesteeweg 10 (2de afdeling, Sectie 1, perceelnummer 502/Y) een soort rechthoekige 'insprong'. Deze insprong bestaat niet. De oude, onregelmatige grens tussen de twee percelen werd in 1998 van aan de straatkant, in het verlengde van de (rechter) zijmuur van de garage, tot aan de achterkant van de tuin rechtgetrokken.

Bezwaarindiener verzet zich tegen de opname van het goed in de inventaris van het bouwkundig erfgoed.

Behandeling van het bezwaar:

1. Bezwaarindiener geeft aan niet op de hoogte zijn gesteld van de opname van het goed in de inventaris van het bouwkundig erfgoed bij de eerdere vaststelling in 2009. Bezwaarindiener merkt bijkomend op dat de huidige vaststellingsprocedure met openbaar onderzoek onmogelijk de oudere, niet rechtsgeldige vaststellingsbesluiten kan rechtzetten.

De opmerkingen in het eerste lid van het bezwaarschrift hebben geen betrekking op feitelijkheden die voorliggen in openbaar onderzoek en zijn bijgevolg niet ontvankelijk. Volledigheidshalve dient benadrukt te worden dat bij de opmaak en de vaststelling van

de inventaris van het bouwkundig erfgoed de persoonlijke kennisgeving van eigenaars of bewoners niet procedureel is vastgelegd. Het openbaar onderzoek werd bekend gemaakt via publicatie in het Belgisch Staatsblad en in drie afzonderlijke dagbladen. De aankondiging van het openbaar onderzoek werd eveneens geafficheerd in de gemeente en bekend gemaakt op de website van de gemeente. Daarenboven was alle informatie beschikbaar op de website van het agentschap Onroerend Erfgoed. Daarmee is voldaan aan alle voorwaarden zoals opgenomen in het Onroerenderfgoeddecreet.

2. Bezwaarindiener geeft aan dat door de heraanleg van de dorpskern en de bouw van grote appartementsblokken met garages de poort ten zuiden van de woning verdwenen is en meent dat de erfgoedwaarde van het pand hierdoor aangetast werd.

De door bezwaarindiener aangehaalde poort wordt niet aangeduid in de beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken, noch in de beknopte karakterisering van het erfgoedrelict, noch in de afbakening van het plan. De poort maakt als dusdanig geen onderdeel uit van het erfgoedrelict. Het verlies doet op generlei wijze afbreuk aan de vastgestelde erfgoedwaarde van het goed.

3. Bezwaarindiener geeft aan dat de afbakening van het relict niet correct is en wijst op het feit dat de insprong van de noordelijke perceelsgrens in 1998 rechtgetrokken werd.

Voor de afbakening op het plan wordt altijd uitgegaan van het perceel waarop het erfgoedrelict zich bevindt. Wat betreft de perceelsgrenzen is de weergave op het Geoportaal en de webpagina van het openbaar onderzoek <https://openbareonderzoeken.onroerenderfgoed.be/openbareonderzoeken/29> een overname van de gegevens van het Grootchalig Referentie Bestand of de Basiskaart Vlaanderen (GRB). De intekening van het goed binnen het perceel kan om die reden niet aangepast worden.

Conclusie:

Het bezwaar heeft geen invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Dorpswoning" (erfgoedid 13976/aanduidingsid 111363), Schildesteeweg 6-8 in Ranst, wordt ongewijzigd opgenomen in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen.

Bezwaar B_000154: Zie bezwaar B_000048

Bezwaar B_000155: Zie bezwaar B_000144

Bezwaar B_000156: Zie bezwaar B_000144

Bezwaar B_000157 en B_000198: Twee identieke bezwaren bij de afbakening van één relict: Molensite (erfgoedid 14344/ aanduidingsid 98063), Theofiel Van Cauwenberghslei 16-18, Schoten.

Bezwaarindiener verzet zich tegen de opname van het perceel met huisnummer 16 in de inventaris van het bouwkundig erfgoed. De percelen die op heden huisnummers 16, 18 en 20 dragen, waren in het jaar 1913 nog niet van elkaar afgesplitst. Op dat ogenblik waren zij gekend als een geheel met huisnummer 16. In de loop der jaren werd het perceel gefaseerd opgesplitst.

Bezwaarindiener geeft aan dat de molen onvoldoende erfgoedwaarde bezit en onvoldoende bewaard bleef. De molen werd opgericht in het jaar 1902. In het jaar 1913 viel het

wiekenkruis uit de molen. De schade werd niet hersteld en sedert dien werd de molen gebruikt als magazijn.

Bezwaarindiener stelt dat het perceel met huisnummer 16 geenszins erfgoedwaarde bezit en vraagt voormeld perceel niet op te nemen in de inventaris van het bouwkundig erfgoed. Bezwaarindiener vraagt indien de administratie de mening toegedaan zou zijn dat de betreffende molen wel over voldoende erfgoedwaarde beschikt, enkel het perceel met huisnummer 18 op te nemen.

Bezwaarindiener geeft aan dat aan de voorzijde het perceel met huisnummer 20 bebouwd is met appartementen. Bezwaarindiener geeft aan dat op het perceel met huisnummer 18 zich de betreffende molen bevindt en dat deze enkel middels recht van doorgang via het perceel met huisnummer 20 bereikt kan worden. Bezwaarindiener merkt op dat de molen zich in zijn geheel op het perceel met huisnummer 18 bevindt en dat het goed geenszins een link heeft met het perceel met het huisnummer 20.

Bezwaarindiener meent dat de opname van het goed in de inventaris van het bouwkundig erfgoed in strijd is met de beginselen van behoorlijk bestuur. Bezwaarindiener dat de opname in strijd is met het legaliteitsbeginsel, gezien er geen wettelijke basis is om het perceel met huisnummer 16 op te nemen. Dit goed bezit immers geen erfgoedwaarde. Bezwaarindiener meent dat de opname eveneens in strijd is met het zorgvuldigheidsbeginsel en het evenredigheidsbeginsel. Bezwaarindiener geeft aan dat de opname van het goed in de inventaris lasten bet zich meedraagt die onevenredig zijn met het nut ervan en het algemeen belang.

Behandeling van het bezwaar:

Het bezwaar wordt gedeeltelijk gevolgd.

Het gedeelte van het bezwaar waarin de erfgoedwaarde van de molenromp wordt betwist, wordt niet gevolgd. De historische, architecturale en industrieel-archeologische waarde van de molenromp uit 1902 blijft bewaard, ondanks de aanpassingen die gebeurden, en die reeds vermeld zijn in de inventarisfiche.

Wat betreft het molenhuis op nummer 16 heeft de bezwaarindiener wel gelijk: dit is gesloopt en hoort niet opgenomen te worden in het vaststellingsbesluit. De door bezwaarindiener aangereikte informatie is hierin correct. Gelet op het feit dat het perceel met huisnummer 16 niet langer onderdeel uitmaakt van het erfgoedrelict en niet bijdraagt tot de herkenbaarheid van de site als voormalige molenaarswoning met molenromp wordt deze uit de afbakening van het erfgoedrelict geweerd. Het perceel in Schoten, gekend ten kadaster, Afdeling 2, Sectie C, perceelnummer 150G5, wordt uit de afbakening op het plan geweerd en als dusdanig niet mee vastgesteld. Het adres Theofiel Van Cauwenberghslei 16 wordt eveneens uit de adresgegevens van het erfgoedrelict geschrapt. De datering 'vierde kwart van de 19de eeuw' en het erfgoedtype 'molenaarswoningen' wordt uit de beknopte karakterisering van het erfgoedrelict geweerd. Ook de beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken wordt gewijzigd. Deze wordt als volgt aangepast: "Molenromp, overblijfsel van een 33 meter hoge stellingmolen, opgericht in 1902".

Conclusie:

Het bezwaar heeft invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Molensite" (erfgoedid 14344/ aanduidingsid 98063), Theofiel Van Cauwenberghslei 16-18 in Schoten wordt vastgesteld met gewijzigde afbakening op het plan, gewijzigde beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken en gewijzigde erfgoedkenmerken. Het perceel in Schoten, gekend ten kadaster, Afdeling 2, Sectie C, perceelnummer 150G5, wordt uit de afbakening op het plan geweerd. Wat de erfgoedkenmerken betreft, wordt de datering 'vierde kwart

van de 19de eeuw' en het erfgoedtype 'molenaarswoningen' uit de beknopte karakterisering van het erfgoedrelict gewist. De beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken wordt "Molenromp, overblijfsel van een 33 meter hoge stellingmolen, opgericht in 1902."

Bezwaar B_000158: Bezwaar bij de vaststelling van één relict: Kapel van het Heilig Graf en Klooster Betlehem (erfgoedid 52544/aanduidingsid 110452), Meerhout, Gasthuisstraat 29-31, 31A.

Bezwaarindiener geeft aan dat het klooster opgenomen in de beschrijving van het erfgoedobject ondertussen gesloopt werd. Enkel de kapel is blijven staan.

Behandeling van het bezwaar:

De informatie die bezwaarindiener aanreikt met betrekking tot het erfgoedrelict Kapel van het Heilig Graf en Klooster Betlehem(erfgoedid 52544/aanduidingsid 110452) is correct. Het als bouwkundig erfgoed vast te stellen relict beperkt zich tot het volume van de voormalige kloosterkapel. De afbakening van het plan wordt aangepast, waarbij enkel het kapelvolumen binnen het perceel in Meerhout, Afdeling 1, Sectie B, perceelnummer 824S ingetekend wordt. Het perceel draagt immers niet langer bij tot de herkenbaarheid van de kapel als onderdeel van een voormalige kloostersite. De benaming van het relict wordt gewijzigd in 'Kapel van het Heilig Graf'. Volgende adressen worden uit de adresgegevens van het relict geschrapt: Gasthuisstraat 29, Gasthuisstraat 31, Gasthuisstraat 31A. Het adres wordt gewijzigd in Gasthuisstraat zonder nummer. De erfgoedtypes 'kloosters' en 'lagere scholen' en de datering 'eerste helft 20ste eeuw' worden uit de beknopte karakterisering van het erfgoedrelict geweerd. De beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken wordt als volgt gewijzigd: "Kapel op rechthoekige plattegrond, vijf traveeën en koor van één rechte travee met driezijdige sluiting". De beschrijving van het erfgoedobject wordt eveneens aangepast in functie van de vast te stellen kloosterkapel.

Conclusie:

Het bezwaar heeft invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Kapel van het Heilig Graf en Klooster Betlehem" (erfgoedid 52544/aanduidingsid 110452) wordt opgenomen met gewijzigde afbakening op het plan, gewijzigde benaming, gewijzigde beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken en gewijzigde erfgoedkenmerken van het erfgoedrelict. De afbakening op het plan wordt beperkt tot het kapelvolumen op het perceel in Meerhout, Afdeling 1, Sectie B, perceelnummer 824S. De benaming van het relict wordt gewijzigd in 'Kapel van het Heilig Graf'. De beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken wordt als volgt gewijzigd: "Kapel op rechthoekige plattegrond, vijf traveeën en koor van één rechte travee met driezijdige sluiting". De erfgoedkenmerken "kloosters" en "lagere scholen" en de datering "eerste helft 20ste eeuw" worden uit de beknopte karakterisering van het erfgoedrelict geweerd. Volgende adressen worden uit de adresgegevens van het relict geschrapt: Gasthuisstraat 29, Gasthuisstraat 31, Gasthuisstraat 31A. Het adres wordt gewijzigd in Gasthuisstraat zonder nummer.

Bezwaar B_000159: Zie bezwaar B_000141

Bezwaar B_000160 en B_000246: Twee identieke bezwaren bij de vaststelling van negentwintig relictten in Herentals: Arbeiderswoningen (erfgoedid 47031/aanduidingsid 107219), Blijdenberg 19-29, Herentals; Dokterswoning (erfgoedid 47036/aanduidingsid 107223), Bovenrij 62, Herentals; Hoekhuis (erfgoedid 47037/aanduidingsid 107224),

Bovenrij 81, Herentals; Dorpswoningen (erfgoedid 47053/aanduidingsid 97998), Goudbloemstraat 19-21, Herentals; Lage dorpswoningen (erfgoedid 47072/aanduidingsid 97823), Hilkstraat 18-20, Herentals; Neoclassicistisch herenhuis (erfgoedid 47073/aanduidingsid 107268), Hilkstraat 26, Herentals; Huis De Mortier (erfgoedid 47081/aanduidingsid 107275), Hofkwartier 17, Herentals; Eenheidsbebouwing (erfgoedid 47084/aanduidingsid 97997), Hondsborg 2-12, 16, Boerenkrijglaan 77-89, Herentals; Burgerhuis naar ontwerp van K. Van Looy (erfgoedid 47110/aanduidingsid 107307), Molenvest 68, Herentals; Burgerhuis ontworpen door P.J. Taeymans (erfgoedid 47113/aanduidingsid 107314) Nederrij 17-19, Herentals; Beluik (erfgoedid 47114/aanduidingsid 107315), Nederrij 23-39, Herentals; Herenhuis naar ontwerp van A. De Boodt (erfgoedid 47124/aanduidingsid 107322), Nieuwstraat 32, Herentals; Burgerhuis (erfgoedid 47127/aanduidingsid 107324), Nieuwstraat 83, Herentals; Tramstatie Wachtsaal (erfgoedid 47128/aanduidingsid 107321), Nieuwstraat 113-115, Herentals; Sashuis 11 (erfgoedid 47132/aanduidingsid 107328), Peerdsbosstraat 2, Herentals; Dorpswoning Molenhuis (erfgoedid 47135/aanduidingsid 107330), Poederleeseweg 151, Herentals; Neotraditioneel winkelhuis (erfgoedid 47150/aanduidingsid 107350), Stationsplein 8, Herentals; Hotel des Voyageurs (erfgoedid 47151/aanduidingsid 107351), Stationsplein 25-27, Herentals; Stadswoning met magazijn (erfgoedid 47153/aanduidingsid 107352), Stationsstraat 9, Herentals; Hoeve (erfgoedid 47155/aanduidingsid 107359), Vennen 5, Herentals; Personeelswoning (erfgoedid 47159/aanduidingsid 107368), Wuytsbergen 175, Herentals; Gemeentehuis van Morkhoven (erfgoedid 47231/aanduidingsid 107239), Dorp 1, Herentals; Klooster (erfgoedid 47232/aanduidingsid 107240), Dorp 10, Herentals; Vrijstaande dorpswoning (erfgoedid 47234/aanduidingsid 107241), Dorp 18, Herentals; School (erfgoedid 47235/aanduidingsid 107242), Dorp 27, Herentals; Hoeve Berteneindsehoeve (erfgoedid 47245/aanduidingsid 107365), Wiekevorstseweg 33, Herentals; Schoolgebouw (erfgoedid 47263/aanduidingsid 107336), Ring 59, Herentals; Vakwerkhoeve (erfgoedid 47271/aanduidingsid 107369), Zandkapelweg 1, Herentals; Twee dorpswoningen (erfgoedid 47272/aanduidingsid 107370), Zandkapelweg 11-13, Herentals.

1. *Arbeiderswoningen* (erfgoedid 47031/aanduidingsid 107219), Blijdenberg 19-29, Herentals

Bezwaarindiener stelt dat het relict slechts deels bewaard is: nummer 23 heeft een sterk aangepaste voorgevel en een nieuw, verhoogd dak. Nummer 27 en 29 hebben aanpassingen aan de venster- en deuropeningen in de voorgevel.

Behandeling van het bezwaar:

Ik ben het eens met bezwaarindiener: de gevels van de woningen op nummers 23, 27 en 29 zijn aangepast met verlies van de erfgoedwaarde. Deze panden worden niet opgenomen in het vaststellingsbesluit. In de fiche van het erfgoedobject en van het aanduidingsobject worden deze adressen geschrapt. De afbakening wordt aangepast. De beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken wordt aangepast, waarbij de aangepaste woningen geen deel meer uitmaken van de beschrijving.

Conclusie:

Het bezwaar heeft invloed op het ministerieel besluit. Arbeiderswoningen (erfgoedid 47031/aanduidingsid 107219) wordt opgenomen in de vastgestelde inventaris van de provincie Antwerpen met gewijzigde afbakening: nummers 23, 27 en 29 worden verwijderd uit de afbakening van het relict. De beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken wordt aangepast naar: "Eenheidsbebouwing van arbeiderswoningen uit het vierde kwart van de 19de eeuw, met bouwtoelating voor het "bouwen van acht woningen" van 1897, op kadaster geregistreerd in 1898."

2. *Eenheidsbebouwing* (erfgoedid 47084/aanduidingsid 97997), Hondenberg 2-12, 16, Boerenkrijglaan 77-89, Herentals

Bezwaarindiener stelt dat nummer 16 niet bij het relict hoort. Bezwaarindiener geeft aan dat het bouwjaar 1948 is.

Behandeling van het bezwaar:

Bezwaarindiener heeft afdoende aangetoond dat Hondenberg 16 niet bij de eenheidsbebouwing hoort. In de fiche van het erfgoedobject wordt het adres verwijderd en wordt de afbakening aangepast. Ook bij het aanduidingsobject 97997, zoals voorgelegd tijdens het openbaar onderzoek, zal huisnummer 16 verwijderd worden en zal dit pand uit de afbakening worden geknipt. Voor de duidelijkheid werd ook een administratieve aanpassing aan dit relict aangebracht, waarbij het als gesloopt geregistreerde, en niet bij de vaststelling horende nummer 77 verwijderd werd uit de adressenlijst en uit de polygoon.

Conclusie:

Het bezwaar heeft invloed op het ministerieel besluit. Eenheidsbebouwing (erfgoedid 47084/aanduidingsid 97997) wordt opgenomen in de vastgestelde inventaris van de provincie Antwerpen met gewijzigde afbakening op plan: Hondenberg 16 en Boerenkrijglaan 77 worden verwijderd uit de afbakening op het plan en uit de adressenlijst.

3. *Dokterswoning* (erfgoedid 47036/aanduidingsid 107223), Bovenrij 62, Herentals

Bezwaarindiener geeft aan dat het goed reeds gesloopt is.

Behandeling van het bezwaar:

De opmerking van bezwaarindiener wordt gevolgd. Het pand is effectief gesloopt. In de fiche van het erfgoedobject wordt de status aangepast van bewaard naar gesloopt. Het aanduidingsobject 107223, zoals voorgelegd tijdens het openbaar onderzoek, zal niet worden vastgesteld. Het onroerend goed wordt geschrapt uit de vastgestelde inventaris.

Conclusie:

Het bezwaar heeft invloed op het ministerieel besluit. Dokterswoning (erfgoedid 47036/aanduidingsid 107223) wordt niet mee opgenomen in de vastgestelde inventaris van de provincie Antwerpen. Het onroerend goed wordt daarenboven geschrapt uit de inventaris vastgesteld door de administrateur-generaal van het agentschap Onroerend Erfgoed op 28 november 2014, omdat het niet langer voldoende goed bewaard is.

4. *Hoekhuis* (erfgoedid 47037/aanduidingsid 107224), Bovenrij 81, Herentals

Bezwaarindiener geeft aan dat het adres gewijzigd is in Kerkstraat 1. Bezwaarindiener merkt op dat het pand goed bewaard is en dat enkel de voordeur verplaatst werd naar een hoekraam.

Behandeling van het bezwaar:

Bezwaarindiener geeft aan dat het adres gewijzigd is in Kerkstraat 1. Dit klopt echter niet helemaal: in CRAB kreeg het pand dit adres als tweede adres, naast Bovenrij 81. Zowel in de fiche van het erfgoedobject als in de fiche van het aanduidingsobject wordt dit adres toegevoegd. De afbakening van het relict hoeft echter niet gewijzigd te worden.

Conclusie:

Het bezwaar heeft geen invloed op het ministerieel besluit. Hoekhuis (erfgoedid 47037/aanduidingsid 107224) wordt met een extra adres maar zonder wijziging van de afbakening opgenomen in de vastgestelde inventaris van de provincie Antwerpen.

5. *Gemeentehuis van Morkhoven* (erfgoedid 47231/aanduidingsid 107239), Dorp 1, Herentals

Bezwaarindiener geeft aan dat het adres gewijzigd is in Dorp 12. Bezwaarindiener merkt op dat het pand bewaard is en er een nieuwbouw aan toegevoegd is.

Behandeling van het bezwaar:

Bezwaarindiener heeft gelijk: het adres is gewijzigd in Dorp 12. Zowel in de fiche van het erfgoedobject als in de fiche van het aanduidingsobject wordt dit adres aangepast. De afbakening van het relict hoeft echter niet gewijzigd te worden.

Conclusie: Het bezwaar heeft geen invloed op het ministerieel besluit.

6. *Klooster* (erfgoedid 47232/aanduidingsid 107240), Dorp 10, Herentals

Bezwaarindiener geeft aan dat het adres gewijzigd is in Dorp 3.

Behandeling van het bezwaar:

Bezwaarindiener heeft gelijk: het adres is gewijzigd in Dorp 3. Zowel in de fiche van het erfgoedobject als in de fiche van het aanduidingsobject wordt dit adres aangepast. De afbakening van het relict hoeft echter niet gewijzigd te worden.

Conclusie: Het bezwaar heeft geen invloed op het ministerieel besluit.

7. *Vrijstaande dorpswoning* (erfgoedid 47234/aanduidingsid 107241), Dorp 18, Herentals

Bezwaarindiener geeft aan dat het adres gewijzigd is in Dorp 17 en het goed verbouwd is.

Behandeling van het bezwaar:

De opmerking van bezwaarindiener wordt gevolgd. Het pand is effectief verbouwd met verlies van erfgoedwaarde. In de fiche van het erfgoedobject wordt de status aangepast van bewaard naar verbouwd. Het aanduidingsobject 107241, zoals voorgelegd tijdens het openbaar onderzoek, zal niet worden vastgesteld. Het onroerend goed wordt geschrapt uit de vastgestelde inventaris. Het huisnummer van

dit pand is daarenboven inderdaad gewijzigd naar 17. In de fiche van het erfgoedobject wordt dit aangepast. Ook in de lijst met onroerend erfgoed dat geschrapt wordt uit de vaststelling, wordt het nieuwe adres overgenomen.

Conclusie:

Het bezwaar heeft invloed op het ministerieel besluit. Vrijstaande dorpswoning (erfgoedid 47234/aanduidingsid 107241) wordt niet mee opgenomen in de vastgestelde inventaris van de provincie Antwerpen. Het onroerend goed wordt daarenboven geschrapt uit de inventaris vastgesteld door de administrateur-generaal van het agentschap Onroerend Erfgoed op 28 november 2014, omdat het niet langer voldoende goed bewaard is.

8. *School* (erfgoedid 47235/aanduidingsid 107242), Dorp 27, Herentals

Bezwaarindiener geeft aan dat het adres gewijzigd is in Goorstraat 1.

Behandeling van het bezwaar:

Bezwaarindiener heeft gelijk: het adres is gewijzigd in Goorstraat 1. Zowel in de fiche van het erfgoedobject als in de fiche van het aanduidingsobject wordt dit adres aangepast. De afbakening van het relict hoeft echter niet gewijzigd te worden.

Conclusie:

Het bezwaar heeft geen invloed op het ministerieel besluit. School (erfgoedid 47235/aanduidingsid 107242) wordt met een aangepast adres maar zonder wijziging van de afbakening opgenomen in de vastgestelde inventaris van de provincie Antwerpen.

9. *Dorpswoningen* (erfgoedid 47053/aanduidingsid 97998), Goudbloemstraat 19-21, Herentals

Bezwaarindiener geeft aan dat de woning, Goudbloemstraat 21, reeds gesloopt is.

Behandeling van het bezwaar:

De gegevens die bezwaarindiener bezorgt, komen overeen met de gegevens in het vaststellingsvoorstel. Het adres Goudbloemstraat 21 is inderdaad gesloopt, en is in het aanduidingsobject uitgesloten van de vaststelling. Om dit duidelijker weer te geven, wordt het adres geschrapt uit de fiche van het erfgoedobject en het aanduidingsobject, en worden de afbakeningen ook aangepast. De titel van de fiches wordt aangepast van Dorpswoningen naar Dorpswoning, de beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken wordt aangepast.

Conclusie:

Het bezwaar heeft invloed op het ministerieel besluit. Dorpswoningen (erfgoedid 47053/aanduidingsid 97998) wordt opgenomen met aangepaste titel. De titel wordt Dorpswoning. De afbakening wordt aangepast, waarbij nummer 21 wordt verwijderd. De beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken wordt aangepast tot: "Kleinschalig huisje uit einde 19de eeuw met bepleisterde en beschilderde lijstgevel."

10. *Lage dorpswoningen* (erfgoedid 47072/aanduidingsid 97823), Hilkstraat 18-20, Herentals

Bezwaarindiener geeft aan dat dorpswoning, Hilkstraat 15, gesloopt is.

Behandeling van het bezwaar:

De gegevens die bezwaarindiener bezorgt, komen overeen met de gegevens in het vaststellingsvoorstel. Woning Hilkstraat 15 is geregistreerd als gesloopt in de erfgoedobjectfiche Lage dorpswoning (erfgoedid 306228), Hilkstraat 15, Herentals. Het onroerend goed wordt daarenboven weergegeven in de lijst met onroerend goed dat geschrapt wordt uit de inventaris vastgesteld door de administrateur-generaal van het agentschap Onroerend Erfgoed op 28 november 2014, omdat het niet langer bewaard is.

Conclusie: Het bezwaar heeft geen invloed op het ministerieel besluit.

11. *Neoclassicistisch herenhuis* (erfgoedid 47073/aanduidingsid 107268), Hilkstraat 26, Herentals

Bezwaarindiener geeft aan dat het goed bewaard is maar dat het ijzeren hek verwijderd werd en enkel de gecementeerde sokkels resteren.

Behandeling van het bezwaar:

Het herenhuis is beschermd als monument, inclusief het hekwerk. Momenteel wordt het hek hersteld; het is dus niet definitief verwijderd.

Conclusie: Het bezwaar heeft geen invloed op het ministerieel besluit.

12. *Huis De Mortier* (erfgoedid 47081/aanduidingsid 107275), Hofkwartier 17, Herentals

Bezwaarindiener geeft aan dat het goed slechts deels bewaard is en ingrijpende verbouwingen plaatsvonden, waarbij enkel de voorgevel resteert en de rest van het gebouw gesloopt werd.

Behandeling van het bezwaar:

De gevel heeft, ondanks de verregaande aanpassingen van het achterliggende gebouw, als relict voldoende erfgoedwaarde om te worden opgenomen in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed. Bij de erfgoedobjectfiche wordt de informatie over de aanpassing toegevoegd in aanvullende informatie.

Conclusie: Het bezwaar heeft geen invloed op het ministerieel besluit.

13. *Burgerhuis naar ontwerp van K. Van Looy* (erfgoedid 47110/aanduidingsid 107307), Molenvest 68, Herentals

Bezwaarindiener geeft aan dat het adres gewijzigd moet worden in Molenvest 70.

Behandeling van het bezwaar:

Bezwaarindiener heeft gelijk: het adres moet gewijzigd worden in Molenvest 70. Zowel in de fiche van het erfgoedobject als in de fiche van het aanduidingsobject wordt dit

adres aangepast. De afbakening van het relict dient ook gewijzigd te worden: enkel het pand met nummer 70 wordt afgebakend.

Conclusie:

Het bezwaar heeft invloed op het ministerieel besluit. Burgerhuis naar ontwerp van K. Van Looy (erfgoedid 47110/aanduidingsid 107307) wordt met een aangepast adres en met wijziging van de afbakening opgenomen in de vastgestelde inventaris van de provincie Antwerpen.

14. *Burgerhuis ontworpen door P.J. Taeymans* (erfgoedid 47113/aanduidingsid 107314) Nederrij 17-19, Herentals

Bezwaarindiener geeft aan dat het adres gewijzigd is in Nederrij 17. Bezwaarindiener stelt dat het goed bewaard is, maar evenwel gerenoveerd werd met aanpassing van de winkelpui. Bezwaarindiener merkt tevens op dat het bouwjaar op de gevelsteen '1895' is en niet '1896'.

Behandeling van het bezwaar:

De adreswijziging wordt niet doorgevoerd in de inventarisfiches: CRAB heeft nog steeds het dubbele huisnummer 17-19 weer. De fout in het jaartal wordt gecorrigeerd in de teksten van het erfgoedobject en het aanduidingsobject. Bij de behandeling van het bezwaar werd opgemerkt dat de afbakening niet in overeenstemming was met de afbakening van het monument, wat is gecorrigeerd.

Conclusie:

Het bezwaar heeft invloed op het ministerieel besluit. P.J. Taeymans (erfgoedid 47113/aanduidingsid 107314) wordt met een aangepaste afbakening op kaart en met aangepaste beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken opgenomen in de vastgestelde inventaris van de provincie Antwerpen. De afbakening is nu dezelfde als die van het beschermde monument. De beschrijving wordt "Burgerhuis in neo-Vlaamserenaissance-stijl gebouwd in 1895 naar ontwerp van P.J. Taeymans."

15. *Beluik* (erfgoedid 47114/aanduidingsid 107315), Nederrij 23-39, Herentals

Bezwaarindiener geeft aan dat het adres gewijzigd is in Nederrij 23-41 en het relict slechts deels bewaard is. Bezwaarindiener meent dat nummers 23 en 41 verbouwd zijn met verlies van de erfgoedwaarden.

Behandeling van het bezwaar:

De informatie van de bezwaarindiener werd bekeken. Nummers 23 en 41 mogen inderdaad geen deel uitmaken van het aanduidingsobject, omdat ze geen erfgoedwaarde hebben. Nummer 41 maakte geen deel uit van de adressenlijst; nummer 23 wordt geschrapt. Daarenboven worden ook de woningen 37 en 39 geschrapt uit de afbakening van het relict op plan, omdat deze woningen geen deel uitmaken van dit beluik. De doorgang tot het beluik die deel uitmaakt van de woning nummer 37 wordt evenwel behouden in de afbakening.

Conclusie:

Het bezwaar heeft invloed op het ministerieel besluit. Beluik (erfgoedid 47114/aanduidingsid 107315) wordt met aangepaste adressen en met wijziging van

de afbakening op het plan opgenomen in de vastgestelde inventaris van de provincie Antwerpen: de woningen op nummers 23, 37 en 39 worden verwijderd.

16. *Tramstation Wachtzaal* (erfgoedid 47128/aanduidingsid 107321), Nieuwstraat 113-115, Herentals

Bezwaarindiener geeft aan dat het adres gewijzigd is in Nieuwstraat 125-127. Bezwaarindiener stelt dat het goed bewaard is, maar dat het dak evenwel vernieuwd werd.

Behandeling van het bezwaar:

Bezwaarindiener heeft gelijk: het adres is gewijzigd in Nieuwstraat 125-127. Zowel in de fiche van het erfgoedobject als in de fiche van het aanduidingsobject wordt dit adres aangepast. De afbakening van het relict hoeft echter niet gewijzigd te worden.

Conclusie: Het bezwaar heeft geen invloed op het ministerieel besluit.

17. *Herenhuis naar ontwerp van A. De Boodt* (erfgoedid 47124/aanduidingsid 107322), Nieuwstraat 32, Herentals

Bezwaarindiener geeft aan dat het adres gewijzigd is in Nieuwstraat 30.

Behandeling van het bezwaar:

De adreswijziging wordt niet doorgevoerd in de inventarisfiches: CRAB heeft het huisnummer 32 weer. Echter, bij de controle werd vastgesteld dat de afbakening van het relict op de kaart te ruim was; dit werd bijgewerkt.

Conclusie:

Het bezwaar heeft invloed op het ministerieel besluit. Herenhuis naar ontwerp van A. De Boodt (erfgoedid 47124/aanduidingsid 107322) wordt met aangepaste afbakening op kaart opgenomen in het vaststellingsbesluit.

18. *Burgerhuis* (erfgoedid 47127/aanduidingsid 107324), Nieuwstraat 83, Herentals

Bezwaarindiener geeft aan dat het adres gewijzigd is in Nieuwstraat 87.

Behandeling van het bezwaar:

Bezwaarindiener heeft gelijk: het adres is gewijzigd in Nieuwstraat 87. Zowel in de fiche van het erfgoedobject als in de fiche van het aanduidingsobject wordt dit adres aangepast. De afbakening van het relict hoeft echter niet gewijzigd te worden.

Conclusie: Het bezwaar heeft geen invloed op het ministerieel besluit.

19. *Sashuis 11* (erfgoedid 47132/aanduidingsid 107328), Peerdsbosstraat 2, Herentals

Bezwaarindiener geeft aan dat het adres gewijzigd is in De Roest 2.

Behandeling van het bezwaar:

Bezwaarindiener heeft gelijk: het adres is gewijzigd in De Roest 2. Zowel in de fiche van het erfgoedobject als in de fiche van het aanduidingsobject wordt dit adres aangepast. De afbakening van het relict hoeft echter niet gewijzigd te worden.

Conclusie: Het bezwaar heeft geen invloed op het ministerieel besluit.

20. *Dorpswoning Molenhuis* (erfgoedid 47135/aanduidingsid 107330), Poederleeseweg 151, Herentals

Bezwaarindiener geeft aan dat het adres gewijzigd is in Poederleeseweg 147.

Behandeling van het bezwaar:

Bezwaarindiener heeft gelijk: het huisnummer is gewijzigd in 147. Zowel in de fiche van het erfgoedobject als in de fiche van het aanduidingsobject wordt het adres aangepast. De afbakening van het relict hoeft echter niet gewijzigd te worden.

Conclusie: Het bezwaar heeft geen invloed op het ministerieel besluit.

21. *Schoolgebouw* (erfgoedid 47263/aanduidingsid 107336), Ring 59, Herentals

Bezwaarindiener geeft aan dat het adres gewijzigd is in Ring 67.

Behandeling van het bezwaar:

Bezwaarindiener heeft gelijk: het huisnummer is gewijzigd in 67. Zowel in de fiche van het erfgoedobject als in de fiche van het aanduidingsobject wordt het adres aangepast. De afbakening van het relict hoeft echter niet gewijzigd te worden.

Conclusie: Het bezwaar heeft geen invloed op het ministerieel besluit.

22. *Neotraditioneel winkelhuis* (erfgoedid 47150/aanduidingsid 107350), Stationsplein 8, Herentals

Bezwaarindiener geeft aan dat het adres gewijzigd is in Stationsplein 21-23. Bezwaarindiener merkt op dat het relict bewaard is, maar dat het schrijnwerk evenwel vernieuwd werd.

Behandeling van het bezwaar:

Bezwaarindiener heeft gelijk: het huisnummer is gewijzigd in 21. Zowel in de fiche van het erfgoedobject als in de fiche van het aanduidingsobject wordt het adres aangepast. De afbakening van het relict hoeft echter niet gewijzigd te worden. Ondanks de vernieuwing van het schrijnwerk bevat het relict voldoende erfgoedwaarde om te worden opgenomen in de vastgestelde inventaris.

Conclusie: Het bezwaar heeft geen invloed op het ministerieel besluit.

23. *Hotel des Voyageurs* (erfgoedid 47151/aanduidingsid 107351), Stationsplein 25-27, Herentals

Bezwaarindiener geeft aan dat het adres gewijzigd is in Stationsplein 25-27.

Behandeling van het bezwaar:

Het relict was al met deze nieuwe huisnummers opgenomen in het voorstel van vaststellingsbesluit.

Conclusie: Het bezwaar heeft geen invloed op het ministerieel besluit.

24. *Stadswoning met magazijn* (erfgoedid 47153/aanduidingsid 107352), Stationsstraat 9, Herentals

Bezwaarindiener geeft aan dat het relict slechts deels bewaard is en dat het dak vernieuwd werd. Bezwaarindiener geeft aan dat de bedrijfsgebouwen rechts aansluitend op de woning verdwenen zijn en aan deze zijde een nieuwbouw gerealiseerd werd. Bezwaarindiener vermoedt dat het opschrift ter hoogte van de rechter zijgevel 'J. Mees Bienteler' verdwenen is.

Behandeling van het bezwaar:

Van dit relict is inderdaad enkel de woning bewaard; de bedrijfsgebouwen zijn afgebroken. Daarom werd de titel van de fiches aangepast van Stadswoning met magazijn naar Stadswoning. Ook de beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken werd aangepast, waarbij het gedeelte over de bedrijfsgebouwen werd geschrapt. De afbakening is bewaard. Bij de beknopte karakterisering werd de typologie opslagplaatsen geschrapt.

Conclusie:

Het bezwaar heeft invloed op het ministerieel besluit. Stadswoning met magazijn (erfgoedid 47153/aanduidingsid 107352) wordt met aangepaste benaming, erfgoedkenmerken en beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken opgenomen in de vastgestelde inventaris van de provincie Antwerpen. De benaming wordt "Stadswoning", erfgoedkenmerk "opslagplaatsen" wordt geschrapt, de beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken wordt "Huis van drie traveeën en twee bouwlagen onder zadeldak, uit het eerste kwart van de 20ste eeuw."

25. *Hoeve* (erfgoedid 47155/aanduidingsid 107359), Vennen 5, Herentals

Bezwaarindiener geeft aan dat het adres gewijzigd is in Pannenhuisstraat 2.

Behandeling van het bezwaar:

Bezwaarindiener heeft gelijk: het adres is gewijzigd in Pannenhuisstraat 2. Zowel in de fiche van het erfgoedobject als in de fiche van het aanduidingsobject wordt het adres aangepast. De afbakening van het relict hoeft echter niet gewijzigd te worden.

Conclusie: Het bezwaar heeft geen invloed op het ministerieel besluit.

26. *Hoeve Berteneindsehoeve* (erfgoedid 47245/aanduidingsid 107365), Wiekevorstseweg 33, Herentals

Bezwaarindiener geeft aan dat het adres gewijzigd is in Hoevedreef 5.

Behandeling van het bezwaar:

Bezwaarindiener geeft aan dat het adres is gewijzigd. Het doorgegeven huisnummer klopt echter niet. Volgens CRAB is het nieuwe, correcte adres van dit relict Hoevedreef 6. Zowel in de fiche van het erfgoedobject als in de fiche van het aanduidingsobject wordt het adres aangepast. De afbakening van het relict hoeft echter niet gewijzigd te worden.

Conclusie: Het bezwaar heeft geen invloed op het ministerieel besluit.

27. *Personeelswoning* (erfgoedid 47159/aanduidingsid 107368), Wuytsbergen 175, Herentals

Bezwaarindiener geeft aan dat het adres gewijzigd is in Wuytsbergen 187.

Behandeling van het bezwaar:

Bezwaarindiener heeft gelijk: het adres is gewijzigd in Wuytsbergen 187. Zowel in de fiche van het erfgoedobject als in de fiche van het aanduidingsobject wordt het adres aangepast. De afbakening van het relict hoeft echter niet gewijzigd te worden.

Conclusie: Het bezwaar heeft geen invloed op het ministerieel besluit.

28. *Vakwerkhoeve* (erfgoedid 47271/aanduidingsid 107369), Zandkapelweg 1, Herentals

Bezwaarindiener geeft aan dat het goed bewaard is, maar gerenoveerd werd en de bedaking in riet werd uitgevoerd.

Behandeling van het bezwaar:

De gegevens werden als aanvullende informatie toegevoegd in de fiche van het erfgoedobject. Aan het aanduidingsobject zijn geen aanpassingen nodig.

Conclusie: Het bezwaar heeft geen invloed op het ministerieel besluit.

29. *Twee dorpswoningen* (erfgoedid 47272/aanduidingsid 107370), Zandkapelweg 11-13, Herentals

Bezwaarindiener geeft aan dat het relict deels bewaard is en dat beide woningen gerenoveerd werden. Woning, Zandkapelweg 11, werd ingrijpend verbouwd. Bezwaarindiener meent dat desalniettemin de erfgoedwaarden afdoende bewaard bleven.

Behandeling van het bezwaar:

De opmerking van de bezwaarindiener behoeft geen aanpassingen aan erfgoedobject of aanduidingsobject, aangezien de erfgoedwaarde is bewaard.

Conclusie: Het bezwaar heeft geen invloed op het ministerieel besluit.

Bezwaar B_000161: Zie bezwaar B_000138

Bezwaar B_000162: Bezwaar bij de vaststelling van één relict: Geboortehuis Arthur Verhoeven (erfgoedid 14537/aanduidingsid 113138), Amelbergstraat 37, Zandhoven.

Bezwaarindiener tekent bezwaar aan tegen de opname van de woning gelegen aan de Amelbergastraat 37 te Zandhoven in de inventaris van het bouwkundig erfgoed.

Behandeling van het bezwaar:

Het ingediende bezwaar tegen de opname van het pand in de inventaris van het bouwkundig erfgoed is in wezen onontvankelijk. Bezwaren kunnen binnen de vaststellingsprocedure immers enkel handelen over de feitelijkheden van het voorliggend vaststellingsdossier, namelijk over de afbakening op het plan, de benaming en de beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken. Ook kan gemeld worden dat een bouwkundig relict of geheel niet meer voldoende erfgoedwaarde bevat door een sloop of een verbouwing. Ten slotte kan de erfgoedwaarde van een relict in vraag besteld worden op basis van argumenten. Dit bezwaar handelt niet over de feitelijkheden, maar over de opname van het pand in de inventaris zelf. Bezwaarindiener geeft aan dat hij vindt dat de woning geen erfgoed is, maar legt geen argumenten voor, waardoor dit bezwaar niet ontvankelijk is.

Volledigheidshalve, en om de bezwaarindiener voldoende te informeren, wil ik aanhalen dat het agentschap wetenschappelijke en neutrale criteria hanteerde om een opname van de woning in de inventaris te verantwoorden: de woning werd geselecteerd bij een volledige, gebiedsdekkende en geografisch opgevatte inventarisatie van de gemeente Zandhoven in 1985. De criteria tot opname zijn in het decreet geformuleerd en voldoende aanwezig om de opname van dit pand te verantwoorden.

Conclusie:

Het bezwaar heeft geen invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Geboortehuis Arthur Verhoeven" (erfgoedid 14537/aanduidingsid 113138), Amelbergastraat 37 in Zandhoven, wordt ongewijzigd opgenomen in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen.

Bezwaar B_000163: Bezwaar bij de vaststelling van één relict: Sint-Lambertusschool (erfgoedid 1661/aanduidingsid 109943), Leuvensesteenweg 641, Mechelen.

Bezwaarindiener stelt dat de voorgestelde opname van het onroerend goed in de inventaris van het bouwkundig erfgoed niet overeenstemming is met de geldende regelgeving en dat het onroerend goed niet aan de vereiste actuele erfgoedwaarden beschikt om opgenomen te kunnen worden in de inventaris van het bouwkundig erfgoed.

Bezwaarindiener geeft aan dat noch de wijze van beschrijving van het erfgoedobject, noch het in concreto gehanteerde afwegingskader zijn voor de betreffende onroerende goederen, zoals op heden onderworpen aan een openbaar onderzoek, conform de vereisten uit voormeld ministerieel besluit.

i. De wijze van beschrijving van de erfgoedwaarden

Het ministerieel besluit van 17 juni 2015 betreffende de vaststelling van de inventarismethodologie voor de inventaris van het bouwkundig erfgoed stelt dat bij het onderzoek voor opname van een onroerend goed in een inventaris die informatie op basis van verschillende soorten bronnen wordt verzameld en kritisch getoetst. Dit onderzoek heeft immers tot doel om voldoende kennis te vergaren om de erfgoedwaarde van het onroerend goed te kunnen duiden.

Bezwaarindiener geeft aan dat in de inventaris een gebouw beschreven wordt dat reeds vele jaren terug (ver voor 2009) werd gesloopt en vervangen door een nieuw

schoolgebouw. Uit de beschrijving blijkt dat er geen afdoende en grondig onderzoek werd gedaan om met voldoende kennis van zaken de erfgoedwaarde van de goederen te kunnen beoordelen. Immers bij het minste onderzoek zou gebleken zijn dat het gebouw waarvan sprake niet meer bestond, behoudens de summier beschreven links 'aanbouwsel' van drie traveeën.

Bezwaarindiener meent dat de vereiste kritische toetsing, zoals opgelegd in voormeld ministerieel besluit van 17 juli 2015, niet doorgevoerd werd. De gehanteerde beschrijving van de vermeende erfgoedwaarde is niet conform voormeld ministerieel besluit, en kan in ieder geval niet leiden tot inventarisatie.

ii. het afwegingskader

Bezwaarindiener geeft aan dat de sloop vele jaren terug als gevolg heeft dat er geen relevantie van het afwegingskader meer is. Het aanbouwsel verliest elke relevantie als gevolg van de sloop van het kloostergebouw (het dubbelhuis van 1890-1892).

Bezwaarindiener stelt dat het goed niet op rechtmatige wijze kan worden opgenomen in de inventaris van het bouwkundig erfgoed en meent dat de gehanteerde werkwijze manifest in strijd is met de vastgelegde inventarisatiemethodologie.

Behandeling van het bezwaar:

Ik volg de bezwaarindiener: de panden met erfgoedwaarde die deel uitmaken van dit relict zijn gesloopt. Wat overblijft heeft niet voldoende erfgoedwaarde om te worden opgenomen in het vaststellingsbesluit. Dit relict wordt geschrapt uit de vaststelling.

Conclusie:

Het bezwaar heeft invloed op het ministerieel besluit. Sint-Lambertusschool (erfgoedid 1661/aanduidingsid 109943) wordt niet mee opgenomen in de vastgestelde inventaris van de provincie Antwerpen. Het onroerend goed wordt daarenboven geschrapt uit de inventaris vastgesteld door de administrateur-generaal van het agentschap Onroerend Erfgoed op 28 november 2014, omdat het niet langer voldoende goed is bewaard.

Bezwaar B_000164: Bezwaar bij de vaststelling van één relict: Langgestrekte hoeve (erfgoedid 52204/aanduidingsid 105422), Hulsen 111, Balen.

Bezwaarindiener geeft aan dat de hoeve van binnen in zeer slechte staat is. Bezwaarindiener stelt dat de kosten om te voldoen aan huidige eisen inzake wooncomfort en energiezuinigheid veel te hoog zijn.

Bezwaarindiener meent dat van dit type hoeve in Vlaanderen nog duizenden resteren die mooier zijn en in goede staat.

Bezwaarindiener meent dat de hoeve helemaal niet mooi is.

Behandeling van het bezwaar:

In artikel 4.1.1. van het Onroerenderfgoedbesluit wordt vermeld dat een onroerend goed kan opgenomen worden in de vastgestelde inventaris op voorwaarde dat het voldoende goed bewaard is. Bezwaarindiener haalt aan dat de hoeve binnenin in zeer slechte staat is, echter zonder dit te onderbouwen of te illustreren met foto's en zonder een verslag van

een expert toe te voegen aan het bezwaarschrift. Er wordt in het bezwaar niet aangetoond dat de slechte toestand de erfgoedwaarde zoals beschreven in de inventarisfiches zou hebben verminderd of vernield. Recente beelden van het pand vanop de openbare weg laten daarenboven zien dat de gevels die beschreven zijn in de inventaris bouwkundig erfgoed geen wijzigingen ondergingen die de erfgoedkenmerken vernielden.

Bezwaarindiener haalt aan dat het pand niet voldoet aan de kwaliteitsnormen voor basiscomfort en niet voldoen aan de EPB-eisen. Dat is echter geen argument om te bewijzen dat het pand niet voldoende goed bewaard is om opgenomen te worden in de vaststelling. De criteria waaraan het pand moet voldoen, lopen in beide gevallen sterk uiteen. Dat de kosten hoog oplopen voor een renovatie, is geen argument dat ontvankelijk is binnen dit openbaar onderzoek. Volledigheidshalve dient benadrukt te worden dat de loutere opname van een onroerend goed in de vastgestelde inventaris bouwkundig niet verplicht tot behoud en geen weigeringsgrond kan inhouden voor eender welke vergunning of machtiging. In een aantal gevallen moet de bevoegde overheid bij beslissingen wel expliciet aangeven hoe ze aandacht heeft gehad voor de erfgoedkenmerken van vastgesteld erfgoed. Bij sloop moet de vergunningverlener in de beslissing aangeven hoe de erfgoedwaarden in acht zijn genomen. De opname in de vastgestelde inventaris bouwkundig erfgoed maakt een uitzondering of afwijking mogelijk van normen voor energieprestatie en binnenklimaat als de toepassing van de EPB-eisen het karakter of het aanzicht van het gebouw op onaanvaardbare wijze zou veranderen (het Energiedecreet van 8 mei 2009).

Er zijn in Vlaanderen inderdaad nog duizenden hoeves aanwezig van dit type. Het criterium 'zeldzaamheid' vormt in voorliggend geval geen selectiecriterium voor opname. De opname in de inventaris van het bouwkundig erfgoed wordt veeleer ingegeven door het feit dat het een herkenbaar en representatief voorbeeld vormt van een langgestrekte hoeve uit het interbellum.

Bezwaarindiener meent dat de hoeve niet mooi is. Een esthetische waarde doet hier evenmin ter zake, en is niet gekoppeld aan de evaluatie van dit pand. De waarden gekoppeld aan het relict zijn de historische en de architecturale waarde.

Conclusie:

Het bezwaar heeft geen invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Langgestrekte hoeve" (erfgoedid 52204/aanduidingsid 105422), Hulsen 111 in Balen, wordt ongewijzigd opgenomen in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen.

Bezwaar B_000165: Bezwaar bij de vaststelling van één relict: Burgerhuis (erfgoedid 75488/aanduidingsid 105325), Vrijheid 64-66, Arendonk. Bezwaarindiener stelt dat het woonhuis in 1953 verdeeld werd onder twee percelen en twee wooneenheden, Vrijheid 64 en 66, waardoor de eenheid kwam te vervallen. Bezwaarindiener geeft aan dat beide woningen in het verleden verbouwd werden. Bezwaarindiener verzet zich tegen de opname van het relict in de inventaris van het bouwkundig erfgoed.

Behandeling van het bezwaar:

De door de bezwaarindiener vermelde opdeling en aanpassing van de woningen waren gekend bij de opname en de beschrijving van de panden in de inventaris bouwkundig erfgoed in 2004. De opdeling is zelfs expliciet in de beschrijving van het erfgoedobject opgenomen. Zij doet geen afbreuk aan de architecturale en historische waarde van het pand zoals beschreven in de inventaris.

Conclusie:

Het bezwaar heeft geen invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Burgerhuis" (erfgoedid 75488/aanduidingsid 105325), Vrijheid 64-66 in Arendonk wordt ongewijzigd opgenomen in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen.

Bezwaar B_000166: Opmerking bij de beschrijving van één relict: Villa Rest and be thankful (erfgoedid 13420/aanduidingsid 108277), Antwerpsesteenweg 69, Kontich.

Bezwaarindiener merkt op dat het huidig rieten dak niet de originele bedaking betreft. Bezwaarindiener geeft aan dat het dak oorspronkelijk gelegd werd met shingles in gebakken klei.

Bezwaarindiener verzet zich tegen de opname van haag en tuin in de afbakening van het relict, vermits deze geen historische of architecturale waarde bezitten. De haag en tuin werden over de jaren heen gewijzigd.

Behandeling van het bezwaar:

1. Bezwaarindiener heeft geen bezwaren bij de opname van de woning in de inventaris, maar merkt evenwel op dat het niet de oorspronkelijke dakbedekking betreft en deze vroeger met shingles in gebakken klei werd gelegd. Op heden betreft het een rieten dak.

De vernieuwde dakbedekking doet geen afbreuk aan erfgoedwaarde; het riet was immers al aanwezig toen het pand werd geselecteerd voor opname in de inventaris tijdens het inventarisproject van de gemeente Kontich in 1985. In de beschrijving van het erfgoedobject wordt nadruk gelegd op de dakstructuur en volumewerking als overkragende schild- en afgewolfde daken. Deze erfgoedkenmerken zijn ondanks de nieuwe bedekking met riet intact aanwezig. De informatie is wel toegevoegd in aanvullende informatie aan de beschrijving van het erfgoedobject, zodat bij toekomstige vergunningen dit aspect van het gebouw mee kan geëvalueerd worden.

2. Bezwaarindiener verzet zich tegen de opname van haag en tuin in de afbakening van het relict, vermits deze geen historische of architecturale waarde bezitten.

Vooreerst dient opgemerkt te worden dat voor de afbakening op het plan steeds uitgegaan wordt van het volledig perceel. In voorliggend geval betreft dit het perceel in Kontich, gekend ten kadaster, Afdeling 1, Sectie B, perceelnummer 118P9. De afbakening van het erfgoedrelict is dienvolgens correct. In voorliggend geval is de omhaagde, beboomde tuin bovendien een erfgoedondersteunend element, dat onlosmakelijk onderdeel uitmaakt van het vast te stellen erfgoedtype 'villa's'. Ook als tuin en hagen ondertussen zijn heraangelegd of gewijzigd, blijft de omgevende tuin als concept bijdragen tot de architecturale waarde van dit relict. Het erfgoedondersteunend karakter van de tuin wordt duidelijk aangegeven in het vaststellingsdossier dat voorligt in openbaar onderzoek. Enerzijds werd de omhaagde, beboomde tuin als erfgoedkenmerk aangeduid in de beschrijving op basis van de erfgoedkenmerk en anderzijds werd het erfgoedtype 'hagen' opgenomen in de beknopte karakterisering van het erfgoedrelict. De door bezwaarindiener gevraagde inperking van de afbakening zou een negatieve impact hebben op de vastgestelde erfgoedwaarden van het relict en is bijgevolg onwenselijk. De afbakening van het relict wordt bijgevolg niet aangepast.

Conclusie:

Het bezwaar heeft geen invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Villa Rest and be thankful" (erfgoedid 13420/aanduidingsid 108277), Antwerpsesteenweg 69 in Kontich, wordt ongewijzigd opgenomen in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen.

Bezwaar B_000167: Bezwaar bij de vaststelling van één relict: Neotraditionele stadswoning (erfgoedid 13416/aanduidingsid 108273), Antwerpsesteenweg 32, Kontich.

Bezwaarindiener tekent bezwaar aan bij de toekenning van historische waarde: het pand heeft zeer lang dienst gedaan als verzekeringskantoor. Bezwaarindiener stelt dat het inderdaad een ouder gebouw is, maar dat het geen enkele historische waarde heeft.

Bezwaarindiener tekent bezwaar aan bij de toekenning van architecturale waarde: het dak en de ramen van het pand werden reeds veranderd en dat bij de woning werd een garage aangebouwd met modern uitziende poort.

Bezwaarindiener geeft aan dat het pand dringend toe is aan grondige renovatie.

Behandeling van het bezwaar:

1. Bezwaarindiener voert aan dat het erfgoedrelict geen historische waarde bezit en wijst hiervoor op het feit dat het pand zeer lang dienst heeft gedaan als verzekeringskantoor.

Vooreerst dient opgemerkt te worden dat de recente gebruiksgeschiedenis van het pand niet relevant is voor de vaststelling van de historische waarde van het pand. In de beschrijving van het erfgoedobject wordt ingegaan op de bouw van het pand in 1898 door architect Charles Janssens in opdracht van de familie Ceulemans. De neotraditionele stadswoning werd opgetrokken aan de Antwerpsesteenweg, de voornaamste verbindingsweg tussen Antwerpen en Kontich die aan het eind van de 19de eeuw in de dorpskern een verstedelijkt karakter aannam. Het relict vormt op heden een materiële getuige van de stedenbouwkundige verdichting van de traditionele dorpskern aan het eind van de 19de eeuw en heeft als dusdanig historische waarde.

2. Bezwaarindiener geeft aan dat het goed geen architecturale waarde bezit en wijst hiertoe op het feit dat de beschrijving van de erfgoedkenmerken een selectieve weergave vormt van de actuele toestand. Bezwaarindiener geeft aan dat het dak en de ramen vernieuwd werden.

In de beschrijving van het erfgoedobject worden enkel deze elementen aangeduid die geacht worden de erfgoedwaarde van het pand te ondersteunen. Het gaat onder meer om de kordonlijsten, banden, diamantkoppen en baksteenmozaïek bij de panelen op de borstwering en de boogvelden. De architecturale waarde van het goed wordt afgeleid uit het herkenbaar karakter van de stadswoning en de aanwezige erfgoedkenmerken ter hoogte van de gevel. Noch het door bezwaarindiener aangehaald volume van de garage, noch het origineel schrijnwerk werd opgenomen als erfgoedkenmerk in de beschrijving van het relict. Deze elementen hebben als dusdanig geen invloed op de vastgestelde erfgoedwaarde.

3. Het feit dat het pand door ouderdom nood heeft aan een grondige renovatie doet niet ter zake. Zolang het onroerend goed voldoende goed bewaard is, vormt gebrekkig of

achterstallig onderhoud geen motiveringsgrond om de opname van het erfgoedrelict in de vastgestelde inventaris aan te vechten.

Conclusie:

Het bezwaar heeft geen invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Neotraditionele stadswoning" (erfgoedid 13416/aanduidingsid 108273), Antwerpsesteenweg 32 in Kontich, wordt ongewijzigd opgenomen in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen.

Bezwaar B_000168: Bezwaar bij de vaststelling van één relict: Dorpswoning (erfgoedid 75490/aanduidingsid 105327), Vrijheid 82, Arendonk.

1. Bezwaarindiener meent dat het goed ten onrechte opgenomen werd in de inventaris van het bouwkundig erfgoed, gezien het aan geen enkele van de criteria opgesomd in artikel 2, 23° of 26° van het Onroerenderfgoeddecreet voldoet. Bezwaarindiener stelt dat het goed geen erfgoedwaarde bezit op basis van archeologische, artistieke, culturele, esthetische, historische, industrieel-archeologische, technische, ruimtelijk-structurerende, sociale, stedenbouwkundige, volkskundige of wetenschappelijke kenmerken.
2. Bezwaarindiener meent dat de opname in de inventaris van het bouwkundig erfgoed de zakelijkrechthouder reeds schade heeft berokkend en kandidaat-kopers heeft afgeschrikt.
3. Bezwaarindiener geeft aan dat gelijkaardige woning, Vrijheid 84, in het verleden reeds gesloopt werd. Bezwaarindiener meent dat de woning niet langer in het huidige en toekomstig straatbeeld past, zoals uitgedrukt in het bouwbeleid van de gemeente, waar men rekent op vier bouwlagen.
4. Bezwaarindiener meent dat de gedenkplaat in de gevel, aangebracht ter gelegenheid van de grootse viering van de eerste honderdjarige Arendonkenaar, Pieter Lens, op 6 oktober 1924, gemakkelijk verwijderd kan worden en herbestemd kan worden.
5. Bezwaarindiener wijst op een aantal onjuistheden in de beschrijving van het erfgoedobject en vraagt deze aan te passen. Bezwaarindiener geeft aan dat de correcte geboortedatum van Arendonkenaar Pieter Lens 6 oktober 1914 is en deze nooit het ambt van burgemeester heeft bekleed.
6. Tot slot wijst bezwaarindiener op het feit dat de inrijpoort met muur en achterliggende tuin ter hoogte van het eigendom Vrijheid 80 nooit tot het goed behoorde.

Behandeling van het bezwaar:

1. Bezwaarindiener betwist in het eerste lid van het bezwaarschrift maar haalt niet aan waarom het geen erfgoedwaarde zou hebben of niet zou voldoen aan de criteria. Het goed wordt in het vaststellingsbesluit opgenomen omwille van zijn architecturale en historische waarde. Als erfgoedwaarden wordt voor het pand van de bezwaarindiener de historische en de architecturale waarde aangeduid en toegelicht in de beschrijving. De bezwaarindiener betwist niet dat het pand deze erfgoedwaarden bezit en betwist ook niet de concrete omschrijving van deze waarden. Zij voert geen feitelijkheden aan die betrekking hebben op deze erfgoedwaarden.

In de inventaris zou, volgens de bezwaarindiener, voor het betreffende pand geen verwijzing terug te vinden zijn naar de selectiecriteria. Dit is niet correct. Het is niet omdat de bewoordingen niet uitdrukkelijk verwijzen naar een selectie criterium dat niet in de beschrijving van het pand is terug te vinden dat het onroerend goed aan één (of meerdere) van deze selectiecriteria voldoet. De criteria kunnen afgeleid worden uit de beschrijving en de erfgoedkenmerken in de inventarisfiches: de dorpswoning is een

herkenbaar en representatief voorbeeld van de 19de-eeuwse bebouwing in de hoofdstraat van de gemeente Arendonk.

2. Het tweede lid van het bezwaar is niet ontvankelijk gezien het niet de feitelikheden betreft van het vaststellingsbesluit. Volledigheidshalve wil ik hier graag op ingaan. Op basis van recent onderzoek uitgevoerd door het agentschap blijkt immers dat de verkoopprijs van een pand dat opgenomen is in de vastgestelde inventaris 6% hoger is dan van een gelijkaardig pand zonder erfgoedwaarde.
3. De loutere opname van een onroerend goed in de vastgestelde inventaris bouwkundig verplicht niet tot behoud en kan geen weigeringsgrond uitmaken voor eender welke vergunning of machtiging. In een aantal gevallen moet de bevoegde overheid bij beslissingen wel expliciet aangeven hoe ze aandacht heeft gehad voor de erfgoedkenmerken van vastgesteld erfgoed. Bij sloop moet de vergunningverlener in de beslissing aangeven hoe de erfgoedwaarden in acht zijn genomen.
4. De gedenkplaat kan inderdaad verplaatst worden, echter, dit zou de link met het gebouw verbreken en afbreuk doen aan de historische waarde van de gedenkplaat.
5. De gecorrigeerde informatie over de gedenkplaat wordt in aanvullende informatie toegevoegd aan de beschrijving van het erfgoedobject.
6. De beschrijving bedoelt niet dat de tuin op nummer 80 tot het goed behoorde. De mutatieschetsen in het kadaster geven aan dat de dorpswoning gelijktijdig geregistreerd werd met de tuin ter hoogte van nummer 80 (in 1897). Dit wil niet zeggen dat dit tot hetzelfde eigendom behoorde.

Conclusie:

Het bezwaar heeft geen invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Dorpswoning" (erfgoedid 75490/aanduidingsid 105327), Vrijheid 82 in Arendonk, wordt ongewijzigd opgenomen in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen.

Bezwaar B_000169: Bezwaar bij de vaststelling van één relict: Reeks dorpswoningen (erfgoedid 52572/aanduidingsid 110490), Mispad 5-9, 6-10, Meerhout.

Bezwaarindiener geeft aan dat de woningen deel uitmaken van een projectontwerp nieuwbouw dat momenteel aan de gemeentelijke overheid wordt voorgelegd. Bezwaarindiener geeft aan dat de zeer kleine en smalle gevels en functionele openingen van de woningen een opname in een nieuw project bemoeilijken en de functionaliteit en visuele kwaliteiten in de weg zouden staan.

Bezwaarindiener geeft aan dat de gemeentelijke diensten nauw betrokken werden bij de opmaak van het projectontwerp en de afbraak van de dorpswoningen reeds gunstig adviseerden.

Bezwaarindiener vraagt de dorpswoningen uit de vaststellingslijst te schrappen om nodeloze procedures en eventuele rechtsplegingen te voorkomen voor alle belanghebbende partijen.

Behandeling van het bezwaar:

Dit bezwaar heeft geen betrekking op de feitelikheden van het vaststellingsbesluit en is dus in wezen niet ontvankelijk. Volledigheidshalve dient benadrukt te worden dat de loutere opname van een onroerend goed in de vastgestelde inventaris bouwkundig niet

verplicht tot behoud en geen weigeringsgrond kan inhouden voor eender welke vergunning of machtiging. In een aantal gevallen moet de bevoegde overheid bij beslissingen wel expliciet aangeven hoe ze aandacht heeft gehad voor de erfgoedkenmerken van vastgesteld erfgoed. Bij sloop moet de vergunningverlener in de beslissing aangeven hoe de erfgoedwaarden in acht zijn genomen. Een reeds verleende vergunning wordt niet onuitvoerbaar door de opname van een pand in de vastgestelde inventaris bouwkundig erfgoed

Conclusie:

Het bezwaar heeft geen invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Reeks dorpswoningen" (erfgoedid 52572/aanduidingsid 110490), Mispad 5-9, 6-10 in Meerhout, wordt ongewijzigd opgenomen in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen.

Bezwaar B_000170: Bezwaar bij de vaststelling van één relict: Dorpswoning (erfgoedid 12483/aanduidingsid 105753), Boechout, Dr. Theo Tutsstraat 39.

Bezwaarindiener geeft aan dat de woning geen enkele waarde heeft als bouwkundig erfgoed. Het pand is vermoedelijk niet ouder dan eind 19de eeuw en werd verschillende malen verbouwd en aangepast, onder meer door de eigenaars, die de woning renoveerden na hun aankoop in 1997. De woning kreeg daarbij een volledig andere invulling en is voorzien van een later aangebouwde achterbouw; het schrijnwerk van de ramen en het dak werden vernieuwd. Bezwaarindiener geeft aan dat de woning werd verhoogd met één bouwlaag en dat de volledige gevel gecementeerd werd om de verschillende aanpassingen te verbergen.

Behandeling van het bezwaar:

Ik meen dat de door de bezwaarindiener aangehaalde aanpassingen van de woning de erfgoedwaarden zoals omschreven in de inventaris niet hebben vernield. De historische waarde is nog steeds aanwezig, omdat het een herkenbare en representatieve dorpswoning is uit de 19de eeuw. De architecturale waarde, vertegenwoordigd door het volume onder zadeldak, door de rechthoekige muuropeningen in de gecementeerde gevel, is nog steeds aanwezig. De erfgoedkenmerken zijn aangepast, de woning werd gerenoveerd, maar telkens met respect voor de erfgoedkenmerken van het exterieur van de woning. De verhoging van de woning met de verdieping, en de cementering van de gevel werden uitgevoerd voor de inventarisatie van het pand in 1985. Deze aanpassingen werden toen al meegenomen bij de evaluatie van dit pand voor opname in de inventaris, en worden geïllustreerd door de inventarisfoto die genomen werd tijdens dit project. De vergelijking tussen de foto van 1985 en de foto van 2012 die de gemeente doorgaf voor de inventaris, tonen aan dat de verbouwingen de erfgoedwaarde niet hebben vernield.

Conclusie:

Het bezwaar heeft geen invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Dorpswoning" (erfgoedid 12483/aanduidingsid 105753), Dr. Theo Tutsstraat 39 in Boechout, wordt ongewijzigd opgenomen in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen.

Bezwaar B_000171: bezwaar bij de vaststelling van drie relicten: Onderwijzerswoning (erfgoedid 1804/aanduidingsid 113051), Tisseltsesteenweg 104, Willebroek; Architectenwoning (erfgoedid 1728/aanduidingsid 112951), Boomsesteenweg 111, Willebroek en Directeurswoning (erfgoedid 1727/aanduidingsid 112952), Boomsesteenweg 133, Willebroek.

1. Bezwaarindiener vraagt de Onderwijzerswoning, Tisseltsesteenweg 104, op te nemen in de lijst van architectenwoningen. Het betreft de woning en het atelier van architect Hugo Lejon en is een moderne aanpassing (1978) van een vroegere onderwijzerswoning van 1933 n.o.v. J. Chabot.
2. Bezwaarindiener geeft aan dat de beschrijvingen van de erfgoedobjecten 'architectenwoning' en 'directeurswoning' omgewisseld werden. De beschrijving van de architectenwoning (erfgoedid 1728/aanduidingsid 112951) correspondeert met de woning, Boomsesteenweg 133, terwijl deze van de directeurswoning (erfgoedid 1727/aanduidingsid 112952) correspondeert met de woning, Boomsesteenweg 111.

Behandeling van het bezwaar:

1. De benaming en de beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken werden aangepast volgens de terechte opmerkingen van de bezwaarindiener. De benaming wordt "Architectenwoning Hugo Lejon". De beschrijving wordt "Woning en atelier van architect H. Lejon, moderne aanpassing (1978) van een vroegere onderwijzerswoning van 1933 naar ontwerp van J. Chabot. Karakteristieke, opengewerkte en gebogen volumes.". Erfgoedkenmerken "onderwijzerswoningen" en "interbellum" worden geschrapt uit de beknopte karakterisering.
2. Bezwaarindiener heeft gelijk: beide beschrijvingen werden omgewisseld in de inventaris en in het besluit. Deze werden omgewisseld, net als de titels en de erfgoedkenmerken.

Conclusie:

Het bezwaar heeft invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Onderwijzerswoning" (erfgoedid 1804/aanduidingsid 113051), Tisseltsesteenweg 104 in Willebroek, wordt in het vaststellingsbesluit opgenomen met gewijzigde benaming, gewijzigde erfgoedkenmerken en gewijzigde beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken. De benaming wordt "Architectenwoning Hugo Lejon". Erfgoedkenmerken "onderwijzerswoningen" en "interbellum" zijn geschrapt. De beschrijving wordt "Woning en atelier van architect H. Lejon, moderne aanpassing (1978) van een vroegere onderwijzerswoning van 1933 naar ontwerp van J. Chabot. Karakteristieke, opengewerkte en gebogen volumes.".

Het erfgoedrelict "Architectenwoning" (erfgoedid 1728/aanduidingsid 112951) Boomsesteenweg 111 in Willebroek, wordt in het vaststellingsbesluit opgenomen met gewijzigde benaming, gewijzigde erfgoedkenmerken en gewijzigde beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken. Benaming wordt "Directeurswoning", erfgoedkenmerken worden "directeurswoningen" en "interbellum", de beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken wordt "Alleenstaand, art-decogetint burgerhuis van drie traveeën en twee bouwlagen onder leien schilddak, van circa 1930, volgens kadaster: 1931; naar verluidt voormalige directeurswoning van A.S.E.D. (Ammoniaque Synthétique et dérivés).".

Het erfgoedrelict "Directeurswoning" (erfgoedid 1727/aanduidingsid 112952), Boomsesteenweg 133 in Willebroek, wordt in het vaststellingsbesluit opgenomen met gewijzigde benaming, gewijzigde erfgoedkenmerken en gewijzigde beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken. Benaming wordt "Architectenwoning P. Lejon", erfgoedkenmerken worden "architectenwoningen", "hekken" en "hekpijlers" en "WO II". "P. Lejon" wordt als ontwerper toegevoegd. De beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken wordt "Alleenstaand landhuis in omhaagde tuin, naar ontwerp van P. Lejon van 1941 gebouwd als eigen woning van de architect.".

Bezwaar B_000172: Bezwaar bij de vaststelling van één relict: Burgerhuis (erfgoedid 3250/aanduidingsid 112059), Clemenceaustraat 199, Sint-Katelijne-Waver.

Bezwaarindiener geeft aan dat de inplanting van de woning op het perceel verkeerd is weergegeven op de webpagina. De woning heeft aan de rechterzijde een blinde gevel die volgens het plan op de perceelgrens staat. In werkelijkheid staat deze gevel schuin ten opzichte van de perceelgrens, achteraan rakend aan de perceelgrens, en aan de voorgevel op een afstand van de perceelgrens.

Bezwaarindiener meent uit de beschrijving van het erfgoedobject af te leiden dat het vooral de voorgevel van het smalle hoofdgebouw is die de aandacht opeist en dat de bredere zijbouw en de rest van het gebouw onbelangrijk zijn.

Bezwaarindiener geeft aan dat de smalle voorgevel van hoofdgebouw helemaal op de gevels van de rijhuizen in de stad uit het begin van de vorige eeuw is geïnspireerd, echter in een andere omgeving en niet als rijhuis. Bezwaarindiener meent dat het om die reden onmogelijk is om de woning aan te passen aan de huidige behoefte van het hedendaags comfort.

Bezwaarindiener geeft aan dat de beperkte aanpassingsmogelijkheden een negatief punt zijn wat betreft stedenbouwkundige waarde van dit gebouw en dat het geen positieve rol speelt in de planmatige inrichting van de bebouwde ruimte in het verleden.

Bezwaarindiener meent dat de beperkte aanpassingsmogelijkheden ertoe zullen leiden dat de opname in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed bijna dezelfde gevolgen zal hebben als een opname in de lijst van beschermde gebouwen.

Behandeling van het bezwaar:

Bezwaarindiener geeft aan dat de inplanting van de woning op het perceel verkeerd is weergegeven op de webpagina. De visualisatie van het goed op het Geoportaal en de webpagina van het openbaar onderzoek <https://openbareonderzoeken.onroenderfgoed.be/openbareonderzoeken/29> is een overname van de gegevens op het Grootchalig Referentie Bestand of de Basiskaart Vlaanderen (GRB). De intekening van het goed binnen het perceel kan om die reden niet aangepast worden.

Bezwaarindiener meent uit de beschrijving van het erfgoedobject af te leiden dat het vooral de voorgevel van het smalle hoofdgebouw is dat de aandacht opeist en de bredere zijbouw en de rest van het gebouw onbelangrijk zijn. Hierbij dient opgemerkt te worden dat het links aansluitend volume van de voormalige stal eveneens aangeduid wordt in de beschrijving van het erfgoedobject. Om dit te verduidelijken wordt het erfgoedkenmerk 'stallen' toegevoegd aan de beknopte karakterisering van het relict. De beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken wordt als volgt aangepast: "Enkelhuis van twee ongelijke traveeën en twee bouwlagen onder zadeldak met links aansluitend stalvolume, uit het eerste kwart van de 20ste eeuw".

Bezwaarindiener meent dat de typologie van het goed aanleiding geeft tot beperkte aanpassingsmogelijkheden en dit een negatief punt is zowel wat betreft stedenbouwkundige waarde van het gebouw als wat betreft de planmatige inrichting van de bebouwde ruimte in het verleden. Bezwaarindiener vraagt om die reden de schrapping van het relict uit de inventaris van het bouwkundig erfgoed.

De opmerkingen in het derde en vierde lid van het bezwaarschrift hebben geen betrekking op feitelijkheden die voorliggen in openbaar onderzoek. Deze zijn om die reden niet ontvankelijk. Volledigheidshalve dient benadrukt te worden dat de

aanpassingsmogelijkheden, noch de intenties inzake ruimtelijke ordening invloed uitoefenen op de aanwezige erfgoedwaarden op basis van dewelke een opname in de inventaris verantwoord wordt. De stellingname dat het verlies aan stedenbouwkundige waarde een opname van het goed in de inventaris in de weg zou staan is niet gegrond.

Conclusie:

Het bezwaar heeft invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Burgerhuis" (erfgoedid 3250/aanduidingsid 112059), Clemenceaustraat 199 in Sint-Katelijne-Waver, wordt opgenomen met een gewijzigde beschrijving op basis van de kenmerken en een aangevulde erfgoedkenmerken. De beschrijving wordt als volgt aangepast: "Enkelhuis van twee ongelijke traveeën en twee bouwlagen onder zadeldak met links aansluitend stalvolume, uit het eerste kwart van de 20ste eeuw". Het erfgoedkenmerk 'stallen' wordt aan de beknopte karakterisering van het erfgoedrelict toegevoegd.

Bezwaar B_000173: Zie bezwaar B_000111

Bezwaar B_000174: Bezwaar bij de vaststelling van één relict: Stadswoningen (erfgoedid 12164/aanduidingsid 112557), Otterstraat 28-30, Turnhout.

Bezwaarindiener verzet zich tegen de opname van het relict in de inventaris van het bouwkundig erfgoed. Bezwaarindiener geeft aan dat het relict een handelspand betreft dat al ontelbare keren verbouwd is in de loop van de jaren. Bezwaarindiener meent dat er binnen in het pand niets moois of architecturaals meer te zien is.

Bezwaarindiener geeft aan dat de woning, Otterstraat 28, enkel aan de rechterkant van het dak een trapsgewijze afwerking kent en het goed geen twee of drie zijtrapgevels kent. Bijkomend stelt de bezwaarindiener dat er op heden aan de rechterkant een nieuwbouw werd gerealiseerd die veel hoger reikt dan het goed. Deze nieuwbouw hindert het zicht op de zijtrapgevel aan deze kant.

Behandeling van het bezwaar:

Ook de beschrijving van het erfgoedobject geeft de verbouwingen waarvan de bezwaarindiener gewag maakt, duidelijk weer. Deze werden in rekening genomen bij de selectie van dit pand voor opname in de inventaris van de Stad Turnhout in 1997. De nadruk van de erfgoedwaarde ligt in de historische waarde, namelijk een 19de-eeuwse stadswoning met oudere kern, waarvan het gabariet en de voornaamste kenmerken van het exterieur getuigen van de historische bebouwing in de Otterstraat, één van de hoofdassen vertrekkend van de Grote Mark in het historische hart van de stad.

Verder dient opgemerkt te worden dat het interieur geen invloed uitoefent op de erfgoedwaarden op basis van dewelke een opname in de inventaris verantwoord wordt. Op basis van de beschrijving van het erfgoedobject valt immers af te leiden dat interieurelementen in voorliggend geval buiten beschouwing gelaten werd bij de bepaling van de historische en architecturale waarde.

Het klopt inderdaad dat nummer 28 inderdaad maar aan één zijgevel een trapgevel kent; de andere bevindt zich bij nummer 30, oorspronkelijk samen één pand vormend. Het zicht op de trapgevel is inderdaad verhinderd door een hogere nieuwbouw; deze is echter nog wel aanwezig. Ik beoordeel de argumenten van bezwaarindiener niet afdoende om het verlies aan erfgoedwaarde te onderbouwen. Het relict blijft ongewijzigd opgenomen in het vaststellingsbesluit.

Conclusie:

Het bezwaar heeft geen invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Stadswoningen" (erfgoedid 12164/aanduidingsid 112557), Otterstraat 28-30 in Turnhout, wordt ongewijzigd opgenomen in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen.

Bezwaar B_000175: Bezwaar bij de vaststelling van één relict: Hoeve Ter Beke (erfgoedid 12572/aanduidingsid 105835), Boechout, Veldkant 31.

Bezwaarindiener geeft aan dat de beschrijving van het erfgoedobject niet langer strookt met de huidige bewaartoestand en vraagt deze aan te passen.

De stallingen aan de zuidoostzijde werden reeds voor de aankoop van het goed in 2001 afgebroken. Het erf werd in tussentijd gedeeltelijk verhard. De luiken van de langsschuur zijn eveneens verdwenen.

Behandeling van het bezwaar:

De informatie die de bezwaarindiener aanreikt is correct en wordt als aanvullende informatie verwerkt bij de fiche van het erfgoedobject. Daarenboven wordt "stallen" geschrapt uit de erfgoedkenmerken, omdat deze niet vastgesteld kunnen worden wegens gesloopt. Uit de beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken wordt het aarden erf verwijderd: "Hoeve met losstaande bestanddelen, gelegen tegen de Koude Beek."

Conclusie:

Het bezwaar heeft invloed op het ministerieel besluit. Hoeve Ter Beke (erfgoedid 12572/aanduidingsid 105835), Veldkant 31 in Boechout, wordt opgenomen in het vaststellingsbesluit met aangepaste erfgoedkenmerken en aangepaste beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken. Het erfgoedkenmerk "stallen" wordt geschrapt uit de beknopte karakterisering van het erfgoedrelict. De beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken wordt "Hoeve met losstaande bestanddelen, gelegen tegen de Koude Beek."

Bezwaar B_000176: Bezwaar bij de vaststelling van twee relictten: Kapel van Rhoode (erfgoedid 11741/aanduidingsid 111054), Rhoode zonder nummer, Oud-Turnhout en Boerenwoning met schuur, (erfgoedid 11742/aanduidingsid 111053), Rhoode 52, Oud-Turnhout.

Bezwaarindiener stelt dat (1) de voorgestelde opname van het onroerend goed in de inventaris van het bouwkundig erfgoed niet in overeenstemming is met de geldende regelgeving. Eveneens stelt bezwaarindiener dat uit de in concreto toetsing van de onroerende goederen aan het vastgestelde afwegingskader blijkt dat (2) de onroerende goederen niet over de vereiste actuele erfgoedwaarden beschikt om te worden opgenomen in de inventaris van het bouwkundig erfgoed.

Beide panden zijn sinds 2009 opgenomen in de vastgestelde inventaris en worden opnieuw voorgesteld voor opname in de vastgestelde inventaris, dit maal met openbaar onderzoek.

(1) de voorgestelde opname van de onroerende goederen in de inventaris van het bouwkundig erfgoed niet in overeenstemming is met de geldende regelgeving. De inventarisatie is niet gebeurd conform de verplichtingen uit het Onroerenderfgoeddecreet, Onroerenderfgoedbesluit en het MB van 17 juli 2015 tot vaststelling van de inventarismethodologie voor de inventaris van het bouwkundig erfgoed. De (a) afweging

van de erfgoedwaarde noch (b) de controle dat deze erfgoedwaarden voldoende goed bewaard zijn, zijn afdoende gebeurd. Bovendien hebben de onroerende goederen geen actuele erfgoedwaarden meer.

a) Beschrijving en afweging erfgoedwaarden: Om opgenomen te worden in de vastgestelde inventaris moeten de goederen een of meerdere erfgoedwaarden bezitten. Om dit na te gaan moet men gebruik maken van de vastgestelde inventarismethodologie. Noch de beschrijving noch het afwegingskader zijn conform de vereisten uit voormeld MB. De beschrijving: MB schrijft verschillende soorten bronnen voor en kritische toetsing. In casu wordt enerzijds voor de "Boerenwoning met schuur en anderzijds voor de "Kapel van Rhooide", zoals aangegeven op de fiche die in openbaar onderzoek ligt, slechts een zeer beperkte, nietszeggende en zeer algemene beschrijving gegeven van de beweerde erfgoedwaarden. Bezwaarindieners citeert de beschrijving van de relict in de erfgoedobjectendatabank.

Uit de uiteenzetting blijkt dat op geen enkele wijze een actuele beoordeling werd uitgevoerd. Niet van het interieur, en zelfs niet van het exterieur. Het staat vast dat zonder verificatie van de panden onmogelijk kan worden nagegaan of het goed voldoende goed bewaard is, wat overigens uitdrukkelijk wordt voorgeschreven in art 4.1.1. van het Onroerenderfgoedbesluit. Een actuele beoordeling werd niet uitgevoerd. De voorgestelde opname van voorliggend panden in de inventaris van het bouwkundig erfgoed, zonder actuele beoordeling, is aldus in strijd met artikel 4.1.1. Onroerenderfgoedbesluit.

Het afwegingskader: Dit dient te gebeuren op basis van de erfgoedwaarden en selectiecriteria. Er wordt louter verwezen naar de vermeende historische waarde en architecturale waarde, zonder nadere specificering. Er wordt niet verduidelijkt waarom het historische waarde zou hebben. De architecturale waarde wordt evenmin afdoende toegelicht. De typologie en het materiaalgebruik worden enkel in algemene termen beschreven zonder concreet te verwijzen naar welke erfgoedwaarde dit zou hebben. Uit de inventaris kan op geen enkele wijze worden afgeleid waarom er erfgoedwaarde aan dit pand zou kunnen worden toegekend.

Er is daarenboven geen enkele verwijzing naar één van de vijf selectiecriteria aanwezig. De toetsing aan deze selectiecriteria is dus op geen enkele manier gemotiveerd.

Het voorliggende voorstel tot opname is een één op éénovername van de vaststelling van 2009 (en van 2014). Daarin werd geen rekening gehouden met de inventarismethodologie, die later werd vastgesteld. Deze werd dus opgemaakt in strijd met de methodologie.

Dit is in strijd met algemene beginselen van behoorlijk bestuur. De loutere verwijzing naar de historische en architecturale erfgoedwaarde zonder nadere beschrijving en het gebrek aan selectiecriteria zijn een schending van het zorgvuldigheidsbeginsel en het motiveringsbeginsel.

(b) onvoldoende bewaard, gebrek aan actuele beoordeling: Het Onroerenderfgoedbesluit stelt dat het pand voldoende goed bewaard moet zijn. Een actuele beoordeling dringt zich op. Beide panden werden niet bezocht. De laatste adrescontrole dateert van 2007, wat niet meer representatief is. Het interieur werd niet bezocht. Er is geen verzoek tot bezoek gericht aan de eigenaar. Er is geen nadere controle geweest van de huidige situatie. Dit is in strijd met de actieve onderzoeksplicht van ambtenaren. Er wordt hierbij door bezwaarindieners verwezen naar de beslissing van de Milieuhandhavingscollege van 15 december 2010.

(2) In concreto toetsing van de onroerende goederen aan het vastgesteld afwegingskader duidt dat de onroerende goederen niet over actuele erfgoedwaarde beschikken.

Bezwaarindiener geeft aan dat de panden geen authentieke waarde meer hebben en niet beeldbepalend of uniek zijn in de buurt zodat een opname niet opportuun en onterecht.

Bezwaarindiener geeft aan dat op 12 juni 2018 een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen afgeleverd werd voor het onroerend goed gelegen aan Rhoode 52. De aanvraag betrof een zonevreemde functiewijziging naar B&B Rodin. Voor deze omvorming werden tevens verbouwingswerken (zowel intern & extern) uitgevoerd. Evenwel wordt nergens in de vergunning aangehaald dat zulks zou indruisen tegen de erfgoedwaarde van het pand, noch werd het advies van het Agentschap Onroerend Erfgoed ingewonnen terwijl zulks bij geïnventariseerde panden echter wel verplicht is.

Bezwaarindiener meent op basis van bovenstaande te kunnen concluderen dat onroerende goederen op heden geen erfgoedwaarde meer bezitten.

Bezwaarindiener vraagt de betreffende panden niet opnieuw op te nemen in de inventaris bouwkundig erfgoed maar de onroerende goederen, minstens het onroerend goed "boerenwoning met schuur", te schrappen uit de inventaris van het bouwkundig erfgoed.

Behandeling van het bezwaar:

Opmerkingen en bezwaren over feitelijkheden

1. Artikel 4.1.3, derde lid, 3° van het Onroerenderfgoeddecreet bepaalt dat tijdens het openbaar onderzoek opmerkingen en bezwaren over feitelijkheden kunnen worden ingediend en afgegeven bij het agentschap.

In het onderdeel 'beschrijving' op de pagina van het openbaar onderzoek over de vaststelling van de inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen wordt dit benadrukt en verduidelijkt in die zin dat de bezwaren enkel kunnen handelen over de gegevens van het voorliggend vaststellingsdossier, namelijk over de afbakening op het plan, de benaming en de beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken. Ook kan worden gemeld dat het pand niet meer voldoende erfgoedwaarde bevat door een sloop of een verbouwing.

2. De bezwaarindiener voert algemeen aan dat de voorgestelde opname van het onroerend goed in de inventaris van bouwkundig erfgoed niet in overeenstemming is met de geldende regelgeving. De inventarisatie zou niet gebeurd zijn conform de verplichtingen uit het Onroerenderfgoeddecreet, het Onroerenderfgoedbesluit en het ministerieel besluit van 17 juli 2015 tot vaststelling van de inventarismethodologie voor de inventaris van bouwkundig erfgoed. De bezwaarindiener formuleert geen opmerkingen of bezwaren over feitelijkheden van het dossier. Het bezwaar is dienvolgens niet conform artikel 4.1.3. Onroerenderfgoeddecreet en dus enkel daarom al niet ontvankelijk.
3. Louter volledigheidshalve wordt hieronder beknopt ingegaan op de opgeworpen argumenten.

Volledigheidshalve :

4. De inventarismethodologie zoals deze blijkt uit de bijlage bij het ministerieel besluit van 17 juli 2015 werd volledig gevolgd. Deze bijlage vermeldt dat de Inventarisatiemethodologie voor de inventaris van bouwkundig erfgoed naast een inleiding volgende onderdelen bevat : (i) een korte beschrijving van de inventaris; (ii) de wijze van beschrijving van de erfgoedwaarden; (iii) het afwegingskader dat

gehanteerd wordt om het onroerend erfgoed te waarderen: (a.) de erfgoedwaarden; (b.) de selectiecriteria

De bezwaarindiener betwist niet dat de methodologie een korte beschrijving van de inventaris bevat. Zij betwist wel dat aan de punten 2 en 3 zou zijn voldaan.

De wijze van beschrijving van de erfgoedwaarden

5. De bezwaarindiener stelt dat geen afdoende en grondig onderzoek is gebeurd om met voldoende kennis van zaken de erfgoedwaarde van beide goederen te kunnen beoordelen. De bezwaarindiener meent dat geen enkele geraadpleegde bron wordt opgenomen in de inventaris.
6. De inventarismethodologie zoals opgenomen in de bijlage bij het ministerieel besluit van 17 juli 2015 vermeldt welke bronnen bij het onderzoek worden geraadpleegd, als die beschikbaar en relevant zijn.

De dossiers over beide panden van de bezwaarindiener, zoals het ter inzage werd gebracht via volgende link <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/11741> en <https://inventaris.onroenderfgoed.be/erfgoedobjecten/11742>, verwijzen in tegenstelling tot wat de bezwaarindiener beweert naar meerdere bronnen verwezen. In de beschrijving van het erfgoedobject wordt enerzijds naar het onroerend goed zelf als bron verwezen, evenals naar de inventarissen en databanken van het agentschap. Naast de wetenschappelijke reeks Bouwen door de Eeuwen heen in Vlaanderen wordt bijkomend verwezen naar de publicaties van Haeseldonckx R. en Hemelaer A. (1985) en van De Kok H. (1980). Er werden als dusdanig voldoende relevante bronnen bij het onderzoek betrokken.

7. De bezwaarindiener vermeldt geen andere bronnen, die beschikbaar en relevant zouden zijn voor het bouwkundig relict. Hij betwist niet de feitelijkheden die uit deze bronnen blijken.

Het afwegingskader

8. Om een afweging te maken of een onroerend goed kan worden opgenomen in de inventaris, stelt de inventarismethodologie dat rekening wordt gehouden met de erfgoedwaarden en de selectiecriteria. Zij worden niet afzonderlijk beschouwd, maar het is de totale beoordeling die het uitgangspunt vormt voor de evaluatie.
9. Als erfgoedwaarden wordt voor beide panden van de bezwaarindiener de historische en de architecturale waarde aangeduid en toegelicht in de beschrijving. De bezwaarindiener betwist niet dat de panden deze erfgoedwaarden bezit en betwist ook niet de concrete omschrijving van deze waarden. Zij voert geen feitelijkheden aan die betrekking hebben op deze erfgoedwaarden. Zij stelt enkel dat er geen actuele toetsing zou zijn gebeurd, maar voert geen feitelijkheden aan dit aantonen dat de actuele toestand een impact zou hebben op deze erfgoedwaarden. Er kan naar het volgende onderdeel worden verwezen.
10. In de inventaris zou, volgens de bezwaarindiener, voor de betreffende panden geen verwijzing terug te vinden zijn naar de selectiecriteria. Dit is niet correct. Het is niet omdat de bewoordingen niet uitdrukkelijk verwijzen naar een selectie criterium dat niet in de beschrijving van het pand is terug te vinden dat het onroerend goed aan één (of meerdere) van deze selectiecriteria voldoet.

Wat betreft de kapel van Rhoode wordt in de beschrijving van het erfgoedobject verwezen naar de bouw van deze veldkapel in 1875 door mevr. J.F. Dufour-Dessauer, zakenvoerdster van de Brepolsfabriek en de tot op heden bestaande bedevaartstraditie. De ontstaanscontext wordt als dusdanig afdoende historisch geduid. Voor beide relictten wordt bovendien in de beschrijving ingegaan op de materialiteit en architecturale uitwerking van het goed. Zowel het criterium herkenbaarheid als representativiteit zijn terug te vinden in deze omschrijving van beide relictten. De bezwaarindiener voert geen feitelijkheden aan die deze omschrijving betwisten.

11. De bewaarindiener meent vervolgens dat door het louter overnemen van de bestaande vaststellingslijst geen rekening wordt gehouden met de Inventarismethodologie. Het onroerend goed was inderdaad reeds opgenomen in de inventaris van het bouwkundig erfgoed van 2009 en nadien vastgesteld in 2014.

Het loutere feit dat beide panden ook reeds vroeger, op dezelfde wijze, was opgenomen in de inventaris, toont weliswaar niet aan dat de methodologie niet werd gevolgd. Uit de beschrijving en het afwegingskader zoals in de ter inzage gelegde dossier opgenomen, blijkt dat de inventarismethodologie wel in rekening werd gebracht. Reeds bij de eerdere vaststellingen werd trouwens vertrokken van eenzelfde wijze van methodologie. Deze werd later net verankerd in het ministerieel besluit van 17 juli 2015.

12. De bezwaarindiener roept tot slot bij dit onderdeel de schending in van de algemene beginselen van behoorlijk bestuur, met name het zorgvuldigheidsbeginsel en het motiveringsbeginsel, omdat niet zou zijn nagegaan aan welke selectiecriteria het goed voldoet om te worden opgenomen. Hoger bleek dat deze criteria wel zijn af te leiden uit de beschrijving van beide panden. Er kan dan ook niet ernstig worden gesteld dat de eigenaar in het ongewisse zou blijven omtrent de motieven voor de opname van beide panden op de inventaris.

Onvoldoende bewaard

13. De bezwaarindiener werpt op dat conform artikel 4.1.1. Onroerenderfgoedbesluit moet worden onderzocht of het onroerend goed dat men wenst te inventariseren, wel voldoende goed bewaard is.

Omdat voorliggende panden niet zou zijn bezocht, zou niet kunnen worden nagegaan of het goed voldoende goed bewaard is. Er zou geen deugdelijke inventarisering en controle van de juridische en feitelijke aspecten van het dossier voorliggen. Het loutere feit dat het reeds was opgenomen in de inventaris zou niet volstaan als bewijs van het feit dat beide panden nog over de noodzakelijke en actuele erfgoedwaarde beschikt.

De laatste adrescontrole zou voor boerenwoning met schuur en kapel dateren van 2007 en er zou niet blijken of het interieur van beide relictten ook werd onderzocht.

14. Artikel 4.1.1. Onroerenderfgoedbesluit stelt dat een onroerend goed kan worden opgenomen in de inventaris van het bouwkundig erfgoed als het één of meer erfgoedwaarden bezit en voldoende goed bewaard is.

In casu werden als erfgoedwaarden de historische en de architecturale waarde aangeduid. De concrete omschrijving hiervan heeft enkel betrekking op de buitenzijde van het gebouw. Het feit dat de ambtenaren geen toegang hebben gevraagd en niet zou blijken of het interieur zou zijn onderzocht, is niet relevant voor de vaststelling van deze erfgoedwaarden.

Om een pand in de inventaris op te nemen volstaat het dat het één van de dertien decretaal bepaalde erfgoedwaarden bezit. In casu liggen die voor, zodat dit volstaat voor een opname in de inventaris. De beschrijving van deze erfgoedwaarden wordt door de bezwaarindiener niet aan de hand van feitelijkheden betwist.

15. De bezwaarindiener lijkt van mening dat ook het interieur van beide relicten diende te worden onderzocht omdat daaruit bijkomende erfgoedwaarden zouden blijken om tot inventarisatie over te gaan. Zij meent dus dat ook het interieur diende te worden opgenomen. Dit brengt niet mee dat de erfgoedwaarden die gekoppeld zijn aan het exterieur niet aanwezig zouden zijn.
16. Een onroerend goed heeft historische waarde als het getuigt van een (maatschappelijke) ontwikkeling, gebeurtenis, figuur, instelling of landgebruik uit het verleden van de mens.

Een onroerend goed heeft architecturale waarde als het getuigt van een fase of aspect van de (landschaps)architectuur of de bouwkunst in het verleden. Het kan gaan om een typologie, stijl oeuvre of materiaalgebruik.

Dergelijke waarden kunnen niet “geactualiseerd” worden zoals de bezwaarindiener lijkt te suggereren. Ook wanneer het pand in mindere goede staat zou zijn, sinds de eerste vaststellingen daaromtrent, zal het pand deze erfgoedwaarden blijven bezitten.

De bezwaarindiener voert niet aan dat één van de panden gesloopt werd of dermate verbouwd werd dat de vermelde erfgoedwaarden zouden zijn verdwenen.

17. Artikel 4.1.1. Onroerenderfgoedbesluit legt op dat het pand voldoende goed bewaard moet zijn om op een inventaris te kunnen worden opgenomen. De bezwaarindiener beweert niet dat dit niet zo zou zijn, enkel stelt hij dat het diende te worden geverifieerd.

In het kader van het openbaar onderzoek is het aan de bezwaarindiener om opmerkingen en bezwaren over feitelijkheden te geven. De bezwaarindiener merkt in casu niet op dat er geen voldoende goed bewaard pand zou voorliggen. Het mag duidelijk zijn dat, indien hij zou menen dat er geen voldoende goed bewaard pand zou voorliggen, hiervan het nodige feitelijke materiaal zou moeten voorleggen. Ook op de burger rust een zorgvuldigheidsplicht.

De foto's bij de inventarisfiche van beide relicten dateren van augustus 2017. Op de website van de huidige uitbater van de boerenwoning met schuur(<https://www.domeinrodin.be/>) staan bovendien recente foto's die aantonen dat het goed in perfecte staat verkeert en de beschreven erfgoedkenmerken en -elementen intact bewaard bleven.

Uit bovenstaande gegevens blijkt dat beide relicten voldoende goed bewaard bleven. Het zou niet realistisch zijn aan te nemen dat beide relicten pand op enkele maanden tijd niet meer voldoende goed bewaard zouden zijn om in de inventaris te kunnen worden opgenomen.

De bezwaarindiener stelt volledig ten onrechte dat beide panden zonder enige verificatie over het voldoende bewaard karakter, werd opgenomen in de inventaris.

18. Er ligt ook geenszins een schending van het zorgvuldigheidsbeginsel voor. Alle juridische en feitelijke aspecten werden onderzocht en gecontroleerd. De bezwaarindiener betwist geen van deze aspecten in concreto.

19. De vergelijking met de beslissing van het Milieuhandhavingscollege is niet relevant. Dit betreft een volledige andere feitelijke context.

In concreto

20. Bezwaarindiener geeft aan dat op 12 juni 2018 een omgevingsvergunning uitgereikt werd voor stedenbouwkundige handelingen aan het onroerend goed gelegen aan Rhoode 52 en wijst op de geplande uitvoer van verbouwingen, zowel intern als extern. Bezwaarindiener geeft aan dat nergens in de vergunning aangehaald wordt dat zulks zou indruisen tegen de erfgoedwaarde van het pand en wijst op het feit dat geen advies van het agentschap Onroerend Erfgoed werd ingewonnen. Bezwaarindiener meent dat dit bij geïnventariseerd onroerend erfgoed nochtans verplicht is.

De bezwaarindiener formuleert in haar in concreto beoordeling op basis van het vastgesteld afwegingskader geen bijkomende opmerkingen of bezwaren over de feitelijkeheden van het dossier die voorliggen tijdens het openbaar onderzoek. De aangehaalde bezwaren zijn dienvolgens niet conform artikel 4.1.3. van het Onroerenderfgoeddecreet en dus enkel daarom al niet ontvankelijk.

21. Volledigheidshalve dient benadrukt te worden dat de loutere opname van een onroerend goed in de vastgestelde inventaris bouwkundig geen verplichting inhoudt tot behoud en geen weigeringsgrond kan inhouden voor eender welke vergunning of machtiging. In een aantal gevallen moet de bevoegde overheid bij beslissingen wel expliciet aangeven hoe ze aandacht heeft gehad voor de erfgoedkenmerken van vastgesteld erfgoed. Bij sloop moet de vergunningverlener in de beslissing aangeven hoe de erfgoedwaarden in acht zijn genomen. Een reeds verleende vergunning wordt niet onuitvoerbaar door de opname in een vastgestelde inventaris. Het agentschap Onroerend Erfgoed verleent geen advies bij omgevingsvergunningen die betrekking hebben op vastgesteld bouwkundig erfgoed.

Conclusie:

Het bezwaar heeft geen invloed op het ministerieel besluit. De erfgoedrelicten "Kapel van Rhoode" (erfgoedid 11741/aanduidingsid 111054), Rhoode zonder nummer in Oud-Turnhout en "Boerenwoning met schuur", (erfgoedid 11742/aanduidingsid 111053), Rhoode 52 in Oud-Turnhout, worden ongewijzigd opgenomen in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen.

Bezwaar B_000177: Bezwaar bij de afbakening van één relict: Woonstalhuis (erfgoedid 46857/aanduidingsid 111690), Middelstede 40, Rijkevorsel.

Bezwaarindiener vraagt de afbakening van het erfgoedrelict in te perken tot de woning (hoofdgebouw), Middelstede 40, en de bijgebouwen achter de woning en gronden omliggend aan de woning niet te weerhouden. Bezwaarindiener wenst omliggende gronden in de toekomst te ontwikkelen en voegt een ontwerpplan toe aan het schrijven.

Behandeling van het bezwaar:

Bezwaarindiener haalt aan dat op het perceel gebouwen staan zonder erfgoedwaarde. Bij de vaststelling wordt in principe het volledige perceel afgebakend, inclusief de gebouwen zonder erfgoedwaarde. Uit de beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken kan afgeleid worden dat enkel het hoofdgebouw, het woonstalhuis van zeven traveeën van 1951, is vastgesteld. De andere gebouwen op het perceel niet. Een aanpassing van de afbakening van het relict op de kaart is dus niet nodig.

Volledigheidshalve dient benadrukt te worden dat de loutere opname van een onroerend goed in de vastgestelde inventaris bouwkundig geen verplichting inhoud tot behoud en geen weigeringsgrond kan inhouden voor eender welke vergunning of machtiging. In een aantal gevallen moet de bevoegde overheid bij beslissingen wel expliciet aangeven hoe ze aandacht heeft gehad voor de erfgoedkenmerken van vastgesteld erfgoed. Bij sloop moet de vergunningverlener in de beslissing aangeven hoe de erfgoedwaarden in acht zijn genomen.

Conclusie:

Het bezwaar heeft geen invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Woonstalhuis" (erfgoedid 46857/aanduidingsid 111690), Middelstede 40 in Rijkevorsel, wordt ongewijzigd opgenomen in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen.

Bezwaar B_000178: Bezwaar bij de vaststelling van één relict: Huis Berk en Brem (erfgoedid 12393/aanduidingsid 112788), Emiel Van Hemeldonckstraat 5, Vosselaar.

Bezwaarindiener geeft aan dat de vermelding "een woning met hoge puntgevels naar een ontwerp van J. Ritzen" op basis waarvan de opname in de inventaris gebeurt, de erfgoedwaarde onvoldoende motiveert.

Bezwaarindiener geeft aan dat er weinig specifiek van historische waarde aan het huis is en dat het goed niet aanleunt bij typische Kempische constructies, die eerder een landelijk uitzicht hadden en van het langgeveltype waren.

Bezwaarindiener geeft aan dat het feit dat de woning bewoond werd door een bekend schrijver, niet voldoende aantoont dat het goed werkelijk erfgoedwaarde zou bezitten.

Bezwaarindiener meent dat de opname in de inventaris van het bouwkundig erfgoed zal leiden tot een waardevermindering die op geen enkele manier gecompenseerd wordt.

Behandeling van het bezwaar:

De bezwaarindiener betwist dat het pand erfgoedwaarden bezit en geeft aan dat de korte beschrijving "Vrijstaand huis gedomineerd door steile puntgevels, gebouwd circa 1931 naar ontwerp van J. Ritzen.". De erfgoedwaarde onvoldoende motiveert.

Als erfgoedwaarden wordt voor Huis Berk en Brem de historische en de architecturale waarde aangeduid. Deze worden toegelicht in de beschrijving: de woning is immers een voorbeeld van het oeuvre van de in de provincie Antwerpen gerenommeerde architect Jos Ritzen. De korte beschrijving geeft, in combinatie met de erfgoedkenmerken in de beknopte karakterisering, de erfgoedwaarden weer. In de beschrijving van het erfgoedobject wordt hier dieper op ingegaan, en wordt onder meer gewezen op de art-deco-inslag van de gevels, op het decoratief en kleurrijk metselwerk, het kenmerkende verticaal metalen traphalvenster van gekleurd reliëfglas, de uitgesproken houten luifel boven de deur, en de kroonlijst die achteraan doorloopt in een luifeltje boven vensters. Dit zijn allemaal erfgoedelementen die de architecturale waarde van het pand typeren.

De historische waarde van het pand wordt geïllustreerd door de bouwperiode van de woning. Deze interbellumvilla voor een schrijver getuigt van een nieuwe periode in de ontwikkeling van de Kempen, een streek die van louter landelijk gebied met typische Kempische hoeves, in het interbellum stilaan een ander karakter krijgt. Ook het feit dat een schrijver de woning liet bouwen, is een interessant element van de lokale geschiedenis dat de historische waarde mee ondersteunt.

Het tweede lid van het bezwaar is niet ontvankelijk gezien het niet de feitelikheden betreft van het vaststellingsbesluit. Volledigheidshalve wil ik hier graag op ingaan. Op basis van recent onderzoek uitgevoerd door het agentschap blijkt immers dat de verkoopprijs van een pand dat opgenomen is in de vastgestelde inventaris 6% hoger is dan van een gelijkaardig pand zonder erfgoedwaarde.

Conclusie:

Het bezwaar heeft geen invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Huis Berk en Brem" (erfgoedid 12393/aanduidingsid 112788), Emiel Van Hemeldonckstraat 5 in Vosselaar, wordt ongewijzigd opgenomen in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen.

Bezwaar B_000179: Zie bezwaar 138

Bezwaar B_000180: Bezwaar bij de vaststelling van één relict: Twee woonhuizen naar ontwerp van J. Meulepas (erfgoedid 2630/aanduidingsid 106423), Kerkstraat 30-32, Duffel.

Bezwaarindiener tekent om volgende redenen bezwaar aan tegen de opname van het goed in de inventaris van het bouwkundig erfgoed.

1. Bezwaarindiener geeft aan dat het relict reeds vastgesteld werd als bouwkundig erfgoed in 2009 en dat op basis van de gegevens die voorwerp vormen van de huidige vaststelling, niet kan worden afgeleid of de procedure tot vaststelling de bedoeling heeft om de eerdere vaststelling te herbevestigen, te actualiseren, of om hier iets aan toe te voegen.
2. Bezwaarindiener geeft aan dat het dossier geen enkele verwijzing bevat naar de selectiecriteria, hoewel de regelgeving voorschrijft dat voor de inventaris van het bouwkundig erfgoed minstens de selectiecriteria zeldzaamheid, herkenbaarheid, representativiteit, ensemblewaarde en contextwaarde moeten worden opgenomen. Het dossier bevat geen enkele motivering. Bezwaarindiener stelt dat uit voorliggend dossier op geen enkele wijze kan worden afgeleid op basis van welk selectie criterium besloten werd dat het onroerend goed in kwestie moet worden vastgesteld. In het dossier ontbreekt elke verwijzing naar een afwegingskader dat gehanteerd werd ter waardering van het onroerend goed.
3. Bezwaarindiener stelt dat op basis van de informatie die bezorgd werd, noch op basis van de informatie in het elektronisch dossier, blijkt wat de erfgoedkenmerken zijn op grond waarvan de opname in de inventaris van het bouwkundig erfgoed wenselijk wordt geacht.
4. Bezwaarindiener geeft aan dat voor het onroerend goed op 19 mei 2011 door het College van burgemeester en schepenen van de gemeente Duffel een stedenbouwkundige vergunning werd afgeleverd voor het slopen van de achterbouw (ref. gemeente 2011/39). Uit het afleveren van de vergunning en het daadwerkelijk slopen van de achterbouw blijkt dat de woning geen erfgoedkundige waarden bezit die moeten vastgesteld worden in de inventaris.

Behandeling van het bezwaar:

1. De vaststelling van de inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen zal voor de eerste keer gebeuren volgens de bepalingen in het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013. Dit decreet schrijft een nieuwe procedure

voor: voor het eerst krijgt iedereen de kans om tijdens een openbaar onderzoek bezwaren of opmerkingen te formuleren, weliswaar enkel over feitelijkheden. De gegevens die eerder werden vastgesteld sinds 2009 worden opnieuw vastgesteld, maar voor de eerste keer volgens de nieuwe procedure. De duiding van deze werkwijze is te vinden op de pagina van het openbaar onderzoek: <https://openbareonderzoeken.onroerendergoed.be/openbareonderzoeken/29>

2. Om een afweging te maken of een onroerend goed kan worden opgenomen in de inventaris, stelt de inventarismethodologie dat rekening wordt gehouden met de erfgoedwaarden en de selectiecriteria. Zij worden niet afzonderlijk beschouwd, maar het is de totale beoordeling die het uitgangspunt vormt voor de evaluatie. Als erfgoedwaarden wordt voor het pand van de bezwaarindiener de historische en de architecturale waarde aangeduid en toegelicht in de beschrijving. De bezwaarindiener betwist niet dat het pand deze erfgoedwaarden bezit en betwist ook niet de concrete omschrijving van deze waarden. Zij voert geen feitelijkheden aan die betrekking hebben op deze erfgoedwaarden. In de inventaris zou, volgens de bezwaarindiener, voor het betreffende relict geen verwijzing terug te vinden zijn naar de selectiecriteria. Dit is niet correct. Het is niet omdat de bewoordingen niet uitdrukkelijk verwijzen naar een selectie criterium dat niet in de beschrijving van het pand is terug te vinden dat het onroerend goed aan één (of meerdere) van deze selectiecriteria voldoet. Er wordt onder meer verwezen naar het bouwdossier van het goed uit 1924, naar de stadsbouwmeester van Lier, J. Meuleplas, die de panden ontwierp, en naar de typologische en vormelijke kenmerken van de interbellum stadwoning. Zowel het criterium herkenbaarheid als het criterium representativiteit zijn terug te vinden in deze omschrijving. De bezwaarindiener voert geen feitelijkheden aan die deze omschrijving betwisten.
3. De erfgoedkenmerken zijn te vinden in de aanduidingsfiche die voorlag tijdens het openbaar onderzoek, en die deel zal uitmaken van het vaststellingsbesluit, meer bepaald in de beknopte karakterisering, en in de beschrijving.
4. De achterbouw van de woningen maakt geen deel uit van de beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken. Daarenboven is de loutere opname van een onroerend goed in de vastgestelde inventaris bouwkundig erfgoed nooit een weigeringsgrond geweest voor eender welke vergunning of machtiging.

Conclusie:

Het bezwaar heeft geen invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Twee woonhuizen naar ontwerp van J. Meulepas" (erfgoedid 2630/aanduidingsid 106423), Kerkstraat 30-32 in Duffel, wordt ongewijzigd opgenomen in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen.

Bezwaar B_000181: Bezwaar bij de benaming van één relict: Langgestrekte hoeve (erfgoedid 2668/aanduidingsid 106456), Maltahoevelei 40.

Bezwaarindiener stelt dat de desbetreffende langgestrekte hoeve oorspronkelijk de schuur was van de Grote Maltahoeve (erfgoedid 2667/aanduidingsid 106455). Men geeft aan dat de splitsing van beide landbouwbedrijven gebeurde in 1892, waarbij de schuur omgevormd werd tot de huidige langgestrekte hoeve met stallingen. Bezwaarindiener vraagt de verwijzing naar de oorspronkelijke benaming te behouden.

Behandeling van het bezwaar:

De informatie aangereikt door de bezwaarindiener wordt verwerkt in de inventaris en in het vaststellingsbesluit. De benaming van het relict wordt aangevuld met een alternatieve

naam, namelijk "Voormalige schuur Grote Maltahoeve". In de beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken wordt deze historiek bijkomend aangehaald: "Verankerde baksteenbouw met lijstgevel." wordt vervangen door "Voormalige schuur van de zogenaamde "Grote Maltahoeve"; bij de splitsing van genoemde hoeve in 1892 verbouwd tot langgestrekte hoeve. Verankerde baksteenbouw met lijstgevel van negen traveeën en anderhalve + één bouwlaag onder deels geknikt zadeldak.". Deze informatie wordt eveneens verwerkt als aanvullende informatie bij de beschrijving van het erfgoedobject.

Conclusie:

Het bezwaar heeft invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Langgestrekte hoeve" (erfgoedid 2668/aanduidingsid 106456), Maltahoevelei 40 in Duffel, wordt met gewijzigde beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken en met aangevulde benaming opgenomen in het vaststellingsbesluit. De nieuwe beschrijving is "Voormalige schuur van de zogenaamde "Grote Maltahoeve"; bij de splitsing van genoemde hoeve in 1892 verbouwd tot langgestrekte hoeve. Verankerde baksteenbouw met lijstgevel van negen traveeën en anderhalve + één bouwlaag onder deels geknikt zadeldak.". De benaming van het relict wordt aangevuld met een alternatieve naam, namelijk "Voormalige schuur Grote Maltahoeve".

Bezwaar B_000182: Bezwaar bij de afbakening van één relict: Herenhuis De Wildeman (erfgoedid 52720/aanduidingsid 110696), Markt 38, Mol.

Bezwaarindiener verzet zich tegen de opname van het perceel te Mol, 4de afdeling, Sectie F, perceelnummer 1094/C als onderdeel van het erfgoedrelict 'Herenhuis De Wildeman' in de inventaris van het bouwkundig erfgoed en wijst hiertoe naar het arrest van de Raad van State, d.d. 10/12/2009 (afdeling Bestuursrechtspraak, VIIe Kamer, nr. 198.775), waarin de bescherming als monument van desbetreffend relict deels vernietigd werd.

Behandeling van het bezwaar:

Bezwaarindiener verzet zich tegen de opname van het perceel in Mol, Afdeling 4, Sectie F, perceelnummer 1094C als onderdeel van het erfgoedrelict in de inventaris van het bouwkundig erfgoed. Het betreft een onbebouwd perceel dat onderdeel uitmaakt van de tuin achter het herenhuis.

In het vaststellingsdossier dat voorligt in openbaar onderzoek wordt aangeduid wat vastgesteld is in zowel de beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken, de beknopte karakterisering ('erfgoedtype', 'datering', 'stijl of cultuur') als de afbakening op het plan (polygoon). Enkel onroerende goederen die zowel in de beschrijving, de beknopte karakterisering als op het plan aangeduid worden, worden verondersteld erfgoedwaarde te bezitten en onderdeel uit te maken van het vast te stellen erfgoedrelict. In het vaststellingsdossier worden enkel het herenhuis en het koetshuis met stal als vast te stellen onderdelen aangeduid. In voorliggend geval dient evenwel opgemerkt te worden dat de diepe tuin die reikt tot aan de Molse Nete als erfgoedondersteunend element beschreven wordt in de beschrijving van het erfgoedobject. Ook als de tuin heraangelegd of gewijzigd zou worden, blijft deze als erfgoedondersteunend element bijdragen tot de erfgoedwaarde van dit relict. Gelet op het feit dat de tuin op het achterliggend perceel beschreven wordt in de beschrijving van het erfgoedobject wordt deze mee opgenomen in de afbakening op het plan. De algemene en specifieke rechtsgevolgen voor vastgesteld bouwkundig erfgoed zijn evenwel niet van toepassing op de tuin.

Conclusie:

Het bezwaar heeft geen invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Herenhuis De Wildeman" (erfgoedid 52720/aanduidingsid 110696), Markt 38 in Mol, wordt

ongewijzigd opgenomen in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen.

Bezwaar B_000183: Opmerking bij de vaststelling van één relict: Twee boerenwoningen (erfgoedid 52847/aanduidingsid 110653), Hoekstraat 7-9, Mol.

Bezwaarindiener neemt kennis van de aanduiding van het onroerend goed en sluit zich aan bij de opname in de inventaris, in zoverre de inventarisatie zich beperkt tot het kadastraal perceel te Mol, 5de afdeling, Sectie D, perceelnummer 167/A en een eventuele latere bescherming zich eveneens beperkt tot dit perceel en enkel de buitenzijde van het gebouw in kwestie.

Behandeling van het advies:

Bezwaarindiener voert geen bezwaar aan tegen de vaststelling van het relict als bouwkundig erfgoed.

Conclusie:

Het bezwaar heeft geen invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Twee boerenwoningen" (erfgoedid 52847/aanduidingsid 110653), Hoekstraat 7-9 in Mol, wordt ongewijzigd opgenomen in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen.

Bezwaar B_000184: Opmerking bij de vaststelling van één relict: Woning, (erfgoedid 14533/geen aanduidingsid) Amelbergastraat 24, Zandhoven.

Bezwaarindiener merkt op dat het pand gelegen in de Amelbergastraat 24 in Zandvoorde geen voorwerp vormt van de vaststelling van de inventaris van het bouwkundig erfgoed en dat de zakelijkrechthouder onrechtmatig werd aangeschreven door de gemeente Zandhoven met betrekking tot de inrichting van het openbaar onderzoek.

Bezwaarindiener benadrukt dat het goed, Amelbergastraat 24 te Zandvoorde, zich niet op de lijst bevindt dewelke voorligt tijdens huidig openbaar onderzoek en dat het schrijven van de gemeente op geenszins rechtsgevolgen kan ressorteren ten aanzien van de zakelijkrechthouder.

Behandeling van het bezwaar:

De inhoud van het bezwaar is correct: het erfgoedrelict Woning, (erfgoedid 14533/geen aanduidingsid) Amelbergastraat 24, Zandhoven ligt niet voor tijdens het openbaar onderzoek.

Het aanschrijven van de eigenaars van panden opgenomen in de inventaris van het bouwkundig erfgoed was een initiatief van de lokale overheid. Opmerkingen over fouten in die mailing dienen bij de lokale overheid gemeld te worden, en zijn binnen het openbaar onderzoek niet ontvankelijk.

Conclusie:

Het bezwaar heeft geen invloed op het ministerieel besluit.

Bezwaar B_000185: Bezwaar bij de vaststelling van één relict: Dorpswoning (erfgoedid 9956/aanduidingsid 105654), Markt 29, Berlaar.

Bezwaarindiener stelt dat het pand, Markt 29, geen architecturale waarde, noch erfgoedwaarde bezit en geeft aan dat de woning zich in een erbarmelijke en bouwvallige staat bevindt. Bezwaarindiener meent dat er zich ernstige vocht- en stabiliteitsproblemen voordoen die een opname van het goed in de inventaris van het bouwkundig erfgoed niet toelaten.

Door de verschillende gebreken blijft er niets of nauwelijks meer over van de 19de-eeuwse interieurelementen van het gebouw (geen schouwmantels, rot binnenschrijnwerk en plafonds).

Bezwaarindiener stelt dat het goed geen historische waarde meer bezit en geeft aan dat niets van de originele binneninrichting bewaard bleef. De woning werd in het verleden sterk gewijzigd en gemoderniseerd.

Bezwaarindiener meent dat de dorpswoning niet tot zijn recht komt in zijn huidige omgeving en geeft aan dat de woning op heden door moderne en grotere gebouwen verdrongen wordt.

Behandeling van het bezwaar:

In artikel 4.1.1. van het Onroerenderfgoedbesluit wordt inderdaad vermeld dat een onroerend goed pas kan opgenomen worden in de vastgestelde inventaris op voorwaarde dat het voldoende goed bewaard is en dat het erfgoedwaarde bevat. Bezwaarindiener haalt bouw fysieke problemen aan, de bouwvallige status en ernstige vocht- en stabiliteitsproblemen. Echter, deze bouw fysieke problemen worden niet met foto's of beeldmateriaal geïllustreerd, noch biedt bezwaarindiener een verslag van een expert aan ter staving van zijn beweringen. Er wordt in het bezwaar niet aangetoond dat de aanpassingen en verbouwingen de erfgoedwaarde zoals beschreven in de inventarisfiches hebben vernield. De foto van 4 maart 2016 die bij de inventarisfiche is ingesloten, toont ons het pand vanop de openbare weg, waarbij kan worden vastgesteld dat alle in de beschrijving opgenomen erfgoedkenmerken nog aanwezig zijn.

Verder dient opgemerkt te worden dat de aanpassing van het interieur geen invloed uitoefent op de erfgoedwaarden op basis van dewelke een opname in de inventaris verantwoord wordt. Op basis van de beschrijving van het erfgoedobject valt immers af te leiden dat de interieurelementen in voorliggend geval buiten beschouwing gelaten werd bij de bepaling van de historische en architecturale waarde.

Ten slotte dient opgemerkt te worden dat ook de relatie van het relict met haar omgeving geen invloed uitoefent op de erfgoedwaarden op basis van dewelke een opname in de inventaris verantwoord wordt. Op basis van de beschrijving van het erfgoedobject valt immers af te leiden dat de contextwaarde in voorliggend geval buiten beschouwing gelaten werd.

Conclusie:

Het bezwaar heeft geen invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Dorpswoning" (erfgoedid 9956/aanduidingsid 105654), Markt 29 in Berlaar, wordt ongewijzigd opgenomen in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen.

Bezwaar B_000186: Zie bezwaar B_000015

Bezwaar B_000187: Bezwaar bij de vaststelling van één relict en opmerking bij de afbakening van één relict: Gods- en gasthuis (erfgoedid 46455/aanduidingsid 107583), Heilig Bloedlaan 250, Hoogstraten en en Hoeve met losse bestanddelen (erfgoedid 46613/aanduidingsid 107595), John Lijsenstraat 15, Hoogstraten.

1. Bezwaarindiener verwijst naar de twee identieke bezwaren B_000120 en B_000262 tegen de opname van het Gods- en Gasthuis, Heilig Bloedlaan 250, in de inventaris van het bouwkundig erfgoed en wenst hierbij op formele wijze kenbaar te maken dit bezwaarschrift ten volle te ondersteunen. Bezwaarindiener merkt op dat de beschrijving van dit onroerend goed niet adequaat is en argumenteert dat de erfgoedwaarde onvoldoende bewaard is om opname in de vastgestelde inventaris te verantwoorden. Voor verdere argumentatie wordt naar bezwaarschriften B_000120 en B_000262 verwezen.
2. Bezwaarindiener merkt op dat het relict Hoeve met losse bestanddelen, John Lijsenstraat 15, geen eigendom is van de stad. Ook wil bezwaarindiener graag duidelijkheid over het belendende pand John Lijsenstraat 15+: is dit opgenomen in de vaststelling of niet?

Behandeling van het bezwaar:

1. Het bezwaar bij de vaststelling van het relict Gods- en gasthuis, Heilig Bloedlaan 250, Hoogstraten, is identiek aan bezwaren B_000120 en B_000262. Voor de behandeling van dit aspect van bezwaar B_000187 verwijs ik graag naar de behandeling van bezwaren B_000120 en B_000262, deel uitmakend van dit verslag.
2. De opmerking over de eigendomstoestand van relict relict 'Hoeve met losse bestanddelen', John Lijsenstraat 15 is niet ontvankelijk. Deze gegevens maken geen deel uit van het openbaar onderzoek. De vraag hieraan gekoppeld kan wel beantwoord worden: het belendende pand John Lijsenstraat 15+ maakt geen deel uit van het openbaar onderzoek, en hoort niet bij relict Hoeve met losse bestanddelen (erfgoedid 46613/ aanduidingsid 107595), John Lijsenstraat 15.

Conclusie:

Het bezwaar B_000187 heeft geen invloed op het ministerieel besluit. Relicten Gods- en gasthuis (erfgoedid 46455/aanduidingsid 107583), Heilig Bloedlaan 250 in Hoogstraten, en Hoeve met losse bestanddelen (erfgoedid 46613/ aanduidingsid 107595) worden ongewijzigd opgenomen in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen.

Bezwaar B_000188: Bezwaar bij de afbakening van één relict: Woonstalhuis Jagershof (erfgoedid 12395/aanduidingsid 112791), Hoeven 2, Vosselaar.

Bezwaarindiener merkt op dat diverse constructies op het terrein mee in de inventaris opgenomen worden, waarvan in alle ernst en redelijkheid bezwaarlijk kan worden gezegd dat zij over enige erfgoedwaarde beschikken.

Bezwaarindiener verzet zich tegen de opname van de twee noordelijk gelegen schuren in de inventaris van het bouwkundig erfgoed en geeft aan dat in de beschrijving, noch in de karakterisering in van het erfgoedrelict melding gemaakt wordt van deze twee schuren.

Bezwaarindiener geeft aan dat de twee schuren dateren van de jaren 1970 en beide constructies in zeer oude en slechte staat zijn.

Bezwaarindiener geeft aan dat de actuele beschrijving van het erfgoedrelict onjuistheden bevat:

- Het karrenhuis maakte onderdeel uit van het woonstalhuis en maakte het eerste gedeelte van de woning uit.

- De moestuin is reeds (minstens) dertig jaar geleden verdwenen en is ter plaatse niet meer aanwezig.
- De notelaar heet geen enkel erfgoedkenmerk en is zelfs in zeer slechte staat.
- De boom is windvallig, geeft geen goede noten en is allicht aangetast door schimmelvorming/verrotting.
- De vermelding 'intact bewaarde voorgevel ter hoogte van het woongedeelte' is evenmin correct. De luiken rond de ramen en de originele raamopeningen zijn niet meer aanwezig.
- De woning werd binnenin vernieuwd in de jaren '70-'80. De binnenmuren werden eruit gehaald en alle houten steunbalken werden vervangen door betonnen welfsels.

Bezwaarindiener meent dat de architecturale waarde niet langer aanwezig is en stelt dat de erfgoedkundige status van het woonstalhuis overduidelijk niet bewaard is.

Bezwaarindiener stelt dat het 'Woonstalhuis Jagershof' geen erfgoedkenmerken meer bezit en dat de opname in de inventaris allerm minst getuigt van goed erfgoedbestuur.

Behandeling van het bezwaar:

1. Bezwaarindiener geeft aan dat diverse constructies op het terrein mee opgenomen worden in de inventaris, waarvan in alle ernst en redelijk bezwaarlijk kan worden gezegd dat zij over enige erfgoedwaarde beschikken. Bezwaarindiener verzet zich tegen de opname van de twee noordelijk gelegen schuren en wijst hiervoor op het feit dat noch in de beschrijving, noch in de karakterisering van het erfgoedrelict melding gemaakt wordt van deze onderdelen. Bezwaarindiener wijst op het feit dat deze volumes evenmin aangeduid worden in de beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken en het feit dat geen foto's van voormelde schuren opgenomen werden bij de inventarisfiche.

In het vaststellingsdossier dat voorligt in openbaar onderzoek wordt aangeduid wat vastgesteld is in zowel de beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken, de beknopte karakterisering ('erfgoedtype', 'datering', 'stijl of cultuur') als de afbakening op het plan ('polygoon'). Enkel onroerende goederen die zowel in de beschrijving, de beknopte karakterisering als op het plan aangeduid worden, worden verondersteld erfgoedwaarde te bezitten en onderdeel uit te maken van het vast te stellen erfgoedrelict. Gelet op het feit dat de door bezwaarindiener aangehaalde noordelijk gelegen volumes noch vermeld worden in de beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken, noch aangeduid worden in de beknopte karakterisering van het onroerend goed, worden deze geacht geen erfgoedwaarde te bezitten en als dusdanig niet mee vastgesteld te zijn.

2. Bezwaarindiener merkt op dat de noordelijk gelegen bijgebouwen geenszins in de inventaris thuishoren. Het betreffen constructies die opgericht werden in de jaren 1970 en zich momenteel in slechte staat bevinden.

Zoals reeds hierboven aangegeven bezitten de door bezwaarindiener aangehaalde onderdelen geen erfgoedwaarde, vermits deze volumes niet vermeld worden in de beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken, noch aangeduid worden in de beknopte karakterisering van het erfgoedrelict. De bijgebouwen worden als dusdanig geacht niet mee vastgesteld te zijn.

3. Bezwaarindiener geeft aan dat de actuele beschrijving van het erfgoedrelict onjuistheden bevat en meent dat de architecturale waarde van het hoofdvolume van het woonstalhuis teniet wordt gedaan door de aanpassingswerken aan de gevel en het interieur (jaren 1970-1980). Bezwaarindiener vraagt om die reden de schrapping van het relict in de inventaris van het bouwkundig erfgoed.

Wat betreft de architecturale waarde van het relict dient opgemerkt te worden dat de erfgoedwaarden van het onroerend goed vastgesteld werden op basis van een evaluatie van de erfgoedkenmerken en -elementen aan de buitenzijde van het onroerend goed. De aanpassingswerken aan het interieur van de jaren 1970-1980 doen in het kader van deze vaststelling niet ter zake. De foto's zoals bijgevoegd aan de inventarisfiche <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/12395> dateren van april 2017. Hieruit blijkt dat het goed voldoende goed bewaard is voor opname in de inventaris. De erfgoedkenmerken en -elementen zoals vastgesteld in de beschrijving van het erfgoedobject zijn nog steeds intact. De door bezwaarindiener aangehaalde aanpassingswerken vonden bovendien grotendeels plaats voor opname in de inventaris in 1997 en hebben als dusdanig weinig of geen invloed op de erfgoedwaarde van het goed.

4. Bezwaarindiener merkt op dat de moestuin reeds dertig jaar geleden verdwenen is en de notelaar zich in zeer slechte staat bevindt.

De informatie die bezwaarindiener aanreikt is correct. Het relict wordt opgenomen met gewijzigde beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken en gewijzigde beknopte karakterisering van het erfgoedrelict. De beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken wordt als volgt gewijzigd: "Woonstalhuis van acht traveeën met karrenhuis en stallen, met beukenhaag omheinde eigendom te dateren circa 1821.". Het erfgoedtype 'moestuinen' wordt uit de beknopte karakterisering van het erfgoedrelict geweerd.

Conclusie:

Het bezwaar heeft invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict wordt vastgesteld met gewijzigde beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken en gewijzigde erfgoedkenmerken. De beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken wordt als volgt aangepast: "Woonstalhuis van acht traveeën met karrenhuis en stallen, met beukenhaag omheinde eigendom te dateren circa 1821.". Het erfgoedkenmerk "moestuinen" wordt uit de beknopte karakterisering van het erfgoedrelict geweerd.

Bezwaar B_000189: Bezwaar bij de vaststelling van één relict: Hoeve met losse bestanddelen (erfgoedid 13263/aanduidingsid 107907), Heuvel 55, Kalmthout.

Bezwaarindiener stelt dat het pand onvoldoende erfgoedwaarde bezit om een opname in de inventaris van het bouwkundig erfgoed te handhaven.

Bezwaarindiener geeft aan dat het woonstalhuis recent gesloopt werd en vervangen door een nieuwe woning. In het volume van de schuur werd de grote, rechthoekige schuurdeur onder houten latei dichtgemetseld, bepleisterd en zwart geschilderd.

Bezwaarindiener wijst op vernieuwd materiaalgebruik ter hoogte van het dak van de schuur en de aanwezigheid van verschillende aanbouwen die het oorspronkelijk uitzicht en de architecturale waarde van de schuur teniet doen.

Bezwaarindiener geeft aan dat op verschillende plaatsen in de kapconstructie de houten balken gebroken of losgekomen zijn.

Behandeling van het bezwaar:

1. Bezwaarindiener stelt dat het pand onvoldoende erfgoedwaarde bezit om een opname in de inventaris van het bouwkundig erfgoed te handhaven. Bezwaarindiener geeft aan dat het woonstalhuis recent gesloopt werd en vervangen door een nieuwe woning. In

het volume van de schuur werd de grote, rechthoekige schuurdeur onder houten latei dichtgemetseld, bepleisterd en zwart geschilderd.

Vooreerst dient opgemerkt te worden dat bij initiële opname in de inventaris van voorliggend relict duidelijk de nadruk gelegd werd op het volume van de grote langsschuur. De in de beschrijving van het erfgoedobject aangeduide erfgoedkenmerken en -elementen beperken zich in grote mate tot dit onderdeel van het hoevecomplex. Gelet op het feit dat bij inventarisatie reeds aangegeven werd dat het voormalig woonstalhuis vernieuwd werd, doet de eigenlijke sloop van dit volume de vastgestelde erfgoedwaarden van dit relict geenszins teniet. Het volume van de langsschuur beschikt nog over ruimschoots voldoende erfgoedwaarde voor opname in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed.

Het erfgoedrelict wordt opgenomen in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed met gewijzigde benaming, gewijzigde afbakening op het plan, gewijzigde beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken en gewijzigde beknopte karakterisering van het relict. De benaming van het relict wordt gewijzigd in "Langsschuur". De afbakening op het plan wordt beperkt tot het volume van de langsschuur op het perceel in Kalmthout, gekend ten kadaster, Afdeling 1, Sectie G, perceelnummer 735G. De beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken wordt als volgt gewijzigd: "Schuur met aangebouwde stallen aan de oostzijde, voorheen deel uitmakend van een hoeve met losstaande bestanddelen". De erfgoedtypes 'boerenwoningen', 'stallen' en 'hoeve met losse bestanddelen' worden uit de beknopte karakterisering van het erfgoedrelict geweerd.

2. Bezwaarindieners wijst op vernieuwd materiaalgebruik ter hoogte van het dak van de schuur en de aanwezigheid van verschillende aanbouwen die het oorspronkelijk uitzicht en de architecturale waarde van de schuur teniet doen. Bezwaarindieners geeft aan dat op verschillende plaatsen in de kapconstructie de houten balken gebroken of losgekomen zijn.

De door bezwaarindieners aangehaalde aanpassingswerken zijn niet van die aard dat deze afbreuk doen aan de erfgoedwaarden van voorliggend relict, noch dat deze een opname in de vastgestelde inventaris zouden verhinderen. Op basis van desktoponderzoek en de door bezwaarindieners aangereikte fotos blijkt dat het goed voldoende goed bewaard werd voor opname in de inventaris. De opname in de vastgestelde inventaris wordt als dusdanig gegrond geacht.

Conclusie:

Het bezwaar heeft invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Hoeve met losse bestanddelen" (erfgoedid 13263/aanduidingsid 107907), wordt opgenomen in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed met gewijzigde benaming, gewijzigde afbakening op het plan, gewijzigde beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken en gewijzigde erfgoedkenmerken. De benaming van het relict wordt gewijzigd in "Langsschuur". De afbakening op het plan wordt beperkt tot het volume van de langsschuur op het perceel in Kalmthout, gekend ten kadaster, Afdeling 1, Sectie G, perceelnummer 735G. De beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken wordt als volgt gewijzigd: "Schuur met aangebouwde stallen aan de oostzijde, voorheen deel uitmakend van een hoeve met losstaande bestanddelen". De erfgoedkenmerken 'boerenwoningen', 'stallen' en 'hoeve met losse bestanddelen' wordt uit de beknopte karakterisering van het erfgoedrelict geweerd.

Bezwaar B_000190: Zie bezwaar B_000112

Bezwaar B_000191: Zie bezwaar B_000113

Bezwaar B_000192: Zie bezwaar B_000038

Bezwaar B_000193: Bezwaar bij de afbakening van eenendertig relictten in de gemeente Sint-Amands:

1. *Schandpaal* (erfgoedid 200437/aanduidingsid 111989), Kerkhofdries zonder nummer

Bezwaarindiener stelt dat bij rioleringswerken die uitgevoerd werden in de loop van 2017 de schandpaal verplaatst werd naar een nieuwe locatie op hetzelfde plein.

Behandeling van het bezwaar:

De informatie van de bezwaarindiener is correct. De afbakening op kaart in het erfgoedobject en het aanduidingsobject wordt aangepast. De nieuwe situatie wordt met aanvullende informatie geduid in de fiche van het erfgoedobject.

Conclusie:

Het bezwaar heeft invloed op het ministerieel besluit. Schandpaal (erfgoedid 200437/aanduidingsid 111989) wordt met aangepaste afbakening op kaart opgenomen in het vaststellingsbesluit.

2. *Mandenmakerij Hallez-Ceurvelt* (erfgoedid 2136/aanduidingsid 97851), Jan Van Droogenbroeckstraat 48, Sint-Amands.

Bezwaarindiener stelt dat voor het goed in 2017 een stedenbouwkundige vergunning voor het slopen van woning en stallen afgeleverd werd. Inmiddels werd een deel van de site afgebroken. Bezwaarindiener vraagt om de afbakening van het relict dienaangaande aan te passen en het perceel 366L niet langer op te nemen.

Behandeling van het bezwaar:

Het bezwaar geeft de situatie weer zoals opgenomen in het vaststellingsvoorstel: de woning en schuur op nummer 48 zijn inderdaad gesloopt. Om dit duidelijker weer te geven in de inventaris, wordt het perceel 366L geschrapt uit de afbakening en wordt het adres van Droogenbroeckstraat 48 geschrapt, zowel bij het erfgoedobject als bij het aanduidingsobject. Daarenboven krijgt de erfgoedobjectfiche een tekst in aanvullende informatie die de nieuwe situatie moet duiden en worden ook hier de thesaurustermen cafés en schuren uit de fiche verwijderd.

Conclusie:

Het bezwaar heeft invloed op het ministerieel besluit. Mandenmakerij Hallez-Ceurvelt (erfgoedid 2136/aanduidingsid 97851) wordt met aangepaste afbakening op kaart opgenomen in het vaststellingsbesluit.

3. *Neoclassicistisch herenhuis* (erfgoedid 2130/aanduidingsid 111969), Jan Van Droogenbroeckstraat 12-14, Sint-Amands.

Bezwaarindiener geeft aan dat percelen 12034A0166/00M000 en 12034A0166/00N000 in 2016 werden afgesplitst van de oorspronkelijke percelen 12034A0166/00K000 en 12034A0166/00L000. Zij dienen te worden toegevoegd bij het naburige perceel 12034A0155/00L000 om er vervolgens parkeerplaatsen van te maken. Bezwaarindiener vraagt om percelen 166M en 166N niet langer op te nemen in de afbakening van het erfgoedobject.

Behandeling van het bezwaar:

De informatie van de bezwaarindiener is correct. De afbakening op kaart in het erfgoedobject en het aanduidingsobject wordt aangepast. Percelen 166m en 166s zijn uit de polygoon weggelaten omdat ze geen erfgoedwaarde bevatten.

Conclusie:

Het bezwaar heeft invloed op het ministerieel besluit. Neoclassicistisch herenhuis (erfgoedid 2130/aanduidingsid 111969) wordt met aangepaste afbakening op kaart opgenomen in het vaststellingsbesluit.

4. *Café a la Belle Alliance en burgerhuis* (erfgoedid 2152/aanduidingsid 111994), Kerkstraat 13-15, Sint-Amands.

Bezwaarindiener geeft aan dat het erfgoedobject onder meer perceel 12034B0078/00K000 omvat en dat de afbakening op het plan de vorm van het perceel 78K volgt ter hoogte van de grens met perceel 12034B0079/00M000. Bezwaarindiener geeft aan dat het erfgoedobject hierdoor niet de afbakening van het erfgoedobject "Dorpskom Sint-Amands" volgt. Bezwaarindiener vraagt de afbakening van het erfgoedobject aan te passen zodat deze aansluit met perceel 79M en de afbakening van het erfgoedobject "Dorpskom Sint-Amands" volgt.

Behandeling van het bezwaar:

De afbakening van het relict valt inderdaad niet samen met de afbakening van het beschermde dorpsgezicht. Dat is ook niet de bedoeling. De vaststelling heeft de intentie het volledige perceel van het relict mee te nemen. De intekening is gebaseerd op de actuele perceelsgrenzen. De percelen van erfgoedobject en aanduidingsobject werden wel opnieuw ingetekend, rekening houdende met de update van het GRB voor dit perceel, en daarmee rekening houdende met de eerste opmerking van bezwaarindiener. Administratief gaat het daarbij om dezelfde percelen, zonder inkrimping of uitbreiding.

Conclusie:

Het bezwaar heeft invloed op het ministerieel besluit. Café a la Belle Alliance en burgerhuis (erfgoedid 2152/aanduidingsid 111994) wordt met aangepaste afbakening op kaart opgenomen in het vaststellingsbesluit.

5. *Dorpswoning* (erfgoedid 2090/aanduidingsid 111941), Dam 98, Sint-Amands.

Bezwaarindiener geeft aan dat de afbakening van het erfgoedobject de vorm van het perceel 12034B0215/00A000 niet volgt. Bezwaarindiener geeft aan dat er een overlapping is met de percelen 12034B0217/00A000, 12034B0219/00D000, 12034B0213/00A002 en 12034B0213/00B0002, zodat deze ook tot het erfgoedobject behoren. Bezwaarindiener vraagt om de afbakening van het erfgoedobject aan te passen en te beperken tot perceel 215A.

Behandeling van het bezwaar:

De percelen van erfgoedobject en aanduidingsobject werden opnieuw ingetekend, rekening houdende met de update van het GRB voor dit perceel, en daarmee tegemoet komende aan de terecht opmerking van bezwaarindiener. Administratief gaat het daarbij om dezelfde percelen, zonder inkrimping of uitbreiding.

Conclusie:

Het bezwaar heeft invloed op het ministerieel besluit. Dorpswoning (erfgoedid 2090/aanduidingsid 111941) wordt met aangepaste afbakening op kaart opgenomen in het vaststellingsbesluit.

6. *Praalgraf voor dichter Emile Verhaeren* (erfgoedid 2139/aanduidingsid 111982), Kaai zonder nummer.

Bezwaarindiener geeft aan dat de afbakening van het erfgoedobject op verschillende plaatsen onnauwkeurig is ingetekend. Bezwaarindiener merkt op dat er overbodige overlappingsen zijn met percelen 12034B0012/00V000, 12034B0012/00W000, 12034B0017/00A000, 12034B0020/00B000 en 12034B0014/00K000. Daarnaast is er ook een overhoekse overlapping met 12034B0014/00H000 en een overlapping met het openbaar domein. De omtrekken van de opgenomen percelen worden niet gevolgd: 12034B0008/00A002, 12034B0014/00S000 en 12034B0014/00R000. Bezwaarindiener vraagt de afbakening van het erfgoedobject te herzien en aan te passen dat enkel percelen 8A2, 14S en 14R tot het erfgoedobject behoren, samen met het gedeelte van het openbaar domein waar het praalgraf gelegen is.

Behandeling van het bezwaar:

De percelen van erfgoedobject en aanduidingsobject werden opnieuw ingetekend, rekening houdende met de update van het GRB voor dit perceel, en daarmee tegemoet komende aan de terechte opmerking van bezwaarindiener. De afbakening van het erfgoedobject is aangepast zodat enkel de percelen 8a2, 14s en 14r tot het erfgoedobject behoren, samen met het gedeelte van het openbaar domein waar het praalgraf gelegen is.

Conclusie:

Het bezwaar heeft invloed op het ministerieel besluit. Praalgraf voor dichter Emile Verhaeren (erfgoedid 2139/aanduidingsid 111982) wordt met aangepaste afbakening op kaart opgenomen in het vaststellingsbesluit.

7. *Hoeve in U-vorm* (erfgoedid 2157/aanduidingsid 112000), Keten 54, Sint-Amands.

Bezwaarindiener stelt dat de afbakening van het erfgoedobject de perceelsgrens van perceel 12034A0990/00K000 niet. Bezwaarindiener vraagt de afbakening van het erfgoedobject te herzien zodat het volledig perceel 990K in de afbakening gevat is.

Behandeling van het bezwaar:

De percelen van erfgoedobject en aanduidingsobject werden opnieuw ingetekend, rekening houdende met de update van het GRB voor dit perceel, en daarmee tegemoet komende aan de terechte opmerking van bezwaarindiener. Administratief gaat het daarbij om dezelfde percelen, zonder inkrimping of uitbreiding.

Conclusie:

Het bezwaar heeft invloed op het ministerieel besluit. Hoeve in U-vorm (erfgoedid 2157/aanduidingsid 112000) wordt met aangepaste afbakening op kaart opgenomen in het vaststellingsbesluit.

8. *Begraafplaats* (erfgoedid 2118/aanduidingsid 111965), Hekkestraat zonder nummer, Sint-Amands.

Bezwaarindiener geeft aan dat de afbakening van het erfgoedobject niet overeen komt met de vorm van perceel 12034B0338/00K000. Er werden eveneens overlappings met naburige percelen vastgesteld: 12034B0339/00H000, 12034B0390/00S000 en 12034B0390/00B002. Bezwaarindiener vraagt de afbakening van het erfgoedobject te herzien zodat enkel perceel 338K opgenomen wordt in het erfgoedobject en de overbodige percelen geschrapt worden.

Behandeling van het bezwaar:

De percelen van erfgoedobject en aanduidingsobject werden opnieuw ingetekend, rekening houdende met de update van het GRB voor dit perceel, en daarmee tegemoet komende aan de terechte opmerking van bezwaarindiener. Administratief gaat het daarbij om dezelfde percelen, zonder inkrimping of uitbreiding.

Conclusie:

Het bezwaar heeft invloed op het ministerieel besluit. Begraafplaats (erfgoedid 2118/aanduidingsid 111965) wordt met aangepaste afbakening op kaart opgenomen in het vaststellingsbesluit.

9. *Villa Nieuw Oppuers* (erfgoedid 2202/aanduidingsid 112024), Oppuursdorp 54-58, Sint-Amands.

Bezwaarindiener geeft aan dat de afbakening van het erfgoedobject het perceel 12028A0266/00E004 omvat, maar dat deze de omtrek van het perceel niet volgt. Bezwaarindiener merkt op dat er achteraan een overlapping is met perceel 12028A0272/02E002n. Bezwaarindiener vraagt de afbakening van het erfgoedrelict te herzien en deze aan te passen zodat enkel de percelen 12028A0266/00H003, 12028A0266/00G002 en 12028A0266/00E004 deel uitmaken van het erfgoedobject.

Behandeling van het bezwaar:

De percelen van erfgoedobject en aanduidingsobject werden opnieuw ingetekend, rekening houdende met de update van het GRB voor dit perceel, en daarmee tegemoet komende aan de terechte opmerking van bezwaarindiener. Administratief gaat het daarbij om dezelfde percelen, zonder inkrimping of uitbreiding.

Conclusie:

Het bezwaar heeft invloed op het ministerieel besluit. Villa Nieuw Oppuers (erfgoedid 2202/aanduidingsid 112024) wordt met aangepaste afbakening op kaart opgenomen in het vaststellingsbesluit.

10. *Klooster van de zusters annonciaden* (erfgoedid 2203/aanduidingsid 112025), Oppuursdorp 60, Sint-Amands.

Bezwaarindiener geeft aan dat de afbakening van het erfgoedrelict de omtrek van het perceel 12028A0266/00K004 niet volgt. Bezwaarindiener merkt op dat er een overlapping is met het naburige perceel 1202A0266/00E004. Bezwaarindiener vraagt de afbakening van het erfgoedrelict te herzien, zodat enkel perceel 266K4 tot het erfgoedobject behoort.

Behandeling van het bezwaar:

De percelen van erfgoedobject en aanduidingsobject werden opnieuw ingetekend, rekening houdende met de update van het GRB voor dit perceel, en daarmee tegemoet komende aan de terechte opmerking van bezwaarindiener. Administratief gaat het daarbij om dezelfde percelen, zonder inkrimping of uitbreiding.

Conclusie:

Het bezwaar heeft invloed op het ministerieel besluit. Klooster van de zustersannonciaden (erfgoedid 2203/aanduidingsid 112025) wordt met aangepaste afbakening op kaart opgenomen in het vaststellingsbesluit.

11. *Burgerhuis* (erfgoedid 2103/aanduidingsid 111950), Emile Verhaerenstraat 61, Sint-Amands.

Bezwaarindiener geeft aan dat de afbakening van het erfgoedrelict volgt de vorm van perceel 12034A0127/00D000 niet. Bezwaarindiener merkt op dat er een overlappings zijn met naburige percelen 12034A0120/00B000 en 12034A0115/00E000. Bezwaarindiener vraagt de afbakening van het relict te herzien, zodat enkel perceel 127D tot het erfgoedobject behoort.

Behandeling van het bezwaar:

De percelen van erfgoedobject en aanduidingsobject werden opnieuw ingetekend, rekening houdende met de update van het GRB voor dit perceel, en daarmee tegemoet komende aan de terechte opmerking van bezwaarindiener. Administratief gaat het daarbij om dezelfde percelen, zonder inkrimping of uitbreiding.

Conclusie:

Het bezwaar heeft invloed op het ministerieel besluit. Burgerhuis (erfgoedid 2103/aanduidingsid 111950) wordt met aangepaste afbakening op kaart opgenomen in het vaststellingsbesluit.

12. *Twee dorpswoningen* (erfgoedid 2143/aanduidingsid 111987), Kerkhofdries 11-13, Sint-Amands.

Bezwaarindiener geeft aan dat de afbakening van het erfgoedrelict de perceelsgrenzen van percelen 12034A0324/00K000 en 12034A0324/00L000 niet volgt. Bezwaarindiener vraagt de afbakening van het relict te herzien, zodat enkel de percelen 324K en 324L opgenomen worden.

Behandeling van het bezwaar:

De percelen van erfgoedobject en aanduidingsobject werden opnieuw ingetekend, rekening houdende met de update van het GRB voor dit perceel, en daarmee tegemoet komende aan de terechte opmerking van bezwaarindiener. Administratief gaat het daarbij om dezelfde percelen, zonder inkrimping of uitbreiding.

Conclusie:

Het bezwaar heeft invloed op het ministerieel besluit. Twee dorpswoningen (erfgoedid 2143/aanduidingsid 111987) wordt met aangepaste afbakening op kaart opgenomen in het vaststellingsbesluit.

13. *Classicistische dorpswoning* (erfgoedid 2150/aanduidingsid 111992), Kerkstraat 10.

Bezwaarindiener geeft aan dat de afbakening van het erfgoedrelict de perceelsgrens van 12034B0044/00_000 achterin niet volgt, alsook de rechtergrens met 12034B0042/00D000 niet volgt. Bezwaarindiener vraagt de afbakening van het relict te herzien en de vorm van het perceel 44 zou volgen.

Behandeling van het bezwaar:

De percelen van erfgoedobject en aanduidingsobject werden opnieuw ingetekend, rekening houdende met de update van het GRB voor dit perceel, en daarmee tegemoet komende aan de terechte opmerking van bezwaarindiener. Administratief gaat het daarbij om dezelfde percelen, zonder inkrimping of uitbreiding.

Conclusie:

Het bezwaar heeft invloed op het ministerieel besluit. Classicistische dorpswoning (erfgoedid 2150/aanduidingsid 111992) wordt met aangepaste afbakening op kaart opgenomen in het vaststellingsbesluit.

14. *Burgerhuis gedateerd 1660* (erfgoedid 2151/aanduidingsid 111993), Kerkstraat 12, Sint-Amands.

Bezwaarindiener geeft aan dat de afbakening van het erfgoedrelict de perceelsgrens van 12034B0045/00A000 niet volgt. Bezwaarindiener vraagt de afbakening van het relict te herzien en de vorm van het perceel te respecteren.

Behandeling van het bezwaar:

De bezwaarindiener heeft gelijk; de intekening op plan wordt aangepast. Daartoe wordt de intekening van de bescherming als monument overgenomen. De bescherming kruist geen andere perceelsgrenzen.

Conclusie:

Het bezwaar heeft invloed op het ministerieel besluit. Burgerhuis gedateerd 1660 (erfgoedid 2151/aanduidingsid 111993) wordt met aangepaste afbakening op kaart opgenomen in het vaststellingsbesluit.

15. *Hoekhuis* (erfgoedid 2147/aanduidingsid 111998), Kerkstraat 2.

Bezwaarindiener geeft aan dat de afbakening van het erfgoedrelict de perceelsgrens van 12034B0036/00A000 niet volgt aan de linkerzijde. Bezwaarindiener vraagt de afbakening te herzien en de vorm van perceel 36A over te nemen.

Behandeling van het bezwaar:

De percelen van erfgoedobject en aanduidingsobject werden opnieuw ingetekend, rekening houdende met de update van het GRB voor dit perceel, en daarmee tegemoet komende aan de terechte opmerking van bezwaarindiener. Administratief gaat het daarbij om dezelfde percelen, zonder inkrimping of uitbreiding.

Conclusie:

Het bezwaar heeft invloed op het ministerieel besluit. Hoekhuis (erfgoedid 2147/aanduidingsid 111998) wordt met aangepaste afbakening op kaart opgenomen in het vaststellingsbesluit.

16. *Gemeentehuis van Sint-Amands* (erfgoedid 2162/aanduidingsid 112016), Livien Van der Looystraat 10, Sint-Amands.

Bezwaarindiener geeft aan dat de afbakening van het erfgoedrelict de scheiding tussen de percelen 12034A0270/00B002 en 12034A0271/00M000 niet volgt. Bezwaarindiener vraagt de afbakening van het relict te herzien, zodat het perceel 271M niet langer meegenomen wordt in de afbakening.

Behandeling van het bezwaar:

De percelen van erfgoedobject en aanduidingsobject werden opnieuw ingetekend, rekening houdende met de update van het GRB voor dit perceel, en daarmee tegemoet komende aan de terechte opmerking van bezwaarindiener. Administratief gaat het daarbij om dezelfde percelen, zonder inkrimping of uitbreiding.

Conclusie:

Het bezwaar heeft invloed op het ministerieel besluit. Gemeentehuis van Sint-Amands (erfgoedid 2162/aanduidingsid 112016) wordt met aangepaste afbakening op kaart opgenomen in het vaststellingsbesluit.

17. *Burgerhuis* (erfgoedid 2093/aanduidingsid 111947), Emile Verhaerenstraat 4, Sint-Amands.

Bezwaarindiener geeft aan dat de afbakening van het erfgoedrelict de vorm van perceel 12034B0009/00G000 niet volgt. Bezwaarindiener vraagt de afbakening van het relict te herzien, zodat enkel perceel 9G tot de afbakening hoeft.

Behandeling van het bezwaar:

De percelen van erfgoedobject en aanduidingsobject werden opnieuw ingetekend, rekening houdende met de update van het GRB voor dit perceel, en daarmee tegemoet komende aan de terechte opmerking van bezwaarindiener. Administratief gaat het daarbij om dezelfde percelen, zonder inkrimping of uitbreiding.

Conclusie:

Het bezwaar heeft invloed op het ministerieel besluit. Burgerhuis (erfgoedid 2093/aanduidingsid 111947) wordt met aangepaste afbakening op kaart opgenomen in het vaststellingsbesluit.

18. *Kapel van Onze-Lieve-Vrouw ter Nood* (erfgoedid 2085/ aanduidingsid 111936), Boonhof zonder nummer.

Bezwaarindiener meent dat de afbakening van het erfgoedrelict te ruim is bemeten. Bezwaarindiener vraagt de afbakening van het relict te herzien, zodat enkel de omtrek van het perceel 1203B0732/00D0000 opgenomen wordt.

Behandeling van het bezwaar:

De opmerking van de bezwaarindiener klopt: de perceelsgrenzen worden niet gerespecteerd. De afbakening van de bescherming van deze kapel als monument wordt overgenomen, waarmee de afbakening is gecorrigeerd volgens de opmerking van de bezwaarindiener.

Conclusie:

Het bezwaar heeft invloed op het ministerieel besluit. Kapel van Onze-Lieve-Vrouw ter Nood (erfgoedid 2085/ aanduidingsid 111936) wordt met aangepaste afbakening op kaart opgenomen in het vaststellingsbesluit.

19. *Burgerhuizen* (erfgoedid 2168/aanduidingsid 111937), Borgstraat 108-110, Romain Steppestraat 101-103, Sint-Amands.

Bezwaarindiener geeft aan dat de afbakening van het erfgoedrelict onder meer het perceel 12034A0267/00F002 omvat. Bezwaarindier merkt op dat de omtrek van dit perceel niet volledig gevolgd wordt. Bezwaarindiener vraagt de afbakening van het relict dienaangaande te herzien.

Behandeling van het bezwaar:

De percelen van erfgoedobject en aanduidingsobject werden opnieuw ingetekend, rekening houdende met de update van het GRB voor dit perceel, en daarmee tegemoet komende aan de terechte opmerking van bezwaarindiener. Administratief gaat het daarbij om dezelfde percelen, zonder inkrimping of uitbreiding.

Conclusie:

Het bezwaar heeft invloed op het ministerieel besluit. Burgerhuizen (erfgoedid 2168/aanduidingsid 111937) wordt met aangepaste afbakening op kaart opgenomen in het vaststellingsbesluit.

20. *Burgerhuis* (erfgoedid 2098/aanduidingsid 111945), Emile Verhaerenstraat 37, Sint-Amands.

Bezwaarindiener geeft aan dat de afbakening van het relict de vorm van perceel 12034A0019/00Y000 niet volgt. Bezwaarindiener merkt op dat het erfgoedrelict overlapt met de naburige percelen 12034A0019/00B002 en 12034A0019/00D002. Bezwaarindiener vraagt de afbakening van het relict te herzien, zodat enkel perceel 19Y opgenomen wordt.

Behandeling van het bezwaar:

De percelen van erfgoedobject en aanduidingsobject werden opnieuw ingetekend, rekening houdende met de update van het GRB voor dit perceel, en daarmee tegemoet komende aan de terechte opmerking van bezwaarindiener. Administratief gaat het daarbij om dezelfde percelen, zonder inkrimping of uitbreiding.

Conclusie:

Het bezwaar heeft invloed op het ministerieel besluit. Burgerhuis (erfgoedid 2098/aanduidingsid 111945) wordt met aangepaste afbakening op kaart opgenomen in het vaststellingsbesluit.

21. *Burgerhuis* (erfgoedid 2099/aanduidingsid 111946), Emile Verhaerenstraat 39, Sint-Amands.

Bezwaarindiener geeft aan dat de afbakening van het erfgoedrelict de vorm van perceel 12034A0019/00D002 niet volgt, terwijl de perceelsvorm wel degelijk de indeling van de gebouwen weergeeft. Bezwaarindiener merkt op dat er een overlapping is met erfgoedobject "Burgerhuis" (erfgoedid 2098/aanduidingsid 111945). Bezwaarindiener vraagt de afbakening van het relict te herzien, zodat enkel perceel 19D2 opgenomen wordt.

Behandeling van het bezwaar:

De percelen van erfgoedobject en aanduidingsobject werden opnieuw ingetekend, rekening houdende met de update van het GRB voor dit perceel, en daarmee tegemoet komende aan de terechte opmerking van bezwaarindiener. Administratief gaat het daarbij om dezelfde percelen, zonder inkrimping of uitbreiding.

Conclusie:

Het bezwaar heeft invloed op het ministerieel besluit. *Burgerhuis* (erfgoedid 2099/aanduidingsid 111946) wordt met aangepaste afbakening op kaart opgenomen in het vaststellingsbesluit.

22. *Geboortehuis van Emile Verhaeren* (erfgoedid 2104/aanduidingsid 111951), Emile Verhaerenstraat 69, Sint-Amands.

Bezwaarindiener geeft aan dat de afbakening van het erfgoedrelict de vorm van perceel 12034A0130/00P000 niet volgt. Bezwaarindiener meent dat de vorm van dit perceel niet correct is, wanneer deze vergeleken wordt met de desbetreffende percelen uit CADMAP. Bezwaarindiener heeft deze fout gemeld aan het Agentschap Informatie Vlaanderen. Bezwaarindiener vraagt de afbakening van het relict aan te passen zodra de correctie in de Adp-laag doorgevoerd werd. Bezwaarindiener vermoedt dat deze in de maand november aangepast zal worden, wanneer de unieke percelenkaart voor de gemeente Sint-Amands vrijgegeven wordt.

Behandeling van het bezwaar:

Opmerking van de bezwaarindiener klopt, maar een aanpassing aan de huidige perceelsgrenzen zou een uitbreiding van de afbakening betekenen. Bovendien zouden dan polygonen van verschillende erfgoedobjecten (2104, 2105 en 2125) samenvallen. In dit geval wordt de afbakening op plan aangepast gebaseerd op de GBG-laag. Op deze manier vallen alle erfgoedwaarden binnen de polygoon, zonder te overlappen met andere erfgoedobjecten.

Conclusie:

Het bezwaar heeft invloed op het ministerieel besluit. *Geboortehuis van Emile Verhaeren* (erfgoedid 2104/aanduidingsid 111951) wordt met aangepaste afbakening op kaart opgenomen in het vaststellingsbesluit.

23. *Burgerhuis* (erfgoedid 2105/aanduidingsid 111952), Emile Verhaerenstraat 71, Sint-Amands.

Bezwaarindiener geeft aan dat de afbakening van het erfgoedrelict de perceelsvorm van 12034A0139/00C000 niet volgt. Bij nadere vergelijking van de Adp-percelen met

de percelen uit CADMAP blijkt dat de vorm van het perceel uit CADMAP niet correct werd overgenomen in de Adp-percelenlaag. Bezwaarindiener heeft dit probleem gemeld aan het Agentschap Informatie Vlaanderen. Bezwaarindiener vraagt de afbakening van het relict aan te passen zodra de correctie in de Adp-laag doorgevoerd werd. Bezwaarindiener vermoedt dat deze in de maand november aangepast zal worden, wanneer de unieke percelenkaart voor de gemeente Sint-Amands vrijgegeven wordt.

Behandeling van het bezwaar:

Opmerking van de bezwaarindiener klopt, maar een aanpassing aan de huidige perceelsgrenzen zou een uitbreiding van de afbakening betekenen. Bovendien zouden dan polygonen van verschillende erfgoedobjecten (2104, 2105 en 2125) samenvallen. In dit geval wordt de afbakening op plan aangepast gebaseerd op de GBG-laag. Op deze manier vallen alle erfgoedwaarden binnen de polygoon, zonder te overlappen met andere erfgoedobjecten.

Conclusie:

Het bezwaar heeft invloed op het ministerieel besluit. Burgerhuis (erfgoedid 2105/aanduidingsid 111952) wordt met aangepaste afbakening op kaart opgenomen in het vaststellingsbesluit.

24. *Boerenwoningen* (erfgoedid 2116/aanduidingsid 111958), Heikant 27-29, Sint-Amands.

Bezwaarindiener geeft aan dat de afbakening van het relict de vorm van het perceel 12034A0042/00D000 niet volgt, waardoor een overlapping is ontstaan met perceel 12034A0043/00F000. Bezwaarindiener vraagt dienaangaande de afbakening van het relict te herzien.

Behandeling van het bezwaar:

De percelen van erfgoedobject en aanduidingsobject werden opnieuw ingetekend, rekening houdende met de update van het GRB voor dit perceel, en daarmee tegemoet komende aan de terechte opmerking van bezwaarindiener. Administratief gaat het daarbij om dezelfde percelen, zonder inkrimping of uitbreiding.

Conclusie:

Het bezwaar heeft invloed op het ministerieel besluit. Boerenwoningen (erfgoedid 2116/aanduidingsid 111958) wordt met aangepaste afbakening op kaart opgenomen in het vaststellingsbesluit.

25. *Brouwerswoning* (erfgoedid 2127/aanduidingsid 111977), Jan Van Droogenbroeckstraat 8-8A, Sint-Amands.

Bezwaarindiener geeft aan dat het erfgoedrelict perceel 12034A0151/00H000 omvat, maar de afbakening van het relict de linker perceelsgrens niet volgt. Bezwaarindiener vraagt de afbakening van het relict dienaangaande te herzien.

Behandeling van het bezwaar:

De percelen van erfgoedobject en aanduidingsobject werden opnieuw ingetekend, rekening houdende met de update van het GRB voor dit perceel, en daarmee tegemoet

komende aan de terechte opmerking van bezwaarindiener. Administratief gaat het daarbij om dezelfde percelen, zonder inkrimping of uitbreiding.

Conclusie:

Het bezwaar heeft invloed op het ministerieel besluit. Brouwerswoning (erfgoedid 2127/aanduidingsid 111977) wordt met aangepaste afbakening op kaart opgenomen in het vaststellingsbesluit.

26. *Ensemble van twee burgerhuizen* (erfgoedid 2146/aanduidingsid 111990), Kerkstraat 1, Sint-Amands.

Bezwaarindiener merkt op dat de afbakening van het erfgoedrelict niet aansluit op het erfgoedrelict "Hoekhuis In den Arend" (erfgoedid 2166/aanduidingsid 111991). Bezwaarindiener vraagt zich af of beide relicten niet op elkaar dienen aan te sluiten.

Behandeling van het bezwaar:

De opmerking van de bezwaarindiener klopt. De afbakening van kaart van het erfgoedobject en aanduidingsobject zijn aangepast. De intekening is gebaseerd op de GBG-laag zodat er geen overlap is tussen de twee afbakeningen. Ze vallen beide binnen hetzelfde perceel waardoor een afbakening gebaseerd op de perceelsgrenzen twee keer dezelfde afbakening zou opleveren.

Conclusie:

Het bezwaar heeft invloed op het ministerieel besluit. Ensemble van twee burgerhuizen (erfgoedid 2146/aanduidingsid 111990) wordt met aangepaste afbakening op kaart opgenomen in het vaststellingsbesluit.

27. *Hoekhuis In den Arend* (erfgoedid 2166/aanduidingsid 111991), Kerkstraat 1, Sint-Amands.

Bezwaarindiener merkt op dat de afbakening van het erfgoedrelict niet aansluit op het erfgoedrelict "Ensemble van twee burgerhuizen" (erfgoedid 2146/aanduidingsid 111990). Bezwaarindiener vraagt zich af of beide relicten niet op elkaar dienen aan te sluiten.

Behandeling van het bezwaar:

De opmerking van de bezwaarindiener klopt. De afbakening van kaart van het erfgoedobject en aanduidingsobject zijn aangepast. De intekening is gebaseerd op de GBG-laag zodat er geen overlap is tussen de twee afbakeningen. Ze vallen beide binnen hetzelfde perceel waardoor een afbakening gebaseerd op de perceelsgrenzen twee keer dezelfde afbakening zou opleveren.

Conclusie:

Het bezwaar heeft invloed op het ministerieel besluit. Hoekhuis In den Arend (erfgoedid 2166/aanduidingsid 111991) wordt met aangepaste afbakening op kaart opgenomen in het vaststellingsbesluit.

28. *Eclectische dorpswoning* (erfgoedid 2131/aanduidingsid 111970), Jan Van Droogenbroeckstraat 17, Sint-Amands.

Bezwaarindiener geeft aan dat de afbakening van het erfgoedrelict de perceelsgrens van perceel 12034A0102/00F000 niet volgt. Bezwaarindiener vraagt de afbakening van het relict dienaangaande te herzien.

Behandeling van het bezwaar:

De percelen van erfgoedobject en aanduidingsobject werden opnieuw ingetekend, rekening houdende met de update van het GRB voor dit perceel, en daarmee tegemoet komende aan de terechte opmerking van bezwaarindiener. Administratief gaat het daarbij om dezelfde percelen, zonder inkrimping of uitbreiding.

Conclusie:

Het bezwaar heeft invloed op het ministerieel besluit. Eclectische dorpswoning (erfgoedid 2131/aanduidingsid 111970) wordt met aangepaste afbakening op kaart opgenomen in het vaststellingsbesluit.

29. *Hoekhuis* (erfgoedid 2142/aanduidingsid 111980), Kaai 29, Sint-Amands.

Bezwaarindiener geeft aan dat de afbakening van het erfgoedrelict de vorm van het perceel 12034B0077/00C000 niet volgt en er een overlapping bestaat met het naburig perceel 12034B0064/00F000. Bezwaarindiener vraagt de afbakening van het relict dienaangaande aan te passen.

Behandeling van het bezwaar:

Perceel 12034B0064/00F000 bestaat volgens cadgis niet, waardoor we deze opmerking niet kunnen verwerken. Het is wel correct dat de voorgestelde polygoon voor een deel samenviel met perceel 982b. Daarom werden de afbakeningen van het aanduidingsobject en het erfgoedobject aangepast tot de huidige perceelsgrens van perceel 77c.

Conclusie:

Het bezwaar heeft invloed op het ministerieel besluit. Hoekhuis (erfgoedid 2142/aanduidingsid 111980) wordt met aangepaste afbakening op kaart opgenomen in het vaststellingsbesluit.

30. *Halfvrijstaand burgerhuis* (erfgoedid 85717/aanduidingsid 111981), Kaai 31, Sint-Amands.

Bezwaarindiener geeft aan dat de afbakening van het erfgoedrelict de vorm van het perceel 12034B0064/00F000 niet volgt. Bezwaarindiener vraagt de afbakening van het relict dienaangaande aan te passen.

Behandeling van het bezwaar:

Opmerking van de bezwaarindiener klopt. De afbakening van erfgoedobject en aanduidingsobject zijn aangepast aan de huidige perceelsgrenzen.

Conclusie:

Het bezwaar heeft invloed op het ministerieel besluit. Halfvrijstaand burgerhuis (erfgoedid 85717/aanduidingsid 111981) wordt met aangepaste afbakening op kaart opgenomen in het vaststellingsbesluit.

31. *Herenhuis* (erfgoedid 2137/aanduidingsid 111975), Jan Van Droogenbroeckstraat 51, Sint-Amands.

Bezwaarindiener geeft aan dat de afbakening van het erfgoedrelict de vorm van het perceel 12034A0070/00D000 niet volgt en er een overlapping bestaat met het naburig perceel 12034A0066/00C000. Bezwaarindiener vraagt de afbakening van het relict dienaangaande aan te passen.

Behandeling van het bezwaar:

Opmerking van de bezwaarindiener klopt. De afbakening van erfgoedobject en aanduidingsobject zijn aangepast aan de huidige perceelsgrenzen.

Conclusie:

Het bezwaar heeft invloed op het ministerieel besluit. Herenhuis (erfgoedid 2137/aanduidingsid 111975) wordt met aangepaste afbakening op kaart opgenomen in het vaststellingsbesluit.

32. *Winkel* (erfgoedid 2161/aanduidingsid 112018), Livien Van der Looystraat 6.

Bezwaarindiener stelt dat de afbakening op het plan niet correct is wegens een fout in de CADMAP-gegevens. Deze intekenfout is gemeld aan het agentschap Informatie Vlaanderen. De correctie zal beschikbaar zijn in november 2018. Bezwaarindiener vraagt om de afbakening van het relict in de vaststelling ook aan te passen.

Behandeling van het bezwaar:

In bezwaar B_000140 wordt door een andere bezwaarindiener dezelfde opmerking gegeven, toegelicht met een gedetailleerde afbakening op een perceelskaart. Daaruit blijkt dat de afbakening op plan zoals voorgesteld bij de vaststelling van de inventaris overeenkomt met de opmerking van de bezwaarindiener en een aanpassing niet nodig is.

Door een update van het GRB is er wel een kleine correctie geweest waardoor perceel 269/2f niet volledig in de afbakening zat. Deze administratieve fout werd rechtgezet, met een lichte wijziging van de polygoon als gevolg.

Conclusie:

Het bezwaar heeft invloed op het ministerieel besluit. Winkel (erfgoedid 2161/aanduidingsid 112018) wordt met aangepaste afbakening op kaart opgenomen in het vaststellingsbesluit.

33. *Hoeve in U-vorm* (erfgoedid 2110/aanduidingsid 111955), Heidestraat 15, Sint-Amands.

Bezwaarindiener geeft aan dat het perceel 12034A0477/00E000 tot de afbakening van het erfgoedrelict behoort. Bij nazicht bleek immers dat de toegangsweg naar de

vastgestelde hoeve, die een private erfdiensbaarheid is op het perceel 447E, ook gevat wordt door het erfgoedrelict. Bezwaarindiener vraagt zich af of deze toegangsweg effectief opgenomen dient te blijven bij het relict, gezien deze niet vermeld wordt in de beschrijving van het erfgoedobject en geen specifieke erfgoedwaarde lijkt te bezitten. Bezwaarindiener vraagt de afbakening van het relict dienaangaande aan te passen.

Behandeling van het bezwaar:

Opmerking van de bezwaarindiener klopt. De thesaurus noch de tekst beschrijven een erftoegang dus deze bevat geen erfgoedwaarde en moet uit de afbakening gehaald worden. Huisnummer 15A moet daarenboven aan de adressen toegevoegd worden.

Conclusie:

Het bezwaar heeft invloed op het ministerieel besluit. Hoeve in U-vorm (erfgoedid 2110/aanduidingsid 111955) wordt met aangepaste afbakening op kaart opgenomen in het vaststellingsbesluit.

34. *Klooster van parochiale kleuter- en meisjesschool* (erfgoedid 2119/aanduidingsid 111960), Hekkestraat 1, Sint-Amands.

Bezwaarindiener geeft aan dat de benaming 'Klooster van parochiale kleuter- en meisjesschool' in de inventaris van het bouwkundig erfgoed niet meer overeenkomt met de feitelijke toestand. Bezwaarindiener vraagt de benaming te vervangen door 'Administratief gebouw (voormalig Klooster) van de Parochiale Basisschool Zonnebloem'.

Bezwaarindiener vraagt aan de beschrijving van het erfgoedobject volgende zin toe te voegen: "Het klooster werd in de periode 2013-2015 gerenoveerd en uitgebreid en het kreeg een andere bestemming: het werd het administratief centrum van de Parochiale Basisschool Zonnebloem".

Behandeling van het bezwaar:

De informatie over de renovatiefase is als aanvullende informatie toegevoegd aan de tekst van het erfgoedobject. De nieuwe naam Basisschool De Zonnebloem wordt als alternatieve naam aan de erfgoedobject- en aanduidingsobjectfiches toegevoegd.

Conclusie:

Het bezwaar heeft invloed op het ministerieel besluit. Klooster van parochiale kleuter- en meisjesschool (erfgoedid 2119/aanduidingsid 111960) wordt met aangepaste benaming in het vaststellingsbesluit opgenomen: "Basisschool De Zonnebloem" wordt als alternatieve naam toegevoegd.

Bezwaar B_000194: Bezwaar bij de vaststelling van één relict: Groenendaalhoeve (erfgoedid 13423/aanduidingsid 108285), Doornstraat 11, Kontich.

Bezwaarindiener stelt dat de Groenendaalhoeve in het verleden verschillende malen grondig werd verbouwd, waardoor er weinig originele kenmerken resteren. Het goed kende verschillende aanpassingen in functie van de uitbating als horeca- en congresgelegenheid.

Bezwaarindiener stelt dat door de verschillende aanbouwen het historisch woonhuis slechts in zeer beperkte mate zichtbaar is. Slechts vanop de centrale binnenkoer is deze nog

enigszins waar te nemen. De Groenendaalhoeve is volledig ingesloten door aanbouwen en heeft als dusdanig nog slechts een beperkte visuele waarde in de omgeving.

Bezwaarindiener geeft aan dat het op verschillende plaatsen werd vernieuwd in navolging van het stabiliteitsonderzoek van 2012. De houten steunbalken in de hoeve werden op vervangen door metalen steunzuilen. Het dak van het wagenhuis werd volledig vervangen, waarbij de Vlaamse dakpannen vervangen werden door een rieten dak.

Bezwaarindiener stelt dat van de typologie, de stijl en het materiaalgebruik niets meer overblijft en de erfgoedwaarde door de huidige exploitatie als horecagelegenheid verloren is gegaan.

- De architecturale waarde is in belangrijke mate teloorgegaan door de recente verbouwingen en vernieuwingen.
- De historische waarde is onvoldoende bewaard gebleven. De hoeve werd in het verleden verschillende malen aangepast, waardoor deze niet meer kan worden geacht kenmerken te hebben van de historische hoeve. Bovendien blijkt uit de beschrijving van het relict dat de datums van oprichting bijzonder onzeker zijn, waardoor ook het historisch karakter van de Groenendaalhoeve niet vaststaat.
- Het resterende zichtbare gedeelte van de Groenendaalhoeve beschikt bezwaarlijk over enige ensemble- of contextwaarde, noch van een bepaalde zeldzaamheid of herkenbaarheid. De hoeve wordt volledig opgenomen door aanbouwen, terwijl verschillende onderdelen danig aangepast werden dat deze een recente en moderne indruk geven. Door de verbouwingen is de representativiteit van de Groenendaalhoeve geenszins nog aanwezig.

Behandeling van het bezwaar:

De bezwaarindiener toont overtuigend aan dat deze hoeve dermate verbouwd en aangepast is dat de erfgoedwaarde van het relict is verdwenen. Het relict wordt niet langer vastgesteld.

Conclusie:

Het bezwaar heeft invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Groenendaalhoeve" (erfgoedid 13423/aanduidingsid 108285), Doornstraat 11 in Kontich, wordt niet mee opgenomen in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen. Het onroerend goed wordt daarenboven geschrapt uit de inventaris vastgesteld door de administrateur-generaal van het agentschap Onroerend Erfgoed op 28 november 2014, omdat het geen erfgoedwaarde meer heeft.

Bezwaar B_000195: Bezwaar bij de vaststelling van één relict: Vrijstaande interbellumwoningen (erfgoedid 2501/ aanduidingsid 105887) Nieuwstraat 29-31, Bonheiden.

Bezwaarindiener geeft aan dat de beschrijving van de woning op het nummer 31 niet meer actueel is. De glas-in-loodramen zijn reeds lange tijd vervangen. In het verleden werden een aantal aanpassingswerken uitgevoerd, waaronder de vernieuwing en isolatie van het dak.

Bezwaarindiener voegt een recente foto bij haar schrijven om de aanpassingen te staven.

Behandeling van het bezwaar:

Bezwaarindiener geeft aan dat de beschrijving van de woning op het nummer 31 niet meer actueel is. De glas-in-loodramen zijn reeds lange tijd vervangen. In het verleden werden een aantal aanpassingswerken uitgevoerd, waaronder de vernieuwing en isolatie van het dak.

De opmerkingen van de bezwaarindiener zijn terechte aanvullingen voor de fiche van het erfgoedobject en worden toegevoegd als aanvullende informatie. Deze opmerkingen vergen echter geen aanpassingen aan het vaststellingsbesluit. Het relict Vrijstaande interbellumwoningen kan ongewijzigd in het vaststellingsbesluit opgenomen worden.

Conclusie:

Het bezwaar heeft geen invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Vrijstaande interbellumwoningen" (erfgoedid 2501/ aanduidingsid 105887), Nieuwstraat 29-31 in Bonheiden, wordt ongewijzigd opgenomen in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen.

Bezwaar B_000196: Zie bezwaar B_000117

Bezwaar B_000197: Zie bezwaar B_000135

Bezwaar B_000198: Zie bezwaar B_000157

Bezwaar B_000199 en B_000269: Twee identieke opmerkingen bij de vaststelling van één relict: Woonstalhuis (erfgoedid 14558/aanduidingsid 113161), Dorp 19, Zandhoven.

Bezwaarindiener wenst een foto van de huidige toestand van het pand toe te voegen aan de fiche.

Behandeling van het bezwaar:

De doorgestuurde foto wordt gekoppeld aan de erfgoedobjectfiche 14558 in de wetenschappelijke inventaris.

Conclusie:

Het bezwaar heeft geen invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Woonstalhuis" (erfgoedid 14558/aanduidingsid 113161), Dorp 19 in Zandhoven, wordt ongewijzigd opgenomen in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen.

Bezwaar B_000200: Bezwaar bij de vaststelling van één relict: Burgerhuis (erfgoedid 12156/ aanduidingsid 112549), Nieuwe Kaai 2, Turnhout.

Bezwaarindiener stelt dat de vaststelling van het relict in de inventaris van het bouwkundig erfgoed strijdig is met de privacywetgeving.

Behandeling van het bezwaar:

Het bezwaar heeft geen betrekking op de feitelijkheden van het vaststellingsbesluit en is bijgevolg niet ontvankelijk. Daarenboven haalt bezwaarindiener op geen enkele manier aan waarom de vaststelling de privacywetgeving niet volgt, waardoor het bezwaar ook niet is onderbouwd.

Conclusie:

Het bezwaar heeft geen invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Burgerhuis (erfgoedid 12156/ aanduidingsid 112549), Nieuwe Kaai 2 in Turnhout, wordt ongewijzigd opgenomen in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen.

Bezwaar B_000201: Bezwaar bij de vaststelling van één relict: Arbeiderswoning (erfgoedid 75545/aanduidingsid 106367), Pastorijstraat 33, Dessel.

Bezwaarindiener geeft aan dat oorspronkelijke elementen van de arbeiderswoning verloren zijn gegaan, als gevolg van de renovatiewerken die reeds 20 jaar geleden uitgevoerd werden.

Bezwaarindiener geeft aan dat de houten kroonlijst vervangen werd door een plastieken kroonlijst en dat de beluikte vensters zijn vernield door inbraken en vandalisme. Het pand staat al een tijdje leeg en is in slechte staat.

Bezwaarindiener meent dat het een meerwaarde zou zijn voor de gemeente indien er meer gezinswoningen op de bouwgrond gebouwd zouden worden.

Behandeling van het bezwaar:

In artikel 4.1.1. van het Onroerenderfgoedbesluit wordt inderdaad vermeld dat een onroerend goed kan opgenomen worden in de vastgestelde inventaris op voorwaarde dat het voldoende goed bewaard is en op voorwaarde dat het erfgoedwaarde heeft. Bezwaarindiener haalt verbouwingen aan die de erfgoedelementen vernielden, haalt de slechte staat aan van het pand door leegstand, en geeft aan dat vensters zijn beschadigd door inbraken en leegstand; de kroonlijst is van kunststof en niet van hout. Deze argumenten worden niet onderbouwd door fotomateriaal, noch wordt concreet omschreven welke erfgoedkenmerken of -elementen zijn verdwenen bij de verbouwingen en beschadigingen. De vermeende slechte staat wordt niet onderbouwd door een verslag van een expert. Daarenboven werd het pand in 2004 geselecteerd voor opname in de inventaris, daarbij al de verbouwingen van twintig jaar geleden in rekening nemende voor de evaluatie van de erfgoedwaarde. Voor zover zichtbaar vanop de openbare weg vertoont het pand geen gebreken die het behoud van het pand in de weg staan. De erfgoedkenmerken zoals beschreven in de inventaris, zijn nog bewaard. De vervanging van de houten kroonlijst door een in kunststof wordt als aanvullende informatie toegevoegd bij de beschrijving van het erfgoedobject. Aangezien de erfgoedkenmerken zijn bewaard, wordt dit pand opgenomen in het vaststellingsbesluit.

De meerwaarde van nieuwbouw is een argument dat niet ontvankelijk is. Volledigheidshalve dient benadrukt te worden dat de loutere opname van een onroerend goed in de vastgestelde inventaris bouwkundig niet verplicht tot behoud en geen weigeringsgrond kan inhouden voor eender welke vergunning of machtiging. In een aantal gevallen moet de bevoegde overheid bij beslissingen wel expliciet aangeven hoe ze aandacht heeft gehad voor de erfgoedkenmerken van vastgesteld erfgoed. Bij sloop moet de vergunningverlener in de beslissing aangeven hoe de erfgoedwaarden in acht zijn genomen.

Conclusie:

Het bezwaar heeft geen invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Arbeiderswoning" (erfgoedid 75545/aanduidingsid 106367), Pastorijstraat 33 in Dessel, wordt ongewijzigd opgenomen in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen.

Bezwaar B_000202: Bezwaar bij de vaststelling van één relict: Woonstalhuis (erfgoedid 75546/aanduidingsid 106368), Pastorijstraat 35, Dessel.

Bezwaarindiener meent dat de erfgoedwaarde van het woonstalhuis door de sterke verbouwing verloren is gegaan. Er werden reeds 20 jaar geleden verschillende renovatiewerken uitgevoerd, waardoor de oorspronkelijke elementen verloren zijn gegaan. Bezwaarindiener geeft aan dat de beluikte vensters en deuren vernield zijn door inbraken en vandalisme. Het pand staat een tijd leeg en is hierdoor in slechte staat.

Bezwaarindiener meent dat het een meerwaarde zou zijn voor de gemeente indien er meergezinswoningen op de bouwgrond gebouwd zouden worden. Bezwaarindiener geeft aan dat er verder geen historische bebouwing is in de straat en de historische context van het pand niet meer intact is. Het gebouw is niet beeldbepalend.

Behandeling van het bezwaar:

In artikel 4.1.1. van het Onroerenderfgoedbesluit wordt inderdaad vermeld dat een onroerend goed kan opgenomen worden in de vastgestelde inventaris op voorwaarde dat het voldoende goed bewaard is en op voorwaarde dat het erfgoedwaarde heeft. Bezwaarindiener haalt verbouwingen aan die de erfgoedelementen vernielden, haalt de slechte staat aan van het pand door leegstand, en geeft aan dat vensters en deuren zijn beschadigd door inbraken en leegstand. Deze argumenten worden niet onderbouwd door fotomateriaal, noch wordt concreet omschreven welke erfgoedkenmerken of -elementen zijn verdwenen bij de verbouwingen en beschadigingen. De vermeende slechte staat wordt niet onderbouwd door een verslag van een expert. Voor zover zichtbaar vanop de openbare weg vertoont het pand geen gebreken die het behoud van het pand in de weg staan. De erfgoedkenmerken zoals beschreven in de inventaris, zijn nog bewaard. Daarom wordt dit pand opgenomen in het vaststellingsbesluit.

De meerwaarde van de nieuwbouw is een argument dat niet ontvankelijk is. Volledigheidshalve dient benadrukt te worden dat de loutere opname van een onroerend goed in de vastgestelde inventaris bouwkundig geen verplichting inhoudt tot behoud en geen weigeringsgrond kan inhouden voor eender welke vergunning of machtiging. In een aantal gevallen moet de bevoegde overheid bij beslissingen wel expliciet aangeven hoe ze aandacht heeft gehad voor de erfgoedkenmerken van vastgesteld erfgoed. Bij sloop moet de vergunningverlener in de beslissing aangeven hoe de erfgoedwaarden in acht zijn genomen.

Ten slotte, ingaande op het laatste lid van het bezwaar waar wordt gesteld dat dit pand niet beeldbepalend is en dat de historische context niet is bewaard, dient opgemerkt te worden dat de relatie van het relict met haar omgeving geen invloed uitoefent op de erfgoedwaarden op basis van dewelke een opname in de inventaris verantwoord wordt. Op basis van de beschrijving van het erfgoedobject valt immers af te leiden dat de contextwaarde in voorliggend geval buiten beschouwing gelaten werd.

Conclusie:

Het bezwaar heeft geen invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Woonstalhuis" (erfgoedid 75546/aanduidingsid 106368), Pastorijstraat 35 in Dessel, wordt ongewijzigd opgenomen in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen.

Bezwaar B_000203: Bezwaar bij de vaststelling van één relict: Parochiekerk De Goede Herder (erfgoedid 3202/ aanduidingsid 98068), Mechelsesteenweg 331-333, Sint-Katelijne-Waver.

Bezwaarindieners vraagt het erfgoedrelict op te splitsen in twee afzonderlijke relicten, namelijk de parochiekerk op het nummer 331 en het goed op het nummer 333 (voormalige pastorie). De voormalige pastorie op het nummer 333 werd in 2014 reeds afgebroken en heeft een nieuwe bestemming gekregen, wat mogelijk invloed heeft op de erfgoedwaarde.

Behandeling van het bezwaar:

De door bezwaarindieners aangereikte informatie is correct. In het dossier dat voorligt tijdens het openbaar onderzoek wordt reeds aangegeven dat de pastorie, Mechelsesteenweg 333, geacht wordt niet mee vastgesteld te zijn omdat ze verbouwd of gesloopt is. De benaming van het erfgoedrelict werd eveneens reeds aangepast en gewijzigd in 'Parochiekerk De Goede Herder' zonder aanduiding van de pastorie. Gelet op het feit dat het perceel in Sint-Katelijne-Waver, gekend ten kadaster, Afdeling 2, Sectie C, perceelnummer 113T geen erfgoedwaarde bezit en niet langer bijdraagt tot de herkenbaarheid van het relict als parochiekerk met pastorie wordt het perceel geweerd uit de afbakening van het erfgoedrelict. De beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken wordt eveneens aangepast zonder aanduiding van de voormalige pastorie. De beschrijving wordt als volgt gewijzigd: "Georiënteerde zaalkerk van 1938-1939 naar ontwerp van architect J.F. Peeters." Verder wordt de vermelding van het erfgoedtype 'pastorie' uit de beknopte karakterisering van het erfgoedrelict geschrapt.

Conclusie:

Het bezwaar heeft invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict Parochiekerk De Goede Herder (erfgoedid 3202/ aanduidingsid 98068) wordt vastgesteld met gewijzigde afbakening op het plan, gewijzigde beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken en gewijzigde erfgoedkenmerken. De beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken wordt als volgt aangepast: "Georiënteerde zaalkerk van 1938-1939 naar ontwerp van architect J.F. Peeters". Het erfgoedkenmerk "pastorie" wordt niet langer opgenomen in de beknopte karakterisering van het erfgoedrelict en wordt als dusdanig geacht niet mee vastgesteld te zijn. Het perceel in Sint-Katelijne-Waver, gekend ten kadaster, Afdeling 2, Sectie C, perceelnummer 113T, wordt uit de afbakening van het erfgoedrelict geschrapt, vermits het geen erfgoedwaarde bezit en niet bijdraagt tot de herkenbaarheid van de site als ensemble van parochiekerk en pastorie.

Bezwaar B_000204: Bezwaar bij de vaststelling van één relict: Wevershuizen (erfgoedid 11735/aanduidingsid 98045), Oude Arendonkse Baan 25-29, Oud-Turnhout.

Bezwaarindieners verklaart zich niet akkoord met de eenzijdige beslissing om de woning, Oude Arendonksebaan 25 (Oud-Turnhout), op te nemen in de inventaris van het bouwkundig erfgoed.

Behandeling van het bezwaar:

Het ingediende bezwaar tegen de opname van het pand in de inventaris van het bouwkundig erfgoed is in wezen onontvankelijk. Bezwaren kunnen binnen de vaststellingsprocedure immers enkel handelen over de gegevens van het voorliggend vaststellingsdossier, namelijk over de afbakening op het plan, de benaming en de beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken. Ook kan gemeld worden dat een bouwkundig relict of geheel niet meer voldoende erfgoedwaarde bevat door een sloop of een verbouwing. Ten slotte kan de erfgoedwaarde van een relict in vraag besteld worden op basis van argumenten. Dit bezwaar handelt niet over de feitelijkheden, maar over de opname van het pand in de inventaris zelf. Bezwaarindieners geeft aan dat hij vindt dat de woning geen erfgoed is, maar legt geen argumenten voor, waardoor dit bezwaar niet ontvankelijk is.

Volledigheidshalve, en om de bezwaarindiener voldoende te informeren, wil ik aanhalen dat het agentschap wetenschappelijke en neutrale criteria hanteerde om een opname van de woning in de inventaris te verantwoorden: de woning werd geselecteerd bij een volledige, gebiedsdekkende en geografisch opgevatte inventarisatie van de stad Turnhout in 1997. De criteria tot opname zijn in het decreet geformuleerd en voldoende aanwezig om de opname van dit pand te verantwoorden.

Bij de behandeling van het bezwaar werd opgemerkt dat twee panden zonder erfgoedwaarde nog in de fiche waren opgenomen, hoewel ze niet bij de vaststelling horen. Om dit duidelijker te maken, worden nummers 27 en 29, allebei verbouwd met vernieling van erfgoedwaarde, uit de afbakening van het plan gehaald. De titel van het relict en de beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken wordt in het enkelvoud gezet, om duidelijk te maken dat enkel nummer 25 effectief wordt opgenomen in het vaststellingsbesluit.

Conclusie:

Het bezwaar heeft invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Wevershuizen" (erfgoedid 11735/aanduidingsid 98045), Oude Arendonkse Baan 25-29 in Oud-Turnhout, wordt met aangepaste benaming en beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken opgenomen in het vaststellingsbesluit. De benaming wordt "Wevershuis". De beschrijving wordt "Vrij authentiek bewaard wevershuisje, opklimmend tot de 19de eeuw.".

Bezwaar B_000205: Opmerking bij de vaststelling van één relict: Brouwerij De Valk (erfgoedid 14600/ aanduidingsid 113178), Herentalsebaan 197, Zandhoven.

Bezwaarindiener merkt op dat de zonnewijzer dateert van de jaren 1970 en niet van de tweede helft van de 19de eeuw, evenals dat de leien intussen vervangen werden door klassieke dakpannen.

Behandeling van het bezwaar:

De opmerkingen van de bezwaarindiener zijn waardevolle aanvullingen voor de fiche van het erfgoedobject en worden toegevoegd als aanvullende informatie. Deze opmerkingen vergen echter geen aanpassingen aan het vaststellingsbesluit. Het relict Brouwerij De Valk kan ongewijzigd in het vaststellingsbesluit opgenomen worden.

Conclusie:

Het bezwaar heeft geen invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Brouwerij De Valk" (erfgoedid 14600/ aanduidingsid 113178), Herentalsebaan 197 in Zandhoven, wordt ongewijzigd opgenomen in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen.

Bezwaar B_000206: Bezwaar bij de vaststelling van dertien relictten: Reeks dorpswoningen (erfgoedid 2212/aanduidingsid 98047), Begijnhofstraat 31-39, 34-36, Puurs; Domein en Hof van Coolhem (erfgoedid 2216/aanduidingsid 111173), Coolhemstraat 64, Puurs; Merlegathoeve (erfgoedid 2247/aanduidingsid 111228), L. Nutenstraat 22, Puurs; Sint-Pietersgodsgasthuis (erfgoedid 2254/aanduidingsid 111235), Palingstraat 48, Puurs; Landhuis Hof ter Rest (erfgoedid 2260/aanduidingsid 111253), R. Verbelenstraat 59, Puurs; Brouwerswoning (erfgoedid 2266/aanduidingsid 111262), Stationsstraat 37, Puurs; Twee eclectische burgerhuizen (erfgoedid 2267/aanduidingsid 111263), Stationsstraat 39-41, Puurs; Brouwerij Moortgat (erfgoedid 2274/aanduidingsid 111167), Breendonk-Dorp 58, Puurs; Pastorie van de Sint-Leonardusparochie (erfgoedid 2276/aanduidingsid 111169), Breendonk-Dorp 90, Puurs; Parochiekerk Sint-Leonardus (erfgoedid 2277/aanduidingsid 111170), Breendonk-Dorp 90A, Puurs; Watermolen Schemelbertmolen (erfgoedid 2289/aanduidingsid 111270), Wolfstraat 1, Puurs; Landhuis

Elise (erfgoedid 2291/aanduidingsid 111190), Hellegatstraat 16, Puurs; Woonhuis in nieuwe zakelijkheid (erfgoedid 2293/aanduidingsid 111218), Kerkstraat 116, Puurs.

1. *Reeks dorpswoningen* (erfgoedid 2212/aanduidingsid 98047), Begijnhofstraat 31-39, 34-36, Puurs

Bezwaarindiener geeft aan dat de woning gelegen Begijnhofstraat 36 inmiddels werd afgebroken en vervangen door een verzekeringskantoor met appartementen. Dit perceel 12030B0161/00E000 dient uit de afbakening gehaald te worden.

Behandeling van het bezwaar:

De gegevens die bezwaarindiener bezorgt, komen overeen met de gegevens in het vaststellingsvoorstel. Het huis met adres Begijnhofstraat 36 is inderdaad gesloopt, en is in het aanduidingsobject uitgesloten van de vaststelling. Om dit duidelijker weer te geven, wordt het adres geschrapt uit de fiche van het erfgoedobject en het aanduidingsobject, en worden de afbakeningen ook aangepast.

Conclusie:

Het bezwaar heeft invloed op het ministerieel besluit. Reeks dorpswoningen (erfgoedid 2212/aanduidingsid 98047) wordt opgenomen met aangepaste afbakening op kaart, waarbij nummer 36 wordt verwijderd.

2. *Domein en Hof van Coolhem* (erfgoedid 2216/aanduidingsid 111173), Coolhemstraat 64, Puurs

Bezwaarindiener wijst op een onnauwkeurige intekening van het relict ter hoogte van percelen 12030D0022/00C000 en 1203D0001/00_000.

Behandeling van het bezwaar:

Er is niet ingegaan op dit bezwaar. De intekening van het erfgoedobject volgt de huidige perceelsgrenzen; alles wat beschreven is en vermeld is over het erfgoedobject in de inventarisfiches valt binnen de afbakening. Vermoedelijk doelt de bezwaarindiener met deze onnauwkeurigheid op de omwalling die voor een heel klein deel op de percelen 022C en 001 komt. Om te voldoen aan de voorschriften van het Onroerenderfgoeddecreet en omwille van de rechtszekerheid voegt het agentschap na het openbaar onderzoek evenwel geen panden of percelen meer toe aan de vast te stellen inventaris.

Conclusie:

Het bezwaar heeft geen invloed op het ministerieel besluit.

3. *Merlegathoeve* (erfgoedid 2247/aanduidingsid 111228), L. Nutenstraat 22

Bezwaarindiener geeft aan dat enkel percelen 12032D1018/00B000 en 12032D1018/00A000 betrokken zijn. De perceelsgrens tussen beide percelen is foutief ingetekend. Er wordt onnodig overlapt met perceel 12032D1014/00C000

Behandeling van het bezwaar:

De opmerking van de bezwaarindiener klopt. De perceelsgrenzen zijn naar de actuele toestand aangepast voor het erfgoedobject en het aanduidingsobject. Huisnummer 20

wordt aan de fiches toegevoegd, om in overeenstemming te zijn met de afbakening op kaart.

Conclusie:

Het bezwaar heeft invloed op het ministerieel besluit. Merlegathoeve (erfgoedid 2247/aanduidingsid 111228) wordt in de vaststelling opgenomen met gewijzigde afbakening op kaart.

4. *Sint-Pietersgodsgasthuis* (erfgoedid 2254/aanduidingsid 111235), Palingstraat 48, Puurs

Bezwaarindiener geeft aan dat de intekening van het erfgoedrelict de perceelsgrens van perceel 12030B0518/00X000 niet volgt. Perceel 12030B0518/00Y000 dient vermoedelijk niet opgenomen te worden aangezien de bebouwing vrij recent is.

Behandeling van het bezwaar:

De opmerking van de bezwaarindiener klopt: de perceelsgrenzen van perceel 12030B0518/00X000 werden naar de actuele toestand aangepast. Perceel 12030B0518/00Y000 bestaat niet, waardoor met dit aspect van het bezwaar geen rekening werd gehouden.

Conclusie:

Het bezwaar heeft invloed op het ministerieel besluit. Sint-Pietersgodsgasthuis (erfgoedid 2254/aanduidingsid 111235) wordt in de vaststelling opgenomen met gewijzigde afbakening op kaart.

5. *Landhuis Hof ter Rest* (erfgoedid 2260/aanduidingsid 111253), R. Verbelenstraat 59, Puurs

Bezwaarindiener geeft aan dat de intekening van het erfgoedrelict overlapt met aanpalende percelen 12030B0029/00M002, 12030B0028/00V002, 12030B0028/00D003, 12030B0029/00A003 en 12030B0029/00B003.

Behandeling van het bezwaar:

De percelen van erfgoedobject en aanduidingsobject werden opnieuw ingetekend, rekening houdende met de update van het GRB voor dit perceel, en daarmee tegemoet komende aan de terechte opmerking van bezwaarindiener. Administratief gaat het daarbij om dezelfde percelen, zonder inkrimping of uitbreiding.

Conclusie:

Het bezwaar heeft invloed op het ministerieel besluit. Landhuis Hof ter Rest (erfgoedid 2260/aanduidingsid 111253) wordt met aangepaste afbakening op kaart opgenomen in het vaststellingsbesluit.

6. *Brouwerswoning* (erfgoedid 2266/aanduidingsid 111262), Stationsstraat 37, Puurs

Bezwaarindiener geeft aan dat de contour van de intekening van het relict de perceelsgrens niet helemaal volgt.

Behandeling van het bezwaar:

De percelen van erfgoedobject en aanduidingsobject werden opnieuw ingetekend, rekening houdende met de update van het GRB voor dit perceel, en daarmee tegemoet komende aan de terechte opmerking van bezwaarindiener. Administratief gaat het daarbij om dezelfde percelen, zonder inkrimping of uitbreiding.

Conclusie:

Het bezwaar heeft invloed op het ministerieel besluit. Brouwerswoning (erfgoedid 2266/aanduidingsid 111262) wordt met aangepaste afbakening op kaart opgenomen in het vaststellingsbesluit.

7. *Twee eclectische burgerhuizen* (erfgoedid 2267/aanduidingsid 111263), Stationsstraat 39-41, Puurs

Bezwaarindiener geeft aan dat de afbakening op het plan de contour van perceel 12030B0340/00Y008 niet helemaal volgt.

Behandeling van het bezwaar:

De percelen van erfgoedobject en aanduidingsobject werden opnieuw ingetekend, rekening houdende met de update van het GRB voor dit perceel, en daarmee tegemoet komende aan de terechte opmerking van bezwaarindiener. Administratief gaat het daarbij om dezelfde percelen, zonder inkrimping of uitbreiding.

Conclusie:

Het bezwaar heeft invloed op het ministerieel besluit. Twee eclectische burgerhuizen (erfgoedid 2267/aanduidingsid 111263) wordt met aangepaste afbakening op kaart opgenomen in het vaststellingsbesluit.

8. *Brouwerij Moortgat* (erfgoedid 2274/aanduidingsid 111167), Breendonk-Dorp 58, Puurs

Bezwaarindiener wijst op een onnauwkeurige intekening van het relict ter hoogte van de achterzijde van de aanpalende percelen (12008A0468/00F000, 12008A0468/00L000, 12008A0468/00P000, 12008A0468/00R000, 12008A0467/00K000).

Behandeling van het bezwaar:

De opmerking van de bezwaarindiener wordt niet verwerkt. De intekening van het erfgoedobject volgt de huidige perceelsgrenzen en alles wat beschreven en vermeld is in de inventarisfiche valt binnen de afbakening. Vermoedelijk keek de bezwaarindiener op het geoportaal met de kaart "Open Streetmap" als onderlaag. Dan lijkt er inderdaad een afwijking te zijn. Met "GRB" als onderlaag is er geen afwijking.

Conclusie: Het bezwaar heeft geen invloed op het ministerieel besluit.

9. *Pastorie van de Sint-Leonardusparochie* (erfgoedid 2276/aanduidingsid 111169), Breendonk-Dorp 90, Puurs

Bezwaarindiener wijst op een onnauwkeurige intekening van het relict ter hoogte van percelen 12008A0510/00N000 en 12008A0510/00L000.

Behandeling van het bezwaar:

De opmerking van de bezwaarindiener is correct. Echter, de situatie op GRB loopt achter op de correcte situatie van het kadaster. Omdat er voor het vaststellingsbesluit ingetekend wordt op basis van GRB, is een aanpassing naar een betere intekening momenteel niet mogelijk. Eens het GRB in orde is, is een betere intekening mogelijk.

Conclusie: Het bezwaar heeft geen invloed op het ministerieel besluit.

10. *Parochiekerk Sint-Leonardus* (erfgoedid 2277/aanduidingsid 111170), Breendonk-Dorp 90A

Bezwaarindiener geeft aan dat de afbakening van het relict niet correct is aan de achterzijde van perceel 12008A0523/00C000. Dit overlapt met 12008A0520/00D000.

Behandeling van het bezwaar:

De opmerking van de bezwaarindiener is correct. Echter, de situatie op GRB loopt achter op de correcte situatie van het kadaster. Omdat er voor het vaststellingsbesluit ingetekend wordt op basis van GRB, is een aanpassing naar een betere intekening momenteel niet mogelijk. Eens het GRB in orde is, is een betere intekening mogelijk.

Conclusie: Het bezwaar heeft geen invloed op het ministerieel besluit.

11. *Watermolen Schemelbertmolen* (erfgoedid 2289/aanduidingsid 111270), Wolfstraat 1, Puurs

Bezwaarindiener geeft aan dat de intekening van het erfgoedrelict de perceelsgrenzen van de percelen niet volgt.

Behandeling van het bezwaar:

De opmerking van de bezwaarindiener wordt niet verwerkt. De sluis heeft geen eigen perceelsgrens, waardoor een vrije intekening noodzakelijk was. Het GRB geeft geen andere opties om deze in te tekenen. Daarenboven maakt de sluis integraal deel uit van de molen en hoeft deze bijgevolg niet apart ingetekend hoeft te worden

Conclusie: Het bezwaar heeft geen invloed op het ministerieel besluit.

12. *Landhuis Elise* (erfgoedid 2291/aanduidingsid 111190), Hellegatstraat 16, Puurs

Bezwaarindiener geeft aan dat de afbakening langs zuidwestelijke zijde van het relict niet samenvalt met de perceelsgrens met percelen 12032A0157/00P000, 12032A0157/00N000, 12032A0157/00M000, 12032A0157/00L000, 12032A0157/00K000.

Behandeling van het bezwaar:

De opmerking van de bezwaarindiener wordt niet verwerkt. De intekening van het erfgoedobject volgt de huidige perceelsgrenzen en alles wat beschreven en vermeld is in de inventarisfiche valt binnen de afbakening. Vermoedelijk keek de bezwaarindiener op het geoportaal met de kaart "Open Streetmap" als onderlaag. Dan lijkt er inderdaad een afwijking te zijn. Met "GRB" als onderlaag is er geen afwijking.

Conclusie: Het bezwaar heeft geen invloed op het ministerieel besluit.

13. *Woonhuis in nieuwe zakelijkheid* (erfgoedid 2293/aanduidingsid 111218), Kerkstraat 116, Puurs

Bezwaarindiener geeft aan dat de contour van perceel 12032A0406/00D000 niet gevolgd wordt.

Behandeling van het bezwaar:

De percelen van erfgoedobject en aanduidingsobject werden opnieuw ingetekend, rekening houdende met de update van het GRB voor dit perceel, en daarmee tegemoet komende aan de terechte opmerking van bezwaarindiener. Administratief gaat het daarbij om dezelfde percelen, zonder inkrimping of uitbreiding.

Conclusie:

Het bezwaar heeft invloed op het ministerieel besluit. Woonhuis in nieuwe zakelijkheid (erfgoedid 2293/aanduidingsid 111218) wordt met aangepaste afbakening op kaart opgenomen in het vaststellingsbesluit.

Bezwaar B_000207: Bezwaar bij de vaststelling van één relict: Hoeve met langsschuur (erfgoedid 11408/aanduidingsid 101658), Laar_EK 30, Antwerpen.

Bezwaarindiener verzet zich tegen de opname van het goed in de lijst van het bouwkundig erfgoed. De schuur werd al in 2004 gesloopt, evenals de stal palend aan de hoeve. Deze werd recent afgebroken. Bezwaarindiener geeft aan dat het goed geen houten oostelijke en noordelijke gevels en rechthoekige poorten meer heeft. Bezwaarindiener stelt dat de buitenzijde geen erfgoedwaarde bezit en verwijst hiertoe naar de CHE-studie Hoeve Laar. Bezwaarindiener geeft aan dat een nieuwbouw van dezelfde hoeve minder zal kosten, aangenamer te bewonen zal zijn en voldoen aan de hedendaagse EPB-eisen.

Behandeling van het advies:

De informatie over de sloop van de schuur en de stal is correct en wordt verwerkt in inventarisfiches: deze onderdelen kunnen niet mee vastgesteld worden omdat zij niet meer bewaard zijn. Het spreekt voor zich dat de rechthoekige poorten en de houten gevels van de gesloopte schuur niet meer aanwezig zijn. Bij de vaststelling wordt in principe het volledige perceel afgebakend, inclusief de gebouwen zonder erfgoedwaarde zoals de nieuwbouw die op de plaats staat van de schuur en de stal. Uit de beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken kan afgeleid worden dat enkel het boerenhuis wordt vastgesteld. Om dit te vertalen in de inventaris en in het vaststellingsbesluit wordt de titel gewijzigd naar "hoeve" en worden de erfgoedkenmerken schuren en stallen geschrapt, evenals de bijhorende bouwperiodes "18de eeuw" en "19de eeuw".

Op de hoevesite zijn echter voldoende elementen bewaard om de opname van het relict in het vaststellingsbesluit te motiveren. De bij het bezwaarschrift gevoegde "cultuurhistorische waardestelling" geeft letterlijk weer dat het woonhuis en het achterliggende wagenhuis erfgoedwaarde hebben. "Het woonstalhuis heeft een hoge erfgoedwaarde. Enerzijds door zijn typologische verschijningsvorm, anderszijds door de aanwezige oudere kern en tot slot door het gaaf bewaard interieur in de woning. (...) Voor de woning gaan wij uit van maximaal behoud."Daaruit besluit ik dat de woning van de hoeve voldoende erfgoedwaarde heeft om te worden opgenomen in de vastgestelde inventaris bouwkundig erfgoed.

Ook het achterliggende wagenhuis wordt in deze waardestelling positief geëvalueerd: "Het achterliggende wagenhuis heeft een beeldondersteunende waarde binnen het voormalig hoevecomplex. Hier gaan wij uit van het behoud van het volume en de buitenarchitectuur." Van de hoeve worden de boerenwoning en het wagenhuis opgenomen in de vastgestelde inventaris. Erfgoedkenmerken "boerenwoningen" en "wagenhuizen" worden toegevoegd aan de erfgoedkenmerken, om dit te verduidelijken.

De correcties en aanvullingen die bezwaarindiener aanreikt, worden als aanvullende informatie verwerkt in de fiche van het erfgoedobject.

Ten slotte wordt de beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken aangepast in het vaststellingsbesluit tot: "Hoeve met losstaande bestanddelen, grotendeels uit de eerste helft van de 20ste eeuw."

Conclusie:

Het bezwaar heeft invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Hoeve met langsschuur" (erfgoedid 11408/aanduidingsid 101658) wordt met gewijzigde benaming, gewijzigde erfgoedkenmerken en gewijzigde beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken opgenomen in het vaststellingsbesluit. De benaming wordt "Hoeve". Bij de erfgoedkenmerken worden "schuren" en "stallen" geschrapt, evenals de bijhorende bouwperiodes "18de eeuw" en "19de eeuw". De erfgoedkenmerken "boerenwoningen" en "wagenhuizen" worden toegevoegd. De beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken wordt "Hoeve met losstaande bestanddelen, grotendeels uit de eerste helft van de 20ste eeuw."

Bezwaar B_000208: Bezwaar bij de vaststelling van vijf relicten: Dorpswoning (erfgoedid 51943/aanduidingsid 105427), Kerkstraat 11, Balen; Tuinwijk Hoefijzer (erfgoedid 106261/aanduidingsid 97743), Hoefijzer 1-26, Hoogstraten; Sociale woonwijk Dokter Govaertsplantsoen (erfgoedid 301443/aanduidingsid 97722), Dr. Govaertsplantsoen 1-11, 2-12, 29-39, 32-46; Sociale woonwijk Jozef Simons (erfgoedid 302690/aanduidingsid 97785), Boerenkrijglaan 2-38, Jozef Simonslaan 5-37; Sociale woonwijk Oude Arendonkse Baan (erfgoedid 302691/aanduidingsid 97776), Oude Arendonkse Baan 1-23; Veldbloemstraat 2-24, Oud-Turnhout.

Behandeling van het advies:

1. *Dorpswoning* (erfgoedid 51943/aanduidingsid 105427), Kerkstraat 11, Balen

Bezwaarindiener geeft aan dat de woning bouwvallig is en niet bewoonbaar. Bezwaarindiener wenst over te gaan tot sloop en verzet zich tegen de opname in de inventaris van het bouwkundig erfgoed.

Behandeling van het bezwaar:

Het pand is momenteel nog niet gesloopt. De bezwaarindiener heeft de slechte bouwfysische toestand onvoldoende aangetoond in het bezwaarschrift: afgaande op de beschikbare informatie is het gebouw zoals beschreven in de inventaris nog bewaard. Er werd niet aangetoond dat de bouwvallige toestand een invloed heeft op de erfgoedwaarde van het pand, op de architecturale of historische waarde, of op de erfgoedkenmerken die deel uitmaken van het openbaar onderzoek. Volledigheidshalve dient benadrukt te worden dat de loutere opname van een onroerend goed in de vastgestelde inventaris bouwkundig geen verplichting inhoudt tot behoud en geen weigeringsgrond kan uitmaken voor eender welke vergunning of machtiging. In een aantal gevallen moet de bevoegde overheid bij beslissingen wel expliciet aangeven hoe ze aandacht heeft gehad voor de erfgoedkenmerken van vastgesteld erfgoed. Bij

sloop moet de vergunningverlener in de beslissing aangeven hoe de erfgoedwaarden in acht zijn genomen.

Conclusie: Het bezwaar heeft geen invloed op het ministerieel besluit.

2. *Tuinwijk Hoefijzer* (erfgoedid 106261/aanduidingsid 97743), Hoefijzer 1-26, Hoogstraten

Bezwaarindiener geeft aan dat een totaalrenovatie in uitvoering is. Wegens stabiliteitsredenen en te hoge investeringskost is er geopteerd om enkel de gevel te behouden en de rest van de woningen als nieuw te voorzien. Hierbij worden de achterbouwen die in zeer slechte staat waren afgebroken, wordt er een badkamer op de verdieping voorzien en wordt er een nieuwe uitbouw op het gelijkvloers voorzien waar over de hele breedte de leefruimte zich situeert. Volumetrie en inplanting blijven behouden.

Behandeling van het bezwaar: Aangezien volumetrie, inplanting en voorgevels worden bewaard, is er voldoende erfgoedwaarde bewaard om deze tuinwijk in de vastgestelde inventaris op te nemen.

Conclusie: Het bezwaar heeft geen invloed op het ministerieel besluit.

3. *Sociale woonwijk Dokter Govaertsplantsoen* (erfgoedid 301443/aanduidingsid 97722), Dr. Govaertsplantsoen 1-11, 2-12, 29-39, 32-46, Baarle-Hertog

Bezwaarindiener geeft aan dat een renovatie in uitvoering is voor de woningen met uitzondering van de bejaardenwoningen nr. 2-4-6-29-31-33. De bejaardenwoningen zullen gesloopt worden omdat: de woningen niet voldoen aan de huidige oppervlakte eisen; de woningen een te grote investering vragen om deze te renoveren volgens de huidige energieprestatienormeringen en te veel problemen zijn met de dakvorm; in masterplan Baarle-Hertog werd de sloop bejaardenwoningen reeds goedgekeurd door het gemeentebestuur.

Bezwaarindiener geeft aan dat bij de renovatie volumetrie en inplanting behouden blijven. Ramen werden reeds vervangen door wit PVC, gevels en daken worden geïsoleerd en voorzien van nieuwe gevelsteen en dakpannen.

Behandeling van het bezwaar:

Deze sociale woonwijk heeft een hoge erfgoedwaarde. Omdat de werken in de wijk nog aan de gang zijn, kan er momenteel nog niet worden beoordeeld of de erfgoedwaarde al dan niet behouden blijft. Op dit moment zijn de woningen ook nog niet gesloopt. De impact van de sloop op de erfgoedwaarde van de wijk is nu nog niet te evalueren, waardoor de wijk ongewijzigd wordt opgenomen in het vaststellingsbesluit.

Conclusie: Het bezwaar heeft geen invloed op het ministerieel besluit.

4. *Sociale woonwijk Jozef Simons* (erfgoedid 302690/aanduidingsid 97785), Boerenkrijglaan 2-38, Jozef Simonslaan 5-37

Bezwaarindiener geeft aan dat de beschrijving van het erfgoedrelict overeenkomt met de huidige situatie.

Behandeling van het bezwaar:

Bezwaarindiener geeft aan dat de gegevens in het voorstel van vaststellingsbesluit kloppen en vraagt geen aanpassingen.

Conclusie: Het bezwaar heeft geen invloed op het ministerieel besluit.

5. *Sociale woonwijk Oude Arendonkse Baan* (erfgoedid 302691/aanduidingsid 97776), Oude Arendonkse Baan 1-23; Veldbloemstraat 2-24, Oud-Turnhout.

Bezwaarindiener geeft aan dat de beschrijving van het erfgoedrelict overeen komt met de huidige situatie. De recente renovatiewerken werden hierbij beschreven.

Behandeling van het bezwaar:

Bezwaarindiener geeft aan dat de gegevens in het voorstel van vaststellingsbesluit kloppen en vraagt geen aanpassingen.

Conclusie: Het bezwaar heeft geen invloed op het ministerieel besluit.

Bezwaar B_000209: Zie bezwaar B_000110

Bezwaar B_000210: Bezwaar bij de vaststelling van het relict: *Villa in cottagestijl* (erfgoedid 215358/aanduidingsid 100130), Groenenborgerlaan 150, Antwerpen.

Bezwaarindiener dient bezwaar in tegen de opname van de garage die hoort bij de villa in cottagestijl in de inventaris van het bouwkundig erfgoed. Bezwaarindiener heeft er geen bezwaar tegen dat de villa opnieuw wordt opgenomen op de vastgestelde inventaris.

Bezwaarindiener stelt dat (1) de voorgestelde opname van het onroerend goed in de inventaris van het bouwkundig erfgoed niet in overeenstemming is met de geldende regelgeving. Eveneens stelt bezwaarindiener dat uit de in concreto toetsing van de onroerende goederen aan het vastgestelde afwegingskader blijkt dat (2) de onroerende goederen niet over de vereiste actuele erfgoedwaarden beschikt om te worden opgenomen in de inventaris van het bouwkundig erfgoed.

Het pand is sinds 2009 opgenomen in de vastgestelde inventaris en worden opnieuw voorgesteld voor opname in de vastgestelde inventaris, dit maal met openbaar onderzoek.

(1) de voorgestelde opname van de onroerende goederen in de inventaris van het bouwkundig erfgoed niet in overeenstemming is met de geldende regelgeving. De inventarisatie is niet gebeurd conform de verplichtingen uit het Onroerenderfgoeddecreet, Onroerenderfgoedbesluit en het MB van 17 juli 2015 tot vaststelling van de inventarismethodologie voor de inventaris van het bouwkundig erfgoed. De (a) afweging van de erfgoedwaarde noch (b) de controle dat deze erfgoedwaarden voldoende goed bewaard zijn, zijn afdoende gebeurd. Bovendien hebben de onroerende goederen geen actuele erfgoedwaarden meer.

a) Beschrijving en afweging erfgoedwaarden: Om opgenomen te worden in de vastgestelde inventaris moeten de goederen een of meerdere erfgoedwaarden bezitten. Om dit na te gaan moet men gebruik maken van de vastgestelde inventarismethodologie. Noch de

beschrijving noch het afwegingskader zijn conform de vereisten uit voormeld MB. De beschrijving: MB schrijft verschillende soorten bronnen voor en kritische toetsing. In casu wordt er wel een omstandige omschrijving gegeven van de villa, doch wordt nagenoeg niets gesteld omtrent de garage. De garage zelf heeft geen enkele erfgoedwaarde. De omschrijving omtrent de garage betreft slechts een zeer beperkte, nietszeggende en zeer algemene beschrijving gegeven van de beweerdte erfgoedwaarden. Bezwaarindiener citeert de beschrijving van de villa en van de garage in de erfgoedobjectendatabank.

Uit de uiteenzetting blijkt dat op geen enkele wijze een actuele beoordeling werd uitgevoerd. Niet van het interieur, en zelfs niet van het exterieur. Het staat vast dat zonder verificatie van de panden onmogelijk kan worden nagegaan of het goed voldoende goed bewaard is, wat overigens uitdrukkelijk wordt voorgeschreven in art 4.1.1. van het Onroerenderfgoedbesluit. Een actuele beoordeling werd niet uitgevoerd. De voorgestelde opname van voorliggend panden in de inventaris van het bouwkundig erfgoed, zonder actuele beoordeling, is aldus in strijd met artikel 4.1.1. Onroerenderfgoedbesluit.

Het afwegingskader: Dit dient te gebeuren op basis van de erfgoedwaarden en selectiecriteria. Er wordt louter verwezen naar de vermeende historische waarde en architecturale waarde, zonder nadere specificering. Er wordt niet verduidelijkt waarom het historische waarde zou hebben. De architecturale waarde wordt evenmin afdoende toegelicht. De typologie en het materiaalgebruik worden enkel in algemene termen beschreven zonder concreet te verwijzen naar welke erfgoedwaarde dit zou hebben. Uit de inventaris kan op geen enkele wijze worden afgeleid waarom er erfgoedwaarde aan dit pand zou kunnen worden toegekend.

Er is daarenboven geen enkele verwijzing naar één van de vijf selectiecriteria aanwezig. De toetsing aan deze selectiecriteria is dus op geen enkele manier gemotiveerd.

Het voorliggende voorstel tot opname is een een-op-eenovername van de vaststelling van 2014. Daarin werd geen rekening gehouden met de inventarismethodologie, die later werd vastgesteld. Deze werd dus opgemaakt in strijd met de methodologie.

Dit is in strijd met algemene beginselen van behoorlijk bestuur. De loutere verwijzing naar de historische en architecturale erfgoedwaarde zonder nadere beschrijving en het gebrek aan selectiecriteria zijn een schending van het zorgvuldigheidsbeginsel en het motiveringsbeginsel.

(b) onvoldoende bewaard, gebrek aan actuele beoordeling: Het Onroerenderfgoedbesluit stelt dat het pand voldoende goed bewaard moet zijn. Een actuele beoordeling dringt zich op. Het pand werd niet bezocht. De laatste adrescontrole dateert van 2007, wat niet meer representatief is. Het interieur werd niet bezocht. Er is geen verzoek tot bezoek gericht aan de eigenaar. Er is geen nadere controle geweest van de huidige situatie. Dit is in strijd met de actieve onderzoeksplicht van ambtenaren. Er wordt hierbij door bezwaarindiener verwezen naar de beslissing van de Milieuhandhavingscollege van 15 december 2010.

(2) In concreto beoordeling - beslist beleid: Bezwaarindiener haalt aan dat het perceel met villa en garage tot voor kort één perceel was. Ondertussen werd dit perceel echter opgesplitst, waarbij de garage op een nieuw perceel C 169X ligt en de woning op perceel C 169W. Bezwaarindiener kreeg op 25 mei 2018 de vergunning tot sloop van de garage en de oprichting van een consultatiebureau op het nieuwe perceel. De Welstandscommissie van het STad Antwerpen gaf hiervoor op 19 januari 2018 een positief advies. Dat houdt in dat dit beslist beleid is.

Daarom vraagt de bezwaarindiener de garage te schrappen uit de vastgestelde inventaris bouwkundig erfgoed.

Behandeling van het bezwaar:

Opmerkingen en bezwaren over feitelijkheden

1. Artikel 4.1.3, derde lid, 3° van het Onroerenderfgoeddecreet bepaalt dat tijdens het openbaar onderzoek opmerkingen en bezwaren over feitelijkheden kunnen worden ingediend en afgegeven bij het agentschap.

In het onderdeel 'beschrijving' op de pagina van het openbaar onderzoek over de vaststelling van de inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen wordt dit benadrukt en verduidelijkt in die zin dat de bezwaren enkel kunnen handelen over de gegevens van het voorliggend vaststellingsdossier, namelijk over de afbakening op het plan, de benaming en de beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken. Ook kan worden gemeld dat het pand niet meer voldoende erfgoedwaarde bevat door een sloop of een verbouwing.

2. De bezwaarindiener verzet zich tegen de opname van het volume garage binnen de afbakening van voorliggend relict. Voor de behandeling van de bezwaren hieromtrent kan verwezen worden naar het onderdeel 'in concreto' van de behandeling.
3. De bezwaarindiener voert voor het overige aan dat de voorgestelde opname van het onroerend goed in de inventaris van bouwkundig erfgoed niet in overeenstemming is met de geldende regelgeving. De inventarisatie zou niet gebeurd zijn conform de verplichtingen uit het Onroerenderfgoeddecreet, het Onroerenderfgoedbesluit en het ministerieel besluit van 17 juli 2015 tot vaststelling van de inventarismethodologie voor de inventaris van bouwkundig erfgoed. De bezwaarindiener formuleert voor het overige geen opmerkingen of bezwaren over feitelijkheden van het dossier. Het bezwaar is voor het overige niet conform artikel 4.1.3. Onroerenderfgoeddecreet en dus enkel daarom al niet ontvankelijk.
4. Louter volledigheidshalve wordt hieronder beknopt ingegaan op de opgeworpen argumenten.

Volledigheidshalve :

5. De inventarismethodologie zoals deze blijkt uit de bijlage bij het ministerieel besluit van 17 juli 2015 werd volledig gevolgd. Deze bijlage vermeldt dat de Inventarisiemethodologie voor de inventaris van bouwkundig erfgoed naast een inleiding volgende onderdelen bevat : (i) een korte beschrijving van de inventaris; (ii) de wijze van beschrijving van de erfgoedwaarden; (iii) het afwegingskader dat gehanteerd wordt om het onroerend erfgoed te waarderen: (a.) de erfgoedwaarden; (b.) de selectiecriteria

De bezwaarindiener betwist niet dat de methodologie een korte beschrijving van de inventaris bevat. Zij betwist wel dat aan de punten 2 en 3 zou zijn voldaan.

De wijze van beschrijving van de erfgoedwaarden

6. De bezwaarindiener stelt dat in de omschrijving van de villa, zoals aangegeven op de fiche die in openbaar onderzoek ligt, nagenoeg niets gesteld wordt omtrent de garage. Bezwaarindiener meent dat deze geen enkele erfgoedwaarde bezit en geeft aan dat de gehanteerde beschrijving van de erfgoedwaarde niet conform is voormeld ministerieel besluit.

Bezwaarindiener geeft echter niet aan op welke manier de omschrijving van de garage als onderdeel van het erfgoedrelict niet conform zou zijn met ministerieel besluit. Er kan naar het volgend onderdeel verwezen worden.

Het afwegingskader

7. Om een afweging te maken of een onroerend goed kan worden opgenomen in de inventaris, stelt de inventarismethodologie dat rekening wordt gehouden met de erfgoedwaarden en de selectiecriteria. Zij worden niet afzonderlijk beschouwd, maar het is de totale beoordeling die het uitgangspunt vormt voor de evaluatie.
8. Als erfgoedwaarden wordt voor het pand van de bezwaarindiener de historische en de architecturale waarde aangeduid en toegelicht in de beschrijving. De bezwaarindiener betwist niet dat het pand deze erfgoedwaarden bezit en betwist ook niet de concrete omschrijving van deze waarden. Zij voert geen feitelijkheden aan die betrekking hebben op deze erfgoedwaarden. Zij stelt enkel dat er geen actuele toetsing zou zijn gebeurd, maar voert geen feitelijkheden aan dit aantonen dat de actuele toestand een impact zou hebben op deze erfgoedwaarden. Er kan naar het volgende onderdeel worden verwezen.
9. In de inventaris zou, volgens de bezwaarindiener, voor het betreffende pand geen verwijzing terug te vinden zijn naar de selectiecriteria. Dit is niet correct. Het is niet omdat de bewoordingen niet uitdrukkelijk verwijzen naar een selectie criterium dat niet in de beschrijving van het pand is terug te vinden dat het onroerend goed aan één (of meerdere) van deze selectiecriteria voldoet.

Er wordt onder meer verwezen naar de architecten Leopold De Coninck, Maurice Potié, die instonden voor de bouw van het oorspronkelijk volume in 1923, en de latere uitbreidingen door architect Frans Laporte in 1946-1948. Met betrekking tot deze gewijzigde naoorlogse context wordt eveneens ingegaan op de bouw van een vrijstaand volume voor een garage in 1948 achteraan het perceel, met afzonderlijke toegang aan de Jozef Hertogslaan. Het betreft de tweede garage, vermits een eerste garage in de uitbouw van 1946 voorzien werd die later mogelijk een nieuwe functie kreeg als veranda. In de beschrijving wordt dit volume als volgt omschreven: "de dubbele garage uit 1948 vormt een vrijstaand paviljoen in baksteenbouw met schilddak (tegelpannen), gemarkeerd door tudorboogpoorten, een dakkapel en schoorsteen". De toevoeging van een apart volume wijst op het belang van dit onderdeel in de naoorlogse wooncultuur en de democratisering van het bezit van een persoonswagen na WO II. Uit de beschrijving van het erfgoedobject blijkt dat het goed voldoet aan zowel de criteria herkenbaarheid, representativiteit als het criterium ensemblewaarde. Bij de weging van dit laatste criterium vormt het vrijstaand volume van de garage een doorslaggevende factor. Villa en garage vormen immers een ensemble, waarbij de vormgeving van beide volumes op elkaar afgestemd werd. Dit wordt eveneens bevestigd in het advies van de stedelijke dienst Stadsontwikkeling - monumentenzorg van de Stad Antwerpen van 24 april 2018.

10. De bewaarindiener meent vervolgens dat door het louter overnemen van de bestaande vaststellingslijst geen rekening wordt gehouden met de Inventarismethodologie. Het onroerend goed was inderdaad reeds opgenomen in de inventaris van het bouwkundig erfgoed van 2009 en nadien vastgesteld in 2014.

Het loutere feit dat het pand ook reeds vroeger, op dezelfde wijze, was opgenomen in de inventaris, toont weliswaar niet aan dat de methodologie niet werd gevolgd. Uit de beschrijving en het afwegingskader zoals in de ter inzage gelegde dossier opgenomen, blijkt dat de inventarismethodologie wel in rekening werd gebracht. Reeds bij de eerdere vaststellingen werd trouwens vertrokken van eenzelfde wijze van

methodologie. Deze werd later net verankerd in het ministerieel besluit van 17 juli 2015.

11. De bezwaarindiener roept tot slot bij dit onderdeel de schending in van de algemene beginselen van behoorlijk bestuur, met name het zorgvuldigheidsbeginsel en het motiveringsbeginsel, omdat niet zou zijn nagegaan aan welke selectiecriteria het goed voldoet om te worden opgenomen. Hoger bleek dat deze criteria wel zijn af te leiden uit de beschrijving van het pand. Er kan dan ook niet ernstig worden gesteld dat de eigenaar in het ongewisse zou blijven omtrent de motieven voor de opname van het pand op de inventaris.

Onvoldoende bewaard

12. De bezwaarindiener werpt op dat conform artikel 4.1.1. Onroerenderfgoedbesluit moet worden onderzocht of het onroerend goed dat men wenst te inventariseren, wel voldoende goed bewaard is.

Omdat het pand niet zou zijn bezocht, zou niet kunnen worden nagegaan of het goed voldoende goed bewaard is. Er zou geen deugdelijke inventarisering en controle van de juridische en feitelijke aspecten van het dossier voorliggen. Het loutere feit dat het reeds was opgenomen in de inventaris zou niet volstaan als bewijs van het feit dat het pand nog over de noodzakelijke en actuele erfgoedwaarde beschikt.

De laatste adrescontrole zou dateren van 2007 en er zou niet blijken of het interieur van het pand ook werd onderzocht.

13. Artikel 4.1.1. Onroerenderfgoedbesluit stelt dat een onroerend goed kan worden opgenomen in de inventaris van het bouwkundig erfgoed als het één of meer erfgoedwaarden bezit en voldoende goed bewaard is.

In casu werden als erfgoedwaarden de historische en de architecturale waarde aangeduid. De concrete omschrijving hiervan heeft enkel betrekking op de buitenzijde van het gebouw. Het feit dat de ambtenaren geen toegang hebben gevraagd en niet zou blijken of het interieur zou zijn onderzocht, is niet relevant voor de vaststelling van deze erfgoedwaarden.

Om een pand in de inventaris op te nemen volstaat het dat het één van de dertien decretaal bepaalde erfgoedwaarden bezit. In casu liggen die voor, zodat dit volstaat voor een opname in de inventaris. De beschrijving van deze erfgoedwaarden wordt door de bezwaarindiener niet aan de hand van feitelijkeheden betwist.

14. De bezwaarindiener lijkt van mening dat ook het interieur diende te worden onderzocht omdat daaruit bijkomende erfgoedwaarden zouden blijken om tot inventarisatie over te gaan. Zij meent dus dat ook het interieur diende te worden opgenomen. Dit brengt niet mee dat de erfgoedwaarden die gekoppeld zijn aan het exterieur niet aanwezig zouden zijn.
15. Een onroerend goed heeft historische waarde als het getuigt van een (maatschappelijke) ontwikkeling, gebeurtenis, figuur, instelling of landgebruik uit het verleden van de mens.

Een onroerend goed heeft architecturale waarde als het getuigt van een fase of aspect van de (landschaps)architectuur of de bouwkunst in het verleden. Het kan gaan om een typologie, stijl oeuvre of materiaalgebruik.

Dergelijke waarden kunnen niet “geactualiseerd” worden zoals de bezwaarindiener lijkt te suggereren. Ook wanneer het pand in mindere goede staat zou zijn, sinds de eerste vaststellingen daaromtrent, zal het pand deze erfgoedwaarden blijven bezitten.

De bezwaarindiener voert niet aan dat het pand werd gesloopt of dermate werd verbouwd dat de vermelde erfgoedwaarden zouden zijn verdwenen.

16. Artikel 4.1.1. Onroerenderfgoedbesluit legt op dat het pand voldoende goed bewaard moet zijn om op een inventaris te kunnen worden opgenomen. De bezwaarindiener beweert niet dat dit niet zo zou zijn, enkel stelt hij dat het diende te worden geverifieerd.

In het kader van het openbaar onderzoek is het aan de bezwaarindiener om opmerkingen en bezwaren over feitelijkheden te geven. De bezwaarindiener merkt in casu niet op dat er geen voldoende goed bewaard pand zou voorliggen. Het mag duidelijk zijn dat, indien hij zou menen dat er geen voldoende goed bewaard pand zou voorliggen, hiervan het nodige feitelijke materiaal zou moeten voorleggen.

De opname van het relict in de inventaris van het bouwkundig erfgoed volgde uit de (her)inventarisatie van de Nieuw-Parkwijk 'Den Brandt' (Antwerpen) uit 2013-2014. In tegenstelling tot de door bezwaarindiener vermeende laatste adrescontrole van 2007 werd het relict voor het eerst geëvalueerd en langs de straatzijde bezocht in 2013 naar aanleiding van bovenvermelde inventarisatie. De foto's zoals opgenomen in de inventarisfiche <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/214348> dateren van deze periode. Hieruit blijkt een voldoende goed bewaard pand. Bijkomend desktoponderzoek wees eveneens uit dat de toestand in september 2016 ongewijzigd was (Mobile Mapping toepassing Informatie Vlaanderen).

De bezwaarindiener stelt volledig ten onrechte dat het pand zonder enige verificatie over het voldoende bewaard karakter, werd opgenomen in de inventaris.

17. Er ligt ook geenszins een schending van het zorgvuldigheidsbeginsel voor. Alle juridische en feitelijke aspecten werden onderzocht en gecontroleerd. De bezwaarindiener betwist geen van deze aspecten in concreto.
18. De vergelijking met de beslissing van het Milieuhandhavingscollege is niet relevant. Dit betreft een volledige andere feitelijke context.

In concreto

19. Bezwaarindiener geeft aan dat het perceel destijds uit één kadastraal geheel bestond, maar dat de garage (kadastraal perceel C 169X) recent afgesplitst werd van de woning (kadastraal perceel C 169W). Bezwaarindiener geeft aan dat op 25 mei 2018 een sloopvergunning uitgereikt werd voor de sloop van de garage en de oprichting van een consultatiebureau. Bezwaarindiener voert aan dat door de uitreiking van de omgevingsvergunning tot sloop sprake is van beslist beleid en vraagt bijgevolg het volume van de garage en het bijhorend perceel niet op te nemen in de inventaris.

Het volume van de garage werd inmiddels gesloopt. Gelet op het feit dat dat de het perceel niet langer bijdraagt tot de herkenbaarheid van villa met losstaande garage wordt het perceel in Antwerpen, gekend ten kadaster Afdeling 42 (Wilrijk), Afdeling 1, Sectie C, perceelnummer 169X, niet langer opgenomen in de afbakening van het erfgoedrelict.

Conclusie:

Het bezwaar heeft invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict Villa in cottagestijl (erfgoedid 215358/aanduidingsid 100130) wordt opgenomen met gewijzigde afbakening op het plan. Het perceel in Antwerpen, gekend ten kadaster Afdeling 42 (Wilrijk), Afdeling 1, Sectie C, perceelnummer 169X, wordt uit de afbakening op het plan geweerd.

Bezwaar B_000211: Bezwaar bij de vaststelling van één relict: Twee woonstalhuizen (erfgoedid 12396/aanduidingsid 112790), Hoeven 10-12, Vosselaar.

Bezwaarindiener vraagt de woonstalhuizen, Hoeven 10-12 te Vosselaar, te schrappen uit de inventaris van het bouwkundig erfgoed omdat vermelde panden niet voldoende erfgoedwaarde meer bezitten.

Bezwaarindiener meent dat gelet op de verschillende verbeteringswerken de erfgoedwaarde(n), zoals deze in de beschrijving werd voorgesteld in 2009, op heden niet langer aanwezig is.

Bezwaarindiener geeft aan dat het goed geen historische waarde bezit, gezien het goed sterk verbouwd werd naar aanleiding van een nieuwe bestemming. In de beschrijving van het erfgoedobject wordt verwezen naar twee woonstalhuizen, terwijl er op heden geen sprake meer is van woonstalhuizen. Bezwaarindiener geeft tevens aan dat de schuur op heden gesloopt is.

Bezwaarindiener geeft aan dat het goed niet voldoet aan de gehanteerde selectiecriteria.

- Zeldzaamheid: Bezwaarindiener stelt dat het goed ingevolge de bestemmingswijziging sterk verbouwd is geweest. In het bijzonder is er gecementeerd en gebruik gemaakt van vernieuwd houtwerk. Bezwaarindiener geeft aan dat men een groot deel uitgebouwd heeft in functie van de bestemming als dansgelegenheid. Van de oorspronkelijke woonstalhuizen is weinig te herkennen.
- Authenticiteit: Bezwaarindiener stelt dat de beschrijving van het erfgoedobject reeds aangeeft dat er wijzigingen gebeurd zijn.
- Leesbaarheid: Bezwaarindiener meent dat van het oorspronkelijke concept van woonstalhuizen niets meer aanwezig is en dat de indeling die kenmerkend is voor woonstalhuizen reeds is verdwenen.

Behandeling van het bezwaar:

De aanpassingen aan beide woonstalhuizen zijn inderdaad gebeurd zoals beschreven door de bezwaarindiener. Deze aanpassingen werden reeds integraal opgenomen in de beschrijving in de inventarisfiche, opgemaakt in 1997, die de erfgoedwaarde van deze panden beschrijft. Ook het feit dat een van de schuren (bij nummer 12) is gesloopt, is al weergegeven in de inventarisfiche.

De sloop van de tweede schuur is echter nieuwe informatie, die wordt verwerkt in de fiches. Aan de beschrijving van het erfgoedobject wordt een aanvullende informatie toegevoegd. Het erfgoedkenmerk 'schuren' wordt uit de vaststelling verwijderd.

IOED Erfgoed Noorderkempem screende het pand in april 2017 ter voorbereiding van de vaststelling en stelde vast dat het pand ondanks deze vroegere aanpassingen wel voldoende erfgoedkenmerken en -elementen bevat om te worden opgenomen in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed. Ook de foto die toen werd genomen geeft aan dat het exterieur van de woningen voor zover te zien vanop de openbare weg en voor zover beschreven in de inventaris bouwkundig erfgoed niet in die mate werd gewijzigd dat de erfgoedwaarden zijn vernield. Immers zijn de monumentale volumes onder

afgewolfde zadeldaken nog bewaard, wat de architecturale waarde onderbouwt. Het feit dat de gebouwen teruggaan tot de 18de eeuw onderschrijft de historische waarde die deze gebouwen hebben, ondanks de wijzigingen van functie, indeling en deels ook de materialen van afwerking.

Conclusie:

Het bezwaar heeft invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Twee woonstalhuizen" (erfgoedid 12396/aanduidingsid 112790) wordt met gewijzigde erfgoedkenmerken opgenomen in het vaststellingsbesluit. Het erfgoedkenmerk "schuren" wordt verwijderd uit de beknopte karakterisering.

Bezwaar B_000212: Zie bezwaar B_000114

Bezwaar B_000213: Bezwaar bij de vaststelling van één relict: Duitse bunker (erfgoedid 305963/aanduidingsid 305963), Broekzijde zonder nummer, Turnhout.

Bezwaarindiener stelt dat de slechte, vervallen toestand en beperkte historische waarde van de bunker een opname in de inventaris van het bouwkundig erfgoed niet toelaat. De bunker werd in geen der twee wereldoorlogen gebruikt. Het bouwsel vormt mogelijk een veiligheidsrisico als gevolg van water insijpeling en doorroesten van de bewapening.

Bezwaarindiener geeft aan dat de dienst ruimtelijke ordening van de stad Turnhout het goed geregistreerd heeft en over grondplannen van de exacte inplanting, evenals recente foto's van de bunker beschikt.

Behandeling van het bezwaar:

Bezwaarindiener merkt op dat de slechte, vervallen toestand en beperkte historische waarde van de bunker een opname in de inventaris van het bouwkundig erfgoed niet toelaat. De bunker werd in geen der twee wereldoorlogen gebruikt. Het bouwsel vormt mogelijk een veiligheidsrisico als gevolg van water insijpeling en doorroesten van de bewapening.

De initiële opname van het erfgoedrelict in de inventaris van het bouwkundig erfgoed dateert van 2018 en kadert in het project inventarisatie van de bunkers van de Turnhoutkanalstelling. Bij het onderzoek voor opname werd geconcludeerd dat de Duitse bunker erfgoedwaarden heeft - in casu historische waarde en architecturale waarde - en het relict voldoende goed bewaard bleef. De foto's van 24 januari 2018 die bij de inventarisfiche gevoegd werden onderschrijven dit laatste. De opname van het erfgoedrelict in de inventaris van het bouwkundig erfgoed wordt als dusdanig gegrond geacht.

Conclusie:

Het bezwaar heeft geen invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Duitse bunker" (erfgoedid 305963/aanduidingsid 305963), Broekzijde zonder nummer in Turnhout, wordt ongewijzigd opgenomen in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen.

Bezwaar B_000214: Bezwaar bij de vaststelling van één relict: Burgerhuis naar ontwerp van J. De Wit (erfgoedid 47120/aanduidingsid 107311), Nederrij 117, Herentals.

Bezwaarindiener geeft aan te laat zijn ingelicht over het lopend openbaar onderzoek en in volle verlofperiode onvoldoende tijd te hebben om zich correct te kunnen informeren en de nodige contacten te leggen.

Bezwaarindiener stelt dat het pand Nederrij 117 een deel vormt van een groter geheel, samen met de winkel op Nederrij 119 en de achterliggende magazijnen. Sinds 1970 is het pand onbewoond en dient het als opslagruimte voor de handelszaak. Het oorspronkelijk pand, zoals gebouwd in 1932, was slechts 9 m diep. Het had geen voorzieningen voor keuken of sanitair omdat in de aanpalende winkel en woning op nr. 119 gewoond werd.

Bezwaarindiener meent dat de kosten om dit pand weer bewoonbaar te maken, conform de normen van vandaag, hoger zijn dan een nieuwbouw en dus onverantwoord.

Bezwaarindiener vraagt het pand Nederrij 117 uit de inventaris van het bouwkundig erfgoed te schrappen.

Behandeling van het bezwaar:

De opmerkingen in het eerste lid van het bezwaarschrift hebben geen betrekking op feitelijkheden die voorliggen in openbaar onderzoek en zijn bijgevolg niet ontvankelijk. Volledigheidshalve dient benadrukt te worden dat het openbaar onderzoek werd gestart op 1 juni 2018, wat buiten de vakantieperiode valt. Bij de opmaak en de vaststelling van de inventaris van het bouwkundig erfgoed is de persoonlijke kennisgeving van eigenaars of bewoners niet procedureel vastgelegd. Het openbaar onderzoek werd bekend gemaakt via publicatie in het Belgisch Staatsblad en in drie afzonderlijke dagbladen. De aankondiging van het openbaar onderzoek werd eveneens geafficheerd in de gemeente en bekend gemaakt op de website van de gemeente. Daarenboven was alle informatie beschikbaar op de website van het agentschap Onroerend Erfgoed. Daarmee is voldaan aan alle voorwaarden zoals opgenomen in het Onroerenderfgoeddecreet. Sommige lokale overheden brachten de eigenaars persoonlijk op de hoogte, maar dit was een informeel en vrijblijvend schrijven.

Het tweede lid van het bezwaar gaat in op het huidige gebruik van het pand en de link met het pand op nummer 119. Vooreerst dient opgemerkt te worden dat de recente gebruiksgeschiedenis en huidige invulling van het pand niet relevant is voor de vaststelling van de erfgoedwaarden van voorliggend relict. Deze doen op generlei wijze afbreuk aan de vastgestelde erfgoedwaarden op basis van dewelke een opname in de inventaris verantwoord wordt. Daarin wordt de nadruk gelegd op het exterieur van het pand, zoals zichtbaar vanop de openbare weg. Er wordt in het bezwaarschrift niet gemotiveerd dat het huidige gebruik van het pand de erfgoedwaarde van het pand heeft verminderd of vernield.

De opmerkingen in het laatste lid van het bezwaarschrift over de kosten die nodig zijn aan het pand hebben geen betrekking op feitelijkheden die voorliggen in openbaar onderzoek en zijn als dusdanig niet ontvankelijk.

Conclusie:

Het bezwaar heeft geen invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Burgerhuis naar ontwerp van J. De Wit" (erfgoedid 47120/aanduidingsid 107311), Nederrij 117 in Herentals, wordt ongewijzigd opgenomen in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen.

Bezwaar B_000215: Bezwaar bij vaststelling van één relict: Langgestrekte hoeve (erfgoedid 3222/aanduidingsid 112126), Waverstraat 52, Sint-Katelijne-Waver.

Bezwaarindiener vraagt de hoeve uit de inventaris van het bouwkundig erfgoed te schrappen.

1. Bezwaarindiener geeft aan niet op voorhand geraadpleegd te zijn. De brief over het openbaar onderzoek werd pas op 26 juni 2018 verzonden, waardoor bezwaarindiener te weinig tijd kreeg.
2. Bezwaarindiener meent dat het pand geen historische waarde heeft.
3. Bezwaarindiener meent dat de bouwfysische gebreken van het goed de architecturale waarde hypothekeren. De buitenmuren vertonen barstvorming en de funderingen van de oude stal en schuur zijn verzwakt door de urine van de koeien. Dit veroorzaakt opstijgend vocht en verder barstvorming in de muren. Volgens deskundigen zijn de zware beschadigde funderingen niet meer te herstellen.

Behandeling van het bezwaar:

1. De opmerkingen in het eerste lid van het bezwaarschrift hebben geen betrekking op feitelijkheden die voorliggen in openbaar onderzoek en zijn bijgevolg niet ontvankelijk. Volledigheidshalve dient benadrukt te worden dat bij de opmaak en de vaststelling van de inventaris van het bouwkundig erfgoed de persoonlijke kennisgeving van eigenaars of bewoners niet procedureel is vastgelegd. Het openbaar onderzoek werd bekend gemaakt via publicatie in het Belgisch Staatsblad en in drie afzonderlijke dagbladen. De aankondiging van het openbaar onderzoek werd eveneens geafficheerd in de gemeente en bekend gemaakt op de website van de gemeente. Daarenboven was alle informatie beschikbaar op de website van het agentschap Onroerend Erfgoed. Daarmee is voldaan aan alle voorwaarden zoals opgenomen in het Onroerenderfgoeddecreet. Sommige lokale overheden kozen ervoor om op eigen initiatief de eigenaars en/of bewoners van de betrokken panden in hun gemeente op de hoogte te brengen per brief. Dat waren informele brieven, en kunnen dus niet als een officiële kennisgeving beschouwd worden. Het feit dat deze niet bij het begin van het openbaar onderzoek zijn verstuurd heeft geen procedureel gevolg, aangezien ze geen deel uitmaken van de procedure.
2. Bezwaarindiener motiveert niet waarom het pand geen historische waarde heeft. De motivatie van deze erfgoedwaarde wordt als dusdanig gegrond geacht.
3. Bezwaarindiener haalt aan dat de slechte bouwfysische toestand de architecturale waarde van het relict ondergraaft. In artikel 4.1.1. van het Onroerenderfgoedbesluit wordt inderdaad vermeld dat een onroerend goed kan opgenomen worden in de vastgestelde inventaris op voorwaarde dat het voldoende goed bewaard is en op voorwaarde dat het relict erfgoedwaarde heeft. Hij verwijst naar barstvorming in de muren en opstijgend vocht, maar voegt geen beeldmateriaal toe om dit te staven, noch voegt hij het verslag waarvan sprake toe aan het bezwaar. Er wordt in het bezwaar niet afdoende aangetoond dat de bouwfysische toestand de erfgoedwaarde zoals beschreven in de inventarisfiches heeft aangetast of vernield.

Daarenboven is op fotomateriaal verzameld door de IOED IGEMO in januari 2018 ter voorbereiding van de vaststelling vast te stellen dat de erfgoedwaarden zoals beschreven in de inventarisfiches, nog bewaard zijn. Er zijn geen zichtbare gebreken vast te stellen aan het exterieur van dit relict.

Conclusie:

Het bezwaar heeft geen invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Langgestrekte hoeve" (erfgoedid 3222/aanduidingsid 112126), Waverstraat 52 in Sint-Katelijne-Waver, wordt ongewijzigd opgenomen in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen.

Bezwaar B_000216: Bezwaar bij de vaststelling van één relict: Eenheidsbebouwing (erfgoedid 12228/aanduidingsid 98077), Patersstraat 148, Patersstraat 150, Patersstraat 152, Turnhout.

Bezwaarindiener stelt dat niet langer sprake is van een eenheidsbebouwing van drie enkelhuizen, gelet op het feit dat het pand op het nummer 152 reeds gesloopt werd en vervangen werd door een meergezinswoning. Door deze evolutie is er niet langer sprake van een architecturaal en aaneengesloten geheel, waardoor de erfgoedwaarde van de twee resterende enkelhuizen gedaald is.

Bezwaarindiener geeft aan dat de enkelhuizen op zich weinig erfgoedwaarde bezitten. Het gaat om twee rijhuizen, in een winkelstraat waar de bebouwing zeer divers is. De woningen zijn niet gebonden aan een bepaalde stijl.

Bezwaarindiener geeft aan dat bij de bouwaanvraag voor het optrekken van de meersgezinswoning op het nr. 152 (fase 1), de afbraak en heropbouw van de woningen aan nr. 150 en 148 aangeduid werden als fase 2. De stad Turnhout heeft deze toekomstvisie aanvaard en goedgekeurd.

Behandeling van het advies:

1. Bezwaarindiener meent dat door de sloop van het nummer 152 niet langer sprake is van een eenheidsbebouwing van drie enkelhuizen en geeft aan dat de erfgoedwaarde gedaald is van de naastliggende panden.

In het dossier dat voorligt tijdens het openbaar onderzoek wordt reeds aangegeven dat het relict slechts deels bewaard is en dat het goed, Patersstraat 152, geacht wordt niet mee vastgesteld te zijn omdat het verbouwd of gesloopt is. De feitelijkheden die voorliggen voor openbaar onderzoek zijn correct. Om dit bijkomend te verduidelijken wordt de afbakening op het plan aangepast. Het perceel in Turnhout, gekend ten kadaster, Afdeling 4, Sectie R, perceelnummer 12B, wordt uit de afbakening van het relict geschrapt.

De overige twee enkelhuizen, Patersstraat 148-150, bewaren het karakter van de eenheidsbebouwing uit het interbellum en bezitten als dusdanig erfgoedwaarde. Deze volumes zijn bovendien voldoende goed bewaard om opgenomen te worden in de inventaris van het bouwkundig erfgoed. Het erfgoedrelict wordt om die reden beperkt tot de twee enkelhuizen Patersstraat 148 en 150.

2. Bezwaarindiener meent dat de enkelhuizen op zich weinig erfgoedwaarde bezitten en geeft aan dat de omliggende bebouwing divers is. De enkelhuizen kunnen volgens bezwaarindiener niet aan een bepaalde stijl gelinkt worden.

Ondanks het feit dat het goed, Patersstraat 152, reeds gesloopt werd zijn de erfgoedkenmerken en -elementen van de eenheidsbebouwing voldoende goed bewaard. De bewaarde enkelhuizen vormen een representatief en herkenbaar voorbeeld van de tussenoorlogse bebouwing van woonhuizen in de Patersstraat in Turnhout en bezitten als dusdanig erfgoedwaarde. De uitwerking van de bakstenen lijstgevels met decoratief metselwerk leunt aan bij de art deco en is typerend voor de baksteenbouw uit het interbellum. De opname in de inventaris wordt om die reden gegrond geacht.

3. Bezwaarindiener geeft aan dat bij de bouwaanvraag voor het optrekken van de meersgezinswoning op het nr. 152 (fase 1), de afbraak en heropbouw van de woningen aan nr. 150 en 148 aangeduid werden als fase 2. De stad Turnhout heeft deze toekomstvisie aanvaard en goedgekeurd.

De opmerking in het vijfde lid van het bezwaarschrift heeft geen betrekking op feitelijkheden die voorliggen in openbaar onderzoek. Volledigheidshalve dient benadrukt te worden dat de gemeentelijke intenties inzake ruimtelijke ordening op generlei wijze invloed uitoefenen op de aanwezige erfgoedwaarden op basis van dewelke een opname in de inventaris verantwoord wordt. Omgekeerd kan de loutere opname van een onroerend goed in de vastgestelde inventaris bouwkundig niet verplichten tot behoud en geen weigeringsgrond uitmaken voor eender welke vergunning of machtiging. In een aantal gevallen moet de bevoegde overheid bij beslissingen wel expliciet aangeven hoe ze aandacht heeft gehad voor de erfgoedkenmerken van vastgesteld erfgoed. Bij sloop moet de vergunningverlener in de beslissing aangeven hoe de erfgoedwaarden in acht zijn genomen.

Conclusie:

Het bezwaar heeft invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Eenheidsbebouwing" (erfgoedid 12228/aanduidingsid 98077) wordt vastgesteld met aangepaste afbakening op plan, waarbij nummer 52 wordt verwijderd.

Bezwaar B_000217: Zie bezwaar B_000027

Bezwaar B_000218: Bezwaar bij vaststelling één relict: Twee burgerhuizen in eenheidsbebouwing (erfgoedid 46911/aanduidingsid 98040), Leopoldstraat 2-4, Merksplas.

Bezwaarindiener vraagt het pand uit de lijst van het bouwkundig erfgoed te schrappen. Het pand is maar deels bewaard en is in de voorbije jaren nog veranderd.

Bezwaarindiener voegt een recente fotoregistratie bij het schrijven.

Behandeling van het advies:

Bezwaarindiener vraagt het pand uit de lijst van het bouwkundig erfgoed te schrappen gezien het maar deels bewaard en in de voorbije jaren nog veranderd werd.

Op basis van desktoponderzoek en de door bezwaarindiener aangereikte foto's blijkt de bewaartoestand van het goed niet gewijzigd te zijn sinds de initiële opname in de inventaris van het bouwkundig erfgoed in 2002. Nagenoeg alle in de beschrijving van het erfgoedobject aangeduide erfgoedkenmerken en -elementen bleven bewaard. Er kan bijgevolg bezwaarlijk gesteld worden dat het goed niet langer voldoende goed bewaard bleef voor opname in de inventaris. De opname in de inventaris wordt als dusdanig gegrond geacht.

Conclusie:

Het bezwaar heeft geen invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Twee burgerhuizen in eenheidsbebouwing" (erfgoedid 46911/aanduidingsid 98040), Leopoldstraat 2-4 in Merksplas, wordt ongewijzigd opgenomen in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen.

Bezwaar B_000219: Zie bezwaar B_000027

Bezwaar B_000220: Zie bezwaar B_000033

Bezwaar B_000221: Opmerking bij vaststelling van één relict: Woonstalhuis 't Hoefke (erfgoedid 47405/aanpassingsid 109066), Borze 23, Lille.

Bezwaarindiener stelt dat de huidige beschrijving in de inventaris van het bouwkundig erfgoed niet meer correct is. In 2001 was de lemen wand aan de noordzijde met houten latei niet meer aanwezig. Door de renovaties is op dit moment slechts nog maar een gedeelte van de buitengevel beschilderd. De andere muren werden gezandstraald en terug opgevoegd. Het dak bestaat slechts uit één soort mechanische pannen met enkele sluiting en het dak bevat na de renovaties ook verschillende dakvensters. De schouwen werden ook afgebroken omdat het huis verwarmd wordt met een warmtepomp.

Bezwaarindiener voegt een recente fotoregistratie toe aan het schrijven.

Behandeling van het advies:

Op basis van desktoponderzoek en de door bezwaarindiener aangereikte foto's blijkt het goed door aangehaalde aanpassingswerken niet langer voldoende goed bewaard te zijn voor opname in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed. Het relict wordt geschrapt uit de lijst met vast te stellen bouwkundige relictten voor de provincie Antwerpen.

Conclusie:

Het bezwaar heeft invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Woonstalhuis 't Hoefke" (erfgoedid 47405/aanpassingsid 109066), Borze 23 in Lille, wordt niet mee opgenomen in de vastgestelde inventaris van de provincie Antwerpen. Het onroerend goed wordt daarenboven geschrapt uit de inventaris vastgesteld door de administrateur-generaal van het agentschap Onroerend Erfgoed op 28 november 2014, omdat het niet langer voldoende goed bewaard is.

Bezwaar B_000222: Opmerking bij de vaststelling van één relict: Dokterswoning (erfgoedid 12247/aanduidingsid 112629), Rubensstraat 36, Turnhout.

Bezwaarindiener wenst het agentschap in kennis te stellen dat in 1996 een grondige verbouwing van de woning plaatsvond, ter hoogte van de kelderverdieping en praktijkruimte. In 2001 werd vervolgens de derde bouwlaag met living aangepakt.

Bezwaarindiener geeft aan dat de verbouwingen mogelijk invloed hebben op de erfgoedwaarde van de woning.

Behandeling van het bezwaar:

De door bezwaarindiener aangereikte informatie over de aanpassingswerken in 1996 en 2001 worden verwerkt in een aanvullende informatie die aan de beschrijving van het erfgoedobject toegevoegd wordt. Aangehaalde werkzaamheden zijn echter niet van die aard dat deze afbreuk doen aan de erfgoedwaarden van voorliggend relict. De woning wordt nog steeds geacht voldoende goed bewaard te zijn voor opname in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed.

Conclusie:

Het bezwaar heeft geen invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Dokterswoning" (erfgoedid 12247/aanduidingsid 112629), Rubensstraat 36 in Turnhout, wordt ongewijzigd opgenomen in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen.

Bezwaar B_000223: Zie bezwaar B_000027

Bezwaar B_000224: Bezwaar bij de afbakening van één relict: Domein Vordenstein (erfgoedid 14315/aanduidingsid 111898), Horstebaan 2-2B, Peerdsbosbaan 4, Schoten.

Bezwaarindiener wenst het perceel in Schoten, gekend ten kadaster, Afdeling 2, Sectie B, perceelnummer 306C, uit de afbakening van het relict 'Domein Vordenstein' (erfgoedid 14315), Horstebaan 2, 2B en Peerdsboslaan 4 te schrappen.

Bezwaarindiener geeft aan dat op het perceel geen bebouwing aanwezig is.

Behandeling van het bezwaar:

Het domein Vordenstein wordt vastgesteld als bouwkundig erfgoed omwille van de historische, architecturale en ruimtelijk-structurende waarde van het voormalig kasteeldomein. De site is circa 110 ha groot en volledig omgracht en wordt gekenmerkt door verschillende landschapstypes, gaande van parkgedeelte tot bosgedeelte. De site vormt op heden een herkenbaar en representatief voorbeeld van een 19de-eeuws kasteeldomein met hoge bouwkundige en landschappelijke waarde. Het onbebouwd perceel dat bezwaarindiener wenst te schrappen uit de afbakening van het erfgoedrelict maakt onderdeel uit van de oostelijke walgracht van het domein en is als dusdanig onlosmakelijk verbonden met het bouwkundig relict. Het door bezwaarindiener gevraagde zou een negatieve impact hebben op vastgestelde erfgoedwaarden van het relict en is bijgevolg niet wenselijk.

Conclusie:

Het bezwaar heeft geen invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Domein Vordenstein" (erfgoedid 14315/aanduidingsid 111898), Horstebaan 2-2B, Peerdsbosbaan 4 in Schoten, wordt ongewijzigd opgenomen in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen.

Bezwaar B_000225: Opmerking bij de vaststelling van één relict: Burgerhuis naar ontwerp van J. Boogaerts (erfgoedid 12049/aanduidingsid 112431), Guldensporenlei 74, Turnhout.

Bezwaarindiener wenst het agentschap in kennis te stellen dat na aankoop van de woning in 1989 het raam- en deurwerk werd vervangen. Hierbij werd de oorspronkelijke deur met smeedwerk en glas in lood verwijderd. Ook de ramen op de bovenste verdieping werden vervangen, waardoor het loodglas eveneens werd verwijderd.

Behandeling van het advies:

De door bezwaarindiener aangereikte informatie is correct en wordt als aanvullende informatie in de inventarisfiche van voorliggend relict toegevoegd. De opmerkingen vergen echter geen aanpassingen aan het vaststellingsbesluit. Het relict Burgerhuis naar ontwerp van J. Boogaerts kan ongewijzigd in het vaststellingsbesluit opgenomen worden.

Conclusie:

Het bezwaar heeft geen invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Burgerhuis naar ontwerp van J. Boogaerts" (erfgoedid 12049/aanduidingsid 112431), Guldensporenlei 74 in Turnhout, wordt ongewijzigd opgenomen in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen.

Bezwaar B_000226: Bezwaar bij de vaststelling van één relict: Huis De Kleine Roskam (erfgoedid 52315/aanduidingsid 106752), Markt 52, Geel.

Bezwaarindiener geeft aan dat de beschrijving van het relict gebaseerd is op boekdeel 16N5 van de reeks Bouwen door de eeuwen heen in Vlaanderen, een publicatie die dateert van 2002. Het gebouw is nadien verder aangepast aan de horeca-uitbating.

Bezwaarindiener stelt dat er voor het pand ik kwestie de facto geen enkele erfgoedwaarde meer is, gezien de binnenzijde zowel gelijkvloers als op de verdieping zeer grondig gewijzigd zijn en de voorgevel zeer zwaar gewijzigd werd.

Bezwaarindiener verzet zich tegen de opname van het goed als voldoende goed bewaard bouwkundig relict.

Bezwaarindiener voegt plannen voor de uitbreiding van de horecazaak (dd. 17/05/2011) bij zijn schrijven.

Behandeling van het bezwaar:

Bezwaarindiener geeft aan dat de beschrijving van het relict gebaseerd is op boekdeel 16N5 van de reeks Bouwen door de eeuwen heen in Vlaanderen, een publicatie die dateert van 2002. Bezwaarindiener meent dat deze bron verouderd is gezien het gebouw nadien verder aangepast werd aan de horeca-uitbating.

Vooreerst dient opgemerkt te worden dat de erfgoedwaarden van het onroerend goed vastgesteld werden op basis van een evaluatie van de erfgoedkenmerken en -elementen aan de buitenzijde van het onroerend goed. De door bezwaarindiener aangehaalde werken ter hoogte van het interieur met bijgevoegde plannen doen in het kader van deze vaststelling niet ter zake. Op basis van desktoponderzoek werd vastgesteld dat de erfgoedkenmerken en -elementen zoals opgenomen in de beschrijving van het erfgoedobject op heden intact bewaard bleven. Het feit dat het schrijnwerk aan de buitenzijde vernieuwd werd doet geen afbreuk aan de erfgoedwaarden van het relict gezien de oorspronkelijke ramen en deuren niet als erfgoedkenmerk aangeduid werden in deze beschrijving. Het goed is nog steeds een goed herkenbare uitdrukking van zijn oorspronkelijke functie, uitzicht en vormgeving en voldoende goed bewaard voor opname in de inventaris van het bouwkundig erfgoed.

Conclusie:

Het bezwaar heeft geen invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Huis De Kleine Roskam" (erfgoedid 52315/aanduidingsid 106752), Markt 52 in Geel, wordt ongewijzigd opgenomen in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen.

Bezwaar B_000227: Bezwaar bij de vaststelling van één relict: Hoeve (erfgoedid 14516/aanduidingsid 113151), Bruggestraat 43, Zandhoven.

Bezwaarindiener stelt dat het relict niet in de lijst thuishoort en geeft aan dat deze bij eventuele verbouwingen in functie van het actief landbouwbedrijf graag zelf over het goed wil kunnen beschikken.

Behandeling van het advies:

Het ingediende bezwaar tegen de opname van het pand in de inventaris van het bouwkundig erfgoed is in wezen onontvankelijk. Bezwaren kunnen binnen de vaststellingsprocedure immers enkel handelen over de feitelikheden van het voorliggend vaststellingsdossier, namelijk over de afbakening op het plan, de benaming en de beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken. Ook kan gemeld worden dat een bouwkundig relict of geheel niet meer voldoende erfgoedwaarde bevat door een sloop of een verbouwing. Ten slotte kan de erfgoedwaarde van een relict in vraag besteld worden op basis van argumenten. Dit bezwaar handelt niet over de feitelikheden, maar over de opname van het pand in de inventaris zelf. Bezwaarindieners geeft aan dat hij vindt dat de woning geen erfgoed is, maar legt geen argumenten voor, waardoor dit bezwaar niet ontvankelijk is.

Volledigheidshalve, en om de bezwaarindieners voldoende te informeren, wil ik aanhalen dat het agentschap wetenschappelijke en neutrale criteria hanteerde om een opname van de woning in de inventaris te verantwoorden: de woning werd geselecteerd bij een volledige, gebiedsdekkende en geografisch opgevatte inventarisatie van de gemeente Zandhoven in 1985. De criteria tot opname zijn in het decreet geformuleerd en voldoende aanwezig om de opname van dit pand te verantwoorden.

Wat verbouwingen betreft geef ik graag de volgende informatie mee. De rechtsgevolgen verbonden aan de vaststelling van dit relict verbieden niet de eventuele verbouwingen of sloop van onderdelen van dit relict, noch staan deze de ontwikkeling van de site expliciet in de weg. De loutere opname van een onroerend goed in de vastgestelde inventaris bouwkundig verplicht niet tot behoud en kan geen weigeringsgrond uitmaken voor eender welke vergunning of machtiging. In een aantal gevallen moet de bevoegde overheid bij beslissingen wel expliciet aangeven hoe ze aandacht heeft gehad voor de erfgoedkenmerken van vastgesteld erfgoed. Bij sloop moet de vergunningverlener in de beslissing aangeven hoe de erfgoedwaarden in acht zijn genomen.

Tijdens de behandeling van het bezwaar werd vastgesteld dat de oostgrens van het perceel van dit relict foutief werd ingetekend, en daarbij een deel van de aangrenzende percelen innam. Deze administratieve fout werd hierbij rechtgezet.

Conclusie:

Het bezwaar heeft invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Hoeve" (erfgoedid 14516/aanduidingsid 113151) wordt opgenomen in het vaststellingsbesluit met aangepaste afbakening op het plan.

Bezwaar B_000228: Bezwaar bij de vaststelling van één relict: Langgestrekte hoeve (erfgoedid 47509/aanduidingsid 110998), Grensstraat 42, Olen. Bezwaarindieners vraagt de woning aan de Grensstraat 42 (erfgoedid 47509) uit de lijst voor vaststelling van de inventaris van het bouwkundig erfgoed te willen schrappen.

1. Bezwaarindieners geeft aan dat de woning zonder betrokkenheid en medeweten van de eigenaar opgenomen werd in een inventarislijst van bouwkundig erfgoed (vaststelling sinds 14/09/2009 onder ID 47509).
2. Bezwaarindieners geeft aan dat reeds talrijke langgestrekte hoeves vergund werden voor sloop/afbraak, dewelke zich in een veel betere en authentiekere staat bevonden dan de woning gelegen aan de Grensstraat 42. Bezwaarindieners haalt verschillende voorbeelden aan.

3. Bezwaarindiener meent dat de woning weinig authentiek is en bezwaarlijk opgenomen werd in de inventarislijst van het bouwkundig erfgoed.

Bezwaarindiener geeft aan dat het goed in een bouwvallige staat verkeert en onderschrijft de aangehaalde erfgoedkenmerken in de beschrijving van het relict op de website van onroerend erfgoed niet.

4. Bezwaarindiener wijst op het feit dat verschillende onderdelen na beschadiging in de jaren '80 integraal opnieuw geplaatst werden met materialen anno 1980. Er is dus in realiteit weinig authenticiteit aan het houtwerk en de gecementeerde gevel toe te kennen als zouden deze nog uit 1927 dateren zoals aangegeven in het vaststellingsbesluit.
5. Bezwaarindiener geeft aan dat de woning nooit echt als een 'hoeve' (in de zin van een boerderij) heeft gefungeerd en verzet zich tegen de opname als 'langgestrekte hoeve'.
6. Bezwaarindiener geeft aan dat de context sterk gewijzigd is en de woning niet langer in een landelijke omgeving ligt, maar zich midden in een nieuwbouw woonwijk bevindt. Het behoud van de woning hypothekeert een betere ruimtelijke benutting en invulling van de beschikbare bouwruimte.

Behandeling van het advies:

1. De opmerkingen in het eerste lid van het bezwaarschrift hebben geen betrekking op feitelijkheden die voorliggen in openbaar onderzoek en zijn bijgevolg niet ontvankelijk. Volledigheidshalve dient benadrukt te worden dat bij de opmaak en de vaststelling van de inventaris van het bouwkundig erfgoed de persoonlijke kennisgeving van eigenaars of bewoners niet procedureel is vastgelegd. Het openbaar onderzoek werd bekend gemaakt via publicatie in het Belgisch Staatsblad en in drie afzonderlijke dagbladen. De aankondiging van het openbaar onderzoek werd eveneens geafficheerd in de gemeente en bekend gemaakt op de website van de gemeente. Daarenboven was alle informatie beschikbaar op de website van het agentschap Onroerend Erfgoed. Daarmee is voldaan aan alle voorwaarden zoals opgenomen in het Onroerenderfgoeddecreet.
2. Dat andere gelijkaardige panden reeds gesloopt werden, doet geen afbreuk aan de erfgoedwaarde van dit pand. De opname van het pand in de inventaris bouwkundig erfgoed verbiedt ook niet automatisch de eventuele sloop ervan. De loutere opname van een onroerend goed in de vastgestelde inventaris bouwkundig verplicht niet tot behoud en kan geen weigeringsgrond uitmaken voor eender welke vergunning of machtiging. In een aantal gevallen moet de bevoegde overheid bij beslissingen wel expliciet aangeven hoe ze aandacht heeft gehad voor de erfgoedkenmerken van vastgesteld erfgoed. Bij sloop moet de vergunningverlener in de beslissing aangeven hoe de erfgoedwaarden in acht zijn genomen.
3. In artikel 4.1.1. van het Onroerenderfgoedbesluit wordt inderdaad vermeld dat een onroerend goed kan opgenomen worden in de vastgestelde inventaris op voorwaarde dat het voldoende goed bewaard is en op voorwaarde dat het erfgoedwaarde heeft. Bezwaarindiener haalt aan dat het pand bouwvallig is en de erfgoedkenmerken die beschreven zijn niet (meer) aanwezig zijn, maar onderbouwt dat noch met fotomateriaal noch met een verslag van een expert. Er wordt in het bezwaar niet aangetoond dat de vermeende bouwvallige toestand een opname in de vaststelling verhindert of dat het de erfgoedwaarden zoals beschreven in de inventarisfiches heeft vernield.

4. Bezwaarindiener geeft aan dat de cementering en het houtwerk van ramen en deuren uit de jaren 1980 dateert. Deze informatie wordt als aanvullende informatie bij de beschrijving van het erfgoedobject toegevoegd. Echter, de aanpassingen zijn met respect voor het authentieke karakter van de woning gebeurd, en hielden rekening met de erfgoedwaarde van het relict.
5. Het erfgoedrelict "Langgestrekte hoeve" is inderdaad geen correcte typologische term voor dit pand. De benaming en de beschrijving van het erfgoedobject wordt in die zin aangepast: er wordt gekozen voor "Dorpswoning". Ook de erfgoedkenmerken worden in die zin aangepast: "langgestrekte hoeven" wordt in de beknopte karakterisering vervangen door "dorpswoningen". Het is typisch voor de Kempen dat dergelijke woningen een aansluitend schuurtje of stal hadden voor eigen gebruik. Het ging dus inderdaad niet om echte hoeves, zoals terecht opgemerkt door de bezwaarindiener.

Zoals het er op de foto uit ziet zie ik het binnen de vaststelling houden aangezien het schrijnwerk met respect werd vervangen. Bovendien betreft het, zoals gezegd een typisch verschijnsel in de regio, waarvan er niet zo veel meer gaaf zijn.

6. Er dient opgemerkt te worden dat de relatie van het relict met haar omgeving geen invloed uitoefent op de erfgoedwaarden op basis van dewelke een opname in de inventaris verantwoord wordt. Op basis van de beschrijving van het erfgoedobject valt immers af te leiden dat de contextwaarde in voorliggend geval buiten beschouwing gelaten werd.

Conclusie:

Het bezwaar heeft invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Langgestrekte hoeve" (erfgoedid 47509/aanduidingsid 110998) wordt met gewijzigde benaming, gewijzigde erfgoedkenmerken en gewijzigde beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken opgenomen in het vaststellingsbesluit voor de inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen. De benaming wordt "Dorpswoning". Het erfgoedkenmerk "langgestrekte hoeven" wordt vervangen door "dorpswoningen". De beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken wordt "Dorpswoning van vijf traveeën en één bouwlaag onder zadeldak, perceel volgens kadaster bebouwd in 1927.".

Bezwaar B_000229: Zie bezwaar B_000125

Bezwaar B_000230: Zie bezwaar B_000126

Bezwaar B_000231: Zie bezwaar B_000127

Bezwaar B_000232: Zie bezwaar B_000128

Bezwaar B_000233: Zie bezwaar B_000119

Bezwaar B_000234: Zie bezwaar B_000129

Bezwaar B_000235: Zie bezwaar B_000130

Bezwaar B_000236: Zie bezwaar B_000132

Bezwaar B_000237: Opmerking bij de vaststelling van één relict: Woonstalhuis (erfgoedid 11732/aanduidingsid 111046), Nadorst 48-52, Oud-Turnhout.

Bezwaarindiener benadrukt de erfgoedwaarde van het pand en merkt op dat het opgenomen is in een RUP. Bezwaarindiener geeft aan dat de eigenaar van het pand delen van de hoeve gesloopt heeft zonder vergunning en de gemeente hier onvoldoende tegenin ging.

Bezwaarindiener haalt aan dat de huidige eigenaar hier een grootschalig project wil bouwen dat minder goed bij het straatbeeld past dan de bestaande hoeve. Bezwaarindiener vraagt aan te dringen bij de eigenaar om de aangebrachte schade te herstellen.

Behandeling van het bezwaar:

Bezwaarindiener onderschrijft de erfgoedwaarde van het pand zoals opgenomen in het voorliggende voorstel tot vaststellingsbesluit. Er wordt niet verduidelijkt welke onderdelen werden gesloopt, waardoor er geen aanpassingen aan de fiche kunnen gebeuren. Het erfgoedrelict wordt ongewijzigd opgenomen in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed in Antwerpen. De opmerkingen over de te herstellen schade en de vergunningen zijn niet ontvankelijk binnen dit openbaar onderzoek.

Conclusie:

Het bezwaar heeft geen invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Woonstalhuis" (erfgoedid 11732/aanduidingsid 111046), Nadorst 48-52 in Oud-Turnhout, wordt ongewijzigd opgenomen in de vastgestelde inventaris van het bouwkundige erfgoed in de provincie Antwerpen.

Bezwaren B_000238 en B_000257: Twee sterk gelijkende bezwaarschriften bij de vaststelling van één relict: Scheepswerf Van Heygen en meesterwoning (erfgoedid 12728/aanduidingsid 97976), Noeveren 197-199, Boom.

Bezwaar B_000238 stelt dat het goed geen historische waarde heeft noch in of aan het gebouw en dat er geen historische elementen in verwerkt zijn. Er wordt een erfgoednota van de site toegevoegd om het bezwaarschrift te staven. Daaruit blijkt dat de site bestaat uit een meesterwoning, een scheepshelling en een scheepswerf. De nota geeft aan dat de kern van de erfgoedwaarde bij de meesterwoning ligt; de scheepshelling is nog bewaard op de locatie. De zogenaamde scheepswerven op de noordoostelijke helft van het perceel zijn volgens de nota nooit gebruikt voor het maken van schepen of boten. De hallen of fabriekslodsen werden in 1948 gebouwd voor de familie Van Heygen voor de verwerking van polyester tot het maken van scheepsrompen. Deze gebouwen zijn niet vermeld of omschreven in de erfgoedfiche en maken dus geen deel uit van de vaststelling.

Bezwaar B_000257 voert dezelfde erfgoednota aan om te motiveren dat de "scheepswerf", gekend bij kadaster onder nummer Sectie A 384 m004 geen historische waarde heeft en geen historische elementen verwerkt kreeg.

Behandeling van het bezwaar:

Bezwaarindiener motiveert afdoende dat de erfgoedwaarde van voorliggend erfgoedrelict zich op heden beperkt tot de bewaarde meesterwoning, Noeveren 99, en de ten westen daarvan liggende scheepshelling.

De afbakening op het plan voor het vaststellingsbesluit wordt gewijzigd, waarbij enkel het perceel in Boom, Afdeling 1, Sectie A, perceelnummer 400T weerhouden wordt, namelijk het perceel van de meesterwoning.

Het erfgoedrelict dat wordt opgenomen in het vaststellingsbesluit wordt bijgevolg gewijzigd:

- De benaming van het relict wordt gewijzigd in "Meesterwoning".
- De beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken wordt als volgt gewijzigd: "Voormalige tegen de Rupel aangebouwde meesterwoning, uit het tweede kwart van de 19de eeuw".
- De beknopte karakterisering van het erfgoedrelict wordt gewijzigd, waarbij de erfgoedkenmerken "scheepshellingen" en "scheepswerven" verwijderd worden. Tot slot worden de adresgegevens van het relict gewijzigd, waarbij enkel het adres van de voormalige meesterwoning, Noeveren 199, weerhouden wordt.

Echter, zo blijkt uit het bezwaarschrift, is ook de scheepshelling ten westen van de woning bewaard. Omdat deze buiten de voorgestelde afbakening valt, kan deze niet mee vastgesteld worden bij de lopende vaststellingsprocedure. Het is echter de bedoeling om dit waardevol erfgoedelement bij een volgende vaststellingsprocedure mee op te nemen. Daartoe wordt het erfgoedobject in de wetenschappelijke inventaris correct voorbereid, namelijk met een afbakening op kaart die de scheepshelling omvat, en met als extra erfgoedkenmerk "scheepshellingen". De benaming wordt "Meesterwoning en scheepshelling". De korte beschrijving wordt ook alvast aangepast: Voormalige tegen de Rupel aangebouwde meesterwoning en scheepshelling.

Conclusie:

Het bezwaar heeft invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Scheepswerf Van Heygen en meesterwoning" (erfgoedid 12728/aanduidingsid 97976), Noeveren 197-199 in Boom, wordt vastgesteld met gewijzigde benaming, gewijzigde afbakening op het plan, gewijzigde beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken en gewijzigde erfgoedkenmerken. De benaming van het relict wordt gewijzigd in "Meesterwoning". De afbakening op het plan wordt beperkt tot het perceel in Boom, Afdeling 1, Sectie A, perceelnummer 400T. De beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken wordt gewijzigd in: "Voormalige tegen de Rupel aangebouwde meesterwoning, uit het tweede kwart van de 19de eeuw". De erfgoedkenmerken "scheepshellingen" en "scheepswerven" worden uit de beknopte karakterisering van het erfgoedrelict geweerd.

Bezwaar B_000239: Bezwaar bij de vaststelling van één relict: Herenhuis (geen erfgoedid/geen aanduidingsid), Churchilllaan 58, Schoten.

Bezwaarindiener tekent beroep aan tegen de opname van het pand Churchilllaan 58 in Schoten, met kadastrale gegevens C 291c5 en C 291d5.

Bezwaarindiener geeft aan dat het pand gelegen is aan de Churchilllaan in een zone waar vroeger verschillende herenhuizen en dorpswoningen aanwezig waren. Deze zijn echter de voorbije decennia verdwenen en vervangen door meergezinswoningen. Bezwaarindiener meent dat de herenwoning volledig 'verweesd' staat tussen deze grootschalige projecten en het karakter van de herenwoning bijgevolg volledig verloren is gegaan. Bezwaarindiener geeft aan dat de erfgoedwaarde van de herenwoning door de gewijzigde context verloren is gegaan.

Bezwaarindiener geeft aan dat de huidige toestand niet volledig dateert van begin 20ste eeuw, maar het linker gedeelte van de woning grondig verbouwd werd in 1954-1955. Uit die tijd dateert de dubbele poort links en het smalle raam naast de voordeur. Ook intern werden er toen aanzienlijke verbouwingswerken uitgevoerd. Later werd de woning omgevormd tot kantoren.

Bezwaarindiener geeft aan dat de woning in een slechte fysische staat verkeert. Bezwaarindiener merkt op dat de woning bezwaarlijk als erfgoed bestempeld kan worden, gelet op de afwezigheid van waardevolle elementen intern in de woning, de verbouwingswerken die in het verleden plaatsvonden en de huidige slechte bouwfysische staat.

Behandeling van het bezwaar:

Het bezwaarschrift handelt over een onroerend goed dat geen voorwerp uitmaakt van de vaststelling en niet voorligt in openbaar onderzoek. Het herenhuis, Churchillaan 58 in Schoten, staat niet opgenomen in de inventaris van het bouwkundig erfgoed en maakt als dusdanig geen voorwerp uit van voorliggend vaststellingsbesluit. Het bezwaarschrift is om die reden niet ontvankelijk.

Conclusie:

Het bezwaarschrift heeft geen invloed op het ministerieel besluit.

Bezwaar B_000240: Opmerking bij de vaststelling van één relict: Abdijhoeve Het Hof (erfgoedid 13248/aanduidingsid 107896), Driehoekstraat 27, Kalmthout.

Bezwaarindiener geeft aan dat de foto's zoals toegevoegd in de inventaris behoren tot de 'Hoeve met losse bestanddelen' te Driehoekstraat 29, 2920 Kalmthout (erfgoedid 13249) en niet tot Abdijhoeve Het Hof.

Behandeling van het bezwaar:

De door bezwaarindiener geformuleerde opmerking is correct. De foto's bij de inventarisfiches van beide relictten werden geactualiseerd.

Conclusie:

Het bezwaar heeft geen invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Abdijhoeve Het Hof" (erfgoedid 13248/aanduidingsid 107896), Driehoekstraat 27 in Kalmthout, wordt ongewijzigd opgenomen in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen.

Bezwaar B_000241: Bezwaar bij de vaststelling van één relict: Dorpswoning (erfgoedid 46631/aanduidingsid 107660), Meerdorp 42, Hoogstraten.

Bezwaarindiener verzet zich tegen de opname van het gebouw in de inventaris van het bouwkundig erfgoed.

Bezwaarindiener geeft aan niet op de hoogte te zijn gesteld van de opname van het relict op de inventaris, noch van de inrichting van een openbaar onderzoek naar aanleiding van de vaststelling. Bezwaarindiener betreurt dat deze in volle vakantieperiode loopt, met als gevolg dat betrokkenen wegens het bouwverlof moeilijk expertise kunnen inwinnen.

Bezwaarindiener stelt dat de erfgoedkwaliteit van het gebouw verdwenen is door de verschillende zware verbouwingen. Vroeger deed het gebouw dienst als winkel en werden de raamopeningen, evenals inkomdeur reeds verbouwd, vergroot en aangepast.

Bezwaarindiener geeft aan dat huidig bouwvolume niet verzoenbaar is met maatschappelijke ambities inzake verdichting en duurzaamheid en verwijst hiervoor naar GRUP-Meer-Oost.

Behandeling van het bezwaar:

1. Bezwaarindiener geeft aan niet op de hoogte te zijn gesteld van de opname van het relict op de inventaris, noch van de inrichting van een openbaar onderzoek naar aanleiding van de vaststelling. Bezwaarindiener betreurt dat deze in volle vakantieperiode loopt, met als gevolg dat betrokkenen wegens het bouwverlof moeilijk expertise kunnen inwinnen.

De opmerkingen in het eerste lid van het bezwaarschrift hebben geen betrekking op feitelijkheden die voorliggen in openbaar onderzoek en zijn bijgevolg niet ontvankelijk. Volledigheidshalve dient benadrukt te worden het openbaar onderzoek naar de vaststelling van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen liep van 1 juni 2018 tot en met 30 juli 2018, en dat de maand juni buiten de vakantieperiode valt. Bij de opmaak en de vaststelling van de inventaris van het bouwkundig erfgoed is persoonlijke kennisgeving van eigenaars of bewoners niet procedureel vastgelegd. Het openbaar onderzoek werd bekend gemaakt via publicatie in het Belgisch Staatsblad en in drie afzonderlijke dagbladen. De aankondiging van het openbaar onderzoek werd eveneens geafficheerd in de gemeente en bekend gemaakt op de website van de gemeente. Daarenboven was alle informatie beschikbaar op de website van het agentschap Onroerend Erfgoed. Daarmee is voldaan aan alle voorwaarden zoals opgenomen in het Onroerenderfgoeddecreet.

2. Bezwaarindiener stelt dat de erfgoedkwaliteit van het gebouw verdwenen is door de verschillende zware verbouwingen. Vroeger deed het gebouw dienst als winkel en werden de raamopeningen, evenals inkomdeur reeds verbouwd, vergroot en aangepast.

In artikel 4.1.1. van het Onroerenderfgoedbesluit wordt inderdaad vermeld dat een onroerend goed kan opgenomen worden in de vastgestelde inventaris op voorwaarde dat het voldoende goed bewaard is. Bezwaarindiener haalt aan dat pand sterk verbouwd is, echter zonder verslagen van een deskundige toe te voegen aan het bezwaar of de opmerkingen te staven met beeldmateriaal. Er wordt in het bezwaar niet aangetoond dat de verbouwingen de erfgoedwaarde van het pand hebben vernield. Noch wordt er aangetoond dat een herstel van de woning, met behoud van de erfgoedkenmerken, niet mogelijk is.

Op basis van desktop onderzoek werd vastgesteld dat voorliggend relict in augustus 2016 (Mobile Mapping Toepassing Informatie Vlaanderen) nog in voldoende goed bewaarde toestand geregistreerd werd. Bovendien bleven nagenoeg alle in de beschrijving van het erfgoedobject aangeduide erfgoedkenmerken en -elementen bewaard. Er kan bijgevolg bezwaarlijk gesteld worden dat het goed in een bouwfysische toestand verkeert die een opname in de inventaris zou verhinderen. De opname in de inventaris wordt als dusdanig gegrond geacht.

Conclusie:

Het bezwaar heeft geen invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Dorpswoning" (erfgoedid 46631/aanduidingsid 107660), Meerdorp 42 in Hoogstraten, wordt ongewijzigd opgenomen in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen.

Bezwaar B_000242: Bezwaar bij de vaststelling van één bouwkundig geheel: Wijk Noeveren (erfgoedid 120944/ aanduidingsid 97680), Noeveren, Nielsestraat, Blauwe Pan, Boom.

Bezwaarindiener dat hij kandidaat koper is van volgende gebouwen, gelegen in de Wijk Noeveren:

- Noeveren 199/2, kadastraal perceel 398e2.
- Noeveren 198+, kadastraal perceel 398d2.
- Noeveren 206+, kadastraal perceel 379I3.

Bezwaarindiener klaagt aan dat de eigenaars pas een brief ontvingen over het openbaar onderzoek op 11 juni, terwijl het openbaar onderzoek al gestart was op 1 juni 2018. Bezwaarindiener meent dat deze laattijdigheid het openbaar onderzoek ongeldig maakt, en dat de procedure dient heropgestart te worden.

Behandeling van het bezwaar:

Het bezwaarschrift heeft geen betrekking op feitelijkheden die voorliggen in openbaar onderzoek en is bijgevolg niet ontvankelijk.

De bewering dat de laattijdigheid van de brief een inbreuk is op de procedure is daarenboven niet correct. Volledigheidshalve dient benadrukt te worden dat bij de opmaak en de vaststelling van de inventaris van het bouwkundig erfgoed de persoonlijke kennisgeving van eigenaars of bewoners niet procedureel is vastgelegd. Het openbaar onderzoek werd bekend gemaakt via publicatie in het Belgisch Staatsblad en in drie afzonderlijke dagbladen. De aankondiging van het openbaar onderzoek werd eveneens geafficheerd in de gemeente en bekend gemaakt op de website van de gemeente. Daarenboven was alle informatie beschikbaar op de website van het agentschap Onroerend Erfgoed. Daarmee is voldaan aan alle voorwaarden zoals opgenomen in het Onroerenderfgoeddecreet. De gemeente Boom nam vrijblijvend het initiatief de eigenaars op de hoogte te stellen per brief. Dit was echter een informeel schrijven, en maakt geen deel uit van de procedure.

Conclusie:

Het bezwaar heeft geen invloed op het ministerieel besluit. Het bouwkundig geheel "Wijk Noeveren" (erfgoedid 120944/ aanduidingsid 97680), Noeveren, Nielsestraat, Blauwe Pan, Boom, wordt ongewijzigd opgenomen in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen.

Bezwaar B_000243: Bezwaar bij de afbakening van één relict: Belhoeve (erfgoedid 14330/aanduidingsid 111910), Ooievaarsdreef 1, Schoten.

Bezwaarindiener verzet zich tegen de opname in de inventaris van een bouwvallige schuur als onderdeel van de Belhoeve.

Bezwaarindiener stelt dat een opname in de inventaris van de geviseerde bouwvallige schuur potentieel nadelig effect zal hebben op de voorgenomen verkaveling en/of bebouwing van het perceel, gelet op de algemene rechtsgevolgen die van toepassing zijn.

Bezwaarindiener meent dat de schuur zich in een bouwvallige staat bevindt, wat eveneens een reden is om deze niet meer in de inventaris op te nemen, voor zover de schuur geacht moet worden terecht in de huidige inventaris te zijn opgenomen als deel van de Belhoeve.

Bezwaarindiener voert aan dat de schuur ('grote oostelijke schuur onder schilddak') oorspronkelijk niet bij het goed hoorde. Vermoedelijk betreft het een historische constructie afkomstig uit Limburg die in de jaren '70 aan het goed toegevoegd werd. Bezwaarindiener voegde orthofoto's van 1948, 1953, 1970, 1986 en 2014 aan het bezwaarschrift toe om de recente datum van aanbouw op het domein te staven.

Behandeling van het advies:

Bezwaarindiener geeft aan dat de grote oostelijke schuur pas na 1970 aan het goed toegevoegd werd en meent dat het goed om die reden geen onderdeel uitmaakt van het 19de-eeuws hoevecomplex.

Vooreerst dient opgemerkt te worden dat het feit dat de historische schuur vermoedelijk pas in de jaren 1970 aan voorliggend erfgoedrelict toegevoegd werd op generlei wijze aantoont dat voornoemde schuur geen erfgoedwaarde bezit. In het dossier dat voorligt in openbaar onderzoek wordt de historische schuur aangeduid als wezenlijk bestanddeel van het vast te stellen erfgoedrelict. Op basis van de door bezwaarindiener aangereikte foto's werd bovendien vastgesteld dat de in de beschrijving van het erfgoedobject aangeduide erfgoedkenmerken en -elementen van voorliggend volume nog voldoende goed bewaard bleven. Het feit dat de schuur pas tussen 1970 en 1986 aan het goed toegevoegd werd sluit de relatieve ouderdom en vermoedelijk 18de-eeuwse oorsprong van deze historische constructie niet uit. Bijkomend dient opgemerkt te worden dat het goed ondanks de latere toevoeging bijdraagt tot de herkenbaarheid van het relict als historisch hoevecomplex met losse bestanddelen. Op basis van bovenstaande wordt aangehouden dat de grote oostelijke schuur afdoende erfgoedwaarde bezit en op heden onlosmakelijk onderdeel uitmaakt van het vast te stellen erfgoedrelict.

Conclusie:

Het bezwaar heeft geen invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict Belhoeve (erfgoedid 14330/aanduidingsid 111910), Ooievaarsdreef 1 in Schoten, wordt ongewijzigd opgenomen in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen.

Bezwaar B_000244: Zie bezwaar B_000117

Bezwaar B_000245: Bezwaar bij de vaststelling van één relict: Hoekhuis (erfgoedid 52274/aanduidingsid 106669), Diesteweg 128, Geel.

Bezwaarindiener stelt dat het pand op heden geen erfgoedwaarde meer bezit en niet langer overeenstemt met de beschrijving op de erfgoedwebsite.

Bezwaarindiener stelt vast dat de erfgoedwaarden die destijds werden toegeschreven werden aan het hoekhuis in kwestie, inmiddels verloren zijn gegaan.

Het goed is niet langer een alleenstaand hoekhuis, maar is door de bouw van een modern en omvangrijk appartementsgebouw een halfopen bebouwing geworden.

Aan de straatkant domineert dit appartementsgebouw duidelijk het straatbeeld en overvleugelt het aanpalende hoekhuis. De karakteristieke elementen, en met name de elementen die in de omschrijving op de website van het agentschap klaarblijkelijk als waardevol worden beschouwd, worden op die manier volledig teniet gedaan.

Bezwaarindiener haalt de karakteristiek uitgewerkte hoekpartij en het torenvormig dak aan als elementen, waarvan de erfgoedwaarde door de storende aanbouw teniet werd gedaan.

Bezwaarindiener wijst eveneens op het feit dat het aanpalend appartementsgebouw een veel grotere bouwdiepte kent dan het hoekhuis. Er werd een fotoregistratie toegevoegd. Een vergelijking tussen de foto's van het fotodossier in de inventaris en de actuele situatie toont aan dat de situatie die in aanmerking werd genomen bij de toenmalige inventarisatie van het gebouw, sterk verschilt met de actuele situatie ter plaatse. De context waarin het gebouw destijds als bouwkundig erfgoed werd beschouwd, is inmiddels verloren gegaan.

Bezwaarindiener stelt dat een disproportionele last opgelegd wordt aan onroerende goederen die geen enkele erfgoedwaarde meer hebben. Gelet op de zware beperkingen aan het eigendomsrecht en het beschikkingsrecht van de onroerende goederen die een vaststelling met zich mee zal brengen, is een opname van het pand in de inventaris bouwkundig erfgoed onevenredig. De opname zal disproportionele financiële lasten voor de eigenaars met zich meebrengen, evenals de ontwikkelingsmogelijkheden op het perceel op onaanvaardbare en disproportionele manier beperken.

Bezwaarindiener verwijst naar het BPA 'Wijdbosch' dd. 26 juli 2000 en de strategische visie stad Geel 2040 om aan te tonen dat in huidige stedenbouwkundige context ontwikkelingsmogelijkheden openstaan inzake hoogbouw en verdichting. Deze worden door de opname van het goed in de inventaris van het bouwkundig erfgoed gehypothekeerd, wat een onaanvaardbare beperking van het eigendomsrecht van de eigenaars inhoudt.

Behandeling van het bezwaar:

1. Bezwaarindiener meent dat de erfgoedwaarden inmiddels verloren zijn gegaan en wijst op het feit dat het goed niet langer een alleenstaand hoekhuis betreft, maar door de bouw van een modern en omvangrijk appartementsgebouw een halfopen bebouwing is geworden.

Vooreerst dient opgemerkt te worden dat de relatie van het relict met haar omgeving geen invloed uitoefent op de erfgoedwaarden op basis van dewelke een opname in de inventaris verantwoord wordt. Uit de beschrijving van het erfgoedobject valt immers af te leiden dat de contextwaarde in voorliggend geval buiten beschouwing gelaten werd. Het feit dat het relict bij de initiële opname in de inventaris in 2002 geregistreerd werd als alleenstaand volume betekent niet dat een wijzing in ligging ten opzichte van de aanpalende bebouwing een groot verlies aan erfgoedwaarde inhoudt. In voorliggend geval dient opgemerkt te worden dat het vrijstaand karakter van de woning geen wezenlijk erfgoedkenmerk uitmaakt van het vast te stellen relict. Het feit dat de woning op heden een halfopen bebouwing vormt met de aanpalende structuur doet in voorliggend geval op generlei wijze afbreuk aan de erfgoedwaarde.

2. Bezwaarindiener meent dat het verschil in bouwhoogte en -diepte met de links aanpalende structuur de karakteristieke elementen die in de beschrijving van het erfgoedrelict opgenomen staan teniet gedaan worden.

Vooreerst dient opgemerkt te worden dat het vanuit ruimtelijke ordening al dan niet wenselijk karakter van de aanbouw op het aangrenzend perceel niet voorligt in openbaar onderzoek. Op basis van desktoponderzoek en de door bezwaarindiener aangereikte foto's werd vastgesteld dat het relict voldoende goed bewaard werd voor opname in de inventaris. De in de beschrijving van het erfgoedobject aangeduide erfgoedkenmerken en -elementen bleven intact bewaard. Het goed vormt in haar huidig voorkomen nog steeds een goed herkenbare uitdrukking van zijn oorspronkelijke functie, uitzicht en vormgeving. De opname in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed wordt als dusdanig gegrond geacht.

3. Bezwaarindiener stelt dat een disproportionele last opgelegd wordt aan onroerende goederen die geen enkele erfgoedwaarde meer hebben.

De opmerkingen in het tweede onderdeel van het bezwaarschrift hebben geen betrekking op feitelijkheden die voorliggen in openbaar onderzoek en zijn als dusdanig niet ontvankelijk. Volledigheidshalve dient benadrukt te worden dat de gemeentelijke intenties inzake ruimtelijke ordening op generlei wijze invloed uitoefenen op de aanwezige erfgoedwaarden die in het kader van de vaststelling van de inventaris van het bouwkundig erfgoed maatschappelijk gevrijwaard trachten te worden.

Conclusie:

Het bezwaar heeft geen invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict Hoekhuis (erfgoedid 52274/aanduidingsid 106669), Diesteweg 128 in Geel, wordt ongewijzigd opgenomen in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen.

Bezwaar B_000246: Zie bezwaar B_000160

Bezwaar B_000247: Bezwaar bij de afbakening van één relict: Conciërgewoning en stallingen van kasteel Verellen (erfgoedid 14461/aanduidingsid 113093), Bredabaan 875, Wuustwezel.

Bezwaarindiener stelt dat de onroerende goederen onlosmakelijk verbonden zijn met het historisch domein en de afbakening om die reden uitgebreid dient te worden met het achterliggend perceel (Wuustwezel, 2de afdeling, sectie G, perceelnummer 430B).

Behandeling van het bezwaar:

Bezwaarindiener meent dat het achterliggend perceel in de afbakening van het erfgoedrelict opgenomen dient te worden en wijst hiervoor op een kadastrale opmeting daterend van 1985.

Vooreerst dient opgemerkt te worden dat de afbakening van het erfgoedrelict zich steeds beperkt tot de percelen waarop de erfgoedonderdelen zich bevinden. In voorliggend geval beperkt het beschreven erfgoedobject zich tot de beschreven bouwkundige onderdelen, allen gesitueerd op het perceel in Wuustwezel, gekend ten kadaster, Afdeling 2, Sectie G, perceelnummer 424M. De afbakening van het relict die voorligt in openbaar onderzoek wordt als dusdanig als gegrond geacht.

Hierbij dient evenwel opgemerkt te worden dat het achterliggend perceel in Wuustwezel, gekend ten kadaster, Afdeling 2, Sectie G, perceelnummer 430B, onderdeel uitmaakt van het vastgesteld landschapsatlasrelict Groot Schietveld, waarvoor eveneens algemene rechtsgevolgen ter bescherming van de erfgoedwaarden gelden.

Conclusie:

Het bezwaar heeft geen invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Conciërgewoning en stallingen van kasteel Verellen" (erfgoedid 14461/aanduidingsid 113093), Bredabaan 875 in Wuustwezel, wordt ongewijzigd opgenomen in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen.

Bezwaar B_000248: Zie bezwaar B_000122

Bezwaar B_000249: Zie bezwaar B_000123

Bezwaar B_000250: Zie bezwaar B_000124

Bezwaar B_000251: Zie bezwaar B_000121

Bezwaar B_000252: Opmerking bij de vaststelling van één relict: Dorpskern Pulderbos (erfgoedid 127447/aanduidingsid 97793), Dorp, Zandhoven.

Bezwaarindiener wenst melding te maken van een aantal inbreuken aan goederen in de dorpskern die de erfgoedwaarde van het beschermd cultuurhistorisch landschap 'Dorpskern Pulderbos' en beschermd dorpsgezicht 'Dorpskern Pulderbos: zuidoostzijde' zouden aantasten. De desbetreffende goederen Dorp 2, 3A, 3B, 15, 17, 18, 22, 28, 29, 30, 37 en 38 vormen geen voorwerp van de vaststelling.

Behandeling van het bezwaar:

De door bezwaarindiener geformuleerde opmerkingen hebben betrekking op onroerende goederen die niet tot voorliggend bouwkundig geheel behoren. De in het bezwaarschrift vernoemde onroerende goederen maken bovendien geen voorwerp uit van de vaststelling. Het bezwaar is bijgevolg niet ontvankelijk.

Conclusie:

Het bezwaar heeft geen invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Dorpskern Pulderbos" (erfgoedid 127447/aanduidingsid 97793), Dorp in Zandhoven, wordt ongewijzigd opgenomen in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen.

Bezwaar_000253: Bezwaar bij de vaststelling van één relict: Hoeve met losse bestanddelen (erfgoedid 13249/aanduidingsid 107897), Driehoekstraat 29, Kalmthout.

Bezwaarindiener stelt dat de erfgoedwaarde sterk is afgenomen in de loop der jaren en het geen karaktervol gebouw is. Door de verschillende aanpassingswerken in de loop der jaren is de erfgoedwaarde verloren gegaan. Bezwaarindiener voegt verschillende foto's toe aan haar schrijven die aantonen dat het goed niet langer voldoende goed bewaard is voor opname in de inventaris.

Behandeling van het bezwaar:

Bezwaarindiener stelt dat de erfgoedwaarde sterk is afgenomen in de loop der jaren en het geen karaktervol gebouw is. Bezwaarindiener meent dat de erfgoedwaarde door verschillende aanpassingswerken verloren is gegaan en voegt verschillende foto's toe aan haar schrijven die aantonen dat het goed niet langer voldoende goed bewaard is voor opname in de inventaris.

Op basis van desktoponderzoek en de door bezwaarindiener aangereikte foto's blijkt dat het goed onvoldoende goed bewaard is voor opname in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed. Het relict wordt niet langer opgenomen op de lijst met vast te stellen bouwkundige relicten in de provincie Antwerpen.

Conclusie:

Het bezwaar heeft invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Hoeve met losse bestanddelen" (erfgoedid 13249/aanduidingsid 107897), Driehoekstraat 29 in Kalmthout, wordt niet mee opgenomen in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen. Het onroerend goed wordt daarenboven geschrapt uit de

inventaris vastgesteld door de administrateur-generaal van het agentschap Onroerend Erfgoed op 28 november 2014, omdat het niet langer voldoende goed bewaard is.

Bezwaar B_000254: Opmerking bij de beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken van één relict: Kasteel Zellaer (erfgoedid 2515/aanduidingsid 105908), Zellaerdreef 1, Bonheiden.

Bezwaarindiener brengt extra informatie aan over het pand en wenst een beschrijving van de recente gebruikshistoriek van het goed aan de beschrijving van het relict toevoegen. Volgende tekst wordt voorgesteld: "In 1962 kocht de vzw Gemeenschapsretraites - Foyer de Charité het kasteel en het domein aan. Tot 2016 organiseerde deze Foyer de Charité bezinningsmomenten en retraites op het domein. Vandaag heeft de gemeenschap zich teruggetrokken in de vernieuwde Gemeenschapswoning, het voormalig jeugdverblijf van het domein langsheen de Zellaerdreef. Op 12 september 2017 werd Kempisch Landschap erfpachter van het kasteel en het domein voor een termijn van 54 jaar. De gemeente werd op datzelfde moment eigenaar van 20% van het domein.".

Behandeling van het bezwaar:

De gegevens die bezwaarindiener aanlevert zijn correct en worden verwerkt als aanvullende informatie bij de beschrijving van het erfgoedobject.

Conclusie:

Het bezwaar heeft geen invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Kasteel Zellaer" (erfgoedid 2515/aanduidingsid 105908), Zellaerdreef 1 in Bonheiden wordt ongewijzigd opgenomen in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen.

Bezwaar B_000255: Bezwaar bij de afbakening van één relict: Goorboshoeve (erfgoedid 3157/aanduidingsid 14618), Goorboslei 8, Sint-Katelijne-Waver.

Bezwaarindiener stelt dat de erfgoedwaarde van de site door de verbouwingswerken van 2015-2016 verdwenen is. Het perceel is opgedeeld in vier kadastrale loten. De gebouwen naar ontwerp van architect G. Driessen uit 1980 (lot 1) werden volledig aangepast. Een aantal bijgebouwen van de Goorboshoeve, waaronder wagenhuis en bakhuis, werden inmiddels gesloopt.

Bezwaarindiener beschrijft de wijzigingen en voert aan dat een deel van de site om die reden niet meer vastgesteld kan worden.

Behandeling advies:

1. Bezwaarindiener voert aan dat het perceel onderdeel ondertussen opgedeeld is in vier kadastrale loten en de leefeenheden voor studenten op lot 1 ondertussen totaal verbouwd werden en als dusdanig niet langer erfgoedwaarde bezitten.

De beschrijving van het erfgoedobject wordt aangepast in functie van de door bezwaarindiener aangereikte informatie. De leefeenheden voor studenten (1986-1989) worden geacht niet langer erfgoedwaarde te bezitten. De beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken wordt dienaangaande gewijzigd en als volgt aangepast: "Omgrachte hoeve naar ontwerp van 1981 van G. Driessen in 1986-1989 gerestaureerd en omgevormd tot wooncomplex." Gezien de leefeenheden niet langer opgenomen worden in de beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken, noch aangeduid worden in de beknopte karakterisering ('erfgoedtype', 'datering', 'stijl of

cultuur') van het erfgoedrelict worden deze geacht niet mee vastgesteld te zijn. Enkel bouwkundige onderdelen die zowel in de beschrijving, de beknopte karakterisering als de afbakening op het plan aangeduid worden maken onderdeel uit van het erfgoedrelict en worden om die reden mee vastgesteld.

De afbakening van het erfgoedrelict blijft ongewijzigd. Het perceel waarop nieuwe wooneenheden gerealiseerd werden in navolging van de stedenbouwkundige vergunning van 16 februari 2016 maakt nog steeds onderdeel uit van de voormalige Goorboshoeve en draagt bij tot de herkenbaarheid van de site als hoeve met walgracht.

De adresgegevens van het erfgoedrelict dienen evenwel aangepast te worden. Het erfgoedrelict wordt vastgesteld met adres Goorboslei 8, 8A, 8B, 8C en 8D.

2. Bezwaarindiener geeft aan dat enkel lot 2 het historisch architecturaal karakter van de Goorboshoeve heeft weten te behouden, maar merkt op dat de bakoven en het wagenhuis reeds lange tijd gesloopt werden.

De door bezwaarindiener aangereikte informatie is correct. De erfgoedtypes 'bakhuizen' en 'wagenhuizen' worden niet langer opgenomen in de beknopte karakterisering van het erfgoedrelict en worden als dusdanig geacht niet vastgesteld te zijn. De beschrijving van het erfgoedobject wordt eveneens aangepast in functie van de door bezwaarindiener aangereikte informatie.

3. Bezwaarindiener geeft aan dat het lot 4 volledig afgesplitst werd van het geheel en helemaal niets te maken heeft met de overige loten. Bezwaarindiener vraagt het lot te schrappen uit de inventaris van het bouwkundig erfgoed.

Lot 4 betreft het onbebouwd perceel in Sint-Katelijne-Waver, gekend ten kadaster, Afdeling 1, Sectie A, perceelnummer 544B, dat onderdeel uitmaakt van de noordwestelijke walgracht van het voormalig hoevecomplex. Het perceel is als dusdanig onlosmakelijk verbonden met de site en draagt bij tot de herkenbaarheid van de site als hoeve met walgracht. Het door bezwaarindiener gevraagde zou een negatieve impact hebben op de vastgestelde erfgoedwaarden van het relict en is bijgevolg niet wenselijk.

Conclusie

Het bezwaar heeft invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Goorboshoeve" (erfgoedid 3157/aanduidingsid 14618), Goorboslei 8, Sint-Katelijne-Waver wordt vastgesteld met gewijzigde beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken en gewijzigde erfgoedkenmerken. De beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken wordt gewijzigd in: "Omgrachte hoeve naar ontwerp van 1981 van G. Driessen in 1986-1989 gerestaureerd en omgevormd tot wooncomplex." De erfgoedkenmerken 'bakhuizen' en 'wagenhuizen' worden niet langer opgenomen in de beknopte karakterisering van het erfgoedrelict en worden als dusdanig geacht niet mee vastgesteld te zijn.

Bezwaar B_000256: Villa Landhuis Klaver (erfgoedid 11715/aanduidingsid 111029), Goordijk 27, Oud-Turnhout.

Bezwaarindiener stelt dat het goed niet langer erfgoedwaarde bezit door uitgevoerde verbouwings- en uitbreidingswerken.

Bezwaarindiener stelt vast dat het pand is opgenomen in de inventarisdatabank op basis van de publicatie in Bouwen door de Eeuwen heen van 1997, een compleet gedateerde

bron. Dat zonder rekening te houden met recente verbouwingen. Ook zijn de eigenaars van de woningen die in de publicatie zijn opgenomen nooit op de hoogte gesteld van het feit dat daar rechtsgevolgen aan gekoppeld zijn.

In concreto zijn wijzigingen gebeurd:

- de vrijstaande fietsenstalling is afgebroken. Van de open buitenruimte tussen stalling en woning is binnenruimte gemaakt.
- grote uitbreiding, namelijk een twee verdiepingen hoge lichtstraat over de diepte van de woning, een badkamer en een slaapkamer.
- de centrale metalen trap is verplaatst.
- De bestaande circulatie is aangepast.
- De aanpassingen werden al aangehaald in de beschrijving in de inventaris, maar onvolledig. De muren in bruine baksteen zijn geschilderd in lichte tint, de toegang naar garderobe en toilet is verplaatst.

Bezwaarindiener concludeert dat de sterke ruimtelijke opbouw veranderd is en de woning sterk gewijzigd is.

Bezwaarindiener merkt verder op dat de foto's en de beschrijving in de inventaris niet overeenstemmen: de foto's geven de toestand weer van na de verbouwing, terwijl de tekst de oorspronkelijke situatie weergeeft. De inventaris stelt vast dat de inventaris met haken en ogen aan elkaar hangt.

Ook aan tuinzijde zijn wijzigingen aangebracht:

- de tuinberging is gesloopt
- terrasuitbreiding
- luifel geplaatst
- zonnepanelen geplaatst
- houten keukenramen en lichtstraat vervangen door aluminium
- de bewaarde houten ramen zijn geschilderd in de kleur van de aluminiumramen

Ten slotte wil de bezwaarindiener algemene bezwaren indienen inzake de woning en de architecturale achtergrond:

- de historische waarde is bijzonder beperkt, wegens recente bouwdatum
- de architecturale waarde: in recente boeken en artikels over de Turnhoutse School wordt vermeld dat deze woning haar oorspronkelijke karakter niet heeft behouden, zowel qua gevels als qua interieur. 100 procent van de woningen van de Turnhoutse School zijn opgenomen in de inventaris, zonder selectie.
- de bezwaarindiener stelt zich vragen bij de verantwoording van de inventaris zoals opgemaakt in 1997
- de woning is niet opgenomen in meer recente publicaties over de Turnhoutse School uit 2012 en 2014.
- Er is sinds 1997 nog nooit iemand naar de woning komen kijken omwille van de architecturale waarde.
- Niemand kwam de huidige situatie bekijken om die te evalueren.
- Bezwaarindiener meent dat men op basis van een oude beschrijving en oude foto's geen rechtsgevolgen kan koppelen aan een pand.

Bezwaarindiener vraagt de schrapping uit de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed.

Behandeling advies:

1. Bezwaarindiener stelt vast dat het pand is opgenomen in de inventarisdatabank op basis van de publicatie in Bouwen door de Eeuwen heen van 1997, een compleet gedateerde bron. Dat zonder rekening te houden met recente verbouwingen. Ook zijn de eigenaars van de woningen die in de publicatie zijn opgenomen nooit op de hoogte gesteld van het feit dat daar rechtsgevolgen aan gekoppeld zijn.

De inventarismethodologie zoals opgenomen in de bijlage bij het ministerieel besluit van 17 juli 2015 vermeldt welke bronnen bij het onderzoek worden geraadpleegd, als die beschikbaar en relevant zijn.

Het dossier over het pand van de bezwaarindiener, zoals het ter inzage werd gebracht via volgende link <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/11715>, verwijst naar het onroerend goed zelf als bron en naar de inventarissen en databanken van het agentschap. Er wordt verwezen naar het boekdeel 16N1 (1997) uit de wetenschappelijke reeks Bouwen door de Eeuwen heen in Vlaanderen. Het onderzoek voor opname werd bijkomend gestoffeerd door literatuuronderzoek. Zo wordt in de beschrijving van het erfgoedobject verwezen naar de belangrijkste publicaties en verhandelingen over het architectenbureau Vanhout en Schellekens, de Turnhoutse School en de hedendaagse bouwkunst in de Kempen. Er wordt bijgevolg naar voldoende relevante bronnen verwezen voor opname. Het feit dat deze reeds van 1971-1997 dateren doet geen afbreuk aan de onderzoeksresultaten die uit de betrokken academische en wetenschappelijke onderzoeken voortvloeien.

2. Bezwaarindiener wijst op tal van wijzigingen die aan de oorspronkelijk woning van 1975 zijn doorgevoerd, zowel aan voor- als tuinzijde. Bezwaarindiener concludeert hieruit dat de sterke ruimtelijke opbouw veranderd is en de woning gewijzigd is. Bezwaarindiener merkt verder op dat de foto's bij de inventarisfiche en de beschrijving in de inventaris niet overeenstemmen: de foto's geven de toestand weer van na de verbouwing, terwijl de tekst de oorspronkelijke situatie weergeeft. De inventaris stelt vast dat de inventaris met haken en ogen aan elkaar hangt.

Op basis van desktoponderzoek en de door bezwaarindiener aangereikte foto's en documentatie dient vastgesteld te worden dat de door bezwaarindiener aangehaalde aanpassingswerken niet van die aard zijn dat deze de erfgoedwaarde van het relict teniet doen. De sterke, ruimtelijke opbouw door afwisseling van platte daken en lessenaarsdaken is in het huidig voorkomen van de villa nog steeds voldoende afleesbaar. De beschreven erfgoedkenmerken en -elementen zijn nog in voldoende mate aanwezig. De foto's die bij de inventarisfiche gevoegd werden dateren van de initiële opname van het goed in de inventaris van het bouwkundig erfgoed, namelijk van 12 april 1997. Dat deze niet de toestand weergeven op moment van oplevering in 1975 doet niet ter zake. De beschrijving in de inventaris gaat uit van het moment van opname en komt voort uit het onderzoek voor opname dat aan de inventarisatie voorafgaat.

3. Bezwaarindiener geeft aan dat het goed slechts in beperkte mate historische waarde bezit, gezien het gebouw sterk gewijzigd is en relatief recent is. Bezwaarindiener merkt met betrekking tot de architecturale waarde op dat veel realisaties van de Turnhoutse School ondertussen hun beste tijd gehad hebben en de architectuurconcepten in veel woningen verloren is gegaan. Bezwaarindiener wijst hiertoe op een aantal publicaties en recente artikels.

Als erfgoedwaarden wordt voor het pand van de bezwaarindiener de historische en de architecturale waarde aangeduid en toegelicht in de beschrijving. De erfgoedwaarden worden gemotiveerd door het feit dat voorliggend relict een herkenbaar en

representatief voorbeeld vormt van een vrijstaande villa uit 1975 naar ontwerp van het architectenbureau Vanhout-Schellekens in het gehucht De Lint in Oud-Turnhout. Dit gehucht ontwikkelde zich gedurende de verkavelwoede van de jaren 1960-1970 tot residentiële villawijk. De Villa Landhuis Klaver sluit als enige opmerkelijke, originele realisatie in deze villawijk aan bij een belangrijke historische en architecturale ontwikkeling die zich voortzette in Turnhout en omliggende gemeentes en beschreven wordt in De Bont Y. en Strauven F., Architectuur in de golden sixties: De Turnhoutse School (2012). Het feit dat sommige van de verwezenlijkingen binnen respectievelijke oeuvres uit de Turnhoutse School reeds aangepast werden doet geen afbreuk aan de erfgoedwaarden van voorliggend relict. Zoals hierboven reeds aangegeven werd blijkt op basis van desktoponderzoek en de door bezwaarindiener aangereikte foto's dat het architecturaal concept van Vanhout-Schellekens nog afdoende afleesbaar is in de villa in haar huidig voorkomen. Het goed beschikt als dusdanig over voldoende erfgoedwaarde en is voldoende goed bewaard voor opname in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed.

4. Bezwaarindiener geeft aan dat de woning niet opgenomen werd in het overzichtswerk van De Bont Y. en Strauven F. (2012) handelend over de Turnhoutse School en niet vermeld wordt in de 'Architectuurkaart De Turnhoutse School - architectuur in de golden sixties', zoals uitgegeven door AR-TUR (2014).

Het feit dat voorliggend relict niet opgenomen werd in bovenvermeld overzichtswerk en de uitgebrachte brochure neemt niet weg dat de villa een belangrijke realisatie vormt uit de jaren 1970 in het oeuvre van Vanhout-Schellekens. De opname in de vastgestelde inventaris wordt als dusdanig gegrond geacht.

5. Bezwaarindiener geeft aan dat er tussen 1997 en heden nooit iemand naar de woning is komen kijken vanwege zijn architectonisch verleden. Men is nooit ter plekke komen kijken naar de huidige situatie.

Bezwaarindiener merkt op dat voorliggend relict niet meer ter plaatse onderzocht werd sinds de initiële opname in de jaren 1990. Sinds de eerste vaststelling van 2009 is echter naar aanloop van elke nieuwe vaststellingsprocedure een bevraging gevoerd bij de lokale overheden om administratieve wijzigingen, sloopmeldingen, en verbouwingen met verlies van erfgoedwaarde door te geven aan het agentschap ter actualisatie van de gegevens. Over voorliggend relict werd noch door de gemeente noch door de bevoegde IOED een wijziging betreft dit relict doorgegeven. De erfgoedwaarden, in casu de historische en de architecturale waarde, worden als dusdanig geacht nog steeds aanwezig te zijn.

6. Bezwaarindiener vraagt zich af hoe men ernstige rechtsgevolgen kan verbinden aan de gegevens uit het vaststellingsdossier zonder grondig historisch en actueel onderzoek te voeren naar het onroerend goed.

De opmerkingen in het laatste deel van de algemene bezwaren in het bezwaarschrift hebben geen betrekking op feitelijkheden die voorliggen in openbaar onderzoek en zijn als dusdanig niet ontvankelijk.

Conclusie:

Het bezwaar heeft geen invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Villa Landhuis Klaver" (erfgoedid 11715/aanduidingsid 111029), Goordijk 27 in Oud-Turnhout, wordt ongewijzigd opgenomen in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen.

Bezwaar B_000257: Zie bezwaar B_000238

Bezwaar B_000258: Bezwaar bij de afbakening van één relict: Kasteel Rozenhouthof (erfgoedid 3262/aanduidingsid 112086), Kuikenstraat 19-25, Sint-Katelijne-Waver.

Bezwaarindiener gaat akkoord met de opname van de huizen op nummers 21 (oranjerie) en 23 (woning). Bezwaarindiener verzet zich echter tegen de opname van huisnummers 19 en 25, evenals de opname van de dreef in de afbakening van het relict.

De bezwaarindiener voert aan dat de paviljoenen (dienstwoning en garage) met huisnummer 25 pas in 1995 gebouwd werden. De opname van een nagebootste bouwkunst uit het verleden kan niet worden vastgesteld.

Ook de dreef werd vermoedelijk pas in de tweede helft van de 20ste eeuw aangelegd en heeft daarom geen ruimtelijk-structurerende erfgoedwaarde.

Het gebouw met huisnummer 19 hoorde historisch gezien niet bij het kasteel en werd in het verleden sterk verbouwd. Het huis werd door de vorige eigenaar aangekocht in 1995 en integreerde zelf het huis in het geheel nummers 21-23. Deze woning komt ook niet voor op historische kaarten. Ze is zeer sterk gerenoveerd, waardoor de erfgoedwaarde niet aanwezig is. Het pand heeft historisch geen link met het landgoed.

Behandeling van het bezwaar:

1. Bezwaarindiener verzet zich tegen de opname van het gebouw met huisnummer 19 in de inventaris van het bouwkundig erfgoed en wijst hiervoor op het feit dat het goed historisch gezien niet bij het kasteel hoorde en pas in 1995 bij het kasteeldomein werd gevoegd.

De informatie die de bezwaarindiener aanreikt is correct. Het goed met perceel in Sint-Katelijne-Waver, gekend ten kadaster, Afdeling 1, Sectie E, perceelnummer 130 K, wordt uit de afbakening van het erfgoedrelict geweerd.

2. Bezwaarindiener voert bijkomend aan dat de gebouwen met huisnummer 25 (dienstwoning en garage) 20ste-eeuwse aanbouwen betreffen en om die reden geen erfgoedwaarde kunnen bezitten. Bezwaarindiener vraagt de twee bijgebouwen om die reden niet mee op te nemen in de inventaris van het bouwkundig erfgoed.

In de beschrijving van het erfgoedobject wordt aangegeven dat de twee paviljoentjes (nummer 25) in 1995 ten westen van het kasteel gebouwd werden ter vervanging van de voormalige dienstgebouwen die hiertoe gesloopt werden. Beide volumes worden geacht geen erfgoedwaarde te bezitten. De aanduiding van deze westelijke bijgebouwen wordt uit de beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken geschrapt. Deze beschrijving wordt als volgt gewijzigd: "Meermaals aangepast en verbouwd 19de-eeuws kasteeltje in neoclassicistische stijl, gelegen op een omhaagd domein met bijgebouwen ten oosten". Gezien beide volumes niet langer opgenomen worden in de beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken, noch aangeduid worden in de beknopte karakterisering ('erfgoedtype', 'datering', 'stijl of cultuur') van het erfgoedrelict worden deze geacht niet mee vastgesteld te zijn. Enkel bouwkundige onderdelen die zowel in de beschrijving, de beknopte karakterisering als de afbakening op het plan aangeduid worden maken onderdeel uit van het erfgoedrelict en worden om die reden mee vastgesteld. Ondanks de recente aanbouw blijft het perceel onlosmakelijk verbonden met de site en draagt het bij tot de herkenbaarheid van de site als 19de-eeuws kasteeldomein. De afbakening van het relict wordt om die reden niet aangepast. Om duidelijk aan te geven dat de recente bijgebouwen niet mee vastgesteld zijn wordt het adres, Kuikenstraat 25, uit de adresgegevens van het relict geweerd.

3. Bezwaarindiener stelt tot slot dat de dreef slechts in de tweede helft van de 20ste eeuw aangelegd werd en om die reden geen ruimtelijk-structurerende erfgoedwaarde kan bezitten.

De door bezwaarindiener aangereikte informatie is correct. De dreef wordt als erfgoedtype uit de beknopte karakterisering van het erfgoedrelict en de beschrijving van het erfgoedobject geweerd. De afbakening wordt om de hierboven vermelde reden niet aangepast. De dreef bevindt zich op een perceel dat onlosmakelijk verbonden is met de site en bijdraagt tot de herkenbaarheid van de site als 19de-eeuws kasteeldomein.

Conclusie:

Het bezwaar heeft invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Kasteel Rozenhouthof" (erfgoedid 3262/aanduidingsid 112086), Kuikenstraat 19-25 in Sint-Katelijne-Waver, wordt opgenomen met gewijzigde afbakening op het plan, gewijzigde beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken en gewijzigde erfgoedkenmerken. Het perceel in Sint-Katelijne-Waver, gekend ten kadaster, Afdeling 1, Sectie E, perceelnummer 130 K, wordt uit de afbakening van het erfgoedrelict geweerd. Het erfgoedrelict wordt vastgesteld met gewijzigde beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken. Deze wordt als volgt aangepast: "Meermaals aangepast en verbouwd 19de-eeuws kasteeltje in neoclassicistische stijl, gelegen op een omhaagd domein met bijgebouwen ten oosten". Het erfgoedkenmerk 'dreven' wordt uit de beknopte karakterisering geweerd.

Bezwaar B_000259: Bezwaar bij de vaststelling van één relict: Café in den Bombardon (erfgoedid 43642/aanduidingsid 112831), Geelse straat 7, Westerlo.

Bezwaarindiener stelt dat de sloopvergunning voor dit pand geweigerd werd door de gemeente wegens opname van het pand op de vastgestelde inventaris sinds 2009. De gemeente motiveerde de beslissing niet, waardoor deze beslissing niet rechtsgeldig is.

Bezwaarindiener vraagt schrapping uit de vaststelling om volgende redenen:

1) Het pand werd in 1996 aangekocht samen met andere panden (nummers 5 tot en met 11) in functie van sloop voor opbouw van een appartementsgebouw. In de koopakte wordt vermeld dat Monumenten en Landschappen geen beschermingen heeft getroffen. Bezwaarindiener verzet zich er tegen dat hij als eigenaar niet ten volle van zijn eigendom kan genieten door de beperking van de vaststelling.

2) Bezwaarindiener stelt dat het pand Geelsestraat 11 onoordeelkundig werd verbouwd, met schade aan het naastgelegen pand nummer 9.

3) Bezwaarindiener stelt dat het gemeentebestuur hierna ingreep en beide panden, op nummers 9 en 11, liet afbreken. Nummer 7 kon niet mee gesloopt worden wegens opname in de inventaris van het bouwkundig erfgoed. Het bevel tot sloop van 9 en 11 vermeldt dat alle nodige voorzorgen moeten genomen worden om nummer 7 te behouden. Nummers 7 en 9 vormden één geheel, zoals te zien in de foto's in bijlage bij het bezwaarschrift.

4) Bezwaarindiener stelt dat de erfgoedwaarde door verbouwingen en wederrechtelijke verbouwingen verloren is gegaan. De mogelijke erfgoedwaarde is door de eerste verbouwingen uitgevoerd anno 1950 en de in 1988 wederrechtelijke verbouwingen en uitbreidingen verloren gegaan.

Bewaarindiener vraagt het pand Geelse straat 7 te schrappen van de lijst van bouwkundig erfgoed. Dit zodat de nieuwbouw zoals voorzien op de percelen van nummers 5 tot en met 11 zou kunnen worden voorzien.

Behandeling van het advies:

1. Bezwaarindiener geeft dat het pand in 1996 aangekocht werd samen met aanpalende panden in functie van sloop voor opbouw van een appartementsgebouw. Bezwaarindiener verzet zich er tegen dat de eigenaar niet ten volle van zijn eigendom kan genieten door de beperking van de vaststelling.

De opmerkingen in het eerste lid van het bezwaarschrift hebben geen betrekking op feitelijkheden die voorliggen in openbaar onderzoek en zijn bijgevolg niet ontvankelijk. Volledigheidshalve dient benadrukt te worden dat de loutere opname van een onroerend goed in de vastgestelde inventaris bouwkundig geen verplichting inhoudt tot behoud en geen weigeringsgrond kan uitmaken voor eender welke vergunning of machtiging. In een aantal gevallen moet de bevoegde overheid bij beslissingen wel expliciet aangeven hoe ze aandacht heeft gehad voor de erfgoedkenmerken van vastgesteld erfgoed. Bij sloop moet de vergunningverlener in de beslissing aangeven hoe de erfgoedwaarden in acht zijn genomen. Een eerder verleende vergunning wordt door de opname in de vastgestelde inventaris ook niet onuitvoerbaar.

2. Bezwaarindiener stelt dat het pand Geelsestraat 11 onoordeelkundig werd verbouwd, met schade aan het naastgelegen pand nummer 9.

De opmerkingen in het tweede lid van het bezwaarschrift hebben geen betrekking op feitelijkheden die voorliggen in openbaar onderzoek en zijn bijgevolg niet ontvankelijk. Volledigheidshalve dient opgemerkt te worden dat het goed, Geelse straat 9 in Westerlo, geen deel uitmaakt van het erfgoedrelict dat voorligt in openbaar onderzoek.

3. Bezwaarindiener stelt dat beide panden, nummers 9 en 11, ingevolge het bevel tot sloping uitgaand van het gemeentebestuur afgebroken werden. Bezwaarindiener merkt op dat het nummer 7 niet mee kon gesloopt worden vermits het pand opgenomen staat in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed. Het bevel tot sloop van 9 en 11 vermeldt dat alle nodige voorzorgen moeten genomen worden om nummer 7 te behouden. Nummers 7 en 9 vormden één geheel, zoals te zien in de foto's in bijlage bij het bezwaarschrift.

De opmerkingen in het derde lid van het bezwaarschrift hebben geen betrekking op feitelijkheden die voorliggen in openbaar onderzoek en zijn bijgevolg niet ontvankelijk. Volledigheidshalve dient opgemerkt te worden dat het feit dat de panden, Geelsestraat nummer 7 en 9, oorspronkelijk één geheel uitmaakten van geen belang is voor de vastgestelde erfgoedwaarden op basis van dewelke een opname in de inventaris gemotiveerd wordt. De afsplitsing van beide eigendommen vond ruimschoots voor de initiële opname in de inventaris plaats en doet bijgevolg niet ter zake.

4. Bezwaarindiener stelt dat de erfgoedwaarde door wederrechtelijke verbouwingen verloren is gegaan en geeft aan dat het goed niet langer voldoende goed bewaard is voor opname. De mogelijke erfgoedwaarde is door de eerste verbouwingen uitgevoerd anno 1950 en de in 1988 wederrechtelijke verbouwingen en uitbreidingen verloren gegaan.

Op basis van desktoponderzoek en de door bezwaarindiener aangereikte foto's werd vastgesteld dat het goed nagenoeg ongewijzigd bewaard bleef sinds de initiële opname van het relict in de inventaris. Zo bleven de in de beschrijving van het erfgoedobject aangeduide erfgoedkenmerken en -elementen, in casu de bakstenen lijstgevel met

getande fries, getoogde deur tussen brede rechthoekige vensters voorzien van houten winkelpuilen met neoclassicistische inslag, intact bewaard. Er kan bijgevolg bezwaarlijk gesteld worden dat het relict niet voldoende goed bewaard bleef voor opname in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed.

Conclusie:

Het bezwaar heeft geen invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Café in den Bombardon" (erfgoedid 43642/aanduidingsid 112831), Geelse straat 7 in Westerlo, wordt ongewijzigd opgenomen in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen.

Bezwaar B_000260: Bezwaar bij de vaststelling van vier relictten: Meisjesschool gedateerd 1894 (erfgoedid 14599/aanduidingsid 113177), Herentalsebaan 169, Zandhoven; Watermolen bij kasteel Hovorst (erfgoedid 14601/aanduidingsid 113179), Herentalsebaan 203, Zandhoven; Kasteelhoeve (erfgoedid 14602/aanduidingsid 113182), Hofstraat 4, Zandhoven; Kasteel Hovorst (erfgoedid 14603/aanduidingsid 113183) Hofstraat 4, Zandhoven

Bezwaarindiener verzet zich tegen de opname van vier relictten in de inventaris van het bouwkundig erfgoed.

Bezwaarindiener geeft aan zich te willen onthouden van deelname aan de vaststelling van verschillende goederen, allen gelegen in Viersel, onder vals voorwendsel deze te willen beschermen als monument of landschap. Bezwaarindiener meent dat de initiatiefnemer geen deel uitmaakt van de rechtstaat en het Belgisch recht hem verhindert deel te nemen.

Bezwaarindiener stelt dat het toekennen van een vals beschermd statuut georganiseerde diefstal inhoudt, gelet op het feit dat het monument waarde verliest door supplementaire belastingen zonder enige financiële of fiscale tegemoetkoming van overheidswege.

Bezwaarindiener merkt op dat het Frans een officiële landstaal is en dat hij geen enkele aankondiging mocht ontvangen aangaande bovenstaande georganiseerde misdaad tegen het Belgisch volk.

Bezwaarindiener merkt op dat in Nederland eigenaars van beschermde onroerende goederen fiscale ondersteuning genieten en vrijgesteld worden van belastingen aan zeer hoge percentages. Bezwaarindiener merkt op dat eigenaars evenmin verplicht worden om met erkende aannemers te werken voor kleine herstellingen en het onderhoud van hun goed.

Bezwaarindiener benadrukt niet te willen deelnemen aan deze wandaden en georganiseerde diefstal. Bezwaarindiener geeft aan tot op heden niets te hebben mogen ontvangen aangaande de opname van bovenstaande goederen.

Bezwaarindiener verzet zich ten stelligste tegen de opname van bovenstaande goederen in de inventaris van het bouwkundig erfgoed.

Behandeling van het bezwaar:

Het ingediende bezwaar tegen de opname van de panden in de inventaris van het bouwkundig erfgoed is in wezen onontvankelijk. Bezwaren kunnen binnen de vaststellingsprocedure immers enkel handelen over de feitelijkheden van het voorliggend vaststellingsdossier, namelijk over de afbakening op het plan, de benaming en de beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken. Ook kan gemeld worden dat een

bouwkundig relict of geheel niet meer voldoende erfgoedwaarde bevat door een sloop of een verbouwing. Ten slotte kan de erfgoedwaarde van een relict in vraag gesteld worden op basis van argumenten. Dit bezwaar handelt niet over de feitelijkheden, maar over de opname van het pand in de inventaris zelf.

Volledigheidshalve, en om de bezwaarindiener voldoende te informeren, wil ik aanhalen dat het agentschap wetenschappelijke en neutrale selectiecriteria hanteerde om een opname van de relictten in de inventaris te verantwoorden: deze werden geselecteerd bij een volledige, gebiedsdekkende en geografisch opgevatte inventarisatie van de gemeente Zandhoven in 1985. De selectiecriteria tot opname werden in het ministerieel besluit tot vaststelling van de inventarismethodologie voor de inventaris van bouwkundig erfgoed van 17 juli 2015 gespecificeerd en zijn voldoende aanwezig om de opname van dit pand te verantwoorden.

Tot slot dient opgemerkt te worden dat bij de opmaak en de vaststelling van de inventaris van het bouwkundig erfgoed de persoonlijke kennisgeving van eigenaars of bewoners niet procedureel is vastgelegd. Het openbaar onderzoek werd bekend gemaakt via publicatie in het Belgisch Staatsblad en in drie afzonderlijke dagbladen. Deze bekendmaking gebeurde in het Nederlands, volledig conform de van toepassing zijnde taalwetgeving. De aankondiging van het openbaar onderzoek werd geafficheerd in de gemeente en bekend gemaakt op de website van de gemeente. Daarenboven was alle informatie beschikbaar op de website van het agentschap Onroerend Erfgoed. Daarmee is voldaan aan alle voorwaarden zoals opgenomen in het Onroerenderfgoeddecreet.

Conclusie:

Het bezwaar heeft geen invloed op het ministerieel besluit. De erfgoedrelictten "Meisjesschool gedateerd 1894" (erfgoedid 14599/aanduidingsid 113177), Herentalsebaan 169, Zandhoven; "Watermolen bij kasteel Hovorst" (erfgoedid 14601/aanduidingsid 113179), Herentalsebaan 203, Zandhoven; "Kasteelhoeve" (erfgoedid 14602/aanduidingsid 113182), Hofstraat 4, Zandhoven; "Kasteel Hovorst" (erfgoedid 14603/aanduidingsid 113183) Hofstraat 4, Zandhoven, worden ongewijzigd opgenomen in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen.

Bezwaar B_000261: Bezwaar bij de vaststelling van twee panden: Relict Hoeve De Ruysscher (erfgoedid 14456/aanduidingsid 113090), Achterstraatje 10, Wuustwezel en het goed Ginhoven 4, Wuustwezel.

Bezwaarindiener verzet zich tegen de opname van bovenvermelde goederen in de inventaris van het bouwkundig erfgoed.

1. Bezwaarindiener geeft aan niet in kennis te zijn gesteld van de geplande vaststelling van Hoeve De Ruysscher, Achterstraatje 10, en het goed Ginhoven 4. Bezwaarindiener geeft aan geen enkele brief te hebben mogen ontvangen aangaande de vaststelling van de inventaris van het bouwkundig erfgoed. Bezwaarindiener werd pas naderhand als belanghebbende ingelicht door een gemeentelijke medewerker van de gemeente Wuustwezel.
2. Bezwaarindiener tekent formeel bezwaar aan tegen de opname van de dreef Ginhoven en stelt dat deze in 1979 aangeplant is. Bezwaarindiener meent dat de vaststelling de zakelijkrechthouder verplicht zeer slechte bomen te behouden. Bezwaarindiener geeft aan dat het bijhorend goed, Ginhoven 4, in 1979 gereconstrueerd werd.
3. Bezwaarindiener verzet zich tegen de opname van Hoeve De Ruysscher, Achterstraatje 10, in de inventaris van het bouwkundig erfgoed.
4. Bezwaarindiener geeft aan isolerende ramen te willen steken en het dak reeds te hebben gerestaureerd. Het gebouw heeft momenteel geen aansluiting op het elektriciteitsnet door een fout van de energieleverancier. Bezwaarindiener geeft aan

klacht te hebben neergelegd bij de politie. Bezwaarindiener geeft aan zonder stroom te zitten en enkel stromend water te hebben.

Behandeling van het bezwaar:

1. De opmerkingen in het eerste lid van het bezwaarschrift hebben geen betrekking op feitelijkheden die voorliggen in openbaar onderzoek en zijn bijgevolg niet ontvankelijk. Volledigheidshalve dient benadrukt te worden dat bij de opmaak en de vaststelling van de inventaris van het bouwkundig erfgoed de persoonlijke kennisgeving van eigenaars of bewoners niet procedureel is vastgelegd. Het openbaar onderzoek werd bekend gemaakt via publicatie in het Belgisch Staatsblad en in drie afzonderlijke dagbladen. De aankondiging van het openbaar onderzoek werd eveneens geafficheerd in de gemeente en bekend gemaakt op de website van de gemeente. Daarenboven was alle informatie beschikbaar op de website van het agentschap Onroerend Erfgoed. Daarmee is voldaan aan alle voorwaarden zoals opgenomen in het Onroerenderfgoeddecreet. Ik betreur dat de informatie de bezwaarindiener niet heeft bereikt via deze kanalen.
2. Het tweede luik van dit bezwaarschrift is niet ontvankelijk: het goed Wuustwezel, Ginhoven 4 ligt niet voor opname in het vaststellingsbesluit van de inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen. Dit goed is sinds 2001 opgenomen in de ankerplaats Kasteeldomein van Wuustwezel en de Vloeikens. Dit valt echter volledig buiten de lopende procedure. De dreef in Ginhoven is daarenboven beschermd als monument sinds 2015. Het openbaar onderzoek bij dit dossier is eveneens afgelopen.
3. In het derde luik verzet bezwaarindiener zich tegen de opname van Hoeve De Ruysscher in het vaststellingsbesluit. Het ingediende bezwaar tegen de opname van het pand in de inventaris van het bouwkundig erfgoed is in wezen onontvankelijk. Bezwaren kunnen binnen de vaststellingsprocedure immers enkel handelen over de feitelijkheden van het voorliggend vaststellingsdossier, namelijk over de afbakening op het plan, de benaming en de beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken. Ook kan gemeld worden dat een bouwkundig relict of geheel niet meer voldoende erfgoedwaarde bevat door een sloop of een verbouwing. Ten slotte kan de erfgoedwaarde van een relict in vraag besteld worden op basis van argumenten. Dit bezwaar handelt niet over de feitelijkheden, maar over de opname van het pand in de inventaris zelf. Bezwaarindiener geeft aan dat hij vindt dat de woning geen erfgoed is, maar legt geen argumenten voor, waardoor dit bezwaar niet ontvankelijk is. Volledigheidshalve, en om de bezwaarindiener voldoende te informeren, wil ik aanhalen dat het agentschap wetenschappelijke en neutrale criteria hanteerde om een opname van de woning in de inventaris te verantwoorden: de woning werd geselecteerd bij een volledige, gebiedsdekkende en geografisch opgevatte inventarisatie van de gemeente Wuustwezel in 1985. De criteria tot opname zijn in het decreet geformuleerd en voldoende aanwezig om de opname van dit pand te verantwoorden.
4. Wat betreft de geplande aanpassingen kan volgende informatie meegegeven worden. De rechtsgevolgen verbonden aan de vaststelling van dit relict verbieden niet de eventuele verbouwingen of de eventuele sloop van dit relict, noch staan deze de ontwikkeling van de site expliciet in de weg. De vergunningverlenende overheid heeft de bevoegdheid om een eventuele beslissing te motiveren en in haar beslissing aan te geven hoe ze de erfgoedwaarden in acht heeft genomen.

Conclusie:

Het bezwaar heeft geen invloed op het ministerieel besluit.

Bezwaar B_000262: Zie bezwaar B_000120

Bezwaar B_000263: Zie bezwaar B_000133

Bezwaar B_000264: Bezwaar bij de afbakening van één relict: Secretarishoeve (erfgoedid 14501/aanduidingsid 113119), Oud-Dorpsstraat 39, Wuustwezel.

Bezwaarindiener merkt op dat de afbakening op plan in de vaststelling van deze als monument beschermde hoeve onduidelijk is. Recent toegevoegde gebouwen zijn mee in de polygoon opgenomen. Dit wordt met foto's geïllustreerd.

Behandeling van het bezwaar:

Bezwaar B_000264 werd buiten termijn ingediend. Het bezwaar is bijgevolg niet ontvankelijk. Er kan geen rekening gehouden worden met de door bezwaarindiener geformuleerde opmerkingen in voorliggend vaststellingsbesluit.

Louter ter informatie van de bezwaarindiener geef ik volgende informatie mee. In het vaststellingsdossier dat voorligt in openbaar onderzoek wordt aangeduid wat vastgesteld is in zowel de beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken, de beknopte karakterisering ('erfgoedtype', 'datering', 'stijl of cultuur') als de afbakening op het plan (polygoon). Enkel onroerende goederen die zowel in de beschrijving, de beknopte karakterisering als op het plan aangeduid worden, worden verondersteld erfgoedwaarde te bezitten en onderdeel uit te maken van het vast te stellen erfgoedrelict. In voorliggend geval wordt enkel de 17de-eeuwse dorpswoning aangeduid. De door bezwaarindiener aangehaalde bijgebouwen worden als dusdanig geacht geen erfgoedwaarde te bezitten en niet mee vastgesteld te zijn. Voor de afbakening van het erfgoedrelict in het vaststellingsbesluit voor de inventaris van het bouwkundig erfgoed wordt in principe uitgegaan van het volledig perceel, vandaar dat deze wel in de afbakening zitten.

Conclusie:

Het bezwaar heeft geen invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Secretarishoeve" (erfgoedid 14501/aanduidingsid 113119), Oud-Dorpsstraat 39 in Wuustwezel, wordt ongewijzigd opgenomen in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen.

Bezwaar B_000265: Bezwaar bij de vaststelling van één relict: Eenheidsbebouwing (erfgoedid 52319/aanduidingsid 106755), Markt 73-74, Geel.

Bezwaarindiener dient bezwaar in tegen de opname van het pand op nummer 73 in het vaststellingsbesluit. Het hoekpand is in 2003 sterk verbouwd. Daarbij werd een bijkomend volume gebouwd op de woning en werd de buitengevel voorzien van een buitenisolatiesysteem. Door deze ingrepen heeft het pand niet meer voldoende erfgoedwaarde. De beschrijving uit de inventaris strookt niet meer met de werkelijkheid.

Behandeling van het bezwaar:

Bezwaar B_000265 werd buiten termijn ingediend. Echter, omdat bezwaarindiener nuttige informatie aanreikt over de huidige toestand van de woning, die inderdaad aantoonst dat de erfgoedwaarde integraal verloren ging door ingrepen in 2003, komt het agentschap terug op het voornemen om dit op te nemen in het vaststellingsbesluit. Een goed kan immers enkel vastgesteld worden als het voldoende goed bewaard is en als het erfgoedwaarde bezit. Door de gemelde ingrepen is de erfgoedwaarde verloren gegaan.

Conclusie:

Het bezwaar heeft invloed op het vaststellingsbesluit. Het erfgoedrelict "Eenheidsbebouwing" (erfgoedid 52319/aanduidingsid 106755), wordt niet mee opgenomen in de vastgestelde inventaris van de provincie Antwerpen. Het onroerend goed wordt daarenboven geschrapt uit de inventaris vastgesteld door de administrateur-generaal van het agentschap Onroerend Erfgoed op 28 november 2014, omdat het niet langer erfgoedwaarde bezit.

Bezwaar B_000266: Bezwaar bij de vaststelling van één relict: Woonstalhuis Dorpshoeve (erfgoedid 46836/aanduidingsid 111663), Hoogstraatsesteenweg 18, Rijkevorsel.

Bezwaarindiener merkt op dat de opname van de hoeve in de vastgestelde inventaris niet gemotiveerd is. Bezwaarindiener haalt volgende argumenten aan om de schrapping van de hoeve uit de vaststelling te vragen:

- Historische achtergrond: De hoeve is zwaar gehavend en totaal heropgebouwd na de Tweede Wereldoorlog.
- Architecturaal: Als noch de bouwstijl, noch de architect kan benoemd worden, dan kan er geen sprake zijn van architecturale waarde.
- Er zijn meerdere hoeves met een gelijkaardige stijl uit deze periode, in dezelfde gemeente, die zich wel in agrarisch gebied bevinden. Er worden van twee voorbeelden foto's gegeven, zonder adres. Dit is een hoeve in woongebied. Waardevol erfgoed verhindert de invulling met wonen, handel of diensten of combinatie. De uitbreiding van de woning met een extra bouwlaag is hierdoor ook niet mogelijk.

Behandeling van het bezwaar:

Bezwaar B_000266 werd buiten termijn ingediend. Het bezwaar is bijgevolg niet ontvankelijk. De gegevens kunnen niet aangepast worden in voorliggende vaststellingsbesluit. Echter wordt in de wetenschappelijke inventaris wel een aanpassing gedaan van de beknopte karakterisering van het erfgoedrelict in functie van het bezwaar. In de beknopte karakterisering wordt de datering "na WOII" als erfgoedkenmerk toegevoegd. Gelet op het feit dat zich nog oudere bouwsporen bevinden in het metselwerk van schuur en wagenhuis wordt de datering "derde kwart van de 19de eeuw" eveneens als erfgoedkenmerk weerhouden.

Conclusie:

Het bezwaar heeft geen invloed op het vaststellingsbesluit. Het erfgoedrelict "Woonstalhuis Dorpshoeve" (erfgoedid 46836/aanduidingsid 111663), Hoogstraatsesteenweg 18 in Rijkevorsel, wordt ongewijzigd opgenomen in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen.

Bezwaar B_000267: Bezwaar bij de vaststelling van één relict: Identieke dorpswoningen (erfgoedid 3044/aanduidingsid 105852), Broekstraat 3-7, Bonheiden.

Bezwaarindiener stelt zich de vraag of de woningen erfgoedwaarde hebben en merkt op dat de afbakening op plan foutief is. Er wordt een correcte intekening bij het bezwaarschrift gevoegd.

Behandeling van het bezwaar:

Bezwaar B_000267 werd buiten termijn ingediend en is bijgevolg niet ontvankelijk. Echter, de afbakening op het plan dient geactualiseerd te worden. Wegens laattijdigheid van het bezwaar kan dit niet meer gewijzigd worden in het vaststellingsbesluit. De correctie zal wel gebeuren in de wetenschappelijke inventaris bij fiche erfgoedid 3044. Bij een volgende vaststellingsprocedure kan de bijgewerkte afbakening meegenomen worden. Wat de erfgoedwaarde betreft, oordeel ik hoedanook dat deze afdoende bewaard is voor opname in de inventaris en het vaststellingsbesluit.

Conclusie:

Het bezwaar heeft geen invloed op het vaststellingsbesluit. Het erfgoedrelict "Identieke dorpswoningen" (erfgoedid 3044/aanduidingsid 105852), Broekstraat 3-7 in Bonheiden, wordt ongewijzigd opgenomen in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen.

Bezwaar B_000268: Bezwaar bij vaststelling van één relict: Woning Tilman (erfgoedid 11719/aanduidingsid 111032), Herfstdreef 5, Oud-Turnhout.

Bezwaarindiener stelt niet op de hoogte te zijn gebracht van de opname in de inventaris van het bouwkundig erfgoed.

Bezwaarindiener geeft aan in 2006 verbouwingen te hebben gedaan, waaronder een uitbreiding van het woongedeelte en de aanbouw van een garage en stelt zich de vraag of deze impact hebben op de erfgoedwaarde.

Bezwaarindiener vraagt hoe de woning bijkomend geïsoleerd kan worden om aan de huidige normen inzake energieduurzaamheid te kunnen voldoen.

Behandeling van het bezwaar:

De door bezwaarindiener geformuleerde opmerkingen hebben geen betrekking op feitelijkheden die voorliggen in openbaar onderzoek en zijn bijgevolg niet ontvankelijk. Ik wil echter graag de procedure en rechtsgevolgen van de vaststelling toelichten, ter verduidelijking.

Er dient benadrukt te worden dat bij de opmaak en de vaststelling van de inventaris van het bouwkundig erfgoed de persoonlijke kennisgeving van eigenaars of bewoners niet procedureel is vastgelegd. Het openbaar onderzoek werd bekend gemaakt via publicatie in het Belgisch Staatsblad en in drie afzonderlijke dagbladen. De aankondiging van het openbaar onderzoek werd eveneens geafficheerd in de gemeente en bekend gemaakt op de website van de gemeente. Daarenboven was alle informatie beschikbaar op de website van het agentschap Onroerend Erfgoed. Daarmee is voldaan aan alle voorwaarden zoals opgenomen in het Onroerenderfgoeddecreet.

Volledigheidshalve dient benadrukt te worden dat de loutere opname van een onroerend goed in de vastgestelde inventaris bouwkundig geen verplichting inhoudt tot behoud en geen weigeringsgrond kan uitmaken voor eender welke vergunning of machtiging. In een aantal gevallen moet de bevoegde overheid bij beslissingen wel expliciet aangeven hoe ze aandacht heeft gehad voor de erfgoedkenmerken van vastgesteld erfgoed. Bij sloop moet de vergunningverlener in de beslissing aangeven hoe de erfgoedwaarden in acht zijn genomen. Een reeds verkregen vergunning zal niet onuitvoerbaar worden omwille van opname in de vastgestelde inventaris bouwkundig erfgoed. De opname in de vastgestelde inventaris bouwkundig erfgoed maakt een uitzondering of afwijking mogelijk van normen

voor energieprestatie en binnenklimaat als de toepassing van de EPB-eisen het karakter of het aanzicht van het gebouw op onaanvaardbare wijze zou veranderen (het Energiedecreet van 8 mei 2009)

Conclusie:

Het bezwaar heeft geen invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Woning Tilman" (erfgoedid 11719/aanduidingsid 111032), Herfstdreef 5 in Oud-Turnhout, wordt ongewijzigd opgenomen in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen.

Bezwaar B_000269: Zie bezwaar B_000199

Bezwaar B_000270: Opmerking bij de vaststelling van één relict: Boerenwoning (erfgoedid 14360/aanduidingsid 111935), Zeurtebaan 10, Schoten.

Bezwaarindiener heeft geen bezwaar tegen de opname van het pand op de vastgestelde inventaris, maar wijst op onnauwkeurigheden. Bezwaarindiener stelt dat dit pand geen boerenwoning is maar een boswachterswoning. Ook stelt bezwaarindiener dat de eigenlijke hoeve achter de boswachterswoning is gelegen (oud nummer 8). De boerenwoning, in dezelfde bouwstijl als de huidige boswachterswoning, werd gesloopt. De schuur van de hoeve is wel nog aanwezig op het terrein. Bezwaarindiener hoopt dat deze schuur kan opgenomen worden in de vaststelling.

Behandeling van het bezwaar:

Bezwaar B_00270 werd buiten termijn ingediend en is daardoor niet ontvankelijk. De gegevens kunnen niet meer aangepast worden bij het huidige vaststellingsbesluit. Wel zullen de correcties aangebracht worden in de wetenschappelijke inventaris, bij fiche erfgoedid 14360, zodat bij een volgend vaststellingsbesluit de correcte gegevens kunnen meegenomen worden. De titel van de fiche "Boerenwoning" is inderdaad foutief. Niet enkel zal dit aangepast worden in functie van de boswachterswoning; ook moet in de titel duidelijk gemaakt worden dat de achterliggende schuur wel degelijk deel uitmaakt van het voor vaststelling voorgelegde relict. In de beschrijving van de erfgoedkenmerken wordt de schuur en de achterliggende hoeve immers duidelijk vermeld. Ze is ook opgenomen in de afbakening op plan van het relict. Daarom is de schuur momenteel ook vastgesteld, ondanks de onduidelijke titel van de aanduidingsfiche.

Conclusie:

Het bezwaar heeft geen invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Boerenwoning" (erfgoedid 14360/aanduidingsid 111935), Zeurtebaan 10 in Schoten, wordt ongewijzigd opgenomen in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen.

Bezwaar B_000271: Bezwaar bij de vaststelling van één relict: Langgestrekte hoeve (erfgoedid 3170/ geen aanduidingsid), Leliestraat 38, Sint-Katelijne-Waver.

Bezwaarindiener stelt dat het pand gesloopt is en dat het daarom niet meer opgenomen dient te zijn in de vastgestelde inventaris bouwkundig erfgoed.

Behandeling van het bezwaar:

Bezwaarindiener levert correcte informatie aan. Het onroerend goed is inderdaad gesloopt, is op die manier geregistreerd in de inventaris bouwkundig erfgoed. Om die reden was het

adres tijdens het openbaar onderzoek opgenomen in de lijst met het bouwkundig erfgoed dat bij het nieuwe besluit niet meer wordt vastgesteld. Het bezwaar werd buiten termijn ingediend en is bijgevolg niet ontvankelijk. Omdat het overeenkomt met de voorliggende gegevens, kan het echter gezien worden als een bevestiging.

Conclusie:

Het bezwaar heeft geen invloed op het ministerieel besluit.

Bezwaar B_000272: Bezwaar bij de vaststelling van één relict: Boerenwoning met aanpalende stal (erfgoedid 301760/aanduidingsid 101030), Kalmthoutsebaan 34, Antwerpen.

Bezwaarindiener meent dat het goed niet thuishoort in de inventaris van het bouwkundig erfgoed in Vlaanderen.

Bezwaarindiener geeft aan bezwaar te willen aantekenen tegen een aantal feitelijkheden in de benaming en de beschrijving van het goed. Bezwaarindiener wenst daarnaast aantonen dat het goed slechts zeer geringe erfgoedwaarde bezit.

1. Feitelijkheden in benaming en beschrijving: Het pand wordt in de beschrijving een "boerenwoning" genoemd, terwijl er nooit landbouwactiviteiten hebben plaatsgevonden. Dat het inderdaad niet om een boerenwoning gaat, wordt bevestigd door het schattingsverslag dat werd opgemaakt bij de aankoop van de woning in 1999. Daarin is er sprake van een "werkmanswoning". Bezwaarindiener geeft aan dat de woning pas gebouwd werd in het jaar 1931, en niet in 1912 zoals aangegeven in de beschrijving van het erfgoedobject. Het woonhuis is dus beduidend jonger dan vermeld wordt in de inventaris. Bezwaarindiener geeft aan dat het woonhuis gebouwd werd door de familie Vainqueur en niet door Petrus Vamiqueur en staft deze stellingname met diverse stukken. Bezwaarindiener geeft aan dat het rechter volume verkeerdelijk wordt aangenomen voor stalvolume. Bezwaarindiener wijst op het feit dat dit volume als 'reconstruction totale' van een woonhuis geregistreerd staat in de kadastrale legger van 1912.
2. Geringe erfgoedwaarde Bezwaarindiener geeft aan dat van enige erfgoedwaarde bij de aankoop geen sprake was. Bezwaarindiener wijst op het feit dat de woning slechts een geringe waarde heeft en dat in het jaar 1999 nog de volledige afbraak werd overwogen. Bezwaarindiener geeft aan dat het fries van geglazuurde tegels met bloemenmotief boven de ramen van het woonhuis gebarsten is en meent dat dit de erfgoedwaarde van het goed aanzienlijk vermindert. Bezwaarindiener geeft aan dat het stalvolume een luik uit plastic kent en geen houten luik zoals in de beschrijving van het erfgoedobject aangegeven wordt. Verder maakt bezwaarindiener melding van het feit dat één raam van het stalvolume dichtgemetseld werd en het dak van de aanbouw onder lessenaarsdak met golfplaten gelegd werd. Bezwaarindiener geeft aan dat het dak in zeer slechte staat is, zowel aan de voorzijde als aan de achterzijde van het pand en dat de groen geschilderde plint waarvan melding gemaakt wordt in de beschrijving van het erfgoedobject slechts sinds 2007 deze kleurstelling kent.

Behandeling van het bezwaar:

1. De opmerkingen in het bezwaarschrift over de benaming en de feitelijkheden zijn correct. De onderzoekers die de beschrijving opmaakten, hebben inderdaad fouten gemaakt bij het interpreteren van de gegevens uit het archief van het kadaster. Deze worden aangepast in de fiches van het relict in de inventaris. Vooreerst wordt de benaming van het relict aangepast naar "Dorpswoning met bijgebouw". Vervolgens worden de erfgoedkenmerken bijgewerkt: "boerenwoningen" en "stallen" wordt

vervangen door "dorpswoningen" en "bijgebouwen"; de datering "interbellum" wordt bijkomend toegekend. De beschrijving van het relict wordt aangepast. Daarbij wordt de naam van de opdrachtgever correct overgenomen, wordt de functie van het rechter onderdeel als oorspronkelijk woonhuis correct omschreven, en worden de bouwdata van beide onderdelen correct geduid. Ook wordt de beschrijving van de erfgoedkenmerken aangevuld, om meer overeen te komen met de opmerkingen van de bezwaarindiener. De beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken die wordt opgenomen in het vaststellingsbesluit wordt: "Dorpswoning met bijgebouw, opgetrokken in 1931 en 1912, met typische kenmerken van de dorpsarchitectuur in Zandvliet".

2. Opmerkingen over geringe erfgoedwaarde van het pand. Het is inderdaad correct dat het pand ten tijde van de aankoop nog niet in de wetenschappelijke en vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed was opgenomen. Het pand werd in 2015 aan de wetenschappelijk inventaris toegevoegd, in het kader van het herinventarisatieproject van Berendrecht en Zandvliet. De projectomschrijving staat online: <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/deo/gebeurtenis/1166> Met de huidige vaststellingsprocedure wordt het pand voor de eerste keer voorgesteld voor opname in een vaststellingsbesluit.

De aanpassingen die bezwaarindiener beschrijft waren allemaal al aanwezig in 2015, toen het pand werd geselecteerd tijdens de inventarisatie van de dorpskernen van Berendrecht en Zandvliet. Ze zijn niet van die aard dat ze de erfgoedwaarden van de woning teniet doen, en werden in rekening gebracht bij de evaluatie van dit erfgoed. Om een afweging te maken of een onroerend goed kan worden opgenomen in de inventaris, stelt de inventarismethodologie dat rekening wordt gehouden met de erfgoedwaarden en de selectiecriteria. Zij worden niet afzonderlijk beschouwd, maar het is de totale beoordeling die het uitgangspunt vormt voor de evaluatie.

Als erfgoedwaarden wordt voor het pand van de bezwaarindiener de historische en de architecturale waarde aangeduid en toegelicht in de beschrijving. Bezwaarindiener voert feitelijkheden aan die betrekking hebben op deze erfgoedwaarden, namelijk de fouten in typering en historiek van de panden. Deze correcties hebben echter geen impact op de erfgoedwaarden. Het pand is een herkenbaar en representatief voorbeeld van het type erfgoed dat de dorpskern van Zandvliet karakteriseert. De projectomschrijving preciseert: "De polderhuizen, dorpswoningen en hoeves zijn verbonden met de geschiedenis van dit landschap en moeten zo goed mogelijk bewaard worden. De inventaris van het bouwkundig erfgoed vormt een instrument om het karakter en de eigenheid van Berendrecht en Zandvliet te helpen bewaren. Begin jaren 1990 werden de twee dorpen al geïnventariseerd. De lijst van toen, waarop 103 panden stonden, was aan een grondige update toe. Een deel van het erfgoed verdween ondertussen. Een zestigtal panden dat toen onder de radar bleef, kreeg nu een plaats in de inventaris. Er is daarbij gefocust op dat erfgoed dat de eigenheid van de dorpskernen illustreert en versterkt."

Conclusie:

Het bezwaar heeft invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Boerenwoning met aanpalende stal" (erfgoedid 301760/aanduidingsid 101030) wordt in het vaststellingsbesluit opgenomen met gewijzigde benaming, erfgoedkenmerken en beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken. De benaming van het relict wordt "Dorpswoning met bijgebouw". De erfgoedkenmerken "boerenwoningen" en "stallen" worden vervangen door "dorpswoningen" en "bijgebouwen"; de datering "interbellum" wordt bijkomend toegekend. De beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken wordt: "Dorpswoning met bijgebouw, opgetrokken in 1931 en 1912, met typische kenmerken van de dorpsarchitectuur in Zandvliet".

Bezwaar B_000273: Bezwaar bij de vaststelling van één relict: Hoeve Peeters (erfgoedid 52208/aanduidingsid 105455), Rosselaar 40, Balen.

Bezwaarindiener geeft aan dat het goed sinds aankoop in 2012 in dezelfde staat verkeert en dat toen reeds nagenoeg niets van de oorspronkelijke hoeve overschoot. Bezwaarindiener stelt dat het goed reeds in de jaren voor 2012 zwaar in verval was geraakt en er enkel nog een stuk gevelmuur overbleef en de plaats waar voorheen de hoeve stond volledig begroeid raakte met bomen en struiken. Bezwaarindiener geeft aan dat van de oorspronkelijke materialen weinig bewaard is gebleven en dat de weinige stenen en balken die bewaard zijn gebleven rot zijn en niet meer bruikbaar zijn.

Bezwaarindiener geeft aan dat de dienst onroerend erfgoed in Antwerpen de bescherming van de hoeve te herevalueren aangezien deze geen zin meer heeft. Bezwaarindiener geeft aan dat de gemeente Balen eveneens vragende partij is voor de deklassering van het goed.

Bezwaarindiener geeft aan dat het niet zinvol is de hoeve op te nemen in de inventaris van het bouwkundig erfgoed en vraagt het goed te schrappen uit de vast te stellen lijst met bouwkundige relictten.

Behandeling van het bezwaar:

De bezwaarindiener heeft het verlies van erfgoedwaarde door verval en gebrek aan onderhoud onvoldoende aangetoond. Het bezwaar is niet ontvankelijk. De hoeve is beschermd als monument, wat de erfgoedwaarde van het pand illustreert. De eigenaar is daarenboven verplicht de gebouwen te onderhouden, cf. het actief behoudsbeginsel wat inhoudt dat je tijdig werken uitvoert voor de instandhouding, de beveiliging, het beheer, de herstelling en het onderhoud van beschermde gebouwen. Een herevaluatie van de bescherming is in de lopende vaststellingsprocedure niet aan de orde.

Conclusie:

Het bezwaar heeft geen invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Hoeve Peeters" (erfgoedid 52208/aanduidingsid 105455), Rosselaar 40 in Balen, wordt ongewijzigd opgenomen in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen.

Bezwaar B_000274: Bezwaar bij de vaststelling van één relict: Burgerhuis (erfgoedid 52682/aanduidingsid 110623), Edmond Van Hoofstraat 19, Mol.

Bezwaarindiener vraagt de afbakening van het erfgoedrelict te beperken tot het woonhuis en geeft aan dat het overige deel van het perceel op basis van het RUP Mol-centrum ingedeeld is als projectzone.

Bezwaarindiener geeft aan de ramen vernieuwd te hebben. De kleur van de nieuwe kaders is kwartsgrijs en niet meer het blauw zoals op de foto in de inventaris. Bezwaarindiener geeft aan dat bij het plaatsen van de nieuwe raamkaders de onderverdeling van de originele in de mate van het mogelijk gerespecteerd werd.

Behandeling van het bezwaar:

Bezwaarindiener vraagt de afbakening van het erfgoedrelict te beperken tot het woonhuis en geeft aan dat het overige deel van het perceel op basis van het RUP Mol-centrum ingedeeld is als projectzone.

Voor de afbakening op het plan wordt steeds uitgegaan van het volledig perceel. In voorliggend geval betreft dit het perceel in Mol, gekend ten kadaster, Afdeling 4, Sectie F, perceelnummer 637D. De afbakening van het erfgoedrelict is correct.

Bezwaarindiener geeft aan de ramen vernieuwd te hebben en bij het plaatsen van de nieuwe raamkaders de onderverdeling van de originele ramen in de mate van het mogelijk gerespecteerd werd. Op basis van desktoponderzoek (Google Streetview) werd vastgesteld dat de werken met respect voor de erfgoedwaarden van het pand uitgevoerd werden.

Conclusie:

Het bezwaar heeft geen invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Burgerhuis" (erfgoedid 52682/aanduidingsid 110623), Edmond Van Hoofstraat 19 in Mol, wordt ongewijzigd opgenomen in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen.

Bezwaar B_000275: Bezwaar bij de vaststelling van één relict: Twee burgerhuizen in eenheidsbebouwing (erfgoedid 46916/aanduidingsid 110544), Leopoldstraat 33-35, Merksplas.

Bezwaarindiener geeft aan dat de beschrijving van het gebouw niet overeenstemt met de werkelijkheid. Bezwaarindiener geeft aan dat volgende ingrepen uitgevoerd werden met het oog op het geschikt maken van het gebouw voor de nieuwe commerciële bestemming, zonder aandacht voor de eventuele erfgoedwaarde van het oorspronkelijk gebouw.

Bezwaarindiener geeft aan dat slechts één van de twee burgerhuizen nog dienst doet als woonhuis. Het huis nummer 33 werd in het verleden reeds grondig verbouwd met de vereiste vergunningen en kent vandaag een commerciële invulling. De gevel werd ter hoogte van de gelijkvloerse verdieping uitgebroken en vervangen door een grote etalage met moderne toegangsdeur. Recent werd het volledige interieur verwijderd en een open landschapskantoor met aansluitend magazijn in de woning geïntegreerd.

Bezwaarindiener geeft aan dat de beschrijving eveneens gewag maakt van een gekoppeld dakvenster, zonder te vermelden dat dit niet tot het oorspronkelijk bouwplan behoort maar eveneens het resultaat is van een verbouwing.

Bezwaarindiener geeft aan dat het oorspronkelijk vrijstaand karakter van de gekoppelde woningen verloren ging door de eerder vergunde uitbreiding van het nummer 31.

Bezwaarindiener merkt op dat het tuinhuis, gelegen achter de woning met nummer 35, van recente datum is en de bouwtrant eerder banaal is zonder erfgoedwaarde.

Bezwaarindiener meent dat de eventuele erfgoedwaarden van het oorspronkelijk gebouw in die mate zijn aangetast dat een opname in de vastgestelde lijst van het bouwkundig erfgoed voor de provincie Antwerpen niet meer te verantwoorden is.

Behandeling van het bezwaar:

De bezwaarindiener wil aantonen dat de verbouwingen en aanpassingen de erfgoedwaarde van de woningen hebben vernield. Nochtans werden de meeste van de voormelde verbouwingen al beschreven in de inventaris bouwkundig erfgoed in 2002, en daardoor al in rekening gebracht bij het evalueren van de erfgoedwaarde van deze woningen in functie van opname in het vaststellingsbesluit: de links aansluitende bebouwing, de aanpassing van de begane grond van nummer 33 en de gekoppelde dakvensters zijn niet origineel, maar laten voldoende erfgoedwaarde over aan deze woning. Als erfgoedwaarden wordt

voor het pand van de bezwaarindiener de historische en de architecturale waarde aangeduid en toegelicht in de beschrijving. De architecturale waarde vinden we vooral terug in de beschrijving van de veelkleurige gevel. De historische waarde ligt in het feit dat deze begin-20ste-eeuwse woning behoort tot de oudere bebouwing van de dorpskern.

De bijkomende informatie over de dakvensters en over de aanpassing van de begane grond wordt als aanvullende informatie toegevoegd aan de beschrijving van het erfgoedobject.

Het achterliggende tuinhuis is niet mee opgenomen in de vaststelling, hoewel het binnen de afbakening van het relict valt. Het tuinhuis kreeg geen aparte term in beknopte karakterisering en is niet beschreven. Enkel de woningen zijn vastgesteld.

Conclusie:

Het bezwaar heeft geen invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Twee burgerhuizen in eenheidsbebouwing" (erfgoedid 46916/aanduidingsid 110544), Leopoldstraat 33-35 in Merksplas, wordt ongewijzigd opgenomen in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen.

Bezwaar B_000276: Bezwaar bij de vaststelling van één relict: Kleinschalige dorpswoningen (erfgoedid 3046/aanduidingsid 105853), Brugstraat 12-20, Bonheiden.

Bezwaarindiener geeft aan door de gemeente Bonheiden op de hoogte te zijn gesteld van de het lopend openbaar onderzoek door het agentschap Onroerend Erfgoed naar de bescherming van de historische dorpskern van Rijmenam.

Bezwaarindiener geeft aan dat de opname van het relict in het beschermd dorpsgezicht van Rijmenam beperkingen zal meedragen inzake verbouwingsmogelijkheden.

Bezwaarindiener verzet zich tegen de opname van het goed in de inventaris van het bouwkundig erfgoed.

Behandeling van het bezwaar:

De opmerkingen in het bezwaarschrift hebben geen betrekking op feitelijkheden die voorliggen in openbaar onderzoek en zijn bijgevolg niet ontvankelijk. Volledigheidshalve dient benadrukt te worden dat de procedure geen bescherming van de historische dorpskern van Rijmenam als dorpsgezicht betreft, maar de opname van de panden in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen.

De rechtsgevolgen verbonden aan de vaststelling van dit relict verbieden niet de eventuele verbouwing of sloop van dit relict, noch staan deze de ontwikkeling van de site expliciet in de weg. De vergunningverlenende overheid heeft de bevoegdheid om een eventuele beslissing te motiveren en in haar beslissing aan te geven hoe ze de erfgoedwaarden in acht heeft genomen. Daarbij hoeft de vergunningverlenende overheid geen advies in te winnen bij het agentschap Onroerend Erfgoed. De vergunningverlenende overheid, zijnde de gemeente, heeft de volledige bevoegdheid in deze.

Conclusie:

Het bezwaar heeft geen invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Kleinschalige dorpswoningen" (erfgoedid 3046/aanduidingsid 105853), Brugstraat 12-20 in Bonheiden, wordt ongewijzigd opgenomen in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen.

Bezwaar B_000277: Bezwaar bij de vaststelling van één relict: Boerenarbeiderswoning (erfgoedid 75450/aanduidingsid 105299), Moerenstraat 80, Arendonk.

Bezwaarindiener verzet zich tegen de opname van het goed in de inventaris van het bouwkundig erfgoed. Bezwaarindiener geeft aan niet akkoord te zijn met het feit dat de woning erfgoed verklaard wordt.

Behandeling van het bezwaar:

Het ingediende bezwaar tegen de opname van het pand in de inventaris van het bouwkundig erfgoed is in wezen onontvankelijk. Bezwaren kunnen binnen de vaststellingsprocedure immers enkel handelen over de feitelijkheden van het voorliggend vaststellingsdossier, namelijk over de afbakening op het plan, de benaming en de beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken. Ook kan gemeld worden dat een bouwkundig relict of geheel niet meer voldoende erfgoedwaarde bevat door een sloop of een verbouwing. Ten slotte kan de erfgoedwaarde van een relict in vraag besteld worden op basis van argumenten. Dit bezwaar handelt niet over de feitelijkheden, maar over de opname van het pand in de inventaris zelf. Bezwaarindiener geeft aan dat hij vindt dat de woning geen erfgoed is, maar legt geen argumenten voor, waardoor dit bezwaar niet ontvankelijk is.

Volledigheidshalve, en om de bezwaarindiener voldoende te informeren, wil ik aanhalen dat het agentschap wetenschappelijke en neutrale criteria hanteerde om een opname van de woning in de inventaris te verantwoorden: de woning werd geselecteerd bij een volledige, gebiedsdekkende en geografisch opgevatte inventarisatie van de gemeente Arendonk in 2004. De criteria tot opname zijn in het decreet geformuleerd en voldoende aanwezig om de opname van dit pand te verantwoorden.

Conclusie:

Het bezwaar heeft geen invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Boerenarbeiderswoning" (erfgoedid 75450/aanduidingsid 105299), Moerenstraat 80 in Arendonk, wordt ongewijzigd opgenomen in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen.

Bezwaar B_000278: Bezwaar bij de vaststelling van één relict: Havesdonckhoeve (erfgoedid 2052/aanduidingsid 106114), Nattenhaasdonk 13, Bornem.

Bezwaarindiener geeft aan dat bovenvermeld onroerend goed geen "naam" draagt en het op de Nattenhaasdonck één van de zeven boerderijen is waarvan er al een deel zijn afgebroken en geen enkel in zijn oorspronkelijke staat bewaard is.

Bezwaarindiener geeft aan dat de 'Havesdonckhoeve' de verkorte benaming is, in 1979 aan het museum van oud landbouwalaam en volkshuisraad gegeven, verwijzend naar het vroeger dorp Havesdonck (1299). Bezwaarindiener geeft aan dat het een foutieve stellingname is te beweren dat de Landelijke Gilde de initiatiefnemer is van het museum. Bezwaarindiener geeft aan dat van bij het begin in augustus 1979, de plaatselijke Landelijke Gilde de "Werkgroep Heemkunde" en vanaf 09/08/1980 de vzw "Ons Klein-Brabants Boeren erf, Havesdonckhoeve vzw" de initiatiefnemers zijn van de samengebrachte museumobjecten, Nattenhaasdonck 13. Bezwaarindiener geeft aan dat slechts in een deel van de bijgebouwen, Nattenhaasdonck 13, museumobjecten zijn samengebracht en dat het goed sedert 1998 in hoofdzaak is ingericht voor Plattelandstoerisme.

Bezwaarindiener geeft aan dat aan het onroerend goed verbouwingen werden uitgevoerd (1953), waaronder het vernieuwen van de voorgevel, verhogen van het dak.

Bezwaarindiener meent dat het goed om die reden niet meer in zijn oorspronkelijke staat bewaard is gebleven. Bezwaarindiener meent dat om bovenvermelde redenen het onroerend goed, Nattenhaasdonck 13, geen erfgoedwaarde bezit en het goed ten onrechte vermeld wordt in de inventaris van het bouwkundig erfgoed in Vlaanderen.

Behandeling van het bezwaar:

Het eerste deel van het bezwaarschrift haalt onvolkomenheden aan in de beschrijving van het erfgoedobject. De informatie is waardevol en wordt integraal verwerkt als aanvullende informatie bij de erfgoedobjectfiche. Ook wordt de beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken aangepast, aangezien deze een fout bevat over de initiatiefnemer. De beschrijving luidt nu "Hoeve, naar verluidt opklimmend tot de 18de eeuw, doch fel aangepast in de loop van 19de en 20ste eeuw, die in 1979 werd ingericht als museum voor oud landbouwalaam en volkshuisraad van Klein-Brabant.". De naam van het relict 'Havesdonckhoeve' wordt behouden, aangezien de herinrichting als museum deel uitmaakt van de historiek en de eigenheid van dit onroerend goed. Om die reden wordt het erfgoedkenmerk "musea" toegevoegd bij dit relict.

Bezwaarindiener haalt in het tweede luik van het bezwaarschrift terecht aan dat de hoeve sterk werd verbouwd. Dat wordt ook zo aangehaald in de beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken van dit relict, omdat deze verbouwingen al plaats hadden gevonden voor de selectie van het pand voor de inventaris. Sindsdien onderging het pand geen aanpassingen meer die de toestand wijzigden. Ondanks de aanpassingen van de oorspronkelijke hoeve, heeft het pand, ingericht als museum, voldoende erfgoedwaarde om opgenomen te worden in het vaststellingsbesluit.

Conclusie:

Het bezwaar heeft invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Havesdonckhoeve" (erfgoedid 2052/aanduidingsid 106114), Nattenhaasdonk 13 in Bornem, wordt opgenomen met een gewijzigde beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken en gewijzigde erfgoedkenmerken. De nieuwe beschrijving wordt "Hoeve, naar verluidt opklimmend tot de 18de eeuw, doch fel aangepast in de loop van 19de en 20ste eeuw, die in 1979 werd ingericht als museum voor oud landbouwalaam en volkshuisraad van Klein-Brabant.". Erfgoedkenmerk "musea" wordt aan de beknopte karakterisering toegevoegd.

Bezwaar B_000279: Zie bezwaar B_000103

Bezwaar B_000280: Bezwaar bij de vaststelling van één relict: Hoeve Valenbroekhoeve (erfgoedid 46943/aanduidingsid 110569), Steenweg op Turnhout 58, Merksplas.

Bezwaarindiener geeft aan dat het goed over de rooilijn staat en gelegen is aan een zeer drukke steenweg met zwaar verkeer waardoor het huis veel te lijden heeft (scheuren in de gevel) en trillingen vaak voelbaar zijn. Bezwaarindiener meent dat het huis geen meerwaarde heeft binnen de huidige omgevingskenmerken en dat het goed gelegen is pal tegen de straat binnen de bebouwde kom.

Bezwaarindiener meent dat goed zich in zeer slechte staat bevindt en wijst op het bol staan van de muren, het doorhangend dak van de schuur, de aftandse deuren en ramen.

Bezwaarindiener geeft aan dat er zich op het terrein koterijen bevinden die op instorten staan met een dakbedekking van asbestplaten. Bezwaarindiener geeft aan dat er zo goed als geen authentieke kenmerken meer aanwezig zijn in de woning.

Bewaarindiener geeft aan dat de later ingebouwde keuken en badkamer ondertussen gedateerd zijn, de elektriciteit en sanitaire leidingen in de woning verouderd zijn en niet meer voldoen aan de huidige EPC-normen en dat de bovenverdieping totaal geen comfort biedt.

Bezwaarindiener voegt een recente fotoregistratie bij het bezwaarschrift om bovenstaande argumenten te staven.

Behandeling van het bezwaar:

De omgeving wordt in de beschrijving van de erfgoedwaarde van het pand niet meegenomen. Daarenboven haalt een verminderde contextwaarde de historische en architecturale waarde van dit pand niet onderuit.

In artikel 4.1.1. van het Onroerenderfgoedbesluit wordt inderdaad vermeld dat een onroerend goed kan opgenomen worden in de vastgestelde inventaris op voorwaarde dat het voldoende goed bewaard is. Bezwaarindiener haalt bouwfysische problemen aan, met foto's van een aantal scheuren als illustratie, echter zonder een verslag van een expert toe te voegen aan het bezwaarschrift. Er wordt in het bezwaar niet aangetoond dat de aanpassingen en verbouwingen de erfgoedwaarde zoals beschreven in de inventarisfiches hebben vernield.

Bezwaarindiener haalt aan dat op het perceel gebouwen staan zonder erfgoedwaarde. Bij de vaststelling wordt in principe het volledige perceel afgebakend, inclusief de gebouwen zonder erfgoedwaarde. Uit de beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken kan afgeleid worden welke gebouwen op dit perceel mee worden genomen in de vaststelling. Het is dus zeker niet zo dat elk gebouw op het perceel erfgoedwaarde dient te bezitten.

Bezwaarindiener haalt aan dat het pand niet voldoet aan de kwaliteitsnormen voor basiscomfort en niet voldoen aan de EPB-eisen. Dat is echter geen argument om te bewijzen dat het pand niet voldoende goed bewaard is om opgenomen te worden in de vaststelling. De criteria waaraan het pand moet voldoen, lopen in beide gevallen sterk uiteen.

De bij het bezwaar gevoegde foto's laten zien dat de gebouwen die beschreven zijn in de inventaris bouwkundig erfgoed geen wijzigingen ondergingen die de erfgoedkenmerken vernielden. Daarom wordt het pand ongewijzigd opgenomen in het vaststellingsbesluit.

Conclusie:

Het bezwaar heeft geen invloed op het ministerieel besluit. Het erfgoedrelict "Hoeve Valenbroekhoeve" (erfgoedid 46943/aanduidingsid 110569), Steenweg op Turnhout 58 in Merksplas, wordt ongewijzigd opgenomen in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen.

Bezwaar B_000281: Zie bezwaar B_000089

Bezwaar B_000282: Zie bezwaar B_000108

Bezwaar B_000283: Zie bezwaar B_000090

Bezwaar B_000284: Zie bezwaar B_000091

2. Informatie aangereikt na sluiting van het openbaar onderzoek

Na het sluiten van het openbaar onderzoek werd het agentschap informatie aangereikt waaruit blijkt dat volgende relicten onvoldoende goed bewaard bleven voor opname in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed of het voorliggend vaststellingsdossier administratieve fouten bevatte waardoor een opname onmogelijk of onnodig blijkt. Op basis van de aangereikte informatie komt het agentschap terug op het voornemen om volgende relicten op te nemen in het vaststellingsbesluit:

1. *Langgestrekte hoeve* (erfgoedid 3116/aanduidingsid 110933), Helleweg 1, Nijlen.

Conclusie:

Dit relict is op een foute locatie opgenomen in het voorstel tot vaststellingsbesluit. De correcte locatie bevindt zich op Helleweg 1A. De gewijzigde locatie wordt verwerkt in de wetenschappelijke inventaris, in erfgoedobject 3116. Het aanduidingsobject 110933 bevat foute informatie en wordt geschrapt.

2. *Twee art deco burgerhuizen* (erfgoedid 11252/aanduidingsid 98725), Boekenberglei 170, 186, Antwerpen.

Conclusie:

Dit relict is een dubbel: de woningen zijn ook aanwezig in de inventaris en in het vaststellingsbesluit in meer recente en inhoudelijk meer uitgewerkte fiches. Daarom mag dit relict geschrapt worden.

3. *Schuur* (erfgoedid 41153 /aanduidingsid 108397), Houthoek 61, Laakdal.

Conclusie:

Dit relict gesloopt en is dus duidelijk niet meer voldoende goed bewaard voor opname in het vaststellingsbesluit.

4. *Langgestrekte hoeve* (erfgoedid 41172/aanduidingsid 108407), Meerhoutstraat 105, Laakdal.

Conclusie:

Dit relict gesloopt en is dus duidelijk niet meer voldoende goed bewaard voor opname in het vaststellingsbesluit.

5. *Langgestrekte hoeve* (erfgoedid 41119/aanduidingsid 108410), Molenstraat 48, Laakdal:

Conclusie:

Dit relict gesloopt en is dus duidelijk niet meer voldoende goed bewaard voor opname in het vaststellingsbesluit.

6. *Blaardonkhoeve* (erfgoedid 41148/aanduidingsid 108381), Blaardonk 2, Laakdal (Antwerpen):

Conclusie:

Dit relict gesloopt en is dus duidelijk niet meer voldoende goed bewaard voor opname in het vaststellingsbesluit.

Algemene conclusie:

Deze opmerkingen hebben invloed op het ministerieel besluit.

1. Volgende relictten worden niet mee opgenomen in de vastgestelde inventaris van de provincie Antwerpen en worden geschrapt uit de inventaris vastgesteld door de administrateur-generaal van het agentschap Onroerend Erfgoed op 28 november 2014, omdat ze niet langer voldoende goed zijn bewaard:
 - Schuur (erfgoedid 41153 /aanduidingsid 108397), Houthoek 61, Laakdal: gesloopt
 - Langgestrekte hoeve (erfgoedid 41172/aanduidingsid 108407), Meerhoutstraat 105, Laakdal: gesloopt
 - Langgestrekte hoeve (erfgoedid 41119/aanduidingsid 108410), Molenstraat 48, Laakdal: gesloopt
 - Blaardonkhoeve (erfgoedid 41148/aanduidingsid 108381), Blaardonk 2, Laakdal (Antwerpen): gesloopt
2. Volgende relictten worden niet mee opgenomen in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen en worden geschrapt uit de inventaris vastgesteld door de administrateur-generaal van het agentschap Onroerend Erfgoed op 28 november 2014, wegens administratieve fout:
 - Langgestrekte hoeve (erfgoedid 3116/aanduidingsid 110933), Helleweg 1, Nijlen (administratieve fout in afbakening relict). Dit relict zal bij een volgende vaststellingsprocedure voor de provincie Antwerpen opnieuw voorgelegd worden. Indien de erfgoedwaarde dan nog bewaard is, kan het opgenomen worden in een nieuw besluit.
 - Twee art deco burgerhuizen (erfgoedid 11252/aanduidingsid 98725), Boekenberglei 170, 186, Antwerpen (administratieve fout, dubbel)

3. Advies uitgebracht door de Vlaamse Commissie Onroerend Erfgoed (VCOE)

Advies uitgebracht door de Vlaamse Commissie Onroerend Erfgoed (VCOE)

Het advies werd gevraagd op 22 november 2018. De Vlaamse Commissie Onroerend Erfgoed bracht advies uit over de vaststelling van de inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen. Het advies maakt integraal deel uit van het vaststellingsdossier. De VCOE bracht op 17 januari 2019 een driedelig advies uit. Het advies bestaat uit een algemene situering van de vaststelling, een toelichting bij het openbaar onderzoek en een uiteenzetting over de inventaris van het bouwkundig erfgoed in Antwerpen, en eindigt met een algemene conclusie omtrent dit dossier.

Het advies kan als volgt worden samengevat en wordt punt per punt meteen beantwoord:

I. SITUERING

De commissie benoemt de bepalingen rond de vaststelling zoals opgenomen in het Onroerenderfgoeddecreet (artikel 4.1.1 en 4.1.3) en bevestigt haar adviserende rol aan de minister. De VCOE licht toe de adviesvraag ontvangen te hebben op 22 november 2018 en verzocht de minister, conform de regelgeving opgenomen in artikel 4.1.3 van het Onroerenderfgoeddecreet, een eenmalige verlenging van de adviestermin met 30 dagen. De commissie bevestigt vervolgens de correcte ontvangst van de adviesvraag en het vaststellingsdossier. Zij ontving volgende documenten: a) een lijst met vast te stellen bouwkundige relict en gehelen, b) een lijst met uit de vastgestelde inventaris te schrappen bouwkundige relict en gehelen, c) een link naar de webpagina van het openbaar onderzoek en de digitale kaart, d) 284 bezwaarschriften, e) overzichtstabellen van de ingediende bezwaren en meldingen, f) een begeleidende nota en g) de folder over de vaststellingsprocedure.

II. OPENBAAR ONDERZOEK

De commissie bevestigt nota te hebben genomen van de 284 ingediende bezwaarschriften en stelt vast dat er naast de officiële bezwaren ook 82 meldingen via e-mail werden ontvangen. De commissie acht het positief dat de 82 e-mails nauwgezet werden verwerkt en beantwoord werden met een ontvangstbevestiging, zodat de indiener ook op de hoogte was van de goede ontvangst. De commissie merkt tevens op dat het positief is dat het vaststellingsdossier tijdens het openbaar onderzoek ter inzage lag in de kantoren van het agentschap in Brussel én in Antwerpen. De commissie had dit naar aanleiding van de vaststellingsronde in de provincie Limburg als aandachtspunt meegegeven.

ANTWOORD:

Het Onroerenderfgoeddecreet schrijft voor dat bezwaren en opmerkingen bij het agentschap ingediend worden met een beveiligde zending. Dit verhindert niet dat het agentschap ook bezwaren en opmerkingen kan behandelen die op een andere manier tot bij haar terecht gekomen zijn. Dit is in het voordeel van de bezwaarindiener en levert zinvolle aanpassingen aan de vast te stellen inventaris op. Het agentschap speelde met het behandelen van digitaal bezorgde opmerkingen en bezwaren bovendien al in op de sinds 1 januari 2019 vernieuwde bepaling in het Onroerenderfgoeddecreet die stelt dat de opmerkingen en bezwaren 'schriftelijk' aan het agentschap worden bezorgd, en niet meer enkel 'per beveiligde zending'. Het is positief dat de Commissie deze werkwijze in haar huidig advies ondersteunt.

De commissie betreurt dat nog niet alle bezwaren en opmerkingen behandeld werden alvorens de commissie om advies werd gevraagd, waardoor het onmogelijk is om de vaststelling van de inventaris van het bouwkundig erfgoed in Antwerpen volwaardig te beoordelen. De commissie vraagt dat een synthese en behandeling van de bezwaren en opmerkingen alsnog aan de commissie worden overgemaakt.

ANTWOORD:

Het Onroerenderfgoeddecreet bepaalt niet dat de Commissie voor de uitoefening van haar adviesverlenende bevoegdheid moet beschikken over de behandeling van de ingediende bezwaarschriften en opmerkingen. De bezwaren en opmerkingen mogen overeenkomstig het Onroerenderfgoeddecreet enkel gaan over feitelijkheden die voorliggen in openbaar onderzoek. Het agentschap trachtte tot dusver alle bezwaren en opmerkingen volledigheidshalve te behandelen. De registratie en behandeling van alle bezwaren is bijzonder tijdsintensief en kon onmogelijk afgewerkt worden voor de adviesvraag aan de Commissie. Gedurende de zestig dagen die de Commissie nodig had voor het uitbrengen van haar advies, heeft de administratie verder gewerkt aan het behandelen van de bezwaren, om deze samen met het vaststellingsvoorstel tijdig aan de minister te kunnen voorleggen. Tijdens voorliggende vaststellingsprocedure werd dezelfde werkwijze gevolgd als bij de vaststelling van de inventaris van het bouwkundig erfgoed in Limburg. De bezwaarschriften en opmerkingen werden samen met de adviesvraag integraal ter beschikking gesteld van de Commissie, zoals het Onroerenderfgoeddecreet dit voorschrijft. Daarenboven zorgt het agentschap voor een aantal begeleidende documenten, om de ingediende bezwaren en opmerkingen zo goed mogelijk te duiden en de Commissie op afdoende wijze te informeren. Zo werd bij de adviesvraag een lijst meegestuurd die alle bezwaarschriften koppelt aan het vastgestelde bouwkundig erfgoed dat daarin aangehaald wordt. In de begeleidende nota bij de adviesvraag werd de Commissie in kennis gesteld van alle informatie met betrekking tot de inhoud van de bezwaarschriften waarover het agentschap op dat ogenblik beschikte.

De commissie geeft mee dat 24 - waarvan 22 unieke - bezwaarschriften ingediend zijn door gemeentebesturen en IOED's. De commissie stelt vast dat het merendeel van deze bezwaarschriften bemerkingen formuleren vanwege particulieren, waarbij de gemeenten en IOED louter fungeren als doorgeefluik. Inhoudelijk beperken deze bezwaren zich tot feitelijkheden inzake adresgegevens, afbakening, erfgoedkenmerken of bewaringstoestand. Ook de eigen bemerkingen van de gemeenten en IOED beperken zich grotendeels tot feitelijkheden. Hierdoor kan gesteld worden dat het vroegtijdig informeren en nauwer betrekken van deze erfgoedactoren een positief effect heeft gehad. De begeleidende nota verduidelijkt dat zo'n 80 procent van de gemeenten reeds vooraf aan de start van het openbaar onderzoek de inventarisgegevens op hun grondgebied heeft gecontroleerd en bijgewerkt.

ANTWOORD:

Het betrekken van de lokale overheden en IOED's was al bij de procedure in Limburg van onschatbare waarde gebleken voor het voorleggen van correcte administratieve gegevens tijdens het openbaar onderzoek. Bij de procedure voor de provincie Antwerpen werden de lokale partners nog vroeger geïnformeerd en om input gevraagd, wat inderdaad zeer positieve gevolgen heeft gehad tijdens het openbaar onderzoek.

III. INVENTARIS BOUWKUNDIG ERFGOED ANTWERPEN

De commissie merkt op dat het vaststellingsdossier voor de provincie Antwerpen erg omvangrijk is en 15.494 vast te stellen bouwkundige relict en 116 vast te stellen bouwkundige gehelen bevat. De begeleidende nota verduidelijkt dat het zowel objecten betreft die al in het vaststellingsbesluit van 2014 zijn opgenomen, als objecten die nu voor het eerst worden vastgesteld. De commissie merkt op dat de lijst van vast te stellen items louter het ID-nummer, het type (relict of geheel), de naam, de (deel)gemeente en de straatnaam aangeeft. De lijst geeft niet weer welke de volledig nieuwe items zijn die aan de inventaris worden toegevoegd en welke reeds in 2014 waren vastgesteld.

Deze informatie kan weliswaar voor de meer dan 15.000 vast te stellen bouwkundige relict item per item opgevraagd worden via de inventariswebsite. De commissie meent dat op deze manier geen duidelijk beeld kan worden bekomen van de mate waarin de

vastgestelde inventaris anno 2018 vernieuwd wordt. Deze informatie is volgens de commissie nochtans relevant om het vaststellingsdossier en het concrete resultaat van de vaststellingsprocedure goed te kunnen doorgronden.

ANTWOORD:

De focus van deze vaststellingsprocedure ligt op het aanbieden van inspraak voor iedere burger via een openbaar onderzoek voor de integrale inventaris van het bouwkundig erfgoed, ook voor die relict en gehelen die eerder al zijn vastgesteld. Het feit of een pand al dan niet voor het eerst in een vaststellingsbesluit wordt voorgelegd is binnen deze procedure dus niet van prioritair belang. Bovendien treden voor relict en gehelen die reeds eerder vastgesteld waren en door deze vaststelling mét openbaar onderzoek opnieuw vastgesteld andere rechtsgevolgen in werking.

Het is niet mogelijk op een geautomatiseerde manier in de lijst op een volledig correcte manier op te nemen welke relict en gehelen voor de eerste keer zijn vastgesteld.

Zoals in de begeleidende nota bij de adviesvraag wordt gesteld, en zoals ook wordt meegegeven in de folder en op de website van het openbaar onderzoek, gaat het in deze vaststellingsprocedure voornamelijk om bouwkundige relict en gehelen die al in het vaststellingsbesluit van 2014 opgenomen stonden en in 2019 opnieuw worden vastgesteld. Van belang is dat deze nu voor de eerste keer met een voorafgaand openbaar onderzoek worden vastgesteld, wat sinds het nieuwe decreet vereist is.

Daarnaast worden tijdens deze procedure relict en gehelen voor vaststelling voorgelegd die voor de eerste keer worden vastgesteld. Deze relict en gehelen werden voornamelijk geselecteerd bij herinventarisatieprojecten die na 2014 liepen: onder meer de herinventarisatie van de stad Antwerpen, de thematische inventarisatie van sociale huisvesting en van bunkerlinies. Het gaat om ongeveer ruim 2000 fiches, waarvan een 1300-tal uit de herinventarisatie van de stad Antwerpen, een project dat opgenomen was in de beleidsbrief. Ook een beperkt aantal relict en gehelen die al eerder in de wetenschappelijke inventaris aanwezig waren, maar die niet eerder konden vastgesteld worden door een administratieve fout (bijvoorbeeld een fout adres, een foute of onbekende locatie), maken deel uit van deze lijst.

De commissie haalt aan dat ook 746 bouwkundige relict en 1 bouwkundig geheel opgelijst zijn in het vaststellingsvoorstel die niet meer zullen worden vastgesteld en uit het vaststellingbesluit van 2014 worden geschrapt. De commissie vindt het positief dat per item de reden voor schrapping wordt weergegeven. Aldus ontstaat inzicht in de mate waarin de voorgestelde schrappingen al dan niet een effectief verlies aan erfgoed(waarden) betekenen.

ANTWOORD:

Deze nieuwe, verbeterde manier van presenteren van de lijst met te schrappen erfgoedrelict en gehelen speelt in op de opmerkingen en vragen die deze lijst bij de vorige procedure in Limburg opleverde. De aanvullingen zijn handmatig aan de lijst toegevoegd, wat haalbaar is gezien de relatief beperkte omvang van deze lijst. Het is positief dat de Commissie deze werkwijze in haar huidig advies ondersteunt.

De commissie betreurt dat de gehanteerde vaststellingsmethode, zowel inzake het beschrijven als selecteren van vast te stellen relict en gehelen, opnieuw niet uitgaat van de geldende inventarismethodologie. De commissie benadrukt dat de inventarismethodologie is vastgelegd in het Onroerenderfgoeddecreet, het Onroerenderfgoedbesluit én het Ministerieel Besluit van 17 juli 2015 tot vaststelling van de inventarismethodologie voor de inventaris van het bouwkundig erfgoed. Decreet, uitvoeringsbesluit en ministerieel besluit moeten samen worden gelezen en toegepast. De commissie wijst in dit verband op de bepalingen uit het ministerieel Besluit van 17 juli 2015 inzake de wijze van beschrijving van de erfgoedwaarden en het afwegingskader om het onroerend goed te waarderen.

De Commissie merkt op dat dezelfde aspecten worden aangehaald in de bezwaarschriften opgesteld door advocaten(kantoren): De commissie stelt vast dat 79 - waarvan 53 unieke - bezwaarschriften werden opgemaakt door advocaten(kantoren) en dat deze bezwaarschriften doorgaans dieper ingaan op de geldende regelgeving en argumenteren dat de inventarisatie van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen hier niet conform aan is. Zij menen o.a. dat de beschrijving van de onroerende goederen niet voldoet aan de voorgeschreven methodologie, dat een kritische toetsing van de erfgoedwaarden en selectiecriteria ontbreekt, dat geen controles en actuele beoordeling ter plaatse werden uitgevoerd, dat nergens verwezen wordt naar het afwegingskader om onroerende goederen te waarderen en dat een loutere herneming van de vaststelling uit 2009 of 2014 niet toelaatbaar is.

a) Wat de aanduidingsfiches voor de vast te stellen relictten betreft, kan de commissie niet akkoord gaan met een strikte toepassing van artikel 4.1.6 van het Onroerenderfgoeddecreet, dat de gegevens opsomt die de vastgestelde inventarissen *minstens* moeten bevatten. De commissie wijst er op dat de inventarismethodologie aanvult dat de vast te stellen inventaris elk element moet beschrijven met aandacht voor het ontstaan, de evolutie en de actuele toestand én op basis van de erfgoedwaarden, de erfgoedkenmerken en de erfgoedelementen. Deze informatie moet worden verzameld op basis van verschillende soorten bronnen én kritisch worden getoetst

b) Inzake de selectie van vast te stellen relictten geldt volgens de commissie niet enkel artikel 4.1.1 van het Onroerenderfgoedbesluit, dat de voorwaarden vastlegt op basis waarvan een item in de vastgestelde inventaris *kan* worden opgenomen. De commissie benadrukt dat de inventarismethodologie hier verdere uitwerking aan geeft en verduidelijkt dat de totale beoordeling van de erfgoedwaarden en de selectiecriteria het uitgangspunt vormt voor de evaluatie in functie van opname. Hierbij moet tevens rekening worden gehouden met de geografische of de thematische context en de relevantie voor Vlaanderen.

Aanvullend meent de commissie dat - noch inzake het beschrijven, noch inzake het selecteren van vast te stellen items - een verwijzing naar de wetenschappelijke inventaris kan volstaan om aan de inventarismethodologie te voldoen. De informatie die in de wetenschappelijke inventaris is opgenomen werd in de loop van vele jaren verzameld en kan niet als uniform worden beschouwd. Deze inventaris maakt bovendien geen deel uit van de vaststellingsprocedure en werd aldus niet aan een controle of actualisatie onderworpen.

ANTWOORD:

Bij de vaststelling wordt voldaan aan alle wettelijke voorwaarden: de goederen bezitten erfgoedwaarde en zijn voldoende goed bewaard en de vastgestelde inventaris bevat de decretaal voorgeschreven gegevens over elk pand. In het kader van het openbaar onderzoek konden uiteraard bezwaren en opmerkingen ingediend worden over de toegekende erfgoedwaarde, het al dan niet goed bewaard zijn, de afbakening op het plan en de beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken. Het agentschap onderzoekt vanzelfsprekend de ingediende bezwaren en opmerkingen en stuurt waar nodig bij.

Bij alle vaststellingen werd vertrokken van eenzelfde methodologie. Deze werd verankerd in het ministerieel besluit van 17 juli 2015 tot vaststelling van de inventarismethodologie voor de inventaris van bouwkundig erfgoed. Artikel 4.1.6 van het Onroerenderfgoeddecreet bepaalt enkel dat de vaststelling van een inventaris van onroerend erfgoed pas kan nadat de minister, na mededeling aan de Vlaamse Regering, een inventarismethodologie heeft vastgesteld. Noch de methodologie, noch het Onroerenderfgoeddecreet stellen dat alle gegevens die volgens de methodologie moeten verzameld worden in de inventaris bouwkundig erfgoed, ook in de vastgestelde inventaris moeten overgenomen worden.

De gegevens in de wetenschappelijke inventaris beantwoorden aan de vastgestelde methodologie. De traditie van het wetenschappelijk inventariseren is sinds de jaren 1970 door het agentschap en zijn rechtsvoorgangers uitgebouwd. Handleidingen die destijds werden opgesteld illustreren dat de toegepaste methodologie niet nieuw is en reeds meer dan vijftig jaar lang verder wordt ontwikkeld en geperfectioneerd. Elke opname van een relict of geheel is voortgekomen en gemotiveerd vanuit deze methodologie. Elke selectie is dan ook steeds onderbouwd gebeurd, op basis van de geografische evaluatie van het erfgoed.

De wetenschappelijke inventaris bevat kaderende informatie die de selectie toelicht en motiveert, maar zelf niet wordt vastgesteld. Zo worden in de regio- en gemeente-inleidingen die aan de relict en gehelen zijn gekoppeld, steeds afwegingskaders voor het erfgoed in een streek of gemeente omschreven. Bij de huidige inventarisatieprojecten wordt soms een criterianota voorzien.

Tenslotte is het niet omdat de vastgestelde inventaris niet uitdrukkelijk verwijst naar de selectiecriteria dat niet uit de beschrijving af te leiden valt dat het onroerend goed aan één of meer van de selectiecriteria voldoet.

IV. CONCLUSIE

1. De commissie geeft in het advies de erkenning mee van het belang van de vaststellingsprocedure,
2. omschrijft punten van appreciatie, maar ook nieuwe tips en bedenkingen bij de organisatie van het openbaar onderzoek,
3. meent dat de vaststellingsmethode niet uitgaat van de voorgeschreven methodologie waardoor de toepassing van de zorg- en motiveringsplicht in het gedrang komt,
4. en stelt ten slotte dat ze de synthese en behandeling van de bezwaren en opmerkingen nodig heeft op een volwaardig advies te kunnen uitbrengen.

ANTWOORD BIJ PUNT 3:

Bij alle vaststellingen wordt vertrokken van de voorgeschreven methodologie.

Het agentschap Onroerend Erfgoed past artikel 4.1.6 van het Onroerenderfgoeddecreet strikt toe dat stelt dat de vastgestelde inventarissen over elk onroerend goed dat erin opgenomen is de volgende gegevens bevat: 1° een plan waarop het onroerend goed nauwkeurig wordt aangeduid; 2° de benaming van het geïnventariseerde onroerend goed; 3° een beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken. Verdere informatie en erfgoedelementen zijn opgenomen in de wetenschappelijke inventaris, die een bijkomende houvast biedt om een afweging te maken en te voldoen aan de zorg- en motiveringsplicht. Op deze manier kunnen lokale overheden en erfgoedbeheerders de mogelijkheden en vrijheden benutten om zelf accenten te leggen en voorgestelde ingrepen af te wege.

Conclusie bij het advies:

Dit advies heeft geen invloed op het ministerieel besluit.

4. Conclusie

De uitgebrachte bezwaren en het advies hebben invloed op het ministerieel besluit.

Het vaststellingsbesluit werd als volgt aangepast:

Volgende relictten worden geschrapt uit de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen:

erfgoedobject	erfgoedid	aanduidingsid
Boerenhuis	51942	105419
Dorpswoningen	52363	97827
Kasteeldomein Nottebohm	215705	106265
Parochiekerk Sint-Pieter en Pauwel	14075	97887
Hoeve in L-vorm	75423	105278
Dienstgebouwen bij kasteel Gestelhof	10023	105627
Dorpswoningen	39663	107437
Burgerhuizen	52768	98044
Afspanning Den Hert	2181	112006
Molen van de Gansakker	52326	106760
Stadswoning	52321	1067
Dorpswoning	52575	110491
Boerenwoning	2666	106454
Londenbrug	10718	1021880
Hydraulische walkraan De Trouw	200507	101201
Elektrische kraan 371 JA	200508	105094
Dienstgebouw van kasteel Selsaete	14442	113081
Kriekelarenschrans	13708	108331
Meesterwoning	12714	105973
Dokterswoning	47036	107223
Vrijstaande dorpswoning	47234	107241
Sint-Lambertusschool en -klooster	1661	109943
Groenendaalhoeve	13423	108285
Woonstalhuis 't Hoefke	47405	109066
Hoeve met losse bestanddelen	13249	107897
Eenheidsbebouwing	52319	106755
Schuur	41153	108397
Langgestrekte hoeve	41172	108407
Langgestrekte hoeve	41119	108410
Blaardonkhoeve	44148	108381
Langgestrekte hoeve	3116	110933
Twee art deco burgerhuizen	11252	98725
Hoeves	14564	65832

Volgende relictten worden opgenomen in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen met een aangepaste aanduiding op het plan:

erfgoedobject	erfgoedid	aanduidingsid
Steenbakkerij De Neef-Landuyt	13806	110890
Stadswoningen	75421	97962
Hoeves	14564	65832
Reeks arbeiderswoningen	14355	98064
Dorpswoningen	52305	97990
Dorpswoning met schrijnwerkerij	75529	97986
Duitse bunkerlinie Nordabschnitt	306184	97729
Woningen met kleurige lijstgevels	52766	98043

Landhuis Hooghuys	47217	107411
Burgerhuis	47211	107409
Dorsthoeve	2485	105864
Hoeve	3084	110916
Onderwijzerswoning en school	11071	97960
Hoeve Den Eyck	47287	108189
Dorpswoningen	47053	97998
Dienstwoningen en hoeve bij kasteel Botermelk	14397	111852
Hoeve Spaans Kasteel	1859	113039
Steenbakkerij Van Herck	12664	105947
Scheepswerf De Rupel	12706	97981
Cinema Plaza	2602	106401
Cellebroedersklooster	3894	109491
Electriciteitsmaatschappij De Schelde	11538	104316
Groepen arbeiderswoningen	13518	98007
Drukkerij Brepols	11848	98070
Tuinwijk Ganzenkoor	2591	97987
Hoeve	10028	105631
Molensite	14344	98063
Kapel van het Heilig Graf en Klooster Betlehem	52544	110452
Arbeiderswoningen	47031	107219
Eenheidsbebouwing	47084	97997
Burgerhuis naar ontwerp van K. Van Looy	47110	107307
Burgerhuis ontworpen door P.J. Taeymans	47113	107314
Beluik	47114	107315
Herenhuis naar ontwerp van A. De Boodt	47124	107322
Hoeve met losse bestanddelen	13263	107907
Kapel van Onze-Lieve-Vrouw ter Nood	2085	111936
Dorpswoning	2090	111941
Burgerhuis	2093	111947
Burgerhuis	2098	111945
Burgerhuis	2099	111946
Burgerhuis	2103	111950
Geboortehuis Emile Verhaeren	2104	111951
Burgerhuis	2105	111952
Hoeve in U-vorm	2110	111955
Boerenwoningen	2116	111958
Begraafplaats	2118	111965
Klooster van parochiale kleuter- en meisjesschool	2119	111960
Brouwerswoning	2127	111977
Neoclassicistisch herenhuis	2130	111969
Eclectische dorpswoning	2131	111970
Mandenmakerij Hallez-Ceurvelt	2136	97851
Herenhuis	2137	111975
Praalgraf voor dichter Emile Verhaeren	2139	111982
Hoekhuis	2142	111980
Twee dorpswoningen	2143	111987
Ensemble van twee burgerhuizen	2146	111990
Hoekhuis	2147	111998
Classicistische dorpswoning	2150	111992
Burgerhuis gedateerd 1660	2151	111993
Café A la Belle Alliance en burgerhuis	2152	111994
Gemeentehuis van Sint-Amands	2162	112016
Hoekhuis In den Arend	2166	111991
Burgerhuizen	2168	111937
Villa Nieuw Oppuers	2202	112024
Klooster van de zusters nonciaden	2203	112025

Halfvrijstaand burgerhuis	85717	111981
Schandpaal	200437	111989
Parochiekerk De Goede Herder en pastorie	3202	98068
Reeks dorpswoningen	2212	98047
Merlegathoeve	2247	111228
Sint-Pietersgodsgasthuis	2254	111235
Landhuis Hof ter Rest	2260	111253
Brouwerswoning	2266	111262
Twee eclectische burgerhuizen	2267	111263
Woonhuis in nieuwe zakelijkheid	2293	111218
Villa in cottigestijl	215358	100130
Eenheidsbebouwing	12228	98077
Hoeve	14516	113151
Scheepswerf Van Heygen en meesterwoning	12728	97976
Kasteel Rozenhouthof	3262	112086

Volgende relictten worden opgenomen in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen met aangepaste erfgoedkenmerken:

erfgoedobject	erfgoedid	aanduidingsid
Langgestrekte hoeve	13937	111372
Ziekenhuis Sint-Elisabeth	47121	107312
Gemeentelijk domein Hof ter Zielbeek	2302	111266
Landhuis Hooghuys	47217	107411
Burgerhuis	47211	107409
Villa Eikenhoeve	13337	108025
Domein Blaasveld: Sint-Franciscuskapel en kastanjeboom	200797	112958
Dienstwoningen en hoeve bij kasteel Botermelk	14397	111852
Langgestrekte hoeve	3341	112044
Winkelhuis in neoclassicistische stijl	3945	99584
Hoekhuis in neoclassicistische stijl	6223	104076
Burgerhuis	12108	112496
Pastorie Sint-Andriesparochie	6121	97862
Winkelhuizen in neoclassicistische stijl	306002	103239
Burgerhuizen	2595	106392
Burgerhuis	2596	106393
Hoeve	14553	113214
Hoeve in U-vorm	2157	112000
Steenbakkerij Van Herck	12664	105947
Burgerhuizen naar ontwerp van J.L. Stynen	12230	112453
Cellebroedersklooster	3894	109491
Villa Ten Diepenbeke	12754	106183
Gemeentepark	12632	105926
Drukkerij Brepols	11848	98070
Hoeve	2245	111219
Steenbakkerij Anverreeth	12673	105948
Brandweerkazerne	10739	105151
Hoeve met losse bestanddelen	13449	108305
Molensite	14344	98063
Kapel van het Heilig Graf en Klooster Betlehem	52544	52544
Stadswoning met magazijn	47153	107352
Directeurswoning	1727	112952
Architectenwoning	1728	112951
Onderwijzerswoning	1804	113051
Burgerhuis	3250	112059

Hoeve Ter Beke	12572	105835
Woonstalhuis Jagershof	12395	112791
Hoeve met losse bestanddelen	13263	107907
Parochiekerk De Goede Herder en pastorie	3202	98068
Hoeve met langsschuur	11408	101658
Twee woonstalhuizen	12396	112790
Langgestrekte hoeve	47509	110998
Scheepswerf Van Heygen en meesterwoning	12728	97976
Goorboshoeve	3157	14618
Kasteel Rozenhouthof	3262	112086
Boerenwoning met aanpalende stal	301760	101030
Havesdonckhoeve	2052	106114

Volgende relictten worden opgenomen in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen met aangepaste beschrijving van de erfgoedkenmerken:

erfgoedobject	erfgoedid	aanduidingsid
Langgestrekte hoeve	13937	111372
Hoeves	14564	98102
Dorpswoningen	52305	97990
Dorpswoning met schrijnwerkerij	75529	97986
Neoclassicistisch burgerhuis	4633	98335
Woningen met kleurige lijstgevels	52766	98043
Burgerhuis	47211	107409
Woning naar ontwerp van P. en F. Wintermans	12307	112683
Villa Eikenhoeve	13337	108025
Domein Blaasveld: Sint-Franciscuskapel en kastanjeboom	200797	112958
Onderwijzerswoning en school	11071	97960
Dorpswoningen	47053	97998
Dienstwoningen en hoeve bij kasteel Botermelk	14397	111852
Langgestrekte hoeve	3341	112044
Winkelhuis in neoclassicistische stijl	3945	99584
Hoekhuis in neoclassicistische stijl	6223	104076
Pastorie Sint-Andriesparochie	6121	97862
Boerenburgerhuis	13698	108314
Hoeve	14553	113214
Huis Geerts	12172	112565
Dorpswoningen	13217	107829
Steenbakkerij Van Herck	12664	105947
Villa	1802	113055
Cellebroedersklooster	3894	109491
Villa Ten Diepenbeke	12754	106183
Groepen arbeiderswoningen	13518	98007
Drukkerij Brepols	11848	98070
Bloemekensgang met fabriekspand	12023	112406
Steenbakkerij Anverreeth	12673	105948
Nassaubrug	10712	102704
Brandweerkazerne	10739	105151
Winkel	2161	112018
Villa Natuurvriendenhuis	85530	106909
Hoeve met losse bestanddelen	13449	108305
Molensite	14344	98063
Kapel van het Heilig Graf en Klooster Betlehem	52544	110452
Arbeiderswoningen	47031	107219
Burgerhuis ontworpen door P.J. Taeymans	47113	107314

Stadswoning met magazijn	47153	107352
Directeurswoning	1727	112952
Architectenwoning	1728	112951
Onderwijzerswoning	1804	113051
Burgerhuis	3250	112059
Hoeve Ter Beke	12572	105835
Langgestrekte hoeve	2668	106456
Woonstalhuis Jagershof	12395	112791
Hoeve met losse bestanddelen	13263	107907
Parochiekerk De Goede Herder en pastorie	3202	98068
Wevershuizen	11735	98045
Hoeve met langsschuur	11408	101658
Langgestrekte hoeve	47509	110998
Scheepswerf Van Heygen en meesterwoning	12728	97976
Goorboshoeve	3157	14618
Kasteel Rozenhouthof	3262	112086
Boerenwoning met aanpalende stal	301760	101030
Havesdonckhoeve	2052	106114

Volgende relictten worden opgenomen in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen met aangepaste benaming:

erfgoedobject	erfgoedid	aanduidingsid
Hoeves	14564	98102
Reeks arbeiderswoningen	14355	98064
Dorpswoningen	52305	97990
Woning Pleysier	46876	111704
Woningen met kleurige lijstgevels	52766	98043
Domein Blaasveld: Sint-Franciscuskerk en kastanjeboom	200797	112958
Dorpswoningen	47053	97998
Dienstwoningen en hoeve bij kasteel Botermelk	14397	111852
Hoeve Spaans Kasteel	1859	113039
Reclameschildering voor Solo-margarine	215914	106458
Burgerhuis	2596	106393
Hoeve	14553	113214
Huis Geerts	12172	112565
Burgerhuizen naar ontwerp van J.L. Stynen	12230	112453
Villa	1802	113055
Villa Ten Diepenbeke	12754	106183
Groepen arbeiderswoningen	13518	98007
Neoclassicistisch herenhuis	14518	113156
Winkel	2161	112018
Kapel van het Heilig Graf en Klooster Betlehem	52544	110452
Stadswoning met magazijn	47153	107352
Directeurswoning	1727	112952
Architectenwoning	1728	112951
Onderwijzerswoning	1804	113051
Hoeve met losse bestanddelen	13263	107907
Wevershuizen	11735	98045
Hoeve met langsschuur	11408	101658
Langgestrekte hoeve	47509	110998
Scheepswerf Van Heygen en meesterwoning	12728	97976
Boerenwoning met aanpalende stal	301760	101030